

เรื่องจริงอิงนิทาน (พิเศษ)

พระมหาวิระ ธารโ (ถาษีสิงดำ)

วัดจันทาราม (ท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี)

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในโอกาสวันเกิดของหลวงปู่

ตุลาคม ๒๕๒๔

อนุโมทนา

ลูกพรุน ขันคงดี และลูกสมพร บุญเกียรติ ทั้งสองคนแจ้งว่า ได้พยายามคัดลอกจากเสียง มาเป็นตัวหนังสือ จากเทปถายีสอนลูก ทั้งภาคเหนือ และภาคใต้ เพื่อจัดพิมพ์ออกแจกในงานวันเกิด ของอาตมา เดือนตุลาคม ๒๕๒๔ อาตมาขออนุโมทนาในกุศลเจตนาที่ลูกทั้งสองมีวิริยะ อุตสาหะคัด ลอกออกมาด้วยความลำบาก แต่อาศัยเจตนาที่เป็นมหากุศลของเธอทั้ง ๆ ที่ทั้งสองคนมีงานที่ต้องทำ อยู่อย่างเต็มมือ ก็พยายามหาเวลาว่างทำงานสำเร็จ จัดว่าเป็นผู้มีความเพียรเป็นเลิศ ควรแก่การ โมทนา

เธอมาถามว่า เมื่อจะพิมพ์ ควรใช้ชื่อหนังสือนี้ว่าอย่างไร อาตมาจึงขอให้ชื่อหนังสือนี้ว่า "เรื่องจริงอิงนิทาน พิเศษ" ที่ใช้ชื่อว่า เรื่องจริงก็เพราะตอนท้ายของเรื่องที่เล่าให้ฟังแต่ละตอน เป็น คำสอนของพระพุทธเจ้า ตอนนี้เป็นเรื่องจริง ตอนที่ว่าอิงนิทานก็เพราะว่าท้องเรื่องที่ยกขึ้นเป็นตัว บุคคล ตอนนี้เป็นนิทานทั้งหมด ยกขึ้นมาเพื่อเป็นเรื่องประกอบเท่านั้น เหมือนผู้ใหญ่เล่านิทานให้ เด็กฟัง ท้องเรื่องอาจจะมีความจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่ตอนลงท้ายต้องการให้ปฏิบัติ เช่น นิทาน สุภาษิต หรือนิทานอีสป เป็นต้น การที่เล่าเรื่องถายีสอนลูกก็มีความประสงค์เช่นนั้น ไม่เพียงประสงค์ ให้คิดเรื่อง แต่ต้องการให้เข้าใจในธรรม

ฉะนั้น ท่านผู้ฟังเทป หรืออ่านหนังสือนี้ โปรดคิดเอาแต่สาระในธรรมที่เป็นสาระสำคัญเท่า นั้น ส่วนนิทานที่อ้างบุคคลจงอย่าสนใจ หนังสือนี้อาจจะมีประโยชน์แก่ท่านบ้างตามควร

ที่สุดนี้ ขออนุโมทนาที่ลูกทั้งสองได้พยายามพากเพียรคัดลอกจากเสียงมาเป็นตัวหนังสือ จนวนรวมเป็นเล่มขึ้นมาได้ ขอผลความดีจงส่งผลให้ลูกทั้งสอง จงบรรลุผลตามที่ตนต้องการ จง ทุกประการเถิด

พระมหาวิระ ถาวโร

๕ มิถุนายน ๒๕๒๔

วัดท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

บอกกล่าว

ข้อความในหนังสือนี้ทั้งหมด คัดลอกจากเสียงหลวงพ่อสอนลูก และบรรดาท่านทั้งหลาย การถอดเสียงจากเทปมาเป็นตัวอักษร ข้าพเจ้าทั้งสองมีงานทำประจำในเวลากลางวัน จึงอาศัยเวลาว่างตอนกลางคืนทำงานชิ้นนี้ ประกอบกับไม่มีความรู้เรื่องภาษาบาลีจึงสะกดตัวอักษรตามเสียงหลวงพ่อบอก ดังนั้นตัวสะกดการันต์คงไม่ถูกต้องนัก ขอท่านผู้รู้โปรดอภัยแก่ข้าพเจ้าทั้งสองด้วยเถิด คิดว่าเอาเนื้อความที่เป็นสาระควรแก่การปฏิบัติก็แล้วกัน

ข้าพเจ้าทั้งสองคนเกิดความคิดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อสนองคุณความดีของหลวงพ่อที่เมตตาสงเคราะห์กำลังใจลูกอย่างหาประมาณมิได้ ทั้ง ๆ ที่ร่างกายหลวงพ่อก็ไม่ได้อยู่เสมอ เราปรึกษากันขณะนั่งรถไปทำงานสาธารณประโยชน์ของศูนย์สงเคราะห์คนยากจนในถิ่นทุรกันดาร ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ครั้นกลับมาแล้ว ก็เริ่มงานกันในเดือนมีนาคม มาแล้วเสร็จก็เดือนมิถุนายน ๒๕๒๔

เทปที่นำมาถอด เราคัดตอนมา ติดต่อ เรียงราว แล้วรวบรวมจนเป็นหนังสือเล่มนี้ได้นี้มีทั้งหมด ๔๘ ม้วนดังนี้

๑. ฤๅษีสอนลูกภาคเหนือ (พิเศษ) ๕ ม้วน
๒. ฤๅษีสอนลูกภาคเหนือ ๖ ม้วน
๓. ฤๅษีสอนลูกภาคใต้ ๑๐ ม้วน
๔. ฤๅษีสอนลูกได้ร่มไทรงาม ๑ ม้วน
๕. สอนลูกที่ภูกระดึง ๑ ม้วน
๖. เมื่อข้าพเจ้าไปอินเดีย ๑๐ ม้วน
๗. แนะนำพระกรรมฐานที่วัดท่าซุง ๑ ม้วน
๘. แนะนำพระกรรมฐานที่บ้านสายลม ๑ ม้วน
๙. เทศน์วันพระที่วัดท่าซุง ๒ ม้วน
๑๐. คุยกันหลังการเจริญพระกรรมฐาน ๑ ม้วน
๑๑. พระเวสสันดร ๑ ม้วน
๑๒. ออกจากาศที่เชียงราย ๑ ม้วน
๑๓. ข้าพพิเศษ ๑ ม้วน
๑๔. สรุปผลการท่องเที่ยวเชียงแสน ๑ ม้วน

ทุนทรัพย์ในการจัดพิมพ์หนังสือนี้หลวงพ่อเมตตาออกให้เป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นศรัทธาของญาติพี่น้องที่ปฏิบัติธรรมด้วยกันหลายท่านคนละมากบ้างน้อยบ้างตามอัธยาศัย เงินของท่านทั้งหลายที่บริจาคเพื่อหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าทั้งสองนำไปถวายสมทบทุน มูลนิธิหลวงพ่อบานพระมหาวิระ ถาวโร "ทูนศรีโสภาค" อันเป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาสืบไป

หนังสือเล่มนี้ สำเร็จออกมาได้ก็ด้วยอาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พระปัจเจกพุทธเจ้าทุกพระองค์ พระอริยสงฆ์ทั้งหมด ครูบาอาจารย์ทั้งหมด โดยเฉพาะหลวงพ่อ และท่านแม่ ท่านผู้มีพระคุณทั้งหมด พรหม และเทวดาทั้งหมด ท่านเมตตาสงเคราะห์ ถ้าพึ่งข้าพเจ้าเองไม่สำเร็จแน่

ความดีใดจะพึงมีขึ้นจากการทำหนังสือนี้แล้ว ข้าพเจ้าทั้งสองขอกราบถวายเพื่อบูชาคุณความดีของหลวงพ่อ แต่ถ้าความบกพร่องหรือข้อผิดพลาดอันใดจะพึงเกิดขึ้น ข้าพเจ้าทั้งสองขอรับไว้ทั้งหมด

ในที่สุดนี้ ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรจุแล้ว และธรรมใดที่หลวงพ่อเข้าถึงแล้ว ข้าพเจ้าทั้งสองขอเข้าถึงธรรมนั้นโดยลับลับ ในชาติปัจจุบันนี้เถิด

ผู้จัดทำ

พรนุช คีนคงดี

สมพร บุญเกียรติ

สารบัญ

อนุโมทนา

บอกกล่าว

ความสำคัญของพระธาตุจอมกิตติ

น้ำใจของพ่อที่มีต่อลูก

โลกธรรม ๘

บรรพบุรุษของคนไทยในอดีต ๓๗ รัชกาล

คำสั่งของพ่อ

โลกไม่ชั่วธรรมไม่เสีย

ขอมคำ

โยนกนครแตก

สภาพของผู้แพ้สงคราม

น้ำพระทัยพระเจ้าฟ้างคราชบรมกษัตริย์

ท้าวโกสีศักดิ์กษัตริย์เสด็จมาโปรดคนไทย

สูตรทำทองคำ

ณรงน้อยยอดกตัญญู

ญาณ ๘

พรหมกุมารลงมาเกิด

วิชาโหร

ช้างพลายประการแก้ว

เตรียมคู่อิสราภาพ

กำลังของความสามัคคี

ขอมคำสิ้นซาก

สร้างพระธาตุคอกยกิตติ

สวรรคต

พระร่วงโรจนฤทธิ์

เสด็จเมืองจีนเป็นครั้งแรก

ลูกสาวจีน

สร้างวัดเขารังแร้ง

พ่อขุนศรีเมืองมาน

หลวงพ่อดวงพระมหาวิระ ถาวโร

ผู้รวบรวม

ขุนหลวงพระจั่ว
เศรษฐีอำไพ
ขุนช้างขุนแผน
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
พระยาโกษาเหล็ก
นายจันหนวดเขี้ยว
พระยาศรีสิทธิสงครามทหารเอกของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชถูกประหารชีวิตจริงหรือไม่
มหากาพย์ผ่านมหายักษ์
น้ำพระทัยสองกษัตริย์
สอนลูกได้ร่มไทรงาม
ภูกระดึงในอดีต
อารมณ์พระนิพพานเป็นยังไง
การปฏิบัติของท่านที่ได้มโนมยิทธิ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเจริญพระกรรมฐาน
ภารกิจสุดท้ายของพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ท่านสิ้นชีพแล้วไปไหน
พุทธศยาในอินเดีย
เจ้าชายสิทธัตถะตัดสินใจอย่างไรจึงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ
ธรรมะที่ทำให้เป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามลำดับของการบรรลุ
เทศน์โปรดปัญจวัคคีย์
เทศน์โปรดพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช
พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชไปนิพพาน
เทศน์โปรดพระนางพิมพาราชเทวี
เทศนาปาฏิหาริยะ
เสด็จดับขันธเข้าสู่พระปรินิพพาน
พระมหากัสสปกราบขอขมาโทษองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
คำสอนอวสาน
น้ำใจพ่อ

ตัดตอนมาจาก เทพสรูปผลการท่องเที่ยวเชียงแสน

ลูกรักทั้งหลายจากรายงานผลการไปนมัสการปูชนียสถานพระธาตุจอมกิติ และพระธาตุดอยตุง ตลอดจนบ้านเกิดเมืองเดิมที่เราตั้งประเทศไทยของบรรดาลูกรักทั้งหลายซึ่งสถานที่แห่งนี้ เชียงแสน หรือโยนกนคร ในสมัยที่องค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาประทับบนดอยน้อย สมัยนั้นยังเป็นป่าอยู่ไม่ใช่เมือง ยังไม่มีถิ่นฐานบ้านช่องเป็นเมือง มีแต่บ้านเล็ก ๆ เวลานั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ทรงเสวยพระเกสาอริยฐานให้หลดมา ๓ เส้น (พระเกสาพระพุทธเจ้าปกติไม่มีการร่วงหล่น) แล้วทางอริยฐานวางพระเกสาลง จมลงไปบนหินบนยอดดอยน้อย แล้วทรงพยากรณ์ว่า เขตนี้ต่อไปจะสามารถรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้ถึง ๕,๐๐๐ ปี เราจึงถือว่าสถานที่แห่งนี้มีความสำคัญสำหรับประเทศไทยทีเดียว

สิ่งที่พ่อดีใจมากที่สุดนั่นก็คือ ลูกทุกคนของพ่อเป็นคนดี เมื่อได้รับคำสั่งเพียงวาระแรกให้ปฏิบัติก็พร้อมที่จะปฏิบัติทั้ง ๆ ที่การฝึกพระกรรมฐานในด้านนี้ ลูกทุกคนก็คงจะผ่านไปแล้วไม่เกิน ๑๐ วัน

ท่านที่เป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ก็ตาม ถ้าสิ่งใดเป็นความรู้ใหม่เราก็ถือว่าเป็นศิษย์การรู้ของลูกทุกคนรู้สึกได้ว่า รู้ได้แจ่มใสมาก และก็มีผลความฉลาดพอ ความฉลาดของลูกในข้อนี้พ่อต้องสรรเสริญ คือ การที่ลูกไม่ประมาทไม่ใช้จิตของตนเองเป็นเครื่องรู้ "แต่อาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระบรมครู บ้าง อาศัยบารมีท่านแม่บ้าง ท่านปู่ ท่านย่า เป็นต้น ให้เข้ามาช่วยตน อย่างนี้เป็นการทำที่ถูกต้อง"

คนทุกคนถ้าได้ทิพจักขุญาณก็ดี ได้อภิญญาเล็กที่เรียกว่า "มโนมยิทธิ" ก็ดี ถ้าใช้แต่กำลังใจของตนเองภายในไม่เข้าความทะนงตนมันก็เกิด เมื่อความทะนงตนเกิดขึ้นกิเลสก็จะเข้าสิงใจ เมื่อกิเลสเข้าสิงแล้ว อุปาทานมันก็จะเข้าเกาะใจ พออุปาทานเกาะใจตรงนี้แหละทุกสิ่งทุกอย่างมันพลาดจากความเป็นจริงไปหมด

เป็นอันว่า ลูกรักทุกคนปฏิบัติตนได้ดีมาก เป็นคนที่น่ารักอย่างยิ่ง เป็นเหตุให้พ่อเพิ่มความรักลูกขึ้นอีกมาก และผลที่ลูกทุกคนรายงานมานี้เป็นที่ถูกใจพ่อมาก เพราะว่าพ่อคิดไม่ถึงว่าลูกของพ่อได้รับคำสั่งเป็นวาระแรก จะมีความสามารถถึงขนาดนี้ ความสามารถอย่างนี้ต้องถือว่า เกือบจะถึงที่สุดในจุดของความสามารถยังขาดอีกนิดเดียวที่วงการสมาธิยังไม่สว่างเต็มที่ แต่ลูกอย่าคิดสลดใจ เพราะว่าวงการสมาธิจะสว่างเต็มที่ได้นั้นต้องเป็นพระอรหันต์ แต่สำหรับพระอรหันต์เองก็มีความสว่างไม่กว้างจะเห็นได้เฉพาะจุด ในเมื่อวงการสมาธิไม่กว้าง พระอรหันต์ท่านทำอย่างไรจะแนะวิธีให้

อันดับแรก ถ้าเราจะไปทางไหน สมมติว่า เราอยากจะทำเหตุการณ์ข้างหน้าที่ทั้งหมดที่เรียกว่าอนาคตังสญาณ ในเวลากลางคืนหัวค่ำหรือเช้ามืด เราก็ใช้ฉันทวิปัสสนาญาณขึ้นนิพพาน กราบหลดถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือว่าจะถามท่านที่เคารพท่านใดท่านหนึ่ง โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง ท่านปู่ ท่านย่า ท่านแม่ก็ได้ เวลาท่านตอบ ภาพจะปรากฏ อย่างนี้เรียกว่า รู้เหตุการณ์ในอนาคต "จงอย่ารู้เอง จงรู้ด้วยการถาม ไม่มีการผิดพลาด"

ประการที่สอง ถ้าเราไม่ทำอย่างนั้น เราจะไปที่ใดก็ตาม ก่อนออกเดินทางก็จงคิดตั้งจิตอธิษฐาน ขอบารมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง ถ้ามีอะไรอยู่บ้างในระหว่างทางที่จะผ่านไป มีอะไร มีปริมาณเท่าใด มีจำนวนเท่าใด ขอให้ข้าพระพุทธเจ้าได้เห็นภาพนั้น ได้ด้วยอำนาจบารมีขององค์สมเด็จพระชินสีห์ เพียงเท่านี้เราก็จะรู้หมด แต่การเห็นภาพอย่าลืมถาม ถ้าไม่ถามภาพก็ทราบทุกถามสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราจะรู้อะไร ได้ดีทุกอย่าง

ผลงานของลูกทุกคนพ่อขอชม แต่จงอย่าลืมนะ ถ้าชมว่าดีแล้วจงอย่าเหลิง ถ้าเหลิงเมื่อไรก็เลวเมื่อนั้น

ที่ลูกทุกคนรายงานมาว่า ตัวยังดีไม่พอ ยังต้องอาศัยการศึกษาฝึกฝนต่อไป อันนี้ลูกต้องลูกเพราะลูกยังไม่เป็นพระอรหันต์ และถึงอย่าลืมนะว่า "พระอรหันต์ทุกท่าน ท่านก็ไม่เคยคิดว่าท่านดีแล้ว ท่านยังมีความขยันหมั่นเพียรในการฝึกฝนในเรื่องขั้น ๕ และเรื่องของฌานสมาบัติเพื่อความอยู่เป็นสุขของกาย ความจริงกายมันไม่สุข แต่ว่าจิตมันสุขจนกว่าร่างกายนี้มันพังก็จะเข้าถึงคำว่า "นิพพานัง ปรมัง สุขัง นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง"

ในขณะที่เราเดินทางไปคราวนั้น บรรดาเทวดา และพรหม ตอนจนบรรดาปิยะสหายตั้งแต่ก่อนออกจากวัด ก็ล้อมรอบกันไปหมด ทั้งพื้นแผ่นดินและในอากาศ ดูเหมือนว่าเต็มจักรวาลจะดูแพรวพราวแน่นขนัดเต็มไปด้วยเทวดา และพรหม ตลอดทาง อันนี้เป็นของจริงเพราะว่าเราไม่ได้เกิดกันแต่เพียงชาติเดียว ท่านพวกนั้นเป็นนักรบ ท่านพวกนั้นเป็นไทยเดิม ท่านพวกนั้นเป็นผู้เสียสละเลือดเนื้อเพื่อการทรงอยู่ของบ้านเมือง ในเมื่อท่านเห็นเพื่อนเก่า สหายเก่าไปไหนท่านก็ตั้งใจให้การอุปการะตามความสามารถ แต่ลูกอย่าไปคิดนะว่า พระพุทธเจ้าก็ดี พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์หรือพระอริยะเจ้าทั้งหลายก็ดี พรหมก็ดี เทวดาก็ดี จะป้องกันทุกสิ่งทุกอย่างได้เสียทั้งหมด ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ไม่มีใครในโลกนี้ป่วยไข้ไม่สบาย ไม่มีใครในโลกนี้ทุกข์กายทุกข์ใจ เทวดาช่วยได้หมด

และจงอย่าลืมนะว่า แม้แต่องค์สมเด็จพระบรมสุขต พระองค์ก็แก่เป็น ป่วยเป็น และก็นิพพานคือตายเป็น ในเมื่อท่านเอง ท่านก็เป็นอย่างนี้ได้ ท่านก็ช่วยเราได้เฉพาะจุด จุดที่จะพึ่งช่วยนั้นก็คือมันเป็นเหตุไม่เกินวิสัย

เป็นอันว่าการเดินทางไปคราวนี้ พ่อขอชื่นชมยินดีในความสามารถของลูกทุกคน และลูกทุกคนมีความสามัคคีกันดีมากเป็นที่พอใจยิ่งของพ่อ นอกจากคนที่เขาตามเราไปประเภทตามไปดู เราไม่รู้หรือกว่า พวกเรานะเป็นพวกกุลี คำไหนนอนนั้น ไม่หวั่นไม่หวาด รักษาเอกราชเสรี คนที่เขาตามเราไปด้วยนี้รู้สึกว่าจะสำร่ายมากไปสักหน่อย แต่อย่าไปว่าเขาเลยลูก เพราะว่าใจเขายังเข้าไม่ถึงความดีในพระพุทธศาสนา หรือว่าจิตใจเขายังเข้าไม่ถึงความดีของความเป็นไท ยังไม่รู้จักสภาวะ

ที่โบราณท่านว่า ถ้ำลงบันได ๓ ชั้นไปแล้วหรือลงบันไดบ้านไปแล้ว จงอย่าคิดว่าที่นั่น ๆ มีความสุข
ความสุขที่เราจะเลือกได้ก็คือบนบ้านของเรา

ลูกรักทั้งหลาย จงรักษาความดีนี้ไว้เหมือนเกลือรักษาความเค็มนะลูก คนที่ร่วมเดินทางไป
กับเรามีหลายคน และพวกที่คอยดักดูเราอยู่ข้างหน้าก็มีหลายคน พ่อรู้ แม้แต่หน้าเขาพ่อก็เห็น แต่
พ่อก็ทำเป็นไม่รู้ ว่าที่เขาไปกับเราเพื่ออะไร ส่วนใหญ่มักอยากจะไปดูการไปคู่นี้ก็ดี แต่ที่เขาเห็น
พิธีกรรมของเราเข้า เขาก็จะหาว่าเราบ้า ๆ บอ ๆ และยิ่งฟังรายงานของลูกเข้ายิ่งแล้วใหญ่ เขาคิดว่า
เราเป็นบ้า แต่ความจริงบ้าได้อย่างนี้มันก็น่าบ้า ถ้าลูกบ้า พ่อก็เป็นหัวหน้าบ้า แต่เราบ้าตามคำแนะนำ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่เราบ้าได้แบบนี้ เราก็ควรจะภูมิใจ

ตัดตอนมาจากเทพ

ถาษีสอนลูกภาคเหนือ (พิเศษ)

ลูกรักของพ่อทั้งหลาย วันนี้เรามา นั่งคุยกันบนยอดดอยตุง จังหวัดเชียงราย คำว่า ดุง นี้ เขาแปลว่าธง

พ่อมองหน้าลูกทั้งชายและหญิงทุกคนอยู่ในความสงบ ดีลูก นี้ลูกของพ่อเป็นคนดี แบบนี้ พ่อชื่นใจในความดีของลูก ความจริงพ่อไม่เคยดูใครนะ แต่ลูกทุกคนของพ่อก็แสดงถึงความหวาดหวั่นและเกรงใจ เวลาพ่อใช้อะไร ลูกก็วิ่งกันอ้าว ทำงานกันอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย มันจะปวด มันจะเมื่อย จะเหนื่อย จะล้าเป็นประการใดลูกไม่คำนึง มีดคำดึกคืนก็ตาม ทุกอย่างทำเพื่อพ่อ ทุกคนมีความห่วงใยพ่อ นี่เป็นความดีของลูก และพ่อก็ดีใจที่พ่อมิ่ลูกดี อย่างงานไปสงเคราะห์คนจนที่แม่ฮ่องสอน ของเรามีมาก พ่อคิดว่าใช้เวลา ๒ ชั่วโมงลูกขนขึ้นหรือว่าขนลงก็ไม่เสร็จ และส่วนใหญ่ลูกของพ่อเป็นผู้หญิง แต่เมื่อทำเข้าจริง ๆ ลูกทำประเภทวิ่ง คิดไม่ถึงว่าใช้เวลาเพียง ๒๐ นาทีเศษ ๆ ก็เสร็จ นี่ถ้าลูกจะไม่ให้พ่อรักลูกในตอนนี้อยู่ในความดีของลูกแล้ว จะให้พ่อรักลูกเมื่อไร

"ฉะนั้น ชีวิต และเลือดเนื้อของพ่อทุกอย่างพ่ออุทิศเพื่อความดีของลูก"

เมื่อก่อนออกเดินทาง และตอนกลางคืนตอนหัวค่ำ พ่อย้ำอีกครั้งว่า ขอลูกทุกคนจงใช้กำลัง อภิญญาสมาบัติที่ลูกได้ รับสัมผัสตั้งแต่การเดินทางมาจากวัดจันทน์ว่าจะถึงเชียงราย และจากเชียงราย ไปพระธาตุจอมกิตติ จากพระธาตุจอมกิตติมาพระธาตุดอยตุงนี้ ให้ใช้กำลังสมาธิของลูกทั้ง ๆ ที่นั่งอยู่ในรถจ็อกแจ็กจ้อแจ เออะอะโวยวายนั่นแหละ แต่ว่าจะมีอะไรบ้างที่สัมผัสเข้ามาในความรู้สึกแล้ว ให้บันทึกรายงานพ่อ การทำอย่างนี้ ลูกก็อย่าลืมนะว่าพระพุทเจ้าทรงสั่งสอนไว้ตอนหนึ่งว่า "นัตถิ โล เก อนินทิโต" คนที่ไม่ถูกนิทานเลยไม่มีในโลก

สำหรับพ่อคนนี้มีคนเขาชอบว่าอวดฤทธิ์อวดเดชอวดวิเศษอะไรต่อมิอะไร นี่ก็เป็นเรื่องของเขาลูก ถ้าลูกทุกคนได้รับฟังแล้ว ลูกอย่าโกรธเขานะ เขามีปากไว้สำหรับพูด มีหูไว้สำหรับฟัง เขามีจิตใจที่ประกอบไปด้วยกิเลส เป็นหนี้ของคัมภีร์ อูปาทาน และอกุศลกรรม เรื่องเขาจะด่า เรื่องเขาจะว่า ลูกอย่าไปรับฟัง รับฟังแล้วก็ทำใจเฉย ๆ ใช้หนีพพิทาญาณ ความเบื่อหน่ายในโลก และให้มีความรู้ สึกว่า "โลกนี้เป็นอนิจจัง มันหาความเที่ยงอะไรไม่ได้ โลกเป็นทุกขัง เต็มไปด้วยความทุกข์ โลกเป็น อนัตตา ในที่สุดก็ต้องสลายตัวไปหมด นี่ตอนหนึ่ง และอีกตอนหนึ่งของลูกรักทุกคนจงฟังให้ดีนะว่า

"ทุกคนที่เกิดมาในโลกต้องสัมผัสกับเหตุ ๘ อย่าง ถ้าจิตใจของเราไม่วุ่นวายกับเหตุ ๘ อย่าง ใจก็ไม่เป็นสุข ถ้าใจของผู้ใดถึงนิพพิทาญาณ คือความเบื่อหน่ายในเหตุ ๘ อย่างแล้ว และจิตเข้าถึง สังขารุเบกขาญาณ วางเฉยเหตุ ๘ อย่าง ไม่กระทบใจ เวลามันผ่านมาก็เหมือนลมพัดมาวูบหนึ่งแล้วก็ หายไป หรือทำความรู้สึกเหมือนกับลมหายใจของเรา ความจริงเราหายใจทุกวัน ลมหายใจทำงาน ไม่ขาดสาย แต่เราไม่มีความรู้สึกที่เราหายใจ ทั้งนี้ เพราะอะไร เพราะงานการหายใจมันเป็นงาน

ของอวัยวะ มันมีอาการขึ้น แต่พอเอาสติสัมปชัญญะเข้าไปจับเรารู้ว่ามีลมหายใจ ฉะนั้นโลกธรรม ๘ ประการที่จะกล่าวต่อไปนี้ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งขอลูกทุกคนจงทำเหมือนกับลมหายใจเข้าออกของเรา เราหายใจเข้า หายใจออก แต่เราไม่รู้สึกรู้ว่าเราหายใจ เว้นไว้แต่จะเอาสมาธิจิตเข้าไปจับเป็นกรณี พิเศษ โลกธรรม ๘ ประการนี้ก็ต้องทำอย่างนั้น ทำให้ใจมันไม่รู้สึกรู้ไม่หวั่นไหว นั่นก็คือ

การมีลาภ เมื่อลูกทุกคนได้ลาภมาจอย่ำยินคิดในลาภให้เกินไป ทำความรู้สึกว่า ลาภ สักการะ เงินทองที่เราหามาได้นี้ เราหามาได้ด้วยความเหน้อยยาก มีความลำบาก บางที่ต้องเอาชีวิต เข้าไปเสี่ยง เราไม่ได้หามาเก็บ เราหามาใช้ สักวันหนึ่งข้างหน้ามันจะหมดไป ถ้าลาภหมดไปอย่า แสดงความสะเทือนใจหรือเสียใจ ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา เหมือนกับเราหายใจเข้าแล้วก็หายใจออก ปลอ่ยไปตามปกติ

การมียศฐาบรรดาศักดิ์ ลูกของพ่อทุกคนเป็นข้าราชการ เรื่องยศ เรื่องเงินเดือนเป็นเรื่อง ใหญ่ อย่างทะเยอทะยานเรื่องยศ เราถือว่าเรารับราชการทำงานของชาติเพื่อกินก่อนที่เราจะเข้าทำงาน นี้เราพอใจในงานนี้แล้ว ถือว่า เงินเดือนขั้นต้นที่เราได้รับก็พอกินพอใช้ แต่พอเข้ามาทำงานแล้วมี บางท่าน ซึ่งพ่อก็รู้สึกสลดใจ ที่บางคนหรือหลาย ๆ คนคิดนรณ อยากรจะได้อำเภอนั้น อยากรจะได้อำเภอนี้ อยากรจะเป็นอย่างโน้น อยากรจะเป็นอย่างนี้ นี่มันเป็นเรื่องของตัณหา เรื่องของกิเลส

หรือพูดกันง่าย ๆ ก็เป็นเรื่องของความเลว ใจเลวเสียอย่างหนึ่ง ลูกรัก ทุกสิ่งทุกอย่างมันก็นำมาซึ่งความเดือดร้อน ฉะนั้นขอลูกของพ่อทุกคนจงพอใจในเงินเดือนที่ได้รับ ก่อนที่เราจะรับราชการหรือทำงานรับจ้างบริษัททุกคนก็ทราบอยู่แล้วว่าเขาจะให้เงินเดือนเท่านี้ เราพอใจในเงินเดือนเท่านี้ เมื่อเข้ามาแล้วก็ต้องทำงานให้เขาให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าเราไม่สามารถทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ งานนั้นมันก็เสีย เมื่องานเสีย เงินก็เสีย ถ้าทำงานรับจ้าง ทำราชการ หรือทำงานบริษัทขอลูกทุกคนจงถือว่างานนั้นมันเป็นงานของเรา เพราะว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่เราได้มานี้ เราได้มาเพราะงานชิ้นนั้น จงอย่าคิดว่าเป็นงานของราชการ นี่เป็นงานของนายจ้าง

ถ้าเราทำแบบนั้น ถ้าบังเอิญงานของราชการส่วนนั้นต้องล้มไป เราจะได้เงินที่ไหน งานของนายจ้างก็เช่นกัน ถ้าเราขี้เกียจไม่ขยันทำงานให้เต็มความสามารถ ไม่หาผลประโยชน์ให้แก่นายจ้าง ถ้าบังเอิญนายจ้างต้องขาดทุน ล้มละลาย ลูกรักของพ่อ แล้วนายจ้างเขาจะเอาเงินเดือนที่ไหนมาให้ลูก นี่ขอลูกทุกคนจงอย่าสนใจว่านายเขาจะชอบหรือไม่ชอบ นายเขาจะขึ้นเงินเดือนให้หรือไม่ขึ้น นายเขาจะเลื่อนยศหรือไม่เลื่อนให้ ไม่สำคัญ ให้ลูกถือความสำคัญอยู่อย่างเดียว คือ ระเบียบ วินัย หน้าที่การงาน ระเบียบเขาวางไว้ก็ข้อปฏิบัติให้ครบถ้วน ตรงตามเวลา ตามกาล ตามกำหนดที่เขา วางไว้ วินัยปฏิบัติให้ครบถ้วน ประเทศไหนขาดระเบียบวินัย ประเทศนั้นพัง ประเทศเราที่พัง ๆ มาในสมัยก่อน ๆ ก็เพราะว่าคนในชาติขาดระเบียบวินัย

อีกประการหนึ่งขอลูกจงรักการงานที่เราทำว่าเป็นงานของเราเองต้องดูแลว่า ตอนท้ายสุดของเดือนเราก็ได้รับเงิน เงินที่เราได้รับนั้นเป็นเงินที่มาจากงาน ฉะนั้น งานนั้นเราจะถือว่าเป็นงาน

ของคนอื่นไปไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นงานของเรา ที่นี้ถ้าหากว่ารับเงินเดือนมาแล้ว ถ้าเงินเดือนมันหมด
ไปก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาเพราะเราใช้ ลูกต้องทำใจเหมือนกับลมหายใจ

ยศ ได้มาก็เหมือนกับลมหายใจเข้า ถ้ามันสลายไปก็เหมือนลมหายใจออก ถือว่าเป็นเรื่อง
ธรรมดา เราทำดีที่สุดแต่ผู้บังคับบัญชาเขาอาจจะเป็นคนเลวที่สุด เขาจะไม่ชอบใจเรา ถ้าปฏิบัติตาม
ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับ ทำงานดีทุกอย่าง เขาจะไล่ออกก็เป็นเรื่องของเขา ถือว่าเป็นกรรมของ
เราก็แล้วกัน คนที่เขาไม่มีเงินเดือนอย่างเรา เขาหาเช้ากินค่ำ เขายังทรงชีวิตอยู่ได้เขามีความสบายใจ
ฉันใด ลูกรักของพ่อทุกคนก็ต้องทำใจอย่างนั้นนะลูกพยายามทำแบบนั้น ทำใจให้สบาย ๆ

ประการต่อไป สรรเสริญ กับนินทา พ่อบอกแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “นัตถิโลก อนินทิต
โต” คนไม่ถูกนินทาเลยไม่มีในโลก และคนไม่ถูกสรรเสริญเลยก็ไม่มีในโลก เรื่องการใช้กำลัง
สมาธิจิตใจด้านของอภิญญาที่ลูกได้ นี่ไงล่ะ พ่อเนี่ยถูกด่ามาจนไม่ใช่ถูกด่าแต่ข้างนอก บางคนเขาไป
ด่าพ่อให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฟังด้วย ลูกถามพ่อว่าพ่อมีความรู้สึกยังไง พ่อจะมีความรู้สึก
ยังไงรู้สึก ก็เพราะพ่อถูกด่ามาจนใจด้านแล้วลูก พ่อถือว่า ถ้าอะไรมันจริง คนเราถ้าพูดจริงแล้วเขายัง
นินทาว่าร้าย เราก็ถือว่าคนที่นินทาว่าร้ายนั้น เขาไม่ต้องการความจริง และคำสรรเสริญก็เหมือนกัน
อย่าสนใจลูกรัก คำสรรเสริญก็ไม่มีความหมาย การนินทาว่าร้ายก็ปราศจากประโยชน์ ทั้งนี้เพราะ
อะไร ก็เพราะว่า “นินทา ปสังสา” พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า นินทา และสรรเสริญ เป็นโลกธรรมดา คือ
เป็นธรรมดาของโลก เราเกิดมาในโลกแล้วจะพ้นการนินทาและสรรเสริญไปไม่ได้

ดูตัวอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ถูกด่ามากกว่าพวกเราทั้งหมดในกาล
บางครั้ง มีพราหมณ์มาด่าต่อหน้าพระองค์ ต่อหน้าพระที่มาประชุมกันเป็นพัน ต่อหน้าประชาชนที่
มาประชุมกันเป็นพัน แต่องค์สมเด็จพระภควันต์ทรงฟังเขาด่าเฉย ๆ พอเขาด่าจบพระพุทธเจ้าไม่
เถียง เขาบอกว่า พระสมณ โคดม แก่แพ้ข้าแล้ว สมเด็จพระที่ไปแก้วจึงได้ถามเขาว่า แพ้ตรงไหน เขาก็
บอกว่า ข้าด่าแก่ แก่ไม่เถียงข้านี้

สมเด็จพระมหามุนีจึงได้ตรัสว่า พราหมณ์ “ฉันคิดว่า คนใดโกรธฉัน และก็ด่าฉัน ถ้าฉัน
โกรธคนนั้นแล้วก็ด่าคนนั้นตอบ ฉันจะเป็นคนเลวกว่าคนนั้น” ทำในแบบนี้จะลูกรัก ผลที่สุด
พราหมณ์คนนั้นก็ยอมจำนนเพราะเป็นคนมีปัญหา นั่งกระโห่งยกมือไหว้องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า แล้วกล่าวว่า “ภามิตของท่านซึ่งใจเหมือนกับหงายของคว่ำฉันมารับน้ำฝน” แล้วพราหมณ์ก็
ขอบวชในศาสนาขององค์สมเด็จพระทศพล ในที่สุดท่านก็เป็นพระอรหันต์

ฉะนั้น ขอลูกทุกคนจงจำไว้ว่า “ถ้าการนินทาและสรรเสริญเกิดขึ้น ขอลูกจงทำใจเฉย ๆ
เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งนี้ เพราะนินทา และสรรเสริญไม่ใช่ของดีมันเลวทั้ง ๒
อย่างนะลูก” นินทาก็เลว สรรเสริญก็เลว ลูกจงปล่อยนินทา และสรรเสริญไปตามสภาพของมัน เขา
นินทาว่าเราเลว ถ้าเราเป็นคนดีมันก็เลวไปไม่ได้ ถ้าเราเป็นคนเลวเขาสรรเสริญว่าเราเป็นคนดีก็ดีไป
ไม่ได้ การกระทำของพ่อทุกอย่าง พ่อก็ไม่เคยปรารถนาคำนินทา และสรรเสริญ

ในกาลบางครั้งลูกจะเห็นว่า พ่อน่าจะลงทุนทุกอย่างทรัพย์สินของประชาชนที่เข้ามา พ่อทำเป็นสาธารณประโยชน์ให้ความสุขให้ความเจริญ แต่ทว่าเจ้าของถิ่นเขาเปิดเครื่องขยายเสียงด่าพ่อ ลูกก็เคยได้ยินใช้ไหม นี่พ่อไม่ได้หวัดตัวว่าวิเศษ แต่ทว่าพ่อถือคำสอนขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐคือพระพุทธเจ้าสอนไว้ว่า ถ้าอะไรมันจะเกิดขึ้นกับพ่อนี้พ่อคิดถึงพระพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา คิดว่าพระพุทธเจ้าท่านคิดขนาดนั้นแล้วยังมีคนทำแบบนั้น และทำมากด้วย ถ้าจะเทียบกับพวกเรานี่ลูกก็จะเทียบกันไม่ได้เลย

อย่างนางมาคันทิยานี้จ้างคนด่าพระพุทธเจ้า พระองค์จะเดินไปบิณฑบาตที่ไหนคนก็ตามไปด่า นางมาคันทิยาเป็นเมียพระเจ้าแผ่นดิน คนที่รับจ้างก็รู้สึกว่ามีอำนาจ และบรรดาเดียดยี้ทั้งหลายก็ให้นางจัญจมานวิกา มาประกาศว่า พระพุทธเจ้าทำให้เธอมีลูกกำลังท้องอยู่ มาขึ้นประกาศต่อหน้าพระพุทธเจ้ากำลังเทศน์โปรดพุทธบริษัท พระองค์ก็ยังทรงเฉยแทนที่จะปฏิเสธก็ตรัสว่า “น้องหญิง เหตุที่เธอพูดนั้น ไม่มีใครเขารู้หรอก มีเธอกับฉัน ๒ คนเท่านั้น รู้กัน” คำพูดแบบนี้ ถ้าพ่อพูดบ้างเห็นจะฟังแน่ แต่ทว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบ ว่าความจริงจะปรากฏ

นั่นก็คือเหตุที่จัญจมานวิกาเธอแกล้งทำท้องโดยเอาไม้มาทำนูน ๆ ผูกที่ท้องแล้วทาบหลังมือหลังเท้าทำให้บวมคล้ายคนท้อง ในที่สุดเชือกผูกไม้บวม ๆ นั้นก็ขาดลงมาต่อหน้าประชาชน ทำให้คนรู้ความจริงว่าจัญจมานวิกาแกล้งพระพุทธเจ้า จึงพากันไล่ขว้างด้วยก้อนดินและท่อนไม้ นางจัญจมานวิกาก็วิ่งหนีไม่เท่าไรบาปมากเกินไปแผ่นดินก็แยกออกให้จัญจมานวิกาจมลงไปในดินที่เรียกว่า ธรณีสูบ ลงไปสู่เวจิมหานรกทั้งยังเป็นอยู่เหมือนกับเทวทัต สุปปพุทธะ นันทมานพ นันทยักษะ เป็นต้น

สำหรับพ่อเรามีไม่เหมือนพระพุทธเจ้า ใครเขาจะด่าทำอะไร เท่าไร ชาตินี้เขาก็ยังไม่ลงอเวจี แต่ทว่าชาตินี้เขามือเวจียู่ในใจ นั่นก็คือ มีแต่ความทรุดโทรม มีแต่ความหายนะพ่อถือคืออยู่อย่างหนึ่งว่า “อะไรก็ตามถ้าใครส่งมาให้พ่อ พ่อขอถือว่าขอสิ่งนั้นจงถึงเขาด้วย” ถ้าใครปรารถนาดีกับพ่อ พ่อก็ตั้งใจคิดว่า ปุชะโก ละกะเต ปุชัง พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนบูชาย่อมได้การบูชาตอบ วันทะโก ปะฏิวันทะนัง ผู้ให้ช่วยมาได้ให้ตอบ เมื่อเขาสรรเสริญเราก็ขอให้คำสรรเสริญของเขาหรือความหวังดีของเขาจงถึงเขาด้วย ถ้าเขาประสงคร้ายพ่อ พ่อถือว่าพ่อไม่รับปล่อยให้มันหล่นอยู่ข้างหน้า

เหมือนกับที่ท่านสังฆราชปริพาชก ด่า นินทาพระพุทธเจ้า จนกระทั่งลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้าเกือบจะทนไม่ไหว องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงทราบขณะนั้นอยู่ห่างกันพระพุทธองค์ทรงดำริว่า ถ้าเราไม่กำจัดเรื่องนี้ ต่อไปสังฆราชปริพาชกจะต้องถูกกรรมหนัก ดีไม่ดีก็จะถูกลูกศิษย์ของพระองค์ทุบตีเอาก็ได้ ฉะนั้นสมเด็จพระภควันต์บรมศาสดา จึงเสด็จไปหาสังฆราชปริพาชก พอถึงท่านสังฆราชปริพาชกก็ปุ้อาสนะให้หนึ่ง เอาน้ำใช้น้ำบริโกธมาถวายพระองค์ เอาเกสขมาให้ฉัน องค์สมเด็จพระภควันต์ก็ไม่ประทับนั่งบนอาสนะที่เขาปุ้อ ไม่รับประเคนน้ำใช้ น้ำฉัน ที่ทำแบบนั้น ไม่ใช่ทำด้วยอาการโกรธ แต่พระพุทธองค์ทำเป็นปัญหา

แล้วต่อมาสมเด็จพระบรมศาสดาจึงมีพระพุทธปฏิมาตรัสว่า “สัญญาชัย ท่านค่าตถาคต” ท่านสัญญาชัยไปไหนไม่รอดก็ยอมรับ สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงได้มีพระพุทธปฏิมาตรัสว่า “สัญญาชัย คำสาปแห่งของท่าน คำค่าของท่านนะ ฉันไม่ได้รับหรอกนะ” แล้วพระพุทธองค์ก็ตรัสต่อไปอีกว่า “สัญญาชัย อาสนะก็ดี น้ำใช้ บริโภคก็ดี ที่ท่านส่งให้ตถาคต แต่ตถาคตไม่รับ เวลาที่ตถาคตกลับ ของเหล่านี้จะตกอยู่กับใคร” ท่านสัญญาชัยก็ตอบว่า “ก็ตกอยู่กับข้าพระพุทธเจ้าสิ พระพุทธเจ้าข้า” องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “สัญญาชัย คำสาปแห่งของท่านก็เหมือนกัน ที่ท่านสาปแข่งไปนะ ตถาคตไม่ได้รับหรอก เมื่อตถาคตไปแล้ว ของเหล่านั้นคือคำสาปแข่งนะ มันจะตกอยู่กับใคร” ท่านสัญญาชัยก็ตอบว่า “ก็ตกอยู่กับข้าพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับวัตถุต่าง ๆ ที่นำมาถวายพระองค์ แล้วพระองค์ไม่รับ เวลาเสด็จกลับแล้วไม่เอาไปมันอยู่ที่นี้ก็ต้องตกเป็นของข้าพระพุทธเจ้า”

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “ถ้าอย่างนั้น ก็ท่านจะค่าตถาคตไปทำไมเล่า เมื่อค่าแล้วก็เป็นการค่าตัวเอง ก็ไม่ควรจะค่า” เป็นอันว่า ท่านสัญญาชัย ก็เลิกค่าพระพุทธเจ้าตั้งแต่วันนั้น เป็นต้นมา นี่เป็นอันว่า กำนิทา และสรรเสริญนะลูกรัก เจย ๆ ไว้ ทำให้มันเป็นธรรมดาของโลก เหมือนกับลมหายใจเข้าออกของเรา เราไม่อยากรู้มันมันก็ไม่รู้ว่าเราหายใจเข้าออกทั้ง ๆ ที่มันทำงานตลอดทั้งวัน ไม่มีเวลาพักผ่อนตั้งแต่วันเกิดยันตาย

เรื่องโลกธรรม ๘ นี้ก็เหมือนกัน อย่าสนใจนะลูก ปล่อยมันไป มันจะมีลาภก็มีไป ลาภหมดไปก็ธรรมดา เขาให้ยศก็รับ เขาอายุศกลับคืนไปก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา เขานินทาก็เฉย ๆ ยิ้ม ๆ เขาสรรเสริญอย่าสนใจ ความสุขความทุกข์ ที่เกิดมาในโลกก็เหมือนกัน ความสุขใด ๆ ที่เกิดมาในโลกมันเป็นปัจจัยของความทุกข์ เหมือนบรรดาลูกที่ไม่เคยแต่งงานมาก่อน เกิดจะแต่งงานเข้า ก่อนแต่งก็คิดว่า การแต่งงานนี้มันสุขจริง ๆ นะ พอแต่งเข้าแล้วสิ ไอ้คู่แต่งงานเองก็อดนินทากันไม่ได้ อดทะเลาะกันไม่ได้ สร้างความทุกข์เพิ่มขึ้นมา เราคิดว่าของนี้มันจะดีมันก็ไม่ดี ของอะไรในโลกนี้ไม่มีอะไรจะดีเลยลูกรัก ทุกอย่างมันเป็นวัฏธรรมาไปหมด ไอ้วัฏธรรมานี้หมายความว่า มันจะต้องพัง ถ้าเอาจิตเข้าไปยึดเหนี่ยวว่ามันเป็นเรา เป็นของเรา มันก็เป็นทุกข์ ของทุกสิ่งทุกอย่างในโลกจะมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม มันเป็นเชื้อของไฟ คือ “ความทุกข์”

ไฟมี ๓ กอง ราศีคิ ไฟคือ ราคะ ได้แก่ ความกำหนัดยินดี อยากรูปร่างสวย เสี่ยง ใพเพราะกลิ่นหอม รสอร่อย สัมผัสระหว่างเพศ

โทศีคิ ไฟคือ โทสะ อยากริธ อยากริฆาตเช่นฆ่า อยากรค่า อยากรว่าเขา นี่มันเป็นความเร่าร้อน

โมหศีคิ ไฟคือ โมหะ หลงว่าโลกนี้มันจะเป็นสุข หลงว่าชีวิตของเราจะทรงตัวอยู่มันไม่เป็น เรื่องทั้งนั้น ลูก เป็นอันว่า "ขอลูกทุกคน จงทำใจของตนต่ออาการต่าง ๆ ในโลกนี้ ให้มีสภาพเหมือนความรู้สึกของลมหายใจ บางครั้งรู้สึกว่ามันหายใจเราก็อ่อน ๆ บางครั้งรู้สึกว่ามันไม่หายใจ เราก็อ

ไม่หนักใจ ใจเราไม่เคยเข้าไปยุ่งกับลมหายใจฉันใด ขอลูกรักทุกคนจงทำใจของลูกไม่เข้าไปยุ่งกับโลกธรรม ๘ ประการฉันนั้น แล้วลูกจะมีความสุข ถือว่า พ่อ ตัวเดียว

การบันทึกเทปคราวนี้พ่อพูดถึงเรื่อง อภิญญาสมาบัติ ลูกคิดใหม่ว่าพ่อพูดแบบนี้จะมีคนนิพนทาพ่ออีกไหม ถ้าลูกคิดว่า ไม่มีคนนิพนทาพ่อละก็ ลูกจะกลุ้มใจตายในวันหน้า อย่าลืมนะ นัตถิโลกเก อนินทิตโต คนไม่ถูกนิพนทาเลยไม่มีในโลก ตอนนีพ่อกำลังพูดถึงเรื่องอภิญญาสมาบัติ ดีไม่ดี คนเขาจะชิงสังกันทั่วประเทศ ว่าพระองค์นี้อวดอุตริมนุสสรธรรมเสียแล้ว ใช้ไม่ได้ขาดจากความเป็นพระ ลูกก็งออย่าลืมนะว่า พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า คนที่อุตริมนุสสรธรรม หมายความว่า คนที่ไม่มีธรรมนั้นอยู่ในตน แต่ทว่าลูกรัก ธรรมนี้ (อภิญญาสมาบัติ) พ่อสามารถทำให้ลูกของพ่อทุกคนทั้งผู้หญิงผู้ชาย ตั้งแต่เด็กอายุ ๖ ปี ถึงคนแก่อายุ ๘๐ ปีเศษ ทำได้ นี่หมายความว่า พ่อมีธรรมนี้หรือเปล่า ถ้าพ่อเป็นคนมีสตางค์แจกลูกไปโรงเรียนทุกวัน ถ้าใครเขาจะถือว่าพ่อเป็นคนไม่มีสตางค์ลูกจะเชื่อเขาไหม

ก็ขอประกาศไว้ในที่นี้ด้วยว่า เวลาฟังพ่อพูดนี้ใช้ใจคิด ใช้อารมณ์จิตที่เป็นทิพย์ดูภาพไปด้วย ดีลูก ทำอย่างนี้ดีมาก พ่อชื่นใจลูกไม่ช้าพ่อก็ตาย ความตายมันคลานเข้ามาทุกที่งานสาธารณประโยชน์ ลูกอย่าทิ้งนะ ทั้งนี้พวกเราควรจะมีสติในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเมตตาปรานี ให้พวกเราได้มีโอกาสได้ทำงานสาธารณประโยชน์ทั่วประเทศไทย พวกเรานี้ปิดทองในลำไส้พระ เขาทำงานกันเขาประกาศ เราทำงานกันเราเงียบ เอาแต่ความดีเถอะลูก อย่าเอาชื่อเสียงโดยการโฆษณาเลย จงคิดไว้เสมอว่าในเมื่อเราจะต้องตายอยู่แล้ว ทำไมจึงจะกลัวความตาย มันจะตายหรือไม่ตายก็ช่าง ในขณะที่เรามีชีวิตอยู่ ก็ทำตนเป็นคนดีก็แล้วกัน

คนดี คือ คนมีเมตตาปรานีต่อเพื่อน กับสงสาร สงเคราะห์ซึ่งกันและกันด้วยสังกหัตถ์ ๑. ให้กันด้วยวัตถุ ๒. มีวาจาไพเราะอ่อนหวาน เป็นที่รัก ๓. ช่วยกิจการงานของเพื่อน ๔. ไม่ถือตัว ไปที่ไหนทำตนเสมอกัน

"หลัก ๔ ประการนี้ ถ้ามีอยู่ในใจของลูก ลูกปฏิบัติได้ พ่อจะมีความสุขใจมาก พ่อมีชีวิตอยู่ก็มีความสุข พ่อตายไปแล้วเมื่อใดพ่อก็มีความสุขใจ หรือตายอย่างนอนตาหลับ ทั้งนี้เพราะลูกของพ่อเป็นคนดี"

อีกประการหนึ่ง พรหมวิหาร ๔ ลูกจงรักทรงไว้ และอิทธิบาท ๔ ให้มีอยู่ตลอดเวลา ๑. ฉันทะ มีความพอใจในงานที่เราทำ ๒. วิริยะ มีความพากเพียรต่อการทำงาน อดทนต่อคำนิพนทาว่าร้าย ๓. จิตตะ เอาใจจดจ่อในกิจการงานอยู่เสมอ ๔. วิมังสา ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญเสียก่อนแล้วจึงทำ

ทั้งหมดนี้ ขอลูกรักศึกษาไว้กับใจของลูกตลอดไป เทปหน้านี้หมดแล้วลูก ฟังหน้าต่อไป ลูกรักขอพ่อทั้งหลาย สำหรับตอนนี้ พ่อขอพูดถึงประเพณีโบราณของไทยแท้หรือว่าระเบียบวินัย คนไทยโบราณเป็นคนที่ระเบียบวินัยมากเรื่องระเบียบวินัยนี้ลูกรักทุกคนจงรักษาไว้ด้วยชีวิต เพราะว่าชาติของเราจะทรงอยู่ได้ เพราะรักษาระเบียบวินัยเป็นสำคัญ แต่ทว่าสมัยก่อนท่าน

ไม่เรียกว่าระเบียบวินัย ท่านชอบใช้คำว่า "ประเพณีนิยม" เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มากลูกรัก เราจะเห็นว่า คนในบ้านในเมืองของเราที่ป่วนปั่นกันอยู่ในเวลานี้ก็เพราะคนที่ไม่รักษาระเบียบวินัยเป็นเหตุ อย่าไปโทษแต่เด็กนะ เด็กนี้ตามธรรมเนียมจะดูผู้ใหญ่เป็นสำคัญ เด็กเห็นผู้ใหญ่ทำแบบไหนก็จะทำแบบนั้น คิดว่าเรื่องนั้นมันดี

เวลานี้ถ้าเราจะดูผู้ใหญ่ จะเห็นว่าใหญ่แต่อายุ ใหญ่แต่กาลเวลาที่ล่วงมา บางทีก็ใหญ่แต่เพียงหนังสือฉบับเดียว กระดาษแผ่นเดียวที่ว่าใหญ่ แต่ที่ใหญ่อด้วยความดีก็มีมาก และที่ใหญ่เพราะอาศัยศึกริ อาศัยปริญญาก็มีมาก ใหญ่แบบศึกริไม่ดี ใหญ่เพราะอาศัยปริญญา也不好 จะต้องใหญ่เพราะมีจริยาคีมีความชำนาญในงาน รักษาระเบียบประเพณีกฎข้อบังคับกฎหมายของบ้านเมือง และก็มีศีลธรรม นี่จึงจะเรียกว่าใหญ่ วันนี้เราคุยกันแบบธรรมดา ๆ แบบโลกไม่ชั่วธรรมไม่เสียดก็แล้วกัน เรามาคุยกันระหว่างพ่อกับลูก ไม่ได้มานั่งเทศน์ให้ฟัง

ลูกมองดูรอบ ๆ พระธาตุคอกยุง มีเส้นทางที่เราผ่านขึ้นมา เส้นทางนี้ท่านที่บุกเบิกเป็นคนแรก คือ หลวงปู่ชุ่ม โปธิโก แห่งวัดวังมุย จ.ลำพูน เวลานี้ท่านมรณภาพไปแล้วอาศัยที่ท่านมานั่งหนักคำว่า นั่งหนักก็หมายความว่า นั่งเป็นประธาน ให้พวกชาวเขาเป็นคนทำงาน ถากถางทางขึ้นมาเป็นระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร การทำงานคราวนั้นปรากฏว่ามีเจ้าคณะอำเภอเวลานั้น (ขณะนั้นสึกไปแล้ว) มีคนเขาเอาสาคูมาช่วยเป็นค่าอาหารชาวเขาที่มาช่วยทำงาน แต่ทว่าเจ้าคณะอำเภอมาทำบุญชิริบ รับแล้วก็เอาเงินไปหมด นี่ความเลวของคนที่อยู่ในฟ้ากาสาวพัสดร์ แต่ก็ได้ไม่ได้เลวทั้งหมด

สำหรับ หลวงปู่ชุ่ม ท่านดี แต่ทว่าเจ้าคณะอำเภอเลว แต่ก็เป็นที่น่าสงสัยอยู่นิดหนึ่งว่า ความเลวของเขานี้ลูกรัก ไม่มีใครลงโทษเขา ผู้บังคับบัญชา ขึ้นสูงขึ้นไป เช่น เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะตรวจการภาค และเจ้าคณะที่สูงที่สุดขึ้นไป ทำไม่ถึงกลายเป็นคนตาถั่ว ตาบอด หูหนวกไปหมดก็ไม่ทราบ ผู้ที่อยู่ในฟ้ากาสาวพัสดร์ เลว ๆ เวลานี้มีเยอะ แต่พ่อคิดว่า ต่อไปพระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองขึ้น ความบรรลัยก็จะมาถึงคนเลวแบบนี้เอง เราจะไปมองพดยศกันไม่ได้ ต่อไปนี้เราจะไม่มองพดยศ เพราะว่า ลภ ยศ สรรเสริญ สุข นี่มันเป็นโลกธรรมลูกรัก ไม่ได้เกิดประโยชน์ คนที่ได้รับยศเป็นคนดีก็มีมาก คนที่รับยศยิ่งรับยิ่งเลวก็มีมาก ตำแหน่งยิ่งสูงเท่าไรยิ่งเลวเท่านั้น ไม่ใช่เฉพาะคน ผู้ที่อยู่ในฟ้ากาสาวพัสดร์ก็เหมือนกัน อันนี้ขอให้ลูกรักของพ่อทั้งหลายจงจำเอาไว้

ตอนนี้พ่อขอทบทวนความดีของคนไทยสมัยนั้น พ่อจะพูดระบบคนไทยแท้ ๆ ที่ไม่ขายชาติว่าคนไทยเรารักษากันมาตั้งแต่ต้น จนถึงพระเจ้าฟ้างคราช ๓๕ รัชกาล แต่มีท่านท่านหนึ่งมาบอกว่า ๓๗ รัชกาล ท่านว่าอย่างนี้ละ ให้ดูประเพณีคนไทยโบราณ เขารักประเพณี เขาไม่ทะเลาะทะเลาะกันเข้าไม่บ้า ๆ บวม ๆ ทะนงตนว่าเป็นคนดี และอะไรก็ตามเป็นระเบียบ เป็นประเพณีนิยม ที่เรียกว่าระเบียบวินัยเขารักษากันไปด้วยดี

คนที่เป็นกษัตริย์ไม่ได้ทะนงตนว่าเป็นกษัตริย์ คนที่มีอำนาจาสนาในการปกครอง ก็ถือว่า เป็นแต่เพียง "พ่อบ้าน" เป็นหัวหน้าเท่านั้น และก็ไม่ได้ไม่โกง ไม่ใช่ว่าก่อนที่จะเข้ามาบริหาร

ประเทศกินข้าวต้มก๊วย แต่พอเข้ามาบริหารประเทศได้ไม่กี่วัน ก็มีตึกสวย ๆ มีรถยนต์ราคาแพง ๆ มีข้าทาสชายหญิง อันนี้มันเป็นความเลวของคนนะลูกรัก อย่าถือเป็นแบบแผน ถือตัวอย่างโบราณแบบไทยแท้ พ่อจะพูดให้ฟังสักนิดหนึ่ง พ่อพ่อพูดลูกฟังไว้แล้วตั้งใจคุณะลูก ว่าคนที่มีชื่อทั้งหลายเหล่านี้ เวลาไปอยู่ที่ไหน ใช้อำนาจพิพากษญาณชิลูก ติดตามเสียงพ่อคุณะ

ท่านบอกว่า สมัยเมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันยังทรงพระชนม์อยู่ตอนปลาย เาเฉพาะตัดตอนมานะ อย่าเอาไกล ๆ เลย ความจริงคนไทยเรายู่กันมาในแดนนี้นานแสนนาน เราเริ่มกันสมัยพระราช ทรงพระนามว่า พันนะติ หรือ พระเจ้าละวะจักรราช ไข่หรือไม้ก็ไม่ทราบ ทรงเสวยพระราชย์อยู่ในเขตเชียงแสนนี้ใช้เวลาเสวยราชย์ ๒๕ ปี ก็สวรรคต ท่านเป็นพระราชบิดาของพระอชุตราช เมื่อพระราชบิดาสวรรคตแล้ว พระเจ้าอชุตราช มีพระชนมายุได้ ๒๐ ปี ก็เสวยราชย์ต่อ

พระเจ้าอชุตราชเสวยราชสมบัติมาจนอายุ ๑๒๐ ปี องค์กรนี้เป็นพระรามาถึง ๑๐๐ ปี โอ้โธ ต้องคิดนะลูกนะ ๑๐๐ ปี นี้ว่าจะมีขบถไหม จะมีการโจมตีกระแจะกระแหกันไหม เปล่าเลย ไม่มีนะ หลังจากพระเจ้าอชุตราช เสวยราชสมบัติมา ๑๐๐ ปี พอดี เป็นอันว่าพระเจ้าอชุตราชทรงมีพระชนมายุพันพระพุทเจ้า ๒๐ ปี เห็นไหมลูกรัก อันนี้ พ่อถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่แน่นอน พ.ศ. นี้ เพราะว่าเป็น พ.ศ. ๕ ต่อมาเมื่อพระเจ้าอชุตราชสวรรคตแล้ว พระเจ้ามังรายพระราชโอรสก็เสวยราชสมบัติแทน

พระเจ้ามังรายมหาราชก็เป็นรัชกาลที่ ๒ เสวยราชสมบัติ ตอนนี้อย่างบอกว่ามีพระอรหันต์ นามว่า "วชิระ" นำพระบรมสารีริกธาตุมาถวาย ๑๕๐ องค์ มาพร้อมกับพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป พระเจ้ามังรายมหาราชเสวยราชสมบัติได้ ๓๗ ปี อายุของท่านได้ ๘๕ ปี ก็สวรรคต รู้สึกว่า อายุยืนมาก ไม่ชั้กมีขบถ

ต่อมาเป็นรัชกาลที่ ๓ เป็นรัชกาลที่คู่คุณในประวัติศาสตร์ เวลาที่พ่อคุณนี้ ท่านบอกว่า เขาเขียนคุณไว้ เขาเขียนไว้ที่ไหนบ้าง พ่อก็ไม่รู้ ตรงหรือไม่ตรงอย่าถือเป็นหลักฐานสำคัญ เราถือเอาธรรมะ คือเรื่องตาย ๆ เกิด ๆ เป็นสำคัญ แต่พ่อคุณไว้ให้ฟัง เพื่อจะให้ลูกรู้ว่า ชีวิตของคนนะมันเป็นอย่างไม่เที่ยง อย่ามาในชีวิต จงอย่าคิดว่าเราไม่ตาย ถ้าเราคิดว่าเราไม่ตายละก็เสียท่า

เป็นอันว่าเมื่อพระเจ้ามังรายมหาราชสวรรคตแล้ว พระราชโอรสชื่อว่า พระองค์เชียง เสวยราชสมบัติ เป็นรัชกาลที่ ๓ อยู่ ๓๑ ปี และมีอายุ ๘๕ ปี เท่าพ่อก็สวรรคตตายอีกเห็นไหมลูกเกิดแล้ว ก็ตาย เป็นกษัตริย์ก็ตาย ใหญ่ก็ตาย เล็กก็ตาย

รัชกาลที่ ๔ มีพระนามว่า "พระองค์ชิน" ราชโอรสเสวยราชสมบัติได้ ๒๐ ปี มีพระชนมายุ ๘๐ ปี สวรรคต แหม ตอนนี้อย่างมีใครขบถนะ ถ้าเป็นเวลานี้หนังสือพิมพ์คงโจมตี ว่าดีอย่างนั้น เสียแบบนี้ ทำดีแค่ไหน ทำดีแค่ไหน ที่ตัวเองทำให้ประเทศชาตินิบหนวยละก็ไม่ได้ดูละ ดีแต่กระแจะกระแหว่าคนนั้นว่าคนนี้ คนเรานะควรเอากระแจะงาส่องหน้าไว้บ้าง

รัชกาลที่ ๕ ท่านกล่าวว่า พระราชาทรงพระนามว่า "คำคน" มีอายุ ๕๘ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๗ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๖ พระราชาทรงพระนามว่า "องค์กิงตง" เสวยราชสมบัติได้ ๕๖ ปี ก็สวรรคต อายุเท่าไรท่านไม่ได้บอก

รัชกาลที่ ๗ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์กิงกีราช" เสวยราชสมบัติได้ ๖๕ ปี องค์นี้มีอายุ ๑๐๐ ปี จึงสวรรคต เป็นพระราชโอรส คือเป็นลูกกันต่อ ๆ มา

รัชกาลที่ ๘ พระราชาทรงพระนามว่า "พระชาติตง" เป็นราชโอรสสืบสันตติวงศ์ต่อมาเสวยราชย์ได้ ๒๐ ปี และมีอายุ ๗๑ ปี

รัชกาลที่ ๙ พระราชาทรงพระนามว่า "พระเจ้าเว้ตง" เริ่มเสวยราชย์เมื่ออายุ ๖๒ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๙ ปี คือมีอายุได้ ๘๑ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๐ พระราชาทรงพระนามว่า "พระเจ้าเว้นตง" ราชโอรสเริ่มเสวยราชย์ เมื่ออายุได้ ๖๓ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๗ ปี คืออายุ ๘๐ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๑ พระราชาทรงพระนามว่า "พระเจ้าแก้วตง" ราชโอรสองค์ก่อน เสวยราชย์ เมื่ออายุ ๕๘ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๕ ปี มีอายุ ๗๓ ปี ก็สวรรคต

ไม่เห็นมีใครอยู่สักคน ดายกันหมด พ่อพุดมานี้ลูกเห็นใหม่ ดูตามไปนะว่าพระราชาแต่ละองค์ รูปร่างท่านเป็นอย่างไร เวลาท่านเสวยราชย์ ท่านทำอะไรบ้าง ท่านก็คลุกคลีดีโงมแบบพ่อคนนั่นแหละ ถ้าจะเทียบ ๆ กันไปก็คล้าย ๆ รัชกาลที่ ๙ เราปัจจุบัน แต่ต่างกันอยู่หนึ่งที่สมัยนั้น ใช้เดินไปนั่งคุยกัน เวลานี้เรื่องกฎหมาย เรื่องระเบียบประเพณี เขาเขียนไว้มากเกินไป อย่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ท่านต้องการอย่างสมัยก่อน เราจะเห็นว่าท่านคลุกคลีดีโงม แต่เครื่องแบบนี้เขาบังคับ สมัยก่อนเครื่องแบบไม่บังคับ กษัตริย์ไปไหนบางที่นุ่งกางเกง ใส่เสื้อ บางทีก็ไม่ใส่ เออผ้าขาวม้าผืนหนึ่งห่มเป็นสไบเฉียงบ้าง พาดไหล่บ้าง เดินไปคุยกับคนโน้นคนนี้ เป็นแบบกันเอง ปกครองกันแบบสบาย ๆ

รัชกาลที่ ๑๒ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์เงิน" ซึ่งเป็นราชโอรส เริ่มเสวยราชย์เมื่ออายุ ๕๖ ปี เสวยราชย์มาได้ ๑๕ ปี คือมีอายุได้ ๗๑ ปีก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๓ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์เว้นตง" ราชโอรส เสวยราชย์เมื่ออายุ ๕๒ ปี เสวยราชย์มาได้ ๑๖ ปี อายุได้ ๖๘ ปีก็สวรรคต องค์นี้อายุน้อยหน่อย

รัชกาลที่ ๑๔ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์จามตง" เป็นราชโอรสสืบต่อมา เสวยราชย์เมื่ออายุ ๕๐ ปี เสวยราชย์มาได้ ๓๑ ปี อายุได้ ๘๑ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๕ เป็นราชโอรสองค์ก่อนทรงพระนามว่า "พระองค์ลือตง" อายุ ๖๖ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๕ ปี พ้ออายุ ๗๑ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๗ "พระองค์ชินตน" เสวยราชย์เมื่ออายุ ๕๒ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๖ ปี พ้ออายุ ๗๘ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๑๘ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์พันตน" อายุ ๕๖ ปี เสวยราชย์ ๑๖ ปี อายุ ๗๒ ปีก็สวรรคต

ลูกคุณเถอะว่าพระราชาแต่ละองค์ มีความเป็นอยู่ไม่นานก็ตาย แต่พระราชจริยาวัตรของพระองค์นั้นเป็นกันเองกับบรรดาประชาชน แหม พ่ออยากจะพูดอะไรสักนิดอย่างผู้แทนราษฎรนี้ไม่ได้เป็นพระราชา แต่อัดอนอยากจะเป็นผู้แทนนี้ แหม ฟินอบพิเทาอยากจะใช้ประชาชน แต่พ่อได้เป็นผู้แทนแล้วเท่านั้นแหละ ลืมตน กลายเป็นจอมชีวิตของปวงชนไป นี่มันเสียตรงนี้นะลูกนะ

ฟังกันต่อไป รัชกาลที่ ๑๙ ทรงพระนามว่า "พระองค์เกล้าตน" พระราชโอรสของพระองค์ก่อน อายุ ๕๖ ปี ก็เสวยราชสมบัติได้ ๑๗ ปี อายุ ๗๓ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๒๐ พระราชาทรงพระนามว่า "พระองค์ฟิงตน" พระราชโอรสขององค์ก่อนอายุ ๕๒ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๕ ปี อายุ ๗๑ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๒๑ พระราชาทรงพระนามว่า "ศรีตน" พระราชโอรสขององค์ก่อน อายุ ๕๔ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๑๗ ปี อายุ ๗๑ ปี ก็สวรรคต

นี่พ่อฟังมาแล้วก็พูดไป ขอลูกใช้ปุพพนิวาสนุสสติญาณ และอดีตังสติญาณ เข้าไปดูว่าพระราชาแต่ละองค์ ๆ นะ เวลานั้น ท่านทำกันยังไงลูก เวลาที่จะออกขุนนางเวลาที่จะนั่งบัลลังก์ท่านก็แต่งตัวโก้ พระราชฐานก็ทำด้วยไม้ เวลายามปกติท่านก็เดินไปเดินมา แต่งตัวสีสดบ้าง สีมัวบ้าง ดีไม่ดีก็เดินเอาผ้าขาวม้าพาดไหล่ไม่มีเสื้อไปเยี่ยมชาวไร่ ชาวนาคุยกับคนโน้น คนนี้ แนะนำคนนั้น แนะนำคนนี้ เป็นกันเองทุกอย่าง มีความหวังดี ไม่เอาเปรียบใคร

ลูกอย่าลืมนะว่า โลกนี้มันเป็นอนิจจังนะลูกรัก ในสมัยนั้น ๆ ลูกเกิดบ้างหรือเปล่า จากนั้นมาถึงนี้ ลูกเกิดมาแล้วก็วาระ ถอยหลังชาติไปแล้ว ทำลายความรู้สึกมันเสียนะลูกรักนะอย่าสนใจกับความเกิดต่อไป อะไรบ้างเล่าเป็นของดี

"ราดัคคิ ไฟ คือ ราคะ ไทคัสคิ ไฟ คือ โทสะ โมหัคคิ ไฟ คือ โมหะ อย่าให้มันมาสูมใจเรานะลูก จะมีความลำบาก"

ขณะนี้พ่อมองเห็นลูกรักของพ่อทุกคน บางคนก็ลืมตา บางคนก็หลับตา และก็อยู่ในจิตสงบวิชาที่พ่อให้ลูกไว้เนี่ย เป็นวิชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ ที่พ่อกล้าทำว่าใครจะหาว่าพ่ออวดอุตริมนุสธรรม หมายถึง อวดธรรม อันยั้งที่ไม่มีในตน แต่ที่มีในตน ท่านปรับอปฏิบัติปจิตตีย์ จะมีความหมายอย่างไร แต่นี่พ่อไม่ได้ไปอวดกับใครเขาเนาะ พ่อพูดกับลูกของพ่อที่ได้มโนมยิทธิแล้วทุกคน และพ่อไม่ได้พูดเพื่อให้ลูกทั้งหลายมีความกำเริบเสิบสาน แม้ลูกจะได้วิชานี้มาไม่ถึง ๑๐ วัน เพิ่งได้กันใหม่ ๆ เป็นของใหม่เอี่ยมของลูก พ่อต้องการให้ลูกของพ่อทั้งหมด "ฝึกความชำนาญในการใช้มโนมยิทธิ และญาณ ๘" เพราะว่า วิชานี้จะไปนั่งใช้กันเวลาค่ำ เวลาเข้านมด เวลาสดุ้งนั้นไม่ได้ ต้องใช้ให้ได้ทุกขณะจิต ทุกอิริยาบถ ทุกอาการ และทุกสิ่งแวดล้อม ที่เข้ามาล้อมเราอยู่

ให้ดูตัวอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสกับพราหมณ์ ซึ่งพราหมณ์มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า "พระอริยะนี้ต้องการสถานที่สงบ คือ ป่าช้า และป่าชฎาใหม่ เพราะที่นั่นเป็นที่สงบ" แต่องค์สมเด็จพระทวงศัสดิโสภากย์ ได้ทรงมีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า "พราหมณะ คุณก่อน พราหมณ์ สำหรับพระอริยเจ้านี้อยู่ที่ไหนก็สงบ เพราะว่าอารมณ์จิตของท่านสงบแล้ว อยู่ในป่าท่านก็สงบ อยู่ในป่าช้าก็สงบ อยู่ในบ้านร้างก็สงบ อยู่ในบ้านซึ่งมีคนก็สงบ อยู่ในเมืองก็สงบ เพราะจิตสงบจากกิเลส"

ฉะนั้น เวลานี้มีเสียงดนตรีประโคมขณะพ่อพูด เสียงดนตรีดังสนั่นหวั่นไหวตามทำนองเพลงมอญ คือเพลงประโคมศพ เถ่งทั้ง ๆ เขาเชื่อมเสียงเข้ามาตามไมโครโฟน สำหรับไมโครโฟนที่พ่อพูดนี้ไม่ได้รับเสียงดนตรี เพื่อจะได้ไม่กลบเสียงพ่อในด้านนี้ก็ดีเหมือนกัน แต่พ่อใช้ เจโตปริยญาณ เวลาพูด สำหรับเจโตปริยญาณของพ่อนี้ใช้ได้ทุกเวลานะลูกเวลาพ่อพูด พ่อใช้เจโตปริยญาณ ใจของลูก แต่พ่อรู้ว่า ลูกรู้ว่าพ่อพูด และใจของลูกสงบสงัดมีอารมณ์ใสเป็นแก้วเห็นเป็นแก้ว แพรวพราย แต่กำลังความเป็นแก้วอาจยังไม่เสมอกันบ้างเป็นธรรมดา แต่หลายคนที่เหน็ดเหนื่อยในการจัดบริการต่าง ๆ แต่ว่าเวลาฟังเสียงพ่อพูดอยู่นี้กำลังใจลูกสะอาดมากลูกรักรักษากำลังใจนี้ไว้นะ ลูก

แต่ว่าพ่อมองคนอื่นที่เขาไม่รู้เรื่อง เขามานั่งฟังเราพูดด้วย บางทีเขาจะหาว่าเราบ้านะ บางคนคิดว่า พ่อเล่านิทานปรัมปราให้ลูกฟัง ก็ช่างเขาเถอะลูก เรื่องความคิดความอ่านนะ ลูกรักอย่าไปด้านทานเขา เขามีความรู้สึกอย่างไรก็เป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา

แต่ว่าเรื่องของเรา เราต้องรู้ว่าอะไรมันเป็นอย่างไร อะไรมันดีอะไรมันชั่ว มันอยู่ที่ตัวของเรา อย่าไปสนใจเขา เรื่องใจของเราเท่านั้นเป็นสำคัญ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "อัตตนา โจทยัตตานัง จงกล่าวโทษความผิด จิตของเราไว้เสมอ" "ดูใจของลูกให้มันเป็นแก้วใส ตลอดเวลา เวลารับคำชม ใจเราก็กว้าง ตั้งอยู่ในอุเบกขา เวลารับเสียคำ ใจเราก็กว้าง ตั้งอยู่ในอุเบกขา ใจยิ้ม พร้อมจะยิ้มรับคำคำของเขาได้ ชื่อว่าใจเป็นสุข" เวลานี้ใจของลูกพ่อทราบว่ ไม่มีใครหวังในการเกิด "เบื่อหน่ายแล้วหรือลูก" เบื่อหน่ายในความเกิดแล้วใช่ไหม จิตใจรักพระนิพพานเป็นอารมณ์แล้วใช่ไหม ลูกทุกคนเงียบสงัด เพราะกำลังอยู่ในสมาธิ พ่อพอใจ แต่พ่อก็ทราบว่าจิตใจของลูกเวลานี้ จับพระนิพพานเป็นอารมณ์ มีความเบื่อหน่ายในสภาวะการเกิดการตาย

คุณศรัทธาต่าง ๆ ที่พ่อเล่ามาทั้งหลายเหล่านี้ ท่านตายแล้วท่านไปไหนตามท่านไปคุณะลูกนะ ต่อไปนี้ พ่อขอพูดถึงพระราชขององค์ที่ ๒๒ ทรงพระนามว่า "พระองค์สมตน" ซึ่งเป็นพระราชโอรสของ พระองค์ศรีตน อายุ ๕๒ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๑๑ ปี อายุ ๖๕ ปี ก็สวรรคต เห็นไหม ลูกเป็นพระราชาก็ตาย

ต่อมารัชกาลที่ ๒๓ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์สวนตม” ราชโอรสขององค์ก่อน อายุ ๔๘ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๘ ปี อายุ ๖๕ ปี ก็สวรรคต

ต่อมารัชกาลที่ ๒๔ พระราชโอรสเสวยราชสมบัติทรงพระนามว่า “พระองค์แพงตม” อายุ ๔๘ ปี เสวยราชย์ได้ ๒๐ ปี อายุ ๖๘ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๒๕ พระราชโอรสองค์ก่อน สืบสันตติวงศ์ต่อมา ทรงพระนามว่า “พระเจ้ากวนตม” เสวยราชสมบัติได้ ๑๔ ปี อายุ ๖๖ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๒๖ พระราชโอรสองค์ก่อน เสวยราชย์ต่อมา ทรงพระนามว่า “พระองค์พุดตม” อายุ ๓๖ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๑๒ ปี อายุ ๔๘ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๒๗ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์พันตม” ซึ่งเป็นราชโอรสขององค์ก่อน อายุ ๓๐ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๕๐ ปี ก็สวรรคต เมื่ออายุได้ ๘๐ ปี

รัชกาลที่ ๒๘ ทรงพระนามว่า “พระองค์มั่งสิงห์ตม” ราชโอรสองค์ก่อน อายุ ๓๕ ปี เสวยราชสมบัติได้ ๕๐ ปี ก็สวรรคต เมื่ออายุได้ ๘๕ ปี

ในเวลานั้นพระอรหันต์มาก พระราชาทุกพระองค์เป็นผู้ทรงธรรม ไหว้พระสวดมนต์กันอยู่ตลอดเวลา

รัชกาลที่ ๒๙ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์มั่งสมตม” องค์นี้เป็นน้องของพระเจ้ามั่งสิงห์ตม ซึ่งไม่มีพระโอรส ดังนั้นน้องชายจึงเสวยราชย์ เมื่ออายุ ๓๒ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๘ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๓๐ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์ทิพย์ตม” อายุ ๕๑ ปี เสวยราชสมบัติต่อจากพระราชบิดาได้ ๑๗ ปี ก็สวรรคต เมื่ออายุ ๖๘ ปี

รัชกาลที่ ๓๑ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์กะมะตม” ราชโอรสขององค์ก่อนเสวยราชสมบัติ เมื่ออายุ ๔๓ ปี เสวยราชย์ได้ ๕ ปี ก็สวรรคต เมื่ออายุ ๔๘ ปี

รัชกาลที่ ๓๒ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์ชายตม” ราชโอรสองค์ก่อนอายุ ๓๐ ปี เสวยราชย์ได้ ๒๐ ปี ก็สวรรคต เมื่ออายุ ๕๐ ปี

รัชกาลที่ ๓๓ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์ชินตม” ราชโอรสมีอายุได้ ๓๒ ปี ขึ้นเสวยราชย์ได้ ๑๕ ปี ก็สวรรคต คือตายเมื่ออายุได้ ๔๗ ปี ไม่เห็นใครอยู่ตายหมด

รัชกาลที่ ๓๔ พระราชาทรงพระนามว่า “พระองค์ขมตม” เสวยราชย์เมื่ออายุ ๒๙ ปี เสวยราชย์ได้ ๒๐ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๓๕ “พระองค์พังตม” อายุ ๒๘ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติได้ ๑๖ ปี อายุ ๔๔ ปี ก็สวรรคต นี้จะเห็นว่า การเป็นพระราชาที่ตายไม่เกิดประโยชน์

รัชกาลที่ ๓๖ “พระองค์พิงตม” อายุ ๒๖ ปี เสวยราชย์ได้ ๑๕ ปี อายุ ๔๑ ปี ก็สวรรคต

รัชกาลที่ ๓๗ พระราชาทรงพระนามว่า “พระเจ้าฟ้างคน” ราชโอรสองค์ก่อน ที่เราเรียกว่า “พระเจ้าฟ้างคราช” ที่มีความสัมพันธ์กับเมืองเชียงใหม่ พระชาตุดอมกิตติ ทรงมีอายุได้ ๑๘ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติ พออายุได้ ๒๐ ปี เจ้าขอมคำก็มาอละวาด

ตอนนี้ดีลูกรักของพ่อ เราฟังมาถึงตอนนี้ เราพอจะสรุปใจความได้ว่า คนเราที่เกิดมาทุกคนจะมีฐานะเป็นยังไงก็ตามที่ เรื่องจะพันกฏของกรรมนั้นก็คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย นั้นไม่ได้ เพราะว่า พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมันเป็นอนิจจัง หากความเที่ยงไม่ได้ ถ้ามันไม่เที่ยง เราก็จะเข้าไปยุ่งกับความไม่เที่ยง ให้มันเที่ยงมันก็เป็นทุกข์ อารมณ์ของคนที่เป็นทุกข์มันก็เพราะไม่ยอมรับนับถือกฎของความเป็นจริง

คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้น สอนตามความจริง คือ ให้คนทุกคนไม่ฝืนความจริงเท่านั้น ถ้าคนใดไม่ฝืนความจริง คนนั้นไม่มีทุกข์

ดูตัวอย่างพระราชามาแล้วตั้ง ๓๗ รัชกาล สมัยพระเจ้าฟ้างคราช นี่ท่านยืนยันเลยว่าเป็น พ.ศ. ๕๐๐ ปี พอดี เป็นอันว่าราชวงศ์นี้ สืบราชสมบัติต่อมาเกินกว่า ๕๐๐ ปี ไม่มีการขบถ ไม่มีทรยศ ไม่มีการแย่งชิงความเป็นใหญ่ซึ่งกันและกัน

ตอนนี้ พ่อขอพูดเรื่องประเพณีนิยมของคนไทยหรือระเบียบวินัย คนไทยที่เป็นไทยจริง ๆ นั้น เป็นผู้รักธรรม ประกอบไปด้วยพรหมวิหารสี่ แต่ทว่าอาศัยความดีของคนไทย นี้ดีลูกรัก เราจึงต้องขยับขยายพื้นที่กันอยู่ตลอดเวลา ผ่านมา ๓๗ รัชกาล ข้าราชการทุกประเทศ ข้าราชการที่ไม่มีเราจึงขยายเขตออกไปให้มันกว้าง ให้พอกับคนจำนวนมาก เพราะยิ่งนานปี คนก็เกิดมาขึ้นทุกที เวลานั้นพื้นที่ขยายไม่ยาก มันเป็นป่า คนอยู่กันเป็นหย่อม ๆ สมัยพระเจ้าฟ้างคราชนี้ เรามีประชาชนตั้งแต่แบฝ่าอ้อมถึงคนแก่เหล่าเหล่าทำอะไรไม่ไหวแล้ว ประมาณ ๑ แสนคนเท่านั้น แต่กำลังคนที่จะรวมเป็นกองทัพจับอาวุธสู้ได้คือ ตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี ถึง ๖๐ ปี ได้ประมาณ ๓ หมื่นคนเท่านั้น เป็นการระดมพลใหม่

จงจำไว้ให้ดีลูกรักของพ่อทุกคนเป็นคนไทย เราเป็นคนไทย จงอย่าทำใจเป็นทาสทำใจของเราให้ทรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระภาพ คือ ความเป็นไท สิ่งที่จะสร้างความสุขให้แก่ลูก อย่าลืมนะว่า ชีวิตของพ่อ ไม่นานนัก พ่อก็ตาย เวลานี้พ่อมีอายุใกล้ ๗๐ ปีเข้าไปแล้ว ดูพระราชาทิ้งหลายเหล่านั้นท่านก็ตาย ความตายของพ่อก็มีจริง พ่อรู้ตัวว่าพ่อจะตาย ฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่าง วิชาความรู้ที่พ่อให้ลูก ลูกของพ่อทุกคน พ่อมีความรัก อย่าลืมนะว่าพ่อรักลูกทุกคน แต่ลูกจงระวังนะ คนอีกพวกที่เขาไม่ใช่ไท เขามีใจเป็นทาส เขาอาจจะมิพ่อเป็นไทย มิแม่เป็นไทย แต่หัวใจเขาเป็นทาส ที่เขาคอยเข้ามาทำลายความสามัคคีของมันมีอยู่ เขาจะใช้วิธีง่าย ๆ คือ บอกลูกคนนั้น บอกลูกคนนี้ ให้ดูทีไร เห็นใหม่ ว่า พ่อรักเราไม่เสมอกัน เราเป็นคนจน เราเป็นคนมีความรู้ไม่ดี พ่อไม่ได้สนใจเราเลย ตอนนี้เขาจะแหย่ชนิด แหย่หน้อย แหย่ให้ลูกแตกความสามัคคี

ลูกจงระวังให้ดีนะ พ่อจะเป็นคนคนเดียวบนโลกนะ บางทีลูกของพ่อ พ่อนึกชื่อไม่ออกก็มี ใช้อยู่ทุกวัน เพราะอะไร เพราะพ่อเห็นคเห็น้อย ความเห็น้อยของพ่อนี้ลูก พ่อเห็น้อยจริง ๆ “แต่เพื่อลูกแล้วพ่อก็พร้อม แม่พ่อจะเห็น้อยแทบขาดใจตายเสียเวลานี้พ่อก็ทำ”

อีกประการหนึ่ง สังคหวัดถู ลูกรัก ที่จะยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกันไว้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาความรู้ คือ มโนมยิทธิ ที่พ่อให้ไว้ ต้องรักษาไว้ด้วยชีวิตจิตใจของลูก จับไว้เฉพาะพระนิพพานเป็นอารมณ์

การจะทบทวนชีวิตเป็นของดี เราเกิดมาแล้วก็ชาติ มันเสียหายตรงไหนบ้าง มันทรงอะไรไว้ได้บ้าง ทรัพย์สินที่หาไว้ได้เวลานั้น มันมีอะไรบ้าง จงระมัดระวัง ขอลูกจงจำ การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้เราตั้งศูนย์สงเคราะห์คนยากจนในถิ่นทุรกันดาร แล้วทรงประทานพระราชทรัพย์ร่วมมรดก และของที่โดยเสด็จพระราชกุศลก็มา “ควรทำต่อไป ถ้าพ่อตายแล้ว พวกลูกยังทำกิจนี้อยู่ ก็ชื่อว่าลูกยังเกาะชายฉัตรของพ่ออยู่”

ในช่วงเวลาที่พ่อเปลี่ยนหน้าเทป มองไปทางด้านโน้นเขาเตรียมเพลงอะไรบ้างก็ไม่รู้ เห็นจะเป็นเพลงมอญ เล่นกัน เถ่งทิ้ง ๆ เพื่อคลอเสียงพ่อพูด แต่เขาอยู่ไกลออกไป ลูกเห็นใหม่ลูก นี้แหละเรื่องของโลกจะต้องเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าจะเอาแต่ใจตัวเองเป็นสำคัญ

“การทำงานทุกอย่างต้องเป็นประเภท โลกไม่ซ้ำกรรมไม่เสีย” จะถือว่า ฉันต้องการสงบ ฉันมีกำลังใจสงบสงัดดีแล้ว ใครจะมายุ่งไม่ได้ต้องตามใจฉัน ถ้าทำแบบนี้ก็ชื่อว่า ผิดคติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นคือ เขายังเดินแนวทางไม่ถูก เนื้อแท้จริง ๆ แล้ว พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้ ๓ แบบ คือ ๑.พระธรรมวินัย ๒.พระสุตตันตปิฎก ๓.พระอภิธรรม

ถ้าจะเล่นเถเน่ (พ่อไม่เรียกเถเน่ตรง เรียกว่าเถเน่) ว่า ฉันต้องการสงบสงัดอย่างเดียว นั่นต้องดูตัวอย่างพระพุทธเจ้าท่านทำอะไรไว้บ้าง ควรจะดูตอนท่านทรมานชฎิล ท่านทำอย่างไร ท่านนั่งเทศน์หลับตาป้ออย่างเดียวยังงั้นรี หรือว่าเวลาที่พระองค์ทรมานบุคคลทั้งหลาย เช่น พระเจ้าชมพูบดี ท่านทำอย่างไร ซึ่งตอนนั้นเป็นการแสดงละครโรงใหญ่กันจริง เป็นละครฉากใหญ่

มาถึงชีวิตของลูกช่วงเวลา ๒-๓ นาที ที่พ่อใช้เวลาหาสาเหตุมาเปลี่ยนหน้าเทป “ลูกบางคนน้ำตาไหล บางคนมีอาการสะอื้น บางคนมีอาการซึม” พ่อคิดว่า ความรู้สึกของลูกในเวลานั้น คงจะพบกับสภาพความเป็นจริงที่เรามีส่วนร่วมในการบูชาพระบรมสารีริกธาตุบนดอยตุง ซึ่งพระเจ้าอชุตราช และพระเจ้ามังรายมหาราช นำมาบรรจุไว้ในเจดีย์ที่ลูกเห็นเวลานี้ เป็นเจดีย์ที่เขาสร้างขึ้นภายหลัง สำหรับเจดีย์องค์เดิมอยู่ภายในเป็นทองคำทั้ง ๒ องค์ และในเจดีย์ทองนั้นบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่กษัตริราชเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ คือ พระเจ้าอชุตราช พระราชบิดากับพระเจ้ามังรายมหาราช ราชโอรส นำมาบรรจุที่นี่ พระบรมสารีริกธาตุดังกล่าวท่านได้มาโดยพระมหากัสสปเถระเจ้าพร้อมด้วยพระอรหันต์อีก ๕๐๐ องค์ นำมาถวายพระเจ้าอชุตราช และภายหลังมีพระอรหันต์นามว่าวัชรระองค์พระอรหันต์นำถวายพระเจ้ามังรายมหาราช การบูชาคราวนั้นเป็นงานยิ่งใหญ่มาก

ขณะนี้ ลูกบางคนมีอำนาจธรรมปฏิบัติ ที่เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านไปอยู่นิพพานมีความสุข ฉะนั้น อารมณ์ของลูกทั้งหมด จงอย่าให้มีอารมณ์เป็นทุกข์ มีอย่างเดียว คือ “ธรรมสังเวช”

ธรรมสังเวชตอนไหน ตอนที่เราเลวเกินไป จะว่าเลวเกินไปก็ไม่ถูก เพราะการบรรลุดุธรรม ต้องอาศัยความดีพอสมควร เขามีกำหนดเวลา สำหรับสาวกภูมิต้องบำเพ็ญบารมีมาแล้ว ๑ อสงไขยกับแสนกัป อัครสาวก และพระปัจเจกพุทธเจ้าต้องบำเพ็ญบารมี ๒ อสงไขยกับแสนกัป สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงขึ้นปัญญาธิกะ อย่างสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ซึ่งทรงพระนามว่า สมเด็จพระสมณโคดม ต้องบำเพ็ญบารมีถึง ๔ อสงไขยกับแสนกัป ถ้าศรัทธาธิกะ ต้องบำเพ็ญบารมีถึง ๘ อสงไขยกับแสนกัป และวิริยาธิกะต้องบำเพ็ญบารมีถึง ๑๖ อสงไขยกับแสนกัป

แต่พวกเราย่อมมาถึง ๑๖ อสงไขยกับแสนกัปแล้ว ก็แสดงว่า เราเอาดีบ้าง ทำถูกทำผิดบ้าง เป็นของธรรมดา ฉะนั้นการคิดมากในอดีตก่อนถือว่าเป็นครู ในสมัยนี้ชาตินี้อย่าให้ผิดต่อไป ลูกทุกคนที่นั่งอยู่นี้ ๒๐๐ คนเศษ เป็นผู้ทรงอภิญาเล็ก คือ มโนมยิทธิ และมีวิชา ๘ เข้าควบคุมใจ **จงใช้วิชา ๘ ของลูกนี้ควบคุมใจว่า “ทางใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงไปแล้ว พระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านไปแล้ว ขอลูกจงเดินตามทางนั้นนะลูกเวลานี้”** ถ้าพ่อพูดไม่ผิด จิตของพ่อไม่เสีย ลูกจะเห็นว่า ท่านปู่ชุตราชท่านทรงชุดสีทองเป็นพรหม ลูกบางคนเห็นท่านในสมัยที่เป็นมนุษย์ ท่านแสดงให้เห็นคนละอย่างให้ลูก เทวดา พรหม องค์เดียวกัน ท่านแสดงเป็นคนละภาพได้ อย่าเถียงกันนะลูกนะอำนาจความเป็นทิพย์ ถ้าลูกใช้กำลังใจของลูกให้เป็นทิพย์อยู่เสมอ ลูกจะรู้านุภาพแห่งความเป็นทิพย์

นี่การปฏิบัติพระกรรมฐานเป็นคุณอย่างยิ่ง เรามากันวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ ซึ่งความจริงมโนมยิทธิที่ลูกเพิ่งได้ กระตุ้มกระตึ่มมาก เพิ่งจะมาชู่ช่ากันเมื่อวันที่ ๑๑ อาศัยรุ่นแรกก็ทำลำบากหน่อย เพราะไม่มีตัวอย่าง แต่เราก็ได้กันมากแล้วนี่ พ่อไม่ได้ขยายคนเดียว พ่อให้คนที่เขาทำได้แล้วไปขยายกันต่อไป แต่พ่อก็ทราบว่ คนที่รับไปสอนนั้นก็ดีบ้าง ชั่วบ้าง ก็ช่างปะไร บางคนก็ปฏิบัติตรง บางคนก็หวังลาภสักการ “ใครอยากจะได้ลาภก็ไปอยู่กับเทวทัต ใครหวังความดีก็ไปอยู่กับพระพุทธเจ้า” ก็หมดเรื่องกันไป

จะไปนั่งหวังว่า คนที่ได้ไปแล้วดีไม่ดีพลาดท่าจะลงนรก คนลงจะไปนรกจะอย่างเดียว ยังไง ๆ เขาก็ลงนรกจนได้ แต่ให้เขาลงอย่างคนมีความดีอยู่บ้าง ดูตัวอย่างพระเทวทัตหรือว่าพระเจ้าอชาตศัตรูนั้นลงนรกก็ลงไม่เต็มทีขึ้นมาก็ได้ดีเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าดีกว่าลงแบบเต็มลงไป อีกประการหนึ่งที่มีความรู้จากการฝึกอยู่บ้างการจะทำความชั่วก็มีการยับยั้งบ้างตามสมควรนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ลูกลงโทษไม่เต็มอัตราศึก หมายความว่าไม่เต็มกำหนดของอเวจี คือ ๑ กัป อยู่ไม่ถึงก็ขึ้นได้แล้ว

เป็นอันว่า ตอนนี้อันตรายก็หมดใจ ตั้งใจไว้ให้ดินะลูกว่า เราจะไม่ต้องการความเกิดต่อไป คุณต้นไม้ที่มีความแข็งแรงมันหายไปมากไหมลูก คุณเขาที่เขียวชะอุ่มไปด้วยต้นไม้ ลูกเขาเขาทำเสียจนเป็นภูเขาหัวโล้น นี่มาเทียบกับชีวิตของเรานั้นก็เหมือนกัน

“ชีวิตของเราต้องร่วงโรยเหมือนกับใบไม้ที่หล่น ร่วงโรยมาอย่างต้นไม้ที่ถูกโค่นก็วาระแล้ว” ลูกจงใช้อำนาจบุพเพนิวาสานุสติญาณรวบรวมคัดความทันที อย่าไปนับชาติ ๑-๒-๓ นะลูก ดูว่าอัฐภาพของเราเกิดมาเป็นคนก็ดี เป็นสัตว์ก็ดี มีปริมาณเท่าไร ขอคุณที่ทันใจจะเห็นพร้อมกันทั้งหมด จงอย่านับด้วยกำลังของการนับ ๑-๒-๓ ต้องนับด้วยกำลังของจิตเป็นทิพย์จะทราบทันที และนอกจากเกิดเป็นคนเกิดเป็นสัตว์ที่มีชีวิตไม่เหมือนกันในการเกิดเป็นคน บางคราวเกิดเป็นกษัตริย์ บางคราวเกิดเป็นชายกษัตริย์ บางคราวเป็นคหบดี บางคราวเป็นเศรษฐี บางคราวมีความสุขมาก บางคราวเราถูกเบียดเบียนมากนั้นเป็นเพราะกรรมอะไร ลูกจะใช้ยถากรรมมุตตาญาณเป็นเครื่องชี้ชัด จะบอกความดีความชั่วของเราที่รับผลดีผลชั่วไว้

“รวมความแล้วเราดีไม่พอ ที่เรายังต้องเกิด จงแสวงหาความไม่เกิดต่อ”

การวัดระดับของการเกิดจากนรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดียรัจฉาน คน เทวดา พรหม และไปให้ถึงนิพพานเป็นของดี แต่ไม่ใช่ว่า รู้จุดนี้แล้วจะอยู่เฉพาะจุดนั้นต้องศึกษาหาทางลงโทษตัวเองว่า “เราลงนรกขุมใหม่บ้าง เพราะกรรมอะไรเป็นเหตุ” นี้จะต้องรู้ ไม่ใช่จะไปรู้แต่ดี ถ้ารู้แต่ดีไม่ช้าเราก็ต้องพลาดมาหาชั่ว ต้องไปรู้ชั่วของเราไว้ด้วยเป็นครู ไปนรกขุมไหนถามเขาด้วยว่า เราเคยมาก็ครั้งแต่ละครั้งเราทำอะไรจึงมาลงนรกขุมนี้ จะได้ชี้จุดชั่วของตัวเองแล้วหลีกเลี่ยงกรรมชั่วนั้นเสีย

การเกิดเป็นมนุษย์แต่ละคราว เราเกิดเป็นคนยากจนเพราะอะไรจึงจน ถ้าเกิดเป็นคนรวยเพราะทำอะไรจึงรวย ความสุข ความทุกข์ อะไรเป็นเหตุให้สุขให้ทุกข์ นี่ใช้ยถากรรมมุตตาญาณทำไมเราจึงเป็นภุมเทวดา เพราะอะไรจึงเป็นรุกขเทวดา และเป็นอากาศเทวดา เราทำอย่างไรจึงไปเป็นพรหม แล้วทำไมจึงลงมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ทวนไปทวนมาอย่างนี้

“ชาตินี้ควรเป็นชาติสุดท้ายของลูก ถ้าไม่ทำอย่างนี้นะลูกรัก มองแต่ด้านเดียวด้านความดีเท่านั้น มันจะผลอ ดีไม่ดีไปเสียจุดใดจุดหนึ่ง เราก็จะกลับมาเกิดเป็นคนอย่างนี้อีก พ่อขอแนะว่า สักกายทิฐิตัวเดียว ลูกรัก คือ อย่าสนใจในรูป รูปเราก็ดี รูปเขาก็ดี รูปวัตถุธาตุก็ดี ตัดกันเสียที เรื่องการเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา หรือพรหม เลิกกัน เราไม่ต้องการมันต่อไป เพราะว่ามันเป็นของไม่ดี เราไปนิพพานกันดีกว่านอนให้เป็นสุข”

มาเถียวเขาเรื่องของเราต่อไป เป็นอันว่า เมื่อพระเจ้าพังคราชบรมกษัตริย์พระบาทท้าวเธอต้องเถลิงราชสมบัติตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี ท่านเป็นกษัตริย์แบบราชบุรุษธรรมดา ๆ พระราชาสมัยก่อน ยามปกติท่านก็เดินไป ดีไม่ดีก็ไปคนเดียว กลางค้ำกลางคืนไปเยี่ยมราษฎร และเวลาจะทำอะไรก็ต้องปรึกษาหารือกัน เขาเรียกว่าสมบูรณาญาสิทธิราช พระราชามีอำนาจแต่ผู้เดียว ความจริงนั้นเขาสมมติให้ เนื้อแท้จริง ๆ งานทุกอย่างต้องปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ไม่มีพระราชหฤทัยไหนจะมีมัน

สมองทำคนเดียวไหว ต้องมีเสนาบดีมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ต้องมีข้าราชการชั้นผู้น้อย สมัยนั้นเราปกครองกันในวงแคบแค่เชียงแสนลงมาไม่ถึงเชียงใหม่แค่กว๊านพะเยานี้เดินมาก็ไม่ยาก จี่ซังจี่ม้ามาก็ไม่ยาก ดังนั้น พระราชาจึงเข้าถึงประชาชนได้ง่ายเพราะอยู่ในวงแคบ มีแต่ความรักกันมีความสุข ไม่เคยเกิดสงคราม ไม่เคยคิดว่าใครเขาจะมาทำสงคราม

สมัยนั้นเราอยู่กันแบบเงียบ ๆ เราไม่มีกองทัพใหญ่ มีแต่ทหารรักษาพระองค์ ซึ่งก็คือมหาดเล็ก หรือคนรับใช้เท่านั้นเอง ถ้ามีเรื่องราวเกิดโจรผู้ร้ายขึ้น และถ้าเจ้าของหมู่บ้านเขาไม่สามารถปราบได้ก็รายงานเข้ามาหมาดเล็กนี่แหละจะออกไปช่วยปราบโจรผู้ร้าย จะเรียกกองทหารที่ไม่เป็นกองทหาร

เวลานั้นเจ้าขอมคำหรือเจ้ามอญหรือญไชย แลเวลานั้นคือเชียงใหม่ ลำพูน หากินไม่ได้ดี ทำนา ก็ไม่ได้ดีเท่าเชียงราย ซึ่งเชียงรายหรือโยนกนคร หรือเชียงแสนสมัยนั้นมีความอุดมสมบูรณ์พูนสุขมาก ทำมาหากินทุกอย่างดีมาก จะค้าขาย ทำพืชไร่ก็ดีมาก ทองคำมีมาก เจ้าขอมคำมันมีกำลังมาก เวลานั้นกำลังของเขาระบายไปทั่วประเทศไทย ปกครองสายที่สุดถึงเลยเขตทวารวดี นครปฐมลงไปอีก คนไทยเราอยู่เกลื่อนเวลานั้น แต่เขาไม่เรียกว่าไทย มาสมัยหลังเรียก ละว้า อยู่เป็นหย่อม ๆ ไม่มีกำลังจะเข้ามารวมตัวกัน จึงตกอยู่ในอำนาจของขอมโดยคิดว่าเขาจะว่าอย่างไรข้างเขา เขาให้เสียดินอาณาเขตเล็กน้อยก็ให้เขาไม่คิดจะเป็นบ้านเป็นเมือง

พวกขอมคำนี้ไม่ใช่เขมร เป็นพวกที่ขาดเมตตา มีจิตคิดเห็นแก่ตัวอยู่ตลอดเวลา เขาส่งคนมาดูความอุดมสมบูรณ์ของโยนกนคร ส่งคนมาทำการค้าขายทุกจุด พร้อมกับดำเนินนโยบายการเมืองไปด้วย พวกนี้เป็นทหารของเราไม่ทราบ รัชกาลที่ ๖ ท่านตรัสไว้ว่า “ถ้ารักสงบ จงเตรียมรบให้พร้อมสรรพ” เขามาสืบกำลังคนของเราว่ามีกำลังคนจริง ๆ ทั้งหมดแสนเศษนิด ๆ เขากลับไปก็เรียกระดมพลได้แสนหนึ่งยกทัพมาเท่า ๆ กับประชาชนของเรานี่มีอยู่จริง ๆ ม้าเร็วของเราจากกว๊านพะเยารีบเข้ามาแจ้งข่าวว่าขอมคำยกทัพตรงมาโยนกนครแล้ว

พระเจ้าฟ้างนครบรมกษัตริย์พระองค์เสวยราชสมบัติตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี มาจนกระทั่งขอมคำยกทัพมาก็ ๒ ปี ผ่านไปเท่านั้น เวลานั้นพระองค์อายุ ๒๐ ปี ท่านก็ปรึกษามุขอำมาตย์และประชาชน ยกเว้นเด็กและคนชรา ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชายออกครบหมด ถึงคราวจำเป็นแล้วก็รบเพื่อชาติ รบเพื่อความ เป็นอยู่ ประมวลกำลังแล้วเวลานั้นท่านบอกว่าได้กำลัง ๓ หมื่นคน เศษอาวุธยุทธโปกรณ์ของเราที่ไม่พร้อม เรามีกองทัพช้าง กองทัพม้า กองทัพพลเดินเท้า กองเสบียง แต่ก็ไม่ได้เตรียมพร้อมเอาไว้ ก็ยกไปตั้งทัพรับเจ้าขอมคำที่ท้ายกว๊านพะเยา และเพื่อความไม่ประมาทพวกที่อยู่ในเมืองพระองค์สั่งให้ขนของมีค่าไปเก็บไว้ในถ้ำที่ต่าง ๆ ที่ดงตุงนี้ และสั่งพวกเด็ก ผู้หญิงทั้งหลายว่าถ้าไม่ไหวจริง ๆ ให้ถอยหลังไปอยู่ที่ ที่เวลานี้กองพล ๕๓ อยู่ นั่น บางส่วนขยายไปทางแม่สายข้ามเขตแดนไปบ้าง กระจายกันอยู่ตามหุบเขา ตามถ้ำที่มีทางเขาได้ทางเดียว ถ้ากองทัพที่เรายกออกไปรับเขาสู้ไม่ได้ ก็ถอยมาสู้กันเป็นจุดสุดท้ายตามด้วยกันที่นี่

การรบคราวนั้นรู้สึกสงสารพระเจ้าฟังคราชบรมกษัตริย์ เพราะกองทัพของเราไม่ได้เตรียมฝึกไว้ก่อน เมื่อกองทัพต่อกองทัพปะทะกันสู้กันด้วยความสามารถ ขึ้นชื่อว่าไทยพร้อมที่จะสู้จนตัวตาย เพียงแต่ทัพหน้าของเขาก็เท่ากับกองทัพเราทั้งหมดที่ยกไป แต่เมื่อทัพหน้าเขาปะทะกับเราจริงๆ เขาก็แตกไม่เป็นขบวน นี่น้ำใจคนไทยนะลูกนะ เรื่องการรบกันก็ต้องตายด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่พอทัพหลวงของเขายกเข้ามา ปีกซ้าย ปีกขวาของเขาก็โอบเข้ามานี้เราสู้เขาไม่ได้ตอนนี้ตายฝ่ายต่างตายเขาตายมากกว่าเรา เพราะเขามากกว่าเรามากนัก เพียงเขาใช้มือคันเราก็ด้านไม้ไหวแล้ว เพราะกำลังเราน้อยกว่าเขามากนัก ทัพไทยก็จำเป็นต้องถอยแตกกลุ่มออกเป็นกองโจร คอยโจมตีข้าศึก การทำแบบนี้ไม่ได้หวังชนะหวังการประวิงเวลาของข้าศึกไว้ แล้วก็ส่งม้าเร็วเข้ามาในเมือง สั่งชนของไปยังที่นัดหมายกันไว้

สำหรับพระเจ้าฟังคราชบรมกษัตริย์มีกองทัพคุ้มกันอยู่ส่วนหนึ่ง เมื่อชนของแล้วจะสั่งเผาเมืองก็กลัวชนของไม่ทัน คิดว่าเราแพ้เขาแน่ เขาได้แต่อาคารตัวเมืองไป ของมีค่าขนไปไว้ดอยตุงนี้บ้าง แม่สายนี้บ้าง ข้ามฝั่งไปบ้าง ประชาชนก็หลบตามเชิงเขา ตามถ้ำบ้าง กองโจรตีประวิงเวลาชนของนี้ประมาณเดือนเศษจนกองทัพใกล้โยนนคร พระเจ้าฟังคราชจึงให้ชักธงขาวขึ้นแสดงว่ายอมแพ้ เจ้าขอมคำเห็นเรายอมแพ้เขาก็วางอาวุธ เข้ามาจับพระเจ้าฟังคราชไปพิจารณาโทษ

แต่ทว่ามีอำมาตย์ของขอมคำคนหนึ่งท่านบอกว่าชื่อ "พันจาม" เป็นแม่ทัพสำคัญ มีมันสมองได้กราบทูลเจ้านายเขาว่า พระเจ้าฟังคราชนี้ไม่มีความผิด เพราะไม่ได้ยกไปตีเมืองเรา แต่เราขมมาตีเขา ถ้าจะฆ่าพระเจ้าฟังคราชก็จะผิดความมุ่งหมายไปมาก เพราะเราต้องการพื้นที่ แต่การจะให้เป็นกษัตริย์ต่อไปนั้นเป็นไปได้ ควรจะส่งพระเจ้าฟังคราชไปที่ "วังสีทอง" อยู่ทางแม่สายให้มีเนื้อที่ท่ามาหากินประมาณแสนไร่ต่อคนไทยทั้งหมดไปอยู่ในเขตนั้น นอกจากนั้น แผ่นดินทั้งหมดเป็นของขอมคำหรือมอญหรือญไทย

เราต้องแพ้สงครามคราวนั้น ลูกรักของพ่อ ลูกใช้บุพเพนิวาสานุสติญาณรู้ว่าตัวลูกอยู่ในสมัยนั้นด้วยหรือเปล่า ถ้าลูกใช้กำลังของทิพยจักขุญาณด้านบุพเพนิวาสานุสติญาณ ก็ระลึกชาติเฉพาะชาตินั้น ลูกจะเห็นภาพการรบ เห็นภาพการต่อสู้ ภาพการตาย ภาพการร้องไห้ เพราะกองทัพเราแพ้สงคราม ถ้าลูกมองไม่เห็นให้ใช้สติตั้งสมาธิดูแถวอดีตว่าสภาวะเป็นอย่างไร พ่อจะเล่าไม่ละเอียด

ตอนนั้นพระเจ้าฟังคราชทำอย่างไรรู้ไหมลูก พระราชาต้องทรงไว้ซึ่ง ขัตติยะมานะ ท่านเป็นชายชาติทหารแท้ ๆ เขาสั่งประหารชีวิตแล้วถามท่านว่า กลัวตามไหม พระองค์ก็ตรัสว่า "ขึ้นชื่อว่าความตายเป็นของธรรมดา เราเป็นคนไทย เป็นผู้บังคับบัญชาเขา เราพร้อมที่จะตายเพื่อคนอื่น ขอให้เรารู้เป็นกษัตริย์ตายแทนคนอื่นก็แล้วกัน คนอื่นไม่ต้องตายเพราะความเป็นผู้แพ้ถือว่าเป็นความผิด แต่ความจริงเราไม่ได้คิดจะไปรบกับท่าน ท่านยกทัพมาเราก็ตองสู้ เมื่อสู้ไม่ได้เราเป็นแพ้ ท่านต้องการอะไรก็เป็นเรื่องของท่าน เราเป็นคนของท่านซะแล้ว หมายความว่า เรื่องที่คิดจะสู้ท่านนะมันไม่มี เมื่อสู้ไม่ได้เรายอมแพ้ก็ต้องแพ้อย่างมีระเบียบวินัย นี้วิสัยไทยแท้"

พ่อพูดเท่านี้เล่นเจ้าขอมคำยืม หน้าตาสดชื่น คิดว่าเป็นผู้ชนะแน่นอน ความใจอ่อนพร้อม กับ "พันจาม" แม่ทัพเขาห้ามปราบว่าไม่ควรฆ่าพระเจ้าฟังคราช แต่ก็ควรใช้อำนาจของความเป็นผู้ ชนะบังคับให้เราไปอยู่จุดใดจุดหนึ่งในฐานะผู้แพ้สงครามต้องส่งส่วยให้ขอมคำด้วย ปรากฏว่ามีคน ของเขาคคนหนึ่งค้านเรื่องส่งส่วยว่าในเมื่อเรายึดพื้นที่ ยึดเมืองแล้ว ทำไมต้องให้เขาส่งส่วยด้วย นี่ ความจริงคนของเขาก็มีดีเหมือนกัน

แต่เจ้าขอมคำนายใหญ่ ในใจของมันคิดว่า คนไทยไม่ควรจะมีอยู่ในพื้นที่นี้ มันอยากจะขับไล่ไปเสียแล้ว ไปให้ไกลจากแดนอุดมสมบูรณ์ที่เขาต้องการ จึงบอกว่าการส่งส่วยเป็นของดีควรส่ง ส่วยเป็นทองคำปีละ ๘๐ ชั่ง (๑ ชั่ง = ๘๐ บาท ๘๐ ชั่ง ก็เป็นทองคำหนัก ๖,๔๐๐ บาท)

พระเจ้าฟังคราชยินฟังแล้วก็หนักใจว่าจะหาทองคำที่ไหนให้เขาได้ยังงี้ปีละตั้ง ๘๐ ชั่ง แต่ มุขอำมาตย์ขอมคนหนึ่งเขาก็เสนอว่า ๘๐ ชั่ง มากเกินไปสำหรับคนไทยไม่ถึงแสนคนในเนื้อที่แสน ไร่ไม่พอกัน ควรให้เป็นปีละ ๒๐ ชั่งก็พอ แล้วถามพระเจ้าฟังคราชว่า ท่านจะหาทองคำให้เราได้ ไหม พระเจ้าฟังคราชก็ตอบว่า "เราเป็นผู้แพ้ก็เหมือนเป็นทาสรับใช้ของท่าน ท่านสั่งทำอะไรเราก็ ต้องทำตาม"

นี่ลูกรักของพ่อ ตอนนี้อ้อมคำเห็นใจ แต่ความโหดร้ายมันก็มีมาก จึงส่งพระเจ้าฟังคราชไป อยู่ที่ "วังสีทอง" ให้ไล่ต้อนคนไทยไปอยู่ที่นั่น ความโหดร้ายของขอม ลูกเขาเมียใครถ้ามันต้องการ เอาไปบำรุงบำเรอมันชั่วคราวหรือตลอดกาลต้องเป็นของเขา การใช้งานต่าง ๆ ถ้าไม่เป็นที่ถูกใจมัน มันอยากจะฟัง อยากจะแทง อยากจะตี จะฆ่า ต่าง ๆ นานา ก็ทำได้ เพราะเป็นนโยบายไม่ต้องการให้ คนไทยมีอยู่ในภูมิภาคนั้น

ตอนนี้ความเศร้าโศกโศกาคาคุณภาพก็เกิดขึ้น นับตั้งแต่กองทัพเราแพ้เขา ลูกรักเสียระงม ร้องไห้เซ็งแซ่ ตอนที่บรรดาขอมคำกวาดต้อนคนไทยจากเชียงแสนจากเชียงรายจากพะเยาไปรวม กลุ่มเดียวกันที่แม่สาย เขากันเขตให้อยู่เป็นจุดน้อย ๆ จะไปยุ่งอะไรนอกเขตไม่ได้ เพราะเป็นเขต ของขอมเขาต้องการ พระเจ้าฟังคราชถึงกับน้ำตาตกใน แต่อาศัยที่เป็นกษัตริย์มีจิตใจดีมานะ ต้องมี ความเข้มแข็ง ต้องต่อสู้ด้วยความอดทน จะเหนื่อยจะยากเพียงใดก็ต้องพร้อมทุกอย่างที่จะยอมรับ พระองค์ก็สร้างวังพิเศษคือบ้านไม้ธรรมชาติอยู่

เจ้าขอมคำเข้าเมืองโยนกนครแล้วหาทรัพย์สินมีค่าไม่ได้ มันจึงถามว่า เมืองไทยนี้ไม่มี ทรัพย์สินเลวรี ทองแท่ง เพชรนิลจินดา ก็ตอบเขาไปว่าเมืองไทยไม่ได้เตรียมรบอยู่กันอย่างพ่อแม่ ปกครองลูก ทรัพย์สินในท้องพระคลังจึงไม่มี เราทำมาหากินร่วมกันแบ่งปันกันเฉย ๆ แต่ความจริง ขนไปหมดแล้ว

เวลาผ่านไป พระมเหสีของพระเจ้าฟังคราชก็ทรงพระครรภ์และคลอดพระราชโอรสให้ นามว่า "ทูกกิกขะ" แปลว่าเกิดมาในท่ามกลางความทุกข์ ตลอดเวลาที่อยู่วังสีทองพระเจ้าฟังคราชไม่ ได้ทรงเครื่องแบบกษัตริย์เลย ทรงแต่งองค์แบบธรรมดา นุ่งกางเกงดำขา ๓ ส่วน ใส่เสื้อแขน

คั้น จะแต่งตัวตามความต้องการ ไม่ได้ เสื้อผ้าเขาแจกให้เขมรที่หนีเข้ามาบอกว่า ๓ ปีแล้วเขาแจกให้
ชุดเดียว ลาวที่หนีเข้ามาบอกว่า เขาให้ข้าวเหนียววันละ ๑ ปั้นกับเกลือป่นแต่ต้องทำงาน ๘ ชั่วโมง

เข้าก่อนทำงานต้องเข้าแถวรับการอบรม เย็นเลิกงานแล้วยังพักผ่อนไม่ได้ต้องเข้ารับการ
อบรมอีก การอบรมนี้ทุกคนต้องฟังเขาอย่างเดียว ถ้าใครลุกขึ้นคัดค้านเขาจะไม่ว่า แต่หลังจากอบรม
จะมีคนมาถามว่า ทำไมจึงไม่เห็นด้วย คนนั้นเขาอธิบายว่าตามปกติควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เขาก็
ตอบว่าคุณยังไม่เข้าใจ แล้วก็เชิญไปรับการอบรมใหม่แล้วก็หายสาบสูญไปเลย เป็นนุ้ยไปคือตาย

เห็นไหมลูก สมัยโน้นกับสมัยนี้ไม่ต่างกัน สมัยที่เราแพ้ขอมตกเป็นทาสขอม กับสมัยนี้ที่
ลาวแพ้ญวน เขมรแพ้ญวนมีสภาพไม่ต่างกัน นี่เรายังจะเป็นผู้แพ้อยู่ต่อไปหรือยังไง ตอนนี้เราไม่
มีที่ไป สมัยพระเจ้าฟังคราชป่าเยอะ ขายออกไปได้มาก

เป็นอันว่าพระเจ้าฟังคราชก็ดี แม่ทัพนายกองก็ดี ต้องยอมให้ขอมคำปลดอาวุธมีสภาพ
เหมือนตุ๊กตา หลังจากนั้นต้องพยายามกวาดต้อนคนไทยทั้งบ้าน ทั้งเมืองไปอยู่แดนกันดารในวง
แคบ ตอนนี้อยู่หละลูกหลานที่รัก จงใช้อำนาจของปู่พเพนิวาसानุสติญาณถอยหลังชาติของลูก หรือ
ใช้อดีตตั้งสัญญาร่วมกัน แต่ถ้าไม่ถนัดก็ขอเผื่อองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์คือพระพุทธเจ้า
กราบทูลถามขอคุณภาพในสมัยนั้น ว่า เราทุกคนที่มานั่งอยู่ที่นี้อยู่ร่วมในที่นั้นด้วยหรือเปล่า ถ้าไม่ได้
อยู่ร่วมก็ขอเห็นภาพเวลานั้นเป็นอดีตตั้งสัญญา

ภาพความโศก ความเศร้ามันหาอะไรดีไม่ได้เลย มันมีแต่ความระทม เสี่ยงระงมไปด้วย
ความรำไห่ ส่วนหนึ่งของคนไทยที่ขนของไปเก็บไว้ที่คอยตุ้งที่เรานั่งกันอยู่ที่นี่ เก็บตามถ้ำซอกซอย
สุ่มทุมพุ่มไม้ และแถวกองพล ๕๓ อยู่เวลานี้ จุดนี้เรายึดสู้เป็นจุดสุดท้ายคิดว่าขอมบุกเข้ามาเมื่อไร
เราสู้ตาย ในเมื่อเรายอมแพ้เขาแล้ว เขายังตามมา ก็แสดงว่าเขาจะสังหารเราทั้งชาติ เขาต้องการ
ครอบครองที่เดินเรา เขาไม่ต้องการคน มีเสี่ยงระงมรำไห่เสียขายทรัพย์สินที่ยังขนไปไม่ได้ ก่อน
ขอมจะเข้าเมืองเขาส่งคนไปบังคับขับไล่คนไทยไล่ให้ไปอยู่ในเขตที่เขากำหนดไว้ มีสันทรายเป็น
แดนกัน เลขขึ้นไปเป็นของไทย ตั้งแต่แม่น้ำโขง เลขมาถึงแม่น้ำกก นี่เป็นที่ที่ไทยอยู่ นอกนั้นเป็น
ของขอม ข้าว ปลา นาเกลือ บ้านช่อง ทรัพย์สินทั้งหมด ขอมบอกว่า ไม่ต้องเอาไป ให้ไปแต่ตัวกับ
ผ้าเก่า ๆ ห่อหนึ่ง

ลูกหลานที่รัก ฟังแล้วเศร้าไหมลูก ความเป็นผู้แพ้ของคนไทยคราวนี้ ลูกจะคิดว่าพระเจ้า
ฟังคราช ประมาทหรือไม่ที่ไม่เตรียมการรบ ก็อย่าลืมนะ ทุกคนนับถือพระพุทธศาสนา มีศีล มีเมตตา
มีสังกหัตถ์ซึ่งกันและกัน แต่เราก็ต้องย่อยยับถึงเพียงนี้นั้นเราจะโทษใคร โทษพระพุทธศาสนาก็ไม่
ได้ เพราะพุทธศาสนาสอนให้คนอยู่ด้วยกันด้วยความสุข แต่ความทุกข์มันมาจากที่อื่น เราอยู่เป็นสุข
มาตั้ง ๓๗ รัชกาล พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า "ท่านทั้งหลาย จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม" หมาย
ความว่าในขณะที่เราประพฤดิธรรมเราก็ไม่ประมาท เวลาปกครองชาติเราก็ไม่ประมาท

ความจริงสมัยนั้นเราประมาทไปนิดหนึ่งว่า ความจริงพวกขอมคำก็มีพระพุทธศาสนาสอน
ในเขตเขาอยู่แล้ว เขาก็พยายามก่อสร้างเจดีย์หรืออะไรก็ตามขึ้นมาเสริมบารมี ในเขตลำพูนหรือหริ

บุญไชย และที่จอมทอง เชียงใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เคยเสด็จที่จอมทองมาก่อน แล้วทรงสั่งพระมหากัจจายนะมาประกาศพุทธศาสนา เราถือธรรม คิดว่าเขาจะถือธรรม รวมความว่าใจเขาถือสาทุกปากเขาถือศีล

เอาละลูก ตอนนี้ก็มีแต่เสียประเบ็งแข็งแข็งเสียตายทรัพย์สิน บ้านเรือนแต่ละหลังกว่าจะปลูกขึ้นมาได้ก็ต้องใช้กำลังงาน กำลังเงินมาก ทรัพย์สิน วัว ควาย ขอมบอกไม่ต้องเอาไป แต่ก็มีอยู่บ้าง บางส่วนที่เราไล่วัวควายของเราไปไว้บ้างแล้ว รวมความว่าคนไทยทุกคนต้องเดินน้ำตาร่วง ก่อนคนไทยจะไป ขอมใช้ทำอะไรก็ต้องทำทุกอย่าง ถ้าไม่เป็นไปตามใจขอม เขาก็เข็ญ เราก็อะไร เขาก็กระต๊อบ เขาจะฟาดฟันทำให้เป็นแผล หรือฆ่าให้ตาย ยิ่งงี้ก็ทำได้ เพราะเขาต้องการให้ไทยไปพ้นจากเขตนี่ นี่เป็นน้ำใจของขอม ในเมื่อเราเป็นทาสเขาก็ไม่มีอะไรดี ความเมตตาปราณีของคนที่เป็นนายไม่มีในเรา ลูกเขามียใคร ถ้าขอมต้องการต้องได้

ดูตัวอย่างลาวแพ้นวน หญิงสาวของลาวตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ขึ้นไป ทุกคนต้องไปนอนสามัคคีกับทหารญวน ถ้าหากผู้ใหญ่ญวนต้องการ เขาเรียกว่าไปนอนส่องแสงหรือนอนแสงสว่าง ก็รวมความว่า เขาเอาไปทำปุ๋ยทำปุ๋ยเอาตามใจ แต่ไอ้ศัพท์ที่ใช้มันคนละเรื่อง เขาเลือกใช้ศัพท์เรียกดี แต่แท้จริงก็คือผู้หญิงลาวเป็นซ้อคกรีนั่นเอง มันเข้าใจใหม่ลูก ผู้หญิงนะมีหัวใจหรือเปล่า มีความต้องการในความรักตามที่ตนปรารถนาหรือเปล่า หรือว่าใครก็ได้ ความจริงผู้หญิงทุกคนมีหัวใจมีความปรารถนาตามน้ำใจของตนเอง

เป็นอันว่า สภาพของคนไทยตอนนี้ต้องอุ้มลูกจูงหลานหอบหิวกันไป เดินไปนะ ยานพาหนะขอมก็ไม่ให้ใช้ มันยึดเอาไว้หมด ชักช้าประวิงเวลาเพราะเสียตายทรัพย์สินก็ไม่ได้ เพราะหาวยในมือขอม มีด อาวุธในมือขอม จะถูกต้องร่างกายคนไทยขยับทันที เมื่อไปถึงที่แล้ว ก็ช่วยกันปลูกบ้านธรรมดา ๆ ให้พระเจ้าฟ้างคราชอยู่ เพราะเขายังมีความเคารพพระองค์อยู่แบบชาวบ้านธรรมดา ๆ

การอพยพไปเวลานั้นเป็นกลุ่ม ก็สร้างบ้านไม่ทันซีลูกเอ๊ย ก็ต้องกวาดบริเวณพื้นที่ดินตามโคนต้นไม้ แล้วก็ใช้เป็นที่นอนกัน อาหารการกินมีจำกัดคือจำกัดไม่พอ ต้องหุงข้าวด้วยกะทะใบใหญ่ ชูดหัวเผือกหัวมันมาต้มกินกัน เพราะไม่มีข้าวกิน ความยากลำบากมันสาหัสถึงเพียงนี้ แล้วเจ้าขอมคำอปริยัมยังมารบกวนต่าง ๆ นานาอีก ทุกสิ่งทุกอย่างเต็มไปด้วยความเป็นทาส บางคราว ๔-๕ วัน ข้าวตอกถึงท้องสักเมล็ดก็ไม่มี เพราะว่ามันไม่มีจะกิน ข้าวที่ขนไปก่อนก็น้อย เอามากินไม่พอก็พยายามทำทุกอย่าง ที่ไหนมีหนองน้ำ พยายามทำข้าวโกลี ๆ วัวควายไม่พอก็ใช้ไม้กระทุ้งลงไปเอาเมล็ดข้าวหยอดลงไปเรียกว่า ข้าวหยอด โพงน้ำขึ้นมาจากสระ จากบ่อ ให้ต้นข้าวได้อาศัยเรียกว่า ข้าวพันธุ์เบา ๓ เดือน ออกรวงได้กิน แต่ก็ยังไม่พอกันกิน

นอกจากนั้น ยังมีงานหนักคือหาที่ร้อนทองคำ แม้แต่พระเจ้าฟ้างคราชเองก็ต้องเสด็จร้อนทองเหมือนกัน พยายามหาทองให้เขาให้ได้ปีละ ๒๐ ชั่ง ลูกหลานที่รัก มันไม่น้อยเลย ๒๐ ชั่งนะ ไม่ใช่ ๒๐ บาท แต่ว่าคนไทยในสมัยนั้นฉลาดในการหาทอง ดูพื้นดินที่มีสีอรุณจะเป็นดินแข็ง

ดิฉันร่วนก็ตาม (ดิฉันคืออรุณมี ๒ อย่าง แบบขุขุ กับแบบดิฉันร่วน ดิฉันแบบขุขุนี้ไม่มีทองคำ แบบดิฉันร่วนจึงมี) ดิฉันคืออรุณคำมีเกล็ดอะไรระยิบระยับหน่อย ๆ เป็นเครื่องสังเกตุ และอีกประการหนึ่ง ถ้าทองคำมีที่ไหนดิฉันตรงนั้นมีความอุ่นกว่าดิฉันธรรมดาที่ท่านบอกมายังนี้ พ่อก็พูดตามท่าน

การร่อนทองนี้พระเจ้าฟ้างคราชเสด็จร่อนเอง บรรดาข้าราชการบริพารก็ร่อนทองกันหมด บางคนที่มีความเคารพในพระเจ้าฟ้างคราชก็เข้าไปกราบ แล้วทูลว่า "พระพ่อเจ้าอย่าทำเลย ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นภาระของลูก" ท่านก็บอกว่า เวลานี้เราทุกคนอยู่ในความลำบาก อยู่ในความทุกข์ยาก จะให้ท่านปลิกตัวไปแต่ผู้เดียว นั่งคอยรับรายงาน อันนี้เป็นไปไม่ได้ เวลานี้เรารับทุกข์ร่วมกัน การกินการอยู่ก็เหมือนกัน พระองค์มีอะไรกินคนอื่นก็มีด้วย กินหัวเผือกหัวมันก็กินด้วยกัน มีแกงมีกับก็ต้องมีเหมือนกัน บางทีพระองค์มีกับข้าวดี ๆ ก็เอาไปให้ราษฎรกิน พระองค์ก็ไปกินหัวเผือกหัวมัน กินพริกเผาที่ไม่มีกะปิ กับผักหญ้าธรรมดา พระองค์ตรัสว่า กินเท่านี้ก็อิ่ม ขอให้ทุกคนอิ่มก็แล้วกัน ท่านอิ่ม ถ้าทุกคนมีความสุขท่านก็มีมีความสุข ถ้าทุกคนมีความทุกข์ ท่านจะสุขไม่ได้

ลูกรักของพ่อ ฟังเรื่องที่เล่ามารู้สึกยังงั้นบ้างลูก ขึ้นชื่อว่าความเกิด พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ชาติปิทุกขา ความเกิดเป็นทุกข์ ชราปิทุกขา ความแก่เป็นทุกข์ มรณัมปิทุกขัง ความตายเป็นทุกข์ โสกะปริเทวทุกขโทมนัส สุขายาส ความเศร้าโศกเสียใจ ความพลัดพรากจากของรักของชอบใจเป็นทุกข์" นี่มันทุกข์สำหรับเรา

แต่ทุกข์ในสมัยนั้น ลูกรัก ทุกข์จากพ่อตาย พี่ตาย ลูกตาย ฝัวตายในการทำสงคราม ความตายเกิดขึ้นแต่ละคนก็เต็มไปด้วยความทุกข์ เห็นไหมลูก พ่อตายคนเดียวร้องไห้ไปตั้งหลายวัน แม่ตายคนหนึ่งร้องไห้กันไปตั้งหลายวัน เวลานั้นเรายกกองทัพไป ๓ หมื่นคนเศษ เราเสียกำลังคนไป ๒ พันคนเศษ ประเพณีคนไทย คนตายแล้วต้องทำศพนิมนต์พระมาสวด แต่เวลานั้นเราไม่มีสิทธิ์จะทำแบบนี้ได้ ความเศร้าโศกเสียใจที่คนไทยต้องตายหรือบาดเจ็บมันมีอยู่แล้ว แกรมยังเจ็บใจหนักไปกว่านั้น ขอมมันไล่ที่ ลูกหลานที่รัก มันบังคับให้เราไปอยู่ที่ไหนก็ต้องไปที่นั่น ความเป็นผู้แพ้มันเป็นอย่างนั้นนะ ขอลูกรักจงจำไว้ว่าไทยเราต้องไม่เป็นผู้แพ้ ครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย แล้วพ่อจะพูดให้ฟังว่าการเป็นผู้ไม่แพ้มันจะมีสำหรับเรา

นี่เราแพ้เพราะอะไร เราแพ้เพราะเราไม่พร้อมในการเตรียมรบ แต่เราจะโทษใครเล่า เรามีความสุข เราเชื่อพระพุทธศาสนา เรามีความสามัคคี ๓๗ รัชกาลไม่เคยมีปฏิวัติรัฐประหาร ไม่มีใครบ้า ๆ บอ ๆ แสดงความวิเศษवादตัวว่าถ้าฉันทำจะเป็นอย่างนั้น ถ้าฉันทำจะเป็นอย่างนี้ และสมัยก่อนไม่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ๆ

การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย ๆ การเลือกผู้แทนบ่อย ๆ ลูกหลานที่รัก ภาษีอากรที่เราต้องเสียไปเพราะการเลือกผู้แทนราษฎรครั้งละหลายร้อยล้านบาท และเงินหลายร้อยล้านบาท นี่ถ้าเราจะนำมาใช้ในแง่เศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติมันก็ดี แต่การเลือกผู้แทนเข้ามา ถ้าได้คนดีมันก็ดี แต่ส่วนมากพ่ออยากคิดว่าผู้แทนราษฎรควรจะมีประวัติผ่านการงานมาแล้ว ดูประวัติส่วนตัวเขาว่า

เคยโกงเคยกินมาบ้างหรือเปล่า เคยอุ้งงานมาบ้างรีเปล่า บางทีเคยขึ้นไปบนสำนักงานที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการจังหวัด เวลาข้าราชการมาทำงาน ๘ โมงครึ่ง นี่ ๑๐ โมงครึ่งคนยังไม่ครบ ที่มาแล้วก็ไม่สนใจงาน สนใจสรวลเสเฮฮาคนประเภทนี้เขามีไว้ทำไม นี่เขาช่วยกันทำลายชาติ นี่ต้องดูประวัติงานประเภทนี้ ถ้าไม่ดีเราก็ไม่เลือก

การเลือกเข้าไปบางทีเอาใครต่อใครเข้าไปก็ไม่ทราบ เรายังต้องเสียเงินจ้างเขาอีก ไปนั่งถ่วงเวลางาน แทนที่จะก้าวหน้าไปได้ก็ไม่ได้ ถ่วงกันไปถ่วงกันมา ให้ความ ๑๕ นาที พูดไม่เป็นเรื่องแต่อยากพูด จ้างให้เขาไปถ่วงความเจริญของชาติ คนที่เป็นรัฐบาลก็เหมือนกัน ไม่ใช่ชาติทุกคนและก็ไม่ใช่ว่าเลวทุกคน การเลือกบ่อย ๆ มันก็เหมือนฝูงเหือบหิว เหือบฝูงก่อนกินจนอ้มแล้วมันก็เกาะเฉย ๆ เหมือนเรื่องในสุภาษิต คนที่บริหารประเทศก็เหมือนกัน พอเห็นว่าเป็นพวกที่มีสภาพเหือบนี้มาก

แต่ทว่าคนชั่วก็มี คนดีก็มากนะลูกนะ เราสังเกตดูก็แล้วกันว่า ก่อนที่เขาจะเป็นผู้แทน ก่อนเป็นรัฐมนตรีนะเขามีฐานะแบบไหน พอเป็นผู้แทนเป็นรัฐมนตรีแล้ว เขามีฐานะแบบไหน มันดีขึ้นไหม ถ้าใครดีขึ้นกว่าเก่าคนนั้นเลิกคบ มันต้องแก่แก่นั้นแหละ ถ้าฐานะมันดีขึ้นกว่าแก่นั้นเขาโกงกินกัน เป็นอันว่า ๑. เงินเดือนเราก็ต้องให้เขา ๒. ค่าพาหนะต่าง ๆ นี่เขาไม่ต้องเสีย เราก็ต้องให้เขา ๓. มืออภิสิทธิ์ ๔. ยกมือมีค่านิ้วมือ ๕. ก่อความเจริญของชาติ ๖. ถ่วงความเจริญของชาติ ๗. ทำลายชาติ และยังมีอีกหลาย ๆ อย่างสังเกตเขาก็แล้วกัน ใจพ่อนะไม่ยอมให้มีผู้แทนนะ แต่ถ้ามีผู้แทนเป็นคนดีอยากให้มี

แต่ถ้าเป็นผู้แทนเลวประเภทนั้นละก็เอาเงินจำนวนที่จ้างเขามาบำรุงประเทศชาติดีกว่า ถนนหนทางที่ไหนไม่ดี ซลประทานที่ไหนไม่ดี เอาเงินนั้นมาทำ เงินที่เราจ่ายไปนี่เป็นหมิ่น ๆ ล้านนะ ทั้งเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง เงินกิน ทั้งโกงทั้งกินนะ เราต้องเสียไปเป็นหมิ่น ๆ ล้านบาท เอามาบำรุงเศรษฐกิจของชาติดีกว่า

มาว่าถึงความยากลำบากของคนไทยสมัยนั้น จะทำศพคนตายก็ทำไม่ได้ ความเศร้าใจที่เกิดขึ้น ใช้อุดตั้งสญานะลูกรัก และก็ใช้ปูพเพนิวาสนุสติญาณ หรือลูกจะทำง่าย ๆ เอาจิตจับพระนิพพาน กราบทูลถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พวกเราที่นั่งอยู่ที่นั่นในสมัยนั้นไปนั่งร้องไห้กับเขาด้วยหรือเปล่า จับดาบเพื่อการรบหรือเปล่า ต้องถูกขอมด่าข่มเหงทำอันตรายหรือเปล่า แล้วจำไว้ว่า ผู้แพ้ไม่ใช่ของดี

ตอนนี้พระเจ้าฟ้างคราชไม่เคยแต่งตัวเป็นกษัตริย์ เคยแต่นุ่งกางเกงดำอย่างเดี๋ยบบางครั้งก็ใส่เสื้อ บางครั้งก็ไม่มีเสื้อ แต่ความจริงรูปร่างท่านสวยสดงดงามมาก ผิวพรรณดีลอร่อนทองคำกับเขา และทำทุกอย่าง เข้าขึ้นตั้งแต่เช้าในฐานะผู้นำช่วยกันร่อนทองได้ ๒๐ ชั่ง ก็เก็บไว้ส่งส่วยขอม ต่อไปที่ร่อนเพื่อขายเพื่อความเป็นอยู่ของประชาชน เมื่อทุกคนได้ทองมาแล้วก็มารวมที่พระราชทาน ท่านก็ขายทองเหล่านั้นเอาเงินซื้อของมาแบ่งปันกันกินการแบ่งปันก็เต็มไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

ตั้งหัวหมู่นายกองที่ดี ที่มีความยุติธรรมให้มารับส่วนแบ่งปันไปแบ่งกัน แต่ทว่าตอนนั้นก็ยังมีกินบ้าง ไม่มีกินบ้าง

ตอนนี้ไม่ใช่ประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องของธรรมชาติ คือว่าท่านท้าวโกสีศักดิ์เทวราช คือพระอินทร์ ทนคูดีต้องรับความลำบากไม่ไหว ที่คนไทยมีความเคารพในพระพุทธศาสนาต้องมาลำบาก ตอนนี้ถูกกราบทูลถามพระองค์สมเด็จพระเจ้าสัมพุทธเจ้าว่า อย่าใช้ญาณส่วนตัวมันจะผิด ขอคุณภาพ ท้าวโกสีศักดิ์เทวราชมองดูความลำบากของพระเจ้าฟังคราชมาประมาณ ๔ เดือน คือว่ามันเป็นกฎของกรรมอย่างหนึ่ง ในสมัยก่อนอดีตชาติท่านเคยทำให้เขาพลัดพรากจากกัน ชาติไหนก็ไม่ทราบ กรรมมันตามทัน และคนไทยพวกนี้ก็อาศัยกรรมจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ฆ่าปลาตัวหนึ่งก็อย่าลืมว่า ปลานั้นก็มีพ่อแม่มีเมียมีพ่อแม่ โทษจากการทำลายชีวิตเขา

การพลัดพรากจากรักของชอบใจ พลัดพ่อพลัดแม่มันก็เป็นกรรมตามสนองส่วนหนึ่งที่ต้องเสียทรัพย์สินไปก็เพราะโทษทำอกุศลนาทาน การลักการขโมย การยื้อแย่งทรัพย์สินบุคคลอื่นเขาที่ต้องเสียตัว เสียเมียให้แก่จอมเพราะโทษกามสุมิฉาจาร และที่เราขอร้องให้จอมเมตตาเราว่าจะเป็นทาสก็ไม่ว่าขอยู่ที่เดิม ขอมก็ไม่ยอม นี่เป็นโทษมุสาวาท บางคนถึงกลับคลุ้มคลั่งไปบ้างถึงกับเสียอกเสียใจเพราะกลัวตาย ลูกตายในสนามรบก็เป็นโทษของการดื่มสุราและเมรัย เป็นอันว่ากรรมเก่าทั้งหลายเหล่านี้มันมาสนอง แต่ความดีก็มีอยู่มาก

ฉะนั้นท้าวโกสีศักดิ์เทวราชคือพระอินทร์ เห็นพระเจ้าฟังคราชกับบรรดาประชาชนชาวไทยอดอยากมานาน เพราะกรรมเก่ามันลงโทษ และเห็นว่าบุคคลคณะนี้แม้ว่าจะจะเป็นทาสเขา เขาจะไต่เขาจะดี แต่การไหว้พระ การภavana การเจริญพระกรรมฐานยังคงเป็นไปตามปกติ และทุกคนยังมีจิตเพื่อแผ่สงเคราะห์กันในด้านสังคหวัตถุ คือมีอะไรก็ให้กันมีวาจาไพเราะเป็นที่รักซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงานทุกอย่าง ไม่ถือตัวถือตน คนคืออย่างพระเจ้าฟังคราช หรืออำมาตย์ราชวงศ์ต่าง ๆ ไม่ถือตัวว่าเป็นเจ้า ทำตนเสมอกัน แต่งตัวเสมอกัน ไม่มีใครดีใครเด่นกว่ากัน ทรัพย์สินที่มีอยู่ก็ปันส่วนกัน รวบรวมกำลังกัน ไม่อิจฉาริษยาซึ่งกันและกันทั้งหมด

เห็นไหม เขาดี คนมีศีล มีธรรม และกรรมเก่าที่ให้ผลสลายตัวไปแล้ว ก็ทำให้พระอินทร์ทรงทราบว่า เวลานี้พระเจ้าฟังคราช และคนไทยที่เป็นนักบุญกำลังลำบากมาก จึงแปลงกายเป็นเด็กน้อยอายุประมาณ ๑๒ ปี ออกมาจากป่าใช้ใบไม้ぬ่งเป็นผ้าเป็นเสื้อแทน ทำเอะอะเซอะเซเข้าไปหาพระเจ้าฟังคราช ที่แรกบรรดาประชาชนทั้งหลายเขากันไว้ แต่พระเจ้าฟังคราชบอกอย่างกัน จะเป็นใครมาจากไหนก็ตาม เราถือว่าเป็นคนเหมือนกัน เราจะต้องอยู่ร่วมกันได้

พอเด็กนั้นเข้ามาหาพระเจ้าฟังคราชแล้วก็แนะนำว่า “แระเพรียงไฟ มีอยู่ตรงโน้น ในป่าลึกเลยกว้านพะเยาไปนิดหน่อย อยู่บนยอดเขา ดิบก มีอยู่ที่นั่น แระทองแดงอยู่ตรงนี้ สารปากนกแก้ว มีอยู่ที่นั่น” แล้วเด็กคนนั้นก็พาไปดู ให้ชุดลงไป พบแล้วก็ชี้ว่า นี่เขาเรียกแระเพรียงไฟ อันนี้เรียกดิบก นี่เรียกทองแดง นี่เรียกสารปากนกแก้ว เอาส่วนต่าง ๆ มาผสมกัน

สารปากนกแก้วใช้ ๑ ใน ๔ ของแร่เพรียงไฟ ดิบุก แร่ทองแดงซึ่งใช้อย่างละเท่า ๆ กัน หลอมในเตาธรรมดา ๆ หลอมให้ดู ทำอุปกรณ์แบบข้อม ๆ ให้ดูว่าทำแบบนี้ หลอมแบบนี้เมื่อหลอม แร่เพรียงไฟ ดิบุก แร่ทองแดง อย่างละเท่า ๆ กันดีแล้ว ก็เอาสารปากนกแก้ว ๑ ใน ๔ ของแต่ละอย่าง ใส่อลงไป ได้เป็นทองคำ ๑๐๐% เด็กนั้นทำให้อู ทุกคนยิ้มหน้าใส ตั้งกะทะใบใหญ่ ๆ เป็นกลุ่ม ๆ ทำ กันมาก ๆ ตามโคนต้นไม้ แต่ว่าเด็กน้อยนั้นบอกว่า ต้องไปทำตามถ้าตามป่าหลบไปทำ อย่าให้ขอม คำมันเห็นเป็นอันตราย มิฉะนั้นจะเสียผล ทุกคนก็ปฏิบัติตามนั้น

คราวนี้ทองคำอ่อนหนาฝาคั่ง ทองคำ ๒๐ ชั่ง ทำเสร็จภายใน ๑ เดือน นอกนั้นเอาไปขาย เดิน ไปขายกันยันประเทศอินเดียโน่น สายใต้ก็เดินไปขาย เป็นอันว่าความอุดมสมบูรณ์เกิดขึ้นสำหรับ คนไทย เพราะอาศัยความดีที่มีศีล ๕ บริสุทธ์ เพราะเด็กคนนั้นบอกว่า ต้องมีศีล ๕ บริสุทธ์จึงจะทำ ทองได้ พวกร้อนก็ร้อนไป พวกทำก็ทำไป ทั้งผู้หญิงผู้ชาย

เมื่อมีทรัพย์สินอุดมสมบูรณ์แล้วก็เริ่มปลูกบ้าน พวกทำทองก็ทำไป ปลูกบ้านอยู่กันเป็น กลุ่ม ๆ มีหัวหน้ากลุ่มที่เรียกว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำหรับพระเจ้าฟังคราชประชาชนเขาก็บังคับว่า ให้ตั้งตัวเป็นกษัตริย์ ห้ามไปยุ่งกับงานของชาวบ้าน พระองค์ก็บอกว่า ท่านทั้งหลาย เราจนด้วยกัน เราลำบากด้วยกัน ทำไมมาคิดกันแบบนี้ แต่เอาละเมื่อทุกคนต้องการให้ฉันเป็นกษัตริย์ ฉันก็จะเป็น แต่ต้องเป็นกษัตริย์แบบพ่อคน พี่คนหรือน้องคน ไม่ใช่กษัตริย์แบบนายคน เอาเปรียบคน อันนี้ไม่เป็น และต้องมีอิสระไปไหนไปไหนได้ ช่วยทำอะไรก็ช่วยได้ บรรดาประชาชนทั้งหลายเขามีความดี เขา ขอมรับ แต่เขาก็มีกฎบังคับว่า ถ้าพระองค์จะลงไปปรือนทองหรือทำทองต้องได้รับอนุญาตจาก ประชาชนก่อน นี่เห็นจะเป็นประชาธิปไตยแท้ ไม่งั้นท่านทำงานเรื่อย บางทีหนาว ๆ ทองอยู่ในน้ำ ท่านก็กระโดดลงไปก่อนนำคน นี่เป็นผู้นำแท้ ตอนนี้นำทองได้แล้วเด็กที่มาแนะนำก็หายไปแล้ว การแบ่งของกันก็ให้เสมอกัน คนเอาทองไปขายก็ไม่มีค่าจ้างรางวัล คนร่อนทอง นำทองทั้งหมดเอา ของมารวมกัน แล้วแบ่งปันเสมอกัน นี่ลูกรักคนไทยสมัยนั้นนะ

พระเจ้าฟังคราชก็เริ่มอยู่บ้านใหญ่ มีห้องโถงกว้าง แต่ไม่ถึงกับท้องพระโรง ประชาชนเขา ปลูกให้ ทำด้วยไม้ เป็นที่ประชุมกัน พระองค์ออกตรวจตอนเช้า กลางคืน บางทีดี ๆ ก็ออกตรวจ ตามหมู่บ้านต่าง ๆ มีอำมาตย์ ข้าราชการบริวาร ถืออาวุธตามไปด้วยพร้อมที่จะห้าหน้าใครก็ตามที่มาโกง คนไทย เพราะเจ้าขอมดำเข้ามาโกงบ่อย ๆ ดีไม่ดีขึ้นขึ้นไปค้นบ้านจะอะไรมันก็เอา ถ้าขอมมา น้อยก็แสดงว่า ขอมหายไปเลย เกือบเจียบ ถ้าของมามากในเขตไทย ก็ไม่มีใครทำอันตรายขอม

แต่พอเข้าเขตขอมลึกเข้าไปสัก ๒-๓ กิโลเมตร จะถูกธนูอาบยางนองตาย (ยางนองเป็นยาง ไม้ชนิดหนึ่ง ใช้ทำปลายธนู หน้าไม้ ถ้ายิงไปถูกแล้ว มีเลือดออกนิดเดียวก็ตาย) การรุกรอนกำลัง ของขอมดำทำแบบนี้เป็นปกติ ถ้ามา ๕-๑๐ คน นั้นขอมหายไปเลยเป็นปึกแผ่นไม้ นี่การปราบเขา ปราบกันแบบนี้ สำหรับคนไทยที่ไม่ดีที่ประจบสอพลอก็ต้องหายไปเลยเหมือนกัน นี่วิธีการแบบนี้ ยังใช้ได้ตลอดกาลตลอดสมัยในเมื่อโลกยังตั้งอยู่ ถ้าเรารักความเป็นไทยก็ต้องทำแบบนี้ จะมา

ปล่อยให้พูดปาว ๆ แล้วก็ยอมกลัวเขาหงอ ไม่ทันจะดีเลยยอมแพ้แล้ว เรื่องการรบไม่จำเป็นว่ากำลังมากจะชนะกำลังน้อย ดูตัวอย่างสงครามอินโดจีน เรามีกำลังน้อย อาวุธน้อย เราก็ชนะอินโดจีนได้

นี่เป็นอันว่า เรื่องอุปาทานแห่งการแพ้นะ อย่าให้มีในใจลูก ถ้าเรากลัวเมื่อไรเราแพ้ แต่ถ้าเราไม่กลัวซะอย่างเดียว และใช้ปัญญา ความสามารถ ใช้ความไม่ประมาทคำว่าแพ้จะไม่มี คุณสมัยพระนเรศวรชนะพม่าซิ เรามีกำลังพลเท่าไร และพระเจ้าตากสินสามารถกู้ชาติไทยไว้ได้ มีกำลังพลแค่ ๕ พันคน พม่าเขามีกำลังพลเท่าไร ทำไมเราจึงกู้ชาติของเราได้ แล้วทำไมต้องไปกลัวญวน เวลานี้คนไทยที่รักชาติมี ๔๐ ล้านคนเศษ คนไทยขายชาติทำลายชาติมีไม่กี่คน วิธีปราบก็ต้องปราบแบบพระเจ้าฟ้างนคราปราบขอมดำหรือปราบคนไทยทรยศตามที่กล่าวมา คือ ปล่อยให้เขาไปเมืองฝูซ๊ะ เก็บเสบียงเก็บเล็กเก็บน้อยแบบนี้ ทำไมเขาทำกันไม่ได้ล่ะ นี่พอไม่ได้หมายความว่า ยุให้เขามาถ่มกันนะ พูดถึงวิธีการเป็นนักรบ เป็นคนรักชาติ “ถ้าเรารักชาติ ทำไมต้องไปกลัวคนเลวมันจะตาย”

ตอนนี้ในเทพ ใช้เพลงย่ำคำมอญ เป็นเพลงแสดงความรื่นเริงของคนไทย ที่ทำทองได้ มีความสุข เพราะพระอินทร์ ตอนนี้ลูกกรักของพ่อขึ้นไปทูลถามปู่ว่าจะความจริงเป็นอย่างไร

เรื่องของณรงน้อยอายุ ๗ ปี

มีสามณรงน้อยองค์หนึ่งอายุเพียง ๗ ปี บวชในพระพุทธศาสนา สมัยนั้นในเขตนั้นมีพระอรหันต์มาก ณรงองค์นี้ได้ฉานสมาบัติสูง ตอนเช้าทุกเช้าต้องขึ้นไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุบนคอยตุง แล้วออกบิณฑบาตกับคนที่อยู่ใกล้ ๆ บนยอดเขา สามณรงได้ทราบข่าวว่า บนพระธาตุจอมกิตติ (เวลานั้นยังไม่มีเจดีย์ เขาเรียกว่า คอยน้อย ๆ เท่านั้น) สำหรับสามณรงองค์นี้ มีนิมิตอะไรน้อยๆ ได้ตามสมควร ยังไม่เก่งกล้านัก สามณรงทราบข่าวว่าบนคอยน้อยนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยมาประทับที่นั่น แล้วฝังพระเกศาไว้ด้วยการอธิษฐานจิต ณรงได้ฟังจากครูบาอาจารย์มา

เมืองเชียงแสนเดิมถูกรัก เราออกจากพระธาตุคอยกิตติ คือ ออกจากเมืองแก่นะ แล้วมาถึงบริเวณที่เขาเขียนว่า เขตเชียงแสน หลังบริเวณนั้นมาอีกหน่อย เป็นที่เมืองจมน้ำสมัยหลังพระเจ้าพรหมมาก เมืองจมน้ำเพราะกินปลาตะเพียน จากบริเวณเมืองจมน้ำมาแล้ว เราจะเลี้ยวซ้ายมือขึ้นทะเล เป็นเขตเมืองเชียงแสนเดิม แต่เมืองจมน้ำหมดเพราะกินปลาตะเพียน

สามณรงนี้จะมานมัสการพระเกศาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเวลานั้นขอมคำครองเมืองเต็มไปหมด คนไทยไม่มี จะมีอยู่บ้างก็เป็นคนไทยที่ขอมนำมาเป็นคนรับใช้ เป็นทาสเขา บางพวกหรือผู้หญิง ผู้ชายไทย ที่ผู้ชาย ผู้หญิงขอมเขาอยากได้ไปเป็นเมียเป็นผัว เขาก็เอาไปไว้การเป็นเมียทาส ผัวทาสต้องปฏิบัติตามเขา เป็นอันว่าคนไทยอยู่ในที่นั้นมีบ้าง แต่ไม่มีอำนาจ

สามณรงตั้งใจเดินธุดงค์ไปถึงคอยน้อยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอธิษฐานจิตวางพระเกศาไว้ ถึงตอนเย็นแล้วก็ค้างคืนบนคอยน้อย พร้อมกับนมัสการเจริญพระกรรมฐาน เวลากลางคืนเห็นรัศมีโชติช่วงพุ่งออกมาจากคอยน้อย เป็นรัศมี ๖ ประการ สวยสดงดงามมาก ณรงก็เกิด

ธรรมปฏิบัติ มีความอ้อมใจ ชุ่มชื่นไปด้วยฉนวน พอรุ่งเช้าสามเณรก็ออกบิณฑบาตตามปกติของพระใน พระพุทธศาสนา บรรดาชาวขอมทั้งหลาย เห็นเณรองค์เล็กน่ารัก รูปร่างหน้าตาดี ผิวพรรณสดใส มี หน้าตาแจ่มชื่นก็มีความรัก พากันใส่บาตร

พอดีเจ้าขอมค่านายใหญ่เป็นพ่อเมืองออกมาเห็นเข้าจึงได้ถามว่า เจ้าเณรองค์นี้มาจากไหน (ความจริงเขาก็นับถือพระพุทธศาสนาเหมือนกัน แต่มันก็เพียงสักแต่ว่านับถือ อย่างคนไทยที่อยู่ใน เขตพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน อยู่ในเขตของพระพุทธศาสนา แต่ไม่เคยรู้เรื่องของพระศาสนาเลย อันนี้ก็ยังมีมาก ที่เคารพพระพุทธศาสนาเวลานี้ ได้อภิญาเล็ก คือ มโนมยิทธิ และกัญญาแปด ที่เรา แนะนำกันออกไปก็มีมาก แต่คนนำไปใช้ดีก็มีใช้เลวก็มี เป็นเรื่องธรรมดา ปล่อยเขา จะไปนั่งห่วงว่า กลัวเขาจะลงนรกนะ เห็นเป็นการไม่สมควร คนชั่วก็มี คนดีก็มาก คนชั่วหายาก คนดีลงไป ถ้าได้ ฉนวน อย่างลูกนี้ พ่อคิดว่า ร้อยละหนึ่ง ร้อยคนเอาขอมเสียไป ๑ คน แต่ความจริงควรจะเป็นแสนละ หนึ่ง แต่ความเลวของคนที่ดีในลาภสักการะไม่ช้า คุณธรรมนี้ก็สลายตัวก็พังไป)

เจ้าราชาขอมค่านายถามว่า “เณรมาจากไหน” พวกที่ใส่บาตรก็ตอบว่า “เณรเป็นลูกคนไทย” มันว่ายังงี้รู้ใหม่ “ไอ้ลูกไทยใจทาส ห้ามไม่ให้มันกิน ใครใส่บาตรไปแล้วเท่าไร จีบบาตรมันเททิ้ง ไปให้หมด อย่าให้มันกิน ไอ้ไทยทาสนี่ จะไปคบหาสมาคมกับมัน ต่อไปห้ามเข้าเขตของขอม เมื่อ มันอยากจะกิน ก็ให้มันกินของคนไทยด้วย อย่างมากินของขอม (ความจริงเขตนั้นเป็นเขตของไทย)”

สามเณรน้อยได้ฟังคำพูดของพญาขอม ดังนั้น ก็รู้สึกสลดใจ สลดใจเพราะเธอได้ฉนวน สมบัติ แต่เธอไม่ถึงกับเสียใจร้องไห้ จึงได้มาคิดในใจว่า “โอหนอ คนไทยนี่เป็นเจ้าของประเทศ แต่ ถูกขอมเนรเทศไป ขอมกลับคิดว่าคนไทยเป็นทาส คนไทยนี่มีความลำบากมากอย่างนี้ เราในฐานะที่เป็นหนี้ความดีของคนไทยทั้งชาติ จึงได้ขอขอมมีขององค์สมเด็จพระบรมโลกนารถ ได้โปรด สงเคราะห์ให้คนไทยได้มีความสุขตามกำลังที่เราจะทำได้” อันนี้เป็นความคิดของสามเณร

สามเณรคิดว่า ในเมื่อเขาไม่ให้ข้าวเราก็ไม่เป็นไร เณรไม่โกรธ เพราะทรงฉนวน และอาจจะ มีวิปัสสนาญาณด้วย โดยเฉพาะในตอนกลางคืนเห็นฉัพพรรณรังสี รัศมี ๖ ประการขององค์สมเด็จพระ พิชิตมารพวยพุ่งมาจากพื้นดินก็ดีใจ เณรจึงได้กลับเข้าไปบูชาพระรัตนตรัย ขออนุมัติองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าจะหาถ้ำที่ใดสักที่หนึ่งเป็นที่อาศัย ก็เดินไปไม่ช้าก็เจอถ้ำเล็ก ๆ ถ้ำ หนึ่ง ก็นึกในใจว่า

“เราเป็นหนี้สินของคนไทย คนไทยก็คือปู่ย่า ตายาย ของเราเอง ฉะนั้นตั้งแต่วันนี้เป็นต้น ไป เราจะใช้ชีวิตของเราเป็นเครื่องสนองความดีของคนไทยทั้งชาติ จะไม่ยอมให้คนไทยอยู่ได้ อำนาจของขอมต่อไป เราไม่มีกำลังรบ เราไม่มีสรรพาวุธ อาวุธสำคัญของเรามีอย่างหนึ่งที่ต้องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ไว้ นั่นก็คือ เมตตาคารม” ที่องค์สมเด็จพระชินสีห์ตรัสกับพระ ว่า “เธอเข้าไปในป่า เธอต้องมีอาวุธไปด้วย ในบทรกณที่ขึ้นต้นด้วย เมตตัญญูสัตพะโร”

แต่ว่าสามเณรครั้งนี้ ใช้วิธีแผ่เมตตาจิต คือ พรหมวิหารสี่ ว่า “ขอบารมีขององค์สมเด็จพระชินสีห์ บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พระปัจเจกพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พรหม และเทวดาทั้งหมด และท่านผู้มีพระคุณทั้งหลาย ขอได้โปรดช่วยให้คนไทยพ้นจากความเป็นทาส ให้พ้นจากการตกอยู่ใต้อำนาจของขอม”

แล้วสามเณรก็เข้ามาสนทนาด้วย ตั้งจิตอธิษฐานว่า “ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป เราจะไม่ถอนจากฉันทสมาบัติจนกว่าชีวิตินทรีย์จะหาไม่ เราจะอาศัยฉันทสมาบัติ เมื่อชีวิตทรงได้ก็ทรงไป ทรงไม่ได้ก็แล้วไป แต่ถ้าบังเอิญเราจะพึงตาย เพราะอาศัยฉันทสมาบัติ ก็ขอบารมีขององค์สมเด็จพระพิชิตมาร ได้โปรดให้ข้าพระพุทธเจ้าได้มีโอกาสเกิดเป็นคนไทย และได้ช่วยคนไทยทุกแห่งทุกมุม ไม่ใช่เฉพาะการรบ การเศรษฐกิจ การปกครอง แม้แต่การรบ ทุกอย่างให้ครบถ้วน ให้คนไทยพ้นจากความเป็นทาส”

เวลานั้นเณรไม่ได้คิดพิฆาตเช่นฆ่าใคร ที่ตำนานเขาบอกว่า เณรเอาบาตรเทินหัวขอเกิดเป็นคนไทย ขอกลับมาฆ่าขอมนะไม่จริง ทำอย่างนั้นก็ลงนรก จิตตั้งบาป นี่เณรตั้งใจแบบนี้ อาศัยสามเณรที่มีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินสีห์ และเป็นเด็กมีบุญญาธิการมาก มีท่านบอกว่าสามเณรครั้งนี้ ก็คือ พระเจ้ามังราย ลูกชายพระเจ้าอชุตราช รวมความว่าเป็นรัชกาลที่ ๒ ของราชวงศ์นั้นนั่นเอง พระเจ้าพังคราชเป็นรัชกาลที่ ๓๗ สามเณรครั้งนี้เดิมเป็นพระเจ้ามังราย รัชกาลที่ ๒ คูชิลูกรัก สมัยหนึ่งเคยเป็นลูกกษัตริย์ มีอำนาจมาก ขยายอาณาเขตไปถึงท่าจากที่พระราชบิดาปกครองเดิม มาชาตินี้กลายเป็นลูกชาวบ้านธรรมดา แล้วก็มาบวชเณร ถูกขอมข่มขู่ แม่แต่ข้าวที่อยู่ในบาตรเขาก็เททิ้ง

ลูกรักฟังไปแล้ว อย่าฟังเป็นนิทานนะลูกนะ ฟังไปแล้วก็ต้องคิดว่า ชีวิตเป็นของไม่แน่นอน ความเกิด ความตายเป็นของธรรมดา เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วก็เป็นของยุ่งยาก ในที่สุดมันก็ต้องตาย ถ้ากิเลสเรายังไม่หมดเพียงใด ก็ต้องกลับมาเกิดใหม่ มาใช้ชีวิตที่ไม่มีความสุข ฉะนั้น ขอบรรดาลูกรักของพ่อทุกคนที่กำลังนั่งฟังอยู่นี้ พ่อสอนวิชาความรู้แก่ลูกโดยธรรม พ่อพยายามฝึกอภิญาเล็กให้แก่ลูก อภิญาเล็กที่ลูกได้ย่อมได้ญาณ ๘ อย่างด้วย คือ

๑. ทิพจักขุญาณ สามารถเห็นผี เห็นเทวดา เห็นสวรรค์ นรก เห็นพรหม เห็นนิพพานได้
๒. จุตูปปาตญาณ คนและสัตว์ที่ตายไปแล้วไปอยู่ที่ไหน คนและสัตว์ที่เราเห็นเขาอยู่ที่นี้ เขามาจากไหน

๓. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ สามารถระลึกชาติได้ไม่จำกัด
๔. เจโตปริยญาณ สามารถรู้วาระน้ำจิตคนว่า ใครคิดดี คิดชั่ว ใครจิตสะอาด ใครจิตสกปรก มีกิเลสมาก มีกิเลสน้อย อันนี้รู้ได้

๕. อตีตังสญาณ รู้เรื่องราวในอดีต ถอยหลังเรื่องราวที่แล้ว ๆ มาได้ไม่จำกัด

๖. ปัจจุบันนังสญาณ ปัจจุบันนี้ใครไปก่อหวิดที่ไหน ใครทำอะไรบ้างก็รู้

๑. อนาคตตั้งสญาณ รู้เรื่องราวข้างหน้าว่า จะมีอะไรเกิดขึ้น ใครจะไปทำอะไรที่ไหน ใครคิดประทุษร้ายใครที่ไหน หมุนมุนกันที่ไหน ใครทำดี ใครทำชั่ว หรือสถานที่นี้จะเป็นยังไง บ้านเมืองเราจะมั่งมีน้ำมันมาก จะมีแร่ธาตุมาก จะจนจะรวย เราารู้ได้ลูก

๒. ยถากรรมมตาญาณ ผลของกรรมของคนในประเทศนอกประเทศจะเป็นยังไง ผลของกรรมของข้าศึกที่คิดประทุษร้ายไทยจะเป็นยังไง และใครที่มีความสุข ความทุกข์ เพราะอะไร เราารู้ได้ลูก

ญาณทั้ง ๘ ประการที่พ่อพูดมานี้ ลูกได้หมดแล้ว แต่ทว่าลูกรักของพ่อ “ลูกอย่าใช้กำลังของตนเองนะ ลูกยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ทางที่ดีอยากจะรู้ ถามท่านปู่ ถามท่านย่า ถามท่านแม่ หรือว่า ถามตรง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเกี่ยวโดยธรรม ท่านตรัส ถึงแม้ว่าเรื่องของประเทศไทย ความเป็นไปของคนไทย ภายหน้าจะเป็นอย่างไรถามท่านได้ พระพุทธเจ้าไม่ว่า ทั้งนี้ เพราะเรื่องนี้เป็น ธรรมะ ไม่ใช่เรื่อง โลกโมโหสัน”

ไอ้เรื่องศุภรพีสินที่นั่นที่นี้ ลูกอย่าดูนะลูกนะ อุบาทวมันจะกิน ยามปกติ เอาจิตจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ นึกถึงพระพุทธเจ้าไว้ ตั้งใจตัดกิเลสให้เป็นสมุจเฉตปหาน เครื่องมือที่ลูกจะมีไว้นั้นคือ บารมี ๑๐ ทำให้ครบถ้วน สังโยชน์ ๑๐ ตัดให้ขาดให้หมด มีจรณะ ๑๕ มีอิทธิบาท ๔ มีพรหมวิหาร ๔ มีศีลปกติ มีทานปกติ ทั้งหมดนี้ต้องมีเป็นประจำ ใจจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ อย่าย้ายไปอยู่กับเรื่องอื่น ถ้ามีความจำเป็นจึงค่อยรู้เรื่องอื่น ถ้าจิตเราจับพระนิพพานได้แล้ว ลูกแก้วของพ่อไม่ต้องวิตกกังวล ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นของเราหมด

มาต่อเรื่องของสามเณร เมื่อเข้าสมาธิเจริญฌานสมาบัติ จิตใจไม่มีความโกรธในขอม จิตใจไม่มีจิตริษยา ไม่เอียงซ้าย ไม่เอียงขวา จิตเป็นอุเบกขารมณ์ มีอารมณ์เป็นหนึ่ง ทำไปสักครู่หนึ่ง ๒-๓ นาที จิตก็ตั้งจับฌาน ๔ ปกติ เวลาว่างไปสัก ๕-๖ ชั่วโมง จิตถอยออกจากฌาน ๔ มาตั้งอยู่ในอุปจารสมาธิ มองเห็นภาพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับยืนอยู่ข้างหน้า ทรงเยี่ยมพระโอษฐ์ แล้วตรัสว่า

“มหาเถระ เธอปฏิบัติถูกแล้ว เธอมีจิตเมตตา ปราศจากความอาฆาตมาดร้าย เธอทำใจดี การแผ่เมตตาจะทำให้เธอเกิดเป็นพรหม ฉะนั้นเธอจงตั้งจิตอธิษฐานต่อไป เวลานี้มีความสำคัญ” เมื่อจิตออกจากฌาน ๔ มาตั้งอยู่ในอุปจารสมาธิ เธอจงตั้งสัตยาธิฐานใหม่อีกครั้งหนึ่ง อันนี้จะมีผลแล้ว ภาพขององค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็หายไป

ตอนนั้นสามเณรน้อยดีใจนัก เกิดกรรมปิติที่เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสวยสดงดงาม พร้อมไปด้วยฉัพพรรณรังสี รัศมี ๖ ประการ ความมั่นใจในคำสอนขององค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาก็มากขึ้น จึงตั้งอธิษฐานว่า “ด้วยอำนาจบุญบารมี ความดีที่ข้าพเจ้าทำมาแล้วในอดีตชาติจนถึงปัจจุบันก็ดี และขออำนาจบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ และพระอริยสงฆ์ก็ดี ขอทุกท่านจงโปรดให้คนไทยทั้งหมดมีความสุข มีความอุดมสมบูรณ์พ้นจาก

ภัยอันตรายที่จะพึงมีจากขอม ถ้าหากว่า ข้าพระพุทธเจ้าจำจะต้องกลับมาเกิดอีกครั้งหนึ่ง ขอเกิดเป็น คนไทย ขอให้ได้ช่วยคนไทยทุกคนมีความสุข ตามกำลังกฎของกรรม”

แต่จะทำให้สุขทุกอย่างนั้นเป็นไปได้ กรรมชั่วมันมีอยู่ ขอ ๑. ให้คนไทยพ้นจากความเป็น ทาส ๒. คนไทยมีอำนาจในการปกครองตนเอง ๓. ขอให้ข้าพระพุทธเจ้ามีปัญญา ทั้งการเกษตร การ คลัง การปกครอง ทุกอย่างแม้แต่การรบ ขอให้ช่วยให้คนไทยทุกคนมีความสุข มีอิสรภาพ ปราศจาก ความเป็นทาสของบุคคลผู้ใด ไม่เลือกชาติ ไม่เลือกวรรณะ ไม่เลือกตระกูล ขอให้คนไทยมีความ เพิ่มพูนความสุขสดชื่นมีความหรรษา และขององค์สมเด็จพระชินสีห์ได้ทรงโปรดช่วยตัดเดือนข้า พระพุทธเจ้า ถ้ากิจนั้นจะพึงพลาดไป

เมื่อณเตร้อยอธิษฐานต่อองค์สมเด็จพระชินสีห์แล้ว ก็เริ่มเข้าฌานใหม่ ปรากฏว่า วันเวลา ผ่านไป ๗ วัน ร่างกายขาดอาหาร และณเตรไม่ได้อธิษฐานให้ชีวิตทรงอยู่ด้วยอำนาจของธรรมปิติ ก็ คิดว่า “จะนั่งกรรมฐานเข้าฌานจนตาย” ในที่สุด ๗ วัน ณเตรก็ตายด้วยกำลังของฌาน ๔ ฉะนั้น สามณเตรองค์นี้จึงขึ้นไปเกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑๑

พอไปเกิดเป็นพรหมได้ชั่วครู่เดียว ก็มีพรหมชั้นผู้ใหญ่ทรงความเป็นพระอนาคามีมีนามว่า “ผลกาพรหม” เข้ามาหาแล้วเรียกชื่อว่า “สัพเพสิพรหม” เป็นพรหมมีนามว่าสัพเพสิ ตอนนี้ใครจะหาว่า มหาวิระอวดฤทธิ์อวดเดชก็เชิญนะ เชิญตามสบาย ตอนนี้เปิดกรุละ

ท่านท้าวผลกาพรหมบอกว่า ก่อนที่ท่านจะมาเป็นพรหม ท่านตั้งใจว่าจะให้คนไทยมีความสุข ท่านเป็นไทย เวลานี้ท่านจะมาเสวยความสุขอยู่เฉพาะผู้เดียว โดยไม่เหลียวแลคนไทยที่อยู่ข้าง หลังนั้นไม่เป็นการสมควร เวลานี้ถ้าจะนับเวลาตั้งแต่ท่านออกจากกายสามณเตรมาเป็นพรหมก็จะ เป็นเวลาล่วงไปปีเศษ พระเจ้าพังคราชมีราชโอรสองค์แรกไปแล้วชื่อ ทุกภิกษะกุมาร เกิดใน ท่ามกลางความทุกข์มาได้ ๓ ปี แล้ว พระราชมารดาที่มีความสุข สมควรที่ท่านจะลงไปเกิดเป็นลูก ชายพระเจ้าพังคราช แล้วช่วยกู้ชาติไทยให้ปลอดภัยจากความเป็นทาส

หลังจากนั้น ท่านผลกาพรหมก็ประกาศถามว่า พรหมองค์ใดบ้างที่นับถือพระพุทธศาสนา เคยเกิดเป็นคนไทยมาก่อน จะลงไปช่วยคนไทยที่มีความร่ำร้อนให้มีความสุข ก็มีพรหมอีก ๒๕๐ องค์ บอกว่าจะไปเกิดพร้อม ๆ กันเป็นสหชาติ จะเคลื่อนคลาดจากการคลอذب้างก็ก่อนหลังกัน ๓ วัน เป็นอันว่า สัพเพสิพรหมไปเสวยสุขวิหารบนพรหมชั้นที่ ๑๑ เพียงครู่เดียว เวลาในเมืองมนุษย์ก็ ผ่านไป ๑ ปีเศษ เมื่อท่านผลกาพรหมมาเดือนแบบนั้น และมีพรหมอีก ๒๕๐ ท่าน รับจะลงมาช่วยกัน และมีพรหมอีก ๓ ท่าน บอกว่าจะมาช่วยเกิดเป็นช้างคู่บารมี เมื่อตกลงกันแล้ว ต่างคนต่างอธิษฐาน “ขอจุติละจากอติภาพการเป็นพรหมลงมาเกิดเป็นลูกคนไทย”

ในวันนั้นพระราชมารดา คือ พระมเหสีของพระเจ้าพังคราช ประทับนอนตอนใกล้รุ่งทรง นิमित (ฝัน) ไปว่า มีช้างเผือกเนื้อใสเป็นแก้วมีกำลังมาก เข้ามาในเขตพระราชฐาน นอกจากนั้นก็มิ

ข้างเผือกขนาดย่อมกว่าหน่วยอีกประมาณ ๒๕๐ เชือก เข้าบ้านโน้นบ้านนี้บ้างถือวิสาสะขึ้นไปบนบ้านเขา

แต่ข้างเผือกที่เป็นผู้นำมาใหญ่ และใสสะอาดมาก เป็นแก้วใสรศมีกายสว่างเป็นพิเศษ มานั่งบนตักของพระองค์ ข้างตัวใหญ่แต่ก็รู้สึกเบา พระองค์ก็ทรงประทับประคองข้างเชือกนั้นไว้ พระองค์มีความรักคล้ายกับลูก แล้วก็ตื่นเช้ามีคโกลีเวลาหุงอาหารพอดี จึงกราบทูลพระราชสวามีให้ทรงทราบว่ามันนี่ฝันประหลาด เวลาเช้าพระเจ้าฟ้างคราก็เรียกพระยาโหราธิบดีเข้ามาเฝ้า เล่าความฝันของภรรยาว่าฝันแบบนี้จะเป็นอย่างไร

พระยาโหราธิบดีก็ลงเลขฉบับ ๆๆ แล้วทำนายว่า เด็กคนนี้มาจากพรหม ต่อไปจะมีอำนาจมาก จะนำไทยทั้งชาติให้เป็นสุข จะมีปัญญาดี จะมีความสามารถ และมีสหชาติ ๒๕๐ คน คือ ข้างแก้วที่เข้าไปเกิดตามบ้าน ขอพระจอมกูปาลได้โปรดให้การอารักขาเด็กในครรภ์ของพระเมหสี ให้การอภิบาลเด็ก ๆ ในครรภ์ให้มีความสุข ทั้งนี้ เพราะจะเป็นกำลังใหญ่ของชาติ จะหมดจากความเป็นทาสของขอมต่อไป

ลูกคงจะสงสัยว่าพระยาโหราธิบดีของพระเจ้าฟ้างครารู้ได้อย่างไรว่าเด็กที่เกิดในครรภ์เมหสีมาจากพรหม เลขตัวไหนมันบอกได้ เรื่องวิชาหมอดูนี้มีจริง และที่เก่งจริงมีอยู่ ในสมัยพ่อยังหนุ่มอยู่พ่อชอบเล่นวิชาหมอดู ซึ่งเขาเก็บสถิติมาตั้งแต่เด็กคำบรรพ์ พ่อเล่นตั้งแต่วิชาเลข ๗ ตัว วิชาฝึกระดิ่ง ฝึด้วยแก้ว ฝึเบ็ย ฝึตะไกร และเล่นยาม ๓ ตา วิชาดูลายมือ เลข ๗ ตัว นี้ดู ๓ ชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น และ ๘ ชั้น และก็เล่นวิชากราฟ เวลาพ่อจะดู พ่อจะเอาทุก ๆ วิชาเข้ามาประสานกัน พยากรณ์ด้วยวิธีนี้แล้วก็ดูด้วยวิธีนั้นมันจะตรงกันไหม ถ้ามันตรงกันทุกวิชา การพยากรณ์ไม่ผิดว่าใครจะมาจากเทวดา ไครมาจากพรหม อันนี้ไม่ผิดลูกรัก

แต่ว่าพระยาโหราธิบดีของพระเจ้าฟ้างครานี้ท่านเก่งจริง ๆ ความรู้ของโหน้อยแขวนสมัยนี้ที่ว่าเก่งจริง ๆ ยังไม่เท่า ๑ ใน ๑๐ ของโหรสมัยนั้น เพราะโหรสมัยนั้นดูตัวเลข ดูทั้งใจ อย่าลืมนะ สมัยนั้นมีพระอรหันต์มาก คนเขาเป็นนักบุญ จึงได้มีความดี ความเอื้อเฟื้อ เป็นสุขกันมาก ในเมื่อจิตใจเขาเป็นนักบุญลูกรัก อะไรล่ะที่จะว่าไม่คืนะมันไม่มี

ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทานเขาทำ ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีลเขาทำ กวานามัย บุญสำเร็จด้วยการภาวนาเขาทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโหร จะต้องสนใจวิชาการต่าง ๆ ที่จะพึงทำได้ ถ้าจะให้พ่อเดานะ พ่อไม่เคยดีกว่า เพราะเวลานี้ พ่อได้อะไรนะไม่สำคัญ แต่ลูกของพ่อทุกคนได้วิชามโนมยิทธิซึ่งคลุมวิชา ๘ ด้วย อย่าลืมนะว่าวิชา ๘ อย่างนี้ สามารถเห็นผี เห็นเทวดา เห็นนรก เห็นสวรรค์ได้ รู้ว่าคนและสัตว์ที่เกิดที่นี่เดิมทีเคยมาจากไหน ตายแล้วไปอยู่ที่ไหน สามารถระลึกชาติได้ สามารถรู้ความรู้สึกของจิตคนได้ สามารถรู้เรื่องราวในอดีต อนาคต ปัจจุบันได้ สามารถรู้กฎของกรรมได้ ความดี ความชั่วที่จะมีขึ้นมาได้นี้มีอะไรเป็นเหตุก็สามารถรู้ได้ หรือว่าใครที่มานั่งอยู่นี้จะคิดคดทรยศยังงี้ก็รู้ได้ เรื่องราวที่ผ่านมาแล้วก็เสนอสงไขยกัปก็สามารถรู้ได้

เวลานี้พ่อพูดกับลูกซึ่งมีความรู้คล้ายคลึงพ่อ และสามารถจะจับผิดพ่อได้ด้วย ถ้าพ่อพูดผิดอย่าลืมว่า เวลาที่พ่อพูดพ่อไม่ได้ใช้ตำรา ไม่ได้ใช้ความรู้ของพ่อ พ่ออาศัยรับเสียงเสียงหนึ่งซึ่งบอกมาตามลำดับ นี่พ่อจึงพูดโดยไม่ต้องมีหนังสือ เวลานี้พ่อพูดตามคำบอกหรือพูดตามพากย์ เหมือนกับละครวิทยุมีคนบอกบท แต่ลีลาการแสดงตั้งใช้สมองของผู้แสดงเอง เพียงแต่คำพูด ต้องพูดตามคำบอกบทเท่านั้น ถ้าไม่ฉลาดก็พูดส่งเดชไปไม่มีความหมาย เป็นอันว่าเรื่องที่เรารู้พ่อพูดตามพากย์ และพ่อเห็นตัวนะ พ่อก็เลยกลายเป็นคนคู่มือ รับพากย์มาจากข้างหลัง พ่อก็พากย์หนังต่อไป

เป็นอันว่าพระยาโหราธิบดีของพระเจ้าฟ้างคราช นอกจากจะเป็นโหรเลยแล้วยังเป็นโหรคาทอลิกอีกด้วยช่วยให้เกิดประโยชน์มาก เมื่อพระเจ้าฟ้างคราชได้รับคำพยากรณ์จากโหรแล้วก็ดีใจ คนไทยซึ่งมีความทุกข์ทรมาน แล้วอาศัยเด็กปลอม คือ พระอินทร์มาบอกวิธีทำทองคำให้ก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ใครอยากทำทองคำบ้างละ เวลานี้ไปหาแร่เพรียงไฟกับสารปากนกแก้วที่แถวหลังสุโขทัยออกไปแถวบ้านนาสารนั่นแหละ จุดนั้นถ้าเราไปนั่งอยู่ที่น้ำตกที่มีเกาะน้อย ๆ แยกไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือห่างออกไปจากจุดนั้น ๒ กิโลเมตรเศษ จะมีแร่เพรียงไฟ และไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้จะมีสารปากนกแก้ว

ถ้าได้ ๒ อย่างนี้มาแล้ว การทำทองคำเป็นเรื่องธรรมดา ๆ นี้ออกไว้ให้แต่อย่าให้ไปขึ้นนะ ชี้ไม่ได้ เพราะให้สัญญากับเขาไว้แล้วว่า “ขึ้นชื่อว่าทรัพย์ใต้ดิน ไม่ต้องการอยากได้ หนึ่ง และสองจะไม่เอาเล็กจิกพินที่นั่น สาม จะไม่บอกให้ใคร แต่ที่บอกไว้อย่างนี้เพราะแร่เพรียงไฟกับสารปากนกแก้วของเรามีเยอะ ถ้าเราไม่นั่งโง่กันเสียอย่างเดียว เราก็มีทองคำอุดมสมบูรณ์นี้เป็นประการแรก

ประการที่ ๒ เรายังมีแหล่งทองคำที่ยังพอหาได้ใช้แรงงาน นี่นักธรณีวิทยาหรือนักหาของใต้ดินควรจะศึกษาและหาของอย่างนี้ คนไทยจะได้มีอาชีพ คือ อาชีพการร่อนทองคำ อย่างจังหวัดเพชรบูรณ์ยังมีอยู่ จังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ลพบุรี นี่มีเยอะแยะทั่วประเทศไทย เป็นแหลมทองจริง ๆ ให้ร่อนด้วยแรงคนได้พอ ถ้าใช้โรงงานนี่ไม่ควร ทำไม่จึงว่าไม่ควร เพราะลงทุนมากเกินไป คนอาจจะต้องล้มจม ถ้าเราใช้แรงคนวันหนึ่งได้ ๑ สลึง อีก ๒ วัน ไม่ได้ก็พอกินแล้ว บางวันอาจจะได้บาท ๒ บาท ก็ได้ เวลานี้ทองคำบาทละเท่าไร ทำไม่ไม่คิดกันล่ะเรื่องนี้ ปล่อยให้ของดีสูญไปเปล่า ๆ

แต่ระวังนะจะเสียท่านายทุน รัฐบาลอาจจะดีแต่ผู้รับสนองบางคนอาจจะไม่ดีเหมือนกัน ลืมตัวลืมตนประเภทนี้อ่าลืมนะ ตาย ถ้าบังเอิญคนไทยสมัยโน้นมาเกิดสมัยนี้ละก็ตาย เก็บเจียบเหมือนเก็บขอมนั่นแหละ เวลานี้อาการเก็บเจียบแบบนี้มันจะเกิดมีในประเทศแล้ว สำหรับคนขายชาติจะถูกเก็บเจียบ ลัทธินี้จะมีแล้วในอนาคตอันใกล้ที่พูดนี้เป็นเดือนธันวาคม ๒๕๒๑ ไม่ใช่ผู้พูดต้องการให้มีนะ เหตุการณ์มันบังคับให้มันขึ้น วิธีเก็บนี้ถ้าพูดตามเสียงเขาว่า จะเก็บทั้งเล็กทั้งใหญ่เก็บให้หมด เพราะคนทรยศก็คือขอมคำมาเกิด จะเก็บมันไว้ทำไม ลูกรักของพ่อใช้ญาณตามไปด้วยนะ ทางที่ดีทูลตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วนั่งอยู่ตรงนั้นแหละเวลาพ่อพูดไปละก็ดูภาพ

ต่อมาอีก ๗ เดือน แม่ตั้งท้องได้ ๗ เดือน ชาวบ้านก็มีท้อง ๗ เดือน เหมือนกัน พระเจ้าฟ้าง
คราซาก็ให้การอารักขาท้องทั้งหมดเป็นอันดี เลยรวมท้องทั้งหมดจะเท่าไรก็ตามอารักขาหมด ไม่
อย่างนั้นเขาหาว่าอคติ อารักขาเด็กในครรภ์ทั้งหมดถือว่าเป็นสหชาติ ๒๕๐ นั้นส่วนหนึ่ง เลยไปว่านี่
ก็ให้ด้วย และถือเป็นเรื่องประเพณีว่า คนที่เกิดในสมัยนั้นถือว่าเป็นลูกของพระมหากษัตริย์ แล้วพระองค์
ก็ประชุมมุขอำมาตย์ทั้งหลายว่า เราจะออกกฎแบบนี้ดีไหม มุขอำมาตย์บอก ฮือ ดีแน่ พระองค์ก็ตกลง
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปใครจะต้องท้องที่ไหนก็ตาม ถ้าเป็นลูกคนไทยแล้ว ถือว่าเป็นลูกพระมหา
กษัตริย์ทั้งหมด การบำรุงรักษาพระองค์จัดสิ่งของไปส่งเคราะห์

พอ ๗ เดือน ผ่านไปลูกในท้องเริ่มแล้ว พระมเหสีนอนตื่นเช้าไม่ลุกจากที่นอนซะแล้ว ร้อง
ไห้ เศร้าโศก เสียใจไม่รู้เรื่องอะไร พระเจ้าฟ้างคราซพระราชบิดาก็ถามว่า เธอต้องการอะไรจะ บอกที่
ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เกินวิสัยที่จะหาได้เธอก็บอกว่ายากทรงเครื่องกษัตริย์ เอาแล้วซิ พระเจ้าฟ้าง
คราซก็บอกว่าสิ่งที่เธอต้องการนั้นมี เพราะก่อนขอมเข้ามา พี่ได้สั่งให้เก็บของทั้งหมดนี้ไปชุกซ่อน
ไว้ ตอนเช้าพระองค์จึงได้ให้คนไปเอาเครื่องกษัตริย์มาให้ท่านแม่แต่ง ท่านแม่สดชื่นไปหลายวัน

สักพักเอาอีกแล้ว ร้องไห้อีก บอกว่ายากมีอาวุธ นี่ แต่โหรทำนายไว้แล้ว กำลังใจของคน
ไทยจึงมุ่งอยู่ที่เด็กในครรภ์ พอบอกอยากมีอาวุธ คนก็ฮือฮา ๆ กันคือคิดใจคราวนี้ไทยจะเป็นไทเสีย
ที จะได้ฆ่าขอมให้สมกับความเจ็บแค้น ทำให้คนขยันมากขึ้นเดิมเขาก็ขยันกันอยู่แล้ว ก็เพิ่มความ
ขยันมากขึ้นเพราะมีกำลังใจ ตอนนี้อยากทำอาวุธของ้าวหอกซัด เครื่องอาวุธต่าง ๆ พระเจ้าฟ้างคราซ
ก็บอกคนมาช่วย (ไม่ได้เกณฑ์ บอกกันเขาก็มา) ทำอาวุธกันคึกคักกันใหญ่ โหรก็ทำนายว่าลูกชาย
คนนี้จะมียานาจนมาก จะขยายเขตประเทศออกไปอีกหลายเท่าทุกทิศ

พอข่าวนี้ออกมาเท่านั้นแหละคนวางงานในมือวิ่งมาราบเด็กในท้อง เอ้อ ต่างคนก็ฮือ
ฮัดๆ เก่งขึ้นมาทันที แม่แต่คนแก่ก็ยังลุกขึ้นเออะเขาด้วย ว่านี่คนไทยนะเว้ย ไอ้ขอมดำหัวจะขาด
หมด เจอหน้าขอมจะฆ่าให้เรียบ พระราชาท่านบอก ยังก่อน ๆ ลูกยังไม่เกิด ตอนนีก็ไปหาแร่เหล็ก
อย่างดีมาทำอาวุธกันใหญ่ แต่ไปทำในถ้ำที่เวลานี้ทองพล ๕๓ ของจีนอยู่นะ นั่นแหละที่ทำอาวุธละ
และที่หลังสุโขทัยไปทางบ้านนาสารบริเวณนั้นเป็นที่ฝึกอาวุธ ตอนนีท่านแม่ดีใจมาก

ต่อมาไม่นานท่านแม่ก็ชูบชีดไปอีกแล้ว ท่านบอก อยากกินเลือดขอมติดอาวุธ เอาแล้วซิ
พระเจ้าฟ้างคราซเรียกพระโหราธิบดีเข้ามาทำนาย โหรบอกเด็กคนนี้จะเกิดมาแล้วเมื่อไร ขอมตายเรียบ
ก็ไม่ยากเรื่องท่านแม่อยากกินเลือดขอมติดอาวุธ เจ้าขอมดำดินเกะกะเจ้าขุมมีมาก ขอมชอบเจ้าขุม บาง
คนก็เกี้ยวดี บางคนก็ใช้อำนาจบอกไปกับฉันเดี๋ยวนี้ ฉันต้องการเอาไปเป็นเมีย ถ้าไม่ไปตายหมด พ่อ
แม่พี่น้องในบ้านนี้ตายหมด แหมอำนาจเขาแน่

ดังนั้น ไอ้พวกเจ้าขุมมา ๑๐ ตาย ๑๐ มา ๒๐ ตาย ๒๐ เอาเลือดขอมมาละลายน้ำให้แม่กิน กิน
แล้วท่านสวยเปล่งปลั่งผ่องใส ดูแล้วคล้าย ๆ จะมีแสงสว่างออกน้อย ๆ พระเจ้าฟ้างคราซเองก็แปลก
ใจว่า เมียเราตอนมีลูกชายคนแรกไม่สวยแบบนี้เลย นี่สวยมาก สดชื่น อิ่มเอมเปรมใจโอ้อวมาริ
จิตใจดี ต่อมาท่านแม่ก็อยากทรงช้าง ทรงม้า พระเจ้าฟ้างคราซก็ทำหน้าที่นั่งบนหลังช้างอย่างดีให้

มหานั่งออกเยี่ยมเยียนราษฎร ไปที่ไหนคนเขาเห็นเขาก็หนีถึงเด็กในครรภ์ก็เข้ามาหมอบกราบ พวก
ท้องสหัสชาติ ๒๕๐ ก็ไปด้วย และท้องที่เกิน ๒๕๐ ก็ตามไปด้วย เป็นกองทัพคนท้องไปเยี่ยมราษฎร

พอถึงกำหนดทศมาส คือ ๑๐ เดือน เกิดคลอด การคลอดแปลก ก่อนหน้าคลอด ๑ วัน ท่าน
แม่มีความรู้สึกว่ายากทำบุญ และต้องการเครื่องบายศรี และเครื่องของผู้หญิงอีกเยอะแยะ และต้อง
มีกระพั้งช้าง ภูบช้าง เครื่องแต่งช้างทั้งหมด พระเจ้าฟังคราชจึงจัดให้ทำกระพั้งทองคำไว้ ทำร่างแห
ทองคำสำหรับคลุมหน้าช้าง ทำภูบทองคำ ทุกอย่างเป็นทองคำหมด เพราะเรามีทองคำมาก ชาวบ้าน
ดีใจกันมากเมื่อรู้ว่าเด็กจะคลอด เหมือนกับชวานาคอยฝน คนคอยน้ำ ช่วยกันทำทุกอย่างเรียบร้อย
สวยสดงดงาม

พอถึงเวลาคลอด วันนั้นเวลาเช้า ท่านแม่ตื่นขึ้นล้างหน้าล้างตาแล้วมีความรู้สึกอยากจะบูชา
พระ เห็นพระขึ้นใจเข้าไปนั่งเจริญพระกรรมฐานจิตเป็นสุข พอถึงเวลา ๖ นาฬิกาเศษ ๆ มีความรู้สึก
ว่า อยากคลอดพระราชโอรส จึงกราบทูลให้พระราชสวามีทรงทราบว่ารู้สึกจะคลอด แต่ท้องยังไม่
ปวด พระเจ้าฟังคราชจึงส่งคนไปตามหมอดำแย ยังไม่ทันมา ท่านแม่เข้าไปบูชา
พระอยู่ การคลอดก็เกิดขึ้นในห้องพระนั่นเอง คลอดแบบประเภทท่านแม่ไม่มีความเจ็บปวดใด ๆ
ทั้งสิ้น พระราชโอรสมีผิวพรรณตามหนังสือเขาบอกว่า สดใสงดงามหาที่ติไม่ได้ ตามคติของชาว
โลก แต่ชาวธรรมนี้ดีได้แน่นอนเพราะขันธ ๕ มันเป็นของสกปรก

ในระยะเวลาไล่เลี่ยกันนั่นเอง สหัสชาติ ๒๕๐ คนก็คลอดออกมา แต่ละคนก็มีผิวพรรณสวย
สดงดงามคล้ายคลึงกันหมด คราวนี้เองประชานทราบ ว่า พระราชโอรสคลอดแล้ว การคลอดน่า
อัศจรรย์และทุกบ้านที่มีท้องใกล้ ๆ กันก็มีจริยาการคลอดเหมือน ๆ กัน เพราะมาจากพรหมเหมือน
กัน ของขวัญต่าง ๆ เกิดขึ้น สำหรับลูกชายของพระเจ้าฟังคราชได้ทองคำตั้งพันชั่ง เด็กสหัสชาติได้
ทองคำคนละ ๑๐๐ ชั่ง ๒๐๐ ชั่ง ถ้าจะถามว่าเอามาจากไหนกันล่ะทองคำ ก็บอกแล้วว่าร้อนก็ได้ ชุด
ก็ได้ เวลานี้ในประเทศไทยก็มีอยู่ ทำไมมานอนหลับคุดคู้ทับทองคำกันอยู่ อะไร ๆ ก็ต้องตั้งโรงงาน
ต้องต่างประเทศ เอาเงินไปให้ต่างประเทศเขาทำไม ให้คนไทยนี้แหละ ใช้มือชุด ใช้มือร้อน ทองนะ
มีมาก ยิ่งชุดลึกลงไปก็ยังมีมาก

สมมติว่า ๓ วันได้ ๑ สลึง แค่นี้คนไทยที่ยากจนก็มีความอุดมสมบูรณ์แล้ว ขออย่างเดียวให้
ความอารักขาคนชุด คนร้อน จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปกครอง อย่าถืออภิสิทธิ์มากเกินไป จะ
นั่งกินนอนกินเงินอย่างเดียว ให้การอารักขาเขา ติไม่ติอย่างแร้ที่เขาศุนย์นะ กินกันไปกินกันมาตาย
หมด อย่างนี้มันต้อง บู๊ด ๆ ๆ เสียให้มันเสร็จสิ้นกันไป ไอ้บู๊ด ๆ ๆ นะไม่ใช่อิงหรือกนะ คือ เป่า
คาถาให้ออกจากงานไปก็หมดเรื่อง

เป็นอันว่าเด็กชายออกมามีรูปร่างงดงามมาก ท่านจึงให้นามว่า “พรหมกุมาร” สำหรับเด็ก
สหัสชาติทั้งหลายก็มีชื่อลงท้ายว่าพรหมเหมือนกัน เช่น ศิริพรหม กาญจนพรหม มโนพรหม ฯลฯ
นับตั้งแต่พรหมกุมารอยู่ในครรภ์ เริ่มต้นความอุดมสมบูรณ์ก็ปรากฏแก่บรรดาประชานชาวไทย
และพวกขอมดำก็ลดตัวในการข่มเหงคนไทยลง เพราะคนไทยเกิดความแข็งแกร่งในจิต

สำหรับเรื่องราวของพระเจ้าพรหมมหาราช นี้ถ้าจะพลาดพลังไปบ้าง ขออุกจงให้อภัยแก่ พ่อ เพราะพ่อเป็นคนแก่ ตอนนี้อูกอย่าลืมนะว่า เรากำลังพูดถึงอดีตของบรรดาบรรพบุรุษไทย ซึ่ง ท่านที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด และท่านที่เกิดมาเบื้องหลังของท่านทั้งหมดเวลานี้ ชีวิตของท่านไม่มีอยู่ แล้ว ในช่วงนี้เรากุยกันถึงแดนของพระธาตุจอมกิตติ ซึ่งเป็นโยนนครเก่า กำแพงเมืองยังมีอยู่ แต่ ทว่ากำแพงก็ไม่มีกำแพง เมืองที่เต็มไปด้วยความสวยงามคงงามก็ไม่มีอยู่แล้ว และในที่สุดคนทั้ง หมดก็ตายหมด แต่พ่อก็ไม่แนใจนักกว่า คนทั้งหลายที่ตายในเวลานั้น มานั่งร่วมวงกุยกับพวกเรากุอยู่ ด้วยก็ไม่ทราบ ขอบรรดาอุกรักทั้งหมด จงอย่าเอาจิตไปติดในวัตถุ “วัตถุที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ ร่างกายของเรา ที่เราเห็นว่าร่างกายมันเป็นเรา เป็นของเราละ ความจริงมันไม่ใช่”

พอมองดูหน้าอุกรักทุกคนที่นั่งอยู่ในที่นี่ พ่อคิดว่ ลูกทุกคนจะเกิดในสมัยนั้นแล้วก็มี การเปลี่ยนแปลง คือ ตายแล้วก็เกิด เกิดแล้วก็ตาย มีความสุขบ้าง มีความทุกข์บ้าง ในที่สุดก็ตาย แล้ว ก็เกิด แล้วก็ตาย มาเป็นคนสมัยนี้ นี่เป็นความรู้สึกของพ่ออย่างเดียว พ่อไม่ยืนยัน แต่ถึงอย่างไรก็ดี เราก็คงเกิดหลายวาระ การเกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด เกิดแต่ละชาติมันก็มีแต่ความทุกข์ มีภาระใน การปกครอง มีภาระในการบริหาร ในการเกิดทุกครั้ง เราก็หวังในความรุ่งเรืองของชีวิต แต่แล้วในที่สุดสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นก็หมดไป

ฉะนั้น ขอบรรดาอุกรักทั้งหลายที่ได้อุกัญญาสมบัติ และวิชาสาม จงใช้อุกัญญาสมบัติ และวิชาสามที่ได้มุ่งพระนิพพานอย่างเดียว การที่จะท่องเทียวไปอุกพฤษชาติต่าง ๆ เป็นของดี แต่ก็ อย่าเอาจิตไปอุกกับโลกียวิสัย คือ ความโลก และความโกรธ คิดว่ชนชาตินั้นเคยเป็นศัตรูของเรา ชนชาตินี้เคยเป็นมิตรของเรา นี่เป็นทรัพย์สินของเรา อย่างกับคนที่มีอุปาทานกินใจ บอกว่คนนั้น เมื่อชาตินั้นเคยเป็นภรรยาของฉฉฉ ฉฉฉเคยเป็นภรรยาของฉฉฉมาก่อน เธอเคยเป็นสามีของฉฉฉมาก่อน เธอจะไปไหนไม่ได้ พ่อคิดว่ฉฉฉนั้นเป็นอารมณ์ของความบ้ามากกว่า เรื่อง ของคนละชาติมันก็เป็นคนละชาติ จะเอามาบวกกับชาตินี้ไม่ได้ ขออุกจงอย่าติดอาการอย่างนั้น เป็น การแสดงถึงการติดด้วยอำนาจกิเลส คือ ตัณหาเป็นสำคัญ มีวิชาเป็นเบื้องหน้า “ควรจะคิดอย่าง เดียวว่ เราจะทำอย่างไรจึงจะไม่เกิด”

วิธีการไม่เกิด พ่อสอนอุกอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสามกับอุกัญญาที่อุกได้นี้แหละ เป็นจุดหมายชี้แนวทางแห่งการไม่เกิด ควรศึกษาความไม่เกิดเข้าไว้ การไม่เกิดเราต้องเสียสละ คือ ประการแรก เราต้องเสียสละเวลาการงานที่มีประโยชน์ของเราไปทำงานสาธารณประโยชน์ เพื่อ ทอดทิ้งความห่วงใย อาลัยในชีวิต แต่ก็ต้องเป็นบางจุด บางเวลา อย่าถึงกับเคร่งเครียดเกินไป ประการที่สอง สละทรัพย์สินสมบัติที่มีอยู่เป็นส่วนสาธารณประโยชน์บ้างตามสมควรเพื่อเป็นการตัด ความโลก และเพื่อไม่เป็นการยึดเหนี่ยวชีวิตเกินไป เห็นว่ทรัพย์สินทั้งหลายที่เราเคยมีในกาลก่อน มากกว่านี้ เราก็แบกไปไม่ได้

ประการที่สาม เราให้อภัยแก่คนผิดจัดเป็นอุกภัยทาน เป็นการตัดโทสะ ประการที่สี่ เห็นว่ ร่างกายนี้ไม่เป็นสาระ ไม่เป็นแก่นสาร มันเป็นปัจจัยของความทุกข์ ไม่ยึดถือร่างกาย ไม่ต้องการมี

ร่างกายต่อไป มีความต้องการอย่างเดียว คือ พระนิพพาน เป็นการตัดโมหะ คือ ความหลงเท่านั้นพอ แล้วลูกรัก ตั้งอารมณ์ขังไว้เฉพาะพระนิพพานเป็นอารมณ์ การสอบสวนสืบเรื่องนรกมีจริง การระลึกชาติได้ถอยหลังเข้าไปหาความเบื่อนี้เป็นของดีพ้อไม่ห้าม แต่ว่าไปอวดพิเศษพ้อไม่เห็นชอบด้วย

มาคุยกันต่อไปถึงเรื่องพระเจ้าพรหมมหาราช อาศัยที่เคยเป็นฌรมาก่อน มีเมตตาบารมี และอาศัยอำนาจมานสมาบัติที่เคยได้นี้ไปเป็นพรหม กลับมาเกิดเป็นลูกชายของพระเจ้าฟังคราช ลูกจะเห็นอำนาจของท่านบารมี คือ พระเจ้าพรหมเป็นผู้มีเมตตาจริง เป็นผู้ให้อภัยทาน คิดเพื่อแผ่ให้คนไทยทั้งชาติมีความสุข ประการหนึ่ง

ประการที่สอง เคยเกิดเป็นฌรมีสีลบริสุทธ์ ออกล้นความโกรธ ตอนเป็นฌรมีมานสมาบัติ พ้อคิดว่าจะมีวิปัสสนาญาณด้วย อานิสงส์ของท่าน ท่านบอกว่า “ท่านัง สักคะโส ท่านัง” ท่านเป็นบันไดให้เกิดบนสวรรค์ อานิสงส์ของศีล “สีเลนะ สุขะติง ยันติ” ศีลเป็นปัจจัยให้เกิดความสุข “สีเลนะ โภคะสัมปะทา” ศีลเป็นปัจจัยให้มีโภคสมบัติมาก “สีเลนะ นิพพุติง ยันติ” ศีลเป็นปัจจัยให้ดับความทุกข์

เราจะมองเห็นอานิสงส์ของศีลของท่านกันในตอนนี้ ตอนเป็นสามฌรมีสีลบริสุทธ์ มีอภัยทานทำไว้แล้วด้วยดี มีเมตตาปราณี มีมานสมาบัติ มีวิปัสสนาญาณ ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เป็นสำคัญ เป็นสมาธิ แล้วก็ตายไปเป็นพรหมมีความสุข ลงมาเกิดพร้อมด้วยสหชาติ พอเข้าท้องแม่ก็ปรากฏว่า ทรัพย์สินทั้งหลายปรากฏแก่บรรดาประชาชน ของที่เคยหายากก็หาได้ง่าย ของที่เคยหาได้น้อยก็หาได้มาก จิตใจของคนไทยทั้งชาติกลายเป็นไทยนักรู้รวมกำลังใจกัน นี่เป็นเรื่องของบุญบารมีที่สั่งสมไว้ ใครเขาจะว่ายัง ingsข้างเขาเถอะ เราเห็นผลของเราก็แล้วกัน อาศัยที่ท่านมีจิตเมตตา อารีต้องการให้คนไทยรักกัน สามัคคีกัน มีความสุข

ฉะนั้น ตั้งแต่เริ่มอยู่ในครรภ์มารดา ก็ปรากฏว่าคนไทยมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ความไม่สิ้นอาลัยในชีวิตที่คิดว่า คนไทยทั้งชาติจะต้องตายเพราะถูกขอมทำลายก็หมดสิ้นไป กลับเป็นคนไทยที่มีกำลังใจเพื่อกู้ คนไทยมีนิสัยตามผู้นำ ถ้าผู้นำดีไทยทั้งชาติก็สามารถจะเป็นเอกราชได้ ถ้าผู้นำชั่วไทยทั้งชาติก็จะมีแต่ความมัวหมอง เราจะดูได้ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา บางครั้งเราได้ผู้นำดีเราก็มีความสุข หน้าชื่นตาบาน บางครั้งที่มีผู้นำระยำก็หน้าเศร้าไปตาม ๆ กัน สิ่งที่ไม่ควรเสียก็เสีย สิ่งไม่ควรจะได้อะไรก็ไม่ได้

มาตอนนี้ เมื่อพระเจ้าพรหมเกิดแล้ว พระยาโหราธิบดีพยากรณ์ไว้ว่า เด็กคนนีมาจากพรหม จะมาทำให้ไทยทั้งชาติเป็นอิสระภาพ ไทยจะเป็นเอกราช จะชนะขอม กำลังใจของคนไทยก็เข้ามา รวมกัน มีความสุข พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ขึ้น คนไทยตั้งหน้าตั้งตาอยู่อย่างเดียวว่า “เมื่อไรหนอ พรหมกุมารจึงจะโตพอที่จะเป็นผู้นำเกี่ยวกับการรบได้”

ที่ลูกทุกคนเห็นแล้วว่า สมัยนั้นพระเจ้าฟังคราชทรงแต่งตัวแบบชาวบ้านธรรมดาไปไหนก็จูงลูกชายคนโต คือ ทุกภิกษะ หรือทุกขิตะกามา และอุ้มลูกชายคนเล็ก คือ พรหมกุมารเป็นเด็กสวຍ

น่ารัก ไว้ผมจุกมีเครื่องล้อมจุก แลมีปิ่นปักเป็นทองคำประดับด้วยทับทิม ท่านเดินไปไหนคนไทยเห็นแล้วก็มีความสุข นี่ลูกรัก ไอ้ความสุข ความทุกข์จริง ๆ นะมันอยู่ที่ใจ ท่านจะไปไหนก็มีคนกราบไหว้บูชา เห็นแล้วยิ่งลูกว่าค่าของความสุขของคนมีศีลมีธรรมนะ มีประโยชน์อย่างนี้

ขอเล่าลัดตัดความมาถึงเด็กชายพรหมโตเป็นเด็ก ชอบเล่นยุทธวิธี อาสาหาดี ๒๕๐ คน มาเล่นรวมกัน ชอบการรบ เอาไม้มาทำเป็นอาวุธบ้าง ทำไม้จี้บ้าง ทำหน้าไม้บ้าง สมมติขึ้นเล่นกองทัพ ช้าง กองทัพม้า กองทัพราบ เล่นขนเสียบอาหาร เล่นการเกษตร ทำโรงงานสร้างอาวุธบ้าง สมมติเอา สมมติว่าเป็นเหล็ก เป็นทองคำ นี่เป็นเงิน เป็นอะไรก็ตาม บรรดาผู้ใหญ่เห็นเด็กเล่นแบบนี้ ก็ชื่นใจในยุทธวิธีของเด็กอย่างคาดไม่ถึง ก็เป็นเรื่องแปลก อย่างเล่นสมมติว่า ถ้าข้าศึกมีฝีมือดีกว่า หนังสือเราจะรบกับข้าศึกอย่างนี้เราจะทำอย่างไร นั่นคือ การฝึกกระโดดสูง กระโดดข้ามรั้ว และให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระโดดข้ามหัวคนได้แบบสบาย ๆ แล้วฝึกตีข้าศึกด้วยส้นดาบ เวลาบ่ยั่วข้าศึกเปิดจังหวะให้ข้าศึกฟัน พอข้าศึกโหมตัวเข้าฟันก็หลบแล้ว โดดขึ้นสูงตีท้ายทอยด้วยส้นดาบ วิธีนี้เขาก็เล่นกัน

พออายุเกือบ ๑๐ ปี เริ่มใช้มันสมอง คือเมื่อติดตามพระราชบิดาไปไหนก็มักจะถามว่านี่เขาทำอะไรกัน ตอนนั้นการทำพืชพันธุ์ธัญญาหารก็ดี แร่ก็มีมาก ทองคำก็ได้มากการทำพืชพันธุ์ธัญญาหารเวลานั้น ทำในพื้นที่แคบ ๆ พรหมกุมารจึงได้กราบทูลสมเด็จพระราชบิดาว่า “การปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารจะหวังแต่น้ำฝนอย่างเดียวก็ไม่พอ ถ้าจะให้อุดมสมบูรณ์กว่านี้ก็น่าจะขุดบ่อเป็นที่เก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งจะได้ปลูกพืชได้ ควรขุดบ่อใหญ่ ๆ เวลาที่เด็กคนนี้พูดกับพ่อคือพระเจ้าฟ้างரசยาม คนเขาก็นั่งล้อมเขาก็ได้ฟังด้วย ทุกคนก็เห็นชอบด้วยนี่เป็นพระราชปิตุโบายแท้ไม่ใช่คณาธิปไตย บรรดาประชาชนฟังแล้วก็เข้าใจและเห็นชอบด้วย ก็ส่งข่าวกันออกไปว่า พวกเรา เด็กชายที่จะมาทำให้เรามีความสุข ให้ขุดบ่อใหญ่ ๆ ไว้ เก็บกักน้ำไว้จะได้ใช้ในฤดูแล้งปลูกผักได้ วัควายจะได้กินน้ำได้ คนก็ใช้น้ำได้ด้วย ทำไร่นาได้ ประชาชนทุกกลุ่มทุกหมู่บ้านพากันขุดบ่อไว้เวลาฝนตกน้ำหลากมา น้ำก็เต็มบ่อ เวลาฝนหมดไปแล้วน้ำก็ยังมียู่ใช้สะดวก ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์กัน ตอนนี้อุ่นหนาฝาคั่ง

เมื่อพรหมกุมารอายุได้ ๑๒ ปี คืบวันหนึ่งมีเทวามาเข้าฝันว่า วันรุ่งขึ้นให้ไปที่แม่น้ำโขงจะมีช้างเผือก ๓ เชือก ถ้าจับช้างเชือกที่ ๑ ได้จะเป็นเจ้าโลก ถ้าจับช้างเชือกที่ ๒ ได้จะปราบชมพูทวีปได้หมด ถ้าจับช้างเชือกที่ ๓ ได้จะปราบขอมได้หมด พอตื่นขึ้นมาก็กราบทูลให้พระราชบิดาทราบและพระราชบิดาก็มีความเชื่อมั่นว่า ลูกชายคนนี้มาจากพรหมจะต้องมีเทวดาประทับประคอง จึงอนุญาตให้ไปดักช้างเผือกได้

ตอนสาย พรหมกุมารไปดักช้างตามความฝัน แทนที่จะเห็นช้างก็กลับเป็นงูหงอนแดงตัวขาวโพลนใหญ่โตมาก พรหมกุมารกับเพื่อน ๆ คิดว่า เรามาคอยช้าง แต่นี่เป็นงูหงอนก็ไม่เอา ตัวที่สองมาเป็นงูหงอนแบบเดียวกันอีก แต่ขนาดย่อมลงไปหน่อยก็ปล่อยไปอีก ตัวที่สามก็มาแบบเดียวกันอีกก็เลยตัดสินใจ งูก็งู มีปัญญาบอกเพื่อนสหชาติลงจับละ ก็ไหลไปในน้ำ โดดจับคองงูหงอนก็

กลายเป็นช้างเผือกขาวโพลนเดินทวนน้ำมาได้ น้ำกำลังไหลหลากมาก ที่นั่นจึงมีนามว่า “บ้านควานทวน” ตอนนี้อย่างไม่ยอมขึ้นฝั่งละซี ขับไปอย่างไรก็ไม่ยอมขึ้น พรหมกุมารจึงให้สหชาติไปกราบทูลพระราชบิดาให้ทรงทราบพระองค์ก็เรียกโอรมา โอรสบอกว่า ต้องเอากระพังทองไปตีล่อจึงขึ้นมา

(สำหรับกระพังทองค่านะทำให้แล้ว ตามประวัติศาสตร์บอกว่าทำวันนั้นนะไม่ทันหรือ ท่านบอกพระเจ้าแม่ทำให้แล้ว)

พระเจ้าพังคราชจึงจัดให้คนแต่งตัวสวย ๆ ถักดอกไม้รูปเทียนเครื่องสักการะจัดเป็นขบวนไปถึงกราบไหว้เชิญพระยาขสาร แล้วตีกระพังทอง ช้างก็เดินตามกระพังทองขึ้นมาแบบสบาย พอมาถึงที่ก็จัดพิธีทำวัตรเช้าพลายประกายแก้ว ซึ่งมีสีขาวโพลนตามลำตัวมีประกายระยับคล้ายแก้วสวยสดงดงามจึงทำเครื่องประดับครบเครื่องทรง และปล่อยเป็นอิสระไม่มีการใส่ปลอก รางที่ใส่หญ้าให้กินก็ทำด้วยทองคำ ปล่อยเข้าป่าสบาย ๆ สัตว์ในป่าทั้งหมดกลัวช้างพลายประกายแก้วยอมมอบราบคาบแก้ว แต่มีช้างที่อยู่ในป่ามาร่วมเป็นสหชาติด้วยโดยไม่ต้องไปต่อหรือไปดึงมา ช้างพลายประกายแก้วเป็นหัวหน้าพาโขลงช้างเข้ามาในเวียง ทุกคนดีใจมากที่มีช้าง มีม้า การฝึกง่ายมากพูดภาษาคนธรรมดาที่รู้เรื่อง

เมื่อพรหมกุมารอายุได้ ๑๖ ปี พระเจ้าพังคราชก็ให้แต่งงานมีภรรยาเป็นหลักฐาน ต่อมาท่านก็ทำงานใหญ่ กราบทูลพระราชบิดา คนไทยขึ้นเป็นทาสของขอมต่อไป ความเป็นไทก็ไม่มีเราก็ไม่มีความสุขเพราะเขาบีบบังเรา ทองคำ ๒๐ ชั่งต่อปี ให้เขาไป ๑๐ ปีก็ ๒๐๐ ชั่ง เราหามาด้วยหยาดเหงื่อแรงงานก็ไม่น่าจะให้เขา แต่พระราชบิดาก็กล่าวว่า “เราเป็นผู้แพ้เขานี้ลูก” ลูกชายพรหมกุมารจึงกล่าวว่า “ต่อไปนี้เราจะไม่ใช่ผู้แพ้ ดินแดนของเราอยู่เพียงไหนเราจะยึดเอามาให้หมด แล้วจะยึดพื้นที่เพิ่มอีกไม่น้อยกว่า ๔ เท่า”

เวลาคุยกันนี้ก็เป็นเวลาที่อยู่กับประชาชน ชาวบ้าน ไม่ใช่เวลาออกขุนนาง เพราะพระเจ้าพังคราชท่านเสด็จไปไหน ท่านก็นุ่งกางเกงดำคลุมเขาลงนิดหน่อย ใส่เสื้อดำมีผ้าขาวม้าคาด ดีไม่ดีท่านก็แบกจอมแบกเสียมไปทำทุกอย่างที่เขาทำกัน ไม่เคยนั่งขึ้นเป็นเจ้าเป็นนายไปไหนตัวเล่นที่ใหญ่คือ เด็กชายพรหม คนเขาก็ยอมมอบราบคาบแก้ว เด็กชายพรหมก็วิ่งไปกราบเขา ว่าคุณลุงคุณป้าอย่ากราบผมเลย ผมก็เป็นลูกคนธรรมดา ๆ จะกราบผมทำไม แต่ทุกคนเขาไม่ยอมเพราะเขาเชื่อโหราพยากรณ์ว่าเด็กคนนี้จะกู้ชาติ

เป็นอันว่า เด็กชายพรหมกราบทูลพระราชบิดาว่า “ต่อไปนี้คนไทยทุกคนต้องเป็นนักรบ” พระราชบิดาก็กล่าวว่า “ตั้งแต่ลูกเข้ามาสู่ครรภ์แม่ คนไทยเขาก็เป็นนักรบกันหมดแล้วลูก เขาฝึกปรืออาวุธกันเป็นอย่างดี” พ่อดีมีคุณยายคนหนึ่งอายุ ๘๐ ปี แล้วลูกขึ้นคว่าขวานชูขึ้นบอก “หลายเอ๊ย ถ้ายายจะต้องตายเพราะฆ่าขอมให้ตาย ยายพร้อมตายเพื่อความเป็นไท” แล้วยายก็แก่งขวานให้ดู เป็นอันว่าคนไทยทุกคนต้องการอย่างเดียวกันว่า เด็กชายพรหมจะเอาอะไร เขาพร้อม เมื่อเด็กชายพรหมต้องการให้คนไทยทุกคนมีชีวิตเป็นทหารบรรดาแม่ทัพนายกองเก่า ๆ ทั้งหลายเขาฝึกอาวุธไว้

แล้ว และคนไทยทุกคนก็พร้อมอยู่แล้วจึงร่วมกันฝึกอาวุธทันทีฝึกกันเป็นหย่อม ๆ แต่ต้องปิดบัง ขอม ยุทธวิธีแบ่งเป็น พลม้า พลช้าง พลราบ พลหอก พลดาบ พลธนู แยกย้ายกันออกไปฝึกไม่ต้อง เหน็ดเหนื่อยมาฝึกกันเองด้วยกำลังใจ

เด็กชายพรหมก็ปรึกษาพระราชบิดาต่อหน้าประชาชนว่า ถ้าเราจะรบกับเขานี้ ถ้าเวลาฤดู แล้งเขาปิดน้ำเราตาย เราควรจะทำอะไรใหญ่ ๆ ไว้ ในบริเวณของเราสัก ๑๗ สระ สมมติว่าถ้าเราจะ ถูกกักบริเวณสัก ๑ ปี น้ำของเราจะพอกินพอใช้ก่อนฤดูน้ำหลากมา ทำเกษตรก็ได้ และอีกประการ หนึ่ง เราต้องสะสมอาหารไว้ให้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีข้าวกับเนื้อสัตว์เค็ม ถ้าเกิดรบกันขึ้นมา อาจจะต้องใช้เวลาเป็นปี เราจะได้ไม่ขาดอาหาร

เมื่อชาวบ้านได้ยินลูกชายพูดกับพ่อ ก็เหมือนได้รับคำสั่ง ต่างคนต่างไปขุดสระ และเชื่อม น้ำติดต่อกันทุกสระด้วยลำรางเล็ก ๆ แล้วขุดลำรางเชื่อมจากแม่น้ำโขงกับสระใหญ่ เมื่อน้ำเต็มสระ ใหญ่ก็ไหลต่อไปสระเล็ก ทุกสระเต็มไปด้วยน้ำ เมื่อเตรียมการเสร็จ พรหมกุมารก็กราบทูลสมเด็จพระ ราชบิดาว่า “ต่อแต่นี้ไปไม่ต้องส่งส่วยขอมคำอีกแล้ว” พูดต่อหน้าประชาชน พระราชบิดาก็ตอบ ว่า ถ้าไม่ส่งส่วยเขาก็มีรบชิลูกเพราะเขาหาว่าเราแข็งเมือง เด็กชายพรหมจึงว่า “เราพร้อมรบ ไม่ พร้อมรับ แต่เราพร้อมรุก” พระราชบิดาก็เตือนว่า ลูกรัก พลรบคือทหารของเขามันเท่ากับพลเมือง ของเราทั้งหมดคนละลูกนะ

เด็กชายพรหมจึงกราบบังคมทูลพระราชบิดาว่า “เรื่องการรบนี้ การแพ้หรือชนะไม่ได้ขึ้นอยู่กับ กำลังพล ถ้ารบด้วยกำลังคนหรือกำลังอาวุธ ก็ถือว่าเป็นการแพ้ชนะที่ไม่เด็ดขาด การรบจริง ๆ ต้อง ใช้กำลังคนด้วย กำลังปัญญาด้วย กำลังความสามัคคีด้วย ความเด็ดเดี่ยวด้วย ลูกมั่นใจว่าการรบคราว นี้ถ้าจะพ่ายแพ้ก็ต้องชนะ แต่เราไม่ได้เป็นฝ่ายไปตีเขา ถ้าเขามาตีเรา เราก็ตีเขา ถ้าเขาไม่ตีเรา เราก็ ยังไม่ตีเขา เราพร้อมรบเท่านั้น ต้องพร้อมรับและพร้อมรุก”

เป็นอันว่า พระเจ้าฟ้างคราก็ตามใจเพราะเชื่อโหร ท่านไปถามพระยาโหราธิบดีว่า “ว่ายัง ไง” โหรก็ยิ้มและตอบว่า “เห็นชอบด้วยกับพรหมกุมารพระเจ้าค่ะ และเวลานี้ก็ถึงเวลาแล้วที่ไทยจะ เป็นอิสราภาพ” แล้วโหรก็ลงเลขจับ ๆ ตอบว่า “เรื่องการรบ แพ้สงครามไม่มี” เท่านั้นเองประชาชน ลูกขึ้นไปกระจายข่าวว่า “ไทยเตรียมรบ ไทยจะไม่เป็นทาสขอม ไทยจะไม่ให้ทองคำแก่ขอม เรา พร้อมรบ” คนไทยทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส รื่นเรริงคอยเวลานี้มา ๑๖ ปี แล้วว่าเมื่อไรจะลั่นกลองรบด้วย วาจาของพรหมกุมาร

เจ้าขอมดำมั่นรู้ว่าแข็งเมืองเพราะไม่ส่งส่วย ก็จัดแจงยกกองทัพมาปราบเราหวังเผด็จศึกให้ สิ้นซากไป ฝ่ายคนไทยพร้อมอยู่แล้วนี้ ก็จัดกองทัพยกออกไปทันที การยกกองทัพไปคราวนั้นมีช้าง พลหลายประการแคว้นทัพ พรหมกุมารประทับนั่งทรงเครื่องแม่ทัพสวยงามสง่าผ่าเผยมาก สำหรับ พระราชบิดาประทับบนหลังช้างอีกเชือกหนึ่งมีเสวตฉัตรกั้นเป็นจอมทัพ มีแม่ทัพนายกองแต่งตัว สวย ๆ เพราะพรหมกุมารได้กราบทูลพระราชบิดา และพระราชมารดาว่า “นักรบทุกคนต้องแต่งตัว

สวยเป็นการตัดไม้ข่มนาม” ข่มกำลังใจกันไปในตัวเสร็จ พลทหารใช้เกราะเงินแกมทอง นายทหารใช้เกราะทอง แม่ทัพใช้เกราะทองประดับเพชร มันเป็นการสง่าผ่าเผย ทำให้ข้าศึกครั่นคร้ามเป็นจิตวิทยาอันหนึ่ง แม้จะมีการรบเราก็พร้อมรบพร้อมรุกแต่งตัวสวยสะโอดสะอง

ขอมยกทัพมามีกำลังมากกว่าเรา ๔ เท่า แม่ทัพยืม สหชาติ ๒๕๐ ก็ยืม ซึ่งให้กันดูว่า พวกนี้ไม่มีชีวิต เจ้าพวกขอมที่มากันนี่มันเป็นผีหมด เป็นการปลุกใจกัน ดูซิว่าเครื่องแต่งกายมันก็สู้เราไม่ได้ เหมือนนอสุรกายแท้ ๆ และมาอย่างเกณฑ์กันมา ของเราไม่มีการเกณฑ์เรามาด้วยกำลังใจ การรบแพ้ชนะอยู่ที่กำลังใจเป็นสำคัญ เรามีความสามัคคีกันมีความหวังดีกัน นี่แหละลูกหลานที่รัก การที่เราจะอยู่ร่วมกันด้วยดี ก็ต้องอาศัยชนะกำลังใจกันเป็นสำคัญ การชนะแต่กายมันชนะไม่จริง โดยเฉพาะพวกที่อยู่ด้วยกันต้องมีความสามัคคีกัน

พรหมกุมารจึงประกาศกับบรรดาประชาชนว่า ถ้าคนไทยจะพึงแพ้แล้วก็ควรจะตายกันทั้งชาติ เพราะว่าผืนแผ่นดินแห่งโยนกนครทั้งหมดตั้งแต่เชียงแสนมาถึงพะเยาเป็นของเราเดิม เวลานี้เราถูกจำกัดเขตให้อยู่ในแดนทวารวดีมีเนื้อที่นิดหน่อยประมาณแสนไร่เศษ แล้วคนของเรามีเท่าไร ขอมดำไม่ใช้เจ้าของพื้นที่ แต่กลับมาเป็นเจ้าของพื้นที่ อิศรภาพของเราก็หมดไป และนอกจากนั้นเราต้องส่งส่วยทองคำให้เขาปีละ ๑๐ ชั่ง คิดเป็นเงินเท่าไร ถ้าเราจะเอาทองนั้นมาขายเลี้ยงคนของเราเองก็จะมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนของเราเกิดขึ้นมาทุกวันจำนวนคนมากขึ้น เนื้อที่ก็ดูเหมือนว่าจะแคบลง เมื่อเทียบกับจำนวนคนที่มากขึ้นเพราะเนื้อที่มันเท่าเดิม การทำมาหากินก็ลำบาก ต้องไปหากินในแดนไกลออกไป

ดังนั้น การรบคราวนี้ เรารบเพื่อหวังประโยชน์สองอย่าง ๑. รบเพื่อหวังอิสรภาพ ไทยต้องเป็นไท ๒. เพื่อขับไล่ขอมให้ออกไปจากเขตของประเทศไทย การรบคราวนี้ถ้าเพลิงปล้ำแพ้เขาแล้วไทยทั้งชาติจึงอย่ามีชีวิตอยู่เลย และถ้าเราจะตายก็ควรจะตายจากอาวุธของข้าศึก ไม่ใช่ตายด้วยการฆ่าตัวตาย เพราะการฆ่าตัวตายหนีภัยจากข้าศึกเป็นความขลาดของบุคคลที่ไม่ใช่คนไทย เราต้องต่อสู้กับข้าศึกและต้องตายเป็นคนสุดท้าย ถ้าเราขึ้นมีชีวิตอยู่ ขอมจะไม่ปรานีเรา เพราะอะไร เพราะอันดับแรก เขายึดพื้นที่ของเรา อันดับต่อมาเขากักบริเวณให้เราอยู่เป็นการทรมานเราให้หนีไปจากแผ่นดินที่เขาต้องการ หรือให้เราตายไปเพราะความลำบาก เขายึดโยนกความตายให้เราทีละน้อย ๆ

คนไทยทุกคนเคยมีบ้านสวยสดงดงามในโยนกนคร เคยมีอิสรภาพ เคยอยู่เป็นสุข จะกินก็มีความสุข จะนอนก็มีความสุข เป็นพื้นเพที่มีความสบาย แต่หลังจากขอมยึดพื้นที่เราไปแล้วขับไล่เรามาอยู่ที่ ว่างสีทอง หรือเวียงสีทอง มีขอบเขตจำกัด เรามีความรู้สึกยังงี้บ้าง ขอบรรดาพ่อแม่ พี่น้องทั้งหลายนึกถึงความหลังว่าเดิมทีเราเคยมีที่อยู่ขนาดใหญ่ มีบ้านโตหรือบ้านเล็ก อิสรภาพในการทำมาหากินของเราเป็นไปโดยสะดวกหรือลำบาก พระราชาของเราเคยคดขี่ข่มเหงบรรดาประชาชนชาวไทยเหมือนขอมดำหรือไม่ ลูกเขามียุคใครที่มีเจ้าของอยู่ ขอมต้องการเมื่อไรเราต้องยื่น โยนให้เขา แต่สมัยที่เราปกครองกันเองเป็นยังงั้นหรือเปล่า

เมื่อพรหมกุมารพูดอย่างนี้ คนไทยทุกคนมีความรู้สึกนึกถึงความหลังว่าเดิมเราเคยมีนา ๑๐๐ ไร่ ๒๐๐ ไร่ เราจะไปไหนก็ได้ เราจะนอนเมื่อไรก็ได้ ไม่มีใครบังคับบัญชา ใครอยากค้าขายก็ค้า ใครอยากทำอะไรทำนาาก็ทำได้ทุกอย่าง เรามีอิสรภาพ มีบริเวณกว้างขวาง แต่เวลานี้เราอยู่ในแค้วนจำกัด คนขัดเขียดกันเราเคยมีบ้าน ๑ หลัง คน ๑๐ คน อยู่ก็ไม่คับแคบ แต่เวลานี้เราต้องมาปลูกกระต๊อบอยู่โคนต้นไม้ ต้องขุดหัวเผือกหัวมันกิน ข้าวที่ทำขึ้นมาแต่ละปีก็ไม่พอจะกิน ต้องหาพืชพันธุ์ธัญญาหารจากป่ามากินกัน บางทีข้าวปลาไม่มีจริง ๆ ๔-๕ วัน เราจึงจะได้กินข้าว กินผลหมากรากไม้ไปตามที่หาได้ ร่างกายก็ทรุดโทรม

แต่ความอุดมสมบูรณ์ก็เกิดขึ้นมาได้เพราะพรหมกุมารเกิดขึ้นมา นี่คนโบราณเขาถือโชคกลาง จะว่าเขาถือผิดก็ได้ เพราะเขาถืออยู่คนที่ว่านับแต่พรหมกุมารเกิดขึ้นมาแล้วทุกคนมีความสุขกัน ลืมตา อ้าปากได้ มีความสุขมีความอุดมสมบูรณ์ แต่เวลานี้มันเป็นพื้นที่แคบ ๆ ถ้าเรากลับยึดเอาโยนถนนครึ้นมาให้ได้หมด มันมากกว่าที่เราอยู่ปัจจุบันหลายร้อยเท่า ชีวิตความสุขจะกลับคืนมา และก็จะมีความสุขไปยิ่งกว่านี้ ทุกคนก็เห็นด้วย

พรหมกุมารหรือพระเจ้าพรหมมหาราชจึงประกาศต่อไปอีกว่า การรบคราวนี้จึงนึกถึงการรบคราวก่อน เราแพ้เขา ทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้ไปรุกรานเขา ขอมคำยกทัพมารุกรานเราเอง เราแพ้เขา เขาใช้อำนาจทำกับเราอย่างไร ถ้าเราแพ้คราวนี้ก็หมายถึงว่า คนทุกคนต้องตายอย่างทรมาน เพราะว่าเขาโกรธที่เราแข็งเมือง ฉะนั้น ขอทุกคนจงรบเพื่อชัยชนะ แต่อย่ามีความประมาท ข้อสำคัญที่สุดคือระเบียบวินัย ฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา สั่งอย่างไรทำตามโดยเคร่งครัด เราจะชนะข้าศึกได้ คำว่าแพ้จะไม่มีความสำคัญสำหรับคนไทย

พอจบคำประกาศของพรหมกุมาร ก็มีเสียงโห่ร้อง (สมัยนั้นไม่มีคำว่า ไซโย) ก็ก้องขึ้นมาทั้งแผ่นดินสะเทือนไปหมด พร้อมกันนั้นก็ฝนตกลงมาเป็นฝอยแสงแดดจ้าเป็นเวลาเที่ยง ฝนละอองตกมาในอากาศ แสดงว่าบรรดาเทวดา พรหมทั้งหลายให้พร เมื่อความมหัศจรรย์เกิดขึ้นอย่างนั้น กำลังใจของคนไทยทั้งหมดก็มีความศึก เพราะเห็นว่าเทวดาช่วยเรา กองทัพช้าง ท้าพม่า ท้าพหน้า ท้าพลวง ปีกซ้าย ปีกขวาพร้อม ไปตั้งทัพคอยข้าศึก เพราะเราได้เปรียบ นี่การรบมันต้องชิงไหวชิงพริบกันแบบนี้ ไม่ใช่ตั้งหน้าตั้งตาตีประจัญหน้ากัน ยุทธวิธีมี ๒ แบบ คือ ยุทธวิธี และกลยุทธ์

ยุทธวิธี คือ รบตามแบบ สำหรับกลยุทธ์เป็นการใช้ปัญญาลวงข้าศึก การรบไม่ใช่ทุ่มเทแบบตายเป็นตาย มีเท่าไรตายให้หมด ถ้าแบบนั้นไม่ต้องไปรบหรอก นอนเช็ดคอตายที่บ้านเสียก็หมดเรื่อง การรบต้องคิดว่า เราหนึ่งชีวิตถ้าชีวิตเราจะต้องเสียไปอย่างน้อยต้องแลกกัน หนึ่งต่อหนึ่ง และต้องคิดว่า การที่ถอดถอนเนื่องจากบาดเจ็บ การเสียชีวิตจะไม่มีในเรา เราจะสละชีพเพื่อชาติ ไม่ใช่สละชาติเพื่อชีพ นี่ถ้าตัดสินใจแบบนี้แล้ว กำลังใจมันศึกกำลังใจจะเยือกเย็น การรบนี้ใจสั่งไม่ได้หรอก มันเสียท่าข้าศึก เวลาเคลื่อนเข้าโจมตีกับข้าศึกต้องคิดว่า คราวนี้จะได้กลับหรือไม่ได้กลับไม่สำคัญ มันอาจจะต้องตายหรืออาจจะอยู่ก็ได้ ถ้าเราจะตายหนึ่งคนอย่างน้อยข้าศึกต้องตายหนึ่ง นี่การรบแบบไทยแท้ ๆ

เป็นอันว่า เมื่อตั้งรับเสร็จ ตั้งกลยุทธ์เสร็จ กองทัพขอมก็เคลื่อนมา เขามากกว่าเรา ๔ เท่า เรา ๑ เขามา ๔ คน หรือ ๑๐ เพราะกำลังพลรบเขาก็มากกว่าคนทั้งหมดของเราอยู่แล้ว และเราตัดเด็ก คนแก่ ออกอีกล่ะเหลือเท่าไร คนแก่ตั้งแต่ ๖๐ ปี ลงมาเป็นทหารหมด และถ้าอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไปยังแข็งแรงอยู่ที่เอาเป็นทหารหมด เด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี ตัดออกไปเป็นกำลังหนุน และกำลังเสบียง สำหรับคนแก่อายุเกิน ๖๐ ปี ที่มีความชำนาญธนูหน้าไม้ก็เอาไว้เป็นกองโจร คอยรุกรานบั่นทอนกำลังข้าศึก

พรหมกุมารนั่งบนคอช้างประกายแก้ว สง่างามอยู่น้ำกองทัพ มีเสวตฉัตร ๗ ชั้น ก็นั่งอยู่ นี้เป็นการชมขวัญกัน มีคนกั้นเสวตฉัตรซึ่งท่านแม่ทำสวยแจ้ว ทำด้วยแผ่นแก้วตำแหน่งแม่ทัพ สำหรับท่านพ่อคือพระเจ้าฟ้างคราชมีฉัตรทองงามระยับ ๕ ชั้น กั้นเป็นจอมทัพ แต่ทว่าแม่ทัพตั้งจอมทัพอยู่เฉย ๆ ยังไม่ต้องรบ ท่านแต่งองค์สง่างามมาก แม่ทัพนายกองแต่งตัวสง่าลดหลั่นตามลำดับช้างทุกเชือก ม้าทุกตัวมีเครื่องประดับแพรวพราว มีกูบทองคำทำสวยงามมาก ไม่รู้ว่าจะไปรบหรือว่าไปขายกันแน่

ลูกรักของพ่อทุกคน ฟังพ่อพูดละก็ดูตามไปด้วยนะ ใจอดีตั้งสัจจะนะลูก ดูว่าแนวรบเราตั้งยาวเหยียดขนาดไหน และหน่วยกองโจรที่ซุ่มตามที่แตกต่างกัน เลี้ยงวัว เลี้ยงควายกั้นตามประสานก่เหล่าแย้ ที่พวกข้าศึกนึกว่าไม่มีกำลัง เขาอยู่ที่ไหนกันบ้าง เขาเตรียมการแบบไหนกันบ้าง นึกดูในใจนะ เอาใจเข้าไปจับภาพให้ชัด ถ้าไม่สามารถจับภาพได้ก็กราบทูลถามสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้ ทูลถามท่านปู่ก็ได้ลูก ท่านปู่พระอินทร์ หรือว่าท่านปู่ฟ้างคราชก็ได้ ว่าขอคุณภาพในเวลานั้น ขอให้ภาพนั้นปรากฏแก่ใจของลูกหลานเห็นไหมลูก

เราจะเห็นว่าในเวลานั้น การแต่งกายเป็นชายทั้งหมด แต่จริง ๆ เป็นผู้หญิงตั้งเยอะ จับดาบ ๒ มือ มีหอกซัด มีขอ มีง้าว สารพัด กองทัพขอมเขายกมาแบบรีนเริงโห่ร้องกันมา การโห่ของขอมคงไม่เหมือนไทย ขอมคิดว่าคราวนี้ไทยต้องยำแย่ ขอมตั้งใจมาเลยว่คราวนี้ขึ้นชื่อว่าคนไทยทุกคนจะต้องไม่มีชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินไทย เพราะขึ้นให้มันมีชีวิตอยู่มันก็ต้องขบถแบบนี้อยู่ตลอดเวลา เห็นไหมลูก เขาถือว่าเราขบถ แต่ว่าเขาเป็นโจรปล้นทรัพย์สินของเราเขาไม่คิด นี่เป็นกำลังใจของคนอันธพาล จะว่ากันจริง ๆ มันก็เป็นไอ้โจรร้ายนั่นเอง

พอกองทัพขอมดำเข้ามาใกล้ มันยับยั้งจะตั้งค่าย ยังไม่ทันจะตั้งทำเพราะมันเดินขบวนมากัน พอล่าเขตไทยเท่านั้น พรหมกุมารก็ให้สัญญาณยิงธนูไฟทันที หน่วยกองโจรที่เลี้ยงควายบ้าง ชูดหัวเผือกหัวมันบ้าง ก็ยิงธนูไฟ ยิงธนูสังหารทันทีมาจาก ๒ ข้างทางพร้อมกันนั้นกองทัพทั้งหมดก็บุกตะลุยทันที พรหมกุมารไล่ช้างพลายประกายแก้วสีขาวผ่อง และเนื้อเป็นประกายเข้าทันที บรรดาสัตว์พาหนะของข้าศึกเห็นช้างพลายประกายแก้วเข้าก็กลัว วิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต ไอ้ขอมที่อยู่บนหลังม้าคอช้างมันจะอยู่ได้ยังไงเมื่อช้างม้ามันวิ่งหนี

แม้แต่คนเดินก็เหมือนกัน กำลังใจเสียหมด กองทัพไทยจึงไล่ฟาดฟันขอมอย่างไม่ปราณี พวกที่ตายมากก็คือกองทัพราบ ตายเพราะถูกช้างม้าเหยียบตาย คนเหยียบกันตายมาก ที่ไปไม่ไหวจริง ๆ ก็ถูกคนไทยทั้งสตรี และบุรุษ (แต่เวลานั้นแต่งตัวเป็นผู้ชายหมด) ไล่ฟันตายเสียนับไม่ถ้วน

ความจริงถ้าจะนับก็ถ้วน แต่ไม่มีเวลานับ ข้าศึกวังหนีไม่ได้ยับยั้ง วังเข้าเมืองโยนนครแล้วปิดประตูเมือง ช้างพลายประกายแก้วไ้ช้เงาแทงประตูพังเลย บุกเข้าไปฟาดฟันข้าศึก

ตอนนี้ภรรยาก็เป็นทหารไปรบด้วยตามเข้าไปเสียทำข้าศึกตอนเข้าประตูเมือง ข้าศึกมันแอบอยู่ข้างประตูเมืองมันใช้หอกแทงภรรยาตาย ตอนนีใครเป็นใครตายเสียตายกันไม่ได้แล้ว พรหมกุมารเห็นเมียตายยิ่งโมโหร้ายใหญ่ จับใส่ข้างประกายแก้วบุกฟาดฟันพังวินาศสันตะโร ข้าศึกเก็บของไม่ทัน ไล่ต้ออกทางหลังเมืองตั้งตัวไม่ติด ของสัณนิศเก็บไม่ได้ เพราะขึ้นเก็บก็ถูกฆ่าตาย หนีออกจากเมือง กองทัพของพระเจ้าพรหมราชติดตามไล่ข้าศึกไม่ลดละ ตีทั้งกลางวันกลางคืนไม่ยับยั้ง

ถ้าจะถามว่ากินข้าวที่ไหน ก็ตอบว่า นักรบทุกคนมีข้าวตากควัผสมเกลือเค็ม ๆ หวาน ๆ มีข้าวตากยังไม่คั่วด้วยมีกระตักน้ำ ระบายกินไปประทังชีวิต ได้รับความสั่งอย่างเดียว “ขอมอยู่ที่ไหนมาให้หมดแม้แต่เด็กที่ออกในวันนั้น ก็อย่าให้เหลือเป็นเชื้อขอม ตีไม่หยุด ๓ วัน กับ ๓ คืน ขอมมันไม่ได้กินข้าวนี้ ปัดโช มันก็เพลี่ย ไปไหนไม่ไหว ซ้ำลง ถ้าข้าก็ตาย แค่ ๓ วัน กองทัพข้างทัพม้าก็มาถึงทุ่งยังทัพที่เวลานี้เขาเขียนไว้ว่า “บ้านยังทัพ” มาหยุดตรงนั้น พลรบตามไม่ทันพระเจ้าพรหมราชจึงสั่งยังทัพเป็นการพักกำลัง แล้วเคลื่อนไปรวมกันที่บ้านชุมพล พักกันที่นี่ ๓ วัน

เป็นอันว่าข้าศึกซึ่งมีกำลังมากกว่าเรา ๔ เท่า ต้องย่อยยับไป ทั้งนี้เพราะอาศัยคนไทยตัดสินใจแน่นอนว่าการรบคราวนี้มี ๒ ทาง ถ้าไม่ชนะก็หมายถึงว่าตายทั้งชาติ เพราะเขาไม่เก็บเราไว้แน่ ดังนั้นการรบ ต้องตัดสินใจแน่นอน คำว่า ไม่กลัวตาย ต้องมีอยู่ในใจถือว่าเป็นของธรรมดา การป่วยเจ็บไข้ไม่สบาย การตาย ถือเป็นธรรมดาของนักรบ แต่เราก็ต้องหวังผลจากการรบคือ ๑. ได้รับอิสรภาพ ๒. ได้รับเนื้อที่ ๓. คนเบื้องหลังมีความสุข ๔. คิดว่าเราสละชีวิตของเราหนึ่ง แต่ว่าเพื่อความความสุขของคนเบื้องหลังอีกหลายเท่า อย่างนี้จึงจะเป็นนักรบได้ และการรบจริง ๆ ไม่ถือว่าการเป็นสำคัญ กำลังคน กำลังอาวุธมีความสำคัญ ถ้าไม่มีเราก็รับไม่ได้ แต่ถ้ามีกำลังคน กำลังอาวุธ ถ้าขาดกำลังปัญญา มีกำลังเท่าไรก็แพ้เขาเท่านั้น

ดังนั้น กำลังคนก็ดี กำลังอาวุธก็ดี และกำลังปัญญาที่ดี ๓ ประการนี้ต้องประสานกัน นอกจากนี้กำลังสำคัญคือ กำลังเศรษฐกิจ คือ เสบียงอาหาร กำลังสำคัญใหญ่ก่อนออกรบ ก็คือกำลังแห่งความสามัคคีที่พ่อเคยบอกบรรดาอุกรักรักทั้งหลายว่า

คนไทยทั้งชาติ ควรจะตั้งอยู่ในสังคหวัตถุ ๔ มีศีลเสมอกัน มีจาคะเสมอกัน มีศรัทธาเสมอกัน มีปัญญาเสมอกัน มีศีลเสมอกัน หมายถึงต่างคนต่างรักความเป็นสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีจาคะเสมอกัน หมายถึงมีการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างความรัก สร้างความเป็นปึกแผ่น มีศรัทธาเสมอกัน คือ หาความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ มีปัญญาเสมอกัน คือ ก่อนจะเชื่อใช้ปัญญาพิจารณาเสียก่อน ทุกคนถ้าอยู่ร่วมกันได้แบบนี้ก็หมายถึงว่า เราทั้งชาติมีความสุข และไม่มีใครสามารถมาทำอันตรายเราได้

เป็นอันว่า เมื่อกองทัพหน้าอันมีพระเจ้าพรหมหาราช ตีขอมคำตะลุยไม่หยุดเลย เป็นเวลา ๓ วัน ๓ คืน ก็มาพักทัพอยู่ที่บ้านยังทัพ แล้วเคลื่อนไปรวมพลที่บ้านชุมพล เห็นว่าทแกล้วทหารรวม

ตัวกันดี และทัพรอบตามมาทัน มีการพักผ่อนตามสมควร ต่อมาก็ขยายกำลังออกเป็นจุดเล็ก ๆ เพราะตอนนี้ขอมไม่อยู่เป็นจุดใหญ่แล้ว ก็เก็บเล็กเก็บน้อย ขอมหมดแรง เจอะที่ไหนฆ่าที่นั่น ขึ้นชื่อ ว่าขอมไม่ให้มีชีวิตอยู่เลย ตอนนี้ต้องใช้เวลมาถึง ๑ เดือน ก็มาถึงเมืองกำแพงเพชร

ตามตำนานท่านบอกว่าพระอินทร์มาเนรมิตกำแพงเพชรกันเอาไว้ ความจริงแล้วท่านเห็นว่า จะทำบาปมากเกินไปจึงให้วิษณุกรรมเทพบุตรมาทำให้ทหารทั้งหมด หหมดกำลังใจ แม้แต่พระเจ้า พรหมมหาราชเอง คิดว่าการเก็บล้างขอมก็ยากแล้วแค่นี้ก็พอ เป็นอันว่าพระเจ้าพรหมมหาราชได้ขยาย อาณาจักรของโยนกนครจากพะเยาลงมาถึงกำแพงเพชร นี่ก็ไม่ใช่น้อย หลังจากนั้นก็ยกทัพกลับ โยนกนคร ประชาชนที่อยู่เบื้องหลังยืนถือดอกไม้ รูปเทียน รับทัพพระเจ้าพรหมมหาราช ๒ ข้างทาง ด้วยอาการสงบ

พระเจ้าพรหมมหาราชกลับไปก็อัญเชิญพระราชบิดาขึ้นเสวยราชสมบัติ ให้พี่ชายเป็นมหา ออุปราชแทนที่ตัวจะเป็น ท่านเองก็มารักษายู่ที่กำแพงเพชรนี้ บ้านเมืองแห่งโยนกนครก็เป็นสุขต่อไป เพราะขอมสิ้นไปจากแผ่นดินไทยแล้ว อาณาเขตของโยนกนครเวลานั้นก็ขยายจากพะเยามาถึง กำแพงเพชรก็ไม่ใช่น้อย เวลานั้นพระเจ้าพังคราชมีอายุ ๔๒ ปี รวมเวลาที่เป็นทาสขอมอยู่ ๒๒ ปี คนไทยลืมนตาอ้าปากได้มีความสุข

ต่อมาพระพุทธโฆษาจารย์ซึ่งเป็นไทยใหญ่ ได้นำพระไตรปิฎกกับพระบรมสารีริกธาตุมา ถวายพระเจ้าพังคราช ดังนั้น พระองค์จึงให้ลูกชายทั้งสอง คือ เจ้าชายทุกภิกษะ และพระเจ้าพรหม มหาราชมาร่วมกันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุน้อย คือพระธาตุจอมกิติ สถานที่บรรจุพระ บรมสารีริกธาตุทำเป็นอ่างทองคำฝังไว้ใต้ดิน มีเรือสำเภาทำมณฑปบรรจุพระอบแก้ว พระอบทอง พระ อบเงิน พระอบนาค และพระอบงาช้างเป็นชั้น ๆ เมื่อบรรจุแล้วก็สร้างเจดีย์ขึ้น ทำทองคำแผ่น ริดเป็น แผ่น ๆ แปะหุ้มภายนอกขององค์เจดีย์ตั้งแต่ยอดลงมาถึงฐานเต็มองค์ ดังนั้น เจดีย์องค์เดิมที่บรรดา ลูกหลานเห็นเป็นทองอร่ามอยู่ภายในองค์ปัจจุบันนั้นเป็นความจริง ต่อมาพระเจ้าผามเมืองทรงสร้าง เจดีย์องค์ใหญ่ทับเข้าไว้ที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าไม่สร้างทับไว้เวลานี้ทองคงจะหมดไป

เวลานั้น สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ท่านซึ่งจุดบดน้อยนี้ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าเสด็จมาประทับ ณ ที่นี้ ทรงอธิษฐานให้เส้นพระเกศาของพระองค์หลุดคิดพระหัตถ์มา ๓ เส้น เมื่อทรงเสวยพระเกศา แล้วพระพุทธองค์ก็ทรงฝังเส้นพระเกศาโดยการอธิษฐานให้จมลงไปในบดน้อยนั้น แล้วทรงพยากรณ์ว่า “เขตแดนนี้ต่อไปจะมีนามว่าโยนกนคร จะมีความเจริญรุ่งเรือง จะ สามารถรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้ครบ ๕,๐๐๐ ปี” เวลานั้นทุกคนทราบเรื่องก็ดีใจ ประกอบกับมี ความเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากอยู่แล้ว ต่างคนต่างก็บูชาด้วยเครื่องสักการา มิศต่าง ๆ และได้ปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้วในด้าน ทาน ศีล ภาวนา ครบถ้วน

บั้นปลายของชีวิตพระเจ้าพังคราชได้ไปเจริญสมณธรรมที่วัดปากน้ำคำ ที่เขากำลังขอม บำรุงกันอยู่เวลานี้ พระองค์ได้ฉานสมบัติ เวลาที่วงศ์ก็ไปเกิดเป็นพรหมชั้นที่ ๑๑ เพราะท่านบอก

ว่า เวลานั้นยังไม่ได้พระอนาคามี แต่เวลานี้ได้พระอนาคามีแล้ว (พ.ศ.๒๕๒๑) ก็ไม่อยากเดินทางไป เพราะอยู่ที่นี้ก็สบายดี แต่ปัจจุบันนี้ (ปี พ.ศ.๒๕๒๔) สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ไปนิพพานแล้ว

ต่อมาเจ้าชายทุกภิกษุก็เสด็จเสวยราชสมบัติแทนพระราชบิดา และในที่สุดก็ทิวศตพระเจ้าพรหมมหาราชก็เป็นกษัตริย์ปกครองโยนคนนครสืบมา พระองค์ก็เจริญสมณธรรมทรงฉานสมาบัติ เวลาทิวศตก็ไปเป็นพรหมตามเดิมมีความสุขด้วยอำนาจธรรมปีติ

ต่อมาภายหลังลูก ๆ ของพระเจ้าพรหมมหาราชเก่งไม่เท่าพ่อ ก็เลยเสียเอกราชให้แก่ไทยใหญ่ แต่ไทยเหมือนกัน แล้วราชวงศ์เชียงแสนก็ถอยหลังลงมาทางใต้เป็นต้นตระกูลของพระเจ้าอยู่ทองที่สร้างกรุงศรีอยุธยา และเวลานี้ราชวงศ์จักรีก็เป็นราชวงศ์ของเชียงแสนอยู่นั่นเอง นี่คนแก่ซึ่งไม่ใช่พ่อนะ ท่านเล่าให้ฟังต่อ ๆ กันมา

พอมานั่งนึก ๆ คุณนะว่า พวกเรากำลังนั่งรวมกันอยู่นี้ ดีไม่ดีก็จะเกิดในสมัยเชียงแสน หรือสมัยพระเจ้าพี่นางเธอฯ ตอนโน้นก็ได้ ดีไม่ดีก็เป็นนักรบข้าง นักรักข้าง แล้วก็มานั่งป้อหลอกกันอยู่ที่นี้ก็ได้ใครจะไปรู้ ถ้าเวลานี้อีกสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่หรือว่าบรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายที่ท่านชอบชุกชิก เราก็อาจจะถามท่านได้ว่า พวกเรากำลังนั่งฟังอยู่เวลานี้เกิดทันสมัยนั้นบ้างหรือเปล่า เป็นนักรบข้างหรือเปล่า ดีไม่ดีท่านจะชี้หน้าว่าคนนั้นเป็นคนนี้ คนนี้เป็นคนนั้น ๆ เป็นต้น

เรามาพูดกันว่า ทำไมประเทศจึงต้องมีกษัตริย์ คำว่า “กษัตริย์” นี้เขาแปลว่า “นักรบ” กำลังใจของคนไทยทั้งหมดอยู่ที่หัวหน้า ถ้าหัวหน้าก็แยคนไทยก็แย ถ้าหัวหน้าเอาจริง ขอให้เอาจริงสักอย่างเดียว คนไทยทั้งชาติจะลุกขึ้นจับดาบสู้ อย่างเช่นเวลานั้นที่พรหมกุมารเป็นหัวหน้านำคนไทย แม้เพียงส่วนน้อย น้อยกว่าขอมมาก ถูกขอย่ำย้อย่างหนัก ต้องแอบซุ่มล้อมรบกัน เมื่อหัวหน้าเอาจริงเราก็สามารถขับไล่ขอมออกจากเขตไทยได้ แลมาขยายอาณาเขตออกไปอีก

ขอย้อนถึงพระเจ้าพรหมมหาราชตอนทิวศต อาศัยกำลังฉานสมาบัติก็ไปเกิดเป็นพรหม คนที่มาจากพรหม หรือจะไปเป็นพรหมได้ ต้องมีกำลังใจเข้มแข็งจากกำลังฉานสมาบัติ เวลาที่มาเกิดคนมาจากพรหมจะมีจริยาไม่เหมือนชาวบ้านชาวเมืองเขา จะรักแต่ความเป็นธรรมอย่างเดียว ถ้าความยุติธรรมก็สู้แบบเอาหัวชนฝาเลยทีเดียวนะ เรียกว่า ไม่ยอมขึ้นกับความยุติธรรม

เป็นอันว่าพระเจ้าพรหมมหาราชตายไปเกิดเป็นพรหมตามเดิม เห็นไหมลูก รบกันเกือบตาย ขยายเขตแดนออกไปรั้วรายกัน เป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี เป็นขุนนางผู้ใหญ่ ผลสุดท้ายก็ตายหมด ตายแล้วชนะอะไรไปได้บ้าง แม้แต่หนวดเส้นเดียวก็เอาไปไม่ได้

“ที่ลูกรักของพ่อมีความต้องการธรรมะหวังพระนิพพานพ่อพอใจ เราไปนิพพานกันดีกว่านอนสบายให้มันเป็นสุข เราเหนื่อยกันมาแล้วเกินกว่า ๑๖ อสงไขยกับแสนกัป”

พูดแบบนี้ใครจะฟ้องว่าอวดคุณธรรมก็เชิญสิพ่อคุณ ถ้าตัวจริงจะฟ้องละก็เชิญทำให้ได้ลิ้มรสในการเกิด เวลานี้ขอบอกกันตามตรงว่าไม่ขึ้นกับใครทั้งนั้น ขึ้นกับพระพุทธเจ้าองค์เดียว พวกที่ห่มผ้าเหลืองสักแต่ว่าห่มจะไปยอมขึ้นด้วยเป็นอันขาด วันไว้แต่ท่านที่ห่มผ้าเหลืองที่

ทรงธรรมะแน่นอน นี่ขอประกาศเด็ดขาดว่า ถ้าขึ้นใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมข่มเหงกัน จะได้เห็นดีกันแน่นอน คราวนี้จะได้รู้กันว่าพวกที่ห่มผ้าเหลืองแล้วไม่ทรงศีลไม่ทรงธรรม หลอกหลวงชาวบ้าน ขอบยศฐาบรรดาศักดิ์ แต่ก็อย่าลืมนะว่า พวกที่ทรงยศฐาบรรดาศักดิ์ที่ท่านดีก็มีมาก แต่ไอ้ที่เลว ๆ มันก็มีมาก ไอ้พวกเลว ๆ นี่มันชอบกวนใจ สักวันหนึ่งข้างหน้ามันจะได้รู้ ถ้าขึ้นเข้ามาข่มเหง จะได้ว่าคนพวกนี้เป็นใคร

เป็นอันว่า ตายกันเสียทีพระเจ้าพรหม เวลาในเมืองมนุษย์ผ่านไป ๘๐๐ ปี ท่านก็นอนสบายอยู่ที่พรหม หนีเหนียวไป หนีบาปไป ด้วยกำลังของฌานและวิปัสสนาญาณเพราะท่านผู้นี้ทำบาปแล้วก็ทำบุญ เวลาเป็นพระราชาก็ต้องแบ่งเวลาความเป็นพระราชาบ้าง ถ้าไม่แบ่งเวลาไม่ได้ เป็นพระราชาทุกวินาทีก็หายใจไม่ออก มันต้องกระโดดโลดเต้นกันบ้างเป็นธรรมดา ๆ

เวลาผ่านไป ๘๐๐ ปี จากการตายของพระเจ้าพรหมหาราช ในเวลานั้นขอมมีอำนาจอีกแล้ว มีพระราชาทองของไทยองค์หนึ่งชื่อ พระยาอภัย หนีขอมจากลำพูน มาถือศีลภาวนาอยู่ในป่าที่เขาหลวงอันเป็นเขตกึ่งกลางระหว่างเชียงใหม่กับศรีสัชชนาลัย ท่านมาถือศีลภาวนาทำตบิขิ ๗ ยิบ ๗ ที่เขาหลวง เจอสาวชาวป่าสวยผิวขาวสะอาดสะอ้านชื่อ นางนาค หน้าตาดีทรวดทรงน่ารัก เจอเข้าในป่าก็เลยชอบพอกัน สมสู่อยู่ด้วยกัน ๗ วัน ที่เขาหลวงนั้น หลังจากนั้นพระยาอภัยก็กลับไปหวังจะครองอำนาจตามเดิม ก่อนจะไปก็ให้ผ้ากำพลกับพระธำมรงค์ไว้เป็นที่ระลึก ท่านบอกว่า เวลานี้กำลังลำบากจะต้องกลับไปแสวงหาอำนาจ ถ้าได้ครองราชย์เมื่อไรจะกลับมารับ

ต่อมานางนาคเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา คลอดออกมาแล้วเป็นผู้ชายไม่รู้จะเก็บลูกไว้ที่ไหน ก็เอาไปเก็บไว้ที่เขาหลวงนั้น เอาผ้ากำพลกับพระธำมรงค์แขวนไว้ด้วย นี่แหละคนดีของเชียงแสนมาเกิด (คือพระเจ้าพรหมหาราช จุดิจากพรหมมาเกิดเป็นลูกชายของนางนาคกับพระยาอภัยในป่าถูกแม่ทิ้งไว้ที่เขาหลวง แต่ก็มีงูใหญ่แผ่แม่เบียดรองรับเด็กน้อยไว้ ท่านบอกเป็นนุพระโพธิสัตว์ ท่านบอกว่าการที่ดีขอมฆ่าขอมระเนระนาด ทำให้เขาพลัดพรากจากกันตายแล้วหนีบาปไปเป็นพรหมด้วยกำลังฌานสมาบัติ กฎของกรรมที่ทำให้เขาพลัดพ่อพลัดแม่ พลัดบ้าน พลัดเมือง พอมาเกิดชาตินี้ที่ไหนได้กลายเป็นถูกแม่ทิ้งไปเสียได้ เอาแล้วอยู่เป็นพรหมสบาย ๆ ไม่พอเสด็จลงมาเกิดอีก ก็จะไม่อนอนให้มันสบาย ๆ ไม่เอา นอนไม่ได้ซิ เพราะเวลานั้นไทยป่นปี้ อีก หลังจากพระเจ้าพรหมหาราชตายไปแล้ว ลูก ๆ ดีไม่พอ ไทยก็กลับเป็นทาสของขอมต่อไป เจ้าขอมมันก็ย่ำยีต่อไป

ต่อมาท่านบอกว่า มีนายพรานป่าไปพบเด็กชายที่เขาหลวงเข้า เกิดชอบใจก็เก็บเอาไปเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรมเพราะท่านไม่มีลูกท่านก็รักเด็กมาก ต่อมาพระอภัยได้อำนาจกลับมาแล้วก็เกณฑ์ชาวบ้านไปสร้างปราสาท พรานคนนี้ก็ถูกเกณฑ์ไปด้วย จึงเอาเด็กน้อยไปด้วย ขณะทำงานก็เอาเด็กไปนอนไว้ในที่ร่มที่ปราสาทยังสร้างไม่เสร็จมีร่มเงา ก็เกิดเหตุอัศจรรย์ปราสาทโอนไปเอียงมาเหมือนมีลมแรงพัดหวั่นไหวไปทั้งหลัง พระยาอภัยจึงรับสั่งให้เอาตัวนายพรานเข้ามาถามว่า เขาเด็กนี้มาจากไหน พรานตอบว่า ได้มาจากเขาหลวง ท่านถามว่าเด็กชายคนนี้มีอะไรเป็นสัญลักษณ์ พรานก็ตอบว่า มีผ้ากำพลกับแหวน

พระยาอภัยเห็นก็จำแหวนกับผ้ากำพลได้ก็ทราบว่าเป็นพระราชโอรส จึงขออนายพรานว่า ขอเด็กชายคนนี้จะเกิดขึ้นจะเลี้ยงไว้เป็นลูกบุญธรรมของฉัน นายพรานแสร้งเกือบตาย พระราชาขอแก้ก็ต้องให้ พระราชาก็ประทานบ้านส่วยให้นายพรานร่ำรวยขึ้น ต่อมาพระยาอภัยก็ให้นามเด็กชายว่า “อรุณกุมาร” และมหาลีงค์ใหม่ก็ประสูติราชโอรสอีกองค์หนึ่งให้นามว่า “ฤทธิกุมาร” พี่น้อง ๒ คนนี้รักกันมาก ต่อมาอรุณกุมารก็มีนามว่า “พระร่วงโรจน์ฤทธิ” ฤทธิกุมารมีนามว่า “พระลือ” พระร่วงกับพระลือ ๒ พี่น้อง

ต่อมา พระลือได้มาครองเมืองนครสวรรค์ และพระร่วงโรจน์ฤทธิได้อภิเษกกับราชธิดาเจ้าเมืองศรีสัชชนาลัย ก็ครองเมืองศรีสัชชนาลัย ซึ่งเป็นเมืองเดิม แสดงว่าตั้งแต่เหนือจรดใต้มีคนไทยอยู่เต็ม เป็นเมืองย่อย ๆ เขาก็เรียก ละโว้บ้าง ละโว้บ้าง ละโว้บ้าง ตามเรื่องตามราว

เป็นอันว่ามาปกครองเมืองศรีสัชชนาลัยได้นามว่า พระร่วง ไม่ช้าคงเป็นพระหล่น พระองค์ทรงสร้างมหาวิหาร ๕ ทิศ สร้างพระพุทธรูปหน้าพระมหาธาตุ (พระมหาธาตุคือเจดีย์ใหญ่) คือสร้างพระพุทธรูปไว้หน้าเจดีย์องค์ใหญ่ สร้างพระระเบียง ๒ ชั้น ไปคูที่ศรีสัชชนาลัยเวลานี้ แถวใกล้ ๆ วัดเจดีย์ ๗ แถวนะ เอาศิลาแลงมาทำเป็นกำแพง มีเสาโคมรอบมหาวิหาร เอาทองแดงมาทำพระขรรค์ยาว ๘ ศอกครึ่ง เอาแก้วประดับที่ยอด ๑๕ ใบ มีบังลังก์แท่นรองด้วยยอดใหญ่ ๕ กำ ทองคำอย่างดี ๑๐ ชั้น หุ้มทองแดงกลีบขนุน ลงมาถึงตีนคูหาสร้างพระอุโบสถ สร้างวิหาร เจดีย์ ที่ตั้งรังให้ชื่อว่า “วัดเขารังแรง”

พระร่วงโรจน์ฤทธิทรงอาญาพียงใหญ่ เขาว่ายังงั้น ประเทศน้อยประเทศใหญ่พากันมาสาวมิกัดก็เกิดที่ไรชยายอาณาเขตทุกทีนะ พออายุได้ ๔๐ ปี ได้ช้างเผือกงาค่า และเขี้ยวงูใหญ่เท่าผลกล้วยเป็นคู่บารมี ช้างเผือกงาค่านี้ ท่านศกพรหมบอกว่า ส่งมาจากพรหม นี่ใครอย่าเอาไปเป็นประวัติศาสตร์นะ เขาเล่าให้ลูกให้หลานฟัง คนอื่นอย่าเสือกนะ อย่าเสือกมาวิพากษ์วิจารณ์ว่าตามโบราณท่านว่าอย่างไรก็ว่าไปตามโบราณ สมัยพระร่วงโรจน์ฤทธิมีหนังสือไทยใช้ เพราะพระองค์มีหนังสือส่งไปยังมอญ พม่า ขอม เขียวเขามาร่วมงาน ลบศักราช คือศักราชเขาตั้งผัดนะ การลบศักราชนี้ก็นิมนต์พระมา ๕๐๐ รูป มีพระพุทธรูปอาจารย์แห่งวัดเขารังแรงเป็นประธาน

ต่อมาพระร่วงกับพระลือได้เสด็จไปเมืองจีนเป็นวาระแรก โดยไปเรือยาว ๘ วา กว้าง ๔ ศอก ใช้เวลา ๑ เดือนถึงเมืองจีน ทำสัมพันธไมตรีกันดีมาก พระเจ้ากรุงจีนได้ถวายราชธิดามีนามว่า พระสุทริเทวีราชธิดา ให้เป็นเอกอัครมเหสีของพระร่วงด้วย (นี่แหละนาเกิดคราวไรไม่ค่อยพันลูกสาวเจ๊กเสียดิ ก็เพราะมีเชื้ออยู่นี่เอง) ก่อนกลับเมืองไทยพระเจ้ากรุงจีนได้ผ้าตรามังกร (ตราประจำพระราชสำนักจีน) เอาส่วนหางให้ราชธิดามาด้วย เวลาส่งสาสน์ก็ประทับตราส่วนที่ผ้ามานั้นไปจะได้อีกกัน และให้ชาวจีน ๕๐๐ คนมาด้วย มาตั้งเตาทำถ้วยชามที่ศรีสัชชนาลัยนั่นเอง เขาเรียกว่า “เตาทุเรียง” (ไม่ใช่เตาทุเรียนนะ) เป็นอันว่าชาวจีนได้เข้ามาอยู่เมืองไทยคราวนั้นเป็นครั้งแรก

ต่อจากนั้นพระร่วงก็ให้เอาตะปูทองแดงยาว ๓ วา จำนวน ๓ กำไปตอกปักเขตที่เขาใหญ่ อันเป็นเขตกึ่งกลางระหว่างเมืองเชียงใหม่กับเมืองศรีสัชนาลัย ตะปูทองแดงนั้นปานนี้พวกเขาไปทำ อะไรแล้วก็ไม่รู้

ท่านบอกว่า พระร่วงโรจนฤทธิ์เวลานั้น คะนองมาก ชอบเล่นกับชาวบ้านไม่ถือพระองค์ ไปทางไหนเด็กผู้ใหญ่ล้อมกันเป็นกลุ่มคุยกัน นี่เขาเรียกว่าเป็นการชนะใจกัน การชนะใจกันถือว่า ชนะเด็ดขาด แต่ถึงเวลาจะใช้อำนาจก็เด็ดขาดเหมือนกันถึงเวลาตัดหัวก็ตัดกันใครจะมาทูลขอไม่ได้ เวลาไปไหนพระองค์ชอบไปคนเดียว ไม่มีขุนนางติดตามชอบไปคนเดียว ท่านรู้วิชาหายตัว กำบัง ตน (ภาษาไทยโบราณเรียกว่า บังเหลื่อม คือหายตัวได้) รู้จบไตรเพท เวลานั้นนับถือพราหมณ์ด้วย มี วาจาศักดิ์สิทธิ์เป็นไปตามวาจามีเจ้าขอมโผล่จากดินจะมาจับท่าน ท่านบอกขอมจงเป็นหิน ก็เป็นหิน อยู่อย่างนั้นนี่เรื่องของขอมกลายเป็นหินนะพระร่วงโรจนฤทธิ์นะ

เวลานั้นก่อนสุโขทัยตั้งไปประมาณ ๓๐๐ ปีเศษ คือก่อนหน้าพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ไป ประมาณ ๓๐๐ ปีเศษ ในที่สุด พระร่วงโรจนฤทธิ์ก็สวรรคต ด้วยกำลังของฉานสมาบัติกลับไปเป็น พรหมตามเดิมมีความสุขด้วยอำนาจธรรมปีติ เพราะมีการเจริญพระกรรมฐานได้ฉานสมาบัติ

เป็นอันว่าบุคคลคนเดียวกันคือ พระเจ้ามังรายมหาราช มาเกิดอีกที่เป็นสามเณรน้อยถูกขอม ย่ำยี แม่แต่ข้าวในบาตรที่คนอื่นเขาใส่ให้แล้วด้วยดี พญาขอมก็ให้คนของมันจับบาตรเทข้าวของเณร น้อยทิ้งไปไม่ให้กิน เณรไม่ว่าอะไรคิดสงสารคนไทยว่าเป็นทุกข์ถึงเพียงนี้ จึงอธิษฐานแผ่เมตตาจิต ให้คนไทยมีความสุขเข้ามาน ๗ วันก็ตายไปเกิดเป็นพรหม กลับมาเกิดเป็นพระเจ้าพรหมมหาราช จับไล่ขอม ไทยเป็นอิสรภาพมีความสุข แล้วต่อมาพระเจ้าพรหมมหาราชจับไล่ขอม ไทยเป็นอิสร ภาพมีความสุข แล้วต่อมาพระเจ้าพรหมมหาราชก็ตายในระหว่างฉานสมาบัติไปเกิดเป็นพรหมตาม เดิม ตอนนั้นคนไทยถูกขอมย่ำยีอีก จึงลงมาเกิดเป็นวาระที่ ๔ พระร่วงโรจนฤทธิ์สร้างความสำเร็จมั่นคงขยายอาณาเขตออกไปครอง มอญ พม่า ขอมไว้ได้หมด อาณาจักรยาวเหยียด ในที่สุดก็สวรรคต คือตายในระหว่างฉาน กลับไปเป็นพรหมตามเดิมอีก

เห็นไหมลูกรักของพ่อ ถ้าฉันหมั่นยังไม่หมดเพียงใดก็ต้องเกิดอีก ตัณหาคือความรักติดอยู่ ในรูปสวย เสียงเพราะ กลิ่นหอม รสอร่อย สัมผัสระหว่างเพศ ความโลภอยากจะรวย อยากจะเป็น ใหญ่ ความบ้าอยากจะมีอำนาจเหนือคน ความหลงคิดว่ามันจะไม่แก่ไม่ตาย นี่เป็นปัจจัยให้เกิดความ ทุกข์ ฉะนั้นขอบรรดาลูกรักทั้งหมดจงอย่ามีความปรารถนาตามนั้น สัมมันเสี่ยเรื่องชั้น ๕ มันไม่ใช่ เรา ไม่ใช่ของเราลูกรัก ถ้ามันเป็นเราเป็นของเราจริงก็คู่ตัวอย่างพระเจ้ามังรายระยะเวลาเพียง ๒, ๐๐๐ ปี ก็เกิดถึง ๔ วาระแล้ว นี่แค่สมัยความเป็นคนไทย สมัยอื่นท่านจะไปเกิดที่ไหนอีกก็ไม่ทราบ

เวลาในเมืองมนุษย์ผ่านไป ๖๐๐-๗๐๐ ปี พรหมพระเจ้ามังรายที่มากเกิดเป็นพระร่วงโรจน ฤทธิ์ก็มีความสุขสบายมาก มองมาดูประเทศไทย หนไม่ไหวเพราะพวกลูก ๆ หลาน ๆ ไม่สามารถ จะรักษาความเป็นไทยไว้ได้ ตกอยู่ในอำนาจขอมอีก (ขอมนี้ไม่ใช่เขมร พวกเขมรเป็นแขกอินเดีย

พวกหนึ่งที่ไม่เคยมีความเป็นตัวของตัวเองเลยจนปัจจุบัน) ท่านมองคุณคนไทยเวลานั้นแล้วทนมไม่ไหวคิดว่า “เราเหนื่อยเพื่อคนไทยมาแต่ดวงมือไม่ได้ ดวงมือที่ไย่งทุกที”

ท่านผกาพรหมอีกนั่นแหละมาเตือนว่า “นี่พ่อพรหมร่วง พรหมหล่น จะมานั่งแหงแก้อยู่ทำไม แกล้มตาดูบ้างซิว่าคนไทยที่แกลสร่างไว้นะ สร้างความเป็นปึกแผ่นไว้นะ เดียวนี้เอาอีกแล้ว พังลงไปตามหน้าที่ ในฐานะปรารถนาพระโพธิญาณ พระโพธิญาณนี้ต้องต่อสู้กับความทุกข์ เพื่อให้ความสุขแก่คนอื่น จะมานั่งหน้าเขม็งชื่นมีความสุขแบบนี้มันใช้ไม่ได้ ไม่ใช่วิสัยของพระโพธิญาณ เวลาไทยเป็นทาส ขอมมันใช้อำนาจเป็นธรรม มีความร้ายกายหายบายมาก”

ท่านพรหมองค์ที่ไปจากพระร่วงรุ่งโรจน์ท่านก็ถามว่า “จะให้ฉันไปคนเดียวหรือมีใครลงไปช่วยด้วย” ท่านผกาพรหมตอบว่า “จะส่งพรหม เทวดาอื่น ๆ ไปช่วยด้วย คราวนี้ต้องขยายอาณาจักรไทยให้ถึงสิงคโปร์ ทางด้านเหนือจะส่งคนไปสกัดด้านเหนือไว้ด้วย ให้เขาสร้างความสามัคคีแต่ตอนเริ่มต้น ท่านต้องไปเริ่มต้นไว้ก่อน ท่านพรหมพระร่วงก็ถามอีกว่า “ถ้าเริ่มต้นตอนนี้แล้วมันจะพังอีกไหมล่ะ ถ้ามันจะพังอีกละก็ ไม่ต้องไปเริ่มกันละ เลิก เริ่มที่ไย่งทุกที เริ่มเมื่อไรก็พังทุกที จะไปเริ่มมันทำไม มันอยากจะเป็นจ้าวเขา มันไม่รักชาติก็ช่างมัน”

ท่านผกาพรหมก็บอกว่า “ไม่เป็นไร ถ้าเริ่มตอนนี้ละก็ ไทยเป็นไทตลอดไปจะมีบ้างก็โยกเขยก ๆ จะถึงขนาดพังเป็นทาสเขาทั้งชาตินี้ไม่มี จะมีบ้างก็ตามกฎหมายของกรรมของสัตว์ที่มากเกิด” นี่อย่านึกว่าหลวงพ่อรู้อะนะ ท่านปู่มาบอกให้ฟัง ท่านพรหมพระร่วงท่านก็ตกลง ลงมาเกิดเข้าท้องแม่ก็เริ่มอาละวาดทีเดียว ท่านแม่แพ้ท้องอยากจะกินเลือดขอม เอาแล้ว ท่านพ่อก็ไปเจอขอมเซ่อ ๆ ซ่า ๆ เตะพับพื้นคอบีบเอาเลือดมาให้แม่กินสด ๆ แหมมีกำลังแข็งแรงขึ้น ผิวสวย ใจดี มีเมตตาน่ารัก ขึ้นกว่าเดิมผิวพรรณผ่องใสชุ่มชื่น นี่หลังจากกินเลือดขอมแล้ว ก็มีจริยชาติซ้อยอ่อนหวานหวานเครือ แข็งแรง คนท้องน่าจะอู้อาย แต่ปรากฏว่ามีความแข็งแรง ฝึกออาวุธ นั่น ! แสดงตั้งแต่ในท้องแล้ว

พอคลอดจากท้องแม่มาก็เป็นเด็กชายมีรูปร่างหน้าตาสดสวย ผิวพรรณงดงามมีไฟแดงที่หัวคิ้วขวา อันนี้ท่านพ่อให้โหรมาดู โหรทำนายว่าเด็กคนนี้มีบุญญาธิการมากสามารถปูพื้นฐานรวมไทยได้ตลอดถึงแหลมมลายูโน่น ท่านพ่อทำพิธีให้ลูก โดยนิมนต์พระมาสวด ในบรรดาพระที่มาสวดนี้มีพระผู้เฒ่า ๒ องค์ ผิวคล้ำหน้าหย่อมเพราะชุกชุมมาด้วย สวดเสร็จนั่งหลับตาปี พอลืมตามาบอกว่า เด็กคนนีมาจากพรหม หวังจะมากู้ชาติไทย มีสหชาติมาเกิดด้วยคือพ่อขุนนาวนำถม จะเป็นคนปูพื้นฐานไทยให้เป็นไทตลอดไป ไทยจะไม่สลายตัว เพราะเด็กคนนี้สร้างไทยให้เป็นไทมานานแล้ว เมื่อคราวไทยซ้อยยับ จึงมาเกิดเพื่อรวมไทย

พอหลวงตา ๒ องค์ ทำนายอย่างนี้ ของขวัญมากมาย ท่านพ่อท่านแม่ก็เริ่มวางแผนเอาสิ่งของที่เขานำมาให้ลูกชายเก็บทำเป็นธนาคารไว้ทำทุนในการสร้างอาวุธ ทำทุน ฝึกออาวุธ ฝึกระเบียบวินัย ทำทุนการศึกษา นี่ท่านพ่อเริ่มงานก่อน ขอมมันก็คน ไทยก็คนมันวิเศษจริงมันก็อยู่ มันเขม็ง

ตาย เราไทยกับขอมมันต้องตายกันข้างหนึ่ง นี่ท่านพ่อก็นักเลงเหมือนกัน ลูกชายคนนี่ท่านตั้งชื่อว่า “ขุนศรีเมืองมาน” ขุนศรีเมืองมานโตขึ้นก็ทำงานคู่กันกับพ่อขุนน้ำวนำถม ให้พ่อขุนน้ำวนำถมเป็นคนอ่อนน้อมต่อขอม

แต่พ่อขุนศรีเมืองมานนี่เป็นคนขี้มเข้มแจ่มใส แต่ถ้าขอมพูดไม่ชอบใจก็เอาเลยบอกว่า “นี่ไทยนะ ไทยก็คน ขอมก็คน ถ้าจะเอาอะไรก็เอาแต่เพียงดี ๆ นะ ถ้าใช้อำนาจแบบนี้มันต้องใช้ดาบกันก่อน ถ้าแกไม่ยอมเจ็บตัว ไม่อยากตายละก็กลับไปก่อน แล้วมาพูดใหม่ถ้าอยากได้คนที่เขากลับ แก โน่น ขุนน้ำวนำถมโน่น คนนั้นเขาก็มั่วให้แกได้ทุกอย่าง แต่นี่ฉันขุนศรีเมืองมานไม่ได้เกิดแต่ตัวนะ เอามือเอาเท้ามาด้วย แกจะนึกว่าแกเป็นนายฉันนะที่ฉันยอมให้แกทำตามชอบใจได้ก็เพราะฉันถือว่า มันเป็นประเพณีที่เคยเป็นมาก่อน ถ้าไม่อย่างนั้นขอมมันก็คน ไทยก็คน ถ้าขอมฟันคอคนไทยขาดได้ ไทยก็ฟันคอขอมขาดได้เหมือนกันนะ”

ตอนนี้ขอมชักถอยกรูด ต่อมาก็ลูกมีหลาน ขอมเห็นทำไม่ได้การเลยเอาลูกเอาหลานไทยไปเป็นลูกเขย ลูกสะใภ้ เพราะท่าทางจะแข็งเมือง เป็นอันว่าสมัยนั้นก็ฝึกปรือลูกหลานในการรบ รู้จักรักคือรักความสามัคคีในชาติขึ้นชื่อว่าไทยด้วยกันอย่าโกงกัน อย่าข่มเหงกัน อย่าทำลายกัน แม้จะโกรธกันก็ควรให้อภัยกัน ทั้งผู้หญิงผู้ชายควรจะฝึกอาวุธ หาแหล่งทรัพยากร สอนวิธีทำทองชุดทองด้วยมีความร่ำรวย ขอมเห็นว่าไทยร่ำรวยก็มาขอให้ไทยส่งส่วยมากกว่าเดิม พ่อขุนศรีเมืองมานจึงไปสัมพันธ์กับขอม (คือติดต่อกับเขา) ว่า “จะเอาส่วยมากกว่าเดิมหรือจะไม่เอาเลย ไอ้ที่ให้อยู่นี้ก็เบียดเบียนกันมากเกินไปอยู่แล้ว ถ้าต้องการมากกว่านี้ ก็จะไม่ให้เลย”

ขอมทำตาปริบ ๆ เจอะคนบ้าเข้า ขอมเห็นทำไม่ดีก็เลยบอก “จ้ะขอเท่าเดิม” ท่านพ่อขุนศรีเมืองมานก็บอกว่า “เท่าเดิมจะให้ แต่จะให้ไปนานเท่าไคนั้นไม่แน่ อย่าใช้อำนาจให้มันมากเกินไปนะ เราเป็นคนเหมือนกันที่ให้อภัยไปนี่ก็เอาเปรียบกันเกินไปอยู่แล้วพื้นแผ่นดินนี้ขอมไม่ได้สร้างไว้ นะ โลกนี้ขอมไม่ได้เป็นจ้าวจักรโลกนะ ขอมไม่ได้เอาดินมาถมให้เป็นโลก อย่าใช้อำนาจให้มันมากเกินไปที่ยอมอ่อนยอมกันอยู่ก็ถือว่าเป็นประเพณีนะ ถ้าไม่รักประเพณีเสียอย่างเดียวขอมจะไม่มีที่อยู่”

ความจริงเวลานั้น เราพร้อมรบ แต่เรายังไม่รบ เพราะพวกเราอายุมากไปแล้วให้ลูกหลานรบ สั่งสอนลูกหลานคือ พ่อขุนผาเมือง กับพ่อขุนบางกลางท่าว ให้รบประเพณีนี้ไว้ เวลานั้นพ่อขุนศรีเมืองมานอายุ ๓๐-๔๐ ปี ช่วงนี้ ภรรยาชื่อแม่ศรีตาย “แม่ศรี” ใหญ่ท่านปู่ ท่านบอกก็พรรณวดีศรีโสภาค เธอตาย ท่านพ่อขุนศรีเมืองมานจึงบวชหน้าไฟให้เมีย แล้วไม่สึกอีกเลย เวลานั้นมีเมียหลวงคนเดียวคือแม่ศรี และมีเมียราษฎร์อีก ๒๕ คน ไม่ไหว บวชแล้วไม่สึก มอบหน้าที่ให้พ่อขุนน้ำวนำถมทีมฝ่ายฆราวาส ฝ่ายพระก็ตั้งมหาวิทยาลัยการรบ การปกครอง การเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ การคลัง สอนให้เด็กรู้จักความสามัคคี รักในธรรม ประพฤติในธรรม

แล้วหลังจากนั้นพระศรีเมืองมานก็ออกเดินธุดงค์ตั้งแต่เหนือยันนครศรีธรรมราช เพราะท่านทราบดีว่าคนไทยอยู่เกลื่อนกลาดตลอดไปหมด เป็นกลุ่มย่อย ๆ เวลาธุดงค์ไปก็เป็นคนเก่ง ใคร

อยากได้คาถาอาคม คำขायดี เมตตามหานิยม คงกระพัน หนังกเหนียว มีทุกอย่าง คนไทยชอบ มาทำบุญใส่บาตรกันเป็นกลุ่ม ๆ ใหญ่ ๆ ในเวลาเดียวกันท่านก็ปลุกกระดมไปในตัว ให้รู้จักว่า “เราเป็นคนไทยนะ คนไทยด้วยกันต้องรักความสามัคคี ต่อไปคนไทยต้องเป็นเอกราช ไม่เป็นทาสขอม ให้ทุกคนกลมเกลียวสามัคคีกันไว้ ฝึกปรือการรบไว้ฝึกปรือการสร้างสรรค์ด้านเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองเข้าไว้ด้วย ทำมาหากินได้เก็บเข้าไว้ ถ้าเกิดสงครามเราจะต้องจับจ่ายใช้สอยมาก จะได้ไม่ลำบากในการอุปโภค บริโภค” นี่พระชฎงค์สมัยนั้น นี่ถ้าจะไม่ใช่พระ เขาเรียกเดินดง ไม่ใช่ชฎงค์ เดินไปถึงนครศรีธรรมราช และไปยื่นสังข์โป้ ใช้เวลาเป็นปี

พอย้อนกลับมาอีกทีคนไทยดีขึ้นมาก งานขึ้นต่อมาก็ส่งหน้าที่ให้พ่อขุนบางกลางท่าวกับพ่อขุนผาเมือง กลับมาถึงเมืองบอกลูกหลานว่า “งานเสร็จแล้ว ลงมือได้” พระพ่อขุนศรีเมืองมานมาเกิดเป็นวาระที่ ๕ นี่ก็สร้างสรรค์ความสามัคคีกันในประเทศไทย แล้วก็ไปอยู่ที่วัดตันจันทร ซึ่งอยู่ในป่าลึก ท่านก็เจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐาน แล้วก็ตายในระหว่างฉานกลับไปเป็นพรหมตามเดิม สบาย เกิด ๆ ตาย ๆ แบบนี้ไม่เป็นเรื่องลูกรัก

เป็นอันว่าบุคคลคนเดียวกันคือพระเจ้ามังรายมหาราชมาเกิดวาระที่ ๕ เป็นพ่อขุนศรีเมืองมาน ลูกหลานก็ทำสงครามขับไล่ขอมไปจากแผ่นดินไทย จนกระทั่งพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ขึ้นครองราชย์และแก่แล้ว พระพ่อขุนศรีเมืองมานจึงตาย การตายคราวนี้ ก่อนหน้าจะตายท่านละภารกิจทั้งหมดปล่อยให้เป็นเรื่องของคนหนุ่ม ท่านเจริญพระกรรมฐานทรงฉานสมบัติตายไปเป็นพรหม หนีบาปไป

จำไว้นะลูกว่า “คนเราเกิดมาในโลกที่ไม่ทำความชั่วเลยนะไม่มี ถ้าเราจะชดใช้บาปมันก็ชดใช้กันไม่ไหว มีทางเดียวในกิจของพระพุทธศาสนา คือ หนีบาป การภาวนาให้จิตทรงตัว การคิดถึงคุณพระรัตนตรัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกรักของพ่อทั้งหมดต่างคนต่างได้อภิญญาสมบัติ การทรงอภิญญาสมบัตินี้ถือว่าเป็นคุณธรรมอันเลิศ ยากที่บุคคลอื่นจะพึงทำได้ (คำว่าบุคคลอื่นหมายถึงบุคคลภายนอก แต่พราหมณ์เขาก็ทำได้)

เมื่อได้อภิญญาสมบัติแล้ว จงรักษายอภิญญาสมบัติไว้ให้ทรงตัว พยายามรวบรวมบารมี ๑๐ ประการไว้ให้ครบถ้วน พยายามตัดสังโยชน์ ๑๐ ประการให้หมด จรณะ ๑๕ ปฏิบัติให้ครบถ้วน มีพรหมวิหาร ๔ ให้ครบถ้วน ทรงศีลให้บริสุทธิ์ มีอิทธิบาท ๔ ทรงตัว เมื่อมีการทรงตัวดังกล่าวมานี้ ลูกรักของพ่อจะไม่ต้องเกิดอีกต่อไป การเกิดอย่างพระเจ้ามังรายที่เล่ามานี้ไม่เป็นเรื่อง

ตอนนี้ไปนอนสบายอยู่ที่พรหม มองคุณคนไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหงยาวเหยียด ไทยด้านเหนือพ่อขุนรามคำแหงก็วางแผนเป็นมิตรกับพ่อขุนเม็งราย เป็นเพื่อนกันดี ฝ่ายใต้ตีไปจนถึงสังข์โป้ การตีคราวนั้นไม่ยากเพราะเป็นการรวมไทยที่พระพ่อขุนศรีเมืองมานไปวางรากฐานแห่งความสามัคคีไว้แล้ว รวมกันถึงายเพราะคนไทยด้วยกันที่จัดกองทัพที่กระบีที่เท่ากันที่เขาสู้หนัก นอกนั้นไม่เสียเลือดเนื้อ ท่านก็นอนดูสบาย

ต่อมาไม่ช้าไม่นานคนไทยเกิดแบ่งเป็น ๒ พวกซะแล้ว ไทยเชียงแสนก็ยังมีอยู่ดี แต่เกิดไทยอุ
ทองขึ้นมาอีกแล้ว ท่านพรหมมั่งรายเห็นไทยแยกเป็น ๒ พวกแบบนี้มันก็จะกลายเป็นไม้เรียวหนาม
เป็นอัน ๆ ไม่ช้าไม่นานนักเขาก็จะหักทีละซี่ ๒ ซี่ ตอนนี้เห็นท่าจะไม่ดีซะแล้ว ลูกหลานไทยนี้มัน
ไม่รู้จักประสานกัน ไม่มีความสามัคคี การบ้าลาก บ้ายศน์ มันเป็นของไม่ดี บ้าความเป็นใหญ่ มอง
มามองไปเกิดความรำคาญใจถ้าจะอยู่ไม่ได้ พอดีท่านท้าวผกาพรหมก็มาบอกว่า (นี่ท่านปู่ท่านบอก
นะ เล่าเรื่องของพระเจ้ามั่งรายมหาราชนะไม่ใช่ประวัติหลวงพ่อ พระเจ้ามั่งรายนี่ท่านเป็นคนขยัน
เกิดแต่คนอื่นก็อาจจะขยันเกิดอย่างพระเจ้ามั่งรายเหมือนกัน)

ท่านผกาพรหมก็บอกว่า “นี่พ่อพรหมจ้า ในฐานะที่ปรารถนาพุทธภูมิ พระพุทธศาสนาจะ
ทรงอยู่ในประเทศไทย แต่ถ้าไทยยังแตกกันอยู่อย่างนี้เพียงใด พระพุทธศาสนาจะทรงอยู่ไม่ได้
เพราะถ้าไม่มีคนนับถือ ไม่มีคนปฏิบัติตาม พระพุทธศาสนาเกิดไม่ได้ ฉะนั้นท่านต้องกลับไป
รวมไทยเดิมให้เป็นไทยตามเดิม” เอาอีกแล้ว ท่านองค์นี้ขยันเตือนจริง ๆ จะลงมาเกิดเองก็ไม่ลงมา
จึงถามท่านว่า จะไปลงที่ไหนล่ะ

ท่านผกาพรหมบอกว่า “โน่น ไปลงที่อุทอง ไปหาทางเข้าครองเมืองให้ได้ เป็นกำลังใหญ่
ของเมือง อย่าเพิ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน” ถามว่า จะจัดใครลงไปบ้าง ท่านผกาพรหมก็บอก จะจัด
เทวดา พรหม ลงมาช่วยพอสมควร แหมท่านผกาพรหมนี้มีหน้าที่จัดอย่างเดียว น่าจะแต่งตั้งเป็น
ประธานาธิบดีพรหมจัด ประเภทจัดให้คนอื่นเขาทำงาน แต่ตัวเองไม่ทำนะ นี่ พอคุยละมาขึ้นต่อว่า
ท่านบอกว่า “มันเป็นหน้าที่ของพระเจ้ามั่งรายเขา เขามีความปรารถนาอย่างนั้น ก็คอยบอกเขาให้ทำ
อย่างนั้น”

เป็นอันว่าพรหมพระเจ้ามั่งราย ก็ลงมาเกิดเป็นวาระที่ ๖ ในช่วงระยะเพียง ๒,๐๐๐ ปีเศษ
เกิดในเมืองอุทอง เขาให้นามว่า “ขุนหลวงพระจ้าว” ตอนนั้นก็หาทางรวมไทยเข้าด้วยกัน ใช้วิธีการทั้ง
๒ อย่าง คือ รบด้วยอาวุธ และรบด้วยลึน การรบด้วยลึนถือว่ามีความสำคัญมากกว่าการรบด้วยอาวุธ
เมื่อหาทางไปตีสุโขทัยเข้ามารวมกันไม่ได้ ก็เจรจาเป็นเพื่อนกันดีกว่า เพราะตอนนี้พระเจ้าอุทอง
สร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ที่หนองโสนแล้ว

ขุนหลวงพระจ้าวเข้าไปหาพระเจ้าลิไท เจรจากันว่า “คนไทยเรานับถือพระพุทธศาสนา และ
เวลานี้ พระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากระจัดกระจายไป เราควรจะรวบรวม
พระธรรมวินัยให้เป็นหมวดหมู่ จะได้เป็นหลักฐานในการสร้างความดีของคนไทย” พระเจ้าลิ
ไท ท่านก็เป็นคนดี บอก โอ.เค. ด้วย ไม่ถือโทษโกรธเคืองที่เคยกทักไปตีท่าน ต่อมามีการนิมนต์
พระสงฆ์ไปรวบรวมพระธรรมวินัย ใครรู้อะไร ใครมีตำราอะไร ก็มารวบรวมกันไว้

ต่อมาท่านก็คิดว่า ควรจะให้คนไทยรู้จักบาปรู้จักบุญ จึงนิมนต์พระสงฆ์มาร่าง “ไตรภูมิ
พระร่วง” ขึ้น การร่างไตรภูมิพระร่วงนี้ ความจริงพระร่วงไม่ได้ทำ ท่านเป็นเพียงศาสนูปถัมภ์ มีขุน
หลวงพระจ้าวไปร่วมกับบรรดาพระสงฆ์ที่นิมนต์มาด้วย เป็นการร่วมมือกันระหว่างสุโขทัย และกรุง

ศรีอยุธยา และต่อมาก็ได้ร่วมกันอีกสร้าง พระพุทธชินราช สร้างพระพุทธชินสีห์ และสร้างพระศากยมุนี ขึ้นมาเป็นมิ่งขวัญของเมืองไทย เป็นการแสดงสัญลักษณ์ว่าประเทศไทยจะทรงตัวอยู่ได้ด้วยเหตุ ๓ เสา ด้วยกันคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พระพุทธชินราช หมายถึง พระมหากษัตริย์

พระพุทธชินสีห์ หมายถึง พระศาสนา

พระศากยมุนี หมายถึง ชาติ

การสร้างคราวนี้ก็เป็นหน้าที่ของ ท้าวโกสีศักดิ์เทวาราช ให้พระวิษณุกรรมมาช่วย นี่ท่านผู้ใหญ่ท่านเล่าให้ฟังอย่างนี้ละ ถ้าใครไม่เชื่อก็ไปเอาคนตายมาถามดูก็แล้วกัน ต่อมาภายหลังขุนหลวงพระจั่ว ก็มีโอกาสเข้าร่วมไทยให้เป็นไทยเดียวกัน เป็นอันว่าสุโขทัย กับกรุงศรีอยุธยาก็รวมเป็นประเทศเดียวกัน เรื่องทั้งหลายนอกจากนี้เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์เขาเขียนไว้แล้ว ถูกบ้าง ผิดบ้างเราจะมานั่งพูดเรื่องประวัติศาสตร์กันก็ไม่ดีจะกลายเป็นรื้อฟื้นหาคะเจ็บ ดีไม่ดีเจ็บจะไปทิ่มเอาเข็มเข้าไม่เกิดประโยชน์

ลูกรักทั้งหลาย เป็นอันว่าพระเจ้ามังรายนี้เป็นพระเจ้าจอมเกิด เกิดที่ไคร่งทุกทีจะต้องหาทางรวมไทยให้เป็นไท สร้างความสมัครสมานสามัคคีให้เกิด เห็นไหมว่า พระเจ้ามังรายท่านสร้างบุญแก่ไหน เวลานี้ไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหนมาเกิดก็ดีหรือ ถ้าใช้ลัทธิพระเจ้าพรหมมหาราช และพระร่วงโรจนฤทธิ์ มีหวังหัวขาดไปตาม ๆ กัน เพราะมีไทยขายชาติไทยทำลายชาติ นี่ไอ้พวกขอมเก่ามันมาเกิดในประเทศไทยแล้วมันก็หวังความเป็นใหญ่ในประเทศไทย เราจะสังเกตได้ว่า ไอ้พวกขอมเก่าที่มาเกิดแทรกแซงนี้ เวลามันพูดละก็มันพูดดี แต่เวลาทำมันทำเลว

และนิสัยของคนไทยไม่ค่อยจำ เจ็บแล้วไม่จำเพราะว่าเขาให้สตางค์เมื่อไรเลิกจำเมื่อนั้น จำได้อย่างเดียวเขาให้สตางค์ เพียงเขาให้สตางค์ ๑๐ บาท ก็ลงคะแนนให้เขา ไม่ได้คิดเลยว่าการที่เขาให้สตางค์เรามาเนะ เขาต้องการทำอะไร ชาติจะฉิบหายวายปวงยังไฉนช่างมัน ขอให้ได้สตางค์ก็แล้วกัน นี่มันเป็นเสียอย่างนี้ การที่เด็กนักศึกษาเข้าป่าไปเนะ ความจริงเราจะไปหาว่าเขาเป็นคอมมิวนิสต์ก็ไม่ถูกเสมอไป เราต้องดูน้ำใจเขา เช่น บางคนก็หวังคิดไปจริง ๆ บางคนก็ว่าตามเข้าไม่ใช้มันสมองก็มี แต่บางคนคิดเพื่อความหวังดีของชาติอันนี้ก็มียาก เพราะเคยพบ เคยเห็น เคยคุยกัน บางคนเจตนาชาติ แต่มันไม่เป็นที่ถูกใจของคนบางพวก

เราจะเห็นได้ว่า ไอ้พวกของเก่ามันมาเกิด ใครจะทำลายทรัพย์สินของชาติที่สร้างด้วยเงินภาษีอากรของคนไทยทั้งชาติ ไอ้คนพวกนี้มันจะเห็นว่า ไม่ผิดกฎหมาย ทำลายได้ทำลายไป ความมั่นคงของชาติจะมีเพียงใดไม่ฟังปรารภณา ต้องการอย่างเดียว คือ ความเป็นใหญ่ คิดว่าตัวดีแต่ผู้เดียว นอกจากนี้ก็มีพรรคพวกชอบกอบ ชอบโกย ชอบโกง ชอบกินเยอะเยาะ นี่เจ้าพวกนี้มันเป็นขอมเก่ามาเกิดทั้งนั้น

ฉะนั้น คนไทยที่เป็นไทยทั้งหลาย จงรักษาอิสรภาพคือความเป็นไทยเข้าไว้ยังงี้ ๆ ไทยก็ต้องเป็นไทย แต่อย่าลืมว่าก่อนที่ไทยเราจะเป็นเอกราชเราต้องเข่นฆ่าขอมให้พินาศไปสมัยเดิมเราเป็น

มาอย่างไรสมัยนี้ก็เช่นกัน คำว่าขอมไม่ใช่เขมร นี่หมายถึงคนที่เขาประกาศว่าเชื้อชาติไทยแต่เขาขายชาติ นี่คือขอมเก่ามาเกิดมันจึงมุ่งทำลายชาติ ทำลายเศรษฐกิจทำลายความมั่นคงของชาติ

เป็นอันว่า พระเจ้ามังรายมหाराชกลับมาเป็นวาระที่ ๖ มาเป็นขุนหลวงพระจ้าวเป็นรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงศรีอยุธยา ขยายอาณาเขตกว้างไปมากทำให้ไทยให้เป็นประเทศไทยขึ้นอาศัยบุญบารมี สร้างพระพุทธรูป ๑ องค์นั้น การรวบรวมไทยให้เป็นปึกแผ่น การสงเคราะห์บรรดาประชาชน การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การถวายสังฆทาน การจำศีลภาวนา ในสมัยนั้นท่านนิยมเจริญพระกรรมฐาน เพราะมีพระอรหันต์อยู่ ตายไปจึงไปเป็นพรหมตามเดิม แต่ไม่ช้าไม่นานก็ต้องลงมาเกิดเป็นวาระที่ ๗ ในช่วงนี้

ตอนนี้ลงมาเป็นลูกชาวบ้าน ในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงศรีอยุธยา เกิดเป็นลูกมหาเศรษฐีมีเนื้อที่ประมาณแสนไร่เศษ ทั้งพ่อ และแม่เป็นเศรษฐี พ่อมาแต่งงานกันก็เลยเป็นมหาเศรษฐี แม่ชื่อปิ่นทอง พ่อชื่อทองแก้ว ท่านเองเป็นลูกชายชื่ออำไพ ตอนนี้ท่านเห็นว่าประชาชนยากจนเจ็บใจเป็นส่วนมาก และอาศัยความสามัคคีมีน้อยเกินไป อาศัยความเป็นมหาเศรษฐีจึงสร้างความสามัคคีด้วยการยื่นโยนทรัพย์สินให้แก่บรรดาประชาชนทั้งหลายให้รู้จักทำมาหากิน รู้จักเก็บหอมรอบริบได้น้อยใช้น้อยได้มากใช้มาก ใช้แต่พอควร พอกำลังของตน สงเคราะห์ที่ทำกิน สงเคราะห์ด้านการเกษตร ด้านการเงิน

ในตอนแรก ท่านแม่ถามว่า เอาเงินไปใช้ที่ไหน ให้เงินไปเท่าไรหมด ในที่สุดก็ต้องบอกความจริงแก่ท่าน ทีแรกท่านแม่ไม่ค่อยพอใจนัก แต่อยู่มาไม่นานนักท่านแม่ก็ออกแสดงเอง เพราะรู้ความจริง ท่านไปดูเองแล้วมาบอกว่า ที่ตรงนั้นมันยังไม่ดี สงเคราะห์เขายังไม่พอ ให้การศึกษายังไม่พอ แนะนำไม่พอ ท่านแม่ท่านลูกช่วยกันแบบนี้ จนกระทั่งคนไทยเป็นปึกแผ่นแน่นหนา บรรดาประชาชนมีความสุข ในการเกิดเป็นเศรษฐีอำไพนี้มีอายุไม่นานนักก็ตาย อาศัยการสร้างบุญบารมีดี ก็เป็นปัจจัยให้ไปเกิดเป็นพรหมตามเดิม ไปนอนสบายอยู่พรหมไม่ทำอะไร มีผู้มารายงานอีกแล้ว บอก โนนหลวมหัวหลวมท้าย พม่ามันกินเข้ามากินอีกแล้ว มะริด ทวายก็ไม่ได้เรื่อง

ท่านท้าวผกาพรหม ผู้มาเตือนก็บอกว่า “นี่ท่านพรหมจ๋า จะมานั่งสบายอยู่ยังไงในฐานะที่ปรารถนาพุทธภูมิ” ความจริงเราเป็นพระเจ้ามังรายก็ราชาเหมือนกันนะ จะอยู่ให้สบาย ๆ ก็มาเตือนให้ลงมาลำบากอีก แต่ทว่า ท่านเตือนในสมัยที่ปรารถนาพุทธภูมินะ พุทธภูมิ มีหน้าที่รักษาพระพุทธศาสนา แต่ทว่าพระพุทธศาสนาจะทรงอยู่ได้ก็ต้องอาศัยคนที่นับถือเป็นสำคัญ ถ้าคนไม่นับถือพระพุทธศาสนาซะแล้ว พระพุทธศาสนาก็จะทรงอยู่ไม่ได้ ท่านพรหมมังราย ก็ถามท่านผกาพรหมว่า “จะให้ไปเกิดที่ไหน”

ท่านผกาพรหม บอกว่า “ลงไปเกิดเป็นลูกของแม่ทัพของสมเด็จพระพันวษา” (พระพันวษานี้มีชื่อเรียก ๒ องค์ สมเด็จพระอนิทราริราช เขาก็เรียกพระพันวษา และพระเจ้าสามพระยา เขาก็เรียกพระพันวษาเหมือนกัน) ท่านพรหมมังราย จึงกล่าวว่า “ถ้าไปเกิดเป็นลูกแม่ทัพก็ต้องรบกัน

หนัก” ท่านผกาพรหมก็ถามว่า “จะรักษาพระพุทธศาสนาไว้ หรือจะรักษากำลังใจตนเองให้เป็นสุข ถ้าพระพุทธศาสนาหมดไป ใจท่านจะเป็นสุขไหม”

ท่านมั่งรายพรหมก็ตอบว่า “ถ้าพระพุทธศาสนาหมดไป ใจฉันจะเป็นสุขได้อย่างไร ฉันมีชีวิตอยู่เพื่อพระพุทธศาสนา เพราะว่าถ้าพระพุทธศาสนายังทรงอยู่เพียงใด คนทั้งโลกจะมีความสุข ถ้าพระพุทธศาสนาขยายไปได้ทั่วโลก” ท่านผกาพรหมจึงบอกว่า “ถ้าอย่างนั้น ท่านก็ต้องไปเกิดในตระกูลของแม่ทัพของสมเด็จพระพันวษา คือสมเด็จพระอินทราชา” ท่านมั่งรายพรหมก็ต้องรับคำ แล้วถามว่า มีใครร่วมไปเกิดด้วยไหม ท่านผกาพรหมจึงบอกว่า จะจัดพรหม หรือเทวดา ร่วมไปตามสมควร

ลูกรักของพ่อ นี่เรื่องของบุคคลคนเดียวในช่วงระยะเวลา ๒ พันปีเศษก็เกิดมาเป็นวาระที่ ๘ แล้ว การเกิดแต่ละคราวก็เต็มไปด้วยความลำบากยากแค้น สิ่งที่สร้างไว้ทั้งหมดอำนาจวาสนาบารมีที่มีอยู่ก็ไม่ได้สร้างให้ตัวดีขึ้นมาเลย นี่เป็นแบบฉบับของบรรดาลูกหลานที่รัก ว่า ไม่ควรจะห่วงขันธ์ ๕ จนเกินไป งานที่เราเมื่ออยู่ถือว่าทำตามหน้าที่ แต่อีกส่วนหนึ่งของกำลังใจ นั่นคือ ความดี เราต้องรักษาไว้ เราต้องรักษาความดีทั้งสองอย่างคือ โลกไม่ชั่วธรรมไม่เสีย หน้าที่พ่อบ้านแม่เรือน การปกครองตัวเองทำให้ครบถ้วนทุกอย่างในด้านของความดีและศีลธรรม หากินด้วยความสุจริต ไม่ผิดศีลไม่ผิดกรรม ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดประเพณีของบ้านเมือง และไม่ขัดคอชาวบ้าน ถ้าเป็นพ่อบ้านแม่เรือนก็ปกครองโดยธรรม ทำตามหน้าที่ รับราชการ เป็นลูกจ้างบริษัท ก็ทำงานด้วยดี คิดว่าเป็นงานของเรา สร้างเขาให้มีความสุข ให้มีกำไร ผลกำไรมันก็ตกมาถึงเราเอง นี่คนดีเขาคิดแบบนี้

ฉะนั้น ลูกรักทั้งหลายของพ่อ ที่ทุกคนตั้งใจทำความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความดีที่คาดไม่ถึง นั่นก็คืออภิญญาสมบัติ ลูกรักของพ่อทั้งหญิงและชายต่างคนต่างมีความดีทุกคนช่วยงานสาธารณประโยชน์ด้วยความแข็งขันไม่หวั่นไหวต่อความลำบากยากแค้น ลูกรักของพ่อทำแล้วจงอย่าเกะกะลูก ถ้าลูกเกะกะมันจะเกิด ดูตัวอย่างพระเจ้ามั่งรายมหาราชเป็นสำคัญ เกิดไม่ได้หยุด เกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด ไม่ได้มีความดีอะไร “เกิดแต่ละคราวก็เป็นไปด้วยความทุกข์” โดยหวังความสุขให้แก่บุคคลอื่น ทำให้เขาเป็นปึกแผ่นมั่นคงแล้ว ในที่สุดเมื่อตัวตายไป ความมั่นคงนั้นก็สลายตัวไป ไม่มีใครเขารักษา ถ้าบังเอิญลูกของพ่อจะพบชีวิตแบบนี้บ้างก็ต้องถือเอาพระเจ้ามั่งรายมหาราชเป็นตัวอย่าง ถือว่ามันเป็นธรรมดาของโลกจะต้องเป็นอย่างนั้น โลกมีความไม่เที่ยง

เป็นอันว่า ท่านพรหมพระเจ้ามั่งรายมหาราชก็จุติลงมาเกิดเป็นลูกแม่ทัพที่ชื่อว่า “ขุนไกร” สำหรับประวัติขุนไกร กับขุนแผน ที่สุนทรภู่หรือใครเขียนหนังสือไว้นั้นไม่ถูกเกินพอดีไป เป็นนิยายเป็นหนังสืออ่านเล่น แต่ก็ช่างเขาเถอะ เนื้อแท้จริง ๆ แล้ว คนในสมัยนั้นมีระเบียบวินัยมาก ที่เขาบอกว่าขุนช้างไม่ดีนั้นไม่จริง ความจริงขุนช้างดีมากเป็นพระยาชื่อ “พระยาภาณุมาศ” ส่วนขุนแผนขั้นสุดท้ายเป็น “เจ้าพระยาภาณุจันทร์” ตอนนี่ ก็มารวบรวมกำลังใจของเมืองไทยอีก ขุนแผนไปตีเมืองเหนือ เมืองใต้ ตีกันไม่หยุดทำเอาคนไทยที่แตกแยกออกไปกลับเข้ามาเป็นปึกแผ่นตามเดิม

สำหรับเรื่องนี้ ท่านท้าวผกาพรหม ท่านบอกว่า คนที่เขาเขียนเรื่องขุนช้างขุนแผนนะ เขียนไม่ถูกต้องแต่ก็ไม่ควรจะไปตำหนิเขาเพราะเขาเขียนเพื่อความสนุก ความจริงขุนช้างเป็นคนดีเป็นคนไม่มีลูก ขุนแผนก็เป็นคนดีเป็นคนมีลูกมาก คำว่า ขุนช้างก็ดี ขุนแผนก็ดีไม่ได้มีในทำเนียบข้าราชการ ในทำเนียบของข้าราชการทั้ง ๒ คน นี้เป็นพระยาด้วยกันทั้งคู่ และเป็นเพื่อนรักกันมาก ตามที่ท่านผกาพรหมบอกมาว่า ขุนช้างมีอายุแก่กว่าขุนแผน ๑ ปี เป็นเพื่อนเล่นรักกันมากมาตั้งแต่เด็ก ขุนช้างเป็นเศรษฐีอยู่ในตระกูลที่หาช่างให้แก่พระราชวังตั้งแต่สมัยปู่ เมื่อได้ช่างมาแล้วก็ฝึกช่าง และควบคุมช่างเรียกว่า เป็นหัวหน้ากองช่าง เขาจึงเรียกว่า ขุนช้าง

สำหรับขุนแผนเป็นแม่ทัพอยู่ในระเบียบวินัย อยู่ในแบบแผนข้อบังคับ จึงได้นามว่า ขุนแผน เป็นศัพท์ของชาวบ้าน แต่ศัพท์ทางราชการตอนแรกเป็นหลวงอะไรไม่ทราบ ต่อมาได้เป็น “พระบารามหรินทร์” ต่อมาเป็นพระยากาญจนบุรี และเจ้าพระยากาญจนบุรี ไม่ช้าก็ตาย

ที่เขาว่าขุนช้าง โกงเมียขุนแผน แล้วขุนแผนก็ไปขโมยเมียกลับคืน นี้ไม่น่าจะเป็นไปได้ ตามประวัติที่ท่านผกาพรหมบอกไว้ว่าไม่เป็นเช่นนั้น ขุนแผนเป็นคนมีลูกมาก เพราะมีเมียมาก ที่มีเมียมากเพราะเป็นคนมีคาถาอาคมดี เป็นแม่ทัพ แม่ทัพนี้ไม่ใช่ว่าหน้าบึ้งจึงจนนะ ท่านมีหน้าตาอึมเข้มแจ่มใส ไปไหนมีแต่ความชื่นชมเป็นที่รักของบุคคลทั่วไป ฉะนั้นเมื่อชาวบ้านรักได้ สาว ๆ ก็รักได้เหมือนกัน เมื่อสาว ๆ รักได้พ่อแผนหนุ่มเมียพลอก็รักได้เหมือนกัน

ดังนั้น พ่อแผนจึงไม่ได้มีเมียแต่เพียง ๒ คน ลาวทองกับพิมพิลาไลยเท่านั้น ความจริงขุนแผนมีเมียมากกว่านั้น เพราะว่าฐานะขุนแผนไม่ได้ยากจนเฉยใจตามโบราณคดีที่เขียนไว้ ขุนช้างท่านมาบอกว่า “ถ้าเจ้าแผนไม่จับจ่ายใช้สอยมาก มันรวยกว่าท่าน อย่างจนก็อยู่ในคหบดีขนาดสูง” ขุนช้างไม่มีลูกก็เลยเอาลูกขุนแผนเป็นลูกขุนช้างไป เวลาเข้าขุนเข้าก็จะส่งคนรับใช้ให้หุงข้าวมาก ๆ แกงมาก ๆ ทำขนมมาก ๆ ประเดี้ยวลูกไอ้แผนมันมา มันจะไม่มีอะไรกิน ส่วนลูกขุนแผนพอไปหาขุนช้างก็คุณพ่อแบบนั้น คุณพ่อแบบนี้ คุณพ่อเป็นคนไม่มีลูก คุณพ่อก็ให้อุ้มลูกงูลานเป็นแถว ลูกขุนแผนต้องการอะไร ขุนช้างหาให้ทั้งหมด นี่เขาเป็นคนดีกันจริง ๆ แต่ว่าหนังสือที่เขียนไว้ นะซีไม่ได้ดีตามนั้นเลย คนในสมัยนั้นอยู่ในระเบียบ ในกรอบวินัยดีมาก มีขนบธรรมเนียมประเพณีดี และพระราชาก็มีสิทธิตัดหัวได้สบาย ๆ ถ้าไปทำชั่วแบบที่เขียนในหนังสือไว้

เป็นอันว่า ชาตินี้ ขุนแผนต้องมารวบรวมไทย อาศัยที่มีวิชาการมากเป็นนักรบเก่งต้องหนายตัวได้ สะเดาะกลอนได้ ทำหุ่นยนต์ได้ ทำอะไรได้แปลก ๆ การยกทัพไปก็ไม่ต้องใช้กำลังคนมากก็สามารถจะสู้ข้าศึกได้ บั้นปลายชีวิตของขุนแผนไปเป็นเจ้าพระยากาญจนบุรี ก็ไปจำศีลภาวนาอยู่ที่เขาชนไก่ และก็ตายในถิ่นนั้น ด้วยกำลังของฌานไปเกิดเป็นพรหมตามเดิม นอนสบาย อยู่พรหมสักพักหนึ่ง

“อาศัยมีใจห่วงใยพระพุทธศาสนา” มองดูคนไทยคิดว่าถ้าจะไม่ค่อยดีอีกแล้ว ต้องลงไปช่วยพุงทั้งชาติ พระพุทธศาสนา และประชาชนให้มีความเป็นอยู่ให้ดีกว่านี้สักหน่อย ตอนนี่เรียกว่ามาช่วยมุงหลังคา เพราะหลังคารั่ว ฝนตกมาก็ลำบาก แต่ยังไม่ถึงกับพัง ตอนนี่ลงมาเกิดเป็นลูก

กษัตริย์ มีนามว่า พระบรมไตรโลกนาถ ประวัติของท่านเป็นยังไงบรรดาประชาชนชาวไทยก็รู้อยู่แล้ว นี่ย่อมาเป็นครั้งที่ ๕

หลังจากเป็นพระบรมไตรโลกนาถพอสมควรเวลานั้นอย่าลืมนะว่ามีพระอรหันต์มาก คนเวลานั้นนิยมเจริญพระกรรมฐานอยู่มาก แต่การแย่งราชสมบัติกันสมัยกรุงศรีอยุธยาแย่งกันไปแย่งกันมา ก็รู้สึกน่ารำคาญ กษัตริย์เปลี่ยนกันไปเปลี่ยนกันมา รู้สึกว่าใคร ๆ ก็อยากเป็นกษัตริย์ เห็นว่าเป็นของดี บางคนเป็นได้ไม่กี่ปีก็ตาย ก็ยังอยากจะเป็นกันก็แปลกตำแหน่งกษัตริย์เป็นตำแหน่งที่หนักมาก แต่ก็อยากเป็นกัน ช่างเขา มันเป็นกฎของกรรม และอาจจะเป็นบุญวาสนาของเขาก็ได้ เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถสวรรคต ก็ไปเป็นพรหมตามเดิม ไม่ช้าไม่นานก็ต้องเสด็จลงมาอีก

วาระที่ ๑๐ ก็ลงมาเกิดเป็นขุนเหล็ก หรือ “พระยาโกษาเหล็ก” เกิดควบคู่กับสมเด็จพระนารายณ์มหาราช รุ่นราวคราวเดียวกัน ขุนเหล็กมีน้องชายชื่อ ขุนปาน หรือพระยาโกษาปาน ประวัติของ เจ้าพระยาโกษาเหล็ก และสมัยหลังน้องชายก็เป็นเจ้าพระยาโกษาปาน ทำอะไรบ้างก็รู้กันตามประวัติศาสตร์แล้ว แต่งานจริง ๆ ทำมากกว่านั้นมีงานหนักมาก เจ้าพระยาโกษาเหล็กนี่เป็นเชื้อสายของสุโขทัย ตอนนี้อยู่ที่มาถึงไทย และขยายไทยให้เข้าสู่สภาพปกติ

เพราะตอนนั้นไม่สู้ปกตินัก เจ้าพระยาโกษาเหล็กและเจ้าพระยาโกษาปาน เคยเดินทางถึงต่างประเทศ ทั้ง ๒ คน มีฝีมือดีเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมาก อันดันแรกเป็นเพื่อนเล่นกัน ต่อมาเป็นหัวหมู่ทะลวงฟันมีฝีมือดี ต่อมาเป็นแม่ทัพ สมัยนั้นมีแม่ทัพนายกองเก่ง ๆ หลายท่านด้วยกัน เช่น พระยาพิชัยดาบหัก และอีกหลายคน ไม่ใช่เก่งคนเดียว เก่งคนเดียวนี้เก่งไม่ได้

บ้านปลายของชีวิตท่านลาราชกิจราชการ เพราะเป็นคนแก่ ไปจำศีลภาวนาเจริญพระกรรมฐานวิปัสสนาญาณ ให้ท่าน ตามปกติของคนแก่ ตายจากเจ้าพระยาโกษาเหล็กด้วยกำลังของฉานไปเป็นพรหมตามเดิม นอนสบายได้พักหนึ่ง ก็ต้องเสด็จลงมาอีกแล้วกรุงศรีอยุธยาแตกยับเยิน

วาระที่ ๑๑ นี้ ท่านพรหมพระเจ้ามังรายมหาราชก็มาเกิดเป็นขุนดาบของพระเจ้าตากสินมหาราช คือ พระยาศรีสิทธิสงคราม อยู่ในกองทัพหลวงประจำองค์พระเจ้าตากสินมหาราช สมัยกรุงธนบุรี ก่อนศรีอยุธยาแตกท่านผู้นี้เป็นหัวหน้าพร้อมด้วยคณะนายทหารของชาติ เป็นกำนัน ชื่อว่า กำนันจัน หนวดเขียว มีรูปร่างหน้าตาสวยมีเสน่ห์ กินหมากสูบบุหรี่ ร่ามร่ามนิด ๆ เนื้อเต็ม หน้าตาเข้มเข้มแจ่มใส เป็นที่รักของบรรดาประชาชนทั้งหลายที่ปกครอง ชาวบ้านรักท่านกำนันมาก ถึงกับตั้งให้เป็น “ขุนบาลไท” ซึ่งเป็นตำแหน่งของชาวบ้านตั้งให้ ไม่ใช่ตำแหน่งข้าราชการ

แต่ทุกคนเรียกว่า “พ่อ” มีอำนาจมาก อำนาจของท่านก็คือ ความดี วันทั้งวันใคร ๆ ก็จะเห็นกำนันจันหน้าตาเข้มเข้มแจ่มใสอยู่เสมอ ถ้าเราจะพูดกันแบบคนเลว ๆ ก็จะหาว่า ท่านกำนันจันเป็นคนอ่อนแอ แต่เนื้อจริง ๆ ลูกรักท่านกำนันจันเป็นคนเข้มแข็ง เป็นคนที่ชนะใจคนทั้งตำบล และที่ชนะใจคนหลาย ๆ ตำบลทุกคนที่พบกำนันจันก็จะหมอบกราบคาบแก้ว ซึ่งความจริงท่านก็เป็นทหารนั่นเอง ไม่นานจะสู้พม่าได้ยังไงที่ค่ายบางระจัน

ต่อมาเมื่อสงครามเกิด เพราะพม่าจะเข้าตีกรุงศรีอยุธยา ท่านกำนันหนดเขียวกับบรรดาเพื่อนที่รักรวบรวมกำลังของคนไทยในชาติเท่าที่จะพอหาได้ตั้งค่ายสู้รบกับข้าศึกทั้ง ๆ ที่รัฐบาลไม่มีโอกาสจะสนับสนุนกำนันจนได้เลย เขาเรียกว่า ค่ายบางระจัน คำว่า บางระจันนี่คงไม่ได้หมายความว่า เอาชื่อกำนันจนมาตั้งชื่อค่าย หรืออาจจะมีความหมายอย่างนั้นพอก็ไม่รู้ แต่ตำบลนั้นเขาอาจจะชื่อตำบลบางระจันมาก่อนก็ได้

ความจริงเวลานั้น ถ้ารัฐบาลฉลาด พ่อก็คว่า ข้าศึกไม่สามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้ ทั้งนี้เพราะกำลังประชาชนส่วนใหญ่ต่อสู้กับข้าศึก มันเป็นโอกาสดีที่เราจะสร้างกองโจรได้ดี ทางฝ่ายรัฐบาลเวลานั้นหาคนดียาก กษัตริย์เวลานั้นจะเป็นใครก็ตาม พ่อขอประณามว่าเป็นกษัตริย์ที่มีอารมณโง่งที่สุด เป็นสมัยของข้าราชการที่โง่งที่สุด ถ้าหากว่าประชาชนเขาสู้เราเป็นรัฐบาลก็เอาทหารไปในนามของประชาชน มันก็ไม่ยากไปช่วยกัน หรือมิฉะนั้นก็ยัดตราทัพเข้าไปโจมตีเบื้องหลังของข้าศึก หรือทำเป็นหน่วยกองโจรก็ได้ สนับสนุนคนในค่ายบางระจัน

แต่นี้เพียงคนในค่ายบางระจันจะขอปิ่น ทางราชการก็เกรงว่า ข้าศึกจะแย่งปิ่นในระหว่างทาง จนกระทั่งพระยาอะไรท่านหนึ่ง ท่านอุตสาหะไปช่วยหล่อปิ่นให้ ท่านยังเดินทางไปได้ แล้วทำไมทหารจึงไปไม่ได้ นี่ความโง่งของรัฐบาลสมัยนั้น มันก็เท่ากับความโง่งของรัฐบาลสมัยหนึ่ง หรืออาจจะเป็น ๔ สมัยที่ทำให้ชาติล่มจมเกือบทรงตัวอยู่ไม่ได้ จะเป็นสมัยใดบ้าง พ่อไม่พูด หวังว่าลูกๆ คงเข้าใจดี และคงจะจำหน้าและชื่อคนในสมัยที่พ่อพูดนี้ได้ดีกว่าพวกนี้ ถ้าเข้ามาบริหารประเทศเมื่อใด เมื่อนั้นแหละประเทศเราก็อ้าแอ แต่ที่ว่าพวกเราแอ เขารวย บางรายจะเป็นผู้แทนสักที ลงทุนกันเป็นล้าน เงินเดือนผู้แทนเท่าไร เป็นอันว่ารัฐบาลสมัยนั้นช่วยที่สุด มันเป็นชะตาของประเทศ

ในที่สุดค่ายบางระจันก็แตก ตามประวัติศาสตร์เขาเรียกว่า คนในค่ายบางระจันตายทั้งหมด แต่พ่อว่า คนในสมัยนั้นเขาไม่โง่งเท่าคนเขียนประวัติศาสตร์ คนลงตั้งค่ายได้เกณฑ์คนมาร่วมรบได้โดยไม่มีเงินดาวน์ เงินเดือน เบี้ยหวัด ก็ไม่มี สามารถตั้งเป็นกองทัพต่อสู้ข้าศึกได้เป็นเดือน ๆ แล้วจะมีคนที่ไหนเขายอมตายทั้งหมด

พ่อเคยพบนักเลงคนหนึ่งเขาคุยเรื่องตีรันฟันแทงแกลง ถามเขาว่า คุณเคยหนีบ้างไหม เขายิ้มบอกว่า ผมพุดมาตั้งหลายชั่วโมงไม่มีใครถาม มีท่านองค์เดียวถาม และบอกว่า ถ้านักเลงจริง ๆ ต้องมีหนี ถ้าไม่หนีก็ไม่ใช่นักเลง เพราะว่าถ้าเราสู้เขาไม่ได้ เราก็ต้องถอยก่อน ถอยเพื่อไปตั้งหลักต่อสู้กับเขาใหม่ นี่จึงจะเป็นนักเลงได้ แต่ว่าถ้าถือตัวว่าเป็นนักเลง แต่ตัวเองไม่สามารถจะถอยในเมื่อกำลังสู้เข้าไม่ได้ ยังงั้นก็ไม่ใช่นักเลงแท้ เขาถือว่าเป็นคนโง่ง

ค่ายบางระจันมีกำนันจนพร้อมด้วยเพื่อน ๆ เมื่อพม่าตีค่ายแตกก็เป็นของธรรมดาที่จะต้องเสียกำลังไปประมาณ ๑ ใน ๔ ของกำลังทั้งหมด แต่ว่าเมื่อสถานที่ตั้งมั่นแตกยับเยินอยู่ไม่ได้ก็ต้องสลายตัว การสลายตัวคราวนั้นก็ไม่มีใครถูกชื่อเสียงเรียงนามมาอีก เก็บเงียบปิดเป็นความลับ ฉะนั้นนักบันทึกประวัติศาสตร์จึงเขียนว่าค่ายบางระจันแตกพร้อมด้วยทุกคนตาย ถ้าปล่อยให้ตายแบบนั้นก็ไม่ใช่กำนันจนขุนดาบฝีมือดี

ก้านันจันคุมกำลังส่วนใหญ่ที่เหลืออยู่ถอยออกจากค่ายไป ในเมื่อข้าศึกมีกำลังมากกว่า จะสู้แบบประจันหน้ากันไม่ได้จึงได้แยกย้ายออก ตั้งเป็นกองโจรทำลายข้าศึกที่ออกมาเสียบึง เห็นข้าศึกมากกว่าก็ใช้ธนูหน้าไม้ยิงตัดกำลัง ถ้าข้าศึกมาน้อยก็เช่นฆ่าเสียบึง เป็นอันว่าสมัยนั้นแม้ว่ากรุงจะแตก แต่ว่ากำลังของประชาชนที่อยู่นอกกรุงยังรวมกำลังกันอยู่เป็นจุด ๆ แบบเสรีไทย ตั้งกลุ่มกันอยู่เรียงรายตั้งแต่จังหวัดสิงห์บุรี ถึงสุพรรณบุรีมีกำลัง ๑๐ จุด ต่อมาขยายกำลังไปถึงราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตั้งเป็นกำลังใหญ่เข้าไว้

ต่อมาเมื่อประเทศไทยหวังในการกู้ชาติ โดยการนำของพระเจ้าตากสิน ก็ได้กำลังคนพวกนี้แหละเข้ามาเป็นกำลังใหญ่ช่วยในการกู้ชาติ เขาไม่ได้เป็นทหารของรัฐโดยตรง แต่ว่าเขาเป็นทหารของประเทศ เป็นกันทั้งผู้หญิงผู้ชาย เมื่อเลิกศึกสงครามแล้วก็ฝึกปรือกันสอนกัน พวกนี้ก็แก่ไป คนใหม่เกิดขึ้น สั่งสอนยุทธวิธีกันตั้งแต่เด็ก จึงมีความชิน ความชำนาญยุทธวิธีในการรบ ระบบหลังข้าง ระบบหลังม้า ระบบหลังควาย รบในทางเดินราบ เขากันละก็สร้างความสามัคคี ตั้งหมวดตั้งหมู่ ตั้งกองไว้ ที่เรียกกันว่า ก้านัน ใครเป็นก้านันก็ชื่อว่า เป็นผู้บังคับกอง ใครเป็นผู้ใหญ่บ้านก็ชื่อว่าผู้บังคับหมวด ใครเป็นสารวัตรคนนั้นเป็นผู้บังคับหมู่ ใครเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่นั่นก็เป็นผู้บังคับหมู่ จัดกำลังกองทัพประชาชนกันไว้แบบเงียบ ๆ ฝึกยุทธวิธีสังฆเสียบึงอาหาร

เมื่อเราหวังในการกู้ชาติ กำลังท่านพวกนี้ก็พยายามตัดกำลังข้าศึกนับตั้งแต่เดินทัพเข้ามาหน่วยไหนที่แหลมออกไปเพื่อหาอาหาร หรือออกลาดตระเวน ชาวบ้านธรรมดาที่นี้จะทำอะไรทำไปหากินตามปกติ แต่อาวุธอยู่ไม่ไกลนัก อาวุธสำคัญคือ ธนู กับหน้าไม้ ใช้เป็นอาวุธยาว ดิคยงนอง ซึ่งถูกแล้วเลือดออกนิดเดียวก็ตายได้ ยางนองที่ติดปลายธนูนี้เข้าทำลายข้าศึกด้วยการตัดอาหารการบริโภค เพราะข้าศึกมันมีเสียบึงมาไม่พอยังออกตระเวนกวาดเสียบึงจากชาวบ้านด้วย เราก็ค่อยๆ ริดรอนไป ถ้ากำลังมากก็ริดรอนทีละคน ๒ คน ถึง ๑๐ คน แอบตามสุ่มทุมพุ่มไม้แบบกองโจร ถ้าข้าศึกมากลุ่มน้อย นั้นหมายถึงต้องตายทั้งหมด แล้วทุกคนหลบเข้าป่า ทำท่าเป็นชาวไร่ชาวนาปกติ

เมื่อพระเจ้าตากสินกู้ชาติสำเร็จแล้ว กรุงศรีอยุธยาขยับเขินจนไม่สามารถบูรณะเป็นเมืองหลวงต่อไปได้ พระองค์จึงตั้งกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง แต่สงครามก็ยังไม่เสร็จสิ้น ตอนนั้นพรหมพระเจ้ามั่งรายนมหาราชหายสาบสูญจากก้านันมาเป็นขุนดาบคู่พระทัยของพระเจ้าตากสินมหาราช ชื่อว่า พระยาศรีสิทธิสงคราม ประจำกองทัพหลวง

ในเวลานั้นแบ่งเป็น ๓ ทัพ คือ ทัพของวังหน้า หนึ่ง ทัพขององค์สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สอง และทัพหลวง สำหรับทัพหลวงนี้เป็นทัพซ่อม เมื่อข้าศึกมา ทัพของพระพุทธรูปยอดฟ้าจุฬาโลก และเจ้าพระยาสุรสีห์ก็ต้องนำทัพออกไปก่อนตามกำลังทหารที่มีอยู่ พระเจ้าตากสินอยู่ข้างหลัง พระองค์ก็ใช้ให้นายทหารคู่พระทัย ๑๐ คน นำกำลังออกไปตามสมควร หรือไม่พระองค์ก็เสด็จเอง นายทหารคู่พระทัย ๑๐ ท่านนี้มีฝีมือดีมาก การรบคำว่า “แพ้ไม่มี” เข้าที่ไหนพั้งที่นั่น สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงรับสั่งให้ชะตาของประเทศไทยอยู่ในตำแหน่ง “กูผู้ชนะ”

นักรบทั้ง ๑๐ ท่านนี้ พ่อถามท่านบอกว่ามี ๑. พระยาศรีสิทธิสงคราม ๒. พระยาปราบอริราชศัตรู (เสริม) ๓. พระยาศัตรูพินาศ (ประชา) ๔. พระยาองอาจราชสงคราม (ไม่เกิด) ๕. พระยาสามเมืองระย่อ (ไม่เกิด) ๖. พระยาพนอรราชบาท (ไม่เกิด) ๗. พระยาไพรีพินาศ (ไม่เกิด) ๘. พระยาปราบราชปัจจามิตร (ไม่เกิด) ๙. พระยาราชมิตรราชา (ไม่เกิด) ๑๐. พระยามหาพิชัยสงคราม (ไม่เกิด)

พูดถึงการสิ้นอำนาจของพระเจ้าตากสินมหาราชนี้ ตามประวัติศาสตร์เห็นจะเขียนผิดความจริงคนเขียนประวัติศาสตร์เขียนไม่ผิด แต่เขียนถูกตามรับสั่งของพระเจ้าตากสินมหาราชกับสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เพราะถ้าหากเขียนถูกตามเรื่องราว ประเทศไทยเราอาจจะต้องย่อยยับเพราะเวลานั้นเป็นการแสดงละครอย่างดีมาก สมัยนั้นบ้านเมืองเรายับเยินมาก คนไทยแตกกระจัดกระจายไทยไม่เป็นไท ท่านจำต้องมารวบรวมไทย การเกิดเป็นพระยาศรีสิทธิสงคราม นายทหารเอกก็ต้องทำหน้าที่นี้

อยุธยาแตกครั้งหลังเพราะอะไร เพราะคนไทยเราแตกความสามัคคี ไม่รักความเป็นไทยคล้าย ๆ กับคนไทยใกล้ ๆ สมัยปัจจุบันที่ชาวบ้านเขาไม่รู้จักว่า รัฐธรรมนูญเป็นยังไง ก็ร้องเรียกรัฐธรรมนูญ ชาวบ้านเขาวิ่งเกยจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะมาเคี้ยวเจ็ญเขาเข้าไปแล้วก็ไม่ได้เป็นผู้แทนจริง ๆ ไปกอบโกยอำนาจ กอบโกยทรัพย์สิน ทำให้เขาเสียหายมาก คนที่อยากจะเป็นผู้แทนราษฎรก็ให้คำมั่นสัญญากับบรรดาประชาชนไว้ยังไง แต่เวลาเข้าไปในสภาแล้วก็อยากเป็นรัฐบาลแทนที่จะเข้าไปควบคุมรัฐบาลกลับอยากไปเป็นรัฐบาลซะเอง ความมุ่งหมายปลายทางที่ประกาศให้สัญญาแก่ประชาชนไว้ก็ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย การเมืองของประเทศใดก็ตาม ที่ยังมีพรรคการเมืองอยู่ เราก็ยังไม่เรียกประชาธิปไตย ถ้าเป็นพรรคเป็นกลุ่มเขาเรียกคณะราษฎร แต่อย่างไรจะดีไม่ดีไม่ขอวิจารณ์นี้พูดตามศัพท์

พระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์เป็นคนรักชาติ เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งหลังยับเยินมาก พระองค์มีกำลัง ๕๐๐ คน ตีฟันฝ่าข้าศึกออกไป รวบรวมกำลังคนได้ไม่เกิน ๕ พันคน ก็กำลังใหญ่ ๆ ๑๐ จุด ของก้านจันทน์แหละ กลับมาสู่กรุงศรีอยุธยา สามารถกู้คนไทยได้ทั้งชาติ นี้เราก็ต้องถือว่าเป็นบารมีของพระเจ้าแผ่นดินที่สามารถรวบรวมคนสำคัญไว้ได้ เช่น พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกก็ดี กรมพระราชวังบวรก็ดี นี้ต้องถือว่าเป็นคู่บารมี เป็นคนที่มีบุญคุณต่อประเทศชาติมาก เวลานั้นตอนกรุงแตกมีคนขายชาติ แต่สมัยพระเจ้าตากสินไม่มีคนขายชาติ เพราะถ้ามีคนขายชาติละก็ ถูกกำจัดเสียหายหมดไม่เหลือ คุณคิดคดทรยศอย่างพระยาสุวรรณคีก็ถูกประหารชีวิต การปกครองกันต้องทำกันแบบนี้จึงจะถูกไม่ควรปล่อยให้ไอ้พวกขอมเก่าเข้ามาทำลายชาติ เวลานี้เรามักนิยมขอมเก่ากัน ทั้ง ๆ ที่มันทำลายชาติไทยไปตั้งหลายวาระ และมันก็อ้างว่าจะทำโน่นให้เจริญ จะทำนี่ให้เจริญ แต่มันบ่อนทำลายทุกอย่าง

เมื่อพระเจ้าตากสินขึ้นมาเป็นกษัตริย์ พระองค์ไม่ได้เป็นลูกกษัตริย์ไม่มีราชสมบัติมาก่อน การรบทัพจับศึกไม่ได้หยุด นึกคูก็แล้วกัน ท่านเป็นพ่อบ้าน เพียงแค่พ่อบ้านแม่เรือน ก็รู้อยู่ว่าการ

จับจ่ายใช้สอยมันมากมายเพียงใด ถ้าเป็นเรื่องของประเทศล่ะจะจับจ่ายใช้สอยกันมากมายขนาดไหน เงินที่ใช้สอย เบี้ยหวัด เบี้ยบำนาญ เงินเดือนข้าราชการของท่านก็ไม่มี ผลที่สุดในฐานะที่พระองค์มีเชื้อสายเป็นจีนมาก่อน ท่านจึงต้องอาศัยเงินคือ “ขอยืมเงินเจ้าสัวคนจีนเขามา” เพราะเป็นหนี้ เบี้ยหวัด เบี้ยบำนาญข้าราชการเขาอยู่มาก

ฉะนั้น มาบั้นปลายของชีวิต ท่านจึงมาคิดว่า “ถ้าเราจะเป็นกษัตริย์ต่อไป เราก็ต้องใช้หนี้เขา เงินก็ไม่มีจะใช้หนี้เขา” จึงได้เรียกสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก หรือสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เข้ามาพบในวันหนึ่งให้ทรงเครื่องรบขัดดาบมาด้วย เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกท่านก็แปลกใจคิดว่าคงจะมีเรื่องร้าย ครั้นเข้ามาแล้วก็ปรากฏว่า พระเจ้าตากสินอยู่ทรงอยู่องค์เดียวในห้องพระ ทรงขาว่าทั้งชุดนั่งซักถูกระคำ พระพุทธยอดฟ้าเห็นแบบนั้นก็แปลกใจเข้ามา เพราะขัดดาบมาด้วย พระเจ้าตากสินเห็นเข้า ก็ทรงเรียกว่า “ด้วงเระะ เข้ามาซิ (ความจริงท่านเป็นเพื่อนกัน) เอาดาบเข้ามาด้วย”

พระพุทธยอดฟ้าจะถอดดาบเก็บข้างนอกก็จำต้องถือเข้ามา แล้ววางดาบไว้ห่าง ๆ หมอบคลานเข้าไปเฝ้า พระเจ้าตากสินรับสั่งว่า “หยิบดาบมาให้ใกล้” พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกก็เลยเอามือกระทุ้งดาบออกนอกประตูไป ในฐานะที่พระมหากษัตริย์ประทับอยู่พระองค์เดียว การถือดาบเข้าไปอย่างนั้นย่อมไม่เหมาะสม และอยู่ในชุดรบ พระเจ้าตากสินจึงถามว่า “ด้วง อยากจะเป็นพระเจ้าแผ่นดินไหม” พระพุทธยอดฟ้าก็กราบทูลว่า “ไม่เคยคิด พระพุทธเจ้าข้า”

พระเจ้าตากสินจึงบอกว่า “ด้วง จะต้องเป็นพระเจ้าแผ่นดิน” แล้วทรงเล่าเรื่องตามความเป็นจริงให้ทราบ แล้วบอกว่า “อีกไม่กี่วัน เจ้าสัวเขาจะมาทวงเงินเขา ด้วงก็รู้อยู่แล้วนี่ว่า ฉันเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ยากจนที่สุด ฉัน ไม่มีทรัพย์สินที่ไหนมาเลย ต้องกู้เงินเจ้าสัวเขามาจับจ่ายใช้สอย เวลานี้ฉันก็เป็นหนี้ เบี้ยหวัด เงินเดือน เงินปี ของข้าราชการอยู่มาก ยังชำระไม่หมด การรบทัพจับศึกก็ไม่เสร็จ ทำอยู่ตลอดเวลา การจับจ่ายใช้สอยมันก็มาก ถ้าฉันจะเอาเงินใช้หนี้เขาก็ไม่พอ เราก็จะต้องกู้หนี้ยืมสินเขาใหม่อีก และเงินเก่าเราก็ไม่มีให้เขาพร้อมทั้งดอกเบี้ย นั่นลำบากมาก ถ้ากระไรก็ดี ด้วงจะต้องเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เวลานี้เขมรแข็งเมือง ให้ด้วงยกทัพไปตีเขมร เอาลูกชาย ๒ คน ของฉันไปด้วย

และเมื่อตีเขมรได้แล้ว ไม่ต้องเอาลูกชายฉันมา ให้ครองอยู่ที่นั่น ด้วงกลับมา ด้วงก็เป็นกษัตริย์ สำหรับเงินที่จะต้องใช้ให้แก่ข้าราชการ เบี้ยหวัด เงินปีต่าง ๆ ที่ค้างค้ำฉันเตรียมไว้แล้ว และเงินอีกส่วนหนึ่งสำหรับใช้ภายในประเทศฉันก็เตรียมไว้แล้ว และเงินอีกส่วนหนึ่งที่จะใช้เวลาที่ด้วงเป็นกษัตริย์ฉันก็เตรียมไว้แล้ว รวมเป็น ๓ ส่วนด้วยกัน ซึ่งในระยะไม่ช้า เจ้าสัวเขาก็จะมาทวงเงินของเขา ซึ่งตอนนี้แหละ ด้วงจะต้องเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และฉันจะต้องพ้นจากตำแหน่งพระเจ้าแผ่นดิน แต่ด้วงทำงานคราวนี้ต้องทำในรูปปฏิวัติหรือทำในรูปขบถยึดอำนาจจากฉัน แต่การยึดอำนาจกันเฉย ๆ ใคร ๆ เขาจะคิดว่าด้วงเป็นคนนอกตัณยู ห่อเหิมมาก ฉันจะทำที่เหมือนว่าเป็นนักบวช และ

ทำเป็นสติฟันเฟือง ในที่สุดกลับมาแล้ว ดวงก็จับฉัณฑ์ประหารชีวิต แต่การประหารชีวิตนั้นนั้น จะประหารจริงหรือหลอกก็ให้เป็นวิธีการของดวง ฉันพร้อมที่จะยอมตายเพื่อชาติ

เห็นไหมลูกหลานที่รัก คนดีท่านทำอย่างนี้ ท่านไม่มานั่งเฝ้ามันเพื่อต้องการรัฐธรรมนูญ ต้องการรัฐสภา เวลาประกาศกับประชาชนก็ว่าต้องการเป็นตัวแทนของประชาชนชาวไทย แต่เมื่อเลือกเข้าไปแล้วก็อยากจะเป็นรัฐมนตรีมุ่งความเป็นใหญ่

แต่นี้พระเจ้าตากสินมหาราช ท่านไม่ต้องการอย่างนั้น เมื่อสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกเวลานั้นได้ทราบความจริง และสมเด็จพระเจ้าตากสินก็มีพระทัยมั่นคงต้องการให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ไม่อย่างนั้นประเทศไทยเราจะทรงตัวอยู่ไม่ได้ เพราะว่าท่านกู้เงินของจีน ถ้าไม่มีเงินให้เขา ก็อย่าลืมนะประเทศไทยกับประเทศจีนนี่กำลังต่างกัน เราเองก็เพิ่งจะตั้งตัวได้ใหม่ ๆ เพียงแต่เงินเขาใช้กำลังใกล้ ๆ กับเรา เราก็สู้เขาไม่ได้ ถ้าเขาหากว่าเราโกงเขา นี่เนื้อแท้ความจริงเป็นอย่างนี้

แต่ทว่าต่อมาภายหลัง พระยาสรรรค์บุรี ทำงานเกินอำนาจที่สั่งไว้ จับพระเจ้าตากสินเอาเสียจริง ๆ จับแบบเอาจริง แต่ตอนเข้าไปจับนั้น ท่านท้าวผกาพรหมบอกว่า ขุนดาบ ๑๐ พระยาของพระเจ้าตากสินนี้จะสู้ เพราะมีกำลังรักษาพระองค์อยู่พอสมควร พระยาสรรรค์บุรี ไปเอากำลังมาจากกรุงศรีอยุธยา เนื้อแท้จริง ๆ ถ้ามารบกันพระยาสรรรค์ก็หัวขาด แต่ทว่าพระเจ้าตากสินคิดว่า ถ้าเกิดสู้กันจริง ๆ งานที่คิดไว้ก็ไม่เป็นผลเพราะว่า ขุนดาบ ๑๐ พระยานี้ยังไม่รู้เรื่อง ถ้ามารบก็ต้องรบกันถึงขั้นแตกหักกันจริง ๆ พระองค์จึงห้ามปราม ๑๐ พระยานั้น ปล่อยให้พระยาสรรรค์จับ

เรื่องการลงโทษ พระสงฆ์ ของพระเจ้าตากสินเรื่องนี้ก็หลอกกัน เมื่อพระสงฆ์ทำผิดเรียกมาสอบสวน เวลาจะลงโทษ ก็เอานักโทษมาโกนหัวเอาผ้าเหลืองนุ่งแล้วก็เขียน เขาก็หาว่าท่านบ้าเขียนพระ แต่ความจริงพระไม่ได้ถูกเขียน พระองค์ทำให้คนอื่นเขาเห็นว่าบ้า นี่สติฟันเฟือง การจับให้ออกจากพระมหากษัตริย์ก็เป็นของธรรมดา

เมื่อพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทราบเรื่องพระยาสรรรค์ทำเกินเหตุ จึงยกทัพกลับจับพระยาสรรรค์บุรีประหารชีวิตเสีย ได้รับสถาปนาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มีคำสั่งให้เอาพระเจ้าตากสินมหาราชมาประหารชีวิต โดยการใส่กระสอบแล้วทุบด้วยท่อนจันทน์จนตาย แต่คนที่อยู่ในกระสอบไม่ใช่พระเจ้าตากสินครั้งแรกมีราชองครักษ์ของพระองค์มีความจงรักภักดีมาก อาสาตายแทนพระเจ้าตากสิน แต่สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกไม่เอา ให้เอานักโทษประหารชีวิตมาใส่กระสอบทุบด้วยท่อนจันทน์ตายแทน ราชองครักษ์นั้นก็ถูกฆ่าด้วยในฐานะที่รู้เรื่องเข้าเคี้ยวปากจะมากไป และแล้วกลางคืนวันหนึ่งก็ลงเรือจากปากท่อไปยังนครศรีธรรมราช บวชเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเวลานั้นเขาเรียกกันว่า หลวงตาพรหมา ปัจจุบันเรายังพบซากกุฎิร้างอยู่เชิงเขาเวลานั้นเป็นป่าลึก สงัดมาก ท่านเจริญพระกรรมฐานอยู่ที่นั่นจนสิ้นชีวิต

หลังจากนั้นไม่นาน สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ก็สั่งประหารชีวิตลูกชายพระเจ้าตากสิน ๒ คน บอกว่า ตัดบ่วงแล้วจงอย่าไว้ใจ แต่ปรากฏว่าลูกชายคนหนึ่งไปโผล่ที่นครศรีธรรมราช

เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทำงานที่นั่น อีกคนหนึ่งค้าขายเรือสำเภากับต่างประเทศ เป็นอันว่า พระเจ้าตากสินมหาราชก็ถูกประหารชีวิตตามรับสั่งของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ตามความเป็นจริง ท่านเล่าให้ฟังอย่างนี้

มีชาวมินานเจ้าสัวเขาก็มาทวงเงินคืนพร้อมกับเอาถ้วยโถโอชามมาขายด้วย พอเรือสำเภาของเจ้าสัวเลี้ยวเข้ามาในเขตจันทบุรีตราดก็ถูกลมสลาตันคือลมพายุพัดกระหน่ำจนเรือจมอยู่ที่นั่น

เป็นอันว่า ทั้งสองพระองค์ต้องยอมเสียชื่อเสียง เสียศักดิ์ศรีทั้งสองฝ่าย ก็ต้องขอบคุณท่านสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชยอมเสียชื่อเสียงให้คนเขาเข้าใจว่าเป็นบ้า และถูกออกจากกษัตริย์สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ก็ต้องยอมเสียชื่อในฐานะเป็นขบถ แต่ความจริงทั้ง ๒ ท่านนี้ทำเพื่อไทยทั้งชาติ ให้ชาติไทยทรงอยู่ ลูกหลานที่รัก จงจำปฏิปทานี้ไว้ “ถ้ามีความจำเป็นเราต้องเสียสละเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปวงชนชาวไทย แม้แต่ชีวิตก็ต้องยอม”

เท่าที่พื่อนำเอาเรื่องพระเจ้าพรหมมหาราชมาพูดก็ดี หรือนำเอาเรื่องของพระราชาองค์เก่า ๆ ตั้งแต่พระราชบิดาของพระเจ้าอชุตราชมาพูดก็ดี และก็มาพูดถึงการรบก็ดี พอมีความมุ่งหมายอยู่ว่า “ต้องการให้ลูกรักของพ่อทุกคนรู้จักความจริง” ความจริงที่เราหนีไม่ได้ที่พระพุทธเจ้าเรียกว่า “สังขารม” คือธรรมะที่พระอรหันต์ทรงไว้ คือ ธรรมะที่ทำให้คนเป็นพระอรหันต์ พ่อบุญเดือนลูกรักทั้งหลาย จงจำไว้เสมอว่า ขณะที่ฟังพ่อพูดให้ตั้งใจไว้ในสมาธิ สีล สมาธิ ปัญญา ฟังไปด้วย ใช้ศีลสมาธิ ปัญญา รวมตัวกันเข้าไว้ในใจจุดเดียวกันจะทำให้สะอาด

ศีล ขัดเกลามาภาคพื้นใจให้ดี สมาธิ จับอารมณ์ใจให้หนึ่ง ปัญญา ชำระล้างความสกปรกของจิต จิตมีอารมณ์ผ่องใส

เมื่อจิตมีอารมณ์ผ่องใส กำลังใจก็เป็นทิพย์ เมื่อกำลังใจเป็นทิพย์อยากจะรู้อะไรก็รู้ได้ทันทีทันใด ที่เราเรียกกันว่า ใช้ทิพย์จักขุญาณ หรือจตุอุปปาตญาณ เจโตปริยญาณ อตติตังสญาณ อนาคตังสญาณ ปัจจุบันนังสญาณ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ และยถากรรมมุตตาญาณ โดยเฉพาะลูกรักของพ่อทุกคนได้อภิญญาเล็ก คือ มโนมยิทธิ หมายถึง มีฤทธิ์ทางใจ คำว่า มีฤทธิ์ทางใจ ก็คือ ใจมีฤทธิ์ คำว่าฤทธิ์หมายถึงเก่ง คือใจเก่งกว่าใจธรรมดา สามารถถอดจิตออกจากร่างไปสู่ภพต่าง ๆ ได้ เราจะไปเที่ยวเมืองสวรรค์ก็ได้ ไปเที่ยวพรหมโลกก็ได้ ไปเที่ยวเมืองนิพพานก็ได้ ไปเที่ยวเมืองนรกก็ได้ สูแดนเปรตอสุรกายก็ได้ และในโลกมนุษย์นี้จะไปมูมนไหนก็ได้ ประเทศไหน ๆ ก็ไปได้ บ้านใครสำนักงานไหนเขาหวงเราก็ไปได้ นี่การมีฤทธิ์ทางใจเป็นของดี

แต่ทว่ามีบางคน คำนิพนธ์พระพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าไม่น่าจะสอนหลักวิชาสาม อภิญญาหก ปฏิสัมภิทาญาณ เพียงสอนขั้นสุขวิปัสโกอย่างเดียวกับพ่อ คำว่า **สุขวิปัสโก** หมายความว่า จิตสะอาดปราศจากกิเลส ไม่มีความรักในเพศ ไม่มีความโลภ ไม่มีความโกรธ ไม่มีความหลง จิตมีอารมณ์เป็นสุข จิตมีความเยือกเย็น ไม่มีทุกข์ มีอารมณ์สบาย นี่ความเป็นพระอรหันต์

เทวโฆ (วิชาสาม) สามารถทำทิพย์จักขุญาณให้ปรากฏ และหมคกิเลสสามารถระลึกชาติได้ มีวิชาแปดอย่างที่เรียกว่า ญาณ ๘

ฉพภิญโญ หมายถึงอภิญญาหก สามารถเนรมิตอะไรก็ได้ มีหูเป็นทิพย์ มีทิพย์จักขุญาณ มีญาณ ๘ อย่างครบเช่นเดียวกับ เทวโฆ และมีอิทธิฤทธิ์มีฤทธิ์ทางใจ เป็นต้น และจิตหมคกิเลส

ปฏิสัมภิตาญาณ หมายถึงความรู้พิเศษ สามารถรู้ธรรมชาติทุกอย่างทรงพระไตรปิฎก คำว่า 'ไม่รู้' ไม่มี และสามารถรู้ภาษาสัตว์ และภาษาคนทุกภาษา ได้โดยไม่ต้องศึกษา แต่ที่ว่าเนื้อแท้จริง ๆ ก็คือ ความเป็นพระอรหันต์ มีความรู้ทั้ง เทวโฆ และฉพภิญโญด้วย

เป็นอันว่าบางท่านบอกว่า พระพุทธเจ้าไม่น่าจะสอนแบบนี้ เลี่ยงภัยเกินไป แต่พอลึกซึ้งดู ถ้ามีใครเขาถามว่า ทำไมจะต้องเรียน อภิญญาสมาบัติ ทำไมจะต้องมีทิพย์จักขุญาณ เห็นผี เห็นเทวดา เห็นสวรรค์ เห็นนรกก็ได้ ทำไมจะต้องมีการยกจิตไปท่องเที่ยวตามภพต่าง ๆ ได้ การรู้วาทคนและสัตว์นี้ ก่อนเกิดมาจากไหน ตายแล้วไปไหน เจโตปริยญาณ รู้วาระน้ำจิตของคนและสัตว์ว่า มันชอบอะไร คิดอะไร คิดดี คิดชั่ว มีกิเลสตัวไหนอยู่บ้าง

ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ สามารถระลึกชาติต่าง ๆ ได้ ถอยหลังไปดูว่าเราเกิดมาแล้วกี่ชาติ เคยเกิดเป็นอะไรมาบ้าง อดีตังสญาณ รู้เหตุการณ์ในอดีต อนาคตังสญาณ รู้เหตุการณ์ในอนาคต ปัจจุบันนังสญาณ รู้ว่าเวลานี้ใครอยู่ที่ไหนใครกำลังทำอะไรอยู่ ยถากรรมมุตตาญาณ รู้ว่าเรามีความสุข มีทุกข์เพราะผลจากอะไรเป็นสำคัญ ความจริงความรู้แบบนี้ ถึงแม้ว่าเราไม่เป็นพระอรหันต์ เราก็รู้ได้ถ้าใครเขาถามว่า ศึกษาทำไม ก็ควรจะตอบว่า "ศึกษาเพื่อกันความสงสัย จะได้ไม่สงสัยคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะได้ไม่ประมาทในชีวิต"

ถ้าใครเขาจะแย้งว่า คุณตัวอย่างพระเวททัตเพราะอาศัยได้อภิญญาสมาบัติจึงลงเวจิมหานรคอย่างนี้ก็ต้องย้อนถามเขาลงไปว่า ท่านที่ได้้อภิญญาสมาบัติในสมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่หรือว่าปรินิพานไปแล้วก็ตาม คนที่ได้้อภิญญาสมาบัติลงนรกก็คน และคนที่ได้อภิญญาสมาบัติไปนิพพานเท่าไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเวททัตถ้าไม่ได้้อภิญญาสมาบัติความขยับขี้ก้ไม่มี ต้องลงเวจิตตามกฎของกรรมคือ ๑ กัป แต่นี้พระเวททัตลงเวจิจึงแค่ไม่ถึง ๑ วันของอเวจิจึง เพราะผลความดีที่มีความรู้ด้านอภิญญามีการขยับขี้ เหมือนกับคนตาดีเดินไปในกลุ่มหนามหรือเดินไปบนลานแก้วแตก จะวางเท้าลงไปก็ค่อย ๆ วาง เพราะมองเห็นหนามและแก้วแตก เกรงว่าจะบาดเท้า ต่ำเท้า จะเจ็บบ้าง ก็เล็กน้อย ไม่เหมือนกับคนตาไม่ดี ไม่เห็นว่าที่นั่นมีอันตราย เดินสวบ ๆ เข้าไป ผลที่สุดก็โดนทั้งแก้วแตกทั้งหนามตำเต็มกำลัง

ข้อนี้ฉันใด แม้คนที่ได้อภิญญาสมาบัติ และวิชาสามก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่ากฎของกรรมบางอย่างจะบีบบังคับ ก็มีการขยับขี้ รู้ผิดรู้ชอบเหมือนคนที่รู้กฎหมายกับคนที่ไม่รู้กฎหมาย คนที่เขารู้กฎหมายเขาทำผิดก็จริงแหละ แต่ที่ว่าเขารู้ทางออกจะรับโทษก็รับไม่มาก ไม่เหมือนคนที่ไม่รู้กฎหมาย อยากจะทำอะไรก็ทำตามชอบใจ ดีไม่ดีติดคุกติดตะราง คิดว่าของมันเล็กน้อย แต่ที่ไหนได้ของมันใหญ่ เช่น คิดจะฆ่าควายตัวมันใหญ่โทษจะมาก ฆ่าคนดีกว่าตัวเล็กกว่า แต่ที่ไหนได้ฆ่าคนมี

โทษมากกว่า ฆ่าควายมีโทษน้อย (นี่ในแง่ของกฎหมายนะ) เช่น ฆ่าไม่เอาหนักไป ค่าดีกว่า แอบไป
ค่าพระมหากษัตริย์เข้า เจ๊งไปเลย ถูกลงโทษหนักฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ หรือค่าศาลว่าศาล
คดี ศาลโกง ศาลไม่ยุติธรรม นี่ถือว่าหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมีโทษหนัก

เป็นอันว่า คนมีความรู้ แม้จะมีโทษหนัก ก็มีการยับยั้งในการทำความผิด ซึ่งผิดกับคนที่ไม่รู้
อะไรเลย ทำก็ทำลงไปเต็มอัตราศึก ไม่รู้บาปบุญ คุณโทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ เป็นอันว่า ที่พ่อ
ให้ลูกศึกษาวิชาความรู้อันนี้ ต้องระมัดระวังรักษาไว้ด้วยดี อย่าไปอวดเขา “รักษาไว้เพื่อชำระจิตใจ
ของเราให้เป็นสุข”

เวลานี้ลูกรักของพ่อกำลังรบกับสงครามสำคัญคือกิเลส สงครามภายนอกนะมันเรื่องเล็ก
สงครามกิเลสมีความสำคัญมาก เจตนาของพ่อก็มีอยู่ว่า ความเกิดมันเป็นทุกข์ ลูกทุกคนเวลานี้ต่าง
คนต่างก็มีความทุกข์กันหมด แต่ทำให้ทุกข์มันมีเฉพาะชั้น ๕ จิตเราจงอย่าเป็นทุกข์ บรรดาลูกรัก
ของพ่อทุกคนต่างคนต่างมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา พ่อดีใจเวลาฟังพ่อพูดพยายามใช้สมาธิให้คล่องตัว
สำหรับอภิญาสมาบัติ อิทธิฤทธิ์ ยกจิตไปตามที่ต่าง ๆ ทำให้คล่อง ทิพย์จักขุญาณทำให้แจ่มใส ศีล
สมาธิ ปัญญา ดีแล้วจะเห็นชัดเจน จดอุปปาตญาณ มองหน้าคน มองหน้าสัตว์ อยากรู้ว่าก่อนเกิดมา
จากไหนจะรู้ได้ทันที ดายแล้วไปไหนก็รู้ได้ทันที

เจโตปริยญาณ ถ้าเราอยากจะทำวาระน้ำจิตของคนอื่น ให้รู้กระแสจิตของตนเองไว้เสมอก่อน
เรารู้ได้ไม่ยาก คนที่มีกิเลสหนา มีความชั่ว ใจจะมีสีดำบ้าง แดงบ้าง ขาวบ้าง แต่เป็นเนื้อ ถ้าใจดีปาน
กลาง ใจจะเป็นแก้ว แต่คนที่ดีจริง ๆ จะเป็นแก้วประกายทั้งดวงเหมือนดาว นี่ไม่ยากแต่รู้แล้วก็นิ่ง
เสียบ ปุพเพนิวาสานุสติญาณฝึกให้คล่อง นึกถอยหลังเราเกิดมาแล้วกี่ชาติ แต่อย่าไปไล่ทีละชาติเลย
เห็นอะไรก็นึกว่าเราเคยเกิดใหม่ เช่น เห็นสัตว์เราก็นึกว่า เราเคยเกิดเป็นสัตว์ชนิดนี้ใหม่กี่ชาติ ภาพ
จะปรากฏชัด เป็นอันว่า ธรรมะ ส่วนนี้มีความสำคัญ พ่อให้ลูกไว้เพื่อชำระจิตของลูกให้บริสุทธิ์
ถอยหลังไปดูการเกิดแต่ละคราวเต็มไปด้วยความทุกข์ ดูบรรดาบรรพบุรุษกษัตริย์ทั้งหลาย ที่พ่อพูด
มา และคนทั้งหลายที่กล่าวถึง ต่างคนต่างไปหมดแล้ว

สิ้นแผ่นดินไทยที่เราเดินอยู่นี้ ถ้าเราใช้สติตั้งสติญาณ ก็จะทำให้เรารู้ว่าเราเดินอยู่บนร่างกายและเลือด
เนื้อของบรรดาบรรพบุรุษของเรา ฉะนั้น ถ้าใครเขาจะมาเชือดเนื้อเอาร่างกายเลือดเนื้อบรรพบุรุษ
ของเราไป เราก็ดูเหมือนว่านี่พูดกันอย่างทางโลก คือ โลกไม่ช้าธรรมไม่เสียบ

สำหรับกิเลสที่เราจะชนะได้ ต้องทำกำลังใจตามนี้ ถ้าเรื่องความรักชาติ เรื่องของความ
สามัคคี จะเกิดขึ้นมาได้ก็ต้องมีสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ ๑. ทาน การให้เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ๒. ปิยวาจา
พูดวาจาไพเราะ ๓. อุตถจริยา ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น ช่วยกิจการงาน ๔. สมานัตตา
ไม่ถือตัว ไม่ถือตน นี้แค่ ๔ ประการ ถ้าเราทำกันไม่ได้ เราก็มีความสุขไม่ได้ ฉะนั้น ชาติเราจะมี
ความสุข จะมีความสามัคคีก็ต้องทำ ๔ ประการนี้ได้ นี่เป็นกิเลสหายที่เราต้องละให้ได้จะมีความสุข
สุข คำว่า สุข นี่อย่าเอาสุขกายนะ เอาสุขใจก็แล้วกัน

เรื่องของร่างกายเราต้องคิดว่า ชาติปีทุกข์ ความเกิดเป็นทุกข์ ชาติปีทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ มรณัมปีทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ เป็นอันว่าขั้น ๕ มันเป็นทุกข์ แต่ใจของเรางออย่างทุกข์ ใจเรางออย่างทุกข์ทำยังไง รักษาอารมณ์ใจไว้ 10 ประการ

๑. ทาน การให้ คิดไว้เสมอว่า “เราจะมีจิตเมตตาสงเคราะห์ผู้อื่นให้มีความสุข โดยการให้ ให้ของ ให้ความคิด ให้กำลังกายช่วยกิจการงาน เป็นเสน่ห์ใหญ่ทำให้มีความสุข ผู้ให้ยอมเป็นที่รักของผู้รับ

๒. สีล แปลว่า ปกติ อารมณ์ของเราจะทรงความดี ๕ ประการไว้เสมอ คือไม่ละเมิดศีล ๕ ประการ

๓. เนกขัมมะ แปลว่า การถือบวช คือบวชใจ คำว่า บวช นี้ไม่จำเป็นต้องโกนหัว ถ้าโกนหัวแล้วจิตใจไม่ดี ก็ไม่ถือว่าเป็นนักบวช เราบวชใจ คือ ๑. ไม่มัวเมาอยู่ในกามคุณ ๕ ให้คิดไว้เสมอว่า ใช้อุปสวายนะประเดี้ยวทันทีฟัง เสียงไฟเพราะผ่านหูแล้วก็หายไป กลิ่นหอมผ่านจมูกแล้วก็หายไป รสอร่อยกระทบลิ้นแล้วก็หายไป สัมผัสระหว่างเพศจับแล้วพอนแล้วก็หายไป และเป็นปัจจัยนำมาซึ่งความทุกข์ รักมากทุกข์มาก รักน้อยทุกข์น้อย ไม่รักเลยไม่ทุกข์ ๒. ไม่ยึดถือความโกรธความพยาบาทมาเป็นบรรทัดฐานตัดกำลังใจให้อภัยอยู่เสมอ ขึ้นชื่อคนเกิดมาในโลกนี้ ไม่ทำความผิดเลยไม่มี ก็น่าเห็นใจ เพราะความพลัดพลั้งของงาน เขาจะค่าจะว่าก็ช่างเขา ไม่ฆ่าต่างคนก็ต่างตาย ๓. ป้องกันการร่งวงเหงาหวานอน ขณะที่จิตใจจะทำความดี ๔. ระวังอารมณ์ฟุ้งซ่าน ก็พยายามตั้งใจไว้ในยามปกติ นึกถึงความดีจุดใดจุดหนึ่ง เราจะยอมให้อารมณ์อื่นเข้ามาแทรก ๕. เราจะไม่สงสัยธรรมเนียมปฏิบัติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอน

คนที่บวชห่มผ้าเหลืองนะ ถ้าระวังเหตุ ๕ ประการที่ว่ามานี้ไม่ได้ เขาเรียกว่า “เถณะ” เถน แปลว่า หัวขโมย ขโมยเอาเพศของสมณมานุง นี่นักบวชจริง ๆ อันดับแรกจะต้องระวังนิรณัม ๕ ประการได้ ขอลูกจงระวังใจตามนี้ให้เป็นธรรมดา พิจารณาหาความจริงว่า นี่มันเป็นปัจจัยของความทุกข์หรือความทุกข์ ทำงานตามหน้าที่ ถือว่าชาตินี้เป็นครั้งสุดท้ายที่เราจะต้องทำงาน ชาติใหม่ไม่มีสำหรับเรา เราไปนิพพาน ถ้าสงสัยนิพพาน ก็ใช้วิปัสสนาญาณให้เข้มข้น ใช้นมโนยทิธิแป็บเดียวก็ถึงนิพพาน จับอารมณ์นิพพานได้ว่า มีความสุขขนาดไหน

๔. ปัญญา มีความรอบรู้ หลีกเลียงสิ่งที่จะเป็นโทษ ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แล้วใช้ปัญญาหาความจริงว่า เกิด แก่ เจ็บ ตาย จริงไหม ถ้าเรายังเกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่อย่างนี้จะไม่หมดทุกข์ เราจะมีความสุขก็คือ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอีกต่อไป ได้แก่รักษาธรรมะ ๑๐ ประการนี้ให้ครบถ้วน

๕. วิริยะ มีความเพียร ทำกิจการงานฝ่ายโลกและฝ่ายธรรม ต้องอดทนทุกอย่างเพื่อรักษาความดีให้คงอยู่ เรียกว่า เพียร พังให้มันทะลุไปเลย

๖. ขันติ ความอดใจ อดทนต่อความเหนื่อย อดทนต่อความร้อน อดทนต่อความหนาว อดทนต่อความขัดข้องใจ

๑. ตั้งใจ ความจริงใจ ตั้งใจไว้แบบไหนก็ทรงกำลังใจแบบนั้น เช่นตั้งใจไว้ว่าเราจะรักษา
ศีล เราก็ทำจริง โครมชาวนค่าเราก็ไม่ค่า

๒. เมตตา เราจะมีเมตตา ความรักคนและสัตว์เสมอด้วยตัวเรา โครมชาวนโกรธเราก็ไม่
โกรธ

๓. อธิษฐาน ตั้งใจไว้ว่า การทำอย่างนี้เพื่อทรงคุณธรรมอะไร จะไปไหนมีเมตตาอยู่เสมอ
เหมือนคิดว่าเป็นถิ่นของเรา

๔. อุเบกขา วางเฉยในอารมณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เป็นที่ถูกใจเรา หมายความว่า อะไรก็ตาม ถ้าไม่
เป็นที่ถูกใจเรา เราก็เฉย ๆ เขาจะค่า เขาจะว่า เขาจะนิทาอะไรก็ช่างเขา ประเดี้ยวก็ตาย จะไปยุ่ง
อะไรกัน

กำลังใจ ๑๐ ประการนี้ ลูกรัก ถ้าทรงไว้ได้ความสุขใจจะเกิด ทำเสมอ ๆ นะลูก เพื่อความไม่
ประมาท

เวลานี้ชีวิตของพ่อก็ดี ชีวิตของลูกก็ดี อยู่ในช่วงของอันตราย จะเห็นว่าปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มี
บุคคลบางกลุ่มไม่ทราบว่ามีมาจากไหน ส่งมือปืนมาจะยิงพ่อที่วัดเกินกว่า ๑๐ ครั้ง และก็มีทางก่อ
วินาศกรรมเกินกว่า ๕ ครั้ง บางครั้งส่งมือปืนมาเวลากลางคืน ๒ คัณรตปิภักดิ์ เพื่อจะทำลายทั้ง
สถานที่วัด และทำลายทั้งชีวิตพ่อ และการไปไหนก็ถูกติดตามอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะเขาว่าพ่อขัดคอ
เขา เรื่องอะไร “งานสาธารณประโยชน์” ความจริงพ่อทำเพื่อการสงเคราะห์ ในฐานะที่เป็น “สาวก
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้คนไทยทั้งชาติมีความสุขมีความสามัคคีกัน” แต่พ่อไม่มี
วาสนาบารมีจะให้คนไทยทั้งชาติมีความสุขมีความสามัคคีกันได้

แต่พ่อก็ได้ทำเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มน้อย กระจายไปทั่ว ๆ ประเทศไทย เขาก็ไม่ชอบใจ “การ
แจกของสงเคราะห์คนยากจนก็ได้อาศัยบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณา
ธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินโดยเสด็จพระราชกุศล ของโดยเสด็จ
พระราชกุศล และได้รับความเมตตาปราณีจากท่าน พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และกองบัญชาการทหารสูงสุดก็มี พลเอกทวนทอง สุวรรณทัต เป็นกำลังใหญ่ และก็มี
บรรดาประชาชนชาวไทยทั่วไป คณะของเราทั้งหมดต่างคนต่างก็ช่วยกัน” การทำอย่างนี้ลูกรัก “เขา
ยังเห็นว่าเราเป็นศัตรูของเขา” พ่อก็ไม่รู้จะทำยังไง

“ฉะนั้น ชีวิตของพ่อ พ่อไม่แน่ใจว่าจะอยู่ไปนานหรือไม่นาน เพียงแต่สังขารมันก็แยกอยู่
แล้ว มันคอยจะตายอยู่แล้ว และยังมาถูกคิดประหัดประหารแบบนี้เข้าอีก พ่อไม่มั่นใจว่าชีวิตพ่อจะ
อยู่นานสักเท่าใด ฉะนั้น ขอลูกรักของพ่อทุกคน “คำสอนอันใดที่พ่อให้ไว้กับลูก ลูกจงถือว่าคำสอน
นั้นนั่นแหละ คือพ่อของเข่า สำหรับร่างกายของพ่อนี้แล้ว ลูกอย่าถือมากเกินไป เพราะชีวิตและร่าง
กายเกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด คู่ตัวอย่างพระเจ้ามั่งรายนหาราช ท่านเกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด
ตามสภาวะของท่าน”

“พ่อเห็นว่าชีวิตไม่สำคัญ ความสำคัญมีอยู่อย่างเดียวคือว่าทำอะไรเราจะทำให้ไทยเป็นไทตลอดไป” การลงทุนทำงานสาธารณประโยชน์และงานด้านธรรมะ พ่อทำด้วยมือเปล่า พ่อไม่ได้สะสมเงินทองอย่างเขาทั้งหลาย ที่เขาสื่อกันว่าพระมีเงิน ๑๐ ล้าน ๒๐ ล้าน นั่นไม่ใช่พ่อ พ่อมีแต่หนี้ “และลูกของพ่อก็เป็นคนดีส่งเสริมสงเคราะห์พ่อทั้ง ๆ ที่เงินทองของลูกก็ไม่ค่อยจะมีกันนัก เราไม่ใช่คนรวย ไม่ใช่มหาเศรษฐี แต่เพราะอาศัย กำลังใจดี ของลูกพ่อชื่นใจ พ่อสบายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกชายลูกหญิงของพ่อเวลานี้ ได้อภิญาสมาบัติกันหมดแล้ว พ่อต้องถือว่าหมด เพราะคนที่อยู่ในช่วงใกล้ไม่มีใครไม่ได้”

“ลูกต้องถือว่าอภิญาสมาบัติที่พ่อให้ลูกไว้ เป็นสมบัติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทานมา ถ้าพ่อตายลงเมื่อไร ขอลูกจงถือว่า อภิญาสมาบัตินี้แหละคือชีวิตของพ่อที่อยู่กับกายกับใจของลูกตลอดเวลา คิดถึงพ่อคราวไร จงคิดถึงอภิญาสมาบัติที่ลูกได้ และลูกก็จงภูมิใจว่า ลูกอยู่กับพ่อตลอดเวลาทุกลมหายใจเข้าออก”

ฉะนั้น ขอบรรดาลูกรักทั้งหลาย จงรักษาความดีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ไว้ งานใดที่พ่อนำลูกทั้งหลายทำ งานทั้งหลายเหล่านั้น ขอลูกรักทั้งหมดจงรักษางานนั้นไว้ด้วยหัวใจของลูกเอง คือรักษาไว้ด้วยชีวิต เพราะงานสาธารณประโยชน์เป็นกิจอันหนึ่งที่ทำให้คนไทยรวมตัวกัน มีความรัก มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน และทุกคนก็จะมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พ่อไว้ พ่อถ่ายทอดให้แก่ลูก ทรัพย์สมบัติทั้งหมดนี้ขอลูกจงถือว่านั้นคือตัวแทนของพ่อ เพราะว่าชีวิตของพ่อนี้ พ่อไม่แน่ใจนักว่าจะมีอายุยืนยาวอีกสักกี่ปี ขอลูกทั้งหลายจงอย่าถือขั้น ๕ ของพ่อนี้เป็นสำคัญ ปฏิบัติใดที่เป็นที่ชอบใจ ไม่เกินวิสัยลูก ขอลูกจงทำ และจงรักษาอภิญาสมาบัติไว้ขณะใดที่ใจของลูกยังรักษาอภิญาสมาบัติไว้ รักษาปฏิบัติสาธารณประโยชน์ ขณะนั้นลูกจงภูมิใจว่า พ่ออยู่กับลูกตลอดเวลา ถึงแม้ว่าร่างกายกายของพ่อจะสลายไป แต่ใจของพ่อยังอยู่กับใจของลูก ลูกจะไปไหนก็เชื่อว่าพ่อไปด้วย ช่วยลูกทุกประการ

พ่อขอจบเรื่องของ พระเจ้ามังรายมหาราช ในชั่วระยะเวลา ๒,๕๐๐ ปีเศษ ท่านก็เกิดถึง ๑๑-๑๒ ครั้ง เวลานี้ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ เอาละลูกรักของพ่อจบกันนะ

“ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทานไว้ ขอลูกรักของพ่อทุกคนจงทรงธรรมนั้นไว้จนกว่าจะเข้านิพพานในชาตินี้” สวัสดิ์

ตัดตอนจากเทป ภาษีสอนลูกได้ร่มไทรงาม

ท่านแม่ศรี (ท่านพรณวดีศรีโสภาค) สั่งมาถึงลูกทุกคนว่า ลูกทุกคน พ่อเห็น้อยมาก พ่อเห็น้อยเพื่อลูกเป็นร้อยเป็นพัน ลูกหลายคนเห็น้อยเพื่อพ่อคนเดียว พ่อทำทุกอย่างเพื่อลูก และทำเพื่อทุกคน ความจริงธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพอกินพอใช้แล้ว แต่พวกเราเป็นพ่อเป็นแม่

เขา ต้องการเพื่อลูก แม่ขอส่งลูกทุกคนว่า “กรรมใดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พ่อแนะนำ แล้ว ขอลูกทุกคนจงตั้งอารมณ์นั้นไว้ด้วยดี จงอย่าคิดว่าชีวิตินทรีย์ของพ่อจะอยู่กับลูกตลอดกาล ตลอดสมัย เพราะว่าร่างกายเวลานี้มันบวบับเต็มทีแล้ว เกือบจะทนไม่ไหว จะต้องอาศัยกำลังในเข้า ประคับประคองอีกส่วนหนึ่ง แต่กำลังกายอย่างเดียวมันทรงตัวไม่ไหว

ฉะนั้นขอลูกทุกคน ยังรักพ่อ รักแม่ ก็ขอให้รักษาความดีที่มีอยู่แล้วให้เหมือนเกลือรักษา ความเค็ม และจงสร้างความดีตลอดไป ขึ้นชื่อว่า ความดีใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัม มาสัมพุทธเจ้าทรงแนะนำไว้แล้ว ขอลูกทุกคนจงนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยส่วนสุดที่มีความสำคัญ นั้นก็คือ

อย่าเมามากจนเกินไป อย่าเมาชีวิต จงอย่าคิดว่าร่างกายของใครดี ดูร่างกายของ เรานี้มันสกปรกโสภณ และมีความเสื่อมโทรมไปเป็นธรรมดา ในไม่ช้ามันก็พัง อยู่คนเดียว มีความสุข สุขอย่างมีคนเดียวแต่ก็ทุกข์อย่างมีชั้น ๕ ฉะนั้นขอลูกทุกคนจงตั้งหน้าตั้ง ตาปลงจิตคิดว่า อนิจจา วัฏฏสังขารา สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ อุปปาทวยธัมมิโน เมื่อ เกิดขึ้นแล้วก็แก่ไปทีละน้อยคือทรุดโทรมไป อุปัตติวานิรุตถันติ เมื่อเกิดขึ้นแล้วในที่สุด ก็ตาย ให้เอาใจนึกถึงภาพคนตายว่าเวลานี้คนที่เขาตายมานอนอยู่ข้างหน้าเรา สภาพมัน ปีนังยัง เตสังวุปลโม สุขโข ร่างกายที่เปื่อยเน่าอย่างนี้ ถ้าเราดไม่มีเสียได้แล้ว องค์สมเด็จพระ ประทีปแก้ว ตรัสว่า จะมีกายแก้วคือพระนิพพาน

ขอขมาท้าวว่า ขอลูกทุกคนนึกถึงสภาพนี้ไว้เป็นปกติ อย่าเร่งรีบจนเกินไป และจงอย่าทำ จิตใจหดหู่เมื่ออกฏของกรรมมาถึง เราจะต้องสู้เพื่อหักล้างในการเกิด เราจะไม่เกิดต่อไป ขอให้ทุกคน จงรักษากำลังใจ อย่างองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เราจะทรงไว้ซึ่ง ความดี ไม่มีความเลว ตามกำลังของจิต” ตอนนี้ทุกคนมีจิตเป็นทิพย์ ให้รักษาความเป็นทิพย์ไว้อย่าง ดียิ่ง ต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่าง เราต้องเป็นลูกที่มีความกตัญญูรู้คุณ เป็นบุคคลที่มีความกตัญญูรู้คุณ ในบุคคลของชาติ ทั้งคนในชาติเดียวกัน และคนในชาติอื่นถ้าเขามีคุณกับเรา

เราจะสนองคุณท่านด้วยความดี อารมณ์ใดที่ไม่ดีจงตัดอารมณ์นั้นทิ้งไป รักษากำลังใจไว้ เพื่อพระนิพพานโดยเฉพาะ จิตหวนคิดดูว่าไฟร้ายที่จะไหม้ใจของเรา คือ ๑. ราคะ ความรักใน ระหว่างเพศ ๒. โลภะ ความโลภกอบโกยในทรัพย์สินมากเกินไป ๓. โทสะ อันตรายใหญ่เกิดความ เร่าร้อนของใจด้วยอำนาจของความโกรธ ๔. จิตที่มองไม่เห็นที่เรียกว่าโมหะ คือความหลง ทั้งหมด นี้จงอย่ามีในจิตของลูก ท่านลงท้าวว่า..แม่ขอแลกก่อน ขอความปรารถนาดีของแม่ จงมีแก่ลูกทุกคน สวัสดิ์

แม่เขาไปแล้ว ลูกรัก ถ้าจะคุยกันต่อไปอีกก็ไม่จบ พ่อพูไม่จบหรือลูก จบเสียงพ่อเมื่อไร ตายเมื่อนั้น ถ้ายังไม่ตายก็มีเรื่องพูด พ่อคิดว่า ลูกของพ่อซึ่งเป็นคนที่คุยกันวันนี้จะมีประโยชน์ แก่ลูกบ้างไม่มากก็น้อย เอาละแลกกันเท่านั้นนะลูก

ตัดตอนจากเทพ ภูกระดึง จังหวัดเลย

ที่ริมสระโหนดาด หลวงพ่อเล่าให้ลูก ๆ ฟังว่า ในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่าพระพุทธกกุศลสันโท พื้นที่บนภูกระดึงนี้อยู่ต่ำจากระดับน้ำทะเล ๑ โยชน์ และเวลาผ่านไปชั่วพุทธันดรหนึ่งแผ่นดินสูงจากเดิมขึ้นมา ๑ โยชน์ วันต่อมาพวกเราอันมีหลวงพ่อกับเพื่อน ๆ เดินทางไปนั่งพักคุยกันได้ต้นไม้อีกแห่งหนึ่งบนภูกระดึง อากาศร้อนเพราะเป็นช่วงเดือนเมษายน แต่ลมพัดเย็นสบายใจของพวกเราเป็นสุข

หลวงพ่อกับเพื่อน ๆ ฟังว่า เราเกิดบนพื้นที่ภูกระดึงแห่งนี้มา ๓ วาระแล้ว ในสมัยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า พระโกนาคม เราก็เกิดบนพื้นที่ภูกระดึงแห่งนี้มีเนื้อที่ ๔ หมื่นไร่เศษ มีสภาพเป็นเกาะกลางทะเล ท่านปู่และท่านย่าอินทราเป็นกษัตริย์ปกครองดินแดนนี้มีลูกชาย ต่อมาได้เป็นพระราชทานพระราชบิดาต่อไป สำหรับพระราชองค์นี้ปรารถนาพระโพธิญาณอยู่ มีน้องชายเป็นพระเจ้าอนูราช มีนามว่า พระเจ้าวิระราชา ชื่อเล่นว่าเจ้าชายค่อม เพราะตอนเป็นเด็กค่อม โตแล้วไม่อ้วน

ในสมัยนี้เอง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดบนภูกระดึง มาประทับที่พระราชวังซึ่งทำด้วยไม้ธรรมชาติ ๆ ก็ไม่ใหญ่โตนัก เป็นสถานที่รับรองสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เวลานั้นประชาชนมีศีล ๕ กันเป็นส่วนมาก องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงเทศน์โปรดให้ฟัง...ถึงตอนไหนภาพก็ปรากฏแก่ผู้ฟังด้วยอำนาจพุทธานุภาพ พระองค์ตรัสว่าตอนพวกเราเกิดเป็นเทวดามีรูปร่างยังงี้ มีวิมาน ทิพย์สมบัติเป็นประการใดก็มีภาพในตอนที่เรามาเป็นเทวดาปรากฏทันที เราเคยเกิดเป็นพรหมมาแล้วก็ชาติแต่ละชาติมีรูปร่างอย่างไร มีวิมาน มีความสุขอย่างไร ภาพตอนเป็นพรหมก็ปรากฏทันที ทุกคนเห็นภาพตัวเอง ตอนเป็นเทวดา เป็นพรหม มีความสุขด้วยอำนาจของความดี

ทั้งนี้ ด้วยอำนาจพุทธานุภาพ และพระพุทธองค์ทรงชี้ให้เห็นว่า แล้วเราก็ต้องกลับมาเกิดเป็นคนอีก การเกิดที่ไร้มันก็มีแต่ความทุกข์ เกิดมาที่ไร้มันก็แก่ แล้วเกิดมาที่ไร้มันก็ตาย พระองค์เน้นเรื่องการตาย การเกิดเป็นเทวดาเป็นสุขกว่าเกิดเป็นคน แต่ก็พักทุกข์ชั่วคราว การเกิดเป็นพรหมมีความสุขกว่าเกิดเป็นเทวดา แต่แล้วเราก็กลับมาเกิดเป็นคนอีก ความสุขตอนเป็นเทวดาสู้ความสุขตอนเป็นพรหมไม่ได้ แล้วพระองค์ก็จบลงด้วยความสุขบนพระนิพพาน เป็นสุขที่สุดพระพุทธองค์ทรงรับรอง จบพระธรรมเทศนา หลายคนเป็นพระอริยะเจ้า เพราะศีล ๕ เขาบริสุทธิ์อยู่แล้วเป็นปกติก็เป็นของไม่ยาก

โดยเฉพาะท่านปู่ท่านย่าเวลานั้นชีพตักษัยเป็นพระอริยะเจ้าขึ้นพระอนาคามีแต่เวลานี้ ท่านไปนิพพานแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่เป็นพระอริยะเจ้า แต่หัวหน้าคือพระราชผู้ปกครองประเทศได้ไตรสรณาคมน์เพราะปรารถนาพระโพธิญาณ และมีบุคคลใกล้ชิดอีกพวกหนึ่งขอติดตามหัวหน้าไปด้วยกัน เลยไม่มีโอกาส ท่านที่เป็นพระอริยะเจ้ากราบทูลขอบวชเป็นภิกษุ และภิกษุณี พระพุทธองค์

ทรงบวชให้ด้วย “เอหิภิกขุ อุปสัมปทา เจ้าจึงเป็นภิกษุมาเกิด” จีวรสำเร็จด้วยฤทธิ์ก็มาสวมกาย ศีรษะก็โล้นเป็นภิกษุ นี้ด้วยอำนาจพุทธานุภาพ และบุคคลผู้บวชเคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนามาก่อน

ตอนหนึ่งของพระธรรมเทศนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า ตอนที่เราก่อเกิดเป็นพรหมนะไม่ใช่หนังหลับตาปี เพราะเรามี สังคัตถุ ๔ และมีพรหมวิหาร ๔ เราทรงอารมณ์แบบนี้ได้ เป็นปกติแบบสบาย ๆ (นี่แหละอารมณ์เป็นฉานไม่ใช่ต้องนั่งหลับตาปีจึงจะเป็นฉาน) พวกเราทำหนักมาในด้าน “ทาน” ใจก็คิดเสมอในการให้ทาน ก็เป็นทานในจาคานุสติกรรมฐาน จิตทรงอารมณ์แบบนี้จนชินก็เป็นอารมณ์ฉาน (ฉานก็คืออาการชิน ทำจนชิน) ตายก็ไปเป็นพรหมได้

ตอนนี้หลวงพ่อนั้นว่า “พวกเราเดินตามปฏิบัติทาเดิมของเราคือ ทางสายกลาง อย่าเปลี่ยนทางเดิม การเจริญ ไม่ใช่ทางของเรา จะทำให้ช้าลงเพราะเป็นอรรถกถาญาณุโยค แทนที่จะก้าวหน้ากลับไปไม่ถึง”

ขณะนั้นองค์สมเด็จพระทรงธรรม เสด็จมาโปรดอีกว่า “ชาตินี้พวกเราควรจะพอกันเสียที่เกิดทุกชาติ ก็ตายทุกชาติ เคยเป็นใหญ่ เคยเป็นกษัตริย์นี้ทรัพย์สมบัติมากมายเอาติดมาไม่ได้เลย” แล้วพระพุทธองค์ทรงเน้นสรุปว่า ๑. ให้นึกถึงมรณัสสติกรรมฐานไว้ เพราะเป็นสมณะ และตัดสักกายทิฐิไปด้วย เพราะคิดถึงความเสื่อมคือตายเป็นปกติ ๒. มีอนุสติครบ เคารพพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ๓. ทรงศีลบริสุทธิ ๔. นึกถึงพระนิพพานเป็นอารมณ์

พระพุทธองค์ตรัสว่า “พวกเราทำ ๔ ข้อนี้ให้ได้ ไปนิพพานหมด ไม่ต้องทำอะไรมากมายไปกว่านี้ เพราะเราทำทุกอย่างมาเต็มหมดแล้ว” ในคราวนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระทรงธรรมพระพุทธคุณุศลันโรทรงเทศน์จบ หัวหน้าคือกษัตริย์ท่านปรารณาพระโพธิญาณเข้าขอรับพยากรณ์จากพระพุทธองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสพยากรณ์ว่า จะบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า “สมเด็จพระอุตตรสมณโคดม” (ถ้าไม่ลาพุทธภูมิ) แต่ในสมัยสมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าทรงพระนามว่า สมเด็จพระสมณโคดม ก็จะลาพุทธภูมิเสียก่อนเพราะจะช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะเวลานั้นมีคนกลุ่มหนึ่งขอติดตามหัวหน้าคือกษัตริย์ คนกลุ่มนั้นจึงยังไม่ไปนิพพาน

ตัดตอนมาจาก การคุยกันหลังเจริญพระกรรมฐานที่ ศาลานวราช

...คืนวันนั้นหลังเจริญพระกรรมฐานแล้ว หลวงพ่อเมตตาถูก ๆ โดยอยู่นั่งคุยท่านเล่าให้ลูก ๆ ฟังว่า วันนี้อายุหลวงพ่อก็ไม่ตีมาก ยิ่งร่างกายไม่ตีมากเพียงใด จิตใจก็จะตีมากเท่านั้น เพราะ

ไม่แน่ว่าร่างกายมันจะฟังขณะนี้หรือไม่ อารมณ์พระนิพพานเป็นยังไง ใครตอบได้ ท่านที่เข้าพระนิพพานแล้วนั่นแหละตอบได้

ท่านแม่ศรี ของลูก ๆ เป็นผู้ตอบคำถามนี้...ท่านบอกว่า “มันไม่มีอารมณ์อะไรนี้ อารมณ์อย่างเทวคาก็ไม่มี อารมณ์อย่างพรหมก็ไม่มี จะมานั่งห้วงคนนั้นจะแก่ก็ไม่มี ห่วงว่าคนนั้นจะป่วย มันก็ไม่มี ห่วงว่าคนนั้นจะหิวมันก็ไม่มี ห่วงว่าคนนี้จะเหนื่อยมันก็ไม่มี มันไม่มีอะไรจะห่วงทั้งหมด อารมณ์มันเฉย ๆ ถึงจะเป็นลูก เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นสามี เป็นภรรยา อารมณ์เดิมมันก็ไม่มี แต่ความเนืองถึงกันในอดีตนั้นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ขึ้นมาบนนี้อารมณ์มันปล่อยหมด แต่ทว่า คำว่าพ้นระยังมียูนิคหนึ่งคือ ห่วงพวกที่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ แต่ห่วงแล้วจิตมันก็ไม่เป็นทุกข์หรอก มีกังวลยูนิคเดียวว่า ทำอย่างไรเขาจึงจะเป็นพระอรหันต์ จะหาวิธีใดที่จะให้เขามานิพพานได้”

หลวงพ่อกถามท่านแม่ว่า “สมมติว่า ถ้าเขามีกำลังที่จะมานิพพานไม่ได้ละ จะมีกังวลไหม ท่านแม่ตอบว่า ไม่มีกังวลเพราะรู้ว่ากำลังเขาไม่พอ เราก็ไม่มีกังวล เราก็จะมีทางอย่างเดียวกันว่า ชี้นำแนะแนว เพื่อความเข้าใจ เวลาที่จิตเขาเป็นทิพย์จะสร้างความเข้าใจให้เกิด ว่าการจะเป็นพระอรหันต์เจ้าเบื้องสูงนี้จะทำยังไง ให้เขาเกิดอารมณ์ความรู้สึกเอง”

ท่านแม่ถามหลวงพ่อกว่า “ขึ้นมาบนนี้มีกังวลไหม” หลวงพ่อกตอบว่า “ฉันจะไปกังวลอะไรกะฉัน ฉันอยู่เมืองมนุษย์ฉันยังไม่กังวลเลย” ท่านแม่ถามอีกว่า “ห่วงใครบ้าง” หลวงพ่อกตอบว่า “ตัวฉัน ฉันยังไม่ห่วงเลย แล้วฉันจะห่วงใครล่ะ”

คราวนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งประทับเป็นประธานอยู่ด้วยตรัสว่า “ถูก ตัวคุณก็ไม่ห่วง และคำว่าห่วงจริง ๆ มันก็ไม่มี แต่ทว่าพระหรือคนก็ตาม ถ้าทำอารมณ์จิตถึงที่สุดได้ ก็อย่าลืมว่า ถ้าชั้น ๕ มันยังมีอยู่ ภาระก็ยังมิ นี่เราไม่ห่วงจริงแต่เราก็ต้องทำงานตามหน้าที่ ฉะนั้นความหนักในขณะที่ยังทรงชั้น ๕ มันจึงยังมีอยู่ แต่ทว่าจิตที่ยังทรงชั้น ๕ อยู่ควรจะทำอารมณ์ให้เบา เหมือนกับที่มาอยู่ที่นิพพาน”

ทำยังไงรู้ ก็ว่าคาถาไว้ว่า ช่างมัน ช่างมัน ช่างมัน ซึ่งจนกระทั่งน้ำหนักที่ชั่งเหมือนชั่งอากาศ พระองค์อธิบายว่า ขณะที่ทรงชั้น ๕ อยู่ให้ทำจิตเหมือนกับอยู่ที่นิพพาน แต่ทว่ากิจที่จะต้องทำก็คือ ภาระเกี่ยวกับชั้น ๕ ถือว่าเราทำเพื่อมันทรงอยู่เพราะมันยังไม่ดับ แต่อย่ามีอารมณ์กังวล มันอยากกินก็ให้มันกิน มันอยากจี้ก็ให้มันจี้ มันอยากนอนก็ให้มันนอน ทำสภาวะเหมือนกับว่า ร่างกายเป็นเสือดาวร้ายที่เราเลี้ยงไว้ แต่เรากำลังจะกระโดดหนีเสือดาว แต่มันยังไปไม่ได้ เมื่อเราอยู่กับเสือกี่มีความรังเกียจเสือก เราให้มันกินเพราะความจำใจ เราเอาใจมันเพราะความจำใจ แต่เนื้อแท้จริง ๆ เราไม่ต้องการมันเลย แล้วพระพุทธองค์ทรงสรุปอีกว่า

“ให้พยายามรักษาคำสั่งใจว่า ที่เราทรงชั้น ๕ อยู่ ให้เหมือนกับว่าเราละชั้น ๕ ไปอยู่ที่นิพพาน คืออย่าให้มีอารมณ์ยุ่ง หน้าที่ก็ให้มันเป็นหน้าที่ จิตจงอย่าง่งทำทุกอย่างเพื่อเราละโลกนี้”

เทวโลก พรหมโลก ซึ่งเหมือนพยัคฆ์ร้ายที่คอยทำอันตรายเรา เราต้องการอย่างเดียวคือพระนิพพาน”

คำสอนโดยสรุปที่หลวงพ่อบรรณโกศล นำไว้เสมอ ๆ ตัดตอนมาจากเทศน์สอนที่ สายลม

“สำหรับคนที่มีความชำนาญด้านมโนยทธิ ถ้าพอเริ่มจับอารมณ์ปั๊บจิตมันจะขึ้นพระนิพพานทันที ก็ไม่ต้องมานั่งพิจารณาขั้น ๕ นั้นแสดงว่าจิตของเรามันตัดขั้น ๕ อยู่แล้วเป็นปกติ โดยที่เราไม่รู้ตัว เราไม่ได้คิด จำไว้นะ พอเริ่มต้นจับอารมณ์ปั๊บ จิตมันไม่เอาไหน จะพิจารณาร่างกาย มันก็ไม่เอาด้วย ไม่เห็นมีอะไรดีนี่ ไปดีกว่า ถ้าเป็นอย่างนี้ให้ตัดสินไปเลย ถึงนิพพาน เพราะการพิจารณาร่างกายเป็นการศึกษา เป็นการช่อมกำลังใจ คนที่มีจิตเป็นฌานทรงตัว เมื่อเวลารวบรวมกำลังใจนึกเดียวจิตมันจะตัดทันทีแล้วไปเลย หากจุดปลายทางคือนิพพานเป็นที่ไป”

“ฉะนั้นถ้าใครก็ตามที่มีความคล่องในอารมณ์พระนิพพาน พอรวบรวมกำลังใจปั๊บ จิตมันจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ ก็ไม่ต้องหันมาพิจารณาอีก เสียเวลาเปล่าเพราะเราเข้าถึงแล้ว”

ตัดตอนจากเทศน์เช้าพิเศษวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๓

ในฐานะที่ลูกรักทุกคนเป็นคนนับถือพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ทุกสิ่งทุกอย่าง มันจะมาได้จากกฎของกรรม” แต่กฎของกรรมมีอยู่ ๒ อย่าง ดูตัวอย่างพระพุทธเจ้ากับพระเทวทัต จะรู้ตามประวัติว่าทุกชาติที่เกิดมา พระพุทธเจ้าไม่เคยทำอะไรให้แก่พระเทวทัตเลย แต่ว่าพระเทวทัตหาทางกลั่นแกล้งพระพุทธเจ้าด้วยประการทั้งปวงทุกชาติมาในที่สุดชาติสุดท้าย พระพุทธเจ้าไปนิพพาน พระเทวทัตไปอเวจีมหานรก กรรมประเภทนี้ต้องถือว่าเป็นกรรมชั่วของผู้กระทำ ไม่ใช่เป็นกรรมชั่วที่เข้ามาสนองผู้กระทำในฐานะที่สร้างความชั่วไว้ในกาลก่อน นี่เป็นกรรมประเภทหนึ่ง

กรรมอีกประเภทหนึ่งเป็นกรรมที่เป็นความชั่วสำหรับเราที่ทำมาในกาลก่อน และกรรมนั้นตามมาสนอง ก็หมดทางแก้ก็เหมือนกันต้องรับผลของกรรมไป แต่วิธีแก้จริง ๆ ในเรื่องกฎของกรรมก็มีอยู่ จงอย่าหาหโมสละเดาะเคราะห์ ถ้าหาหโมสละเดาะเคราะห์ มันจะเป็นการเพิ่มเคราะห์ขึ้นมา วิธีแก้กฎของกรรมก็คือแก้ที่ใจ แก้ที่ตัวของเราเอง ลูกรักทุกคนต้องถือพุทธภาษิตบทหนึ่งว่า “นัตถิ โลก อนินทิโต คนที่ไม่เคยถูกนินทาเลย ไม่มีในโลก” แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังถูกนินทา จงอย่าหวั่นไหวในคำนินทา เปรียบเหมือนอยู่ใต้ฟ้าก็ต้องถูกฝนและแสงอาทิตย์ วิธี

ทำให้พื้นอำนาจของสายฝนหรือแสงอาทิตย์ ทำอย่างเดียวกันคือกายไม่พิน แต่ทำใจให้พิน ใจพินก็คือถือว่าโลกนี้เป็นของธรรมดา พระพุทธเจ้าทรงให้ใช้สังขารูปกษายาณ และมีพรหมวิหาร ๔ เป็นทัพหน้า คิดว่าคนและสัตว์ทั้งหลายในโลก เป็นมิตรที่ดีสำหรับเรา วางเจตต์ออรณัมที่มากกระทบกับเรา ให้ได้อย่างจริงจัง ทำใจให้สบาย ๆ สร้างออรณัมใจไว้ว่าเราจะพยายามทำความดีที่สุด ในเมื่อร่างกายนี้มันทรงไม่ได้นานไม่ช้ำมันก็พังคือตาย เมื่อตายไปแล้วอาการอย่างนี้จะไม่มีสำหรับเราอีกต่อไป นั่นคือเราจะระงับความเกิดมันเสีย อย่างที่พระท่านบ่งสกุลว่า

อนิจจา วต สังขารา สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ อุปปาทวยธัมมิโน เมื่อเกิดขึ้นแล้วมันก็เสื่อมไป อุปปัชชิตวา นิรุชฌันติ เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เตตัง วุปสโม สุโข การเข้าไปสงบกาย นั่นชื่อว่ามีความสุข

ข่าวคราวทั้งหลายที่เกิดขึ้นให้ถือว่าเป็นธรรมดาของโลก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นโลกธรรมให้วางมันเสีย กรรมของเราที่มีความโง่ เกิดมาในโลกนี้ โลกที่เต็มไปด้วยความเร่าร้อน ความร้อนมันก็ถูกเรา แต่ว่าให้มันถูกแต่ตาย อย่าให้มันเข้าไปถึงใจ ความสุขความทุกข์ในโลกอย่าสนใจ สนใจอย่างเดียว ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้เรามีความสุข ร่างกายของเราจะอยู่ในโลกนี้อีกไม่กี่วัน มันก็พัง

ฉะนั้นเมื่อพระพุทธเจ้าท่านปรินิพพานไปแล้ว ท่านบอกว่าท่านมีความสุข พระอรหันต์ทั้งหลายร่างกายของท่านพัง ท่านบอกว่าท่านมีความสุข เราก็พยายามทำให้สุขเหมือนอย่างท่านบ้าง มันจะสุขเหมือนหรือไม่เหมือนก็ตาม ท่านทำอย่างไร เราก็ทำอย่างนั้น ค่อย ๆ ทำไป ท่านทำได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เราทำได้ ๑ ในแสนล้านของ ๐.๑ เปอร์เซ็นต์ของท่าน เราก็พอใจ **ข้อสำคัญจงจำไว้ว่า จงอย่าคิดว่าเราดีไว้เสมอ มองดูความบกพร่องของจิต ว่าจิตเรากพร่องตรงไหนบ้าง พยายามแก้ไขให้สู่ระดับความดี อย่างนี้เป็นความดีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงต้องการ**

เอาละบรรดาลูกรักของพ่อทุกคน ปฏิบัติใดที่องค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความชนะในมารฉันทใด ขอบรรดาลูกรักทั้งหลายจงชนะในมารฉันทนั้น ด้วยกำลังใจที่ทรงความดี

ตัดตอนจากเทพถาษีสอนลูกภาคใต้

ถ้าจะกล่าวกันไปจริง ๆ คนไทยสายเหนือที่เข้ามาจากประเทศจีน จะถือว่าตามประวัติศาสตร์บอกว่าคนไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ประเทศจีน อันนี้ก็จริง ท่านบอกว่าสมัยนั้นคนไทยอยู่เรียวกันไปหมด พื้นฐานถิ่นเดิมจริง ๆ คนไทยอยู่ชายทะเลฝั่งแหลมทองหากินกันเรื่อยไป ในที่สุดก็ไปตั้งถิ่นฐานใหม่เป็นการขยายเขตอยู่แถวประเทศจีน ต่อไปจากเขตเดิม แต่ก็ไม่ได้ไปหมด เป็นแต่เพียงไปหากินกันเท่านั้น เวลานั้นยังไม่รวมกลุ่มยังไม่รวมก้อน จัดเป็นเมือง เป็นแต่เพียงว่า เป็น

บุคคลบางเผ่า บางพวก ถือสัญชาติถือพรกถือพวก พูดเหมือนกัน มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ถ้าจะกล่าวกันไปที่เรียกว่าเป็นคนตระกูลเดียวกันนั่นเอง ขยายเขตขึ้นไปถึงประเทศจีน เมื่อทางโน้นเกิดหากินไม่ดีมีความเป็นอยู่ไม่สุข ก็ย้ายขยายลงมา แต่เวลานั้นเป็นร้อย ๆ ปี คนเก่าที่ไปที่ตายหมด ที่หลังก็เลยปรากฏคิดกันว่า คนไทยอยู่ในเขตของประเทศจีนมาก่อน ไทยที่เรียกว่า ไทยมุง เป็นคนไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนมาก

หลังจากโยนกนครต้องสลายตัวเพราะคนที่มีความกล้ามากกว่า และมีอำนาจมากกว่า ต่อมาก็มาตั้งถิ่นฐานขึ้นใหม่ รวมกำลังกันขึ้น โดยมีพระเจ้าพรหมมหาราชยึดอำนาจจากขอม แต่ความจริงขอมก็ไม่ใช่เขมร ขอมก็ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่เดิม เป็นแต่เพียงเวลานั้น เขามีอำนาจมากกว่า เรารวมตัวกันไม่คิด อมิตรจึงได้ทำลายพวกเราให้กลายเป็นทาสของเขา เป็นอันว่าระยะหลังนี้ คนไทยแยกเป็น ๒ พวก ได้แก่ เขตสุโขทัย เป็นคนไทยกลุ่มน้อย คือพวกพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ กับพ่อขุนผาเมือง รวมกำลังกันขึ้นมาได้ ก็ยึดอำนาจจากขอมเป็นเขตของไทยโดยเฉพาะไม่ยอมเป็นทาสขอม

ต่อมาสุโขทัยจึงได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาใหม่ และในตอนต้นก็มีกำลังใหญ่เหมือนกัน เช่นในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช สามารถจะปราบปราม ยึดได้เขตประเทศจนถึงสิงคโปร์ และทางมะริดกับทวายฝั่งพม่า ด้านมอญก็เป็นของเรา รวมอาณาจักรเดียวกันกับอาณาจักรของไทย ลูกชายของพระเจ้าพรหมมหาราชองค์หนึ่ง มาตั้งเชื้อสายเกิดขึ้นที่อำเภออุทอง ที่เขาเรียกกันว่า เมืองอุทอง ในเขตของทวารวดี เดิมทีเมืองนี้เป็นสายทางเดินของแม่น้ำท่าจีน แต่ว่าแม่น้ำท่าจีนตื่นเงิน น้ำเปลี่ยนทิศทางใหม่ ปัจจุบันก็เลยกลายเป็นอ่าวเป็นบึงไป

พระเจ้าอุทองเป็นคนฉลาด มีอำนาจ มีความรู้ มีจริยธรรมดี มีจิตวิยาสูง เป็นคนดีมาก เห็นว่าอยู่ที่นี้ไม่สะดวก ก็ย้ายเมืองใหม่ กษัตริย์สมัยนั้นกับกษัตริย์สมัยนี้เป็นเชื้อสายของโยนกนคร สืบเนื่องกันมาถึงสุโขทัย และมาถึงกรุงศรีอยุธยา แม้แต่รัตนโกสินทร์ก็เป็นกษัตริย์เชื้อเดิมของสุโขทัยหรือโยนกนครนั่นเอง เขตจังหวัดอุทัยธานีที่เราอยู่กันปัจจุบันนี้ คือเป็นที่ตั้งของวัดท่าซุง เดิมเป็นเขตของเมืองสุโขทัยเก่า เมืองนครสวรรค์เป็นด่านของสุโขทัยที่ยันกับกรุงศรีอยุธยา ฝ่ายเมืองชัยนาทเป็นด่านของกรุงศรีอยุธยา ถ้าจะกล่าวกันไปสุโขทัยเป็นเมืองแม่เกิดขึ้นก่อนกรุงศรีอยุธยา มาก เราจะเห็นว่าเมืองไทยสมัยนั้น ดูแล้วเป็นประเทศสองเมือง ทั้งนี้เป็นไปตามกฎธรรมชาติของธรรมชาติ ตามความเป็นไปของแต่ละสมัย

เดินทางเข้ามาเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ถึงอำเภอเดิมบาง บุคคลที่น่าจะเป็นประวัติศาสตร์ นั่นก็คือ เสือฝ้าย และมีอีกหลายเสือ เช่น เสือข่อม เสือมเหศวร เสือดำ เสือครีเม่ คำว่าเสือ หมายถึงว่าคนคุณ สมัยนั้นเสือฝ้ายเป็นผู้มีอำนาจมากในเขตนี้ เป็นเสือที่มีความยิ่งใหญ่ในเขตของสุพรรณบุรี คือตอนอำเภอเดิมบาง ความจริงเสือฝ้ายไม่ใช่โจรร้าย นิสสัยเดิมของเสือฝ้ายเป็นคนดี เป็นคนซ่มมะซ่มโม ดูเหมือนว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน แล้วก็เป็นผู้ใหญ่ที่ดี ตามประวัติเขาเล่าให้ฟังว่า กำนันหมดสภาพไป ผู้ใหญ่บ้านซึ่งปรารถนาจะเป็นกำนัน แต่ทว่าคนเห็นว่าผู้ใหญ่อยู่มากกว่า ท่านผู้ใหญ่นั้นจึงได้หาทางเข่นฆ่าผู้ใหญ่อยู่มาก โดยนำเจ้าหน้าที่มาบอกว่า ผู้ใหญ่อยู่มากเป็นโจร เพราะฆ่าปล้นคน มีโทษ

มาก ไล่เช่นฆ่าผู้ใหญ่ฝ่าย ในที่สุดผู้ใหญ่ฝ่ายก็ต้องเข้าป่า เมื่อความเจ็บช้ำเกิดขึ้นมา กรรมที่เป็นอกุศลมันให้ผล ก็ต้องคิดแก้มือกัน นี่เป็นเรื่องของคนเป็นธรรมดา

ในที่สุดผู้ใหญ่ฝ่ายกลายเป็นโจรฝ่าย หรือเสือฝ่าย แต่เป็นเสือที่มีอำนาจมาก เสือฝ่ายเป็นคนที่จิตใจเมตตาอารี เป็นที่รักของคนทั้งหลาย ในสมัยที่เป็นเสืออยู่เวลานั้น คนทั้งหลายมีเรื่องอะไรขึ้นมา ทุกคนไปขึ้นหาเสือฝ่าย บอกว่าดิฉันไปหาหน่วยราชการ เพราะให้การคุ้มครองทุกอย่างในเขตที่เขาที่มีอำนาจ ใครจะมาข่มเหง เสือฝ่ายรับจัดการหมด

ความจริงถ้าจะพูดกันโดยธรรม มองเข้าไปหา กรุงศรีอยุธยาสมัยก่อนก็ดี ไปหาสุโขทัยก็ดี ไปดูพระราชวังทั้งหลายที่ปกครองตั้งแต่โยนกนครก็ดี ตลอดจนเสือฝ่าย และเสือทั้งหลายก็ดี เวลาที่ลูกรักจะเห็นได้ว่า ท่านทั้งหลายเหล่านั้นมีแต่ชื่อ แล้วก็มีความมากมายที่ชื่อก็ไม่มีคนจะจำได้ สมัยที่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นคนที่มีชื่อเสียง เป็นคนที่มีอำนาจวาสนาบารมี รวมความว่าเป็นคนดี ไม่ใช่คนเลว เป็นคนที่ชาวบ้านรัก แต่ทว่าเวลานี้ท่านไปไหน บางท่านชื่อท่านยังปรากฏ แต่ตัวไม่มี มีมากรายด้วยกันที่ไม่มีแม่แต่ชื่อ

ลูกรักทั้งหลาย จงจำไว้ว่า ท่านกับเรามีสถานะเหมือนกันคือมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น มีความเปลี่ยนแปลงไปในท่ามกลาง แล้วก็มีการสลายตัวไปในที่สุด ท่านกับเราเหมือนกันโดยไตรลักษณ์ คืออนิจจังหาความเที่ยงไม่ได้ ทุกขังเมื่อมีความเป็นอยู่ต้องทำมาหากินทรงอาชีพ ทำงานการ สุขบ้างทุกข์บ้าง ไปตามสภาพของคนที่มีชีวิต ในที่สุดชีวิตก็สลายตัวไป จงจำไว้ว่าอย่าถือสัญลักษณ์ของร่างกายเกินไป อย่าถือทรัพย์สินมากเกินไป จงจำไว้ว่าเราจะต้องตาย ถ้าเรายังดีไม่พอ ตายแล้วเราก็เกิด เกิดแล้วเราก็มีทุกข์ เกิดเป็นคนเป็นทุกข์อย่างคน เกิดเป็นสัตว์เป็นทุกข์อย่างสัตว์ เกิดเป็นอสุรกายเป็นทุกข์อย่างอสุรกาย เกิดเป็นเปรตเป็นทุกข์อย่างเปรต เกิดเป็นสัตว์นรกเป็นทุกข์อย่างสัตว์นรก เกิดเป็นเทวดาสุขอย่างเทวดา เกิดเป็นพรหมสุขอย่างพรหม แต่สุขไม่นาน ผลที่สุดก็ละความสุข หันมาหาความทุกข์ สู้ไปพระนิพพานไม่ได้ พระนิพพานมีความสุข เป็นสุขที่ยอดเยี่ยม จะหาความสุขอันใดเสมอไม่มี

การที่จะไปพระนิพพานได้ ก็ต้องถือความทุกข์ของคนอื่นเป็นครู แล้วก็มามองดูความทุกข์ของเรา แล้วก็ดูคนที่เขามีความสุข คนอื่นได้แก่ พระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านทั้งหลายเหล่านั้นรับฟังคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างไร และปฏิบัติแบบไหน เวลานี้คำสอนทั้งหลายเหล่านั้นถึงลูกแล้วทุกคน ฉะนั้น หากว่าบรรดาลูกรักทุกคนไม่ฟังปรารภในความสุข ต้องการความสุข ฟังคิดว่า เป็นเหตุไม่เกินวิสัยที่ลูกรักทั้งหลายจะฟังปฏิบัติได้ จำไว้ว่าโลกนี้ไม่มีอะไรเที่ยง ถ้าเราเกาะความไม่เที่ยง มันก็ทุกข์ แต่ทว่าจะสุขหรือทุกข์ก็ตาม อนัตตามันก็เข้ามาถึง อย่ายึดอย่าถือว่า มันเป็นเรา เป็นของเรา คิดไว้เสมอว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่เราจะอยู่กับมัน

เดินทางต่อไปถึงเขตอำเภอศรีประจันต์ ซึ่งเป็นเมืองประวัติศาสตร์เมืองหนึ่ง มีครั้งหนึ่งหลวงพ่อบ้านประวัติศาสตร์เรื่องของพระนเรศวรมหาราช เมื่ออ่านไปก็ปรากฏว่ามีอารมณ์เคลิ้มเกิดขึ้น ก็เกิดภาพปรากฏเป็นชายรูปร่างหน้าตาสวย เอวบางร่างน้อย อ่อนแอคล้ายสตรี แต่แข็งแรง ผิว

กายไม่ใช่ว่าเป็นคนผิวดำ แต่ว่าดำกว่าอีกคนหนึ่งซึ่งขาวกว่าที่ชาวบ้านเรียกว่า ท่านเอกาทศรถ ทั้งสองท่านปรากฏกับมือพนมบอกว่า เจดีย์พุทธหัตถิที่ทำการปัจจุบัน ที่ทำรูปชนข้างนั้น ความจริงไม่ใช่ ไม่ใช่ที่ชนข้าง

แต่ที่ทำเจดีย์ไว้เป็นอนุสรณ์นั้นใช่ เจดีย์เก่าถ้าขุดลงไปใต้ภาคพื้นดิน จะเป็นอุโมงค์ที่เก็บอาวุธพุทธหัตถิของพระมหาอุปราชา แล้วก็จะมีแผ่นทองหนักประมาณ ๘๐ บาท แผ่นจารึกประวัติศาสตร์ไว้เป็นหลักฐาน ท่านบอกว่าที่ทำพุทธหัตถิจริง ๆ ให้ตั้งศูนย์กลางจากอำเภอศรีประจันต์คือตัวอำเภอศรีประจันต์ไปที่ว่าการจังหวัดกาญจนบุรีเดินทางไป ๖๐ กิโลเมตร ตั้งศูนย์กลางออกไป ๑๕ องศา เดินไปอีก ๑๐ กิโลเมตร บริเวณนั้นจะเป็นบริเวณรอบกับพระมหาอุปราชาที่เรียกกันว่า พุทธหัตถิ

เดินทางเข้ามาถึงจังหวัดสุพรรณบุรี พอเข้าไปฝั่งตะวันตก เห็นวัดป่าเลไลยก์ เป็นวัดประวัติศาสตร์สำหรับเรื่องขุนช้างขุนแผน และก็ควรจะเป็นประวัติศาสตร์ในเรื่องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ป่าเลไลยก์ที่พระพุทธเจ้าทรงหนีพวกพระโกสัมพิตีที่ทะเลาะกัน ไม่สามัคคีกัน พระพุทธเจ้ามาจำพรรษา ๑ พรรษา เป็นแดนไกลมาก ในพระบาลี ท่านไม่ได้บอกว่าที่ไหน เป็นแดนที่คนและพระทั้งหลายไม่สามารถจะไปถึง แต่ทว่าผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษท่านบอกว่าแดนป่าเลไลยก์จริง ๆ ก็คือ ที่วัดป่าเลไลยก์นี่เอง ก็น่าจะเป็นอย่างนั้น ถ้าอยู่ในเขตใกล้ ๆ ชาวบ้านก็คงไปถึง นี่ชาวบ้านเขาไม่พบพระพุทธเจ้าเลย

สำหรับวัดป่าเลไลยก์ นางพิมพิลาโลหหรือวันทองเป็นผู้สร้างวิหาร หน้าวัดป่าเลไลยก์มีวัดอยู่วัดหนึ่ง เราเรียกว่าวัดประชุมสงฆ์ แต่วัดนี้สลายตัวไปนานแล้ว เหลือแต่เจดีย์ตั้งอยู่วัดประชุมสงฆ์นี่ก็เป็นวัดที่พระพุทธเจ้าจำพรรษาอยู่ที่นั่น พระอานนท์พาพระ ๕๐๐ รูป ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แต่ทว่าให้คอยอยู่ตรงนั้น พระอานนท์เข้าไปเฝ้าต่อองค์เดียวก่อน ต่อมาองค์สมเด็จพระชินวรก็ทรงมาประชุมสงฆ์ตรงนั้น คือ หน้าวัดป่าเลไลยก์ ที่มีเจดีย์เด่นอยู่องค์หนึ่ง นั่นเรียกว่าวัดประชุมสงฆ์เป็นที่ประชุมสงฆ์สมันพระพุทธเจ้า

เดินทางออกมาทางหลังวัดป่าเลไลยก์ มองไปทางสระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษ ดินที่เป็นเมืองประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องของเมืองไทย อาณาจักรไม่ใหญ่ มีความกว้างประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร ท่านบอกว่ามีพระราชหลายองค์ที่เป็นพ่อเมืองรับภาระติดต่อกันมา แต่ต้องมาสลายตัวก่อนที่กรุงศรีอยุธยาจะตั้งตัวขึ้นใหม่พระราชองค์สุดท้ายชื่อว่า เขมราช มีลูกสาว ๔ คน มีชื่อว่า เจ้าหญิงนวลแก้ว เจ้าหญิงประภาภา เจ้าหญิงยมนา เจ้าหญิงเกษแก้ว ต่างคนต่างได้สามี นางเกษเป็นหญิงที่มีความสวยที่สุดคล้าย ๆ รจนา ไปคว่าเอาลิงป่าเผือกตัวใหญ่เท่ากับคนมาเป็นสามี เวลานั้นพ่อแก่ลงไป คิดว่าถ้าตายลงไป ทรัพย์สมบัติไม่มอบให้ใคร ก็เกรงว่าจะรบพุ่งกันขึ้นในระหว่างลูก ๆ หรือสามีของลูก คนจะตายเปล่าเพราะความโลภของคน

ฉะนั้นพ่อจึงมีคำสั่งให้ขุดสระภายใน ๗ วัน สระของใครใหญ่กว่าคนนั้นจะได้มีอำนาจ ได้เป็นกษัตริย์ จะมอบพระขรรค์ พระแสงอาญาสิทธิ์ให้ นางแก้ว นางคา นางยมนา ตัวเป็นมนุษย์ ใช้

ลูกน้องชุดสระมาถึงวันที่ ๖ สำหรับสามีของนางเกษนอนกระดิกเข้าสบาย นางเกษก็เข้าไปอ่อนวอน เกรงว่าจะแพ้เขา คืนวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันที่ ๗ ถึงเชือกตัวนั้นก็ไปเกณฑ์ลิงจากป่ามามหาศาลขุดเสีย พักเดียว ปรากฏว่าเป็นสระที่ใหญ่ที่สุด ไม่มีสระอื่นดีเท่า เมื่อขุดแล้วเอาดินเกษมาปลูกไว้กลางสระ แล้วก็ขุดไปถึงตาน้ำ น้ำบาดาลก็พุ่งขึ้นมา ไส้สะอาดยิ่ง มีความสวยดีกว่า ใหญ่กว่า น้ำสะอาด กว่าสระอื่น เวลาครบ ๗ วัน พระราชาที่เรียกบุตรเขยทั้ง ๔ คน เข้าไปเฝ้าพร้อมทั้งลูกสาวด้วย ก็ ปรากฏว่าสระของนางเกษใหญ่ที่สุด

ต่อมาพระราชพาพระแล้วก็สวรรคต ตัวของนางแก้วซึ่งเป็นเขยใหญ่ จึงคิดว่าความสำคัญ อยู่ที่พระแสงอาญาสิทธิ์เมื่อพระราชบิดาตาย จึงได้คว้าพระแสงอาญาสิทธิ์ขึ้นหลังม้า พระราชาถึงก็ ไล่กวาด กวดกันมาทันใกล้สระเกษ เขาก็เลยขว้างพระขรรค์อาญาสิทธิ์มาที่สระเกษ ถูกดินเกษขาด แล้วก็จมลงไปในน้ำ หลวงพ่อท่านไปเห็นประมาณปี ๒๔๗๐ กว่า ๆ สระนี้น้ำใสสะอาด มีต้นจอก ดินเหนียวอยู่นิดหน่อย ไม่มีใครทำความสะอาด น้ำใสมาก แต่อีก ๓ สระ มีต้นพงขึ้นเต็ม

ถามชาวบ้านแถมนั้นว่า มีใครมารักษาทำความสะอาด เขาบอกว่าเปล่า ไสยอย่างนี้เอง ดิน หนาไม่ขึ้นรกรงรัง ก็พากันถือว่าสระนี้เป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ เวลาถือน้ำพิพัฒน์สัตยาที่จะดื่กอน้ำใน สระเกษไป ท่านขุนช้างท่านบอกว่าเป็นที่น่าเสียดายเวลานี้ไม่มีใครเห็นความสำคัญของสระ ๔ สระ ปล่อยให้สระดินเงินและรกรงรัง มีต้นไม้ต้นหญ้า หมดความหมาย ท่านบอกว่าถ้าจะรักษาสระนี้ไว้ ก็เขียนประวัติย่อ ๆ เข้าไว้ ทำสถานที่ให้น่ารื่นรมย์จนเป็นที่ชวนชมของนักทัศนาจร และนักประวัติ ศาสตร์

ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ท่านขุนช้างหรือท่านพระยาภานุมาศ ท่านมาบอกว่าคนในสมัย นั้นเจริญพระกรรมฐาน ทรงสมาธิกันเป็นปกติ มีการให้ทาน มีการทรงศีล และมีการเจริญวิปัสสนา ด้วย ช่วยให้กำลังใจมีความสุข มิฉะนั้นแล้วกำลังใจจะไม่มีความสุข นอนเมื่อไร หลับเมื่อไร คิด อยากจะฆ่าคนที่เข้าสี่ก็อยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการระงับอารมณ์ใจชั่วแบบนี้จึงได้หันเข้าหาพระ เขาถือพระเป็นที่พึ่งทุกสิ่งทุกอย่างออกมาจากพระ วิชาความรู้ทุกอย่างมาจากพระ การรบก็จากพระ เพราะว่าพระโดยมากเป็นนายทหารที่ไปบวช วิชาการปกครองก็มาจากพระ วิชาเศรษฐกิจ การคลัง ทุกอย่างมาจากพระหมด พระสมัยนั้นมีคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติมาก เป็นปากเป็นเสียงให้แก่ รัฐบาล เป็นสื่อกลางติดต่อกับประชาชน คือ พุทธศาสนิกชนที่มีเคารพ

ฉะนั้น การปกครองจึงมีความสุข เพราะอาศัยพระเป็นกำลัง พระสมัยนั้นมุ่งประโยชน์ คือความสงบสันติ รักความเป็นอิสราภาพ เพื่อความเป็นไทย สอนให้ทุกคนมีปัญญาดี มีความรู้ดี มี ความสามารถดี มีความประพฤติดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อัจฉยนากรรม คือ ความอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ หรือบุคคลผู้มีคุณ สั่งสอนให้รู้จักการนอบน้อม รู้จักการกตัญญูรู้คุณต่อท่านผู้ใหญ่ มีความเคารพใน ผู้บังคับบัญชาด้วยเหตุผล

ท่านมีจุดจำกัดว่า มีความเคารพในผู้บังคับบัญชาด้วยเหตุผล ถ้าไร้เหตุไร้ผล ไร้ระเบียบ อัน นี้ท่านก็สอนเหมือนกัน คือห้ามปฏิบัติตาม และทุกคนก็ปฏิบัติตามคำสั่งของพระ มาบ้าน พ่อแม่ก็

สอนแบบเดียวกัน ฉะนั้นความดีของกำลังใจจึงฝังใจใจคนสมัยนั้นอยู่ คนสมัยนั้นเป็นคนมีจริยาคี
ไม่เลวทรามอย่างดำนานที่เขาขบร้องหรือแต่งขาย นักเจริญสมาธิวิปัสสนาญาณ ถ้าจะใช้ความ
สามารถทางด้านนี้ ไปทำการรบไม่มีผล เพราะว่าฉันทสมาบัติขององค์สมเด็จพระทศพล ต้องใช้แต่
ในส่วนที่เป็นการสงเคราะห์ การเกื้อกูล หวังในความสุข และการที่เขาใช้สมาธิเป็นผลในการอยู่ยง
คงกระพันหรือว่าทำทุกอย่างได้ในประโยชน์แห่งการรบ เขาทำกันแบบนี้ เขาพยายามฝึกหัดการ
ปลุกตัวกัน การปลุกตัวนี้ทำจนกระทั่งไม่ต้องตั้งท่ามาก

พอนึกขึ้นมาเมื่อไร มันจะขึ้นทันที อันดับแรกจะมีการสั่นสะเทิม แล้วก็สั่นมาก ๆ จนถึงมี
การโคด ถ้าจุดถึงที่สุดถึงการฝึกตัวสมาธิกำลังเต็มที ส่วนที่เป็นประโยชน์แห่งการปลุกตัว ทุกคนถ้า
ปลุกจนชิน อาการปลุกตัวนี้มันจะขึ้น ก็คือ ตัวสมาธิ แต่ทว่าเราไปใช้กันในส่วนของด้านอกุศลกัน
มาก เวลาที่จะนำกำลังใจมาใช้ด้านกุศล ก็มีผลหนัก จับสมาธิขึ้นได้จับปล้น ฉันทสมาบัติทรงตัว

อีกตอนหนึ่งท่านขุนช้างท่านพูดว่า “ลูกทุกคนมันอยากจะไปนิพพาน” แต่ว่าต้องเตือนกัน
เสียก่อน ฟังไปแล้วก็ต้องคิดด้วย ต้องคิดว่าบ้านเมืองสมัยนั้นที่เขาปลุกกันไว้ เขาสร้างกันไว้ มันพัง
ไปหมด เจดีย์สมัยเก่าเขาสร้างไว้แข็งแรง มันก็พังไปหมด ต้องทำครอบกันใหม่ คนสมัยนั้นจะเป็น
ใครก็ตามที่มีอำนาจวาสนาบารมีแล้ว แม้แต่พระอรหันต์ทั้งหลายก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี ก็ทรงนิพพาน
ไปหมด ให้ลูกรักทั้งหลายจงจดจำไว้ คิดว่าโลกนี้เป็นอนิจจัง ทุกอย่างไม่มีอะไรเที่ยง มันไม่มีการ
ทรงตัว โลกนี้ถ้าเราเอาจิตเข้าไปยึดถือมันก็เป็นทุกข์ อย่างที่ พระโศภณฤทธิกัณณะ ท่านเข้ามาสอน
คณะบุคคลไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตเมืองปราณบุรี คนพวกนี้ถือตัวถือตนมาก ไม่รู้จักความตาย

พระโศภณฤทธิกัณณะ ท่านก็หยิบเอารูปของคนตายขึ้นมา ท่านเป็นพระอรหันต์ปฏิสัมภิตา
ญาณ คุยกันไปคุยกันมา ท่านก็บอกว่าอย่ายึดถือทรัพย์สมบัติเกินไป ว่าเรากับมันจะอยู่ด้วยกันตลอด
ไป แต่คนพวกนั้นเขาก็ชี้ว่า สิ่งนี้เป็นของพ่อ สิ่งนี้เป็นของปู่ สิ่งนี้เป็นของคนนี้ สิ่งนั้นเป็นของคน
นั้น ท่านก็บันดาลให้เกิดคน ๆ หนึ่งเดินเข้ามา คนที่เข้ามานั้นเหมือนปู่ของบุคคลคนนั้น บันดาลให้
มานะ ไม่ได้เนรมิต อาจจะเรียกมาก็ได้ คนคนนั้นเข้ามาชี้แจงว่า คนนั้นเป็นลูกคนนั้น คนนี้เป็น
หลานคนนี้ ปรากฏว่าเป็นตระกูลผู้ใหญ่ จึงได้บอกกับลูกหลานว่าฉันตายไปแล้ว สิ่งทั้งหลายเหล่านี้
ไม่มีประโยชน์สำหรับฉัน เวลานี้ฉันเป็นพรหม

เมื่อพูดแล้วก็แสดงตนเป็นพรหมให้ปรากฏ ก็เพราะอาศัยความดีที่ฉันปฏิบัติมา ในด้านการ
ใช้อารมณจิตหักห้ามกิเลสทั้งหลายด้วยกำลังฉันท มีวิปัสสนาญาณเป็นสมควร ทรัพย์สมบัติทั้ง
หลายเหล่านี้เมื่อตายไปแล้ว มันไม่มีประโยชน์ แต่ว่าฉันได้ทำประโยชน์ ส่วนหนึ่งของทรัพย์ทั้ง
หลายเหล่านี้ ให้เป็นทานกองการกุศล เมื่อฉันตายจากคนจึงเป็นพรหม มีวิมานสวยอย่างนี้ พอพูดจบ
วิมานก็ปรากฏ ทำให้คนทั้งหลายเหล่านั้นมีความเลื่อมใสในศาสนาขององค์สมเด็จพระทศพล
โสภาคย์ จิตใจก็เลยอยากเป็นพรหมอย่างปู่ นี่เป็นจุดหนึ่งที่เป็นวิธีปฏิบัติแบบย่อ ๆ ก็คือ การเจริญ
สมาธิ จับทุกสิ่งทุกอย่างให้มันอยู่กับจิต และจิตเป็นกุศลอยู่เสมอ และก็แนะนำว่าองค์นี้เป็นพระ

สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงเชื่อฟังองค์นี้ พูดว่าอย่างไร เชื่อตามนี้ ปฏิบัติได้ตามนั้นแล้วจะได้เหมือนปุถุชนอย่าง

เป็นอันว่าคนพวกนั้น อันดับแรกจิตก็จับพรหม อยากเป็นพรหม นิยมการเจริญสมาธิ นิยมการให้ทาน นิยมการทรงศีล ศึกษาวิปัสสนาญาณ ทำไปทำมา ทำมาทำไป พอจะตายเลยครุ กลายเป็นพระอรหันต์ไป นี่เป็นอันว่า ชีวิตบุคคลและทรัพย์สินทั้งหลาย ชีวิตแปลว่าความเป็นอยู่ ความเป็นอยู่ของวัตถุก็ดี ความเป็นอยู่ของร่างกายก็ดีมันไม่ทรงตัว จะต้องตายแบบนี้ ถ้าทุกคนเป็นอรหันต์จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เมื่อเข้าไปสู่พระนิพพานแล้ว มีความสุข จะมีการทรงตัว ขึ้นชื่อว่า “ความทุกข์ชนิดหนึ่งจะไม่มีบนแดนพระนิพพาน” เป็นอันว่าท่านขุนช้างประกาศความดีในการเจริญสมถธรรม

หลวงพ่อบอกท่านถามท่านขุนช้างว่า “เจ้าเด็ก ๆ พวกนี้มันนอกกรรณนอกอุทุม กำลังใจของมันเดินตรงจริง ๆ ทุกคนหรือเปล่า” ท่านขุนช้างยิ้มและตอบว่า มันเป็นลูกพ่อนี้ มันก็ดีบ้าง คือบ้าง เกลไปบ้าง เชื้อนแซไปบ้าง แต่ไม่เป็นไร นั่นมันเป็นกรรมที่เป็นอกุศล ให้ทุกคนกำลังใจให้เข้มแข็งว่า เราจะไม่วอกแวกกับความชั่ว จะไม่วอกแวกกับความชั่วเข้ามาเป็นเจ้านายหัวใจของเรา จะทรงกำลังใจไว้แต่เพียงความดี เมื่อจิตใจมันเข้มแข็งอย่างนี้ ความชั่วมันก็เป็นเจ้านายเราไม่ได้ เกิดความกระสันต์ครันใจ ประารถนาในด้านความชั่วก็ถือว่า ความชั่วนี้มันไม่ได้ช่วยให้เราไม่ตาย ความปรารถนาในเรื่องร้าย เกี่ยวกับเรื่องกิเลสประเภทนี้ มันไม่ได้ช่วยให้เราเป็นสุข มองดูตัวอย่างของคนอื่นว่า ที่เขามีชั่วมีใจเกลือกกลัวไปด้วยกามารมณ์สมสู่อยู่ด้วยกันติดพันกันมากจนกระทั่งถอนไม่ขึ้น ไม่นึกถึงความดี คนประเภทนี้ ไม่ช้าความปรารถนานั้นจะค่อย ๆ จางไปที่ละน้อย

เป็นอันว่า พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราจะฟังศึกษาและปฏิบัติให้ละกันได้จริง ๆ นั่นก็คือสังโยชน์ ๑๐ ประการ ขออุกรักทุกคน ลูกมีกำลังใจเป็นมหากุศลยากที่จะหาคนอื่นเสมอเหมือนกันได้ แต่คำชมของพ่อขอลูกอย่าหลง ถ้ามีความทะนงตนเมื่อไรลูกก็เลวเมื่อนั้น จงมีความรู้สึกอยู่เสมอว่า ถ้าเรายังไม่เป็นพระอรหันต์เพียงใดในเวลานั้นก็ชื่อว่า เรายังไม่เป็นคนดี เราจะพยายามเก็บความชั่วทุกอย่างที่มันขังอยู่ในจิต ทำลายให้มันตายสนิทอย่าให้เกิดขึ้นมา เมื่อกิเลสคือความชั่วตายหมด ชื่อว่าจิตว่างจากความชั่ว จงทรงไว้แต่ความดี และก็จะว่างจากความทุกข์ จะทรงไว้แต่เพียงความสุขอย่างเดียว หวังว่าลูกรักของพ่อคงจำได้

เดินทางต่อไปถึงจังหวัดนครปฐม ที่เขาเรียกกันว่า ทวาราวดี นครปฐมเคยเป็นเมืองหลวงสำหรับเขตนี เป็นเมืองเล็ก ๆ มีพระขางงเป็นคนปกครอง ต่อมาเมื่อลูกออกมาโหราพยากรณ์ว่า ลูกคนนี้จะฆ่าพ่อ จึงให้คนนำไปฆ่า แต่ว่าคนที่นำไปสังหาร จึงได้เอาไปให้คนอื่นไว้ แล้วก็ตัดคอสุนัข เอาเลือดสุนัขเข้ามา ดินมีดเอามาแสดงว่าเวลานี้ฆ่าแล้ว คนที่เลี้ยงไว้ก็คือยายหอม ต่อมาเมื่อเด็กคนนี้ได้ขึ้น ก็มีโอกาเข้าไปอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี เป็นเมืองเล็ก ๆ เหมือนกัน เมืองเวลานั้นเป็นเมืองเล็ก ๆ ต่อมาพระราชวังทั้งสองเมือง ไม่ถูกกันยกทัพมาหาหน้าซึ่งกันและกัน

ในที่สุดพระยาพานเป็นลูกชายก็ฆ่าพ่อตาย เมื่อฆ่าพ่อตายแล้วเห็นว่าแม่ยังสาวและยังสาว ต้องการอยากจะได้แม่เป็นเมีย เวลากลางคืนจึงย่องเข้าไปจะหาแม่ ก็ปรากฏว่ามีสุนัขสองตัวคุ้ยกัน ว่า ไอ้คนเรานี้มันเลวจริง ๆ นะ มันมีความอกตัญญูไม่รู้จักคุณ ไอ้ลูกจะเอาแม่ทำเมียนี้เป็นลูกที่เลวที่สุด มันฆ่าพ่อมันยังไม่พอ มันยังเอาแม่ทำเมียอีก ในที่สุดพระยาพานก็ตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้าหญิงคนนี้เป็นมารดาเดิมจริงเวลาเข้าไปก็ขอให้ให้น้ำนมไหลออกมา ซึ่งความจริงพระราชทานก็แก่แล้ว เมียท่านก็มีอายุมาก ถ้าลูกเป็นหนุ่มขนาดนี้ ก็ไม่มีลูกเล็ก เมื่อพระยาพานเข้าไปใครจะหาแม่ คิดว่าจะเอาทำเมีย เข้าไปจริง ๆ เห็นน้ำนมทั้งสองเต้าไหลออกมา ก็โดดผวาเข้าไปกอดแม่ แล้วกราบลงไปบนตักคืนน้ำนม สามภักดิ์ว่าขอถวายตัวเป็นลูก

ต่อมาก็สืบประวัติว่าทำไมจึงได้เป็นอย่างนั้นก็มาทราบจากข้าราชการว่า พระยาพานนั้นก็ คือเป็นลูกของพระยาภักดิ์ แต่อาศัยโหรไม่ดื่บอกว่าลูกคนนี้จะฆ่าพ่อ พ่อจึงได้ส่งนำไปประหารชีวิต นี่เป็นกรรมต่อกรรม แล้วต่อมาจึงได้ความคิดว่า เราเป็นคนอกตัญญู ไม่รู้คุณพ่อ จึงได้สร้างเจดีย์เป็นอนุสรณ์สำหรับพ่อขึ้นที่เรียกว่าพระปฐมเจดีย์ แต่ไม่ใช่องค์ใหญ่ เป็นองค์เล็ก ส่วนพระประโทนนั้น สร้างให้ยายหอม เพราะว่าท่านคิดว่ายายหอมไม่บอกความจริง จึงฆ่ายายหอมตาย ในเมื่อบรรดาอำมาตย์ทั้งหลายคัดค้าน ทำอย่างนั้นมันไม่ถูก ยายหอมต้องปกปิดความจริง ถ้าพูดไปก็ไม่มีการเชื่อ เมื่อรู้ความคิดขึ้นมา จึงสร้างเจดีย์อุทิศให้แก่ยายหอม เป็นการขอขมาโทษ

เป็นอันว่า คำว่า พระราชาก็สลายไปหมด พ่อเมืองก็ตายหมด คนสมัยนั้นทั้งหมดที่แย่งชิงทรัพย์สินซึ่งกันและกัน ไม่มีใครสามารถจะปกครองทรัพย์ไว้ได้ เวลานี้ทรัพย์เป็นทรัพย์ของประเทศไทยทั้งประเทศ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ พระราชาสมัยนั้นก็ตายหมด ท่านขุนช้าง ท่านสอนว่าจงอย่ายึดถือร่างกายว่าเป็นเรา เป็นของเรา อย่าถือทรัพย์สินว่าเป็นเราเป็นของเรา อย่ามัวเมาในชีวิตและทรัพย์สิน ในที่สุดความระทมทุกข์มันก็จะเกิด เห็นไหมบุคคลที่กล่าวชื่อมาถึงทั้งหลายเหล่านี้มีใครจำชื่อได้บ้าง จำแล้วก็ลืมไปกระดูอยู่ที่ไหน อำนาจวาสนาบารมีเวลานั้นอยู่ที่ไหน เป็นอันว่า เขาทั้งหลายเหล่านั้นมีแต่ชื่อ แล้วหลาย ๆ รายก็ปรากฏว่าชื่อไม่มี

นอกจากเรื่องของพระยาภักดิ์ พระยาพานแล้ว จังหวัดนครปฐมหรือที่เรียกกันว่าเมืองทวาราวดี ก็ต้องถือว่าเป็นเมืองแม่ในการประกาศพระพุทธศาสนา รู้จักกับพระพุทธเจ้ารู้จักกับพระอรหันต์ รู้จักกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังอยู่ การเดินทางจากกรุงกบิลพัสดุ์มา นคร มาถึงจังหวัดนครปฐม หรือทวาราวดี ใช้เวลาเดินทางจริง ๆ ไม่เกิน ๑๗ วัน พ่อค้าใช้เวลาเดินทางประมาณก่อนเดือน คือครึ่งเดือนเศษ ๆ เพราะมีความหนักมา เขาเดินทางตัดตัดทาง ทางตรงเขามี เขาเดินทางเป็นปกติ พ่อค้าใช้เวลาเดินทางนั้นไม่ใช่ของนาน

ถ้าหากว่าเดินทางเท้าเปล่าก็เดินได้ไม่เกิน ๑๗ วันเป็นอย่างช้า มีเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง สมัยพระมหินทร์ประกาศพระศาสนา พระอริยสงฆ์ก็เดินทางมาขึ้นที่จังหวัดนครปฐมก่อนเป็นจุดแรก ความจริงพระพุทธศาสนามีก่อนนั้น ถอยหลังลงไปตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ก็มี พระมาจำพรรษาตั้งแต่ภาคใต้ของประเทศไทยถึงภาคเหนือ ภาคเหนือจริง ๆ ส่วนหนึ่งเป็นเขตที่

พระโมคคัลลาน์มาคุม ตั้งแต่เหนือ ไปด้วย เชียงตุงต่อประเทศจีน และกึ่งในเขตจีนเป็นสายของพระมหากัสสป

สำหรับสายใต้ต่ำลงมาตั้งแต่จังหวัดสุพรรณบุรีมาถึงจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี เป็นต้น และกึ่งแดนประจวบคีรีขันธ์ ตอนนี้เป็นสายของพระมหากัจจายนะกับพระอนุรุทธ มักจะมากันเสมอๆ ต่ำลงมาจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาจังหวัดชุมพร จนกระทั่งถึงสุราษฎร์ธานี สายนี้เป็นสายของพระโสณกุฎิกัณณะ มากันเป็นปกติ จากนั้นมาก็เป็นพระลูกศิษย์ของพระทั้งหลายที่กล่าวมาแล้ว เป็นองค์สอนต่อ ๆ กันมา เป็นอันว่าประเทศไทยรับคำสอนของพระพุทธศาสนามาก่อน

นี่เราคิดว่าพระพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศไทย และเวลานั้นเมืองมันมาก และคนส่วนใหญ่ในที่นี่ก็นับถือพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว ถ้าจะถามว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสด็จไหม ก็ต้องตอบว่าพระพุทธเจ้ามาในเขตนี้หลายวาระ และก็มาคราวหนึ่งทำให้คนสำเร็จอรหันต์ไปไม่น้อย การเสด็จมาของพระองค์ใช้เหาะมา มาเป็นกลุ่ม ๆ มาคราวหนึ่งก็มีพระติดตามไม่น้อยกว่า ๕๐๐ รูป มาเพื่อเป็นกำลังใจของคน เวลาก่อนหน้านั้นนั้น หมอผีมีมาก ดินแดนอินเดียเขาเล่นสมาธิจิตกัน เล่นกำลังจิต แต่ดินแดนแห่งนี้เขาเล่นผีกัน นับถือผีอยู่ก่อน ถือว่าผีเป็นเจ้า ผีเป็นนาย ทำอะไรก็ต้องเชื่อผี เพราะว่ากำลังใจของคนพวกนี้ยอมรับนับถือผีมาเป็นตัวอย่าง

เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐเสด็จ ก็เอาผีพวกนั้นแสดงตัวให้ปรากฏ สมเด็จพระบรมสุคต ให้บุคคลทั้งหลายเห็นว่า ผีที่เขาบูชาอันเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา เห็นกันอย่างคนเห็นคน และเมื่อผีทั้งหลายเหล่านั้นเห็นพระพุทธเจ้าเข้าก็มากราบพระพุทธเจ้า และก็แสดงอาการยอมรับนับถือพระพุทธเจ้า อันนี้เองเป็นเหตุให้เกิดความเลื่อมใส เกิดกำลังใจของบุคคลผู้ได้เห็น ฉะนั้นเมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์อะไรลงไปจารับฟังทันที สมเด็จพระชินสีห์เทศน์จึงมีผล ให้คนได้เป็นพระอริยเจ้า

บรรดาลูกรักทั้งหลาย เรื่องประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ที่พ่อกล่าวมานี้ ขอลูกอย่าไปยืนยันหรืออย่าไปโต้เถียงกับเขา เพราะเราได้มาจากคนที่ไม่มีเนื้อ ไม่มีหนัง ดีไม่ดีเขาจะหาว่าลูกรักของพ่อทั้งหมดเป็นคนบ้าเป็นคนหลัง จะไม่เกิดประโยชน์ โทษที่จะพึงมีนั้นก็คือความเดือดร้อน เพราะการต่อล้อต่อเถียงซึ่งกันและกัน

จังหวัดสระบุรี สมัยเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้น ในเวลานั้นท่านกล่าวว่าสระบุรีเป็นเขตชายทะเล มีเรือสำเภาจอด องค์สมเด็จพระบรมสุคตเคยเสด็จมาโปรดฉัพพรณญาติที่สระบุรี น้องชายของท่านฉัพพรณญาติท่านเป็นพ่อค้าสำเภาไปขายของยังประเทศอินเดีย ได้ทราบข่าวว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นในโลกแล้ว มีบุคคลผู้ปฏิบัติตามเป็นอรหันต์มาก ท่านฉัพพรณญาติอยากจะได้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่ไปไม่ได้จึงตั้งสัตยาธิฐาน ขอให้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาโปรด พระพุทธเจ้าก็ทรงมาโปรด รู้สึกว่าจะเป็นพรญาที่ ๗ หลังจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุมฤตยกรรมแล้ว ระยะเวลาที่ถ้าบังเอิญพ่อพูดผิดไปบ้างก็ขอภัยด้วยช่วยให้อภัยแก่คนแก่คนลูกรัก

เดินทางมาถึงจังหวัดเพชรบุรี มีน้ำตกห้วยยาง แต่ทว่าประวัติศาสตร์เดิมสูญหายไป พ่อเคย
ย่องเข้าไปข้างใน เห็นสมบัติมาก ตอนกลางคืนเทวดาท่านมาบอกว่า ถ้ามีคนพบก็ต้องปิด ต่อมาหิน
เลยพังทลายทับอ่างน้ำจนหมด สภาพเดิมที่เดียวสวยสดงดงามมากเป็นที่น่าอัศจรรย์ เป็นที่น่าชื่น
ใจ หนทางที่เดินทางเข้าไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวออกพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พ่อพบ
สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘ ท่านถามบอกว่าทองที่เห็น ทรัพย์สินที่เห็น มันยังเป็นของ
น้อย เพราะว่าเป็นทรัพย์สินส่วนที่เป็นของพระมหากษัตริย์ที่จะทรงไว้ใช้สอย แต่ว่าทองแท่งสำรอง
ไว้ใช้ในการใช้จ่าย จังหวัดเพชรบุรีแถบนี้สมัยก่อนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเล มีเกาะมีแก่งมาก แผ่น
ดินมันจะงอกเข้ามาทีละหน่อย ๆ

ถ้าจะว่ากันจริง ๆ คนที่อยู่ในแถบนี้จริง ๆ ก็ต้องบอกว่าอยู่กันมาตั้งแต่ต้นกับจะนับเวลา
จริง ๆ ไม่รู้จักล้านปี มันไม่ใช่พันปี หมื่นปี แสนปี นับเป็นร้อย ๆ ล้านปี ตั้งแต่เริ่มกับมา คนที่พูด
ภาษาอย่างนี้ก็อยู่ดินแดนแถบนี้อยู่แล้ว ที่ฝรั่งเขาค้นพบว่าที่นั่นก่อนที่นี้ ที่นี้ก่อนที่นั่นไม่จริง ไอ้ที่นี้
มันยังจะก่อนที่ฝรั่งเข้าไปตั้งเยอะ ชูคกันให้คิดกันกันให้ตีปีหนึ่งแผ่นดินมันสูงขึ้นเท่าไร มันทับถม
สิ่งทั้งหลายที่ตายไปแล้วที่พังไปแล้ว ความจริงดินแดนแห่งนี้ที่เรียกกันว่าแหลมทอง หรือเป็นเมือง
ทอง ก็เพราะมีทรัพยากรมาก นอกจากน้ำมัน ก็มีแร่ธาตุต่าง ๆ ที่มีค่า มีเพชร นิล จินดา มีเงิน และแร่
ทองคำมากมาย คนที่มีปัญญาจะใช้ได้ต่อไปอีกนาน ถ้าคนทุกคนในเขตนี้ที่เรียกกันว่า คนไทยมี
ใจรักชาติมีความซื่อสัตย์สุจริต หวังความเจริญของบ้านเมืองต้องการให้บ้านเมืองเจริญจริง ๆ
ทรัพยากรมันจะได้มากไปกว่านี้ ที่ยังไม่ขึ้นมา ไม่ใช่เทวดากัน ไม่ใช่ผีกัน ไม่ใช่อย่างนั้น มันเป็น
มนุษย์ที่มีชีวิตอยู่ที่นี่แหละกัน

ถ้าคนไทยดีขึ้นเมื่อไรทรัพยากรทั้งหลายก็จะปรากฏมากขึ้นเท่านั้น ถ้าดีเต็มที่ มันก็เกิดขึ้น
มาเต็มที่ ดินน้อยมันก็เกิดน้อย ดินมากมันก็เกิดขึ้นมาก คำว่าดีในที่นี้ ไม่ใช่ว่ามันลอยขึ้นมาเอง ต้อง
อาศัยการใช้ปัญญาที่ได้ศึกษามาให้เต็มที่ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติ อย่างกับพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีเท่าไรใช้เท่านั้น มีเท่านี้ก็ใช้เลยไปเท่านั้น ค้นคว้าหาของดีกันมาให้ได้ ตอน
นี้แหละของทั้งหลายเหล่านั้นมันจะขึ้นมาเอง ใช้กันให้มันครบถ้วน

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีปัญญามาก เงินก็ใช้น้อย คนที่มีปัญญามาก เขาใช้เงินน้อย คือ
ใช้ปัญญาช่วยด้วย ใช้แรงงานของคนช่วยด้วย อย่างคนโบราณเขาก็รู้จักใช้น้ำมันเหมือนกัน ตั้งแต่
โยนกนคร สุโขทัย หรือว่ากรุงศรีอยุธยา เขาก็ยังไม่ได้ใช้น้ำมันต่างประเทศ เขาใช้น้ำมันในประเทศ
เอาขึ้นมาใช้ ทองก็เหมือนกันเขาก็ใช้ทองในประเทศ เขาไม่ได้ซื้อทองนอกประเทศ ทองในประเทศ
เขายังส่งไปขายนอกประเทศ ของทั้งหลายเหล่านี้มันมีมาแล้ว ใช้กันมาแล้วแต่อดีตกาล

ประเทศไทยเป็นเมืองทองจริง ๆ มีทรัพยากรมหาศาล ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ภูเก็ต เมือง
พง ปรานบุรี เพชรบุรี มองลงไปใต้ภาคพื้นปฐพี มีทองคำธรรมชาติ เพชรนิลจินดา ทั้งแร่ธาตุที่มีค่า
น้ำมันก็มีมาก ทรัพย์สมบัติที่เป็นทรัพย์สินที่ฝังไว้ก็มีมาก เป็นทรัพย์ธรรมชาติก็มีมาก เฉพาะจังหวัด
ภูเก็ต มีเพชรซึ่งมาจากแร่ที่มีความสำคัญคล้ายนิวเคลียร์มีมาก แร่อย่างอื่นก็มีมาก นอกจากนั้นเขต

น้ำมันใหญ่ติดอยู่กับเกาะภูเก็ตเป็นแหล่งใหญ่มาก เป็นทะเลที่อกยาว ถ้าเราเจอน้ำมันจุดนี้ได้ ดึงมาใช้เท่าไรที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ถ้าจะใช้สัก ๔,๐๐๐ ปี น้ำมันตุน้ำมันยังไม่มีความรู้สึก ว่ามันจะหมดลงไป

ขอบรรดาลูกรักทั้งหลายที่มีจิตประกอบไปด้วยศรัทธา มีบารมีครบถ้วนทั้ง ๑๐ ประการ มีจิตใจหวังซึ่งพระนิพพานเป็นอารมณ์ จงพิสูจน์ดูเมื่ออารมณ์เข้าถึงจุดนั้นและก็จะทราบว่าเวลานั้น พ่อไม่ได้ใช้ฉันทสมาบัติ เป็นแต่เพียงว่านอนทำใจสบาย ให้มันว่างจากอารมณ์แห่งความโลภ ความโกรธ ความหลง จิตเป็นอุเบกขารมณ์ ใจเป็นสุขแบบเบา ๆ จิตในเวลานั้นจึงอยู่ในช่วงของอุچارสมาธิ และอีกประการหนึ่งการเห็นของพ่อ ก็เป็นการแสดงของท่านพวกนั้น ไม่ใช่พ่อตั้งใจจะเห็น การเห็นมีได้ ๒ อย่าง สำหรับคนที่ได้ทิพยจักขุญาณ เขาบังคับการเห็นได้ ต้องการจะเห็นใครที่ไหนก็ได้ เมื่อไรก็ได้ ถ้าท่านที่ไม่ได้ทิพยจักขุญาณแต่ทว่าท่านผู้ต้องการให้เห็น จะมาพูดมาคุยด้วยก็เห็นได้เหมือนกัน ด้วยอานุภาพของเทวดาหรือพรหม จงจำไว้ว่าการเห็นเป็นเช่นนี้

เดินทางมาถึงจังหวัดกระบี่ มีสุสานหอย ฝรั่งเศสบอกว่่านานประมาณ ๓๕-๓๕ ล้านปี แต่มีเทวดาท่านหนึ่งท่านบอกว่า ๖๗ ล้านปี มันก็จะล้านปีก็ตาม มันก็คือหอยตาย หอยตายได้ฉันทชีวิตของเราก็ตายได้ฉันทนั้น สิ่งที่มีมันจะคงอยู่ได้ก็คือกระดูก คงนานหน่อย ในที่สุดมันก็จะจมพื้นปฐพี ขึ้นชื่อว่าชีวิตเป็นของไม่เที่ยง แต่ความตายเป็นของเที่ยง ก่อนที่เราจะตาย จงคิดว่าเราจะตายครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย และไม่มีตายต่อไปนั่นคือพระนิพพาน พ่อมั่นใจในกำลังใจ และความดีของคุณว่าพระนิพพานสมบัติ จะไม่ขาดไปจากกำลังจิตของคุณ และสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ลูกของพ่อต้องได้แน่นอน นี่เป็นความหวังของพ่อ

แต่ทว่าถ้าลูกรักของพ่อลืมความคิดนี้เสียเมื่อไร จิตใจไปพัวพันอยู่ในราคะก็ดีพัวพันอยู่ในโลภะความโลภก็ดี พัวพันอยู่ในความโกรธ ความพยาบาทก็ดี พัวพันอยู่ในความหลงก็ดี เป็นอันว่าลูกกับพ่อนี้ต้องแยกทางเดินกัน ไม่ใช่พ่อโกรธลูก แต่ทว่าเวลาตายจริง ๆ เราตามกันไม่ไหว หวังว่าลูกรักทุกคนคงจะจำได้ คงจะละสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้ คือ พยายามละทีละน้อย ปลดเปลื้องมันไป ไม่ช้ามันก็หมด

บรรดาลูกรักทั้งหลาย พ่อจะขอปรารถนาความเป็นไปในชีวิตของพ่อเพื่อให้บรรดาลูกรักทั้งหลายได้รับทราบ ว่า ลูกรักทุกคนที่ทรงความดี มีการเสียสละความสุขส่วนตัวสละเวลาการทำงาน สละแรงงาน สละทรัพย์สินช่วยสงเคราะห์คนที่มีความยากจนเจ็บไข้ และก็ช่วยกันเสียสละคำพาหะในการเดินทางด้วย งานทุกอย่างที่ลูกทั้งหลายทำ แต่ทุกคนรู้จักหน้าที่ของตน และก็ทำด้วยความว่องไว แข็งแรง ไม่เคยที่จะอ้อมกำลึงกาย กำลึงใจเพื่อกิจการในส่วนสาธารณประโยชน์ เช่น การสร้างวัดก็ดี กิจการส่วนอื่นก็ดี งานแจกของแก่ประชาชนก็ดี การเตรียมการที่ดี งานอย่างนี้ทั้งหมดเป็นงานหนัก ต้องอาศัยความละเอียดอ่อน และความแข็งแรงของร่างกาย อาศัยความลับใจ ความฉลาดมีปฏิภาณ ความสามารถในเหตุการณ์ทุกอย่าง

พ่อเองก็คิดไม่ถึง ว่าความคล่องตัวของบรรดาลูกกรักทั้งหลายจะคล่องตัวได้ถึงขนาดนี้เป็นอันว่ากิจที่ลูกทำทั้งหลาย เป็นสิ่งที่พ่อมีความปลาบปลื้มในอย่างยิ่ง เป็นอันว่าทั้งลูกชายและลูกหญิงของพ่อเป็นคนดีทั้งหมด ในสายตาของคนอื่นเขาอาจจะเห็นว่าลูกเลว แต่ขอลูกทั้งหลายจงคิดว่า นั่นเป็นเรื่องความรู้สึกนึกคิดของบุคคลแต่ละคน แต่พ่อเองมีความรู้สึกที่ว่า “คนจะดีหรือคนจะเลวมันขึ้นอยู่กับกฎของกรรม”

ก่อนที่จะเราจะมาเกิดนี้ เราทำทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว ขณะใดถ้ากรรมที่เป็นอกุศลมันให้ผล ขณะนั้นลูกขอพ่อก็อาจจะมีความคิดผิด พุศผิด กระทำผิดไปได้ เป็นของธรรมดา แต่ขณะใดกรรมที่เป็นกุศลกรรมให้ผล บรรดาลูกกรักของพ่อก็จะทำถูก คิดถูก พุศถูกอยู่เสมอ เรื่องนี้ถึงแม้ว่าตัวของพ่อเองก็ประสบมามาก จึงไม่มีความรู้สึก เมื่อลูกกรักบางท่าน บางคน คิดพลาด พุศพลาด กระทำพลาดไป ถือว่านั่นเป็นกฎของกรรมเดิมที่เราทำมาแล้วไม่ดี ในชาตินี้เรามาแก้ตัวกันใหม่ พยายามทำความดีเสียทุกอย่าง เพื่อเป็นการหักล้างความชั่วเดิม เพื่อผลที่เราจะพึงได้ต่อไป นั่นก็คือพระนิพพาน

การเดินทางทุกครั้งขอลูกกรักทั้งหมดจงอย่ามีความประมาท และก็จงอย่าคิดว่าอันตรายจะไม่มีกับเรา ถ้าบังเอิญจะพึงมีอันตรายเกิดขึ้น ก็จงคิดว่าเป็นเรื่องกฎของกรรม เราทำดีที่สุดแล้ว เราเสียสละทุกอย่าง ชีวิตและเลือดเนื้อเราก็ออม ถึงแม้ว่าฉันจะไม่มีความสุข ความทุกข์มันจะเบียดเบียน เพราะการถือถือบรรดาพี่น้องชาวไทยและไม่ใช้ไทยที่อยู่ในเขตประเทศไทยให้มีความสุขตามความสามารถของเราที่จะพึงทำได้ และก็เป็นการสนองพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงไว้วางพระราชฤทัยให้คณะของเราตั้งเป็นศูนย์ขึ้น ในนามของพระองค์ และคนทุกคนที่ช่วยทำงาน คือลูก ๆ ทั้งหมดก็ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นศูนย์สงเคราะห์ ไม่ได้คิดจะเป็นปฏิปักษ์กับใคร จิตใจของพวกเราเต็มไปด้วยความเมตตาปราณี สละทิ้งทรัพย์สิน สละทิ้งเวลาการงาน

บางครั้งเราต้องขาดจากราชการเราก็พร้อมทำ และการไปทำงานทุกครั้ง ทุกคนก็เสียสละทรัพย์สินช่วยในการเดินทาง ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งพ่อคิดว่า ถ้าจ้างคนอื่นเขาทำก็ยังไม่สามารถจะทำได้ดีเท่ากับลูกของพ่อ ความน่ารักของลูกของพ่อทุกคนอย่างนี้ พ่อคิดว่าพ่อจะหาที่ไหนไม่ได้แล้ว พ่อเห็นว่า พ่อเป็นคนที่มีบุญที่สุด ฉะนั้นจรรยาทั้งหลายเหล่านี้เป็นความดีของลูก และก็ควรเป็นความดีที่ฝังอยู่ในใจตลอดไป จนกว่าจะสิ้นชีวิต ศูนย์นี้องค์สมเด็จพระบรมศาสดา ทรงเรียกว่าสังคหวัดตุศูนย์ คือ เป็นศูนย์ที่มีการสงเคราะห์คนในด้านวัตถุและกำลังใจ

ต่อไปนี่พ่อจะขอปรารภเรื่องของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเป็นบุคคลตัวอย่างที่มีความสามารถทั้งในด้านการปฏิบัติในเรื่องส่วนพระองค์ และในด้านปฏิบัติกับปวงชนชาวไทยทั้งหมดรวมทั้งปฏิบัติกับชาวต่างประเทศด้วย แม้แต่กระทั่งกับศัตรูพระองค์ก็ทรงเห็นว่าเป็นมิตร ไม่เคยคิดที่จะเป็นศัตรูกับใคร สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดนั่นก็คือพระองค์ทรงช่วยประชาชน ทรงช่วยชาวโลกด้วย และก็ทรงช่วยพระองค์เองได้ดีที่สุดในด้านของธรรมะ สำหรับวันนี้พ่อจะขอ

พระราชจริยาวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงประพฤติปฏิบัติ ให้ลูกกรักทั้งหลายจะพึงรับทราบ รับทราบแล้วก็จะปฏิบัติตามด้วยเพราะว่าจะช่วยให้พวกเราดี

ก่อนที่จะพูดถึงธรรมะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติได้ ก็จะขอขึ้นไปถึงจริยาวัตรของพระองค์ พระราชจริยาวัตรของพระองค์นี้เราจะรู้ไม่ได้เลยว่า ทรงทำอะไรบ้าง วันทั้งวันพระองค์ไม่มีเวลาว่าง บางวันมีพระราชภารกิจตั้งแต่เช้าจรดเย็น เวลายื่นก็ต้องมานั่งปฏิบัติงาน รับแขกกลางคืนอีก กว่าจะทรงเซ็นหนังสือได้ก็ต้องใช้เวลา ๒๔ นาฬิกาผ่านไป เมื่อทรงเซ็นหนังสือแล้ว หลังจากนั้นพระองค์ก็ทรงเจริญพระกรรมฐาน วันที่พอเข้าไปพบกับพระองค์ พระองค์ตรัสว่าเวลานี้การฟังเทศรู้สึกรู้ว่า ฟังไม่ค่อยจบ นอนฟัง ฟังไป ฟังไป รู้สึกว่าหนักเข้า ความไม่ได้ยินในเทศรู้สึกรู้ว่า เกล็ดหลับ แต่ว่าพอเทศดังแกร็ก รู้สึกตัวตื่นขึ้น แล้วก็พลิกฟังใหม่อีกหน้าหนึ่ง คราวนี้ก็หลับไปเลย พระองค์ทรงติพระองค์เองว่า รู้สึกว่าไม่ดี

แต่พอกลับทูลพระองค์ไปว่า นั่นเป็นความดี เพราะว่าถ้าหลับในระหว่างการฟังธรรม เชื่อว่าจิตฝังอยู่ในธรรมตลอดเวลา และการฟังค่อย ๆ เกล็ดไปทีละน้อย ๆ พอเทศหมดหน้า รู้สึกเสียงดังแกร็ก ก็แสดงว่านั่นไม่ได้หลับ แต่ทว่าจิตฟังธรรมเป็นงานสมาบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟังไม่ได้ยินเสียงเลยนั่นเป็นงาน ๔ ความจริงเรื่องนี้ดีมาก ฉะนั้นขอบรรดาลูกกรักทุกคนจงปฏิบัติเยี่ยงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จงอย่าอ้างว่าข้าพเจ้ามีงานมาก มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่มีโอกาสเอาจิตเข้าไปฝึกฝนธรรมะ

การปฏิบัติธรรมะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรงปรารถนาให้พ่อฟังดู เหมือนว่าพระองค์ทรงเป็นบุคคลที่ไม่มีเวลาว่าง เวลาใดถ้ามีโอกาสว่างนิดหนึ่ง ก็ใช้เวลาฟังเทศบ้าง วินิจฉัยธรรมะบ้าง และในบางขณะที่พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินไปรอบ ๆ พระราชฐานที่พักพระองค์จะถือเวลาว่าจะเดินสักกี่ชั่วโมง ถ้าเดิน ๑ ชั่วโมง เอาเทศสละไปด้วย แล้วก็ฟัง ๒ หน้า ถ้าเดิน ๒ ชั่วโมง ก็ฟัง ๔ หน้าเทศ อย่างนี้รู้สึกว่าคุณดี จริยาวัตรส่วนนี้ ขอบรรดาลูกกรักควรจะฝึกฝนใจให้มาก พยายามปฏิบัติตามพระองค์ให้มาก เวลาบูชาพระ พระองค์ก็ทรงสมาธิ ทำสมาธิ และวิปัสสนาญาณในระยษนั้น

เวลาที่เสด็จบรรทมก็ทรงฟังเทศ เป็นอันว่าพระองค์จะไม่ยอมให้เวลาที่ว่างอยู่เสียเปล่าไป ในด้านของความดี จะพยายามหาทางบีบบังคับอารมณ์จิตให้อยู่ในขอบเขตของความดี คือฟังเสียงธรรมะ ขณะใดที่จิตสนใจในธรรม พระพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า ขณะนั้นจิตย่อมว่างจากกิเลส ลูกต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความสนใจให้มาก เรียกกันว่าเป็นการปฏิบัติแบบเบา ๆ

อีกประการหนึ่งการเจริญพระกรรมฐานของพระองค์อันดับแรก คงจะตั้งพระทัยมุ่งสมาธิเป็นงานสมาบัติบาทใดบทหนึ่ง และการที่พอไปพบกับพระองค์ตอนนั้นพระองค์ตรัสว่า การทำสมาธิเวลานี้ ไม่มุ่งหวังจุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะ ปล่อยไปตามสบาย จะถึงไหนก็ใช้ได้ เป็นที่พอใจ จริยาแบบนี้ลูกกรักเป็นจริยาที่ดีที่สุด เพราะพ่อเองก็เคยตกอยู่ในความหวนไหว้มามากแล้ว ทำให้ยุ่งยากใจ เพราะการบังคับจิตต้องการจะให้ได้งานขั้นนั้น ได้งานขั้นนี้

แต่ในที่สุดแทนที่มันจะดี มันก็กลับเลว ผู้การปล่อยอารมณ์ใจสบายไม่ได้ การทรงสมาธิ หรือพิจารณากรรมฐานในด้านสมถภาวนาหรือวิปัสสนาภาวนาอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี ถ้าจิตเราปล่อยไปตามสบาย มันจะถึงฉนวนไหนก็ช่าง เมื่อถึงไหนพอใจแค่นั้น อย่างนี้ถูก อารมณ์ฉนวนและวิปัสสนาญาณที่เข้าถึงใจ จะมีการทรงตัวและในที่สุดก็จะสามารถตัดกิเลสสมุจเฉตพหุทาน คือตัดกิเลสได้อย่างเด็ดขาดกิเลสไม่กำเริบ เรียกว่ามีอารมณ์จิตเข้าถึงพระนิพพานได้แน่นอน **วิธีปฏิบัติแบบนี้ถูกรักต้องพยายามปฏิบัติให้มาก คำว่ามากก็หมายความว่า การเว้นจากการงาน เมื่อยามว่าง ไม่ควรจะให้โอกาสปล่อยไป**

และอีกประการหนึ่ง สิ่งที่บรรดาลูกและทุกคนสงสัยส่วนใหญ่ว่า บางทีก็ภาวนาไปว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ เป็นต้น พอจิตเคลิ้มแผ่ลิ้นเดียว มันกลับจับอย่างอื่นมาว่า แต่ว่าอยู่ในขอบเขตของสมถะและวิปัสสนา อย่างนี้หลายคนอาจจะตกใจ คิดว่าอารมณ์เราฟุ้งซ่านไป พ่อก็ขอแนะนำว่า ความจริงถ้าจิตตกเข้าถึงอุปจารสมาธิ เวลานั้นอารมณ์มันเป็นทิพย์ มันย่อมจะรู้ว่า การตัดกิเลสของเราควรจะตัดกิเลสด้วยกรณีใด ๆ ฉะนั้นจิตจึงหันปล่อยทิ้งของเก่า จับสิ่งใหม่เข้ามา ซึ่งมันเป็นประโยชน์กว่านี้ จะเห็นได้ว่า อารมณ์จิตประเภทนี้จะเกิดกับคนส่วนมาก แต่มันก็จะมีความรู้สึกรู้สึกว่าผิดเป้าหมาย แต่ความจริงไม่ผิด เพราะตอนนั้นอารมณ์ปัญญามันเกิดขึ้น เพราะอำนาจของความเป็นทิพย์ คือสมาธิของจิต

ฉะนั้นการปฏิบัติ ขอบรรดาลูกรักทั้งหลาย จงพยายามปฏิบัติเอาอย่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลูกรักทั้งหลายจงจำไว้ว่า ความดีเกิดขึ้นกับเรามากคนเขาก็รักเรามาก แต่ถ้าความดีเกิดขึ้นกับเราน้อย คนเขาก็รักเราน้อย เมื่อคนรักน้อย คนเกลียดมาก เราก็มีความทุกข์กายทุกข์ใจมากกว่าความสุข เดินไปพบคนที่เรารัก หรือเขารักเรา เราก็ยิ้มแย้มแจ่มใสมีความสุขชื่นบาน แต่ถ้าไปพบคนที่เกลียดเราเมื่อไร เมื่อนั้นแหละความกลุ้มใจ กำเริบใจมันก็เกิดขึ้น เราจะหาความสุขไม่ได้

ขณะที่พ่อนอนป่วยอยู่ที่บ้านพักชายทะเลจังหวัดระยอง พ่อยื่นมองดูคลื่นในทะเลที่พัดเข้ามาหาฝั่งแล้วก็สลายตัวไป แล้วพ่อก็มองดูตัวของพ่อเอง ว่าตัวของพ่อก็ไม่ต่างอะไรกับคลื่นในทะเล มันเกิดขึ้น มันก็สลายไป เกิดขึ้นแล้วก็สลายไป ที่ยังมีคลื่นอยู่ ก็เพราะยังมีลม ถ้าลมหมดเมื่อไร คลื่นก็หมดเมื่อนั้น เหมือนกับชีวิตของพ่อเช่นเดียวกัน มันจะหนุ่ม มันจะแก่ มันจะขาว มันจะดำ ก็เป็นเรื่องของลมหายใจ ลมมันสร้างให้เกิดขึ้น ถ้าลมหมดเมื่อไร พ่อก็ตายเมื่อนั้น

เช่นเดียวกับคลื่นในทะเล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสบอกกับพ่อว่า เรื่องคลื่นนี้ผมก็ชอบ เพราะว่าชอบดูคลื่น การที่ชอบคลื่นและพิจารณาคคลื่นเป็นกรรมฐาน ก็เพราะอาศัยชอบเล่นเรือใบ และก็ทรงวินิจฉัยต่อไปว่า เห็นคลื่นที่มากกระทบฝั่ง คลื่นมันเกิดแต่ละลูก ไม่ใช่คลื่นลูกเก่า มันเป็นคลื่นลูกใหม่ ขึ้นทดแทนซึ่งกันและกัน ในที่สุดมันก็มากกระทบฝั่งหายไป และน้ำอาจจะกระเพื่อมขึ้นมาใหม่กลายเป็นคลื่นลูกใหม่ ก็มาเทียบกับอารมณ์จิตของพระองค์ว่า ร่างกายมันก็ทรงอยู่ได้คล้ายกับคลื่นในทะเล คลื่นในทะเล ถ้าลมยังมีอยู่เพียงใด คลื่นก็จะมิอยู่เพียงนั้น ถ้าลมหมดเมื่อไรคลื่นก็หาย เหมือนกับร่างกายของเรา ถ้าหมดลมเสียเมื่อไรก็ชื่อว่าตายเห็นไหมลูกรัก พระ

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นทุกอย่างเป็นกรณีฐาน ที่พ่อเคยบอกลูกว่า จงดูทุกอย่างให้เป็น สมตะและวิปัสสนา จิตใจจะได้ตัดกิเลสง่าย

อีกตอนหนึ่งพระองค์ตรัสว่า ที่หลวงพ่อบอกว่าร่างกายมันกรอบเต็มที ถ้าหมดภารกิจคือลูก หลายมีกำลังใจใหญ่ พอจะคุ้มตัวได้ ก็จะขอวางภาระ ตรัสต่อไปว่า กระผมเห็นว่าคงจะไม่มีใครทรง ตัวได้แน่นอน มันคง แม้แต่กระผมเองก็เหมือนกัน ก็ยังไม่รู้สึกตัวว่าดี ฉะนั้น ผมอยากจะขอ อาราธนาหลวงพ่ให้อยู่ต่อไป พ่อได้กราบทูลว่า เรื่องขั้น ๕ พ่อยึดถือไม่ได้ เพราะอะไร ๆ มันก็ ไม่ใช่เรื่องของพ่อ ขั้น ๕ มันจะเกิด ขั้น ๕ มันจะพังมันก็เป็นเรื่องของขั้น ๕ แต่ที่พยายามรวบรวมกำลังใจให้อยู่เช่นนี้ ก็เพราะห่วงลูกห่วงหลาน เพราะลูกหลานของพ่อดีทุกคน

ถ้าลูกหลานของพ่อไม่ดีขนาดนี้ละลูกเอ๊ย ไม่ต้องห่วง อย่าว่าแต่เสียงของพ่อเลย แม้แต่ร่างกายของพ่อ ลูกก็จะไม่ได้เห็น บางทีลูกจำนวนมากอาจจะไม่รู้จักแม้แต่ชื่อของพ่อเสียด้วย เวลานี้พ่อ มาคิดถึงร่างกายของพ่อว่ามันแก่มากแล้ว **สงสารลูกที่รักที่มีความดี เพราะบรรดาลูกทั้งหลายคงจะ คิดว่าที่พึ่งใหญ่ของเรานี้ก็คือพ่อ แต่ลูกจงอย่าลืมว่าที่พึ่งจริง ๆ ที่ลูกจะพึ่งได้ ก็คือธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พ่อได้ศึกษามาและกปฏิบัติมาพอมีผลตามที่กำลังของพ่อจะพึงทำได้**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสปรารภถึงเรื่องที่เกิดขึ้นที่เมืองยะลาในเดือนกันยายน ขณะที่พระองค์เสด็จเยี่ยมประชากรของพระองค์ที่จังหวัดยะลาปรากฏว่ามีเสียง ระเบิดดังขึ้น ๒ ครั้ง แต่ความจริงพ่อได้ยินข่าว พ่อก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่ว่าในใจส่วนหนึ่งยัง อุดที่จะสงสารพระองค์ไม่ได้ เพราะว่าพระองค์ทรงกระทำทุกอย่างเพื่อความสันติสุขของปวงชน ชาวไทยทั้งชาติ ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์ เสียสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ มีน้ำพระราชหฤทัยหวังอยู่อย่างเดียวกันว่า ทำอย่างไรคนไทยทั้งชาติจึงจะมีความสุข และถ้าสิ่งนั้นไม่เกินความสามารถของพระองค์แล้ว พระองค์ทรงทำทุกอย่างรวมความแล้วพระองค์เป็นผู้ให้ไม่ใช่ผู้รับ

พระองค์จึงได้ปรารภว่า วันนั้นพ่อดูยินเสียงระเบิดครั้งแรกเห็นคนเขาวิ่งวนขวักไขว่ไปมา ก็มีความรู้สึกว่เสียงระเบิด มันระเบิดไปแล้วก็เป็นอดีต อย่างนี้ตามภาษาบาลีเขาเรียกว่า อดีตใกล้ ปัจจุบัน ถ้าเราจะเอาจิตไปคิดห่วงใยเรื่องราวในอดีต งานในปัจจุบันของเราก็ไม่เป็นผล ฉะนั้น พระองค์จึงได้ทรงวางอารมณ์เฉยเป็นอุเบกขา ว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นมันเกิดแล้วก็แล้วกันไป เวลานี้มี หน้าที่ที่จะทำงานในปัจจุบันก็ทำ ทำไปจนกว่าจะเสร็จ และหลังจากนั้นพระองค์ก็ทรงให้โอวาทแก่ ลูกเสือชาวบ้าน ทรงปรารภว่าวันนั้นพูดยาวหน่อย เพราะเป็นการดับกำลังใจในความตื่นเต้นของ ประชาชนและลูกเสือทั้งหลาย

หลังจากให้โอวาทเสร็จ จะต้องเสด็จไปเยี่ยมประชาชน ก็ทรงดำริว่า ถ้าขณะที่ไปเสียง ระเบิดมันระเบิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จะเป็นอย่างไร ความจริงระเบิดที่ระเบิดขึ้นมานั้น ไกลจากที่ ประทับ ลูกหนึ่ง ๕๐ เมตร อีกลูกหนึ่ง ๑๐๐ เมตร แต่ว่าถ้าพระองค์เสด็จไปเยี่ยมประชากรของพระ องค์ ระเบิดทั้งสองจุดจะไกลจากพระบาทเพียง ๗ เมตรเท่านั้น พ่อทราบจากเจ้าหน้าที่ผู้มีความ ชำนาญในระเบิดแสวงผลประเภทนี้มีรัศมีทำการถึง ๒๐ เมตร ที่ได้ผล และขอลูกทุกคนก็จงศึกษา

ไว้ว่าระเบิดแบบนี้เขาทำไว้ เขาวางไว้ หรือเขาหมกไว้ ในที่ไม่น่าจะสงสัย เขาจะมีวัตถุชิ้นหนึ่งเป็นเครื่องล่อตา เช่น ไม้ขีดจุดไฟแช็ค หรือว่าเป็น หรือของที่น่ารักรวางไว้ แต่มีสายล่อไว้ ถ้าบังเอิญใครมีความสนใจในวัตถุนั้นหยิบขึ้นมา สายเชือกที่ผูกกับขนวนจะกระตุกระเบิด ระเบิดก็จะเกิดระเบิดทันที

เรื่องนี้ลูกทั้งหลายก็ควรระวังไว้ เพราะว่าอันตรายมันจะเกิดมีเพราะสิ่งที่เรารัก ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า ปิยโต ชายเต โสโก ปิยโต ชายเต ภัย ความเศร้าโศกเสียใจเกิดขึ้นจากความรัก ภัยอันตรายเกิดขึ้นได้เพราะอาศัยความรักเป็นเหตุ เนื่องด้วยสมเด็จพระบรมโลกเชษฐัตถ์อย่างนี้ตรงฉะนั้น ขอลูกทั้งหลายจงจำไว้ ระวังระวังเรื่องนี้ให้มาก แต่ถ้าบังเอิญวิบากกรรมให้ผล ก็จะเป็นปัจจัยให้เราลืมได้เหมือนกัน ในตอนที่สอง พระองค์ก็ทรงตัดสินพระทัย ว่าเรื่องระเบิดที่จะระเบิดขึ้นมาภายหลัง ทันเป็นเรื่องของอนาคต ถ้าเอาจิตใจไปยุ่งกับอนาคตเข้าแล้ว งานปัจจุบันมันจะเสียเป็นอันว่า น้ำพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความมั่นคงในอุเบกขารมณ์ มีความมั่นในธรรม คนที่จิตมั่นในธรรมจริง ๆ มีความกล้าพอที่จะเอาชีวิตเข้าแลกกับความดีได้

ฉะนั้น ขอบรรดาผู้รักทั้งหลายจงจำพระราชจริยาวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ และจงพยายามกระทำน้ำใจของลูกให้เหมือนกับน้ำพระทัยของพระองค์ คือว่า จงเห็นว่าชีวิตมีความหมายน้อยกว่าความดี เราเกิดมาแล้วคราวนี้ เราก็ต้องตาย ไหน ๆ จะตาย ขอให้เราตายอยู่กับความดี เท่านั้นเป็นพอ และถ้าความดีนี้เป็นความดีสูงสุดลูกรักทั้งหมดของพ่อก็จะไปพระนิพพานได้

เป็นอันว่าพ่อเห็นน้ำพระทัยในความเมตตาปรานีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าพระองค์ทรงปฏิบัติตามธรรมะขององค์สมเด็จพระบรมสุคต ในด้านพรหมวิหาร ๔ ได้อย่างครบถ้วน เห็นหรือยังลูกรัก ถ้าเห็นแล้วก็จำไว้ ทำอย่างพระองค์ ความดีไม่หนีเราไปไหน ในเมื่อเราทำความดีใครเขาจะหาว่า เราชั่ว เราเลว ก็ช่างเขา จงจำวาจาของพระพุทธเจ้าไว้ว่า นินทา ปัสตสา ขึ้นชื่อว่า นินทาและสรรเสริญเป็นธรรมดาของโลก ไม่มีใครจะหนีการนินทา ไม่มีใครจะหนีการสรรเสริญได้ ถ้าลูกไปปรับมันเมื่อไรลูกก็จะมีแต่ความทุกข์ใจเท่านั้น

นี่พ่อพูดลูกกับของพ่อ พ่อไม่ได้พูดกับคนอื่น ที่เขาคิดว่าเขาไม่ใช่ลูกของพ่อ หรือเขาคิดว่าเขาเป็นปฏิปักษ์ต่อพ่อ แต่พ่อน่ะไม่เคยคิดว่าจะจะเป็นปฏิปักษ์ต่อใคร ใครเขาจะคิดยังไงเป็นเรื่องอารมณ์จิตของเขา เราอย่าไปยุ่ง เราอย่าไปเกี่ยว ใจของลูกจะมีความสุข เรื่องรับคำนิทา รับคำสรรเสริญ นี่พ่อรับมาแล้ว มันก็คุ้มเหลือเกินลูกรักทำให้ไม่สบายทั้งกาย และไม่สบายทั้งใจ

เวลาที่พ่อเดินทางไปในที่ทุกแห่ง ลูกจะเห็นหน้าตาพ่อยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอาการรื่นเริงและแข็งแรง นั่นเป็นเรื่องของกำลังใจนะลูก ไม่ใช่กำลังกาย กำลังกายจริง ๆ มันจะไม่ไหว ลูกคงจะสงสัยว่า กำลังใจช่วยกำลังกายได้อย่างไร ถ้าลูกสงสัยข้อนี้ละก็ พยายามปฏิบัติตามคำสอนที่พ่อสอนลูกไว้ ทำไปเมื่อเข้าจุดที่ถึงที่สุดของอารมณ์ ลูกจะมีความรู้เองว่า กำลังใจมีความสำคัญกว่ากำลังกาย ภายพินัย ถ้าใจกำลังดี สามารถจะแบกกายไปได้

อีกตอนหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสกับพ่อว่า ท่านหญิงวิภาวดีมีความห่วงใยในพระองค์มาก เพราะว่ามีมาเดือนอยู่เสมอ ขณะที่พระองค์ตรัส รู้สึกว่าเหลียวซ้ายแลขวา และก็ตรัสอีกว่า เวลานี้หายไป การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่า ท่านหญิงวิภาวดีมาเยี่ยมอยู่เสมอ และก็ดักเตือนเสมอ จุดนี้ขอบรรดาลูกกรังจงจำไว้ ว่าความรู้สึกอย่างนี้จะมีขึ้นมาได้ นั่นก็คือ บุคคลผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม จะต้องมียารมณืเข้าถึงทิพยจักขุญาณ คือมียารมณืเป็นทิพย์ มีความรู้สึกทางใจคล้ายกับตาทิพย์ ในเมื่อท่านได้ทิพยจักขุญาณ ท่านก็มีโอกาสรับสัมผัสได้

นี่แสดงว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชภารกิจมาก เรื่องของพระองค์มีเรื่องกวนทั้งกายและใจ อย่างที่บรรดา ลูก ๆ ทั้งหลายจะไม่มีโอกาสประสบการรบกวนอย่างพระองค์เลย กลางวันก็ไม่ได้พักกลางคืนก็ไม่ได้พัก มีเวลาพักอยู่นิดเดียว พระองค์ทรงทำพระกรรมฐาน และก็ทรงทำได้ดี บุคคลประเภทนี้ ลูกควรจะลอกแบบเอาไว้ การเลียนแบบ การลอกแบบ “การปฏิบัติตามท่านในด้านของความดีไม่ใช่ความเสีย เป็นผลกำไรที่เราไม่ต้องร้อพื่นเอง”

“เรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าหญิงวิภาวดี รังสิต”

ที่สถานวิทยุ ทหารอากาศ จ.เชียงราย มีลูกหมวดคนหนึ่งแกมานั่งต่อว่าต่อขานว่า เรื่องที่ท่านหญิงวิภาวดีจะตายซึ่งเขาเรียกว่าสิ้นชีพิตักษัยนะ หลวงพ่อรู้หรือเปล่า และถ้ารู้ทำไมไม่ห้ามปราบ และท่านหญิงวิภาวดีตายแล้วไปไหน จะรู้ได้ยังไง อันนี้เป็นปัญหาสำคัญที่บรรดาท่านพุทธบริษัทหลายท่านสนใจ นับตั้งแต่ท่านหญิงวิภาวดี รังสิต ถูกกระสุนปืนของข้าศึกที่บ้านหลังคลองจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต้องสิ้นชีพิตักษัยครานั้นก็รู้สึกว่ คนโง่จนกันไปแล้วหลายกรณี อาตมาก็นำเรื่องที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้มาคุยให้ท่านทั้งหลายฟังพอสมควรแก่เวลา และเท่าที่นึกได้

เรื่องราวของท่านหญิงวิภาวดี รังสิต อาตมาได้มีโอกาสเดินทางกับท่านหลายวาระน้ำใจของท่านหญิงประกอบไปด้วยความเมตตาปรานีมาก พระองค์ไม่เคยสนใจเรื่องของพระองค์เลยว่าจะเป็นยังไง นั่งคิดนอนคิดอยู่อย่างเดียวว่า ทำอย่างไรปวงชนชาวไทยทั้งมวลจึงจะมีความสุข การปฏิบัติงานของท่านประสานงานกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

การทำงานที่จังหวัดนครศรีธรรมราชคราวนั้น อาตมาและคณะของอาตมามีหลวงปู่ครูบาธรรมไชย คุณนันทา อนันตวงษ์ คุณเชิดศรี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา หรือที่เราเรียกกันว่า คุณอ้อย และลูกชายของอาตมาคนหนึ่งคือ คุณวิชัย โกศล ได้ร่วมเดินทางไปพร้อมกับคณะของท่านหญิงวิภาวดีโดยรถไฟ เมื่อถึงอำเภอทุ่งสง ก็มีทหารตำรวจ และข้าราชการพลเรือนมารับ จัดที่พักให้ที่โรงแรมซีเมนต์ทุ่งสง ความจริงสถานที่พักแห่งนั้นเป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งพระองค์ทรง

อนุญาต และเขาจัดห้องให้อาตมาพักรู้สึกว่ามีความสุขดีมีเครื่องปรับอากาศ จะนั่งก็สบาย จะนอนก็สบาย แต่ว่าคนอย่างอาตมาเป็นคนไม่ชอบสบาย

บ่ายวันนั้นได้เดินทางไปที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๘ ท่งสง ซึ่งมีพันตำรวจโท สุรินทร์ สิงหรา ณ อยุธยา เป็นผู้กำกับ พอไปถึงที่นั่นทางตำรวจก็รายงานว่า “หลวงพ่อบอรับ ได้ยินข่าวว่า ข้าศึกจะยกมาตีกองกำกับการเขต ๘” อาตมาจึงบอกท่านหญิงวิภาวดีว่า “ถ้ามีข่าวอย่างนี้ อาตมาก็ไม่ไปนอนที่โรงปูนซีเมนต์ ขอนอนกับตำรวจ” เขาจึงจัดที่นอนเป็นห้องของผู้กำกับให้

ในคืนวันนั้นกว่าจะนอนได้ก็เป็นเวลา ๕ ทุ่มเศษ หลับไป พอถึงเวลา ๖ ทุ่มเศษก็ตกใจตื่นขึ้น เพราะมีอาการคล้ายมีใครมาดึงหัวแม่เท้ากระดูกแรง ๆ ให้ตื่นขึ้น เมื่อตื่นขึ้นมาแล้วก็ไม่เห็นใครห้องก็ใส่กลอน หน้าต่างก็มีลูกกรงและหน้าต่างก็ไม่ได้เปิด ประตูก็ใส่กลอน แต่ก็มีสภาพคล้ายคนมากระตุกจนต้องตื่น มองมามองไปไม่เห็นใคร เห็นวิทยุติดต่อเขาว่างไว้ข้าง ๆ ใกล้ที่นอน จึงย่องเข้าไปเปิดฟัง เพื่อว่าจะมีข่าวพิเศษ ก็เป็นการพอดีมีข่าวทางตำรวจเขาติดต่อกันมาจาก ต.ช.ค. กองร้อย ๒ ตั้งอยู่ภายนอก แจ้งมาว่า เวลาที่ที่คลองปาง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำอยู่เพียง ๕ คน เพราะเป็นตำรวจกักด่านเฉย ๆ ไม่ใช่ตำรวจสำหรับจับผู้ร้าย แต่วันนั้นกำลังตำรวจเหลือ ๖ คน เพราะไปธุระเสีย ๑ คน มีข้าศึกมาล้อมตี ๖๐ คนเศษ ตำรวจคลองปางวิทยุมาขอร้องให้ ต.ช.ค. กองร้อย ๒ ไปช่วย ทางผู้บังคับกองก็แจ้งมาทางผู้กำกับ

เสียงผู้กำกับตอบไปผ่านเครื่องที่อาตมารับฟังว่า “ให้รออยู่ก่อน คุณลิตาข้าศึกก่อนการไปกลางคืนอาจเสียที่ข้าศึก” อาตมาฟังเขาได้ตอบกันประมาณ ๕ นาที ก็รู้สึกรำคาญเลยพูดแทรกลงไปว่า “ถ้าขึ้นพวกกันอยู่อย่างนี้ ตำรวจคลองปางตายหมด ควรจะเสี่ยงให้ตำรวจกองร้อย ๒ นั้นแหละไปช่วย การเดินทางไปช่วยจะใช้รถยนต์ หรือรถมอเตอร์ไซด์ก็ตาม ก่อนถึงคลองปางสัก ๕ กิโลเมตรให้ลงเดินเข้าไปในทุ่ง อย่าเดินตามทาง เพราะข้าศึกจะโจมตี” ที่พูดอย่างนี้ ไม่ใช่พูดอย่างคนรู้ราคาญก็เลยบอกไปตามนั้น ก็เคยทราบอยู่เสมอว่า ถ้าข้าศึกตีหน่วยเล็ก และถ้าหน่วยใหญ่ไปช่วย จะถูกข้าศึกดักตีตามทาง

ในที่สุด ผู้กำกับฯ เขาก็สั่งการไปตามนั้น แล้วอาตมาก็นอน ไม่ใช่เรื่องของพระจะไปรบกับเขา พอหลับตาก็มีคนคนหนึ่ง ไม่ใช่คนหรือคหี แต่งตัวชุดสีแดง ประดับเพชรแพรวพราว จึงถามไปว่า “ใคร” เขาใช้นามของเขาวว่า “ผมคือลุงเปรม” จึงถามว่า “ลุงเปรม มาทำไม” ลุงเปรมก็บอกว่า “ไปคู่มั่นตีกันดีกว่า” ถามว่า “มั่นตีกันที่ไหน” ลุงเปรมบอกว่า “มั่นตีกันที่คลองปาง” ถามว่า “จะไปได้อย่างไร” ลุงเปรมก็บอกว่า “ท่านนอนอยู่ยังงี้แหละ เดี่ยวก็ฝันตามผมไปเอง” ก็เลยตกลง ก็มีสภาพคล้ายความฝัน คือ ตัวเราเดินตามเขาไป คงจะเป็นฝันไปลอยอยู่กลางอากาศที่คลองปาง เห็นข้าศึกมีกำลังประมาณ ๖๐ คน ล้อมรอบ และดักอยู่ ๒ ข้างทางส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งกระจายอยู่ทั่วบริเวณ ถ้าตำรวจจากกองร้อย ๒ เข้าไปก็จะถูกโจมตีทันที

ขณะที่ฝันว่าไปลอยอยู่ใกล้ ๆ สถานีตำรวจคลองปาง ก็ได้ยินเสียงจากเครื่องขยายเสียงของ
ข้าศึกที่เข้าโจมตีประกาศออกไปว่า “ขอให้ตำรวจวางอาวุธ เรามาดี เราไม่ต้องการฆ่าคน เราต้องการ
อย่างเดียว คือ อาวุธ ขอทุกท่านวางอาวุธเสีย ขอมแพ้โดยคุณฉันทภาพ แล้วท่านจะไม่มีอันตราย” พอ
ขาดคำข้าศึกก็มีเสียงประกาศก้องของหัวหน้าสถานีซึ่งเป็นคำตอบว่า “คำว่าวางอาวุธไม่มีสำหรับที่นี่
เวลานี้ได้วิทย์ขอกำลังตำรวจมาช่วยแล้ว ประเดี๋ยวตำรวจก็มา”

พอสิ้นคำพูด ต่างคนต่างยิงกัน แต่เป็นเรื่องน่าแปลกอยู่นิดหนึ่ง ที่ข้าศึกเข้าไปใกล้สถานีไม่
เกิน ๑๐ เมตร สัก ๕-๖ เมตร เห็นจะได้ สถานีนั้นก็เล็กไม่มีเครื่องบัง ตำรวจทุกคนต่อสู้อยู่ข้างล่าง
แต่ว่าข้าศึกยิงขึ้นไปบนสถานี มันก็ยังไม่ถูกชิ ปรากฏว่าตำรวจ ๖ คน นั้นยิงข้าศึกตายไป ๒-๓ คน
ที่วิ่งหนีเลือดโชกไปก็หลายคน ก็เป็นเรื่องแปลก

สักครู่หนึ่งก็มีรถขายถ่านวิ่งไปจากป่า เจ้าข้าศึกก็นึกว่าเป็นรถบรรทุกตำรวจตระเวนชาย
แดนที่ขอกำลังมาช่วยก็เลยยิงรถถ่าน ไร่รถถ่านถูกยิงก็คิดว่าถูกปล้นเพราะห่างจากสถานีประมาณ
๕ กิโลเมตร พอถึงสถานีตำรวจที่ตั้งใจมาแจ้งความ พอเห็นเขายิงกันก็เลยวิ่งต่อไปข้างแตกก็เลยพบ
เจ้าข้าศึกเข้าใจว่ามีตำรวจตระเวนชายแดนมาช่วยก็เลยถอยออกไป ก็พอดีกำลังตำรวจตระเวนชาย
แดนมาถึง ข้าศึกถอยไปแล้ว

ตอนเช้า ท่านหญิง ก็มาบอกว่า เมื่อคืนตำรวจคลองปางถูกยิงจะไปเยี่ยมกัน แล้วก็ไปเยี่ยม
ตำรวจตระเวนชายแดนกองร้อยต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ภายนอก ไปโดย ฮ. หลังจากนั้นก็ไปที่บ้านหลังคลอง
สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจุดที่ท่านหญิงวิภาวดีถูกยิง พอไปถึงท่านผู้กำกับก็บอกว่า “ที่นี้ลงไม่ได้ครับ
หลวงพ่อบอก เพราะมันยิงกันอยู่ทุกวัน จึงบอกผู้กำกับว่า ให้ฮ. บินวน ๓ รอบก่อน ถ้าฉันตัดสินใจให้ลง
ก็ขอให้ลง ถ้าฉันบอกว่าไม่ควรลง ก็ไม่ต้องลง เมื่อบินวนครบ ๓ รอบ กำลังใจมันบอกลงได้ ก็เลย
บอกให้ลง จุดที่ลงไปนั้นเป็นจุดใจกลางที่ข้าศึกตั้งอยู่ พอลงไปแล้วรู้สึกว่ พวกผู้ชายเขาหลบไป
หมด มีแต่ผู้หญิงกับเด็ก ท่านหญิงวิภาวดีก็เรียกเข้ามา มีคนมากระซิบว่า “พวกนี้เป็นพวกผู้ก่อการ
ร้าย” ท่านหญิงวิภาวดีก็บอกว่า “คำว่า ผู้ก่อการร้ายสำหรับฉันไม่มี ที่ฉันมานี้ฉันมาเยี่ยมคนไทย ถ้า
ทุกคนที่อยู่ในเมืองไทย ไม่ว่าชาติเชื้อศาสนาใด ฉันถือว่าเป็นคนของฉันหมด ฉันเป็นเพื่อนกับเขา
ทั้งหมด”

เครื่องบินเราจอดอยู่ประมาณครึ่งชั่วโมง แจกข้าวของ ยา เสื้อผ้ากันตามระเบียบสำหรับ
ท่านหญิงวิภาวดี ท่านก็คลุกคลีกับคนทั้งหลาย นี้ ถ้าเราไม่ทราบมาก่อนว่า ท่านเป็นหม่อมเจ้าละก็
จะไม่รู้เลยในสภาวะของท่าน เพราะท่านไม่เคยแสดงตนว่าเป็นเจ้า ท่านแสดงตนเป็นคนเสมอกัน
นั่งติเข้าคุยกัน จูงมือคนนั้นคนนี้ บางคนทำลับ ๆ ล่อ ๆ ไม่กล้าเข้ามา ท่านก็เรียกให้เข้ามา แล้วท่านก็
เดินไปจูงมือเขาเข้ามา นี้แสดงว่า “น้ำใจของท่านหญิงวิภาวดี เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาปรานี”

ทั้งนี้ เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงสนับสนุน ถิ่นการแจกของแก่บรรดาประชาชนทั้งหลายในถิ่นทุรกันดาร สิ่งของที่มีไปถ้าไม่ตรงตามประสงค์ ของบุคคลผู้รับ

พอเวลา ๒ทุ่ม ท่านหญิงวิภาวดี ก็สั่งเจ้าหน้าที่วิทยุตรงถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วท่านก็กราบถวายบังคมทูลให้ทรงทราบวาทันนั้นเขาต้องการอะไรบ้าง แล้วรุ่งขึ้นวันหนึ่งหรือ อย่างช้าก็วันที่ ๒ สิ่งของที่ต้องการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะส่งไปถึงสถานที่ที่จะแจกทันที นี่เป็นอันว่า การกิจที่เราทำจุดนั้น ก่อนหน้าที่จะถูกยิง ๑ วัน จะเป็นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ นี้ ก็จำไม่ได้ นะ พอเยี่ยมจุดนั้นแล้วก็เดินทางไปเยี่ยมจุดอื่นต่อไปตลอดวัน ได้เวลาเย็นก็กลับ

กลางคืนวันนั้น อาตมาก็ยังคงนอนที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนแดนเขต ๘ ตำรวจทหารเขาเป็นรั้วป้องกันเรา ยามที่เขาไม่ทุกข์เราก็อยู่เป็นเพื่อนเขา ถ้าตำรวจทหารตามหมคนี่ คนอื่น ๆ นะ อาจจะยังไม่ตาย แต่ว่าความเป็นไทอาจจะตาย ความเป็นไทนี่แปลว่า ไม่ใช่ทาส เพราะ ฉะนั้น เราจะปล่อยให้ทหารตำรวจหรืออาสาสมัครตามนั้นไม่ได้ เพราะว่าถ้าเขาตายแล้ว อิสรภาพที่ เรามีอยู่จะหมดไป คุณลาวเป็นตัวอย่าง

ที่อาตมานอนกับตำรวจที่กองกำกับฯ นั้น ความจริงไม่ใช่จะอวดวิเศษว่าตัวจะไม่ตาย เพราะ ตำรวจมีความหวั่นไหวคิดว่าข้าศึกจะโจมตีกองกำกับฯ ก็เลยอยู่ให้กำลังใจตำรวจ ถ้าบังเอิญเขาจะตี จริง ๆ แล้ว ถ้าบังเอิญตำรวจจะต้องตาย ข้าศึกก็จะได้กำไรพระอีก ๑ องค์ การให้กำลังใจแบบนี้ เพราะถือว่า ตำรวจเขามีทุกข์เพราะเรา เราอยู่แนวหลังนี้ จะคิดกันว่าเรา อย่างลำบากที่สุดก็คือ แดด ร้อนไปนิดหนึ่ง ลมหนาวไปสักนิดหนึ่งก็บ่น กินข้าวสวยไปหน่อยก็บ่นว่าหิวมันจะเลยเวลา ทำงาน เลยเวลาไปนิดหนึ่งเราก็บ่นว่าวันนี้ขาดทุน ถ้ารับราชการหรือรับจ้าง

แต่ถ้าเราจะดูชีวิตทหารตำรวจชายแดนกันบ้าง ท่านทั้งหลายเหล่านี้ ท่านไม่มีเวลาพัก ทั้ง กลางวันและกลางคืน ไม่มีทั้งเวลาพักและไม่มีเวลาเพลอ ถือปืนที่ดูเหมือนว่ามีค่าประเสริฐสุด รัก ปืนยิ่งกว่าภรรยา เพราะว่าปืนกับชีวิตเป็นของคู่กัน ดึกแสนดึก หนาวแสนหนาว ตำรวจทหารไม่เคย บ่น ฝนจะตกฟ้าจะร้องก็ไม่บ่น บางครั้งฝนตก น้ำท่วมบังเกอร์ที่ยืนอยู่ ก็จำเป็นต้องยืนแช่น้ำอยู่อย่าง นั้น แล้วเขาทั้งหลายเหล่านั้นยื่นทำอะไร รายได้ของเขาสูงส่งมากมายนักกริ พลตำรวจ พลทหาร นาย ตำรวจ นายทหาร มีรายได้ดีกว่าข้าราชการธรรมดาเสียอีก ก็เปล่า รายได้ของเขาแต่ละคน ๑ เดือน บางทีสู้รายได้ของเราครั้งเดือนก็ไม่ได้

แล้วทำไมเขาจึงต้องทำอย่างนั้น ที่เขาทำอย่างนั้นก็เพื่อชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ และ ปวงชนชาวไทย การเสียสละเพื่อให้คน ๔๑ ล้านคน มีความสุข แต่เขาเองยอมลำบาก เขาอาจจะต้อง เจ็บตัวจากอาวุธของข้าศึกและอาจจะต้องเสียชีวิตจากอาวุธของข้าศึกเขาก็ยอมเสียสละ ฉะนั้น อาตมาจึงเห็นว่า ตำรวจมีความหวั่นไหวเมื่อรู้ข่าวว่าข้าศึกจะโจมตี จึงอยู่เป็นเพื่อน เพื่อเป็นกำลังใจ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นพระเครื่องป้องกันอันตรายให้ตำรวจได้

คืนวันนั้นนอนเกือบ ๕ ทุ่มก็หลับ เพราะกลางวันเหนื่อยตลอดวัน พอ ๖ ทุ่มเศษก็ตื่นดูนาฬิกา คิดว่า เอาอีกแล้ว เมื่อคืนที่แล้วก็ตื่น ๖ ทุ่มเศษ คลองปางมีเรื่อง วันนี้ตื่น ๖ ทุ่มเศษ ก็ไม่ทราบว่าจะมีเรื่อง ก็เปิดวิทยุรับส่งที่เขาตั้งไว้ข้าง ๆ ที่นอน ก็มีเสียงเจ้าหน้าที่ประกาศเป็นระยะ ๆ ว่า “ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ที่เกี่ยวข้องกับพระแสงให้ระมัดระวัง คืนนี้เวลาประมาณตีหนึ่ง ได้ข่าวว่าข้าศึกจะเข้าโจมตี การโจมตีของข้าศึกจะตี ๓ ระลอก ฉะนั้น ขอให้ตำรวจที่ฐานปฏิบัติการทั้ง ๒ แห่ง ยิงป้องกันแบบประหัตประหารกระสุนไว้ก่อน เพราะกำลังจากภายนอกพร้อมที่จะตีโอบล้อมข้าศึกไว้แล้ว”

อามตาก็มานั่งคิดว่านโยบายแบบนี้เขาดีมาก เพราะความจริงคลื่นวิทยุที่ส่งไปนะ ข้าศึกรับได้ เมื่อข้าศึกได้ฟังแบบนี้ ข้าศึกที่ไหนมันจะเข้าโจมตี มันก็เลยไม่ตี ตอนเช้าอามตาก็ไปถามผู้บังคับคือ พันตำรวจโทสุทินทร์ สิงหรา ณ อยุธยา ถามว่าทำไมจึงทำอย่างนั้นละ ท่านผู้กำกับก็บอกว่าความจริงถ้าข้าศึกโจมตี ๒ ฐานนั้น เราช่วยไม่ได้เลย เราปล่อยให้ข้าศึกไปช่วยก็ใช้คลื่นวิทยุที่ข้าศึกรับได้ มันฟังว่าจะไปช่วยก็เลยไม่ตี ก็เป็นการป้องกันชีวิตของตำรวจเหล่านั้นไว้ได้

คืนนั้นพอตื่นมาแล้วก็นอนไม่หลับ จึงทำสมาธิธรรมตามแบบพระ พระมีกิจที่ต้องทำอันหนึ่งซึ่งเมื่อนอนตื่นขึ้นมาแล้วต้องทำ คือ สมาธิธรรม เมื่อทำไปจิตถึงที่สุดเวลาประมาณตี ๒ ก็ปรากฏว่ามีฉัพพรรณรังสี รัศมี ๖ ประการปรากฏชัด มีแสงสว่างไสวเหมือนไฟฟ้าสั่นสะเทือนแรงเทียนในห้อง เมื่อแสงสว่างหายไปก็ปรากฏรูปพระคล้ายพระสงฆ์มีความสวยงามดงามมาก มีแสง ๖ สีพุ่งออกจากพระวรกาย ถ้าภาพอย่างนี้ปรากฏทางพระพุทธศาสนาท่านเรียกว่า เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ทว่าองค์นั้นจะใช่หรือไม่อาตมาไม่ทราบ เมื่อปรากฏเป็นพระรูปพระโงมขึ้นมาแล้วก็ทรงเยี่ยมพระโอบุสแล้วก็ตรัสขึ้นมาเฉย ๆ ว่า “วิภาวดี มันเสร็จกิจแล้ว กิจอื่นที่จะต้องทำไม่มีต่อไปอีก” คำว่าเสร็จกิจก็หมายถึง “กิจที่จะต้องปฏิบัติตัดกิเลส ให้เป็นสมุจเฉตพหุทานไม่มีแล้วที่จะต้องทำ”

เมื่อมีพระสุรเสียงตรัสมาแบบนี้ พอจบแล้วภยานั้นก็หายไป อาตมาก็มาคิดในใจว่า “เสียงอย่างนี้ ภายอย่างนี้ เราเคยพบ เมื่อตรัสอย่างนี้เป็นพุทธพยากรณ์” ถ้าหากว่าอารมณ์ของเราไม่เลื่อนเกินไป หรือว่าไม่ใช่อุปาทาน ก็แสดงว่า “ท่านหญิง วิภาวดี รังสิต ต้องเป็นพระอรหันต์” แต่อาตมาไม่รับรองนะว่า เป็นหรือไม่เป็น นี้พูดกันตามทัศนะว่า “ถ้าหากว่าเป็นอย่างนั้น”

เมื่อเสียงหมดไป ภาพหายไป อาตมาก็นอนไม่หลับ เพราะมันไม่อยากจะหลับ มันตื่นอยู่ตลอดเวลาที่เจริญสมาธิธรรมเรื่อยไป ปรากฏว่า เวลา ๔ นาฬิกาภาพประหลาดเกิดขึ้น “เป็นภาพดวงไฟเล็ก ๆ มีความร้ายแรงมาก ร้อนจัด ดวงนิดเดียว มีภาพ พันตำรวจโท สุทินทร์ สิงหรา ณ อยุธยา ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ๘ ยืนอยู่แล้วล้มลงทับภาพดวงไฟนั้น แล้วลุกขึ้นมาจากไฟไม่ไหม้ แล้วภาพไฟก็หายไป เมื่อเห็นภาพนี้ก็เข้าใจว่า วันพรุ่งนี้เหตุร้ายจะต้องเกิดกับเราแล้ว และเป็นเหตุร้ายที่แก้ไขไม่ได้ เพราะภาพไฟที่ปรากฏร้ายแรง พยายามดับเท่าไร ยังไงก็ไม่ดับ ความร้ายแรง

ของไฟไม่สลายตัวและก็ไม่ย่อหย่อนลงไป จึงมีความเข้าใจว่าพຽ່ນนี้เหตุร้ายจะเกิดขึ้นกับเรา และเป็นเหตุร้ายที่เราแก้ไขไม่ได้

ความจริงท่านหญิง วิภาวดี รั้งสิต นี้เป็นลูกศิษย์เจริญพระกรรมฐานกับอาตมาเป็นเวลา ๘ เดือน หลังจากที่ท่านมาเรียนพระกรรมฐานด้วยสัก ๗ วัน ไม่ใช่มาอนด้วยนะ ไม่ใช่เกาะครุณะเป็น แต่เพียงมาศึกษาพอเข้าใจแล้วก็กลับไปปฏิบัติเอง ๗ วัน ผ่านไป ก็ปรากฏว่าท่านได้ธรรมปิติเป็นกรณีพิเศษ เป็นอุเพ็งคาปีติ และสามารถควบคุมสมาธิได้ตามเวลาที่ต้องการ แล้วต่อมาท่านก็ไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กราบทูลอาการนี้ให้ทรงทราบ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า “ถ้าอย่างนั้นท่านหญิงต้องไปขอหนังสือคู่มือปฏิบัติพระกรรมฐานมาให้ฉันเล่มหนึ่งจากหลวงพ่อก่อน ไม่อย่างนั้นท่านหญิงจะออกหน้าฉันไป ฉันไม่ยอม” ท่านหญิงวิภาวดี รั้งสิต จึงมาแจ้งอาตมาทราบ อาตมาก็มอบหนังสือไปถวายแล้วบอกกับท่านว่า “ท่านหญิงระวังจะเสียท่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้พระกรรมฐานมาตั้งแต่เด็ก ถ้าท่านหญิงสงสัยละก็ไปสอบถามท่านว่า เมื่ออายุประมาณ ๙-๘ ปี ไม่เกิน ๑๒ ปี ท่านเคยเจริญอานาปานุสสติกรรมฐานจนกระทั่งเห็นแสงมี มีอารมณ์จิตแน่นอนสนิทเป็นสมาธิดี ท่านได้มาตั้งแต่ตอนนั้นจนปัจจุบันท่านก็ไม่ได้ละ เวลานี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกำลังสมาธิสูงมาก สามารถเข้าฌานออกฌานได้ตลอดเวลา และยิ่งกว่านั้นยังสามารถฝึกสมาธิเป็นพิเศษเป็นกัฬาสมาธิ บางส่วนได้ด้วย”

เมื่อท่านหญิงวิภาวดี รั้งสิต ได้รับทราบ เมื่อเอาหนังสือไปถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทูลถาม ท่านก็ทรงรับว่าเป็นความจริง หลังจากนั้นมา ท่านหญิงวิภาวดี รั้งสิต ท่านก็เจริญพระกรรมฐานวิปัสสนาญาณ พระกรรมฐานนี้มี ๒ อย่าง คือ สมถภาวนาค้านสมาธิจิต ซึ่งต้องควบคู่กับวิปัสสนาญาณ ถ้าฝึกเฉพาะสมถภาวนาประเดี๋ยวมันก็พียง ถ้าไม่ฝึกควบคู่กับวิปัสสนาญาณ แล้วก็เอาดีไม่ได้เมื่อสมาธิดี เข้มข้นดี วิปัสสนาญาณยังอ่อน ตอนหลังก็พยายามฝึกควบวิปัสสนาญาณให้มีความเข้มแข็งเท่าสมาธิจิต

ตอนนี้แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท ท่านหญิงวิภาวดีเคยตรัสเป็นปกติว่า “ชีวิตไม่มีความหมาย สมบัติในวังวิฑูไม่มีความหมาย” ความหมายของท่านก็คือ “พระนิพพาน” ฉะนั้นทรัพย์สินใด ๆ ที่มีอยู่ก็ไม่ต้องการจะสะสมไว้ มีความต้องการอย่างเดียวคือ “ทำยังไงชาวไทยทั้งประเทศจึงจะมีความสุข” ท่านเสียสละทุกอย่าง ทรัพย์ส่วนพระองค์ท่านเสียสละมาก ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทานก็มีเยอะ และยังไปกว่านั้น นอกจากจะไปแจกของกินของใช้ในปัจจุบันแล้ว ยังช่วยสงเคราะห์ในการประกอบอาชีพอีกด้วย ชาวบ้านเขาทำอะไรขึ้นมาท่านก็ช่วยเอามาขายให้ในกรุงเทพฯ ขายได้เท่าไร ท่านส่งไปให้เจ้าของหมด ไม่ได้กัณเอาไว้เลย เป็นอันว่าน้ำพระทัยของท่านเต็มเปี่ยมมีความปรารถนาดีต่อปวงชนชาวไทย

การเจริญกรรมฐานของท่านเข้าถึงจุดปลายคือเปล่งวาจา “ต้องการพระนิพพาน” มาก่อนหน้านั้นประมาณ ๓ เดือน เจอะหน้าใครท่านก็พูดว่า “ทรัพย์สมบัติในวังวิฑูไม่มี ความหมาย ชีวิตไม่มี ความหมาย ฉันต้องการอย่างเดียวคือพระนิพพาน” นี่ทราบอารมณ์ของพระองค์ไว้ด้วยว่า “ท่านหญิงวิภาวดีมีจิตใจจับพระนิพพานเป็นอารมณ์จริง ๆ มาเป็นเวลา ๓ เดือน ถ้าพูดตามตำราคือตามพระไตรปิฎก คนที่จะมีอารมณ์รักพระนิพพานจริง ๆ ก็ตั้งแต่พระโศคานันขึ้นไป แต่ท่านหญิงวิภาวดีตอนนั้นจะเป็นพระโศคานันหรือไม่ อาตมาไม่รับรองเพราะอาตมาไม่ใช่พระพุทธเจ้า นี่เล่าอาการที่ปรากฏ

เป็นอันว่าเมื่อถึงเวลารุ่งเช้าวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ โดยปกติ ๗ นาฬิกา ฮ. ก็มารับ และวันนั้นก่อน ๗ นาฬิกา อาตมาก็รีบไปที่โรงปูนซีเมนต์ที่พักของท่านหญิง ก่อนขึ้น ฮ. ก็ประชุมกันก่อนว่า “วันนี้เราจะไปพระแสงกับเทียนชา แต่ก่อนไปต้องไปรับตำรวจที่บาดเจ็บ ๒ คนที่บ้านหลังคลองที่เราไปลงมาเมื่อวันวานแล้ว และการไปคราวนี้ขอให้คนที่ไปกับ ฮ. ลงที่กองร้อย ๓ ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งอยู่ห่างจากสถานที่ที่จะไปรับตำรวจบาดเจ็บ ๑ กิโลเมตร แม้แต่ท่านหญิงวิภาวดีก็ต้องลงเช่นเดียวกัน ขอให้ ฮ. ไปรับโดยเฉพาะ แล้วนำตำรวจบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี เวะเต็มน้ำมันก่อนแล้วกลับมารับเราประมาณเที่ยง เรากินเพลกันที่กองร้อย ๓ ต.ช.ด. หลังจากนั้นพวกเราจะไปเทียนชาที่พระแสงไปเยี่ยมตำรวจอีก ๒ จุด”

แต่อาตมาก็บอกทุกคนว่า “วันนี้พวกเราสู้เขาไม่ได้ ไม่เหมือนวันวานนี้เราสู้เขาได้ เราจึงกล้าลงกลางฐานที่ตั้งของเขานับจำนวนร้อยที่ติดอาวุธเราก็ก้าลง แต่ว่าวันนี้เราทำอย่างนั้นไม่ได้ เพราะเราสู้เขาไม่ได้ เพราะมันเป็นวันเปิด”

ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทโปรดทราบว่า คนเราที่เขาบอกว่าเก่ง หนักเหนียวเนื้อเหนียวกระดูกเหนียวกระดูกอะไรก็ตาม ยังไม่เข้า ฟันไม่เข้า อะไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่คล้อยพระอยู่ แต่วันหนึ่งก็ถูกยิงตาย เป็นอันว่าถ้าวันเปิดอย่างนี้ประสบกับใครก็ตาม คนนั้นไม่สามารถเอาชีวิตรอดได้ และวันนั้นความจริงอาตมาก็รู้ตัวว่า ถ้าร่วมไปที่บ้านหลังคลองที่ดีที่เทียนชาหรือพระแสงก็ดี อาตมาเองก็ถูกยิงดูแล้วว่าจะถูกยิงที่เขาต่ำกว่าเขา ไม่ถูกกระชก แต่ถูกเนื้อน่อง แต่ก็ตั้งใจว่า เมื่อเราพูดว่าจะไปแล้วเราก็ต้องไป ชีวิตตำรวจทหารเขาเสียสละได้เพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และปวงชนชาวไทย ก็ไอ้เลือดเรานิดหนึ่งไม่เกิน ๑๐๐ ซี.ซี. ที่ต้องหลั่งไหลออกจากกายเพราะการเข้าไปเยี่ยมคนที่มีคุณทำไมเราจะสละไม่ได้ เป็นอันว่าวันนั้นยอมเสียเลือด รู้แล้วว่าถ้าไปก็เสียเลือดตัวเองก็คุ้มครองไม่ได้

สำหรับท่านหญิงวิภาวดีก็หนักใจมาก เพราะนิมิตตอนกลางคืนบอกชัดว่า ยังไงก็ตามวันนี้ท่านหญิงวิภาวดีจะไม่สิ้นชีวิตไม่ได้ เพราะว่าเป็นจุดจบ ถ้าพุทธพยากรณ์นั้นเป็นจริงคือว่า “ตามธรรมดา ฆราวาสถ้าเป็นพระอรหันต์วันนี้ วันรุ่งขึ้นก็ต้องนิพพาน” การนิพพานของฆราวาสที่ไม่สามารถบวชเป็นพระได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงบวชไม่ได้ ผู้ชายบวชได้บวชทัน ไม่เป็นไร แต่การนิพพานของพระอรหันต์ที่ยังเป็นฆราวาสนี่ก็จะต้องนิพพานด้วยอุบัติเหตุ

อย่างในสมัยเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงชีวิตอยู่ ในเมื่อบุคคลใดได้บรรลุ
อรหัตผล องค์สมเด็จพระทศพลทรงทราบ ว่า ถ้าเขาไม่เคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนาใน
ชาติก่อน ถ้าพระองค์ตรัสว่า “เอหิภิกขุ” แปลว่า เจ้าจงเป็นภิกษุมาเถิด ผ้าไตรจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ก็
ไม่มี เป็นอันว่าการบวชไม่สมบูรณ์แบบ พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “ถ้าเธอจะบวชขอให้เธอไปหาผ้า
จีวรมาก่อน ได้ผ้ามาแล้ว ตถาคตจะบวชให้” แล้วท่านผู้นั้นเดินไปหาผ้าที่ไร ก็ถูกวัวแม่ลูกอ่อนขวิด
ตายทุกที นิพพานโดยลักษณะนั้น

สำหรับท่านหญิงวิภาวดีก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันหาผ้าแม่ลูกอ่อนไม่ได้ ถ้าจะให้ภรรยาตายเจ้า
ของรถก็มีความผิด จะให้ตกต้นไม้ตายท่านก็ไม่ได้ขึ้นต้นไม้ เพราะการตายของพระอรหันต์ จะต้อง
ไม่มีโทษแก่บุคคลที่ทำให้ตาย เมื่อเข้าศึกยิงมาเข้าศึกไม่มีโทษเพราะไม่รู้ว่าใครเป็นคนยิง เมื่ออาตมา
รู้อย่างนี้ก็เลยเตือนท่านว่า ท่านหญิงวันนี้เราสู้เขาไม่ได้ ยังไง ๆ ที่บ้านหลังคลองท่านหญิงจะไปไม่
ได้ ต้องลงพร้อมกับอาตมาที่กองร้อย ๓ ท่านก็ตกลง

เมื่อถึงกองร้อย ๓ เครื่องบินลงส่งพวกเราลงกันหมด พอเครื่องบินขึ้นปรากฏว่า ท่านหญิง
วิภาวดีไม่ลง พอเหลือวไปดู ถามพระครูบาธรรมชัยที่ไปด้วยกันว่า “หลวงปู่ท่านหญิงไม่ลงรี”
เพราะท่านลงทีหลัง หลวงปู่บอกว่า ท่านหญิงเขียนหนังสือใส่ย่ามมาให้พอกำลังอ่านหนังสืออยู่นั้น
เอง เจ้าหน้าที่วิทยุจึงมาแจ้งว่า “หลวงพ่อกับเครื่องบินเราถูกยิง” พอเขาบอกเท่านั้น ก็บอกเขาไปว่า
“เราเสียท่าเขาแล้ว”

ต่อจากนั้นตำรวจก็เอารถยนต์มารับอาตมาไปที่เครื่องบินลงที่บ้านสี่ง ไปถึงก็พบว่าเครื่อง
บินเราถูกยิง ๕๘ ๖ แต่ทะเลเพียงนัดเดียว นอกนั้นไม่ทะเลเครื่องบินเลย ไอ้กระสุนนัดนั้นแหละที่
สังหารท่านหญิงวิภาวดี มันเข้าข้างหลังท่าน คือทะเลที่ท้องเครื่องขึ้นมาทะเลหัวรองเท้าของผู้กำกับฯ สุ
ดิษฐ์ แล้วทะเลเข้าข้างหลังท่านหญิง เมื่อรู้ว่า ฮ. ถูกยิงทุกคนเข้าล้อมท่านหญิงวิภาวดีหมด ไอ้จุดที่
คนล้อมกระสุนมันไม่เข้าไปเข้าจุดว่าง

เมื่ออาตมาไปถึง เห็นท่านหญิงนอนนิ่งจึงขึ้นไปบนเครื่องบินก็ทำพิธีแบบพระไม่มีอะไร
มาก “ขออาราธนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอริยสงฆ์ทั้งหมด อาราธนาขอให้
บรรเทาทุกขเวทนาของท่านหญิงวิภาวดี เพราะรู้ว่าท่านเจ็บมาก เห็นท่านนอนเฉย ๆ จึงถามว่า “ท่าน
หญิงปวดไหม” ท่านก็ตรัสมาว่า “ปวดเจ้าคะ หายใจขัด” แล้วท่านก็เปล่งวาจาต่าง ๆ ว่า “โลกนี้เป็น
ทุกข์ ร่างกายเป็นทุกข์ ไม่ต้องการอีก ขอไปนิพพาน ขอลาไปนิพพาน” แล้วเปล่งวาจาต่าง ๆ อีกว่า
“หลวงพ่ หลวงปู่ กรุณากราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงทราบแล้วทูลท่านชาย ปิ
ยะให้ทรงทราบด้วยว่า หญิงขอลาไปนิพพาน”

แล้วท่านก็เปล่งวาจาอีกว่า “นิพพาน นิพพาน นิพพาน” นิ่งสักประเดี๋ยวเวลาผ่านไป ๓ นาที
ได้ ท่านก็เปล่งเสียงต่าง ๆ ว่า “โอ สว่างแล้ว สว่างแล้ว เห็นนิพพานแล้ว เห็นนิพพานแล้ว นิพพาน
สวยเหลือเกิน หญิงขอลาไปนิพพานแล้ว หลวงปู่ หลวงพ่อ หญิงขอลาไปนิพพาน ขอหลวงพ่จะได้

กรุณากราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และท่านชายปิยะด้วยว่า
หญิงขอลาไปนิพพาน” พอสิ้นเสียงก็ปรากฏว่าสิ้นลมปราณ

การที่น่าเรื่องของท่านหญิงวิภาวดีมาคุยวันนี้ เพราะเป็นเรื่องที่วิพากษ์วิจารณ์กันมาก โดยเฉพาะสูงหมวดแกชื่ออะไรไม่ทราบที่มานั่งต่อว่าต่อขาน ว่าหลวงพ่อร์ู้ได้ยังไงว่าท่านหญิงวิภาวดีจะไปไหน ความจริงรู้ได้ยังไงนี่มันตอบไม่ยาก เพราะว่าจะไปไหนนั่นก็อาศัย การเปล่งวาจาของท่านเป็นเหตุ คนถูกยิงเจ็บขนาดนั้น เสียงครางนิดหนึ่งก็ไม่มี การบิดตัวแสดงอาการเจ็บหน่อยหนึ่งก็ไม่มี นอนสงบนิ่งเป็นปกติเหมือนกับคนนอนหลับหรือนอนแบบสบาย ๆ แต่พอไปถามเข้าว่าเจ็บไหม ท่านก็บอกว่าเจ็บ เจ็บมาก และก็มีหายใจขัด ๆ เวลาพูดก็ใช้เสียงปกติ ก่อนจะสิ้นชีพสังขารก็เปล่งวาจาว่า “ขอไปนิพพาน”

โดยเฉพาะตอนสุดท้ายที่พูดว่า “สว่างแล้ว สว่างแล้ว” เสียงสดใสมากแสดงอาการดีใจเหมือนคนไม่เจ็บ มีพระโอรสรั้งขึ้นแสดงความรื่นเริง หน้าตาสดชื่น บอกว่า สว่างเหลือเกิน นิพพาน สบายเหลือเกิน สบายเหลือเกิน หญิงขอลาแล้วขอลาไปนิพพาน หลวงพ่อ หลวงปู่ หญิงขอลาไปนิพพาน และกรุณากราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และทูลท่านชายปิยะด้วยว่า หญิงขอลาไปนิพพาน พระสุรเสียงปกติและดังชัดมาก ดังมากเหมือนอาการดีใจ เพราะเคยทำงานด้วยกันรู้เรื่องกันว่า เวลาท่านดีใจ ท่านมีเสียงแบบไหนแสดงกิริยาแบบไหน วันนั้นแสดงแบบนั้นทั้งหมด เมื่ออาการอย่างนี้ปรากฏท่านบอกว่าท่านจะไปนิพพาน เราก็ต้องบอกว่าท่านไปนิพพาน เพราะท่านพูดแล้วท่านก็ตาย เราจะไปเถียงท่านไม่ได้ ท่านจะไปหรือไม่ก็เรื่องของท่าน

แล้วก็มียศถามขึ้นมาอีกว่า ในเมื่อหลวงพ่อร์ู้ว่าจะมีอุบัติเหตุแบบนั้น ทำไมหลวงพ่อก็ไม่ช่วยป้องกัน อาตมาก็มานั่งนึกว่า คนที่เขาพูดนี่คงคิด ว่าอาตมาเองคงจะไม่ตาย เพราะคนอื่นจะตายป้องกันเขาได้ ตัวเองมันก็ต้องไม่ตาย แต่เขาคงลืมไปกระมังว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอาจารย์ใหญ่ของอาตมาจริง ๆ ท่านก็ต้องนิพพาน (ภาษาชาวบ้านเรียกว่าตาย) หรือพระมหาโมคคัลลานะ อัครสาวกฝ่ายซ้ายมีฤทธิ์ ถูกโจรทุบ เวลานั้นองค์สมเด็จพระบรมครูยังทรงมีชีวิตอยู่ ทำไมไม่ช่วยป้องกันไว้ แต่นั่นเป็นกฎของกรรมพระมหาโมคคัลลานะถูกโจรล้อม ท่านก็หนีไป ๒ ครั้ง

พอโจรมาล้อมเป็นครั้งที่ ๓ ท่านก็มาพิจารณาว่า มันเป็นเรื่องอะไร ก็ทราบว่ กรรมที่จะเกิดขึ้นนี้ เป็นกรรมเมื่อ ๑๐๐ อัฐภาพมาแล้วเราเคยทุบพ่อทุบแม่ตาย กรรมนั้นมาสนอง ท่านจึงยอมให้โจรทุบ เวลาโจรทุบท่านไม่ยอมตาย เมื่อโจรไปแล้วท่านประสานกายประสานกระดูก เหาะไปกราบทูลลาพระพุทธรูปเจ้านิพพาน

นี่เป็นอันว่า ถ้าคนจะต้องตาย แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังทรงร่างกายอยู่ไม่ได้ปล่อยให้ร่างกายพัง พระมหาโมคคัลลานะท่านเป็นจอมฤทธิ์ ท่านก็ไม่สามารถจะป้องกันตัวท่านเองได้ แล้วการที่อาตมาจะไปบังคับให้ท่านหญิงวิภาวดีไม่ตายจะไหวไหม ถ้าจะพูดกันอีกที ท่านหญิงวิภาวดีก็มีความสำคัญไม่เท่าโยมผู้หญิง โยมผู้ชายของอาตมา เพราะโยมทั้งสองท่านเป็นพ่อเป็นแม่ผู้ให้กำเนิดอาตมา ชีวิตจะทรงอยู่ได้ก็เพราะอาศัยท่าน แต่เวลาที่ท่านจะตาย อาตมาก็ห้ามไม่

ได้ แล้วจะไปห้ามใครก็ได้ เป็นอันว่าเรื่องของท่านหญิงวิภาวดี รังสิต ทำไม่ต้องตาย และอาตมา
ทำไมไม่ป้องกันไว้ ก็ขอบใจเพียงเท่านี้

กลับมาเล่าเรื่องพระเจ้าอยู่หัวต่อไป...

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภกับพ่อว่า หลวงพ่อฝึกเด็ก ๆ ดิจจริง ๆ
เด็กพวกนี้ดีมาก หลวงพ่อฝึกให้เขารู้จักคุณในการเป็นผู้สงเคราะห์ มีความเมตตาปราณี เด็กพวกนี้
น่าสรรเสริญ นี่เป็นจุดหนึ่งที่ ลูกรักทั้งหมดของพ่อควรจะมีใจว่าความดีของลูกที่ทำได้ แม้แต่คน
อื่นถ้าเขาไม่เห็น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ยังทรงเห็น เราเองและคณะของเราเองก็เห็น เทวดา
หรือพรหม หรือพระที่ท่านเข้าพระนิพพานไปแล้ว ท่านก็เห็น ขอลูกรักของพ่อทุกคนจงคิดว่า
คุณนี่ ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมอบพ่อมานี้ ขอลูกทุกคนจงคิดว่าคุณนี่นี้เป็นของลูกนะ
ลูกรัก เวลาพ่อแก่ลงไป ทำไมไม่ไหว หรือป่วยมากลงไป ทำไมไม่ไหว หรือว่าพ่อตายแล้วก็ตาม ขอลูกรัก
จงทำต่อกันไป

ถ้าลูกจะถามพ่อว่า เวลาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ่อเคยประหม่าไหม พ่อก็ต้อง
ตอบว่า ในชีวิตของพ่อไม่เคยมีคำว่าประหม่า และก็ไม่เคยมีความรู้สึกว่าเป็นประหม่าไม่ว่าสถานที่ใด
ทั้งหมด พ่อมีความรู้สึกอย่างเดียวกันว่า ถ้าเรามาดีเสียอย่างจะต้องไปกลัวอะไรก็หมดเรื่อง ในมันก็ไม่
ประหม่า ใจมันก็ไม่หวาดหวั่น และอีกตอนหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสกับพ่อว่า พระ
องค์จะมีความรู้สึกเรื่อย ๆ ถ้ามีใครว่าหรือนินทาท่าน ฉะนั้น ขอลูกรักทุกคนจงนำพระราชจริยาวัตร
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปปฏิบัติ จิตอย่างนี้เขาเรียกว่า อุเบกขาจิต ถ้าจะเรียกเป็น
วิปัสสนาญาณ เขาเรียกว่า สังขารอุเบกขาญาณ คนที่มีกำลังใจถึงอุเบกขาญาณ บุคคลประเภทนี้ไป
พระนิพพานไม่ยาก

พ่อขอขอบใจลูกรักของพ่อทุก ๆ คน ที่ลูกทุกคนอยู่ในโอวาทจริง ๆ ไม่ว่าจะชายไม่ว่าหญิง
เป็นคนดีจริง ๆ ไม่เป็นคนนอกโอวาท ไม่ถืออิสรภาพตนจนเกินพอดี พุดอะไรกันเพียงคำเดียวเท่า
นั้นทุกคนรับฟัง พ่อรักและพ่อชื่นใจมาก ดีใจที่ลูกทุกคนของพ่อเป็นคนดี นับตั้งแต่ออกเดินทาง พ่อ
รู้สึกว่าร่างกายมันไม่สบาย มันกวนใจกวนประสาทอยู่ตลอดเวลา ประสามก็มัน มาจับลีลาได้ว่า
อาหารในท้องที่กินเข้าไปก่อน มันออกมาไม่หมด ก็ปรากฏว่ามันยังไม่ให้อาหารใหม่เข้า แล้วมันก็
เข้าไปกวนประสาท ทำมันไปมันมา เป็นอันว่าความสุขทางกายไม่มี แต่ว่าความสุขทางใจมีมาก

ทั้งนี้ ก็อาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นสำคัญ “ที่องค์สมเด็จพระทรง
ธรรม์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงสั่งสอนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ
ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ทรงสั่งสอนให้รู้จักสภาวะของร่างกายและสังขาร” ว่าร่างกายมันเป็น
อนิจจังหาความเที่ยงไม่ได้ ร่างกายมันเป็นทุกข์ ถ้าเราไปยุ่งกับมัน ใจเราก็เป็นทุกข์ ร่างกายมันเป็น
อนัตตา มันจะเป็นยังไงขึ้นมา เราก็ห้ามไม่ได้ อีกอย่างหนึ่งพระองค์ตรัสว่าร่างกายเป็นโรคนิทัง มัน

เป็นรังของโรค ทุกคนต้องมีโรคทั้งหมด ขึ้นชื่อว่าโรคภัยไข้เจ็บของร่างกาย มันมีเป็นของธรรมดา และอีกศัพท์หนึ่งท่านว่า ร่างกายเป็นปังกุณัง มันจะต้องเปื่อยเน่าเป็นธรรมดาในที่สุด

นี่คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ่อจำได้ และก็ไม่ลืมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระจอมไตร องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคตรัสว่า ถ้าเราต้องการหมดความทุกข์ ต้องการมีความสุขก็จงอย่าคิดว่าโลกนี้เป็นของเรา ทรัพย์สินทั้งหมดในโลกนี้เป็นของเรา ร่างกายนี้เป็นเราเป็นของเรา ร่างกายของบุคคลอื่นเป็นพวกเราเป็นของเรา จงคิดว่าร่างกายมันเป็นแต่เพียงธาตุ ๔ เข้ามาประชุมกัน เห็นร่างกายในคือร่างกายของเราก็ทำความรู้สึกแต่เพียงสักแต่ว่าเห็นคือไม่สนใจ ไม่ยึด ถือว่ามันกับเราจะอยู่ด้วยกันตลอดกาลตลอดสมัย ตัดความโลภเสียด้วยการให้ทาน ตัดความโกรธเสียด้วยการเห็นใจซึ่งกันและกัน ตัดความหลงคือยอมรับนับถือถูกของความเป็นจริง ลูกชายและหญิงขอพ่อถ้ามีอารมณ์ได้อย่างนี้ทั้งหมด ก็ปรากฏว่าทุกคนจะมีกำลังใจเป็นสุขทุกคนจะหาความทุกข์ไม่ได้ เพราะมีใจสบาย อารมณ์ใจของเราจะสบายได้ เมื่อเรายอมรับนับถือถูกของความเป็นจริง

สมมติว่าตอนเช้าพระอาทิตย์ขึ้น ตอนเที่ยงพระอาทิตย์ร้อนจัด ตอนเย็นพระอาทิตย์หายลับ ตอนกลางคืนความมืดเข้าถึง ถ้าเรารู้ไว้อย่างนี้เป็นปกติ เราก็ไม่มีความหนักใจ เมื่อค่ำลงไปเมื่อไร เราก็หาตะเกียงหาไฟเข้าไว้ เพื่อจะทำแสงสว่างให้ปรากฏ เมื่อพระอาทิตย์อัสดงคด ก็มีแสงปรากฏคือแสงไฟสว่างแทน มันก็หมดความหนักใจ เวลาเช้าพระอาทิตย์ขึ้นมาใหม่ เราก็ดับไฟเตรียมตัวไว้ เวลากลางคืน เวลาตอนกลางวันเที่ยงจัด ก็ปรากฏว่าอากาศมันร้อนจัด เราก็รู้ที่อยู่แล้ว น้ำใจของเราก็มีแต่ความผ่อนคลาย ไม่มีความกตักกุ่ม เพราะมันจะร้อนยัง ใจก็ตามที่ ถือว่าเป็นเรื่องที่มีมาทุกวัน เอาละบรรดาถูกรักทั้งหลายของพ่อ ถ้อยคำขององค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนี้ ถ้าถูกทุกคนปฏิบัติได้ กำลังใจของลูกจะมีความสุข ก็เพราะว่าใจเราจะสบาย เพราะยอมรับนับถือถูกของความเป็นจริง

ถ้าถูกรักทั้งชายและหญิงพยายามตัดโลภะ คือ ความโลภ โทสะ คือ ความโกรธ โมหะ คือ ความหลงเสียได้แล้ว ลูกทุกคนจะมีแต่ความสุข และก็เป็นความสุขที่เราคิดไม่ถึง มีบางคนว่ามันจะมีความสุขได้อย่างไร ความสุขอันนั้นจะมีความรู้สึกประการใด อันนี้อธิบายไม่ได้จริง ๆ ถูกรัก ถึงแม้ร่างกายมันจะป็นป่วน ร่างกายมันจะผันผวน อาการต่าง ๆ มันจะรุกราน แต่รู้สึกรู้ว่าถ้าใจของเรานั้นนั้นเป็นใจที่ปราศจากความโลภ เป็นใจที่ปราศจากความโกรธ เป็นใจที่ปราศจากความหลง ขึ้นชื่อว่าความผันผวนใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกายหรืออารมณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบกระทั่ง มันจะเป็นยังงี้ก็ช่างใจมีความสุข

ในที่สุดจงทราบตามกำลังใจของพ่อว่าต้องการให้ลูกทุกคนมาคราวนี้ รู้จักสถานที่ที่เราจะทำประโยชน์ ให้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปวงชนชาวไทย ไม่ใช่มาเที่ยวหาความสุขหาความสบาย เรามาช่วยกันตั้งใจสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปวงชนชาวไทยทั้งหมดจนกว่าจะสิ้นลมปราณ

ตัดตอนจากเทพเมื่อข้าพเจ้าไปอินเดีย

ความจริงเรื่องไปอินเดียนี้ ถ้าพ่อจะไปเอง โดยมีคนติดตามไม่กี่คน ก็คงจะไปฟรีกันได้ เพราะว่ามีหลายฝ่ายด้วยกันมาอาราธนา หรือว่ามาขอร้องให้พ่อร่วมเดินทางไปด้วย แต่พ่อก็ไม่เห็นประโยชน์ในการไปอินเดีย เพราะพ่อเป็นคนคิดมากหรือคิดน้อย ก็เป็นเรื่องของลูกจะพึงคิด เพราะว่ามีเงินทุกบาทที่พ่อจะใช้ลงไป พ่อก็ต้องมองประโยชน์ก่อน ถ้าบังเอิญมันจะขาดทุนนี้ พ่อไม่ใช่ แต่เงินทุกบาทที่จะใช้ลงไป ถ้ามีกำไรมันถึงจะใช้กันแต่พูดถึงด้านกำไรนี้ ความจริงไม่ใช่กำไรเป็นวัตถุประสงค์ เป็นกำไรในด้านความสุขของจิตใจเป็นสำคัญ เพราะว่าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ไม่มีสิทธิ์ในการที่จะค้าขาย แต่พ่อเองก็ทำการค้า และก็เป็นการค้าอย่างหนัก การค้าที่ทำก็คือการค้ากำลังใจ คืออะไรก็ตามถ้าเป็นเหตุให้ได้รับความสุขกายบ้าง มีความสุขใจเป็นสำคัญ อันนี้ต้องการ เพราะความสุขจริง ๆ นะมันอยู่ที่ใจ เรื่องร่างกายจะหาความสุขจริง ๆ ไม่ได้

เพราะว่าคนทุกคนเกิดมาเพื่อทุกข์ คนทุกคนเกิดมาเพื่อเสื่อม คนทุกคนเกิดมาเพื่อตาย และความป่วยไข้ไม่สบายก็เป็นสมบัติของคน ในเมื่อร่างกายมันเป็นโรคนิทัง มันเป็นรังของโรค ปกักคุณัง มันจะต้องเนาเปื่อยเป็นธรรมดา ถ้าเราจะมุ่งหาความสุขทางกายกัน ก็เลยไม่ต้องได้กันละ หหมดไม่มีโอกาส ฉะนั้นการค้าของพ่อก็คือ เงินทุกบาทจะซื้อความสุขทางใจ แต่ไม่ใช่ความสุขทางใจของพ่อคนเดียว เป็นความสุขทางใจของลูกด้วย และก็มีความสุขทางใจของทุก ๆ คนด้วย แต่ความจริงก็คิดว่าไม่ใช่เฉพาะคนไทยจะเป็นคนชาติไหนก็ตาม ถ้าเป็นคนหรือดีไม่ดีก็เกี่ยวพันไปถึงสัตว์ดิรัจฉานด้วยให้มีความสุข

ตอนนี้ก็มาพูดกันถึงเรื่องที่จะไปอินเดียก่อนจะไปหลายปีมาแล้ว และก็จนกระทั่งถึงวินาทีสุดท้ายที่จะขึ้นเครื่องบินที่ดอนเมืองไปอินเดีย มีคนมาส่งข่าวอยู่เสมอว่า พระไทยที่ไปศึกษาในอินเดีย ปฏิบัติตนไม่อยู่ในสมณะสารรูป เรียกว่าบางท่านทำตนเลวกว่าฆราวาสเสียอีก บางองค์ก็กินเหล้า บางองค์ก็กินข้าวเย็น บางองค์ก็ไม่ประพฤติระเบียบวินัย บางองค์ก็ถือตัวเกิน ไปอวดดีอวดเด่น

รวมความว่าตามข่าวจริง ๆ เขาบอกว่าพระที่ไปศึกษาที่อินเดียมีความประพฤติเลวมาก พ่อก็นั่งคิดว่าความจริงวาทะที่บอกนี้ มีทั้งวาจาและมีทั้งหนังสือยืนยัน บอกหลักฐานบอกเหตุ พ่อก็เลยมานั่งคิดว่า พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า นัตถิ โลเก อนินทิโต คนที่ไม่ถูกนิทานเลยไม่มีในโลก พ่อคิดถึงตัวพ่อเองก็เหมือนกันทำงานเป็นสาธารณประโยชน์ ในที่บางแห่งเอาของไปแจกให้เขา เขาก็กลับคำย้อนหลังกับเข้ามาก็มี ในที่บางแห่งเราทำประโยชน์ใหญ่ให้ ไปสร้างถาวรวัตถุที่อยู่ที่ยั่งยืน ให้มีความสุข เขา ก็ค่าตามหลังมา และก็ไปมองดูพระพุทธเจ้าเอง พระพุทธเจ้าท่านไปไหน ท่านก็ถูกค่าทุกแห่ง พ่อก็เลยมานั่งคิดถึงพระเพื่อความเป็นธรรม ว่าพระที่ไปอยู่ที่อินเดียไม่ได้อยู่องค์เดียว อยู่ด้วยกันหลายองค์ ข่าวที่แจ้งออกมาว่าเขาบอกว่าพระ แสดงว่าพระไทยทั้งหมด ก็เลยคิด

สลดใจว่าโอหนอ เรื่องข่าวคราวทั้งหลายอาจจะมีจริงและก็ไม่จริง และการปฏิบัติของนักศึกษาพระ
ไทยที่ไปอินเดียก็อาจจะทำตามนั้นจริง และก็ไม่จริงก็ได้

แต่ว่าที่ไหนดมีขานที่นั่นก็ต้องมีคำ ที่ไหนดมีมัดที่นั่นก็ต้องมีสว่าง เป็นอันว่าที่ไหนดมีคนดี ที่
นั่นก็ต้องมีคนชั่ว พ่อก็คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา จะต้องมีเป็นที่ถูกใจคนบ้าง และก็ไม่ถูกใจคนบ้าง แต่
บางท่านก็มาพูดด้วยเจตนาดีว่า สงสารพระไทยทั้งประเทศ และก็ต้องถือว่านักเรียนนักศึกษาที่ไป
ศึกษาต่างประเทศ มีสภาพคล้ายตัวแทนของประเทศไทย ถ้าพระไทยไปทำความเสียหายในต่าง
ประเทศ พระไทยก็จะเสียหายหมด จริงของท่าน เรื่องนี้พ่อเห็นด้วยว่าเป็นความจริง แต่ว่าการที่พระ
ไทยเสียไปหมดก็ไม่แนใจนัก

ฉะนั้น พ่อคิดว่าการไปคราวนี้ก็ไม่ได้ไปเรื่องของพระ และถ้าอย่างนั้นลูกจะถามพ่อว่า พ่อ
ไปเที่ยวอย่างนั้นหรือ ถ้าพ่อตั้งใจไปเที่ยว พ่อไม่ไปเลยดีกว่า เพราะพ่ออยู่ประเทศไทยพ่อก็อย่าแยะเต็ม
ทีแล้ว ปีนี้มีคนเขาบอกว่าร่างกายพ่ออ้วนขึ้น แต่พ่อมีความรู้สึกว่าร่างกายของพ่ออาจจะอ้วนขึ้น แต่
กำลังมันอ่อนแอลง รู้สึกหนักใจว่าชีวิตของพ่อจะมีโอกาสได้อยู่กับลูกก็ปีก็ไม่แนแน่ๆ ความจริงลูก
ทุก ๆ คนก็เป็นลูกที่รักทั้งหมด พ่อรักลูกมาก ทั้งนี้ เพราะงานของพ่อทุกอย่าง มีบางอย่างที่พ่อออก
ปากลูกทุกคนทำเอาชีวิตเข้าเสี่ยง แต่มีงานส่วนใหญ่ที่พ่อไม่ได้ออกปากขอร้อง แต่งานนั้นควรจะพึง
ทำ ลูกทุกคนก็ทำทันที โดยไม่ต้องให้พ่อขอร้องกับลูก ทั้งนี้ พ่อรวมถึงพระในวัดของพ่อด้วย แต่
บางที ชีวิตของพ่ออาจจะต้องจากลูกไป ใจความอาลัยที่มันก็ต้องมี

แต่ทว่าความรักความอาลัยในชั้น ๕ ก็ไม่ควรมี ควรจะมีความรักความอาลัยกันแต่เฉพาะ
ในด้านของความดี แต่พ่อคิดว่าถ้าพ่อตายเป็นผี พ่อคงยังไม่ทิ้งลูก นี่จะเห็นว่าพ่อรักลูกมากเกินไป
ละทั้ง บางทีหลายท่านจะถือว่าเป็นอุปาทานในการยึดมั่น ถ้าถือพ่อก็ยอมรับ ทั้งนี้ เพราะว่า พ่อก็นึก
ถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วนานถึง ๒,๐๐๐ ปีเศษ แต่ว่า
ภาพพจน์ขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทุกที แสดงว่าองค์สมเด็จพระชินสีห์ก็มีความ
อาลัยรักในบุคคลที่มีความเคารพในพระองค์เหมือนกัน

ฉะนั้นความรักลูกของพ่อ ถ้าหากว่าพ่อตายไปแล้ว พ่อจะหวงลูก ถ้าสามารถจะปรากฏ
ได้ พ่อก็จะปรากฏกายให้เห็น ถ้าทั้งนี้ใครเขาจะหาว่าเป็นอุปาทาน พ่อก็ยอมรับ เพราะพ่อถือว่าเป็น
อุปาทานที่สร้างสรรค์ความดีให้กับลูก หรือว่าเป็นอุปาทานที่ พ่อนึกถึงความดีของลูกทุกคน นั่นเอง
แต่เรื่องของความอยู่ความตายอย่าสนใจกันเลย ทุกคนต้องตาย แต่ก่อนจะตายเป็นผี เป็นคนเขาก็
ควรทำตนเป็นคนดี เมื่อตายเป็นผีจะได้เป็นผีดี ผีดีคือผีที่มีความสุข ความเจริญ

การบันทึกเทปคราวนี้พ่อมีเจตนาต้องการบันทึกเก็บไว้เป็นอนุสรณ์ในความดีของลูก และ
ในการไปลำบากยากเข็ญด้วยกันในที่ทุกสภาพของลูกกับพ่อ ลูกรักทุกคนเป็นคนนับถือพระพุทธ
ศาสนา เวลานี้พ่อก็พูดได้เต็มปากว่าลูกของพ่อทุกคนเป็นผู้ทรงอภิญญาเล็กและก็ทรงวิชาสาม นี้

พูดกันระหว่างพ่อกับลูก และวิชาทั้งสองประการนี้ลูกรัก ลูกอย่าไปเมากิเลสว่าได้แล้ว จงอย่าคิดว่า
ตัวดี ขณะใดที่ยังมีขั้น ๕ อยู่ มันไม่มีอะไรดีหรือลูก

ฉะนั้นขึ้นชื่อว่าความดีที่เราได้จากพระพุทธศาสนา เมื่อมีร่างกายอยู่จงอย่าคิดว่าดี และถึง
อย่าตำหนิว่าแล้ว จงใช้พุทธภายิต บทหนึ่งว่า อัตตนา โจทยัตตานัง จงดักเตือนตนของตนเองไว้
เสมอว่าเรายังไม่ดี ขณะใดถ้ามีขั้น ๕ ขณะนั้นมันก็ไม่ดี การไปอินเดียคราวนี้ก่อนจะไปพ่อก็ให้ลูก
ทุกคนใช้กำลังใจพิสูจน์พระพุทธศาสนา ก่อน และก็ใช้กำลังใจพิสูจน์สถานที่ก่อน การไปคราวนี้ก็มี
ความหวังอยู่อย่างหนึ่งว่า ต้องการให้ลูกทุกคนของพ่อพิสูจน์กำลังที่ลูกได้จากพระพุทธเจ้าคือคำ
สอนของพระพุทธเจ้าว่าที่เรารู้ไว้ก่อนกับที่ไปเห็นของจริงมันเหมือนกันไหมการลงทุนครั้งใหญ่
ของคณะมีความประสงค์เพียงเท่านี้ สิ่งที่จะได้ติดตามมาอีก นั้นเป็นผลกำไร

ที่วัดไทยพุทธคยา พ่อมองดูพระไทยที่ไปเรียนพระพุทธศาสนา พ่อมีความรู้สึกอยู่อย่าง
หนึ่ง ว่าพระพุทธศาสนาจริง ๆ นี้ เราเรียนกันในเมืองไทย รู้สึกว่าจะได้ละเอียดกว่าเพราะว่าพระ
พุทธศาสนาเกิดในประเทศแขก ที่แขกบอกว่านับถือพระพุทธศาสนา แต่ความรู้จริง ๆ แขกรู้ไม่เท่า
ไทย ทั้งนี้เพราะว่าแขกอาจจะรู้จักตำรา มีเรื่องที่หลวงพ่องงอยู่ชนิดหนึ่ง ที่ว่างก็เพราะว่ามีพระไทย
เราไปศึกษามงคลในเมืองแขก เขาว่าเมืองแขกมีมงคลถึงขั้นดอกเตอร์ ศึกษาแต่มงคลอย่างเดียวถึง
ขั้นดอกเตอร์ แต่ความจริงถ้าพระไทยไปศึกษามงคลของแขกเพื่อจะไปศึกษาว่าแขกเขามีอะไรเป็น
พิเศษในเรื่องของมงคล ศึกษาเพื่อเป็นการวัดความรู้ พ่อก็เห็นด้วย เพื่อเป็นการรู้รอบตัว

แต่ว่ามงคลจริง ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแล้วว่าเป็นมงคลอย่างแท้ไม่ใช่
มงคลนักคิด มงคลนักคิดของเมืองแขก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงหักล้างไปแล้ว
ฉะนั้นมงคลจริง ๆ ของเรามีอยู่แล้ว แต่พระไทยไปศึกษามงคลที่นั่น ก็รู้สึกแปลกใจ แต่ว่าศึกษาเพื่อ
เป็นความรู้รอบตัว ก็ไม่มีอะไรจะต้องคิด ความจริงมงคล ๓๘ ประการก็เป็นมหามงคลใหญ่ ถ้าจะ
เทียบกับมงคลจริง ๆ ก็เป็นดอกเตอร์เหมือนกัน ถ้าเป็นอรหันต์ ไม่เป็นดอกเตอร์ก็ช่วยเต็มที่

การไปอินเดียคราวนี้ พ่อไปพบความร้อน ๑๐๒ องศาฟาเรนไฮด์ มันก็ร้อนน่ารัก ตอนนั้นคำ
สอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีผล ด้วยองค์สมเด็จพระทศพลครัสไว้ในวินัย พระองค์
บอกว่า ถ้าร้อนจัดกลางวันที่ให้ปิดหน้าต่างเสีย เปิดแต่น้อย ถ้าหนาวจัดกลางวันที่ให้เปิดหน้าต่างให้
กว้าง คำสอนนี้ได้ผลในเมืองแขกจริง ๆ ลืมคุยกับลูกไปนะว่า พระสงฆ์ที่บวชเข้ามาในพระพุทธ
ศาสนา หลักเกณฑ์ในการที่จะต้องทำจริง ๆ มีอยู่ ๓ ประการ คือ ๑. ทรงศีลบริสุทธิ ๒. ทรงจิตเป็น
ฉานสมาบัติ ๓. มีปัญญาวิปัสสนาญาณเข้มแข็ง ไม่ติดอยู่ในโลกธรรม และก็ไม่ติดอยู่ในขั้น ๕

หลักเกณฑ์หรือว่ากฎในการบวชในพระพุทธศาสนามี ๓ อย่างเท่านั้นเอง ไม่มีอะไรมาก
การจะรู้จักดำรับตำราหรือน้อยไม่สำคัญ สำคัญว่าทรงคุณธรรม ๓ อย่างนี้ครบถ้วนไหม

ถ้าทรงศีลบริสุทธิได้อย่างเดียว เขาเรียก สาธุชน หรือคนดีหมายถึงว่ามีอาการ ๑๒ ครบไม่
บกพร่อง

ถ้าได้มานสมาบัติ ก็เรียกว่า กัลยาณชน กัลยาณชน ดีแล้วก็งามอีกด้วย หมายถึงผิวพรรณงาน มีเครื่องประดับดี

ถ้ามีปัญญาฉลาดในการตัดกิเลส ท่านเรียกอารยชน เป็นคนประเสริฐ ดีด้วย และก็สวยงามด้วย และทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีอะไรเศร้าหมอง คือมีอาการประเสริฐทั้งกาย วาจา และใจ

ฉะนั้น หลักสูตรในพระพุทธศาสนามีเท่านี้ ถ้าทรงคุณธรรมได้ทั้ง ๓ ประการที่ดี พ่อจึงเห็นว่าการทรงตำราจะมากสักเท่าไรก็เป็นของดี ไม่ใช่ของเลว แต่ที่ว่าถ้าคิดตำราเกินไป และก็มาตำราเขาเรียกกันว่าเสื่อกระดาษ อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงเรียก ท่านสุธรรมเถระ ว่า เถระโบลานเปล่า หรือว่า ขรวัโบลานเปล่า คือ ท่านสุธรรมเถระท่านทรงพระไตรปิฎกอวดคนว่าเป็นคนรู้ในพระไตรปิฎก ท่านดูถูกแม่กระทั่งท่านพระโมคคัลลาน์ และท่านพระสารีบุตร ท่านอภิจาโรยยาทั้งสองท่านที่เป็นอัครสาวก เพราะท่านทะนงตนว่าฉันก็คนหนึ่ง ถึงแม้ว่าเธอจะเป็นอัครสาวกก็ไม่วิเศษกว่าฉัน ในพระพุทธศาสนานี้ไม่มีอะไรเกินพระไตรปิฎก ความรู้มีเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อท่านมีความรู้ในพระไตรปิฎกครบถ้วน ท่านก็เลยทะนงตนว่าท่านเป็นผู้วิเศษ

แต่ว่าพระพุทธเจ้าทรงเรียกว่าเถระโบลานเปล่าหรือขรวัโบลานเปล่า ก็เพราะว่าการทรงพระไตรปิฎกเป็นการอ่านหนังสือจำได้ แต่ว่าการประพฤติปฏิบัติยังทำไม่ได้ ก็เหมือนกับแม่ครัวที่เก่งตำรากับข้าว ทำขนม ทำอาหารในด้านของตำรา จำตำราได้แต่ยังไม่ได้ทำกิน ฉะนั้นตำราของแม่ครัวก็ยังไม่มียประโยชน์ฉันใด แม้ในเรื่องของพระพุทธศาสนาก็เหมือนกัน ถ้าจะทรงพระไตรปิฎกหรือว่าจำทุกอย่างได้หมดตามคำสอนทั้งบาลีที่เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี อรรถกถาเป็นการอธิบายจากพระอรรถกถาจารย์ก็ดี จำได้หมด ของพระพุทธเจ้าก็จำได้ ของคนอื่นอธิบายก็จำได้ แต่ยังไม่ปฏิบัติศีลบริสุทธิไม่ได้ มีสมาธิสมาธิแบบไม่ได้ ไม่สามารถจะตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตปหาน อันนี้ องค์สมเด็จพระพิชิตมาร คือพระพุทธเจ้าทรงเรียกว่าเถระโบลานเปล่า คือไม่มีความหมายในพระพุทธศาสนา

ตอนเย็นวันที่ไปที่ต้นโพธิ์ที่พุทธคยา วันนั้นพ่อกำลังเพลียมาก พ่อเป็นโรคความดันต่ำ ความดันต่ำนี้มันแพ้ความร้อน เกิดความร้อนจัด เส้นโลหิตมันพองตัวขึ้นมา การสูบน้ำจิตโลหิตมันขึ้นไม่ถึงสมองก็เกิดอาการเพลีย ร่างกายทั้งหมดมันก็เพลีย พ่อก็คิดในใจว่าวิชาความรู้ที่พ่อสอนลูกไว้เป็นความรู้ของพระพุทธเจ้า ถ้าเราจะไม่ต้องไปที่ต้นโพธิ์ เราก็อาจจะรู้ได้ อาศัยความดีที่พระพุทธเจ้าทรงมอบหมาย แต่ที่ว่าถ้าไม่ไป เราก็จะไม่พบความจริง เพื่อเป็นการยืนยัน ตอนที่ถึงต้นโพธิ์ เราก็จะทราบว่าเรามีความรู้ในพระพุทธศาสนาจริง ๆ หรือเปล่า คือเรื่องวัตถุเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาไม่ต้องเอาการปฏิบัติ เพราะว่าการรู้วัตถุในพระพุทธศาสนาจริงหรือไม่จริง มันแสดงถึงผลการปฏิบัติ ไปที่นั่นเมื่อทำวัตรเสร็จ แต่ความจริงเรื่องสวดมนต์มาก ๆ นี้พ่อไม่ค่อยเอาหรอก ไม่ใช่ไม่เลื่อมใสในการสวดมนต์

เมื่อหนุ่ม ๆ ก็ขยันสวด แต่ตอนแก่แรงมันไม่มี พ่อก็สวดไม่กี่บท บทที่ทั้งไม่ได้ก็ คือ บทอธิปิโสภควา เพราะว่าเป็นการสรรเสริญคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ตรง พ่อถือภาวนาเป็น

ปัจจัย พ่อถือว่าแรงพ่อไม่มีลูกรัก ในเมื่อแรงไม่มี สวดมนต์ไม่ไหวก็ใช้ภาวนาแทน เรื่องภาวนาหรือพิจารณาพ่อทำได้ตลอดเวลาตื่น คือตลอดเวลาตื่น จิตมันก็เป็นอัตโนมัติ มันก็ทรงตัวของมัน เพราะทำงานชิน เราทำอย่างอื่นไม่ได้ เรามาทำอย่างนี้เป็น การทดแทนกัน ขณะที่พระท่านเริ่มสวดมนต์ จิตพ่อก็เข้านิ่งสนิทจับจุดตามปกติของจิตเป็นวิสัยเดิม คือว่าพ่อได้ยินใครเขาพูดเรื่องธรรมะหรือว่าพ่อได้ยินเสียงสวดมนต์ จิตก็จะจับเข้าสู่อุچارสมาธิ หรือว่าเป็นฌานสมาบัติ ถ้าจิตเข้าไปสู่อุچارสมาธิ ก็จะทำงานทันที ถ้าจิตเป็นฌานสมาบัติ ก็จะเป็นอารมณ์สงบ

แต่วันนั้นร้อนจัด เพลียด้วย และก็นั่งอยู่ในที่นั้นจิตก็เป็นฌานสมาบัติอยู่นิดหนึ่ง แล้วก็ถอยมาเป็นอุچارสมาธิเป็นกิจที่ฟังจะต้องทำ พ่อฟังไปแล้วจิตเห็นภอันหนึ่งว่า ก่อนที่องค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จออกสู่มหาภิเนษกรรมณีก่อนจะออกจากพระราชนิเวศน์ องค์สมเด็จพระทศพลทรงได้มอบสร้อยพระศอให้แก่พระนางกิสาโคดมี้ พระน้านางซึ่งเลี้ยงพระองค์แทนพระมารดา เพราะว่าพระมารดาภพเสียดังแต่เมื่อคลอดพระองค์ได้ ๗ วัน ทั้งนี้เพราะว่าครรภ์ที่องค์สมเด็จพระจอมไตรได้เกิด ครรภ์นั้นเด็กคนอื่นไม่ควรจะมาเกิดด้วย และหลังจากนั้นเวลากลางคืนได้ทราบข่าวว่า พระนางพิมพาคลอดพระราชโอรส ความจริงพระนางพิมพาก็สวยงามมากลักษณะสวยจริง ๆ เป็นผู้หญิงที่มีความสวยสมบูรณ์แบบ องค์สมเด็จพระบรมสुकตทรวงาว่า “ปิยบุตระ วามบุตรที่รัก ปุตตังชีเว ห่วงผูกคอมันเกิดขึ้นแล้วหนอ”

แต่วันนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงตัดสินพระทัยว่า จะหนีออกไปสู่มหาภิเนษกรรมณีก่อนที่องค์สมเด็จพระชินสีห์เสด็จออกจากพระราชนิเวศน์ พระองค์ทรงแต่งตัวแบบกษัตริย์ แพรวพราว สีมันระยับ พระวรกายสวยสดงดงามมาก พระรูปโฉมสวยจริง ๆ เป็นคนโปร่ง ๆ ผิวขาว ลักษณะสวยอิมเอิบหมดทั้งกาย หน้าตาหาจุดบกพร่องอะไรไม่ได้ สวยจัด องค์สมเด็จพระทรวงสวัสดิ์ทรงม้ากัณฐกะ มีนายฉันทะจูงม้าข้างหน้า น้ำพระทัยของพระองค์มีความเข้มแข็งและก็เด็ดเดี่ยว มุ่งหน้าจะเอาพระโพธิญาณให้ได้ ฉะนั้นการเดินทางไปของนายฉันทะกับม้าจึงไปด้วยการเหยาะอย่าง วิ่งห้อย ๆ แต่ว่านายฉันทะเป็นคนมีกำลังมาก ถือเชือกม้า ม้าก็เหยาะอย่างมาตามจังหวะ มาชนิดที่เรียกว่าไม่รีบจนเกินไป ไม่ใช่ม้าวิ่ง ม้าเดินเหยาะอย่างมาตามจังหวะออกมาจากเขต

พอถึงจุดหนึ่งซึ่งไม่ใช่ที่ต้นโพธิ์ จะเป็นคยาสิริษะหรืออะไรพ่อจำไม่ได้ เห็นบริเวณพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล เป็นลานสวย มีสนามหญ้า มีแม่น้ำใสสะอาด เป็นกลางเดือนหก สมเด็จพระภควันต์ก็ประทับจับพระขรรค์ตัดพระเกศา ตัดทีเดียวขาด อาศัยที่เป็นอัจฉริยะมนุษย์ ด้วยอำนาจเทวดาช่วย พระเกศาที่ขจัดเป็นวงกลม เป็นทักษิณาวัตรเวียนขวาเกาะติดหนังของพระองค์ มองดูแล้วก็คล้าย ๆ กับว่าคนปลงผม และนับตั้งแต่วันนั้นถึงปริณิพพาน องค์สมเด็จพระพิชิตมารไม่เคยปลงผม เพราะผมไม่ยาวออกมาอีก มองแล้วเหมือนพระโกน แล้วก็ผมเกรียนติดศีรษะ รวมความว่าศีรษะโล้นนั่นเอง

ฉะนั้นการทำพระพุทธรูปที่มีมวยผมข้างบนจึงผิดไม่ถูก อันนี้พอขอยืนยัน ขออุกทุกคนจงพิจารณาตามนั้นด้วย แล้วองค์สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงมอบเครื่องแต่งตัวให้แก่ชายฉันทนะ พระองค์รับเครื่องสักการะ คือเครื่องทรงของพระมีสบบงจิวร จากพรหม ตอนนีพรหมแสดงตนเป็นพรหมจริงๆ เห็นเป็นพรหมชัด เมื่อถวายขององค์สมเด็จพระทรงสวัสดิ์แล้ว พระองค์ก็ทรงฉลองพระองค์มีสบบง จิวร สังฆาฎิ รัศประคคเเว อังสะ เป็นต้น และก็มีบาตรให้แก่องค์สมเด็จพระทศพล บาตรก็เป็นบาตรดินธรรมดา แต่คงจะสร้างด้วยกำลังของพรหม คงจะเป็นนิมิต พรหมคงไม่ขยับขึ้นบาตรเวลามีพระพุทธรเจ้าเสด็จออกสู่มหานิษกรรมณ์ ก่อนจะออกผนวชรู้สึกว่า เทวดาและพรหมห้อมล้อมกันมาแสดงเทวทูตให้ปรากฏ จนกระทั่งองค์สมเด็จพระบรมสุคตทรงเห็นว่า ความตายมิได้ คุณธรรมที่ทำให้คนไม่ตายก็ต้องมี แต่ว่าเวลานั้นพระองค์จะเห็นเทวดาหรือไม่พอกก็ไม่ทราบ

หลังจากนั้นมัจฉาทกะซึ่งเป็นม้าคู่บารมีก็ตาย นายฉันทนะก็ร้องให้เดินกลับวัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงแสวงหาด้วยทางจิต แสวงหาไปก็ต้องศึกษาก่อนไปศึกษาจากสำนักพรหมณ์ สำนักไหนที่เขาว่าดี องค์สมเด็จพระชินสีห์ก็ไปที่นั่น สุดท้ายไปสำนักอาฬารดาบส และอุทกดาบส ทั้งสองท่านสอนให้ได้สมาบัติ คือรูปฌาน ๔ และอรุฌาน ๔ การศึกษานี้องค์สมเด็จพระมหามุนีใช้เวลาเล็กน้อย เพราะว่าปัญญาพระองค์ดีมาก ทรงจำดีมา มีความขยันหมั่นเพียรดีศึกษา และก็ทำได้ดีกว่าทุกคนในสำนักนั้นจนกระทั่งอาจารย์ทั้งสอง คืออาฬารดาบส และอุทกดาบส อยากจะให้ป็นครูสอนแทน แต่พระองค์ก็ไม่เอาจึงออกไป

ตอนนี้เองก็มีท่านพรหมณ์ ๕ ท่าน คือท่านโกณฑัญญะ ท่านวัปปะ ท่านภัททิยะ ท่านมหานามะ ท่านอัสสชิ ทราบข่าวว่าพระพุทธรเจ้าออกแสวงหาพิเนษกรรมณ์ ก็พากันออกบวช โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอัญญาโกณฑัญญะ เป็นพรหมณ์องค์ที่ ๕ ในจำนวนพรหมณ์ ทั้ง ๕ องค์ และหนุ่มที่สุด ที่เข้าทำนยลักษณะพยากรณ์ว่าสิทธัตถะราชกุมารจะต้องเป็นศาสดาเอกในโลก ทายอย่างเดียว แต่พรหมณ์อีก ๔ องค์ทายว่าถ้าเป็นฆราวาสจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ถ้าได้บวชจะได้เป็นพระพุทธรเจ้าคือเป็นศาสดาเอกในโลก คำว่าศาสดาแปลว่า ครู

ในเมื่อได้ยินข่าวพระพุทธรเจ้าทรงออกผนวช ท่านทั้ง ๕ ก็ติดตามออกบวชมาปฏิบัติต่อนั้นองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิ์ทรงแสดงภาพให้ปรากฏ ถึงการทรงทรมานพระกายที่พรหมณ์นิยมกันว่า การบรรลุมรรคผลชั้นสูงจริง ๆ ได้ตั้งอยู่ในการทรมานกาย กินแต่น้อย ๆ นอนน้อย ๆ นั่งน้อยๆ ยืนน้อยๆ เดินน้อยๆ เป็นอันว่าทรมานไม่ค่อยจะนอนก็แล้วกัน มีนั่งมากกว่ายืน กว่าเดิน กินก็น้อย จนกระทั่งเลิกกิน คุณภาพขององค์สมเด็จพระทรงสวัสดิ์โสภากย์ ทรงทรมานพระกายต่อนั้น ผอมจริง ๆ เวลาจะไปสร่งน้ำก็เดินชวนไปชวนมา บางครั้งท่าน ๕ ถาวยี้ ต้องเข้าประคอง แต่ว่าท่านก็ทรงอดทนมาก ทำอยู่อย่างนั้นใช้เวลานาน ๖ ปี ตั้งแต่วันออกผนวช จนกระทั่งวันบรรลุอภิเสกสัมมาสัมโพธิญาณ องค์สมเด็จพระชินสีห์จึงทรงมาดำริว่า การบรรลุมรรคผลคงไม่ใช่การทรมานตน จึงได้ทรงเสวยพระกระยาหารใหม่

ตอนนี้ดูภาพ ตอนที่ทรงเสวยพระกระยาหารใหม่ คือกินเต็มที่ให้ร่างกายอ้วนพี พระองค์ทรงเห็นว่าความดีที่จะพึงได้อาจจะมาจากทางใจ ไม่ใช่ทางกายเพราะทางกาย นอกจากทรมาณกาย เรียกว่านอนน้อย กินน้อย เดินน้อย มีนั่งมาก แล้วก็ยังกลั่นใจ เอาลิ้นกดเพดานจนถึงกับลมออกหูอยู่ เป็นอันว่าร่างกายมันก็จะตาย ก็กลับคิดว่าทางใจคงจะดี เป็นเหตุให้ฤทัยทั้ง ๕ ไม่พอใจ เห็นว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรเป็นผู้มักมากในอาหาร การที่จะสำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณเป็นไปได้ คงไม่เป็นไปตามวิสัยที่พราหมณ์ต้องการ จึงหนีองค์สมเด็จพระพิชิตมารไปสู่ป่าอิติปตณฤคทายวัน

ตอนนี้ดูภาพท่านทั้ง ๕ เวลาก่อนจะไป ท่านก็ชี้หน้าและว่าต่าง ๆ ปริมาสององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า สิทธิธตตะท่านหมดหวังที่จะได้เป็นศาสดาเอกในโลก เพราะท่านกลับมามากมากในกามคุณ เราไม่เห็นด้วย เราไม่ช่วยประคับประคอง เราไปละ ท่านก็ไปด้วยความโมโหโทโสกันทั้ง ๕ มีท่านอัญญาโกทัตถุญะพราหมณ์เป็นหัวหน้า เรื่องของเรื่องก็ต้องตามใจท่าน ท่านอยากจะโกรธจะอย่างไรจะไปห้ามความโกรธ เป็นอันว่าเมื่อท่านไปแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ต้องเลี้ยงตัวเอง เวลาจะเดินไปบิณฑบาตก็เดินโซซัดโซเซ แต่ว่าแข็งกำลังพระทัย อาศัยที่ได้มานสมาบัติก่อนองค์สมเด็จพระชินวรใช้มานสมาบัติเข้าช่วยเวลาที่จะไปบิณฑบาต เวลาที่จะเดินกลับจะไปตักน้ำ จะไปอาบน้ำ จะต้องทำทุกอย่างด้วยพระองค์เองทั้งหมด

ดูภาพขององค์สมเด็จพระบรมสุคตตอนนั้นดูรัก พ่อรู้สึกสงสารสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริง ๆ แต่ว่าถ้าพระองค์ทำเพื่อพระองค์เองนะ ไม่หวังสงเคราะห์คนอื่น พ่อก็ไม่รู้สึกอะไรมากนัก แต่เนื่องจากองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทำเพื่อสันติสุขของบุคคลอื่นด้วย ช่วยพระองค์เองด้วยและก็ช่วยคนอื่นด้วย แต่ว่าผลความดีที่องค์สมเด็จพระชินสีห์ได้มาด้วยความลำบาก คนที่ประกาศว่าเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า พ่อรู้สึกสลดใจที่มาเป็นเนรโบลานเปล่ากันเสียมาก แล้วก็ใช้ผ้ากาสาวพัสตร์ขององค์สมเด็จพระบรมสุคตเป็นเครื่องหลอกลวงคน แต่ทั้งนี้ลูกก็ขำนึกว่าทุกท่านที่ทรงผ้ากาสาวพัสตร์ไม่ได้ไปทั้งหมด ที่ดีจริง ๆ ก็มีมาก ที่หลอกลวงก็มีมาก คนชั่วก็มี คนดีก็มา คนชั่วหายาก คนดีลงไป ท่านว่าอย่างนี้ลูก

ต่อมาตามภาพนั้นท่านแสดงเร็ว องค์สมเด็จพระพิชิตมารก็มีพระวรกายดี ร่างกายเริ่มแข็งแรง มีเนื้อหนังดี คนที่เขาใส่บาตรองค์สมเด็จพระชินสีห์ เขาก็เรียกว่า สิทธิธตตะร่างกายดีแล้วหรือ สิทธิธตตะสมบูรณ์ขึ้นแล้ว สิทธิธตตะผ่องใสแล้ว เวลาที่ท่านไปบิณฑบาตชาวบ้านเขาก็พูดกันอย่างนั้น ท่านก็ทรงแยมพระโอษฐ์ แต่ทุกคนเขาไม่โกรธว่าท่านจะอดข้าวหรือฉันข้าว เขาไม่ว่าอะไร เขาเลื่อมใสในจริยาของพระองค์ ก็มีอยู่มากคนด้วยกัน ที่เวลาองค์สมเด็จพระพิชิตมารเสด็จกลับบางคนก็ตามมปฏิบัติให้ความสะดวก เขาช่วยท่าน ท่านก็ไม่ว่า เขาไม่ช่วยท่าน ท่านก็ไม่ตามใคร เป็นอันว่าในกาลต่อมา องค์สมเด็จพระจอมไตรมีร่างกายสมบูรณ์ ตอนนั้นนั่งอยู่ที่โคนต้นไทรใกล้ ๆ ต้นโพธิ์ มีสาขาใหญ่ เวลานั้นนางสุชาดาไม่มีลูก อยากจะมีลูก บนรุกขเทวดาไว้ เมื่อมีลูกแล้ว

ครั้นเมื่อนางบุณฑาสีมาเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็กลับไปบอกนางสุชาดาว่า รุกขเทวดากำลังต้อนรับเจ้าแม่คะ ภาพปรากฏว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรมีร่างกายสมบูรณ์บริบูรณ์ ผิว

พรรณสวยสดงดงามมาก น่ารักสดชื่น สวยกว่าคนธรรมดา เป็นอันว่าหน้าท่านสวย ผิวท่านสวย ปากแดง ส่วนที่จะดำก็ดำสนิท ส่วนที่จะแดงก็แดงสนิท กลมกลืนสวยจริง ๆ เมื่อรับข่าวมรณูปาษา จากนางสุชาดาแล้ว ก็ทรงเสวยข้าวมรณูปาษา เมื่อหมดแล้ว ตามภาพนั้น องค์สมเด็จพระบรม โลกนาถก็ทรงนำถาดทองคำไปลอยที่แม่น้ำเนรัญชรา เวลานั้นเป็นเวลา น้ำไหลหลากไหลเชี่ยว ทรง อธิษฐานอย่างเดียวกันว่า ถ้าหากว่าเราจะได้รับบรรลุลูกธิดาสมมาสัมโพธิญาณ ขอให้ถาดนี้ลอยทวน กระแสน้ำขึ้นไป ก็เป็นของอัศจรรย์ผ่องและเด่นหญ้า ท่อนไม้ที่ไหลมาไหลลิวตามน้ำ

แต่ว่าถาดทองคำไหลทวนน้ำขึ้นไปได้อย่างอัศจรรย์ ไปประยะยาวพอสมควร ไกลประมาณ ๗ เมตร ถาดก็จม จมลงไปซ้อนกันที่วิมานของพระยาภคินาคราชอยู่เมืองบาดาล แขนอนหลับ สบาย พอถาดขององค์หนึ่งกระทบดังกรึก ก็ลืมตา นึกนอนยังไม่ทันจะเต็มตื่น พระพุทธเจ้าตรัสอีก องค์แล้วรี ะไรเดี๋ยวองค์ เดียวองค์ ตรีสบอยจริงๆ แล้วก็หลับต่อไป

หลังจากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับจากลอยถาดแล้ว พอมาถึงปรากฏว่ามี พราหมณ์เอาหญ้าคาผาถวายเป็น ๘ กำ ด้วยกัน องค์สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงเอาหญ้าคาปูลาดไปบน แทนหิน หินนะไม่ใช่แก้วหรือไม่ใช่แท่นเพชร ที่เรียกกันว่าแก้ว ๆ เขาแปลว่าของดี อย่างพ่อแก้วก็ แปลว่าพ่อดี แม่แก้วก็แปลว่าแม่ดี สำหรับพระแท่นที่พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับ นั่ง และทรงบรรลุลูกธิดาสมมาสัมโพธิญาณ ไม่ใช่แท่นที่ใครสร้างให้ ไม่มีรูปร่างเป็นแท่น ความจริงก็เป็นก้อนหินธรรมดา เป็นก้อนหินที่มีสันนูนขึ้นมา มีที่เรียบพอเล็กน้อย ตามริมทุกด้านมีรอยลู่ ลง เรียกว่าด้านบนนั่งสบาย ๆ เป็นแท่นหินเรียบ ไม่ใช่เป็นแผ่น พระพุทธเจ้าจึงได้ทรงเอาหญ้าคา ขึ้นไปวางบนนั้น ทำให้มันขึ้นมาหน่อยหนึ่ง หญ้าคาตอนนั้นเป็นสีขาว ๆ พอสงสัยว่าจะเป็นหญ้า คาที่มีความแข็งดีแล้วสีขาว ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ประทับนั่งบนหญ้าคาเหนือแท่น หินขึ้นมา เพราะหญ้าคาคลุมหิน

คุยกันไปตามภาพ เวลานั้นจะเห็นว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีความเปล่าเปลี่ยวเป็นอย่างมาก ถ้าเราจะคิดอย่างคนธรรมดาจะ เพราะว่าปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ท่าน ก็ไปเสียแล้ว และองค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ไม่มีใครอยู่เป็นเพื่อน ปากก็เต็มไปด้วยความเจ็บปวด เสียงสัตว์ทุกชนิดร้องตามจิ้งหะ กระแสน้ำก็ไหล ลมพัดมาครวไร ไบไม้ก็เสียงกรียวกราว มองมา ดูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงเสด็จประทับอยู่พระองค์เดียว แต่ว่าการนั่งอยู่องค์เดียวเพื่อ การแสวงหาประโยชน์ปัจจุบัน นั่นก็คือจะนั่งดูทรัพย์สมบัติที่น่าตำหนิ หรือก็ไม่น่าสงสาร แต่น้องค์ สมเด็จพระพิชิตมารทรงทรมานพระองค์อดข้าว อดน้ำ แล้วก็มานั่งเปล่าเปลี่ยวอยู่องค์เดียว เคยเป็น กษัตริย์อยู่ในพระราชฐานกษัตริย์เวลานั้นก็มีพระราชอำนาจมาก และพระองค์ก็มีความสมบูรณ์พูน สุข อีก ๗ วัน หลังจากออกสู่มหาภิเนษกรรมแล้ว ก็จะมีโอกาสได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ แต่องค์สมเด็จพระ ทรงสวัสดิ์ก็ไม่ต้องการอย่างนั้น

มาตอนนี้ภาพจริง ๆ ที่ปรากฏกับจิต ภาพตอนนี้สวยจริง ๆ ดูรัก เห็นองค์สมเด็จพระธรรม มามีสทรงเสด็จประทับนั่งหันหลังเข้าดินโพธิ์ ทรวดทรงของพระองค์ก็ดี ผิวพรรณก็สดสวย ลีลา

การเอียงกรายก็น่าเลื่อมใส พระองค์ทรงพระกายตรง นั่งขัดสมาธิมือขวาทับมือซ้าย เท้าขวาทับเท้าซ้าย มองไปอีกทีปรากฏว่าเวลานั้น เทวดาและพรหมก็มาขึ้นเรียงรายรอบ ๆ อยู่บนอากาศก็รอบ ๆ เห็นบรรดาเทพธิดาและเทพบุตรทั้งหลายโปรยปรายดอกไม้บูชามหาสมเด็จเจ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างคนต่างก็พนมมือกันทั่วจักรวาล จะมองไปทางไหนก็เต็มไปด้วยเทวดาและพรหม เวลานั้นองค์สมเด็จเจ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองจะทรงเห็นเทวดาและพรหมหรือไม่ พ่อก็ไม่ทราบเหมือนกัน เป็นแต่เพียงว่าภาพปรากฏขณะนั้น

ในขณะที่เดียวกัน องค์สมเด็จเจ้าพระพิชิตมารก็ทรงตั้งพระทัยคิดว่าเราจะนั่งตรงนี้ และเราจะไม่ยอมลุกจากที่นี่ ถึงแม้เลือด และเนื้อของเราจะเหือดแห้งไปก็ตามที่ หรือว่าชีวิตินทรีย์จะดับขันธ์ก็ตาม คือว่ามันจะผอม หรือมันจะตายก็ช่างมัน ถ้าเราไม่ได้สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณเพียงใด เราจะไม่ยอมลุกจากตรงนี้ คือให้มันตายไปเสียเลยดีกว่า เพราะการบำเพ็ญมาสิ้นเวลา ๖ ปี ถ้าไม่ได้ก็จงตายเสียเถิด อันนี้ต้องเรียกว่า เป็นพระราชดำริของพระราชทรงพระนามว่าสิทธัตถะ เวลานั้นยังไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า เป็นอันว่าเมื่อองค์สมเด็จเจ้าพระพิชิตมารทรงตัดสินพระทัยแล้ว เพราะอาศัยที่พระองค์เคยทรงสมาบัติ ๘ มาก่อน การรวบรวมกำลังใจจึงเป็นของไม่ยาก แต่ดูเหมือนจะมีเสียงบอกว่า คำว่า ไม่ยากคือ ไม่ยากแก่การตัดสินใจ แต่ว่ามีอารมณ์เฝ้าอยู่ชนิดหนึ่ง ขณะที่นั่งลงไปใหม่ ๆ คิดในใจว่า เราจะทรงอารมณ์แบบไหน ถึงจะตรงกับเราได้พระโพธิญาณ

และในขณะที่นั้นเอง ความโปร่งจิตขององค์สมเด็จเจ้าพระพิชิตมารก็ปรากฏ เมื่อปรากฏตามนั้นแล้ว อารมณ์ก็โปร่งขึ้นมา ปัญญาเกิด คิดว่าอันดับแรกเราจะต้องทรงสมาธิก่อนให้จิตเป็นสุข ให้จิตมีการทรงตัว จึงได้เริ่มจับอานาปานุสสติกรรมฐาน ทรงอารมณ์อยู่เป็นปกติ ใช้เวลาไม่นาน เริ่มตั้งกำลังใจเพียงแค่วินาทีอารมณ์จิตขององค์สมเด็จเจ้าพระชินสีห์ก็ทรงสงบจัดเป็นฌาน ที่แรกขึ้นเป็นฌานต้นที่เดียวถึงฌาน ๘ ทรงอารมณ์สบายอยู่ในสมาบัติ ๘ จิตสงบสงัด มีอารมณ์เป็นสุขมาก ในช่วงระยะเวลาผ่านไปประมาณสัก ๑ ชั่วโมงเศษ พ่อขอคุยกับลูกตามคำบอก จะเรียกว่าพูดตามพากย์ก็ได้ เวลาผ่านไปประมาณชั่วโมงครึ่ง ความสุขเกิดขึ้นจากสมาธิ อารมณ์เด็ดเดี่ยวเป็นอุเบกขารมณ์เกิดขึ้นจากสมาธิ ใจมีความปลอดจากกิเลส

ตอนนั้นองค์สมเด็จเจ้าพระบรมโลกเชษฐ์จึงได้ลดกำลังของสมาธิ ค่อย ๆ เลื่อนจากสมาบัติข้อที่ ๘ มาถึงข้อที่เรียกว่า อากิญจัญญายตนะ ลดลงมาถึงข้อที่ ๖ เรียกว่า วิญญูชาตัญญายตนะ ลดลงมาข้อที่ ๕ เรียกว่า อากาสนาณัญญายตนะ ค่อย ๆ ลดมาทีละน้อยลดลงมาถึงข้อที่ ๔ ที่เรียกว่า จตุตตฌาน ลดลงมาถึงข้อที่ ๓ ที่เรียกว่า ตติยฌาน ลดลงมาถึงฌานที่ ๒ ที่เรียกว่า มุติยฌานลดลงมาถึงฌานที่ ๑ ที่เรียกว่า ปฐมฌาน ลดลงมาถึงอุปาจารฌาน การลดลงมาก็ชื่อว่า จะลองเล่นกำลังฌาน ว่ากำลังจิตจะใช้กำลังได้ดีหรือไม่ เพราะทิ้งมานาน ลดลงมาถึงอุปาจารสมาธิ แล้วขึ้นไป ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ แล้วก็ ๘ ๗ ๖ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ วิ่งไปวิ่งมา วิ่งมาวิ่งไป ใช้เวลาสักประมาณ ๑ ชั่วโมง ก็ปรากฏว่าถอยหลังมาอยู่ในอุปาจารสมาธิใช้อารมณ์ตัดสินใจว่า คำว่า คำว่าพระโพธิญาณ มีสภาวะเป็นประการใด กิเลสทั้งหลายที่เข้ามาขัดข้องจิต ทำให้ทุกคนเห็นผิดเป็นถูกข้อนั้น มีอะไรบ้าง ของจงปรากฏกับจิตของเรา

ตอนนั้นปรากฏว่า อารมณ์จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แทนที่จะตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตปหาน กลับเกิดปุพเพนิวาสานุสติญาณ การระลึกชาติได้ ตอนนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงเห็นจิตในจิต คือมีความสว่างไสว จิตเป็นประกายพริ้วขึ้นมาสว่างออก สภาวะต่าง ๆ คือเทวดาก็ดี พรหมก็ดี ที่แวดล้อมอยู่เวลานั้น ที่ยืนอยู่ใกล้ภาคพื้นดินก็ดี บนอากาศก็ดี ถี้อดอกขบาทำสักการะ เป็นอันว่าปรากฏแก่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชัดทั่วจักรวาล เป็นเหตุให้พระองค์มีจิตเบิกบานว่า โอหนอ คำว่าพระโพธิญาณ คงจะสำเร็จแก่เราในตอนนี้ เป็นกำลังใจให้องค์สมเด็จพระชินสีห์ได้ปุพเพนิวาสานุสติญาณ

ตอนนี้เห็นเทวดาก็ดี พรหมก็ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอาการสดชื่นมาก พรหมบางท่านเข้ามาถวายงานพัดอยู่ใกล้ ๆ เทวดาทิ้งหลายชั้นล้อมรอบ และก็ลอยในอากาศล้อมรอบ ทรงสดชื่นมาก ทรงถอยหลังชาติไม่มีเหตุจำกัด ก็ทรงทราบว่าองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิสภาคย์ได้เคยเกิดมาเป็นอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติไหนที่เคยไปรับพระพุทธพยากรณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และที่พระพุทธเจ้าชื่ออะไรพยากรณ์ว่าอย่างไร กิจใดทำให้ ทราบชัลดหมด

ตอนนี้เป็นกำลังใจขององค์สมเด็จพระบรมสุคตว่า กับนี่เราเป็นองค์ที่ ๔ ที่จะได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ นำพระทัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้ปุพเพนิวาสานุสติญาณแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ใช้กำลังใจที่ได้ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติถอยหลังเป็นประโยชน์มากรู้อดีตที่ล่วงมาแล้วว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เกิดเป็นอะไรบ้าง เกิดเป็นคนบ้าง แล้วก็ตายเป็นเทวดาบ้าง ไปเป็นพรหมบ้าง ไปอยู่ในนรกบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้าง เป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง ทำคุณประโยชน์อะไรมาบ้าง และก็ได้รับพระพุทธพยากรณ์ว่าอย่างไรบ้าง พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ทรงสอนว่าอย่างไร และท่านผู้ใดที่เป็นพระอรหันต์เป็นเพราะอะไรเป็นเหตุ เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐผู้มีกำลังใจ เพราะอาศัยปุพเพนิวาสานุสติญาณ จึงทบทวนไปทบทวนมา แล้วก็เลือกจัดธรรมะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ เอามาเป็นเครื่องพิจารณา

ตอนนี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระมหากรุณาธิคุณเพื่อพิจารณาในด้านปุพเพนิวาสานุสติญาณ กำลังใจก็เต็มขึ้นเป็นเหตุให้ได้ทิวัจจญาณหรือที่เรียกกันว่า จุตูปปาตญาณ เป็นอันว่าพระองค์กลับมีความรู้ดีกว่า สัตว์ในโลกทั่วจักรวาลนี้เป็นคนก็ดี สัตว์ดิรัจฉานก็ดี บางท่านที่มาเกิดก็มาจากพรหมบ้าง มาจากเทวดาบ้าง มาจากมนุษย์บ้าง มาจากสัตว์ดิรัจฉานบ้าง อสุรกายบ้าง เปรตบ้าง สัตว์นรกบ้าง แล้วก็ทรงรู้ถึงว่า ถ้าพวกที่มีอารมณ์ตามนั้นที่ทรงอยู่ ตายแล้วจะไปอยู่ที่ไหน รู้ถึงเรื่องความเป็นอยู่เป็นอันว่าตอนนี้เป็นเหตุให้องค์สมเด็จพระบรมครู ใช้ปัญญาเข้าพิจารณาด้วยกำลังของทิพจักขุญาณ และปุพเพนิวาสานุสติญาณ ว่าคนและสัตว์นี้มีเครื่องยืนยันได้แน่นอนว่าไม่มีใครมีสภาวะทรงตัว

และเหตุที่จะพึงตัดจะต้องเอาอะไรมาตัดกรรมที่เป็นกิเลส คือ ที่เรียกว่า กิเลส ตัณหา อูบาทาน และอกุศลกรรม ที่ทำให้คนมัวเมาอยู่ในร่างกายที่ไม่เป็นสาระไม่เป็นประโยชน์ การเกิดแต่ละชาติมีแต่โทษ ไม่มีคุณ จะเอาอะไรมาเป็นเครื่องตัด เราจะต้องตัดใจของเราก่อน และจึงจะไป

สอนบุคคลอื่น เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดำริอย่างนี้ กำลังสมาธิที่ท่านกล่าวว่าเป็นเหตุให้เกิดปัญญา มันก็เกิด ก็มีความรู้สึกว่าจะทำอะไรไม่ให้เกิดมีอยู่ ๔ อย่าง ต้องประกอบกัน คือ

ทุกข์ เป็นเครื่องดึงให้เกิด คือ คนที่หลงในความทุกข์ว่าเป็นความสุข ชั้น ๕ เป็นทุกข์ และก็ทุกข์เกิดจากความอยาก การทะเยอทะยาน อย่างเมื่อเราเป็นเด็ก ๆ เราก็อยากจะได้ เมื่อโตแล้วก็อยากจะเป็นพระราชา ท่านปรารถถึงพระองค์เอง เมื่อเป็นพระราชาแล้วก็อยากจะเป็นพระราชาที่มีอำนาจ อำนาจที่มีพระองค์ต้องการก็คืออำนาจโดยธรรมหรือมีธรรมเป็นอำนาจ จะใช้ความดีสงเคราะห์คนอื่นให้มีความสุข ใช้ความดีเป็นอำนาจพระองค์ทรงคิดไกล

เมื่ออาการอย่างนี้มันเกิดขึ้นมาก็ทำให้คับใจ ถ้าสิ่งใดที่ทำไม่ได้ตามความปรารถนา หรือว่าความปรารถนาไม่สมหวัง อารมณ์มันก็เป็นทุกข์ นี่ตัวอยากเป็นเหตุ ถ้าเราจะตัดก็ต้องตัดตัวอยาก ตัดตัวอยากก็ต้องใช้กำลังความดี ทรงพิจารณาว่า ความดีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ ท่านตรัสคือ สมาธิ ปัญญา หรือที่เรียกว่า มรรค ๘ ทรงพิจารณาว่า

เวลานี้ศีลของเราบริสุทธิ์หรือยัง ก็ทรงทราบว่าศีลบริสุทธิ์ทุกอย่าง สมาธิของเรามีกำลังพอหรือยัง ก็ทรงทราบว่าสมาธิของเรามีกำลังพอ จึงได้รวบรวมกำลังใจว่า จุดใดที่ยังมีภาวะติดอยู่ ตัดตรงไหนดีหนอ พิจารณาตอนนั้น จะตัดอารมณ์ใจอย่างเดียวหรือจะตัดอะไรด้วย อันดับแรกก็ตัดรูป คือไม่ห่วงใยในรูป นี่เราก็ตัดมาแล้ว ปัญญาบอกว่าต้องตัดรูป แต่ก็ทรงพิจารณาว่าเรานั่งที่นี้ก็ดี เราออกแสวงหาภินะขกรรมก็ดี นี่เราก็ตัดรูปมาแล้วนี่นะ รูปเรา เราก็ตัด คือเราไม่หวังความสุขในรูปกายของเรา นี่เราก็ตัดแล้ว รูปของพิมพาราชเทวี มเหสีที่รัก เราก็ตัดแล้ว รูปของลูกรักที่เกิดในวันเดียวกันนั้นเราก็ตัดแล้ว รูปของพระราชบิดา พระราชมารดา หรือข้าราชการ เราก็ตัดแล้ว รูปของนางสนม นารี เราก็ตัดแล้ว และที่รูปของทรัพย์สินทั้งหลาย เราก็ตัดแล้ว

ยังมีอะไรอีกบ้างไหมที่เราจะต้องตัด ก็เรื่องของนาม คือ ความปรารถนาของใจได้แก่โลก ธรรม ๘ ทรัพย์สินที่พึงจะเกิดขึ้น เราก็ตัดแล้วหรือยัง ก็ทรงพิจารณาว่า เวลานี้เราไม่มีอะไร มีแต่ผ้า นุ่ง ผ้าห่ม กับร่างกาย ทรัพย์ทั้งหลายทั้งหมดที่มันมากกว่านี้ ที่เราครองอยู่ เราก็ตัดแล้ว และการเสื่อมลาภไป ไม่มีลาภ เราเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ นึกถึงลาภนั้นบ้างหรือเปล่า ก็ทรงทราบว่า เราไม่นึก นี่เราก็ตัดแล้วเรื่อง ลาภ มาเรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์ เรามาจากความเป็นพระราชา เราไม่ได้ลาออก เราไม่ได้มีความผิด เราก็ตัดมาเพื่อแสวงหาภินะขกรรมเราก็ตัดแล้ว การหมดยศฐาบรรดาศักดิ์ อำนาจศักดิ์ศรี เป็นเรื่องวังเวงใจให้เรานึกถึงบ้างไหม เราก็ตัดแล้ว อันนี้เราก็ตัดแล้ว

เวลานี้เราก็ตัดผม คนสมัยนั้นเขาถือว่าคนไม่มีผม คนโกนหัว เป็นคนกาลกิณี อารมณ์อย่างนี้ที่เขาจะ นิินทา เรา เราหัวใหม่ ก็ทรงทราบในพระทัยว่า เราก็ตัดไม่ได้หัวใหม่ และประการต่อไป ถ้าใครเขามา สรรเสริญ เราก็ตัดได้รับการยกย่องขณะที่มาอยู่ป่า เช่น ปัญจวัคคีย์ฤาษีทั้ง ๕ เทิดทูนเราว่าเป็นคนดี และก็มีพราหมณ์ที่นำหญ้าคามมาให้เราก็ตัด คนหลายคนที่ผ่านมาเห็นเราเข้า รู้ว่าเราเป็นกษัตริย์มาในกาลก่อน เขาก็พากันสรรเสริญเยินยอ ว่าเราเป็นคนดี คำสรรเสริญอย่างนี้เราผูกพันหรือเปล่า ก็ทรงทราบว่า ไม่ผูกพันแล้ว

ต่อไปองค์สมเด็จพระที่ปแก้วก็มารำพึงว่า ความสุข ความทุกข์ ที่เนื่องกับร่างกายนี้เราตัดแล้วหรือยัง พระองค์ก็ทรงทราบว่าจะตัดแล้ว เพราะว่าเราตั้งมโนปณิธานว่า ถ้าไม่สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณเพียงใด เลือดและเนื้อมันจะเหือดแห้งไป นี่หมายความว่า ทุกขเวทนามันหนัก มันจะหิวขึ้นมาทีละน้อย ๆ หนักเข้า ๆ ร่างกายก็จะทรงไม่ไหว มันอาจจะตายชะงัดจริงนี่ แต่อารมณ์เราก็ตัดแล้วด้วยดี มันจะตายชะงัดจริงนี่ก็เชียว ถ้าเราไม่ได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ อันนี้เราก็ตัดแล้วเป็นอันว่าการพิจารณาแบบนี้ เป็นปัจจัยให้องค์สมเด็จพระที่ปแก้วทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตพหุทาน

เวลานั้นลูกกรีก ตามภาวะของภาพที่ปรากฏ คืออารมณ์เคลิ้ม เวลานั้นเห็นองค์สมเด็จพระพิชิตมาร มีกระแสจิตสว่างไสวเป็นประกายพริ้วเหมือนกับอาทิตย์สัปดาห์ดวง และก็มีพระฉวีวรรณเปล่งปลั่ง เพราะความสดชื่นในจิต บรรดาเทวดาและพรหมต่างก็มานมัสการองค์พระธรรมสามิส โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านสัทมบดีพรหม กล่าวว่ สิทธัตถะ ท่านเอ๋ย เวลานี้กิจที่ท่านต้องการ คือพระสัมมาสัมโพธิญาณ ชื่อว่าเป็นอรหันต์องค์แรกในโลก บรรลุแล้วท่าน เป็นอันว่าท่านสัทมบดีพรหม ยืนย่น และก็พรหมทั้งหมดยืนย่นเทวดาทั้งหมดก็ยืนย่นต่างคนต่างก็เอาเครื่องสักการวามีสมีดอกไม้เป็นต้น ของสวรรค์ ของหอมต่าง ๆ มาบูชาองค์สมเด็จพระภควันต์ ในฐานะที่ได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ และต่างคนต่างก็มายืนรายรอบองค์สมเด็จพระบรมครูพนมมือแสดงสักการะเป็นเหตุให้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงธรรมปีติขึ้นมาก มีความอัมเอบ มีความสดชื่น

ตอนนี้ตามปฐมสมโพชนกกล่าวว่า พระขามาราชราช หรือที่เรียกว่าท้าวบาลี เข้ามาเพื่อจะทำลายพิธี ตามที่บอกรู้สึกว่ามีคนคิดมาก แต่ความจริงไม่ได้หรอก ประการที่หนึ่งเพราะว่าพระขามาราชราชหรือท้าวบาลี เป็นเทวดาที่อยู่ในอาณัติของพระอินทร์ และประการที่สองเทวดามีอำนาจไม่เกินพรหม นี่เค้าบอกว่าพระขามาราชราชแผลงฤทธิ์ เทวดาและพรหมที่แวดล้อมอยู่นี้หมด อันนี้ไม่จริง ตามภาพนั้นปรากฏว่าไม่จริง มีเทวดาและพรหมถอยออกไปยืนถวายสักการะในที่อันสมควร ไม่ได้ยืนติดพระองค์

ก็มีพระขามาราชราชมาสะกดว่า “ท่านจะไปหลงไหลใฝ่ฝันอะไรกับโพธิญาณ มันเป็นความฝันลม ๆ แล้ง ๆ ท่านจงนึกถึงตำแหน่งพระเจ้าจักรพรรดิที่จะช่วยคนให้เป็นสุขทั้งโลกไม่ดีกว่าหรือ อีกประการหนึ่ง พระพิมพาราชเทวีก็มีพระรูปพระโอมงดงาม และลูกชายคนเล็กก็เพิ่งเกิดใหม่ นอกจากนั้น สนมมารีก็มากมาย ทำไมไม่คำนึงถึงบ้าง ปล่อยให้เขาทั้งหมดมีความสุข เพราะท่านหาความสุขแต่ผู้เดียว”

สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า “ปาปิยะ ดูก่อน มารผู้มีบาป” เราทราบแล้วว่า เรากับท่านนะเป็นเพื่อนกันมาก่อนในอดีต อาศัยบุพเพนิวาสานุสติญาณ อาศัยที่เราถวายหญ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้า ไม่ได้เอาของท่านไปถวาย ท่านจึงมีความเข้าใจว่าเราต้องการจะบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแต่ผู้เดียว ท่านก็ปรารถนาเช่นเดียวกัน การทำอย่างนี้มันมีบาป เราตั้งมโนปณิธานมาฉันทใด เรา

ก็ปฏิบัติกันนั้น แม้แต่ตัวท่านเองถ้าทำไปไม่ซำก็บรรลือกิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ จะมาทำจิตใจเป็นบาปเพื่อประโยชน์อะไร

เพียงเท่านี้ พระยามรก็ถอยหลังไป ตอนนี้ชิวถูกรัก ลูกรักทุกคนเห็นใหม่ว่า องค์สมเด็จพระทศพลมโหฬารปฏิญาณการเพียงใด องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ไม่ทรงสนพระทัย เรื่องลาภสักการะ เรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์ เรื่องนิทานและสรรเสริญ เรื่องสุขเรื่องทุกข์ ต้องการอย่างเดียวคือพระโพธิญาณ อารมณ์ขององค์สมเด็จพระพิชิตมารตอนนี้ ลูกทุกคนต้องจำ เพราะว่าเราเป็นสาวกของท่าน ถ้าเราไม่ใช้กำลังใจอย่างท่าน เราจะมีผลตามที่ท่านสอนไม่ได้ เมื่อได้บุพเพนิวาสานุสติญาณแล้วเป็นของไม่ยาก เมื่อได้ทิพยจักขุญาณแล้วก็เป็นอย่างไม่ยาก ถอยหลังเข้าไป แต่ว่าเราเป็นสาวก พ่อเข้าใจว่าลูกทุกคนต้องการอย่างนั้น มันก็ไม่ยาก ใช้อารมณ์ที่ลูกทุกคนศึกษาจากคำสอนขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เรื่องไม่ยากมันก็เกิดขึ้น

แต่พ่อก็ยังคิดว่า ยังยากอยู่ ผู้เราคิดตรงตามที่องค์สมเด็จพระบรมครูทรงสอนไม่ได้ นั่นก็คือ ไม่ห้วงชีวิตและร่างกายของเรา ไม่ห้วงชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่น ไม่ห้วงทรัพย์สินทั้งหลาย ถ้าตายคราวนี้ขอไปพระนิพพาน อย่างนี้ไม่ดีกว่าหรือ เองง่าย ๆ คนจะไปนิพพานเขาทำอะไร ก็ไปดูอารมณ์ขององค์สมเด็จพระจอมไตรดังที่กล่าวมาแล้ว ตอนนี้ตามภาพที่เคลิ้ม ไป ในเวลานั้นตามกระแสเสียงของพระท่านพูด ก็ปรากฏกับจิตตามนี้ พ่อมีความรู้สึกเห็นน้ำพระทัยขององค์สมเด็จพระชินสีห์ทรงแสวงหาภิกษุเนษกรณ มันเป็นความสุขหรือความทุกข์ ลูกรักต้องนอนกลางคืนต้องกินกลางทราย ต้องอดทนทุกอย่างด้วยประการทั้งปวง

เป็นอันว่าพระองค์มีทุกข์เพราะพวกเรา ฉะนั้นพวกเราทุกคน จงอย่าให้องค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องผิดหวัง คำว่าต้องผิดหวัง ก็หมายความว่า กลายเป็นคนเมาในลาภ ยศ สรรเสริญ สุขอันนี้พระพุทธเจ้าผิดหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นพระ พระทุกองค์จงอย่าเมาในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และจงอย่าเมาในไบลาน หรืออย่าเมาในตำรา จงใช้กำลังใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นแบบฉบับแล้วก็ปรับกำลังใจของเราให้เท่าหรือคล้ายคลึงกำลังใจของพระองค์ ที่มีพระพุทธประสงค์มาสอนเรา เมื่อจิตเคลิ้มไปตอนนี้ อารมณ์ใจพ่อก็เป็นสุข ขอให้ลูกรักของพ่อทุกคนจงจำไว้และปฏิบัติตาม

วันที่พระพุทธเจ้าทรงบรรลือกิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ตอนนั้นก็ยังมีเรื่องอัศจรรย์ตอนที่พระพุทธเจ้าประทับตัดสินพระทัยว่าจะต้องการบรรลือกิเษกสัมมาสัมโพธิญาณที่นี่ เป็นวันกลางเดือนหก เป็นฤดูฝน มาวันหนึ่งมีคนบอกว่ามีฝนตกลงมา พระยานาคมาขดตัวเป็นแท่น แล้วก็แผ่พังพานป้องกันฝนไม่ให้ลูกองค์สมเด็จพระทศพล คนเกิดวันเสาร์จึงทำพระนาคปรก แต่รู้สึกนาคจะมีหัวมากไปสักหน่อย เนื้อแท้จริง ๆ นาคมีหัวเดียวแผ่พังพานออกไม่ใช่แผ่ให้หัวงอกออกมาตั้งหลายหัวแบบนี้มันไม่ถูก ลูกที่นั่งฟังทั้งหมดจะสงสัยใหม่ว่า ถ้าสมมติว่าพระยานาคท่านนั้นไม่มาแผ่พังพาน

ให้พระพุทธเจ้า ฝนตกลงมาพระพุทธเจ้าจะเปียกไหม อันนี้เราต้องไปคิดว่า พระโมคคัลลาน์ เวลาไม่ต้องการให้ฝนเปียก ท่านจะเปียกไหม มันก็ไม่เปียก ไม่ต้องการให้แดดถูกตัวท่าน แดดก็ไม่ถูก

ตอนนี้เราก็มาคูพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นครูของพระโมคคัลลาน์ ในเมื่อลูกศิษย์ทำได้อาจารย์จะทำได้ไหม เพราะวิชาทั้งหลายเหล่านั้นไปจากอาจารย์ เป็นอันว่าเป็นความดีของพระยานาคที่ท่านสงเคราะห์ แต่บังเอิญถ้าพระยานาคท่านไม่สงเคราะห์ พระพุทธเจ้าท่านก็คงไม่เปียก เพราะว่าท่านจะมานั่งยอมเปียกอยู่ได้อย่างไร ท่านก็เป็นผู้ทรงอภิญาใหม่ ซึ่งเป็นยอดอภิญาเรียกว่า บรรดาสาวกทั้งหมดจะมีฤทธิ์มีเดชเกินพระพุทธเจ้าไม่มี เท่าก็ยังมีเลย นี่เราพูดกันตามความเป็นจริง จะทำอะไรก็คิดถึงเหตุผลถึงผลสักนิดหนึ่ง

เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์ก็ทรงนั่งนึกต่อไปว่า คำว่าศาสดาแปลว่าครู การที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปฏิบัติมา ก็ไม่ใช่เพื่อต้องการความสุขส่วนตัว เป็นความต้องการที่让别人อื่นเขาสุขด้วยจึงเรียกว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอันว่าท่านก็นั่งนึกว่า ใครหนอที่จะรับพระธรรมเทศนาที่เราบรรลุแล้วได้ เพราะธรรมที่ได้มาแล้วนี้ ลึกซึ้งคัมภีร์ภาพมาก ยากเหลือเกินที่คนจะปฏิบัติตามได้ นึกมานึกไปก็หวนนึกขึ้นมาได้ว่า โอหนอ ท่านอาจารย์ทั้งสองคือท่านอพาธคาบส กับท่านอุทกคาบส สองท่านเป็นอาจารย์ที่สอนในห้องค์สมเด็จพระจอมไตรได้สมบัติ ๘ ฉะนั้นในเมื่อสอนให้ลูกศิษย์ได้สมบัติ ๘ ได้ ตัวท่านก็ต้องได้สมบัติ ๘ ด้วย การได้สมบัติ ๘ คือรูปฌาน ๔ และอรุฌาน ๔ จิตละเอียดมา ถ้ารับพระธรรมเทศนาจากองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แผล็บเดียวก็เป็น **อรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ**

คำว่า “ปฏิสัมภิทาญาณ” หมายความว่า ๑. ฉลาด ถ้าเขาพูดมาโดยย่อ ก็สามารถอธิบายให้ละเอียด เข้าใจชัดได้ ๒. ถ้าเขาพูดมายาว ๆ ก็สามารถย่อให้สั้นเข้า พอจำได้ ๓. และก็มี ความฉลาด ในภาษา มีปัญญาารอบรู้ทุกอย่าง มีฤทธิ์รอบด้วยประการทั้งปวง เป็นอันว่าอภิญา ๖ และวิชา ๓ มีอะไร ปฏิสัมภิทาญาณก็มีหมด สำหรับปฏิสัมภิทาญาณนี้ต้องทรงสมบัติ ๘ ก่อน

องค์สมเด็จพระชินวรทรงคิดว่า ถ้าอย่างนั้นเราจะไปเทศน์ให้ท่านอาจารย์ทั้งสองเพื่อจะได้บรรลุมรรคผล ก่อนที่องค์สมเด็จพระทศพลจะทรงทำอะไร พระพุทธเจ้าไม่ใช่พ่อ และพ่อก็ไม่ใช่ พระพุทธเจ้า ฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านทำอะไร ท่านมีพระพุทธานุภาพเป็นเครื่องรู้ สมเด็จพระบรมครู จึงใช้ทิพยจักขุญาณดูว่าอาจารย์ทั้งสองเวลานี้อยู่ที่ไหน ก็ทราบได้ว่าเวลานี้อาจารย์ทั้งสองตายจากความเป็นคนไปเกิดเป็นอรุพรหม ไม่มีอายตนะ คือไม่มีเครื่องรับ เครื่องส่งของพระพุทธเจ้ามีเครื่องรับไม่มี ไม่มีตาจะรับ ไม่มีหูจะรับ มีแต่ตาไม่มีหู ตีไปก็ยังไม่ใช้ได้ มีแต่หูไม่มีตา ใช้เสียงก็ยังดี นี้ไม่มีทั้งหูทั้งตา มีแต่จิตลอยแว้งกว้างในอากาศ สมเด็จพระบรมโลกนาถก็ทรงปลงอนิจจางว่า โอหนอ น่าเสียดายอาจารย์ทั้งสอง นิบหายจากความดีเสียแล้ว เพราะว่าองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ไม่มีโอกาสจะสนองคุณท่านอาจารย์ทั้งสอง เพราะไม่มีอายตนะจะรับ ความจริงพราหมณ์เขาก็แก่นะ เขามีการสอนกันถึงสมบัติ ๘

ต่อไปองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงระลึกถึงท่านปัญญาวัคคีย์ ฤทธิทั้ง ๕ ที่เกลียดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่ามักมากในอาหาร และมักมากในกามคุณ กลับมาฉันข้าวใหม่ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่นึกอะไร นั่นเป็นความเข้าใจของลัทธิพราหมณ์ ว่าเป็นเรื่องธรรมดา ๆ จะไปนั่งห้ามปรามความรู้สึกกันไม่ได้ ฉะนั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงได้ทรงคิดว่าเวลานี้ปัญญาวัคคีย์ คือฤทธิทั้ง ๕ ได้แก่ ท่านโกณฑัญญะ ท่านวัปปะ ท่านมหานามะ ท่านภททิยะ และท่านอัสสชิ ท่านทั้งหลายเวลานี้อยู่ที่ไหน องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงทราบว่ายู่ในเขตป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แคว้นเมืองพาราณสี สถานที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปมากกว่าทุกเมือง แต่ทว่าทางเดินทางไปของพระพุทธเจ้าไม่ถึงวัน เราก็ต้องคิดว่าองค์สมเด็จพระภควันต์ท่านทรงเดินไปแบบไหน

ตอนนั้นเองพ่อก็มานึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า การเสด็จไปสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันที่แขกสร้างสถูปไว้ตรงนั้นนะไม่ใช่ พ่อไม่ได้ทำลายผลประโยชน์ของเขา มันไม่จำเป็นหรอกถ้าเราจะไหว้กัน ที่จริง ๆ จะต้องห่างจากที่ตรงนั้นไปประมาณ ๓ กิโลเมตร เอาเชือกผูกจากที่เขาทำสัญลักษณ์ไว้ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก กางแขนเข้า แล้วก็ตัดมุมเฉียงเป็นตะวันออกเฉียงเหนือ เอาเชือกขึงไป ๓ กิโลเมตร ก็จะเข้าถึงเขตที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพบปัญญาวัคคีย์ทั้ง ๕ ตอนนั้นท่านทั้งหลายอยู่ในป่าทึบ แต่ว่าไกลบ้านไม่มากนัก มีหมู่บ้านหนา ๆ แต่ว่าเสียงไม่กลั่นกลอน หมายความว่าท่านหนีบ้าน ท่านไม่อยู่ในบ้าน ท่านอยู่ในป่า ท่านเป็นพราหมณ์ ท่านต้องการความดี ที่ตรงนั้นเป็นที่ที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ตอนนั้นจิตพ่อก็คำนึงไปถึงองค์สมเด็จพระชินสีห์ การลีลาของพระพุทธเจ้าท่านมีรองเท้าหรือเปล้า คุณแล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วไม่มีรองเท้า ทรงพระบาทเฉย ๆ คุรูปรางขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถว่าจะเสรำหมองหรือว่าผ่องใส คุณแล้วผ้าที่พระองค์ห่มก็สวย ทั้งนี้เพราะเป็นผ้าที่ทอदानามาถวาย พระฉวีวรรณขององค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงขาวและก็เหลืองจัด เหลืองน้อยกว่าผ้าไปหน่อยหนึ่ง รู้สึกว่าลักษณะของพระองค์สวยจริง ๆ คุณทุกส่วนก็สวยกลมกลืนไปหมด คุณภาพตามอารมณ์เคลิ้มของจิต พ่อคิดไปถึงท่าน มันเหมือนกับลิมตาฝนนั่นแหละ คุณลีลาการเยื้องขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเสด็จเยื้องกรายไปช้า ๆ แบบสบาย ๆ ไม่ใช่เดินแบบตามควายหรือหนีตำรวจ เป็นอันว่าท่านไปแบบเรียบริ้วจริง ๆ เดินไปได้สักครู่หนึ่งแต่ว่าผลแห่งการเดิน ลูกกรักรถเราไปตั้ง ๘ ชั่วโมง ท่านเดินไม่ถึงวัน

เวลาตอนเช้าฉันภัตตาหารที่เขานำมาถวายแล้ว อย่าลืมนะว่าอยู่ใกล้บ้านนางสุชาดา นางสุชาดาถวายข้าวรูปายาสอยู่แถวนั้น และเมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์ทรงบรรลุลูกอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ก็จงอย่าคิดว่า นางสุชาดาจะยังไม่นึกถึงองค์สมเด็จพระประทีปแก้วเพราะเดินอยู่แถวนั้น เดินไป เดินมา เด็กเลี้ยงควายก็เห็นหน้าท่าน ฉะนั้นนางสุชาดาก็ยังไม่ถึงองค์สมเด็จพระภควันต์ นอกจากถวายภัตตาหารครั้งนั้นแล้ว ก็ยังถวายต่อไป เพราะว่าเวลาที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรรลุลูกอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ไม่ได้ใช้เวลาเป็นเดือน ท่านใช้เวลาคืนเดียว พูดกันอย่างภาษา

ไทยรวบรัดกัน เริ่มตั้งแต่ตอนเย็นก็ไปจบเอาเวลาใกล้รุ่ง ค็นเดียวเท่านั้น ถ้าใครเห็นพระองค์เมื่อไรก็พบแต่ความชื่นใจ

ฉะนั้น นางสุชาดาก็คงไม่โง่งจนกระทั่งจะไม่ถวายอาหารใหม่ เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรเสวยพระกระยาหารแล้ว สมเด็จพระประทับแล้วก็ทรงเยื้องกรายมุ่งไปป่าอสิปตนมฤคทายวัน แต่ว่าเดินไปได้ไม่เท่าไร ก็ทรงพบ อุปกาชีวิต ท่านอุปกาชีวิตนี้ลูกรัก ชีวิตไม่ได้แปลว่านักบวช อาจจะเป็นชาวบ้านธรรมดา ๆ เขาเรียกกัน จะถือว่าเป็นนักบวชที่เดียวก็ไม่ใช่ แต่ว่าเป็นที่นิยมเรื่องศาสนาเหมือนกัน เพราะว่าในเมืองแขกนิยมศาสนา ท่านอุปกาชีวิตเห็นองค์สมเด็จพระภควันต์มีฉวีวรรณผ่องใส เยื้องกรายก็นำรักนำเลื่อมใส จึงได้ถามองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า “ท่านบวชในสำนักของใคร ใครเป็นครูบาอาจารย์สอนท่าน ฉวีวรรณจึงสวยสดงดงามมาก” สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสว่า ตถาคตนี้เป็นสยัมภูณะ หมายความว่า ตถาคตเป็นผู้รู้เอง ไม่มีใครสอน

ท่านอุปกาชีวิตอุณหิต ๆ คิดว่าหมอนี่อวดวิเศษมากไปแล้ว ไอ้คนที่ไม่มีครูสอนนะ มันจะรู้เองได้ยังไง ความจริงแก่ก็คิดตามเหตุผลธรรมดา แก่ก็เลยสายหน้าไม่เชื่อพระพุทธเจ้าแล้วหลีกไป องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ไม่ได้ว่าอะไร ไม่คิดอะไร เป็นเรื่องธรรมดา ๆ เพราะว่าพระองค์มีเหตุมีผล ต่อมาภายหลังได้กลับมาหาพระพุทธเจ้า และได้เป็นพระอรหันต์ไปในที่สุด หลังจากนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระทศพลจึงได้เดินทางต่อไปยังเขตของเมืองพาราณสีที่ป่าอสิปตนมฤคทายวัน เวลาที่ทรงดำเนินไปนั้นก็เห็นจะไปด้วยกำลังของอภิญญาน้อย ๆ คำว่าอภิญญาน้อย ๆ ก็หมายว่าค่อย ๆ เยื้องกรายไปให้เร็วกว่าธรรมดาหน่อย เพราะว่าถ้าเดินไปแบบธรรมดา ๆ ก็ใช้เวลาหลายวัน สมเด็จพระพิชิตมารก็คงจะกำหนดเวลาที่เราจะไปถึงเวลาตะวันตกล้อย เฉากล้อยมาประมาณสัก ๒ นิ้วเศษพอดี หากว่าไปด้วยอภิญญาจริง ๆ หรืออำนาจาโยกสิน ปุ๊บเดียวมันถึงเลย

ฉะนั้นพระพุทธเจ้าคงจะใช้กำลังน้อย ๆ ไม่ใช่กำลังมาก ๆ ไป ให้พอดี ๆ เป็นอันว่าประมาณบ่ายสองโมง องค์สมเด็จพระชินสีห์ก็เสด็จเข้าเขตป่าอสิปตนมฤคทายวัน เข้าไปใกล้กับที่ท่านทั้ง ๕ อยู่ ท่านทั้ง ๕ เมื่อเห็นองค์สมเด็จพระบรมครูเสด็จเข้าไปเห็นหน้าตาเข้มข้ม มีผิวกายผ่องใส ผ้าที่ห่มก็มีสอดไส คุกาก็ไม่ซุบซอม เห็นร่างกายสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกอย่าง สมลักษณะสมส่วน ท่านทั้ง ๕ ก็เกิดความไม่ชอบใจอีก เพราะถือว่าการอดเป็นของดี พรหมณ์ถือว่าอดจะบรรลुकอภิชกสัมมาสัมโพธิญาณ และทรงคุณธรรมพิเศษ คราวนี้องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐมีเนื้อเต็มชะแบบนี้ ไม่ชอบใจ

เมื่อมองเห็นองค์สมเด็จพระจอมไตรก็จำได้ ท่านโกณฑัญญะซึ่งเป็นหัวหน้า เวลานั้นก็มีอายุแก่กว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประมาณเกือบ ๓๐ ปี เพราะว่าตอนที่องค์สมเด็จพระชินสีห์เมื่อท่านประสูติ โกณฑัญญะพรหมท่านบวชเป็นพรหมณ์แล้วและเก่งในไตรเภท ถึงกับคุณลักษณะตายได้ถูกต้อง อายุเกือบจะ ๓๐ ปี ประมาณ ๒๗-๒๘ ปี อย่าคิดว่าท่านเป็นแขกค้ำมะเมื่อนั้น เป็นอันว่าทั้ง ๕ ท่านนี้มีผิวไม่ดำ ท่านเป็นแขกขาวไม่ใช่แขกดำ อย่าลืมนะแขกก็มี ๒ พวก คือแขกขาวกับแขกดำ แขกขาวนี่เนื้อจริง ๆ ลก็ะ เขาจะมีความฉลาดมากกว่าแขกดำ แต่จะถือว่าแขก

ชาวเก่งทุกคนก็ไม่ได้ แยกคำที่เขาเก่งก็มี ท่านโกณฑัญญะพราหมณ์มีรูปร่างลักษณะสูงโปร่ง คล้ายคลึงพระพุทธเจ้า คำว่าคล้ายคลึงนี้หมายความว่า สูงไล่ ๆ กันแต่ต่ำกว่าหน่อย ดูเนื้อจะเห็นว่าเป็นรอยพอมไปนิด เห็นจะเป็นเพราะการทรมาณกาย

ส่วนอีก ๔ ท่าน เป็นพราหมณ์หนุ่ม รู้สึกว่าหน้าตาก็ดีด้วยกันทั้งหมด เมื่อเห็นองค์สมเด็จพระบรมสุขตเสด็จเข้าไปใกล้ จึงแนะนำกันว่าเวลานี้ท่านสิทธัตถะหมดกำลังใจที่จะประพฤติความดี และพวกเราที่หนีมาอยู่ที่นี่เห็นจะลำบากต้องช่วยตนเองการมาคราวนี้คงจะหวังความช่วยเหลือจากเรา ฉะนั้นพวกเราอย่าต้อนรับเธอ อย่าปูอาสนะให้ นั่ง อย่ารับบาตร อย่ารับสังฆาฏิ อย่าล้างเท้าให้ อย่าทำทุกอย่างที่เคยปฏิบัติ เพราะยังเจ็บใจที่องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถคลายความเพียรเวียนมาเพื่อความมักมากในอาหาร แต่ทว่าคนที่เคยเคารพกัน จะว่ากันไปอีกทีก็อาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระภควันต์ก็อาจจะเป็นได้ เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรเข้าไปใกล้ทั้ง ๕ พราหมณ์ก็ล้มอาณัติสัญญา ต่างคนต่างปูอาสนะ จัดน้ำใช้น้ำฉัน รับบาตร รับสังฆาฏิ ล้างเท้าให้เป็นอย่างดี

แต่ทว่าจุดแรกที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับนั่งบนท่อนไม้เอาขาห้อย นั่งแบบสบาย ๆ แบบกันเองไม่ต้องมีลีลาอะไรมาก เพราะมีท่อนไม้ท่อนหนึ่ง มีต้นไม้อายุล้มลงก่อน ไม่ใช่ล้มขณะนั้น แต่ทว่าท่านพวกนั้นถึงแม้ว่าจะต้อนรับ แต่ก็แสดงความไม่เคารพในองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาค ในตอนนี้บรรดาอุกรักจะต้องคิดนะ ว่าความลำบากของพระพุทธเจ้าที่จะแสดงพระธรรมเทศนาว่าลำบากขนาดไหน ขนาดที่คนเขาไม่เชื่อ เขาเกลียดหาว่ามักมากในลาภสักการะ ละโมบโลภมากในอาหาร แต่องค์สมเด็จพระพิชิตมารก็สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับเขา ลูกลองคิดดูซิ มันสร้างความลำบากใจสักเพียงใด นี่เป็นความรู้สึกรู้สึกของพ่อ และก็อาจจะเป็นความรู้สึกของลูกด้วย เพราะเราไม่มีความสามารถเท่าพระพุทธเจ้า แต่ทว่าถ้าดูสภาพอารมณ์เคลิ้มของพ่อ ที่พ่อนึกถึงลูกว่าลูกไปเมืองพาราณสี และเป็นเขตที่องค์สมเด็จพระมหา牟尼แสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรก คือธรรมจักกัปปวัตตนสูตร จิตมันก็เลยเคลิ้มไปถึงพระพุทธเจ้าตอนที่แสดงปฐมเทศนา

ตอนนี้ภาพปรากฏกับจิตพ่อ ที่เรียกกันว่า โภภาพ ก็เกิดขึ้นเป็นระยะตามที่กล่าวมา และในความรู้สึกว่าเวลานี้้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ทรงมีปริวิตกเหมือนกับที่พ่อคิด พ่อคิดว่าพระพุทธเจ้าทรงลำบากมาก พราหมณ์เขาไม่เชื่อ ก็พยายามตามไปสอน คำจ้ำจวนวลก็ไม่มี เมื่อเข้าไปถึงแล้วเขาก็ประมาณพระองค์ด้วยถ้อยคำที่ไม่เคารพ แต่ในเมื่อเขาพูดจบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า เวลานี้เราได้บรรลุอิทธิบาทสามโพธิญาณแล้ว

พอสมเด็จพระประทีปแก้วตรัสจบ เขาก็ค้านว่า ท่านจะมาพูดอะไร เราไม่เชื่อหรอก ไม่มีใครเขาปฏิบัติ ไม่มีใครอุปถัมภ์ ต้องอยู่คนเดียวทนมไม้ไผ่ในป่าเปลี่ยว ต้องออกมาหาที่พึ่ง การที่ท่านเลิกจากการทรมาณ แล้วกลับมากินข้าวจนร่างกายอ้วนพีแบบนี้ จะมาบอกว่ามีส่วนแห่งความดี ได้บรรลุอิทธิบาทสามโพธิญาณนี้ ฉันไม่เชื่อ เชื่อไม่ได้ เพราะการทำแบบนี้ไม่ใช่ทางบรรลุมรรคผล เป็นคนที่มักมากไปด้วยลาภสักการะ

แทนที่องค์สมเด็จพระจอมไตรจะทรงท้อถอย เบื่อหน่าย หรือจะโกรธ กลับมีพระมหากรุณาธิคุณ ตรัสง่าย ๆ ว่า พวกเธอทั้งหลายก่อนที่เราอยู่ด้วยกันมาถึงหลายปี ถ้อยคำอย่างนี้ คือคำว่า บรรลุอุกฤษภสัมมาสัมโพธิญาณเธอเคยได้ยินไหม ว่าตาคอดเคยพูดกับเธอเมื่อไรบ้าง บรรดาท่านพวกนั้นฟังก็ตกใจ นิ่งอึ้งว่าจริงนะ ลักษณะในตอนนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ก็ประทับนั่งอยู่บนตอมไม้ ห้อยพระบาททั้งสองเอามือวางไว้บนขาทั้งสอง คุณลักษณะอาการสง่าผ่าเผยการเดินทางไปตั้งแต่ตอนเช้าถึงตอนบ่าย ถึงป่าอิสิปตนมฤคทายวัน คุณลักษณะขององค์สมเด็จพระทรงธรรมแล้ว ไม่เห็นมีความรู้สึกว่เหนื่อยสักนิดเดียว

ฉะนั้นการเดินทางไปคราวนั้นต้องใช้อิถุญญาช่วยแน่ พระองค์จึงมีพระพักตร์สดใสดชื่น เป็นปกติ พราหมณ์พวกนั้นก็มานั่งคิดกัน และหันไปถามองค์สมเด็จพระภควันต์ว่า วันนี้เดินทางมาจากไหน สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า วันนี้ฉันมาจากต้นโพธิ์ที่ไปพัก แล้วพวกเธอก็หนีมาก เขาถามว่าออกเดินเวลาเท่าไร สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า เวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นจากขอบฟ้ามาประมาณ ๑ ใน ๔ ของเวลาเที่ยง จึงได้ออกเดิน ถามว่าเดินวันเดียวหรือ ท่านก็บอกว่าไม่เต็มวันหรอก เดินมาสักครู่เดียวมันก็ถึง ถามว่าเหนื่อยไหม ท่านก็ตอบว่า ถ้ายังไม่บรรลุอุกฤษภสัมมาสัมโพธิญาณ ถ้าจะเดินให้ถึงกับเหนื่อย คือเดินไกลวัง วันเดียวมันก็ไม่ถึง ท่านก็ถามว่า พวกเธอที่เดินมาจากตาคอดเดินมาใช้เวลาเท่าไรจึงถึง

ท่านพวกนั้นก็บอกว่า การมา มาแบบสบายกว่าจะมาถึงที่พักนี้ได้ก็ประมาณ ๗ ราตรี องค์สมเด็จพระชินสีห์ก็ตรัสว่า นั่นถูกแล้ว ถ้ามากันแบบสบายต้องแบบนั้น แต่ว่านี่ตาคอดมาไม่ถึงวัน เพราะว่าในฐานะที่ได้บรรลุอุกฤษภสัมมาสัมโพธิญาณ บรรดาท่านพวกนั้นก็แปลกใจ ก็คิดว่าถ้าจะจริงนะ เคยอยู่ด้วยกันมาตั้งนาน คำนี้ไม่เคยได้ยินเลย ถ้ากระไรก็ดี ในเมื่อองค์สมเด็จพระมหามุนีตรัสอย่างนั้น ความรักความเคารพในแก่ก็กินตัวใช้เวลาสังสนทนากัน เวลาที่ท่านพวกนั้นพูดแสดงความไม่เคารพ แต่ว่าสมเด็จพระบรมสุคตก็ไม่ได้แสดงอาการออกว่าไม่พอใจ ปรากฏว่าพระพักตร์ขององค์สมเด็จพระจอมไตรยังสดชื่น ไม่มีอาการสะดุด คือคนที่ไม่ชอบใจนี้ ต้องมีอาการสะดุด ทั้งสิบลูกตามองหน้าพระพุทธเจ้า ไม่เห็นว่าพระพุทธเจ้ามีการสะดุดตรงไหนเลย

ฉะนั้น ในเมื่อเห็นพระองค์ทรงเฉย ๆ มีหน้าตาเข้มข้ม มีอารมณ์สบาย จึงมีความสงสัยว่าเวลานี้ สิทธิคละราชกุมารคงจะได้บรรลุอุกฤษภสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ฉะนั้นจึงได้พร้อมยอมรับ ถ้าอย่างนั้นข้าพเจ้าเชื่อ ถ้าหากว่าท่านได้บรรลุอุกฤษภสัมมาสัมโพธิญาณจริง ๆ ละก็ ขอได้โปรดช่วยเทศน์สังเคราะห์สักหน่อยเถิดจะได้รับความรู้ในการเป็นพระโพธิญาณของท่าน บรรดาลูกรักทั้งหลายอย่าลืมนะ ว่าการพูดของท่านโกณฑัญญะจอมฉลาด ที่ในห้องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถแสดงพระธรรมเทศนาโปรด เราจะถือว่าเชื่อเต็มอัตรานะไม่ได้แน่ะ นี่เป็นการพิสูจน์กันจริง ๆ หมายความว่าถ้าไม่เคยพูดก็ใช่ละ แต่เวลานี้มาพูดจะตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ ก็ต้องรู้กันตอนแสดงพระธรรมเทศนา ถ้าการแสดงพระธรรมเทศนาเป็นไปโดยไร้ประโยชน์ นั่นหมายความว่า

ท่านทั้ง ๕ จะไม่คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกต่อไป เป็นอันว่าเราก็ต้องมองดูภาพกันคำ ว่ามองดูภาพอย่านึกว่าพ่อมีอำนาจทิพยจักขุญาณ มันเป็นภาพเลื่อนตามกำลังใจที่นึกไป

รวมความว่าท่านทั้ง ๕ ถ้าตามกำลังใจนี้รู้สึก ว่าตัดสินใจว่าเชื่อไม่เคยได้ยินสำหรับเรื่องที่จะเทศน์ให้ฟัง ความมั่นใจก็ยังไม่มากนัก ยังไม่มั่นใจมาก ฉะนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเทศน์ก็ค้านกับความรู้สึกแห่งความเป็นจริง เดียวก่อนลูกรัก ทั้งชายและหญิง พระพุทธเจ้าเวลาที่ จะเทศน์ ท่านไม่ได้นั่งอยู่บนตอไม้หรือขอนไม้หรือกนะ เมื่อตกลงกันแล้ว องค์สมเด็จพระประทีป แก้วก็จะทรงเทศน์ ท่าน โทณทัตถุญะกับท่านวัปะปะ ก็จัดสถานที่ใหม่ ขอให้ที่นั่งที่โคนต้นไม้ ไม่มีราก อยู่ข้างล่าง รากวนมวนไป มีสภาพเหมือนแท่น ท่านก็จัดที่ให้เรียบ เอาอาสนะไปปู คือผ้าเท่าที่จะ หาได้นั่นเอง ในป่าอะไรจะว่าแก้ว ๆ ไปซะหมด ประเดี้ยวชาวบ้านเขาจะหาว่าในป่านี้รวยแก้ว พระ แท่นแก้ว รัตนบัลลังก์ รัตนแปลว่าแก้ว รัตนบัลลังก์ หมายถึงบัลลังก์แก้ว ในป่าจะไปหาที่ไหน ถ้า แก้วแปลว่าดีใช้ได้ จะเอาเนื้อแก้วแท้ ๆ ใช้อย่างไร

ก็เป็นอันว่าพระพุทธเจ้าประทับนั่งเวลานั้นทางนั่งพับเพียบหรือนั่งขัดสมาธิ เข้าใครตอบ พ่อพูดไปก็เอาใจนึกตามไปด้วยพระพุทธเจ้าไม่ได้นั่งพับเพียบ เสร็จประทับนั่งขัดสมาธิ จัดแบบ สบาย ๆ เขาเรียกว่าขัดสมาธิสองชั้น สมเด็จพระภควันต์ทรงพระกายตรง นั่งหลังตรง เห็นหรือเปล่า สวยสง่างามมาก ทำทางฝั่งผาย แต่ว่าท่านทั้ง ๕ นั้น เวลานั้น นั่งพับเพียบหรือกระโห่ง ไม่ใช่พับ เพียบ นั่งแบบกระโห่ง จะถือว่านั่งแบบหยอง ๆ ก็ไม่ใช่ จะว่านั่งคุกเข่าทีเดียวก็ไม่ใช่ นั่งกระโห่ง พนมมืออยู่ประเดี้ยวหนึ่ง

ในที่สุดลงนั่งพับเพียบตามระเบียบปฏิบัติแห่งการฟังของพราหมณ์ องค์สมเด็จพระผู้มีพระ ภาคทรงแสดงปฐมเทศนา ก็คือเทศน์กัณฑ์แรกที่เราเรียกว่า ธรรมจักร ธรรมจักรเป็นเทศน์หักล้าง ความรู้สึกของพราหมณ์เดิม โดยสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าถือเอาใจความว่า อันดับแรกพระองค์ก็ ทรงยกเรื่องการปฏิบัติของพราหมณ์ขึ้นมาพูดก่อนว่าการปฏิบัติของพราหมณ์ตามรูปเดิม ปฏิบัติมา ไม่ถูกต้องไม่ต้องตามความเป็นจริงไม่ใช่ทางบรรลุมรรคผล ทั้งนี้เพราะว่าตลาคได้ทดลองมาแล้ว อย่างที่พวกเขาเห็นการทรมานคน ตลาคทำมาแล้ว และทำยิ่งกว่าคนอื่นที่จะฟังทำ เธอทั้ง ๕ ก็เห็น แล้ว แม้แต่ตลาคจะลุกขึ้นก็เซร่างกายเกือบจะทรงไม่ไหว เอามือลูบไปตามร่างกายที่อาหารไม่พอ จะเลี้ยง ประสาทต่าง ๆ ไม่มีโอกาสจะเลี้ยง ขนก็หลุดตามมือ

แต่ว่าการปฏิบัติอย่างนี้เป็นการเคร่งเครียดไป เป็นการทรมานคนไม่ใช่ทางบรรลุมรรคผล และอีกอันหนึ่งสำหรับการปฏิบัติที่จะไม่ได้บรรลุมรรคผลก็คือความอยากที่เรียกว่า **กามสุขัลลิกานุ โยค** ปฏิบัติไปด้วยมีความสนใจในกามคุณ ๕ ก็ดี หรือว่ามีกามอยากได้ในมรรคผลต่าง ๆ ในขณะที่ ปฏิบัติก็ดี อย่างนี้ถือว่ามีอารมณ์ฟุ้งซ่าน จิตไม่มีกำลัง ถ้าจะให้จิตมีกำลังจริง ๆ ต้องเว้นเหตุ ๒ ประการนี้เสีย เวลาปฏิบัติอย่าทำให้ถึงขั้นทรมานคน คำว่าทรมานตนคือตัวลำบากเกินไป เครียดเกินไป นั่งนานเกินไป ที่เรียกว่า **อตตกิลมถานุโยค** การปฏิบัติอยู่ในเขต ๔ ประการได้ คือนั่งก็ได้ ยืนก็ ได้ เดินก็ได้ นอนก็ได้

จงอย่าลืมที่เราฝึกฝนกันที่ใจ เรื่องกายนี้ไม่มีความหมาย กายมันเป็นที่อาศัยของใจ ความบริสุทธิ์ผุดผ่องจะมีขึ้นมาได้ หรือไม่ได้ มันอยู่ที่ใจเป็นสำคัญ ถ้าใจดีเสียอย่างเดียว ปากก็พูดดี กายก็ทำดี ถ้าใจเลว ปากก็พูดเลว กายก็ทำเลว ฉะนั้นเวลาที่ฝึกจะต้องใช้มีสมาธิมาปฏิบัติ คือทำปานกลาง หมายถึงว่าทำแบบสบาย ๆ อารมณ์ ฝืนทางกายอย่าให้มี ปล่อยกายมันไปตามปกติ มันอยากจะนอน ก็ให้มันนอน มันอยากจะนั่งก็ให้มันนั่ง มันอยากจะเดินก็ให้มันเดิน มันอยากจะยืนก็ให้มันยืน การเดินเป็นการบริหารร่างกายทำให้ท้องไม่ผูก ใจทรงอารมณ์เอาไว้ เวลาที่ใจทรงอารมณ์ของความคิดก็ต้องดูกำลังใจด้วย เพราะว่าใจของเราคบหาสมาคมกับนิรันดร์ ๕ ประการมานาน นับเป็นแสน ๆ กัป หรือนับเป็นอสงไขย ๆ กัป มาอยู่ประเดี๋ยวเดียวเราจะจับให้มันอยู่ทรงตัวก็แสนยาก เราจะต้องฝึกฝนด้วยความลำบาก เพราะอารมณ์เคยชินของจิตเป็นอย่างนั้น

จิตมันคิดเห็นชอบเขตต่าง ๆ มันก็คิดไปรอบ ๆ มีเหตุมีผลไม่มีเหตุไม่มีผลมันก็คิด อยู่เฉย ๆ มันก็คิด สถานที่ที่อยู่สบายมันก็คิด คิดกันคนละแบบ มันเป็นอารมณ์คิด แต่อารมณ์คิดของพวกเรา นี้ โดยปกติก็มีความคิดอยู่อย่างเดียวกัน เราต้องการจะทรมาณทั้งกายทั้งใจก็ดีให้เพื่อย เมื่อมันเพื่อยแล้วมันก็ไม่รับอารมณ์ความชั่ว คืออารมณ์ของอกุศล คิดว่าอารมณ์ที่เป็นกุศลจะมาจากกายการเพื่อยของกายและใจ อันนั้นไม่ถูก กายก็ดีใจก็ดีที่มีอาการเพื่อยมาก กำลังด้านทานของอารมณ์ที่เป็นอกุศลก็จะไม่มีเหมือนกัน สิ่งที่จะเข้ามาแทนก็คืออกุศล นั่นหมายความว่า ถ้ามันปวด มันเมื่อยขึ้นมา ความเบื่อหน่ายมันจะเกิด อารมณ์ฟุ้งซ่านมันจะมี มันจะมานั่งคิดว่า ถ้าเรากินข้าวมาก ๆ ก็จะดี จะไม่หิวอย่างนี้ และแรงจะไม่หมดแบบนี้ เราอยู่กับสามีภรรยาที่ดี จะได้มีคนปฏิบัติ

องค์สมเด็จพระสวัสด์ตรัสว่า นั่นเป็นความเข้าใจผิดของพราหมณ์ และก็ถือกันมานานติดคำบรรพ์ เข้าใจว่าเป็นของดี แต่ความจริงมันก็ดีหน่อยหนึ่ง แต่ก็ดีไม่มาก ดีที่แยกตนออกจากกามเข้ามาอยู่ในป่า แต่ทว่าก็เหมือนกับไม้ในป่านั้นแหละ เหมือนกับท่อนไม้ที่มียาง ชุ่มไปด้วยยางและก็แช่น้ำ นั่นมีอุปมาเหมือนกับคนที่เกิดมาเป็นชาวบ้านไม่ใช่ชนกบวช และก็ยังอยู่ในกามคุณ มีผิวมีเมียกันมีความต้องการในด้านของความรักระหว่างเพศ ด้านของความโลภ ด้านของความโกรธ ด้านของความหลง อันนี้เหมือนกับท่อนไม้ที่ชุ่มไปด้วยยางและก็แช่น้ำ

สำหรับพวกท่านมีสภาพเหมือนกับไม้ที่ชุ่มไปด้วยยาง แต่ยกมาจากน้ำแล้วคือชนกบวช ยกมาให้พ้นจากสภาพของการแช่น้ำ แต่ทว่าถ้าจิตยังอยู่ในขั้นอสังกตมถานุโยค คือการทรมาณตนที่ดี และกามสุขัลลิกานุโยคที่ดี ถือว่าไม้นั้นยังชุ่มด้วยยาง ยางไม่ได้แห้งไปเพราะว่ากำลังใจตก เพราะการทรมาณตน

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระทศพลจึงได้แนะนำว่า **เธอต้องปฏิบัติตามสบายกลาง ๆ แบบสบาย ๆ ให้อารมณ์เป็นสุข แต่ต้องมีอารมณ์ฝืนจากอารมณ์เดิมที่เราต้องการคือการทรมาณตนต้องฝืน ต้องการให้ชุ่มไปด้วยยางนี้ต้องฝืน** แต่ความจริงพวกท่านนี่เธอไม่มีแล้ว การที่จะไปนึกถึงอยากมีลูกมีเมีย เขาไม่มี เขาเคร่งครัด แต่ว่าอยากอยู่อย่างเดียวกันว่าทำอย่างนี้ให้ได้มรรคผลได้ผล เป็นคนรู้ประเสริฐกว่าคนอื่น อารมณ์อย่างนี้เป็นอารมณ์ของกาม จงทิ้งไป เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรม

ศาสดาเทศน์ไป ท่านพวกนั้นก็นิ่งฟัง ฟังไปอารมณ์มันก็ติดกันกับการรับคำสอนจากของเดิมว่า มีการ
ทรมานกายเป็นสำคัญ แต่องค์สมเด็จพระภควันต์กลับมากบอกให้เลิกเสีย ก็ต้องใช้ปัญญาพิจารณาว่า
อันไหนมันแน่นกันหนอ อารมณ์มันติดกัน ตอนนี้อารมณ์ฟังก็เกิดขึ้น

พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์ต่อไปว่า ผลการปฏิบัติของความคิดต้องใช้มรรค ๘ ประการเข้าช่วย
มีสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ และก็มีสัมมาสมาธิ คือการตั้งใจชอบ เป็นปริโยसार ก็หมายความว่าทรง
ศีลให้ดี ทำใจให้มั่นคง รู้จักผลแห่งการตัดขั้น ๕ เพราะขั้น ๕ เป็นปัจจัยของความทุกข์ หลังจากนั้น
นั่นเององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงยก อริยสัจ ๔ ว่า ความทุกข์ทั้งหมดที่มีเพราะอาศัยกายเป็น
เหตุ ถ้าเราไม่มีร่างกายแล้ว อะไรมันปวด อะไรมันเมื่อย ที่เราปวด เราเมื่อยเพราะมีร่างกาย โรคภัย
ไข้เจ็บมันเกิดกับกายไม่ได้เกิดกับใจ ความหิวกระหายมันเกิดจากกาย ความแก่มันเกิดจากกาย ความ
หนาวความร้อนเกิดจากกาย เป็นอันว่ากายเป็นปัจจัยของความทุกข์ ทุกข์ในที่นี้มีอะไรเป็นเหตุ กาย
มันจะมีมาได้ก็เพราะอาศัยเหตุ ไม่มีเหตุให้เกิดกาย กายมันก็เกิดไม่ได้

สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสต่อไปว่า กายที่มันจะมีขึ้นมาได้เพราะอาศัยต้นเหตุ กายที่เป็นเหตุ
ของความทุกข์ เป็นเครื่องรับทุกข์ กายก็เหมือนกับเครื่องรับวิทยุ เขาส่งคลื่นมาทางไหนมันก็เข้า
ทุกข์ก็มาจากที่อื่น แต่ว่ามาชนกายเข้า คนอื่นเขาว่าเขาว่ามา หูของกายมันก็รับ กลิ่นเหม็นเข้ามา
จมูกของกายมันก็รับ รูปร่างลักษณะท่าทางที่ไม่พอใจเกิดขึ้น ตาของกายมันก็รับ ความหนาวความ
ร้อนเข้ามา ผิวของกายมันก็รับรสอาหารจะอร่อยหรือไม่อร่อย ชอบใจหรือไม่ชอบใจ ลิ้นของกายมันก็
รับรส รวมความว่ากายเป็นหน้าที่รับทุกข์ ฉะนั้นเราจะทำลายทุกข์ให้พ้นไป และก็จะไม่มีกายขึ้นมา
ได้ก็ต้องทำลายตัวเหตุที่สร้างกายมารับความทุกข์ ด้วยเหตุที่สร้างกายมารับความทุกข์ นั่นก็คือ
สมุทัย คำว่า สมุทัย คำว่าสมุทัย ด้วยเหตุให้เกิดทุกข์ได้แก่ต้นเหตุ ๑ ประการ คือ

๑. อารมณ์ความอยากได้ในสิ่งที่ไม่มี อยากจะให้มันขึ้น ๒. สิ่งที่มีมันมีขึ้นแล้ว ก็
ตะเกียกตะกายป้องกันไม่ให้มันทรุดโทรม ๓. พอทรุดโทรม จะพัง ก็ป้องกันไม่ให้พัง ในที่
สุดก็ป้องกันไม่ได้ มันก็เป็นทุกข์

ฉะนั้นเราต้องตัดจุดนี้ การตัดก็ตัดด้วยอริยมรรค คือ สัมมาทิฐิ ตัวปัญญาความเห็นชอบ
และก็มีสัมมาสมาธิเป็นตัวสุดท้าย ตั้งใจไว้ชอบ การตั้งใจทรงอารมณ์เป็นของสำคัญ ถ้าอารมณ์มี
ความมั่นของจิต การทรงอารมณ์จะดีหรือไม่ดี อยู่ที่ร่างกายสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ ถ้ากำลังร่างกาย
ดี ประสาทดี จิตก็มีกำลังดี กำลังกายไม่ดี จิตก็มีกำลังไม่ดี ฉะนั้นก็ควรจะใช้ทั้งสองอย่างคือกำลัง
ของจิต ในเมื่อร่างกายสมบูรณ์ ได้แก่ สมาธิเป็นตัวสนับสนุน สร้างกำลังให้มีอำนาจเหนือกว่าความ
ต้องการที่เรียกกันว่าฉันทโลภี

นอกจากนั้นองค์สมเด็จพระชินสีห์ก็ตรัสว่า ต้องใช้ปัญญาพิจารณาด้วย ให้เห็นตามความ
เป็นจริง ว่าร่างกายทั้งชายและหญิงมันเป็นอนิจจัง เป็นของไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ มันเป็นทุกข์ มัน
เป็นอนัตตา พังไปในที่สุด เมื่อร่างกายเป็นโรคนี้ทั้ง มันเป็นรังของโรค ปกคลุมง เน่าเปื่อยไปในที่
ที่สุด ขณะเมื่อทรงตัวอยู่ ร่างกายก็มีแต่ความสกปรกโสภณหาอะไรดีไม่ได้

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศน์จบ ทรงชี้เหตุว่า เหตุอัน
นี้แหละบรรดาเธอทั้งหลาย ถ้าเธอสามารถปฏิบัติได้ตามนี้ กิจที่จะต้องทำของเธอก็ไม่มีอีกแล้ว
อาศัยที่ท่านทั้ง ๕ ตั้งใจฟังบ้าง และก็นึกไปบ้าง อารมณ์ค้ำกันบ้าง เรียกว่าติดกันยุ่ง ของเก่าไปอย่าง
หนึ่ง ของใหม่ก็มีอีกอย่างหนึ่ง เราเคยใช้หม้อดินจะมาให้ใช้หม้อโลหะ เคยใช้เตาถ่านจะให้มาใช้
เตาแก๊สยุ่งกันไปหมด ทั้งนี้อารมณ์มันก็ติดกัน การรับพระธรรมเทศนาจึงไม่สมบูรณ์แบบ เป็นอันว่า
เมื่อเทศน์จบ รู้สึกว่าทั้ง ๕ ท่านมีอารมณ์ต่างกัน ท่านแรกคือพระโกณฑัญญะพราหมณ์มีความเข้ม
ขันในจิตทั้ง ๆ ที่อารมณ์เดิมก็ติดต่อต้าน

พอพระพุทธเจ้าเทศน์วาระแรกให้เลิกอวดกิลมถานุโยค เมื่อเห็นเหตุผลที่องค์สมเด็จพระ
พิชิตมารบรมศาสดาทรงเทศน์ แต่ว่ามาเห็นเอาตอนปลายที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
โปรดเทศน์แบบนี้ ก็ไม่เคยได้ยินมาก่อน ฉะนั้นความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระชินวรและความเชื่อ
มั่นในตอนต้น ตั้งแต่ตอนเข้าไปพยากรณ์ลักษณะ แต่ว่าเวลาก็นึกว่าน่าจะเชื่อเป็นอันว่าพอเทศน์
จบ ท่านอัญญาโกณฑัญญะ ได้พระโศคาบัน ส่วนพราหมณ์อีก ๔ ท่านยังไม่ได้อะไรเลย ได้แต่ไตร
สรณาคมน์ พระพุทธเจ้าทรงทราบด้วยอำนาจพระพุทธานุภาพของพระองค์ว่า เวลานี้โกณฑัญญะได้
ดวงตาเห็นธรรมแล้ว คำว่าดวงตาในที่นี้หมายถึงปัญญาทราบเหตุทราบผล เป็นอริยชนเบื้องต้นคือ
พระโศคาบัน

เพียงเท่านี้เพราะผลงานนี้เป็นเรื่องสำคัญ องค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ทรงดีพระทัย ว่าการ
บรรลุอุกฤษฏ์สัมมาสัมโพธิญาณของพระองค์นี้ไชริไม่ไร้ผล แม้ว่าการเทศน์ครั้งแรกจะได้ผลเพียง
หนึ่งคน และได้ผลไม่เต็มที่ ไม่เป็นไร เพราะต้องการผลอย่างเดียว เหมือนกับเราปลูกดอกไม้ต้น
ไม้นั้นแหละ ปลูกตั้งร้อยต้น พันต้น มันมีผลสักต้นเราก็ชื่นใจฉันใด พระธรรมเทศนาขององค์
สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็เหมือนกัน เทศน์กัณฑ์แรกก่อนจะเทศน์ก็เกี้ยวกันชะง่าแย้ แต่พอ
เทศน์จบ ในเมื่อมีผลก็เป็นเหตุให้องค์สมเด็จพระทศพลดีพระทัยมาก ถึงกับเปล่งอุทานวาจาว่า “อัญ
ญาสี วัฑโปกณฑัญญะ อัญญาสี วัฑโปกณฑัญญะ แปลเป็นใจความว่า โกณฑัญญะได้รู้แล้วหรือ
โกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ”

ความจริงท่านโกณฑัญญะเดิมที่ท่านชื่อโกณฑัญญะเฉย ๆ ต่อมาเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานวาจาอย่างนั้น ฉะนั้น อัญญาสี จึงต่อหน้าชื่อของท่าน ภายหลังท่านทั้ง
หลายจึงเรียกว่า ท่านอัญญาโกณฑัญญะ อันนี้เป็นพระนามที่ได้จากการเปล่งอุทานวาจาขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต่อมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงแสดงพระธรรม
เทศนาเล็ก ๆ น้อย ๆ กระจุกกระจิกอีกไม่กี่วันก็ปรากฏว่าทั้งหมดได้บรรลุมรรคผล คือเป็นพระ
อรหันต์ทั้งหมด

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระบรมสุคตเมื่อทราบทั่วกันว่าทุกคนเป็นพระอรหันต์แล้ว สมเด็จพระทปแก้ว
ทรงทราบทั่วว่า อารมณ์ของพระอรหันต์ก็มีความต้องการอย่างเดียว ต้องการให้คนทั้งโลกมีความ

สบาย สบายแบบไหน ท่านจะไปแจกเงินแจกทอง ท่านไม่มีเงิน ไม่มีทองจะแจก แต่ว่าจริง ๆ แจกเงินแจกทองมันก็สบายไม่จริง แต่วามันเป็นความสุขเฉพาะหน้า

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรจึงมีพระพุทธรูปดำรัสว่าเวลานี้ เธอทั้ง ๕ กิจที่จะพึงทำไม่มีอีกแล้ว กิจที่จะพึงจะทำ เธอทำได้แล้ว และก็จบแล้ว กิจอื่นจากนี้ไม่มี หมายความว่า กิจที่จะทำให้เกิดมรรคเกิดผล นอกจากความเป็นอรหันต์ไม่มีอีกแล้ว เป็นอรหันต์ก็จบกันที แล้วสมเด็จพระมหาโมหิณีจึงได้มีพระพุทธรูปดำรัสว่า พวกเธอทั้งหลายจงช่วยกันไปประกาศพระศาสนา สอนให้คนมีความเข้าใจ บรรดาลูกรักทั้งหลายอาจจะคิดว่า ไม่ได้เรียนอะไรกันมาเลย แล้วจะไปสอนกันยังงี้ ทั้งนี้ พ่อก็ขอให้ลูกทุกคนดูตัวของตัวเอง ว่าพอลูกทุกคนฝึกมโนมยิทธิได้แล้ว ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยศึกษาเรื่องราวของพระสงฆ์มาก่อน ไปดูใจลูกเองว่ามีความรู้สึกอะไรขึ้นมาบ้าง นี่แหละธรรมชาติขององค์สมเด็จพระชินวร เมื่อได้แล้วก็เกิดปัญญา

เหมือนกับเราไม่เคยไปอินเดีย พอไปที่อินเดียก็รู้ว่า กรุงราชฤกษ์อยู่ที่ไหน พาราณสีอยู่ที่ไหน อย่างนี้เป็นต้น ข้อนี้ฉันใด ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระจอมไตรดำบรมมรรคผล ทุกคนก็มีความเข้าใจ ฉะนั้น องค์สมเด็จพระบรมครูจึงได้ส่งไปประกาศพระศาสนา และก็ทรงบอกทางหนึ่งหรือสายหนึ่งไปองค์เดียวนะ อย่าไปซ้ากันสององค์ ช่วยแยกกันไปสอน นับเป็นอรหันต์ชุดแรกในพระพุทธศาสนา

ตอนนี้ขอให้ลูกสังเกตให้ดีนะ ว่าทำไมท่านปัญจวัคคีย์ฤๅษีทั้ง ๕ ติดตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตั้งแต่เริ่มต้น และเมื่อเวลาที่องค์สมเด็จพระทศพลแสดงพระธรรมเทศนาโปรด ท่านน่าจะเป็นอรหันต์ทันที เหมือนกับคนอื่นทั้งหลายที่ไม่ได้ติดตามพระพุทธเจ้ามาก่อน แต่พอองค์สมเด็จพระชินวรเทศน์จบ อย่างเลวชาวบ้านก็ได้พระโศคาบันบ้าง ส่วนใหญ่ก็เป็นพระอรหันต์ ปฏิสัมภิทาญาณกันไปหมด และสำหรับทั้ง ๕ องค์ที่ติดตามองค์สมเด็จพระบรมสุคตมานาน แต่พอองค์สมเด็จพระพิชิตมารเทศน์ในตอนแรกพอจบท่าน โภคทัณฺฑะได้พระโศคาบัน อีก ๔ องค์ไม่ได้อะไรเลย ได้แต่เพียงไตรสรณาคมน์ หรือว่าได้แต่เพียงสรณาคมน์เท่านั้น สรณาคมน์แปลว่าการเข้าถึง ได้ที่พึ่ง คือยอมรับนับถือ

ขอบรรดาลูกรักอย่าลืมว่า พราหมณ์ทั้ง ๕ มีความไม่พอใจในองค์สมเด็จพระจอมไตรมาก่อน ว่าสมเด็จพระชินวรละจากการทรมานกาย เขาถือว่าไม่เป็นเหตุบรมมรรคผล เมื่อองค์สมเด็จพระทศพลมายืนยันก็ยอมรับ แต่ว่าการยอมรับ ก็ยังรับไม่เต็มตัว คือรับไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เอาแต่เพียงว่าไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยินมาก่อนในลักษณะการพูดอย่างนี้ เมื่อองค์สมเด็จพระมหาโมหิณีทรงยืนยัน ก็จะฟังเทศน์ การฟังเทศน์ ครั้งนี้ถือว่าเป็นการทดลอง ทดสอบความจริงกัน เชื่อก็มีส่วนเชื่ออยู่บ้างว่าไม่เคยพูด และตอนนี้มาพูด พูดตอนมีแรงก็ไม่แน่นอนสำหรับคนที่จะหลอกลวงกัน จัดว่าเป็นลีลาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อพระปัญจวัคคีย์ ฤๅษีทั้ง ๕

ในสมัยที่องค์สมเด็จพระบรมโกลเชษฐาสมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบรรลุอุกฤษฏ์สัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ในตอนนั้นองค์สมเด็จพระประทีปแก้วยังไม่เสด็จไปเทศน์โปรดบรรดาพระ

ประยูรญาติมีสมเด็จพระราชบิดา เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่าองค์สมเด็จพระทศพลทรงทราบอุปนิสัยของ หมู่พระประยูรญาติทั้งหลายว่า มีทิฐิมาเนมาก เพราะการที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรง เทศน์โปรดจะมีมรรคมีผลก็ต้องอาศัยคนที่มีรับฟังมีศรัทธาความเชื่อ และก็มีปสาทะ คือความ เลื่อมใสเสียก่อน ถ้าขาดศรัทธา ความเชื่อ ปสาทะ ความเลื่อมใส ถึงแม้ว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรจะ เทศน์โปรดเท่าไรก็ไม่มิมรรคไม่มีผล

ฉะนั้นการที่องค์สมเด็จพระทศพลจะเทศน์โปรดใครจึงได้ทรงอาศัยตรวจดูด้วยพระพุท ญาณเสียก่อน ถ้าบุคคลใดตกอยู่ในข่ายพระญาณขององค์สมเด็จพระชินวรเมื่อใด ตอนนั้นองค์ สมเด็จพระจอมไตรจึงจะไปเทศน์โปรด ฉะนั้นการเทศน์ของพระพุทธเจ้าจึงไม่เหมือนการเทศน์ ของพระสมัยปัจจุบัน ซึ่งการเทศน์ของพระในปัจจุบันนี้ไม่ได้พิจารณาคนอย่างหนึ่ง หรือถ้าจะ เปรียบก็เหมือนหมอใช้ยาหม้อใหญ่ ใครเป็นโรคอะไรก็กินยาหมอนั้น ถ้าบังเอิญโรคไปตรงกับยา เข้ามันก็หาย แต่ส่วนใหญ่คนที่ เป็นโรคมักจะไม่ตรงกับยาที่ดื่มให้ ฉะนั้นโรคจึงไม่หาย

ข้อนี้มีอุปมาฉันใด การเทศน์ของพระสงฆ์ในสมัยปัจจุบันส่วนใหญ่มักจะเป็นการเทศน์ ตามประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีงานศพ งานบวชนาค งานทอดกฐิน ก็นิมนต์พระไปเทศน์ เรื่อง เทศน์ที่น่าหนักใจที่สุดก็คือเทศน์งานศพ ซึ่งรู้สึกกว่าจะเป็นประเพณีมากเกินไป ทั้งนี้เพราะอะไร ก็ เพราะสิ่งที่น่ารำคาญใจก็คือว่า ถ้าพระยังไม่เทศน์ แก่ก็ยังไม่ทุบน้ำแข็ง ถ้าพระเริ่มเทศน์เมื่อไร เจ้า หน้าที่ฝายน้ำแข็งก็เริ่มทุบน้ำแข็งบนศาลาเมื่อนั้น เป็นอันว่าเสียงพระเทศน์ กับเสียงทุบน้ำแข็งมัน ดังไม่เท่ากัน คนผู้รับฟังก็ฟังเสียงทุบน้ำแข็งไปก่อน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อเวลาจะไปเทศน์โปรดใคร นอกจากจะทรงทราบ อุปนิสัยของคนแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงพิจารณาด้วยว่าการเทศน์คราวนี้เราจะเทศน์ เรื่องอะไรจึงจะมีมรรคมีผลแก่บุคคลผู้ฟัง เป็นอันว่าในตอนต้นที่องค์สมเด็จพระทศพลยังไม่ไป โปรดหมู่พระประยูรญาติเพราะหมู่ประยูรญาติเป็นคนที่มีมานะทิฐิมาก ฉะนั้นพระองค์จึงวนเวียน อยู่ระหว่างกรุงราชคฤห์กับเมืองพาราณสี

ต่อมาเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณได้ ๕ ปี พระ ราชบิดา และหมู่พระประยูรญาติที่มีความเลื่อมใสได้ทรงทราบข่าวว่า องค์สมเด็จพระบรมศาสดา ได้บรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ และก็สอนบุคคลทั้งหลายที่รับฟังพระธรรมเทศนาของท่าน ต่าง คนต่างก็ได้บรรลุมรรคผลเป็นอันมาก ก็ตั้งใจคอยอยู่ว่า เมื่อไรหน้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จะเสด็จมาสู่กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร

ครั้นเมื่อจอมบพิตรอดิศรพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช คอยมาสิ้นเวลาถึง ๕ ปี องค์สมเด็จพระ ชินสีห์ก็ไม่เสด็จไปก็ร้อนพระทัย ว่าจะต้องอาราธนาองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาไป กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร ฉะนั้นจอมบพิตรอดิศรพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชจึงส่งอำมาตย์คนหนึ่ง พร้อมบริวาร ๑ พันคน ให้มากราบทูลอาราธนาสมเด็จพระทศพลไปเทศน์โปรด ที่กรุงกบิลพัสดุ์

เวลานั้นองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์ประทับอยู่ที่พระเวฬุวันมหาวิหารในกรุงราชคฤห์มหานคร เมื่ออำมาตย์กับบริวารมาเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระทิปแก้วแสดงพระธรรมเทศนาโปรด เมื่อจบแล้ว มหาอำมาตย์พร้อมด้วยบริวาร ๑ พันคน ก็บรรลุกุศลผลเป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา ขอบวช แล้วก็ลืมนำคำสั่งของพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช ตอนนั้นก็สงสัยเหมือนกันว่า ท่านลืมนเองหรือพระพุทธเจ้าทรงใช้พุทธปาฏิหาริย์ให้ลืมน

เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชเห็นอำมาตย์และบริวารหายไปประมาณ ๑ เดือนไม่กลับ จึงจัดอำมาตย์ประเภทนั้นพร้อมบริวาร ๑ พัน มา ๒-๓ คราวด้วยกัน ทุกคราวท่านทั้งหมดก็บรรลุกุศลพระอรหันต์หมด แต่ก็ไม่มีพระองค์ใดทูลอาราธนาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปกรุงกบิลพัสดุ์มหานคร

พระเจ้าสุทโธทนะ ก็ร้อนพระทัยว่า ส่งไปที่ไรก็ไม่กลับมาสักที จึงได้เรียกอุทายีซึ่งเป็นสหายดี (เกิดวันเดียวกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทั้งหมดมี ๑ พันคน พระเจ้าสุทโธทนะสืบทราบก็นำมาเลี้ยง ให้เป็นเพื่อนกับพระสีหัตถะกุมาร) ท่านอุทายีเวลานั้นเป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่ เข้ามาเฝ้า พระเจ้าสุทโธทนะก็สั่งว่า อุทายี ฉันส่งคนไปอาราธนาองค์สมเด็จพระชินสีห์ครั้งละพันคนหลายครั้งแล้ว หายไปหมด แม้แต่องค์สมเด็จพระบรมสุคต และใคร ๆ ที่ส่งไปก็ไม่กลับมา ถ้าเช่นนั้นแล้วละก็ ไหน ๆ เธอก็เป็นสหายดีเป็นเพื่อนเล่นมาตั้งแต่เด็กกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธอจงพาบริวารไปพันคนไปเฝ้าองค์สมเด็จพระทศพลแล้วกราบทูลอาราธนาสมเด็จพระบรมศาสดามากรุงกบิลพัสดุ์มหานคร ท่านอุทายีก็ไป

เมื่อท่านอุทายีเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระชินวรในพระเวฬุวันมหาวิหารตอนนั้น องค์สมเด็จพระทรงธรรมก็แสดงพระธรรมเทศนาโปรด ปรากฏว่า ท่านอุทายี และบริวารพันคนต่างคนต่างก็เป็นพระอรหันต์จึงพากันขอบวชในสำนักขององค์สมเด็จพระภควันต์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็อนุญาตโดยเปล่งพุทธวาจาว่า "เอหิภิกขุ" แปลว่า เจ้าจงมาเป็นภิกษุมาเถิด เมื่อพระอุทายีบวชแล้วก็คอยหาโอกาสที่จะกราบทูลอาราธนา อยู่มาวันหนึ่งโอกาสมีแล้วแทนที่ท่านจะกราบทูลอาราธนาโดยตรงว่า เวลานี้พระราชบิดามีพระประสงค์จะอาราธนาพระพุทธองค์ไปกรุงกบิลพัสดุ์มหานคร แทนที่ท่านจะกล่าวอย่างนี้ท่านกลับใช้ลีลาอย่างหนึ่ง ก็กราบทูลพรรณนาภูมิประเทศระหว่างทางจากกรุงราชคฤห์กับกรุงกบิลพัสดุ์ว่า ระยะทางที่ผ่านมาประมาณ ๖๐ โยชน์ เป็นหนทางที่น่ารื่นรมย์ น่าชมยิ่งนัก

เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงทราบว่า พระอุทายีต้องการกราบทูลอาราธนาพระองค์ไปกรุงกบิลพัสดุ์ ฉะนั้นพระพุทธองค์ จึงตรัสว่า "อุทายี ดูก่อน อุทายี การพรรณนาระหว่างทางของกรุงราชคฤห์มหานครกับกบิลพัสดุ์ ว่าเป็นสถานที่รื่นรมย์ น่าชื่นชมในการทัศนอาจร อันนี้เราทราบว่าคุณต้องการนิมนต์ติดตามไปกรุงกบิลพัสดุ์ ถ้าอย่างนั้นละก็ติดตามจะไป

พร้อมด้วยบริวารจำนวนมาก แต่ก่อนที่ตกลงจะไปเจอองพาวริวารของเธอทั้งพันองค์ล่วงหน้าไปก่อน ไปทำให้องมบพิตรอดิศรและหมู่พระประยูรญาติให้เกิดศรัทธา” พระอุทายีก็ปฏิบัติตาม

ต่อมาสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยพระอรหันต์ ๒ หมื่นองค์เสด็จติดตามไปด้วยระยะทาง ๖๐ โยชน์ พระพุทธองค์เสด็จไปวันละ ๑ โยชน์ ก็ทรงค้างแรม จึงใช้เวลาถึง ๖๐ วัน ทั้งนี้เพราะว่าองค์สมเด็จพระบรมศาสดาให้พระอุทายีไปสร้างศรัทธาก่อน เพราะหมู่พระประยูรญาติมีทิฐิมานะมาก ถ้าใครเป็นเด็กกว่าละก็ไม่ยอมไหว้

ครั้นเวลาครบ ๖๐ วัน องค์สมเด็จพระภควันต์ก็เสด็จถึงกรุงกบิลพัสดุ์มหานคร จอมบพิตรอดิศรพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช พร้อมด้วยหมู่พระประยูรญาติก็เสด็จออกมารับแล้วจัดที่พักให้ในเมือง เป็นมหาวิหารกว้างขวางมากพอกับพระสงฆ์ ๒ หมื่นองค์เศษ มีพระประยูรญาติบางคนแก่กว่าสมเด็จพระทศพลคิดว่า สิทธิตระกูลมารเป็นคนชั้นลูกชั้นหลาน ถ้าหากเราจะกราบจะไหว้ก็ไม่เป็นการสมควร จึงจัดให้ลูกหลานอายุอ่อนกว่าสมเด็จพระบรมศาสดานั่งข้างหน้า ตัวเองนั่งแถวหลัง แต่สมเด็จพระราชบิดาคือพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชก็ทรงถวายนมัสการองค์สมเด็จพระพิชิตมารตามปกติ ซึ่งพระองค์เคยไหว้มาแล้วถึง ๓ วาระ แต่หมู่พระประยูรญาติที่แก่กว่าไม่ยอมไหว้ สมเด็จพระจอมไตรสังเกตอากัปกิริยาของหมู่พระประยูรญาติว่ายังไม่มีศรัทธา ยังไม่สมควรจะแสดงพระธรรมเทศนา

นี้แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ เวลาจะเทศน์โปรดใครบุคคลนั้นต้องมีศรัทธา มีความเคารพในธรรม ถ้าคนใดไม่ยอมเคารพในธรรมองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะไม่ยอมเทศน์ ฉะนั้นการแสดงพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์แต่ละคราวจึงได้มีมรรคผล ไม่เหมือนบรรดาท่านสาธุชนในสมัยปัจจุบันที่นิมนต์พระไปเทศน์ตามประเพณีในงานพระก็เลยเทศน์ตามประเพณี ก็เลยไม่มีผลตามประเพณีเหมือนกัน ใครกินเหล้าก็ยังกินเหล้าต่อไป ใครลักขโมยก็ยังลักขโมยต่อไป ใครฆ่าสัตว์ก็ฆ่าสัตว์ต่อไป ใครที่โกหกก็โกหกต่อไป ใครที่เจ้าชู้ไม่เลิกก็ประพฤติผิดในกามต่อไป ไม่มีผลตามประเพณี

ขออ้อนถึงองค์สมเด็จพระทศพล ความจริงพระองค์ไม่ได้ถือตัว แต่ว่าส่วนใหญ่เขาเคารพที่ส่วนน้อยที่ไม่เคารพถือว่าพระพุทธองค์เด็กกว่า ฉะนั้นอาศัยที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดามีพระมหากรุณาธิคุณต่อหมู่พระประยูรญาติ จึงทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ เหาะขึ้นไปบนอากาศวนไปวนมาแสดงความมหัศจรรย์

ในตอนนั้นพระพุทธบิดาลุกขึ้นถวายนมัสการด้วยความเคารพแล้วก็ประกาศว่า "ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า การถวายนมัสการพระองค์นี้ข้าพเจ้ากระทำแล้วเป็นวาระที่ ๓ ในครั้งนี้ คือว่าครั้งแรกเมื่อคลอดอกออกจากครรภ์มารดาได้ ๗ วันในตอนนั้นมีพราหมณ์ท่านหนึ่งมาเยี่ยม พระพุทธองค์ยังเป็นเด็กเล็กก็แสดงปาฏิหาริย์ไปยืนอยู่บนชฎาของชฎิลผู้มาเยี่ยม ตอนนั้นข้าพระพุทธเจ้าก็ถวายนมัสการครั้งหนึ่งแล้ว

ต่อมาเมื่อองค์สมเด็จพระประทีปแก้วมีอายุได้ ๗ ปี วันนั้นกำลังทำพิธีแรกนาขวัญอยู่ องค์สมเด็จพระบรมครูนั่งอยู่ใต้ต้นไม้ทรงเข้าสมาธิอานาปานุสติกรรมฐานถึงปฐมฌาน ความมหัศจรรย์เกิดขึ้น คือตะวันคล้อยบ่ายไปมากแล้ว แต่เงาร่มของต้นไม้ยังตรงอยู่เหมือนกับเวลาเที่ยงวัน ข้าพเจ้าเห็นอัศจรรย์ก็ถวายนมัสการพระองค์อีกเป็นวาระที่ ๒ ครั้นมาคราวนี้องค์สมเด็จพระมหานุมิเสด็จมา ข้าพระพุทธเจ้าก็ถวายนมัสการเป็นวาระที่ ๓ เมื่อบรรดาหมู่พระประยูรญาติเห็นความหัศจรรย์อย่างนั้นก็พากันไหว้พากันกราบ

เมื่อสมเด็จพระบรมโลกนาถเห็นว่าหมู่พระประยูรญาติคลาไคลมาณะความถือตัวถือตน องค์สมเด็จพระเทพลึงเสด็จลงมา หลังจากนั้นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็แสดงพระธรรมเทศนาโปรด ขึ้นต้นสืลห่า คือแนะนำให้เคารพในพระรัตนตรัย แสดงถึงคุณของพระพุทธเจ้า คุณของพระธรรม คุณของพระสงฆ์ แล้วจบลงด้วยอานิสงส์ของศีลห้าว่ามีประโยชน์เป็นปัจจัยให้เกิดความสุข

เมื่อเทศน์จบ สมเด็จพระราชาบิดาได้ดวงตาเห็นธรรม คือบรรลุพระโสดาปัตติผล และหมู่พระประยูรญาติก็ได้มรรคผลไปตาม ๆ กัน เมื่อเทศน์จบคราวนี้มีสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้น คือ ฝนโบกขรพรรษ ตกลงมา สำหรับฝนโบกขรพรรษนี้ ไม่เหมือนฝนตกธรรมดาคือตกเป็นละออง และน้ำฝนมีสีแสดคล้ายสีเท่านั้นพิราบ ถ้าใครต้องการให้เปียกมากก็เปียกมาก ใครต้องการให้เปียกน้อยก็เปียกน้อย ใครไม่ต้องการให้เปียกฝนก็จะไม่เปียก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เป็นฝนมาจากเทวดาบันดาล ครั้นฝนหายไปแล้ว เทศนาจบแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็เสด็จเข้าที่พักในมหาวิหาร บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายก็มานั่งคุยกันว่าวันนี้อัศจรรย์จริง การแสดงพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าครั้งไรไม่เคยมีฝนโบกขรพรรษอย่างเช่นครั้งนี้ เราไม่เคยเห็น

คราวนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ประทับอยู่ในมหาวิหารทรงทราบเรื่องที่บรรดาพระสงฆ์ตั้งสนทนากันเห็นว่าเป็นประโยชน์ พระพุทธองค์จึงเสด็จออกจากมหาวิหารเข้าไปประทับนั่งระหว่างท่ามกลางสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ปุ้อาสนะถวายแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ประทับนั่งแล้วทรงมีพระพุทธานุญาตว่า "ภิกขเว คุณก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอตั้งสนทนากันด้วยเรื่องอะไร" พระสงฆ์ทั้งหลายก็พรรณานาเรื่องที่สนทนากันมาแล้ว ถวายให้ทรงทราบ

องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้มีพระพุทธานุญาตว่า "ภิกขเว คุณก่อนภิกษุทั้งหลาย การที่ตถาคตมีบารมีเต็มได้บรรลุอุกฤษกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าแล้วได้ทำให้ฝนโบกขรพรรษให้ตกลงมาได้ อย่างนี้เป็นของไม่อัศจรรย์ เพราะถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่ว่าในสมัยเมื่อตถาคตยังบำเพ็ญบารมีอยู่ คือบารมียังไม่เต็มแต่ตถาคตสามารถทำฝนโบกขรพรรษให้ตกลงมาได้ อย่างนี้จึงถือว่าเป็นของอัศจรรย์" ตรัสแล้วพระพุทธองค์ก็ทรงอุษณินภาหนึ่งอยู่

บรรดาพระสงฆ์อยากรู้เรื่องราวเป็นมาอย่างไร จึงกราบทูลอาราธนาสมเด็จพระบรมศาสดาแสดงธรรมเบื้องต้น สมเด็จพระภควันต์จึงแสดงพระธรรมเทศนาให้ภิกษุสงฆ์ทั้งหลายฟังว่า "ในสมัยเมื่อตถาคตยังมีบารมีไม่เต็ม ทรงเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์

สามารถทำฝนโบกขรพรรษาให้ตกลงมาได้เป็นของอัศจรรย์อย่างยิ่ง" แล้วสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ทรงเล่าเรื่องพระเวสสันดรให้ภิกษุสงฆ์ฟัง

เวลาผ่านไป ๒ ปี นับจากที่องค์สมเด็จพระชินสีห์ที่เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์มหานครแล้ว ก็เป็นพรรษาที่ ๓ นับจากพระพุทธองค์ทรงบรรลุอุกฤษฏ์สัมมาสัมโพธิญาณในปีนั้นองค์สมเด็จพระ พิชิตมารทรงพิจารณาว่า พระราชบิดาคือพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช พระบาทท้าวเธอเป็นผู้มีพระ คุณใหญ่มาหลายอสงไขยกัปแล้ว คือเป็นบิดา และเวลานี้ตถาคตก็ได้แสดงธรรมเทศนาเป็นเหตุให้ พระองค์บรรลุพระโสดาบัน และในกาลสุดท้ายขณะที่พระองค์ประจวบหน้า สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ๒ หมื่นองค์เศษ ได้เสด็จไปกรุงกบิลพัสดุ์อีกวาระหนึ่ง

คราวนี้พระองค์เสด็จเข้าไปในห้องบรรทมของพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช สมเด็จพระบรม โลกนาถทรงรู้อยู่ แต่ทว่าเป็นวิสัยขององค์สมเด็จพระบรมครู จึงมีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า "มหาราชะ ขอดวายพระพร พระมหาบพิตรพระราชสมภาร เวลานี้ทุกขเวทนาทางกายของพระองค์เป็นประการ ไตบ้าง มันบีบคั้นมากไหม" พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชก็กราบทูลต่อพระพุทธองค์ว่า "กันต ภาควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพระพุทธเจ้าข้า ทุกขเวทนามันบีบคั้นเกือบจะทนไม่ไหว"

สมเด็จพระจอมไตรจึงได้ตรัสว่า "พระมหาบพิตร พระองค์ทางมีพระสติเป็นประการใด ความดีที่พระองค์ทรงไว้ คือทรงศีล ๕ เป็นปกติ และเข้าถึงไตรสรณาคมน์คือเคารพพระพุทธเจ้า เคารพพระธรรม เคารพพระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์ปักลงตรงนิพพาน อารมณ์จิตอย่างนี้ คลายไปจากจิตพระองค์แล้วหรือยัง"

พระสุทโธทนะมหาราชก็กราบทูลว่า "ความเคารพพระพุทธเจ้าก็ดี เคารพพระธรรมก็ดี เคารพพระสงฆ์ก็ดี ศีล ๕ ของข้าพระพุทธเจ้าก็ดี และอารมณ์มุ่งหวังพระนิพพานก็ดี สิ่งทั้ง ๓ ประการนี้ยังไม่คลายไปจากจิต พระพุทธเจ้าข้า"

สมเด็จพระบรมศาสดาจึงได้มีพระพุทธปฏิภา ตรัสถามว่า "พระมหาบพิตร อาตมาอยากจะ ถามพระองค์ว่า เวลานี้พระองค์เห็นแล้วหรือยังว่า ร่างกายมันเป็นเราเป็นของเรา เรามีในร่างกาย ร่าง กายมีในเรา" (เวลานั้นปรากฏว่าทุกขเวทนาครอบงำพระองค์หนัก) พระเจ้าสุทโธทนะจึงได้กราบ ทูลองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถว่า "กันต ภาควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระ พุทธเจ้าข้า เวลานี้ทุกขเวทนามันบีบคั้นหนัก ร่างกายมันเจ็บไปหมด"

และประการที่สองที่พระพุทธองค์ตรัสถามว่า "เห็นว่าร่างกายเป็นเราเป็นของเรา เรามีใน ร่างกายร่างกายมีในเรา เวลานี้ข้าพระพุทธเจ้าเห็นแล้วพระพุทธเจ้าข้า ร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา เราไม่มี ในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา ร่างกายมันเป็นแต่เพียงธาตุสี่ คือธาตุน้ำ ธาตุดิน ธาตุลม ธาตุไฟ เป็นที่ อาศัยของจิต ร่างกายเต็มไปด้วยความสกปรกโสโครก ร่างกายไม่มีการทรงตัว มีการเกิดขึ้นแล้วก็ เสื่อมมีแต่ความทุกข์ มีโรคภัยเบียดเบียน ทำให้มีทุกขเวทนาอย่างสาหัส ข้าพระพุทธเจ้ามีความเห็น ว่า ร่างกายนี้มีสภาพนอกเหนือจากจิตใจ ไม่ใช่ร่างกายของข้าพระพุทธเจ้า และเป็นร่างกายที่

ประกอบด้วยโทษ หาประโยชน์มิได้ เมื่อมีชีวิตอยู่ก็ต้องปรนเปรอทุกอย่าง ไม่ต้องการให้มันแก่มัน ก็แก่ ไม่ต้องการให้มันป่วยมันก็ป่วย ไม่ต้องการให้มันพลัดพรากจากของรักของชอบใจ มันก็พลัดพรากจากของรักของชอบใจ เวลาที่ความตายมันจะเข้ามาถึงร่างกายก็ห้ามมันไม่ได้ แต่ว่าจิตใจของข้าพระพุทธเจ้ามิได้มีความต้องการร่างกายนี้ต่อไป เห็นว่าร่างกายนี้เป็นพิษเป็นภัย ข้าพระพุทธเจ้าต้องการพระนิพพานเป็นที่ไปพระพุทธเจ้าข้า”

สมเด็จพระบรมศาสดาเมื่อทรงสดับ ก็ทรงยิ้มพระโอษฐ์ (ความจริงพระพุทธเจ้าโดยปกติไม่ยิ้ม ไม่ใช่ว่าพระองค์ไม่อยากยิ้ม เพราะว่าเป็นประเพณีของพระพุทธเจ้า ถ้ายิ้มต้องมีเหตุ ถ้าไม่มีเหตุพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ไม่ยิ้ม แต่ไม่ใช่หน้าบึ้ง ทรงวางพระทัยสบาย) เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงยิ้มพระโอษฐ์แล้ว พระอนานที่ซึ่งเป็นพระอุปัฏฐากขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็จะต้องกราบทูลถามเหตุผลทันที ว่าพระองค์ทรงยิ้มพระโอษฐ์เพราะเหตุประการใดพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “อนันตนะ คู่ก่อนอนันต หรือว่าภิกขเว คู่ก่อนภิกขุทั้งหลาย เวลาที่พระเจ้าสุทโธทนะซึ่งเป็นพระราชบิดาของเราในกาลก่อน เวลาที่จอมบพิตรมีจิตเข้าถึงความเป็นพระอรหันต์ผลแล้ว เป็นอันว่าการจะแค้นจากกันจนถึงอายุขัยย่อมไม่มี จะต้องนิพพานในวันนี้ แต่ทว่าเวลานี้ทุกขเวทนาของพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชมีความทุกข์อย่างหนักทุกส่วนของร่างกายถูกบีบคั้นไปด้วยทุกขเวทนา แต่ทว่าที่พระองค์ทรงพูดกับเราได้เหมือนคนปกตินั้นเพราะว่าใช้ ขันติธรรม ช่มกำลังใจ และมีกำลังใจสูง เวลาที่จิตใจของพระองค์แจ่มใสเป็นกรณีพิเศษ”

ตามที่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ตรัสอย่างนี้ พระอรหันต์ทุกองค์ท่านก็ทราบเพราะเป็นพระอรหันต์ด้วยกัน ย่อมเห็นใจกัน ดังนั้นทุกองค์จึงยกมือพนมขึ้นว่า “สาธุ” เป็นความจริงตามที่พระองค์ตรัสแล้ว พระพุทธเจ้าข้า (ท่านที่เป็นพระอรหันต์ย่อมรู้อารมณ์ของคนที่เห็นพระอรหันต์ รวมทั้งรู้อารมณ์ของคนที่เห็นพระอนาคามี พระสกิทาคามี พระโสดาบันด้วย และยังรู้ถึงทุกขเวทนาทางร่างกายที่มันจะฟังว่ามันมีการบีบคั้นอย่างหนัก)

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “ต่อแต่นี้ไปตถาคตจะลดทุกขเวทนาทางร่างกายของพระพุทธบิดา” แล้วสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงตั้งสัตยาธิฐานเป็นพระพุทธฎีกาว่า “บุญบารมีใดที่ตถาคตบำเพ็ญมาแล้ว สิ้นเวลาสี่สงขัยกับแสนกัปเพื่อปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้า รื้อความทุกข์ของคนทั้งหลายให้มีความสุข รื้อจากวิภูฏะ คือเวียนตายเวียนเกิดในวิภูฏสงสาร มีพระนิพพานแดนเกษมสันต์เป็นที่ไป ฉะนั้น บุญบารมีใดที่ตถาคตสั่งสมไว้ในกาลก่อนจนกระทั่งวันบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ขอบุญบารมีอันนี้นั้นจงช่วยให้พระพุทธบิดา คือพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช หายจากทุกขเวทนาที่บีบคั้นพระวรกายอยู่เวลานี้” แล้วองค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงยกพระหัตถ์ลูบตั้งแต่พระเศียรถึงพระบาทสามวาระ แล้วสมเด็จพระพุทธองค์จึงตรัสถามพระพุทธบิดาว่า “เวลานี้ทุกขเวทนาบรรเทาแล้วหรือยัง”

พระเจ้าสุทโธทนะก็กราบทูลว่า “เวลานี้ทุกขเวทนาทั้งหมด ปรากฏว่าหายไปพร้อมกับพระหัตถ์ของพระองค์ที่ทรงลูบตั้งแต่ศีรษะถึงปลายพระบาท” (คือมือแตะศีรษะอาการปวดศีรษะก็หาย ลูบไปถึงคออาการเจ็บก็หาย คล้าย ๆ กับปวดโรคให้หมดไป) เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทำตามนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ก็ให้พระสงฆ์ที่อยู่ใกล้ ๆ ใครอยากจะสงเคราะห์พระสุทโธทนะทำได้ (พระสงฆ์ไป ๒ หมื่นองค์เศษ ทำทุกอย่างก็ไม่ใช่) ตอนนั้นก็เป็นที่ของ พระนันทะ ซึ่งเป็นพระราชโอรสเหมือนกัน ต่อมาก็มีพระอานนท์ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร พระอนุรุทธ ต่างท่านต่างก็ทำเช่นเดียวกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เป็นอันว่าเวลานั้น ทุกขเวทนาทางกายของพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช ไม่มีเลยพระองค์ทรงชื่นจิต หน้าผาผ่องใส มีสภาวะเป็นปกติ แต่ว่าโรคที่มันเบียดเบียนร่างกายก็เป็นเรื่องของโรค ร่างกายที่มันไม่มีแรงลุกไม่ไหว ก็คงลุกไม่ไหวตามเดิม เพราะพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบันดาลให้ลุกขึ้นได้ พระพุทธองค์ทรงบันดาลให้บรรเทาจากทุกขเวทนา

ต่อจากนั้นมา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงมีพระพุทธฎีกาตรัสว่า “ความดีเดิมของพระองค์ไม่เสื่อม เวลานี้ตถาคตก็ทราบดีว่ากำลังใจของพระองค์ไม่ติดอยู่ในร่างกายเดิมแล้วใช้ใหม่” พระองค์ก็ยอมรับว่า “เป็นความจริงพระพุทธเจ้าข้า” “ร่างกายของบุคคลอื่น พระองค์ทรงห่วงใยใครบ้าง” พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชก็กราบทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้าไม่ห่วง พระพุทธเจ้าข้า เพราะทราบว่าร่างกายนี้ประเดี๋ยวมันก็พัง”

ต่อมาพระพุทธองค์ก็ตรัสถามว่า “ทรัพย์สินในการเป็นพระราชา ในการครองราชย์ ความยิ่งใหญ่ในฐานะที่เป็นพระราชาห่วงใหม่” พระเจ้าสุทโธทนะก็ประกาศว่า “ไม่ห่วง พระพุทธเจ้าข้า” สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสถามต่อไปอีกว่า “สมบัติทั้งหลาย ประชากรข้าราชการบริวารของพระองค์ละ ห่วงใหม่” พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชก็ทรงประกาศว่า “ไม่ห่วง พระพุทธเจ้าข้า” คราวนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ ก็ทรงเยี่ยมพระโอยฐ์ พระอานนท์ก็กราบทูลถามต่อไปว่า “พระพุทธองค์ทรงเยี่ยมพระโอยฐ์เพราะอะไร พระพุทธเจ้าข้า” (ไม่ถามไม่ได้ เพราะเป็นที่ของพระพุทธอุปัฏฐาก)

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงได้มีพระพุทธฎีกาตรัสว่า “อานันทะ ลูกก่อนอานนท์ เวลาอีกชั่วไม่กี่ขณะจิตจากนี้ไป พระพุทธบิดาคือพ่อของเราจะไปนิพพาน” หลังจากองค์สมเด็จพระพิชิตมารตรัสจบ เพียงชั่วครู่เดียว พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชซึ่งนอนเจ็บอยู่เวลานั้น แต่ไม่มีทุกขเวทนาด้วยอำนาจพุทธานุภาพและสังฆานุภาพพระองค์ทรงยกพระหัตถ์ขึ้นพนมกล่าวคำขอขมาโทษต่อพระรัตนตรัยว่า “กรรมใดที่ข้าพระพุทธเจ้าได้เคยประมาทพลาดพลั้งในสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี ในพระธรรมก็ดี ในพระอริยสงฆ์ทั้งหลายก็ดี ตั้งแต่อดีตกาลมาจนปัจจุบันด้วยเจตนาที่ดี ไม่มีเจตนาที่ดี เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี ขอบรรดาพระอริยสงฆ์ทั้งหลายพร้อมด้วยองค์

สมเด็จพระชินสีห์เป็นประธาน ได้โปรดคโทยให้แกข้าพระพุทธเจ้านับตั้งแต่นี้เป็นต้น ไปจนกว่าจะเข้าพระนิพพาน”

บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายและองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยกพระหัตถ์ขึ้นกล่าวว่า “สาธุ” พร้อมกัน แล้วพระเจ้าสุทโธทนะก็กราบนมัสการองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้ง ๆ ที่นอนอยู่นั้นอีกครั้งหนึ่งครั้นว่า “เวลานี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอทูลลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมไปด้วยพระอรียสงฆ์ทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในที่นี้และไม่ได้ปรากฏอยู่ด้วย ตลอดจนกระทั่งบรรดาคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ถึงวาระแล้วที่ต้องลาไป” แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรและบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายก็ยกมือขึ้น “สาธุ” พร้อมกับสร้างความชื่นใจให้ปรากฏ

เป็นอันว่าเวลานั้น พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชกนิพพาน (กำลัง กัดควา ตามภาษาบาลีกล่าว ว่า ถึงเวลาที่ต้องไป) พระองค์ก็ไปสู่แดนพระนิพพานตามพระประสงค์ของพระองค์ มีภริยาหนึ่งของพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช ที่ทรงปฏิบัติต่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าคือ พระองค์เป็นพ่อของพระสิทธัตถะราชกุมาร แต่ทว่าพระองค์ไม่ใช่พ่อของพระพุทธเจ้า สิทธัตถะราชกุมารเดิมเป็นลูกของท่าน เวลานี้สิทธัตถะราชกุมารบรรลุนิพพานพิเศษเป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็วางตัวตามความเหมาะสม คิดว่า คนนี้ร่างกายนี้เป็นร่างกายของลูก แต่ว่าความดีที่ลูกทรงอยู่นี้ไม่ใช่เรื่องของลูก เป็นเรื่องของพระพุทธเจ้า ฉะนั้นท่านจึงวางใจถวายนมัสการด้วยความเคารพในฐานะลูกเป็นพระพุทธเจ้าไม่ใช่ฐานะพ่อกับลูก

เป็นอันว่าพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชกนิพพานก่อนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอย้อนกล่าวถึงคราวที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์มหานครเป็นครั้งแรกนั้น บุคคลที่สำคัญอีกท่านหนึ่งคือพระนางพิมพาราชเทวี พระองค์รู้ข่าวว่าองค์สมเด็จพระชินสีห์เสด็จมาโปรดก็ดีใจมาก เพราะนับตั้งแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปจากพระราชวังคราวนั้นแล้วไม่เคยพบองค์สมเด็จพระประทีปแก้วเลย

วันที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกมหาภิเนษกรรมนั้นในคราวนั้นปรากฏว่า องค์สมเด็จพระภควันต์ หนีเขาออกไป หนีพ่อ หนีแม่ หนีเมีย และหนีลูก หนีทุกคนที่อยู่ในนั้น เพราะองค์สมเด็จพระภควันต์ไม่ได้ลาใครเลย พระองค์ตัดกำลังใจครั้งใหญ่ที่สุด นั่นก็คือ ในวันนั้นพระองค์กำลังอยู่ในพระราชอุทยาน มีเจ้าพนักงานมากราบทูลว่า เวลานี้พระนางพิมพาราชเทวี ประสูติพระราชโอรส ปรากฏว่ามีรูปงามเหลือเกิน ตอนนี้องค์สมเด็จพระชินสีห์ก็มาดำริว่า “บุตรตั้งชื่อเว ห่วงลูกผูกคอเกิดขึ้นแล้ว”

(ตามธรรมดาพระพุทธเจ้าตรัสห่วงไว้ ๓ ห่วง คือ ๑.บุตรตั้ง ชื่อ ห่วงลูกผูกคอ ๒.ธัญญาเท การห่วงในทรัพย์ เปรียบเสมือนมีโครมาผูกข้อเท้าไว้ไปไหนไม่ค่อยจะได้ เพราะห่วงทรัพย์ ๓.ภริยา หักเห ห่วงภรรยา มันหนักที่มีมือเพราะต้องทำงานมาก)

ดังนั้น ในวันนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบว่า พระราชโอรสเกิดจึงตรัสว่า โอรสหนว่งใหญ่เกิดขึ้นแล้ว ปุดตั้ง ชีเว ห่วงลูกผูกคอเกิดขึ้นแล้ว แต่ทว่าอาศัยขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วได้ทรงบำเพ็ญบารมีมาถึงสี่อสงไขยกับแสนกัป มีพระพุทธรูปประสงค์ตรงโดยเฉพาะว่า ตั้งใจจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ให้พ้นจากวัฏสงสาร การเวียนว่ายตายเกิด เพื่อหวังพระนิพพานเป็นที่ไป ดังนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงได้ตัดสินใจพระทัยว่า ลูกจะออกวันนี้หรือวันไหนไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ว่า เราจะห่วงลูกดีหรือว่าจะห่วงมนุษย์ทั้งโลกดี เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาก็ทรงตัดสินใจพระทัยว่า “เราห่วงการทำกำลังใจที่ไม่บริสุทธิ์ ให้เป็นกำลังใจที่บริสุทธิ์ เป็นของประเสริฐกว่า”

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมศาสดาก็ทรงดำริว่า “ถ้าเราเป็นผู้บริสุทธิ์ บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณเมื่อไร โอกาสที่เราจะช่วยคนทั้งหลายที่อยู่เบื้องหลังซึ่งมีความทุกข์ถึงเราอยู่ ให้พ้นจากความทุกข์ได้ เป็นการใช้นี้ความดีของเขาที่มีความห่วงใยในเรา”

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเสด็จออกไปจากค้ำหนักในคืนวันนั้น โดยไม่สนใจกับใครทั้งหมด คืนนั้น ก่อนที่องค์สมเด็จพระบรมสุคตจะเสด็จออก พระองค์ก็ย่อ ง ๆ เข้าไปในที่ประทับของพระนางพิมพา ค่อย ๆ แยม่านออกดู เห็นโคมตรูพิมพาราชเทวีกำลังหลับกอดพระราหุลลูกน้อยอยู่ แล้วองค์สมเด็จพระบรมครูก็ตัดสินใจว่า “ไปละ ลูกจะเป็นยังไง เมียจะเป็นยังไงนี่ไม่สำคัญ เราเห็นความสำคัญที่มีอยู่ คือ พระโพธิญาณ” องค์สมเด็จพระพิชิตมารจึงเสด็จออกมาหาภิเษกกรรม

รุ่งเช้าคนทั้งหลายไม่เห็นพระองค์ แต่ตอนเย็นทุกคนเห็นนายฉันทะซึ่งเป็นสหชาติของพระพุทธองค์กลับมาพร้อมด้วยเครื่องแต่งองค์ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า วันนั้นทุกคนทราบว่า พระลิตถัตถะราชกุมารซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ และอีก ๗ วัน ก็จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิราช พระองค์ตัดสินใจพระทัยออกบวชชะแล้ว

เมื่อพระนางพิมพาทราบข่าวการบวชของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์จึงได้ถามนายฉันทะว่า "องค์สมเด็จพระภควันต์ทรงเครื่องสิ่งอะไร และที่พระวรกายของพระองค์ทำอะไรบ้าง" นายฉันทะก็กราบทูลว่า "สมเด็จพระบรมศาสดาเมื่อถึงสถานที่แล้ว พระองค์จับพระขรรค์แก้วมาตัดพระเมาลี (ตัดผม) แล้วปรากฏว่า ผมที่เหลืออยู่ขมวดเหมือนกับโกนศรัษะ หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงเครื่องที่ข้อมด้วยน้ำฝาด"

เมื่อพระนางพิมพาทราบอย่างนั้นก็สั่งให้คนมาโกนผมบ้าง และห่มผ้าที่ข้อมน้ำฝาดบ้าง ต่อมาได้ทราบข่าวว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทรมานพระองค์ เสวยพระอาหารน้อย พระนางพิมพาก็เสวยพระอาหารน้อยบ้าง ต่อมาทราบว่าองค์สมเด็จพระภควันต์เข้าไปพักที่โคนต้นโพธิ์นั่งสมาธิ ทำจิตสงบ เมื่อข้านี้มาถึงพระนางพิมพาก็อาศัยโคนต้นไม้มที่มีอยู่ในพระราชฐานเป็นที่

เจริญสมาธิบ้าง เป็นอันว่าได้ทราบข่าวว่าพระพุทธเจ้าทำแบบไหน พระนางพิมพา ก็ทำแบบนั้นทุกอย่าง ทั้งนี้เพราะเป็นคู่อริกันมานานนักหนาในกาลก่อน

เมื่อองค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดหมู่พระประยูรญาติ อันมีพระราชบิดา คือพระเจ้าสุทโธทนะมหาราชเป็นประธานแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงระลึกพระนางพิมพาที่เป็นคู่อริกันมา นับตั้งแต่เอนกชาติ คือ ตั้งแต่เริ่มต้นที่องค์สมเด็จพระทศพลทรงปรารณาพระโพธิญาณ พระนางพิมพา ก็เข้าไปตั้งปณิธานปรารณาต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ว่าปรารณาเป็นคู่อริขององค์สมเด็จพระชินสีห์จนกว่าจะบรรลือกิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ

และที่พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชกับพระนางสิริมหามายาราชเทวี เวลานั้นก็เป็นชาวบ้านธรรมดา ต่างคนต่างก็เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าองค์นั้น ว่าขอเป็นพระพุทธบิดา ขอเป็นพระพุทธรูปมารดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และมีเด็กชายคนหนึ่งเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ว่าขอเป็นราชโอรส เป็นลูกติดตาม

นี่เป็นอันว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบความจริงว่า ยอดหญิงพิมพาเป็นคู่อริกันมาตั้งแต่ต้นจนอวสาน การแสดงพระธรรมเทศนาโปรดหมู่พระประยูรญาติและสมเด็จพระราชบิดาคราวนั้นปรากฏว่า พระนางพิมพาไม่ยอมไปฟังเทศน์ มีคนไปกราบทูลให้ทรงทราบ พระนางก็ตรัสว่า "ในเมื่อพระลูกเจ้าเสด็จมาถึงประเทศนี้แล้ว และองค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงรู้จักตำแหน่งนี้ดี เคยอยู่มาก่อน ถ้าองค์สมเด็จพระชินวรไม่เสด็จมาโปรดเราถึงที่ เราก็ไม่ไป"

นี่เพราะอาศัยน้ำใจที่พระนางมีความรัก ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติแต่ครั้งองค์สมเด็จพระทศพลเสด็จมา พระนางก็เกิดการน้อยใจว่า ตำแหน่งนี้เคยอยู่ ทำไมองค์สมเด็จพระบรมครูจึงไม่มาเทศน์โปรดสอนเราถึงตำแหน่ง เมื่อท่านไม่มาเราก็ไม่ไป

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ทรงรู้น้ำพระทัยของพระนางพิมพาดี องค์สมเด็จพระชินสีห์จึงทรงตั้งใจจะไปโปรดพระนางพิมพาถึงตำแหน่งที่อยู่ และองค์สมเด็จพระบรมครูก็ทรงทราบว่า การไปคราวนี้ พระนางพิมพาอาศัยที่มีความรักความอาลัยอยู่เดิมจะเข้ามาทอดที่ขาของพระองค์แล้วก็พรั้งรำพันถึงความทุกข์ และความรักในอดีต ก็จึงถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของสตรี แต่ถ้าเราจะห้ามพิมพาไม่ให้ทำอย่างนี้ การบำเพ็ญบุญบารมีมาถึงสี่อสงไขยกับแสนกัป ความจริงพระนางพิมพาไม่เคยทำบุญด้วยตนเองเลย มีอย่างเดียวเราทำอะไร เธอยินดีด้วยช่วยโมทนา เป็นปีตทานุโมทนาด้วย หากว่าเราห้ามพิมพาไม่ให้มากอดขาเราแล้วไซ้ พิมพาจะออกแตกกาย ไม่ได้บรรลุมรรคผล เป็นอันว่าผลที่ติดตามมาถึงสี่อสงไขยกับแสนกัปก็จะไม่เกิดผล ถ้าเราห้ามเธอไม่ให้มากอดขาเรา

เมื่อองค์สมเด็จพระทศพลทรงตัดสินพระทัยว่าเรื่องอย่างนี้จะเกิดขึ้นมาก็ "ไม่เป็นไร เพราะจิตใจของเราไม่มีกิเลสแล้ว" แต่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงมีความไม่ประมาท (ไม่ใช่ว่า ไม่มีกิเลสแล้วจะทำอะไรก็ได้ ไม่เกรงใจคนที่อยู่ในโลกียวิสัยจะติฉินนินทาเพราะว่า นินทาปลั่งสา เป็น

ธรรมดาของชาวโลก แม้จะกล่าวโดยธรรมจะมีผลไม่ใหญ่ แต่ทางคติโลกนี้ไซ้จะมีผลใหญ่มาก คือ คนใดก็ตามที่ถูกนิทาว่าร้าย กว่าถั่วจะสุกกาก็ไหม้ กว่าที่เขารู้ว่าคนที่ถูกนิทาเป็นคนบริสุทธิ์ เป็นคนดี ดีไม่ดีชาวบ้านชาวเมืองก็หลงเกลียดหลงโกรธไปนับเวลาเป็นแรมเดือน ซึ่งเราท่านทั้งหลายก็คงเคยโดยมาบ้างเหมือนกัน)

เป็นอันว่า เมื่อองค์สมเด็จพระทศพลทรงทราบตามความเป็นจริงแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วจึงได้ทรงชวนพระโมคคัลลาน์และพระสารีบุตร ๒ ท่านไปเป็นเพื่อน เพื่อเป็นพยาน คือให้ทั้งสองท่านรับทราบไว้ด้วยจะได้ช่วยแก้ความเข้าใจผิดของคนต่อภายหลัง ขณะที่เดินทางไประหว่างทางยังไม่ถึงตำหนักของพระนางพิมพาพระราชเทวี สมเด็จพระชินสีห์จึงได้มีพระพุทธรูปปฏิมาตรัสว่า "พระสารีบุตร และพระโมคคัลลาน์ ถ้าเราทั้งสามเจ้าไปในตำหนักของพระนางพิมพาแล้ว ถ้าพระนางพิมพาจะมากอดขาเรา ขอเธอทั้งสองจงอย่าห้าม และจงเข้าใจว่า เวลานี้จิตใจของตถาคตนะไม่มีอะไรแล้ว แต่ทว่ามีความห่วงใยในพระนางพิมพา ถ้าเธอทั้งสองห้าม เธอไม่มีโอกาสเข้ามา กอดขาเรา เธอจะอกแตกตาย เพราะการบำเพ็ญบารมีมาในกาลก่อนไซ้ เธอไม่ได้ทำเอง มีหน้าที่อย่างเดียว คือ โมทนาความดีที่ตถาคตทำ ฉะนั้น การบรรลุมรรคผลของพระนางพิมพาจึงต้องเนื่องด้วยตถาคต จะหาทางช่วยตัวเองให้บรรลุมรรคผลนั้นย่อมเป็นไปได้"

พระสารีบุตร พระโมคคัลลาน์ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านเข้าใจว่าเรื่องการจับต้องเนื้อ จับต้องการเพื่อราคะ มันไม่มีแก่พระอรหันต์

เมื่อพระนางพิมพาทราบจากเจ้าพนักงาน ก่อนที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารจะเสด็จไป พระนางพิมพาก็ดีใจ หายจากความทุกข์โศก ชำระร่างกายให้สะอาด และทราบว่าสมเด็จพระบรมโลกนาถยังทรงเครื่องย้อมน้ำฝัก พระนางนาก็ทรงแต่งตามนั้น แล้วโกนศีรษะเหมือนกับพระทุกท่าน ดู ๆ ไป ก็คล้ายกับนางภิกษุณี แต่ตอนนั้นยังไม่มี เมื่อพระนางทราบข่าวสมเด็จพระชินสีห์จะเสด็จไป ก็ให้สาวใช้ทำสถานที่ให้สะอาด มีอะไรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยชอบใจในกาลก่อน พระนางก็สั่งทำเพื่อองค์สมเด็จพระชินวรทั้งหมด

ครั้งเมื่อองค์สมเด็จพระบรมสุคตเสด็จเข้าไปแล้ว นางแก้วก็เข้ามากอดขาร้องให้เหมือนกัน ตามที่องค์สมเด็จพระภควันต์ตรัสไว้ เมื่อพระนางสร้างจากความโศกแล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว จึงได้มีพระพุทธรูปปฏิมาตรัสสอนพระนางพิมพาว่า

"เธอจงอย่าคิดอาศัยในร่างกายและชีวิต เพราะที่ตถาคตออกสู่มหาภิเนษกรรมไม่ได้โกรธ ไม่ได้เกลียดเธอ แต่มีความหวังอยู่อย่างเดียวกันว่า ถ้าเราจะทรงชีวิตอยู่ตามธรรมดาของบุคคลธรรมดา เรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แบบนี้ มันจะหาที่สุดไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะการเสวยราชสมบัติเป็นกษัตริย์มันก็มีสภาพไม่พ้นเหมือนบุคคลธรรมดา คือ กษัตริย์ก็ดี ขาจากเจ้ญใจก็ดี คนธรรมดาที่ดี มีความเกิดขึ้นมาเป็นเบื้องต้น ร่างกายก็เสื่อมโทรมไปตามลำดับในท่ามกลาง ในที่สุดต่างคนก็ต่างตายเหมือนกัน ชีวิตการเกิดและการตายของสองเรานี้มันนับชาติไม่ถ้วน ล้วนแล้วแต่การเกิดมาครั้งใดก็มีแต่ความ

เหน็ดเหนื่อยร่างกาย เหน็ดเหนื่อยใจ และในที่สุดเราก็ต้องตายกัน ถ้าหากเราจะต้องเกิดมาแล้วก็ตายกันแบบนี้ไปเรื่อย ๆ หาที่สิ้นสุดไม่ได้แล้ว ขึ้นชื่อว่า ความสุขใจ มันก็ไม่มี”

“เวลานี้พี่คือตถาคตได้เข้าถึงการจบแห่งการเวียนว่ายตายเกิดสำหรับตถาคตไม่มี แดนที่จะพึงไป คือ พระนิพพาน เป็นแดนอมตะ หากความตายไม่ได้ และเป็นแดนที่มีความสุขที่สุดที่เรียกว่า เอกันตบรมสุข เป็นความสุขอย่างเลิศประเสริฐกว่าความสุขใด ๆ ที่จะพึงหาได้ในวัฏสงสาร คือ ความสุขในการเป็นมนุษย์ที่ดี ความสุขในการเป็นเทวดาก็ดี ความสุขในการเป็นพรหมก็ดี ยังสุขไม่เท่ากับความสุขในพระนิพพาน”

“ฉะนั้น ขอน้องหญิงพิมพาราชเทวี ซึ่งเป็นคู่บารมีของตถาคตมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของ เธอจงทรงไว้ซึ่งสังขารธรรม คือ ความดี ตอนต้นให้คิดถึงกฎของกรรมตา มองดูร่างกายของเรา ร่างกายของเธอเมื่อก่อนนี้เป็นเด็ก ต่อมาเป็นวัยรุ่น เวลานั้นสวยสดงดงามเป็นอย่างยิ่ง จะหาหญิงใดมี ผิวพรรณผุดผ่องสวยงามเสมอเหมือนนั้นแสนยาก แต่ทว่าเวลานี้เราสองคนด้วยกันต่างคนต่างก็มีอายุเกินกว่า ๓๐ ปี และจะ ๔๐ ปีแล้ว จงมาดูว่าเราสองคนนี้ ยังคงสดสวย มีผิวพรรณผ่องใส ยังเป็นหนุ่มเป็นสาวเหมือนสมัยก่อนหรือไม่”

ขณะเมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงเทศน์ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ก็มีการแสดงภาพของพระองค์ให้เส้าหมอง พระนางพิมพาก็มองหน้าพระพุทธเจ้า มองทั่วทั้งพระวรกาย เห็นว่าพระรูปพระโฉมขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาค่อย ๆ เหี่ยว ค่อย ๆ แห้งลงมาทีละน้อย ๆ ก็สลดใจ แล้วก็มองดูกายของพระนางเองแล้ว ก็พบว่า โอหนอ กายของเรานี้ก่อนที่องค์สมเด็จพระชินสีห์จะเสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ ร่างกายของเราเป็นที่น่านิยมน่าชื่นชมมีความน่ารักน่าชื่นใจ เพราะมีความผ่องใสในผิวพรรณ และเนื้อหนังนี้นั้นก็เต็มไปด้วยความอวบอืดเต่งตึงน่ารัก แต่ทว่าระหว่างนี้ร่างกายของเราก็ดี ร่างกายขององค์สมเด็จพระชินสีห์ก็รู้สึกเส้าหมองลงไปมาก ฉะนั้นพระธรรมเทศนาที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งเคยเป็นพระสวามีเรานี้เทศน์เป็นความจริง

เมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นพิมพายอดหญิง มองเห็นตามความเป็นจริงแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วจึงได้กล่าวต่อไปว่า “พิมพา เราไม่ใช่ว่าเกิดมาแล้วแก่เท่านั้น จงดูหมู่พระประยูรญาติผู้ใหญ่ของเราดูชั้นปู่ ชั้นย่า ชั้นตา ชั้นยาย ไปถึงชั้นทวดของเราก็ได้ ที่เรารู้จักชื่อท่านทั้งหลายนั้นร่างกายของท่านอยู่ที่ไหน ในที่สุดท่านก็ต้องตายไปหมดทุกคน เราเองซึ่งมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น มีความแก่ในท่ามกลาง ในที่สุดเราก็ต้องตาย

ฉะนั้น นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปขอพิมพาน้องหญิง จงอย่าสนใจในร่างกายของพี่ และก็จะอย่าสนใจในร่างกายของเธอ และก็จะอย่าสนใจในร่างกายของบุคคลใดทั้งหมด จงกำหนดจิตว่า ร่างกายนี้ไม่ช้าก็ต้องสลายตัว เพื่อทำให้กำลังใจเป็นสุข พิมพา จงนึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัยทั้งสามประการ คือ พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ สามประการนี้ให้ประจำใจของพิมพาราชเทวี เธอจะมีความสุข และหลังจากนั้นจงปฏิบัติในศีลห้าประการให้เคร่งครัด และปฏิบัติให้เป็น

อัตโนมติ คือเป็นปกติ จิตนี้คิดไว้เสมอว่า ถ้าตายจากชาตินี้ไปแล้ว ขึ้นชื่อว่า มนุษย์โลกก็ดี เทวโลกก็ดี พรหมโลกก็ดี ไม่มีสำหรับเรา สิ่งที่เราต้องการนั่นก็คือพระนิพพาน"

เมื่อองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์จบ ก็ปรากฏว่า พระนางพิมพาราชเทวี ได้บรรลุโศคาปัตติผล เป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนาอรหณแห่งความขឹងใจที่คิดว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทอดทิ้งพระนางก็หมดไป กราบขอขมาโทษต่อองค์สมเด็จพระจอมไตรในกรที่พระนางล่วงเกินด้วยประการทั้งปวง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงมีพระพุทธรักษาให้แก่พระนางพิมพา

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมไปด้วยพระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตรก็เสด็จกลับยังที่ประทับคือ มหาวิหารที่พระเจ้าสุทโธทนะมหาราชจัดถวายไว้ ต่อมาอีกนานเท่าไรไม่ทราบชัด องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาย์ก็ได้เทศน์โปรดพระนางพิมพาราชเทวีจนได้บรรลุอรหัตผลเป็นพระอริยบุคคลสูงสุดในพระพุทธศาสนา และปรากฏว่าท่านได้เข้าพระนิพพานก่อนองค์สมเด็จพระบรมศาสดาจะปรินิพพาน

สำหรับพระราหุล ราชโอรสนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ทรงให้บวชเณร และต่อมาก็บรรลุอรหัตผลเช่นกัน และเข้าพระนิพพานก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเช่นเดียวกับพระนางพิมพา และพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศพระศาสนาเรื่อยมาถึง ๔๕ ปี เป็นอันว่าตอนนี้อายุขององค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอายุย่างเข้า ๘๐ ปี ชรามากแล้ว แต่ทว่าขอลูก ๆ ที่กำลังนั่งฟัง ลองใช้กำลังใจดูซิว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่ออายุ ๘๐ ปี แก่เท่าพ่อไหม ความจริงพ่ออายุ ๖๐ ปีเศษ ๆ ลูกทุกคนอาจจะไม่มั่นใจว่าท่านจะแก่เท่าพ่อไหม พ่อก็ต้องตอบว่า พระองค์ทรงแก่ ๘๐ ปี ทั้งนี้ก็ต้องกล่าวว่าแก่โดยปี ๘๐ ปี แต่ว่าพระวรกายขององค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแก่ไม่เท่าพ่อ ถ้าจะเปรียบเทียบกันจริงๆ พ่อว่าเมื่อพ่ออายุ ๓๐ ปี พ่อแก่กว่าพระพุทธเจ้าตอนอายุ ๘๐ ปี นี้พูดกันโดยขั้น ๕ จริง ๆ

แต่ทว่าลูกชายและหญิงทั้งหมดก็จงอย่าลืมนะ ว่าท่านเป็นพระพุทธเจ้า ท่านเป็นอัจฉริยะมนุษย์ ว่าถึงรูปร่างลักษณะ ไม่ใช่ใช้กำลังของอภิญญาเข้าช่วย หรือว่าไม่ใช่ใช้กำลังพระพุทธานุภาพเข้าช่วยจึงไม่แก่ คือร่างกายมันแก่เข้าไปเอง วันเดือนปีมันไปเร็วกว่าร่างกาย ถ้าหากว่าจะไปคู้องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์เวลานั้น ท่านต้องทรงทรมานพระกายอยู่ในป่าบ้าง ในเขาบ้าง ในถ้ำบ้าง ในเมืองบ้าง แต่ว่าอยู่ที่ไหนก็ไม่ได้หยุด มีหน้าที่ในการพูด การสั่งสอน เวลาจะไปไหนก็ไปด้วยความลำบาก และก็ต้องไปบิณฑบาตฉันเอง อาหารก็เลือกไม่ได้ ที่นอนก็เลือกไม่ได้ เว้นแต่ไปอยู่ในมหาวิหารแห่งใด อันนี้มีความสุขทางกายแน่ เพราะเขาจัดให้ดี แต่ส่วนใหญ่ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วประทับอยู่ในป่า อยู่ในเขา เพราะต้องเดินไปโปรดที่โน้น เดินไปโปรดที่นี่ เรื่องร่างกายก็เต็มไปด้วยความทรุดโทรม การเสด็จไปไหน เดินไปไกลแสนไกล ก็ไม่เคยบ่นลำบาก

นี่เป็นจริยาอันหนึ่งที่เป็นคุณความดีขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ในฐานะที่เป็นพระพุทธรูป ทรงมีพระฉวีวรรณผุดผ่อง รูปร่างหน้าตาที่ยังไม่แสดงความชำรุดทรุดโทรมมาก การเสื่อมตัวของสังขารก็มีน้อย ผิดกับพ่อ หน้าย่นกว่าพระพุทธรูปเจ้าตั้งเยอะ รูปร่างหน้าตาที่ทรุดโทรม กำลังที่ไม่ดี ฉะนั้น ความเป็นพระพุทธรูปจึงมีความจำเป็น ไปไหนต้องเอาพระรูปพระโคมที่ทรงสวยสดงดงามไปด้วย ช่วยสร้างศรัทธา

ทั้งนี้เพราะ พระพุทธรูปเจ้าต้องมี ๔ อย่าง คือ ๑. มีเสียงเพราะ พระพุทธรูปเจ้าทรงมีเสียงเพราะ พูดแล้วก็จับใจคน ๒. มีรูปสวย ทรวดทรงดี ลักษณะ ๓๒ ครบถ้วน ลักษณะพิเศษอีก ๘๐ ครบ สวยจริง ๆ ๓. ความเศร้าหมองภายนอกของรูป ใช้จิวรย้อมน้ำฝาดห่ม แลดูเศร้าหมองไม่สวย ๔. เทศน์ไพเราะจับใจคนฟัง ฟังเข้าใจง่าย และฉลาดในการแสดงธรรม

มีครบทั้ง ๔ อย่าง เพื่อให้ครบตามความต้องการของคน คนทุกคนต้องการเสียงเพราะ อันนี้ยกไว้ให้เลย เสียงไม่เพราะคนไม่ต้องการฟัง ยิ่งการแสดงธรรม ถ้าเสียงไม่เพราะยิ่งไปกันใหญ่ เป็นอันว่าต้องเสียเพราะ คนบางพวกต้องการรูปงาม พระพุทธรูปเจ้านอกจากจะมีรูปสวย ยังมีฉัพพรรณรังสีรัศมี ๖ ประการอีกด้วย ช่วยให้สวยมากขึ้น เหมาะสำหรับคนต้องการความสวยหรือเพเลียดเพเลียดในความสวย และบางคนต้องการความเศร้าหมอง พระองค์ก็มีฝ้าน้ำฝาดห่มและนุ่ง เป็นอันว่า ฉันทันไม่ต้องการความสวยสดงดงาม ถ้อยคำในการพูดก็มีความฉลาด จับใจคน รู้ใจคนก่อนว่า คนนี้ต้องการอะไร เวลาไปพูดก็พูดตามแบบนั้นตามความต้องการ

ฉะนั้น ผลขององค์สมเด็จพระพิชิตมารในการประกาศพระศาสนาจึงมีผลมาก ยกที่บุคคลอื่นจะทำตามได้ ฉะนั้น พระพุทธรูปเจ้าจำเป็นจะต้องมีรูปงาม พระวรกายของพระองค์เมื่ออายุ ๘๐ ปี จึงไม่เก่าเท่าพ่อเมื่ออายุ ๓๐ ปี เวลาพ่อพูด ลูกใช้กำลังใจดูให้ตื่นะ ทดสอบกำลังใจว่า ที่พ่อพูดนี้ตรงกับอารมณ์ของลูกไหม และก็จะอย่าถืออุปาทานเป็นสำคัญ ว่าพ่อพูดอะไรมันถูกไปหมด อันนี้ก็ใช้ไม่ได้เหมือนกัน เพื่อความมั่นใจของบรรดาลูกทุกคน ทำกำลังใจเดี๋ยวนี้ ขึ้นไปถามองค์สมเด็จพระทศพล ขอดูพระรูปพระโคมพระองค์เวลานั้น ท่านจะแสดงให้เห็นปรากฏ

ความจริงแล้ว หน้าตาขององค์สมเด็จพระบรมสุคตมองแล้วก็ยังชื่นใจอยู่ วาระสุดท้ายขององค์สมเด็จพระชินสีห์ก็เข้ามาถึงตอนอายุ ๘๐ ปี แต่ว่าพระองค์เคยตรัสกับพระอานนท์ว่า อานนท์จะดูก่อนอานนท์คนที่มีความคล่องในอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ มีความพอใจ วิริยะ มีความเพียร จิตตะ มีอารมณ์จดจ่อ วิมังสา ใช้ปัญญาใคร่ครวญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความดี คือ มรรคผล คนประเภทนี้องค์สมเด็จพระทศพลตรัสว่า ถ้าต้องการให้ขั้น ๕ อยู่กับกับหนึ่ง ก็อยู่ได้

เพราะท่านที่มีกำลังใจสมบูรณ์ด้วยอิทธิบาท ๔ ก็ต้องเป็นอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ หรือว่าเป็นอรหันต์ขั้นฉัพพัญญูก็ได้ รวมความเป็นอรหันต์ก็แล้วกัน ฉะนั้น เมื่ออิทธิบาท ๔ สมบูรณ์แล้ว เป็นพระอรหันต์ ท่านเรียกว่า โลกุตตระ เป็นคนเหนือโลก อำนาจของโลกไม่มีอำนาจเกินกำลังของพระอรหันต์ เว้นไว้แต่ว่าพระอรหันต์ไม่โงง ที่ไม่โงงก็คือ ขอมรับนับถือกฎของกรรม ถ้ากฎของกรรมดีมา ทำให้ร่างกายเป็นสุข ท่านก็ยอมรับ ถ้ากฎของกรรมชั่วเดิมา มันทำให้ร่างกายเป็น

ทุกข์ ท่านก็ยอมรับ แต่ว่าใจของท่านไม่รับด้วย ไม่ยอมสุข ไม่ยอมทุกข์ด้วย สุขของโลกก็เป็นเหตุที่สร้างความทุกข์ไม่ใช่สุขที่มั่นคง แสดงว่ากำลังใจท่านมีกำลังเหนือโลกีย์วิสัย

ฉะนั้น เรื่องร่างกายที่มันจะตายหรือไม่ตาย ไม่ใช่เรื่องกฎของกรรม จะถือว่าเป็นการหมดอายุขัยเลย ๆ ก็ยอมไม่ใช่วิสัยของพระอรหันต์ ที่จะยอมให้เป็นไปตามนั้น ตามปกติ เมื่อถึงอายุขัยแล้ว เห็นว่าสมควรจะอยู่ต่อไป จะทำให้บรรดาประชากรมีความสุข ก็จะอธิษฐานจิตให้ร่างกายนี้มันทรงต่อไปได้ แล้วก็ใช้งานได้ ที่เขาเรียกกันว่า ต่ออายุ ถ้าเห็นว่าจะอยู่ต่อไปมันก็ไร้ประโยชน์ว่าสิ่งที่เราทำทั้งหมดตามหน้าที่ ทำครบถ้วนแล้ว ก็ปล่อยไปตามภารกิจของมัน มันอยากจะพังก็เชิญพัง และการพังของร่างกายพระอรหันต์นี้เป็นกรณีพิเศษ นอกจากองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ คือ พระพุทธเจ้า ทรงเป็นอัคริณมนุษย์ เอาขันขึ้นพระสาวก คือ พระสารีบุตรท่านจะนิพพาน ไปลา พระพุทธเจ้านิพพาน พระพุทธเจ้าทรงถามว่า สารีบุตร เธอจะนิพพานที่ไหน แต่ความจริงท่านกราบ พระสารีบุตรก็กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะไปนิพพานที่ห้องตลอดหมายความว่าเกิดห้องไหน ไปตายห้องนั้น ทั้งนี้ก็ต้องการจะสงเคราะห์มารดา ซึ่งเป็นมิจนาทิลู

พระโมคคัลลาน์ กรรมเก่าเข้าสนอง โคนทูปเสียดกระดูกแหลกเหลว โคนแล้วท่านก็ไม่ยอมตาย อธิษฐานด้วยกำลังของฤทธิ์ ประสานกระดูก เนื้อหนัง ดีแล้ว ร่างกายปกติตามเดิม ด้วยกำลังของอภิญาสมาบัติ เหาะไปกราบลาองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์เพื่อนิพพาน

เห็นไหมลูกรัก ท่านจะยังไม่นิพพานก็ได้ แต่เห็นว่าการกิจใหญ่หมดแล้ว ถึงวาระแล้วก็ควรนิพพาน อีกอันหนึ่งจะเห็นว่า พระอานนท์ เวลาที่จะนิพพาน ไปบอกกับพระญาติทั้งสองฝ่าย แห่งกรุงกบิลพัสดุ์ และกรุงเทวทหะนคร เพราะเทวทหะนครเป็นญาติฝ่ายแม่ กรุงกบิลพัสดุ์ เป็นญาติฝ่ายพ่อ ญาติทั้งสองฝ่ายก็บอกว่า ถ้าพระอานนท์นิพพาน พระธาตุ คือ กระดูกของท่านต้องเป็นของเรา ทั้งสองฝ่ายต่างคนต่างก็จะเกิดรบกัน พระอานนท์เห็นท่าไม่ดี ก็เลยบอกในหมู่พระญาติว่า เวลาอาตมาตายจะเผาร่างกายเอง ท่านไม่ต้องช่วยกันเผา ไม่ต้องทำศพ มันจะยุ่ง ถ้าทำศพนั้นคนเดียว ท่านจะกลายเป็นคนหลายศพ ถ้าตายไปก็จะตายกันหลายศพ การที่จะมาตายเพราะกระดูกของพระที่ตายแล้ว ไม่เกิดประโยชน์ มันเป็นโทษ

ฉะนั้น การฌาปนกิจศพเป็นหน้าที่ของพระองค์เอง ดังนั้น เวลาที่พระอานนท์จะนิพพาน จึงได้เหาะขึ้นไปในระหว่างแม่น้ำ คือ ทั้งสองญาติอยู่คนละฝั่งแม่น้ำ เหาะขึ้นไปเส้นขานตรงกลางพอดี สูงขึ้นในอากาศ นิพพานแล้วอธิษฐานเตโชธาตุ คือไฟ เผาร่างกายหมด เนื้อหมด หนังหมด เหลือแต่กระดูกเป็นชิ้นเล็ก ๆ กระดูกก็กระจายออกเป็นสองฝั่ง ฝั่งละครึ่งองค์

จะเห็นว่าพระอรหันต์มีกำลังเหนือโลก จึงเรียกว่า โลกุตตระ คือ เป็นผู้เหนือโลก ฉะนั้นกำลังของพระพุทธเจ้ายอมเป็นกำลังความคิด ที่เหนือกว่าพระอรหันต์สาวก เมื่อเวลาพระองค์อายุ ๘๐ ปี ร่างกายจึงไม่แก่หง่อมเท่าพ่อ ตอนนี้มีมาดองค์สมเด็จพระชินสีห์ทรงปรารภการนิพพาน ปรากฏพระองค์ประทับอยู่ที่ป่าวาเลเจติย์ ไกลจากกุสินารามมหานครประมาณ ๑๒๐ โยชน์ วันหนึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงโปรดให้พระอานนท์เข้าเฝ้า แล้วก็ถามนิมิตเครื่องหมาย แต่ความ

จริงพ่อก็คงไม่ใช่ ตำราตอนนี้คงจะเฟื่องไปว่าถามพระอานนท์ว่า เรามีเกวียนเก่าอยู่เล่มหนึ่ง เราจะซ่อมบำรุงเกวียนเก่าดีหรือเอาเกวียนใหม่ดี ท่านชำระจุดทรุดโทรมมาก ท่านบอกว่าเวลานั้นมารเข้าคลุจใจให้พระองค์ไม่กล้าทดลองค์สมเด็จพระจอมไตร ไม่กล้าค้านทัดทาน ถ้าทัดทานว่า ไม่ควรจะไปเปลี่ยนเกวียนใหม่ใช้ซ่อมแซมเกวียนเก่า พระพุทธเจ้าก็จะทรงอธิฐานอยู่ครบ ๑ กัป อันนี้พ่อก็คงอธิบายมากไป ด้วยเหตุด้วยผลมันไม่สมคูลกัน

ทั้งนี้ เพราะว่าในกัปนี้จะต้องทรงพระพุทธเจ้าถึง ๑๐ พระองค์ ถ้าหากว่าสมเด็จพระสมณโคดมบรมครู สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์นี้อยู่ไปตลอดกัปอีก ๖ องค์ข้างหลังจะมาตรัสเมื่อไรกันแน่ และต้องลาไปกัปหลังไม่ตรงกับความเป็นจริง ฉะนั้นขอบรรดาภุมมิกทั้งชายและหญิงทุกคน เวลาจะฟังอะไร ก็ต้องใช้ปัญญา ใช้สมองสักนิดหนึ่ง ถ้าหากว่าความเป็นจริงจะเป็นอย่างไร ก็ต้องหาความจริงตามหลักสูตร ตามหลักวิชาของลูกที่เรียนมาจากพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิชาของพระพุทธเจ้า ลองพิสูจน์ดูว่าตอนนี้องค์สมเด็จพระบรมครูแสดงนิมิตเครื่องหมายกับพระอานนท์หรือเปล่า เราจะเห็นว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้แสดงนิมิตเครื่องหมายว่าต้องการจะอยู่ ตามตำราว่ามารมาอาราธนาองค์สมเด็จพระบรมครู ตอนนี้พ่อขอตอบว่าจริง พระยามารราชาขออาราธนาอยู่เสมอ

เมื่อตอนที่บรรดาภุมมิกสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ ๆ ท่านก็มาอาราธนาว่า พระสมณโคดมเวลานี้ท่านเป็นสุขแล้ว เป็นพระอรหันต์แล้ว ไปนิพพานเสียเถอะ จะอยู่ให้ลำบากเลย พระพุทธเจ้าตรัสว่า ปาปิมะ ดูก่อน มารผู้มีบาป เราบรรดาภุมมิกสัมมาสัมโพธิญาณแล้วก็จริง แต่ทว่าบริษัท ๔ คือ อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่ครบถ้วนเพียงใด เราจะยังไม่นิพพาน เราจะนิพพานต่อเมื่อบริษัท ๔ ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว คือ พระสงฆ์ก็มี ภิกษุณี คือ พระผู้หญิงก็มี อุบาสก หมายถึงคนที่นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายผู้ชาย อุบาสิกา คนนับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายผู้หญิง ทั้ง ๔ ฝ่าย ทั้งหมดนี้ต้องเป็นอรหันต์กันมาก ต้องได้กันถึงขั้นอรหัตผล ถ้าไม่ถึงขั้นอรหัตผล ก็ถือว่ายังไม่สมบูรณ์ ไม่ใช่อยู่ ๆ ก็จะมาถวายตัวเป็นลูกศิษย์ แล้วก็ถือว่ามีลูกศิษย์สมบูรณ์ ยังใช้ไม่ได้ ที่ใช้ได้จริง ๆ ทั้ง ๔ ฝ่ายต้องเป็นอรหันต์ด้วย พระยามารก็ถอยไป

ตอนอายุ ๘๐ ปี จัดว่าเป็นอายุขัยขององค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ตอนนี้ท่านกล่าวว่าพระยามารมาทูลอาราธนาอีก ท่านก็บอกว่า ทนจริง แต่ว่าการนิพพานไม่ใช่อำนาจของพระยามาร เมื่อพระยามารมาทูลอาราธนาว่า เวลานี้บริษัท ๔ สมบูรณ์บริบูรณ์แล้ว ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วอย่าทรงทราบพระวรกายต่อไปอีกเลย โปรดนิพพานหาความสุขเสียเถิด ท่านจึงตรัสว่า ปาปิมะ ดูก่อน มารผู้มีบาป เธอจงถอยไป เรื่องนิพพานหรือไม่นิพพาน เป็นเรื่องของตถาคต ไม่ใช่ว่าคนอื่นจะมากำหนดให้นิพพาน หรือคนอื่นจะมากำหนดให้อยู่ แล้วองค์สมเด็จพระบรมครูก็มองดูชั้น ๕ ว่าเวลานี้ข้างในมันก็โทรมมาก ถึงกาลสมัยที่ควรที่จะนิพพานได้แล้ว เพราะว่าพระศาสนาที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงปลุกฝัง ทั้งพระผู้หญิง พระผู้ชาย อุบาสก อุบาสิกา สมบูรณ์บริบูรณ์ จึงได้ทรงตัดสินพระทัยปลงอายุสังขาร วันนั้นเป็นวันกลางเดือน ๓ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปอีก ๓ เดือน เราจะนิพพานที่ระหว่งนางรังทั้งคู่วู่ ที่เมืองกุสินารามหานคร

หลังจากที่พระองค์ทรงปลงอายุสังขารแล้ว ปรากฏว่าแผ่นดินไหว พระอานนทอยู่หน้าถ้ำก็แปลกใจ ว่าแผ่นดินไหวเพราะอะไรจึงได้เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตร ถ้ามเหตุที่แผ่นดินไหว องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคก็ตรัสว่า เหตุที่แผ่นดินจะไหวมีอยู่ ๘ อย่าง โดยย่อในที่นี้จะขอกกล่าว ๒ อย่าง คือ อย่างผู้มีฤทธิ์บันดาลก็ได้ หรือว่าพระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขารก็แผ่นดินไหว เมื่อพระอานนททราบว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรจะปรินิพพาน ก็ตกใจ ทูลอาราธนาองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดายู่อต่อไป สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ตรัสว่า อานนทะ ดูก่อนอานนท ตถาคตก็ทรงมานอนมาถึง ๔๕ ปีแล้ว ธรรมส่วนใดที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วจะต้องสอน ที่เราจะปกปิดไว้ไม่มี เราสอนหมดทุกอย่าง เมื่อเรานิพพานแล้ว ธรรมวินัยส่วนนี้ทั้งหมดจะเป็นศาสดาสอนเธอ

ในเมื่อขันธ ๕ มันทรงไม่ไหว ตถาคตก็สอนเธออยู่เสมอว่าขันธ ๕ เป็นของธรรมดา มันเกิดแก่ เจ็บ และในที่สุดมันก็ต้องตายเหมือนกันหมด เธอจะเกาะองค์สมเด็จพระบรมสุขตอยู่อย่างนี้ ตลอดกาลตลอดสมัยไม่ได้ ความดีที่จะเกิดขึ้นนั้นไซ้รั ก็คือ การปฏิบัติตนเอง ฟังแล้วก็จำ จำแล้วก็คิด คิดแล้วก็ปฏิบัติตาม ถ้าสามารถทำได้ ในที่สุดไม่ช้าก็จะบรรลุมรรคผล เป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ เป็นอันว่าในคอนนั้นปรากฏว่า พระอานนทก็เสียใจ จึงได้ทูลถามองค์สมเด็จพระพิชิตมารว่าจะทรงนิพพานที่ไหน

สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า เราจะนิพพานในระหว่างนางรังทั้งคู่ ที่เมืองกุสินารามหานคร พระอานนทก็ทักท้วงองค์สมเด็จพระชินวรว่า เมืองกุสินาราเป็นเมืองเล็ก การนิพพานที่นั่นจะไม่เหมาะสม สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสว่า เหมาะ เมืองนั้นเคยเป็นเมืองของพระเจ้าจักรพรรดิ และคนที่เป็นจักรพรรดิในเมืองนั้นก็คือตถาคต ฉะนั้น เมืองใดที่เคยมีจักรพรรดิ เมืองนั้นก็ถือว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญ เมืองที่พระอานนทเสนอขึ้นก็คือ เมืองราชคฤห์กับเมืองพาราณสี การที่องค์สมเด็จพระบรมครูตรัสแก่พระอานนทว่า เมืองกุสินารามหานครเมื่อก่อนนี้เป็นมหาประเทศ เป็นเขตที่อยู่ของพระเจ้าจักรพรรดิปกครองโลก นั้นเป็นเหตุอันหนึ่ง

แต่เนื้อแท้จริง ๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงไปนิพพานที่นั่น ก็เพื่อหวังจะไปโปรดบริษัทคนสุดท้าย คือว่าคนที่มาเกิดจะได้บรรลุมรรคผล บางคนก็พระอรหันต์สอนได้ แต่บางท่านพระอรหันต์สอนไม่ได้ เพราะมีวิสัยตรงเฉพาะพระพุทธเจ้า ท่านผู้นั้นคือ สุกัททะปริพาชก

การคุ้ยครานนี้ถือว่าเป็นการพูดคุ้ยกันระหว่างพ่อกับลูก ฉะนั้น ในการคุ้ยจึงไม่มีอะไรมาคุ้ยกันได้อย่างเปิดอก แต่ทว่าบังเอิญท่านทั้งหลายที่จะมาฟังการคุ้ยบ้าง ก็ต้องขอร้องท่าน เพราะว่าเรื่องบางอย่างก็ไม่น่าจะเชื่อ แต่ที่พ่อกล่าวพูดก็เพราะว่า บรรดาลูก ๆ ทุกคน ทั้งลูกที่เป็นพระ และลูกที่เป็นฆราวาส ก็สามารถมีอารมณ์ใจพิสุจน์ได้ ในเมื่อมีคนที่มีอารมณ์ใจพิสุจน์ได้ พ่อก็กล่าวพูด ถือว่าการพูดอย่างนั้นคนที่ไม่มีอารมณ์ใจจะพิสุจน์ได้ จะกล้าพิสุจน์หรือไม่กล้าพิสุจน์ จะเชื่อหรือไม่เชื่อ ก็ไม่มีความหมาย ตัวอย่างอันนี้ก็มีมาคือ เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ในครั้งนั้นพระโมคคัลลาน์อัศวากขององค์สมเด็จพระบรมครู ท่านได้พบอะไรเข้าแล้วกับพระลักษณะ พบแล้วท่านก็ยิ้ม

เมื่อพระลักษณะถามว่ายืมเพราะเรื่องอะไร ท่านมหาโมคคัลลาน์จึงได้พูดว่า ท่านจงถามเรา ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็จะบอก เป็นอันว่าเมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์จบ พระลักษณะก็ถามพระมหาโมคคัลลาน์ พระมหาโมคคัลลาน์ก็ทูลถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ก็ตรัสว่า เรื่องนี้ตถาคตได้เห็นมาแล้วตั้งแต่วันบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ แต่ตถาคต ไม่มีพยาน ตถาคตจึงไม่พูด มาวันนี้ท่าน โมคคัลลาน์เป็นพยานให้กับเรา คือ ได้เห็นเช่นกับเรา เราจึงจะพูด เรื่องที่คนไม่น่าเชื่อ พระพุทธเจ้าก็รอกการพูดเหมือนกัน รอกการพูดว่า เมื่อไรจะมีคนเห็นบ้าง แล้วจึงจะพูด

เรื่องราวที่พ้อคุยกับลูกมาแล้วก็เช่นเดียวกัน เป็นเรื่องราวที่ไม่น่าเชื่อ แต่ความจริงอาจจะรู้กันมานานแล้วก็ได้ เวลาที่คนที่มีกำลังใจพอที่จะพิสูจน์ได้ ก็มีมากด้วยกัน เมื่อพระทราบบว่าองค์สมเด็จพระชินวรจะนิพพาน ก็มากันมากมาย อันนี้ต้องถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา จำนวนพระในเวลา นั้น ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นพระทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะนั้นนั่นเอง อยู่ใกล้ก็มาถึงก่อน อยู่ไกลก็มาถึงทีหลัง เพราะว่าทุกท่านรู้ว่าพระพุทธเจ้าจะทรงนิพพาน ก็ต้องเร่งรัดตัวเอง

บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่มีความเคารพในองค์สมเด็จพระจอมไตร เมื่อทราบข่าว เข้าก็ต้อมากันเหมือนกัน ต่างคนต่างมาคิดว่า ถ้าพระพุทธเจ้านิพพานแล้ว หลักชัยในการสอนก็จะสิ้นไป ถ้าคนที่ยังไม่ได้มรรคผล ก็ต้องการได้มรรคผล ท่านที่ได้มรรคผลเบื้องต้นก็ต้องการได้มรรคผลเบื้องต้น ฉะนั้น ชาวที่แพร่ไปเวลานั้น ในที่สุดใกล้ถึงวันนิพพานก็ปรากฏว่ามี บรรดาพระสงฆ์มา ประชุมกันประมาณแสนแปดหมื่นองค์เศษ ไม่ใช่เล็กน้อยนะ บางคนอาจจะคิดว่า พระทั้งแสนแปดหมื่นองค์จะเลี้ยกันอย่างไร เรื่องที่น่าหนักใจ นั่นก็คือ อาหารการบริโภคน้ำที่จะจันเข้าไป และสิ่งที่น่าหนักใจที่สุดก็คือ ส้วม แต่เรื่องส้วมนี้ไม่เป็นไร สมัยนั้นป่ามาก

มาสำหรับเรื่องอาหาร ตามกฏธรรมดาคำสำหรับคนที่มีความเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อทราบข่าวพระองค์นิพพาน นอกจากพระจะมา ชาวบ้านก็มาด้วย ก็มีความเข้าใจว่า พระมาหนึ่ง คนก็มาถึงสิบ ฉะนั้น ในบริเวณนั้นแทนที่จะมีแต่พระประมาณเกือบสองแสนรูป ก็จะต้องเป็นคนนับเป็นล้านเคลื่อนกล่นไป ในเมื่อบรรดาประชาชนเขามากัน เขาก็ต้องนำอาหารมาด้วย อาหารที่เขานำมาด้วยก็จะช่วยให้พระมีความเป็นอยู่ได้ นี้พูดกันถึงกฏธรรมดา เป็นวิธีการธรรมดาๆ ถ้าเป็นวิธีที่ผิดธรรมดาก็ต้องคิดว่า

๑. พระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้า

๒. พระอรหันต์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระอรหันต์มาก ถอยจากพระอรหันต์มากก็มี พระอริยะตั้งแต่พระโสดา พระสกิทาคา และพระอนาคามีมาก นอกนั้นก็เป็นผู้เข้าถึงไตรสรณาคมน์ ทั้งหมดนี้เป็นคนนำลากมาทั้งสิ้น เป็นอันว่าเป็นปัจจัยที่จะเป็นเหตุให้มีลากสักกระคำ ว่า ลากในที่นี้หมายถึงอาหารการบริโภค เพราะว่าคนมีบุญอยู่ที่ไหน ที่นั้นไม่ขาดแคลนด้วยอาหารการบริโภคหรือความเป็นอยู่ จะมีอยู่บ้างก็เป็นกฏของกรรมบิบบังคับในบางกรณีเท่านั้น ต้องถือว่าเป็นกรณีพิเศษ

จะนั้น เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ประกาศว่าพระองค์จะนิพพาน เมื่อท่านที่มีบุญมา มากอย่างนั้น พอลึกว่าไม่มีใครคอย และถ้าหากว่ามีความจำเป็นจริง ๆ ท่านที่ทรงอภิญาและ ปฏิบัติสมาธิญาณ ก็คงจะใช้กำลังฤทธิ์ของท่านเข้าช่วย เหมือนกับเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงทำผ้าจุล กลิน พระมหาโมคคัลลาน์ก็ไปนำเอาผลมะม่วงที่ป่าหิมพานต์ มาทำน้ำอัฐบาณเลี้ยงพระ ถึงอยู่ไกล แสนไกลแต่ทว่าท่านไปเอามาได้ ไปเดียวเดียวก็กลับ นี่เป็นอันว่าเวลานี้พระโมคคัลลาน์ท่าน นิพพานแล้วก็จริง แต่ทว่าพระที่ทรงฤทธิ์มาก ที่พอพูดไว้นี้ก็เพื่อบรรดาอุกรักทั้งหลายจะวิตก

เมื่อองค์สมเด็จพระชินวรกำหนดไว้ต่อไปจากนี้อีก ๓ เดือน เราจะนิพพานที่ระหว่างนางรัง ทุ่งคูที่เมืองกุสินารามนคร เวลาที่พระองค์จะเทศน์โปรดบรรดาท่านพุทธบริษัทที่รับฟัง พุทธ บริษัทก็มีทั้งภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระพุทธเจ้าไม่ทรงเทศน์เรื่องพระสูตร และก็ไม่ทรง เทศน์เรื่องชาดก เทศน์แต่เฉพาะศีล สมาธิ ปัญญา เท่านั้น เพราะว่าเป็นการรวบรัด การที่องค์สมเด็จพระ ทรงสวัสดีโสภาคย์ทรงประกาศก่อนถึง ๓ เดือน เมื่อตอนก่อนนี้พอลึกคิดว่า เป็นกฐกรรมดา ๆ เท่านั้นเอง ก็หมายความว่าตั้งใจไว้ว่าจะนิพพานเมื่อไรก็บอกกันไปเพื่อทราบ เพื่อบรรดาพระสงฆ์ ทั้งหลายที่อยู่ห่างไกลได้ทราบ แล้วมาชุมนุมกัน หรือว่าจะไปชุมนุมกันเวลานิพพานก็ได้ พอลึกว่า อย่างนั้นนะ ความจริงคราวนี้ก็มาพร้อมกัน

แต่ขาดพระอยู่ชุดหนึ่ง คือ พระมหากัสสป พร้อมไปด้วยบริษัทของท่าน ๕๐๐ รูป พระมหา กัสสปมีความสูงไล่เลี่ยกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์สูงเท่ากับ ๘ ศอกของคน สมัยนั้น ท่านผู้นี้ไม่ได้อยู่ในคามวาสี เป็นฝ่ายอรัญวาสี อยู่ป่าช้า เป็นฝ่ายรุกคัก ขาวที่องค์สมเด็จพระ บรมสุดจะนิพพาน พระมหากัสสปไม่ทราบกับเขาเลย เป็นอันว่าการไม่ทราบ ลูกอาจจะคิดว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าที่น่าจะใช้อำนาจพระพุทธญาณเปล่งฉัพพรรณรังสีไปบอกก็ได้ หรือว่า พระมหากัสสปก็เป็นพระปฏิบัติสมาธิญาณน่าจะใช้ทิพยจักขุญาณมาถามพระพุทธเจ้าก็ได้หรือ กำหนดการรู้ที่เรียกกันว่า **อนาคตังสญาณ**

แต่ความจริงเรื่องการใช้ญาณนี้บรรดาอุกรัก ถ้าใช้เพื่อคนอื่นเขาไม่ได้ใช้พำเพื่อ แต่ใช้ เพื่อตัดกิเลสเขาใช้เป็นปกติ เขามีไว้ตัดกิเลสกัน เขาไม่ได้มีไว้รอดกัน ฉะนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ ก็จะต้องมีเหตุมีผล ว่าทำไมองค์สมเด็จพระทศพลจึงไม่บอกพระมหากัสสป และการที่จะให้พระ มหากัสสปซึ่งเป็นพระสาวกรู้อะไรทุกอย่างเป็นไปได้ เพราะพระอรหันต์นี้ตัดดีจากความ นิยมของชาวโลก หมายความว่า ใจความดี ความเด่น ที่มีชื่อเสียง ท่านตัดไปเสียแล้ว ท่านไม่มีความ ต้องการ ฉะนั้นญาณที่อยากจะรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับพระอรหันต์จึงไม่มี ญาณนะมีแต่ความต้องการไม่ มี เมื่อความต้องการไม่มี ก็เลยไม่รู้

อย่าลืมนะว่าพระมหากัสสปท่านมีลูกศิษย์ตั้ง ๕๐๐ องค์ และก็มีหลายท่านที่ยังเป็นปุถุชน ยัง ไม่ได้บรรลุพระโสดา สกิทาคา อนาคา อรหันต์ หรือว่าท่านที่บรรลุพระโสดา สกิทาคา อนาคาแล้ว ต้องการเป็นพระอรหันต์ ดังนั้นการใช้กำลังใจมาดูญาณหรือญาณก็ดี ก็ต้องเนื่องด้วยมรรคผลของ บรรดาอุกรักทั้งหลาย จะเอากำลังใจมาดูนั้นดูนี้ ดูว่าเวลานี้องค์สมเด็จพระชินสีห์อยู่ที่ไหน ในเมื่อ

ความจำเป็นไม่มี ก็ไม่คู่ ก่อนที่พระมหากษัตริย์จะออกสู่ทุ่งควัศร ได้มาองค์สมเด็จพระจอมไตรที่
ปาวาลเจดีย์

ถ้าจะถามว่า พระประมาณแสนแปดหมื่นรูป และภิกษุณี ตลอดจน อุบาสก อุบาสิกา เวลา
รับฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเทศน์เสียงคนธรรมดาจะได้ยินไปได้
สักกี่วา พระองค์ไม่มีเครื่องวิทู และก็ไม่มีการรับวิทูใช้พระสุรเสียงจากพระโอรสของพระองค์
เอง ออกเทศน์ธรรมดาให้พุทธบริษัทฟัง และคนฟังเทศน์นับจำนวนเป็นล้าน ถ้าจะให้คนฟังทั้งหมด
รู้เรื่องกัน ก็จะต้องบอกกันเป็นทอด ๆ ไป เหมือนกับถ่ายทอดถ้อยคำเป็นคำ ๆ ไป

ตอนนี้ขอบรรดาอุกรัก จงอย่าลืมนำองค์สมเด็จพระบรมสุคตเป็นพระพุทธเจ้า และก็ความ
เป็นพระเจ้า ก็ต้องมีอะไรหลาย ๆ อย่าง ที่ไม่เหมือนกับเรามี และก็ต้องดีกว่าพวกเรามี และก็ต้องดี
กว่าพระอัครสาวกทั้งสอง นั่นก็คือยามเทศน์ธรรมดา ถือว่าทรงเทศน์เป็นอัศจรรย์ หมายความว่า
การแสดงฤทธิ์เป็นอัศจรรย์อยู่เสมอ คือ ๑. คนที่ฟังเทศน์ของพระพุทธเจ้า จะนั่งไกลหรือนั่งใกล้ก็
ตาม จะได้ยินเสียงพระพุทธเจ้าเป็นปกติ ชัดเจนแจ่มใสเหมือนกันทุกท่าน ๒. คนจะนั่งอยู่ด้านไหน
ก็ตาม เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์ จะเห็นว่าพระพุทธเจ้าหันหน้าไปหาตนเสมอ ๓. คนที่นั่งฟังเทศน์ จะ
ใช้ภาษาอะไรก็ตาม จะมีความรู้สึก ว่า พระพุทธเจ้าเทศน์ภาษาของตนอยู่เสมอ ฟังรู้เรื่องหมด เป็น
การเทศน์ด้วยปาฏิหาริย์ เป็นอันว่าคนสักกี่สิบล้านคน ร้อยล้านคน ก็ไม่มีความสำคัญ

ฉะนั้นการที่องค์สมเด็จพระภควันต์ทรงปลงอายุสังขาร และที่เทศน์เฉพาะศีล สมาธิ ปัญญา
ทั้งพระทั้งคนรวมกันแล้วปริมาณเป็นล้าน ๆ ทุกคนก็จะเห็นหน้าพระพุทธเจ้าเวลาเทศน์เสมอว่าหัน
หน้าไปทางตน และก็จะได้ยินเสียงองค์สมเด็จพระทศพลเหมือนอยู่ใกล้ ๆ เมื่อมองไปก็จะเหมือน
พระพุทธเจ้านั่งอยู่ใกล้ ๆ คนเหมือนกันทุกคน อย่างนี้เรียกว่า "เทศนาปาฏิหาริยะ"

การแสดงพระธรรมเทศนาด้วยอำนาจพระพุทธปาฏิหาริย์ ถ้าจะถามว่าบรรดาพระสาวกทั้ง
หลายทำได้ไหม ก็ต้องตอบว่า ยังไม่เคยเห็นใครทำกัน ท่านจะทำได้หรือไม่ได้เป็นวิสัยของท่าน เกิน
วิสัยที่พอจะรู้เหมือนกัน ถ้าหากว่าบังเอิญจะบอกว่ารู้ มันก็ไม่ใช่รู้จริงเป็นการเดา เมื่อองค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปลงพระทัยว่าจะนิพพานระหว่างนางรังทั้งคู่ ที่เมืองกุสินารามทานคร
ความจริงเป็นนครที่มีบริเวณเล็กจิ๋วเดียว ในเวลานั้นร่างกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าก็มีโรคเข้ามาเบียดเบียน รู้สึกชูกหมอมลงไป ผิวก็คล้ำลง พระพุทธเจ้าไม่มีพระพุทธรูปจะ
ทะนุบำรุงร่างกาย ไม่สนใจทั้งหมด

ตอนนี้สมเด็จพระบรมสุคตสนใจอย่างเดียว คือเทศน์ทิ้งทวน หมายถึงว่าเทศน์เป็นครั้งสุดท้าย
ท้าย เมื่อสุดท้ายปลายมือก็ว่ากันแต่เนื้อ ๆ อธิบายเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ให้บรรดาท่านพุทธบริษัท
เข้าใจชัด เป็นการลัดตัดทางเพื่อมรรคผลทางนิพพาน คือความเป็นอรหันต์ ในขณะที่องค์สมเด็จพระ
พระพิชิตมารไม่อยู่ หมอประจำพระองค์ขององค์สมเด็จพระบรมครู คือท่านอาชีวกโกมารภักก็ไม่
อยู่เหมือนกัน ไม่ทราบว่าจะไปไหน เมื่อกลับมาทราบว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรง

ประชวร ก็เข้าไปทูลถามอาการ เพื่อจะถวายพระโอสถ แต่ปรากฏว่าองค์สมเด็จพระบรมสุคตไม่ทรงบอกอาการ ถามแล้วก็ไม่ทรงนิ่งเฉยอยู่ หมออาชีวกโกมารภัก ก็รู้สึกน้อยใจเหมือนกัน

แต่ว่ามีความกตัญญูในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก จึงได้ปรุรงยาขึ้นขนานหนึ่ง คิดว่าถ้าพระพุทธเจ้าเสวยยานานนี้แล้ว เราจะได้รู้ทันทีว่าองค์สมเด็จพระชินสีห์เป็นโรคอะไร เมื่อเสร็จแล้วก็นำไปถวายสมเด็จพระจอมไตรพระองค์ที่ไม่ทรงรับ ทรงคว่ำพระหัตถ์เสีย ท่านโกมารภัก ก็เสียใจ คิดว่าถ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรฉันยานานนี้ เราจะรู้อาการโรค แล้วก็ถวายยาเพียงครั้งเดียวโรคก็หาย ความจริงองค์สมเด็จพระประทีปแก้วอาจจะรู้ว่าท่านโกมารภักทำได้ แต่องค์สมเด็จพระจอมไตรตัดสินพระทัยแล้วว่า พระองค์จะทรงนิพพานกลางเดือนหก แล้วเรื่องอะไรจะฉันยา

สำหรับทุกขเวทนาในร่างกายของพระองค์นั้นมิใช่ ไม่ใช่พระพุทธเจ้าไม่รู้จักเจ็บ ไม่รู้จักปวด แต่พระองค์ก็ทรงใช้ อภิวาสนขันติ คือความอดทนอย่างยิ่ง เป็นการระงับทุกขเวทนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การระงับทุกขเวทนาทรงใช้อานาปานสติกรรมฐาน เมื่อท่านหมออาชีวกโกมารภักถวายยา องค์สมเด็จพระพิชิตมารไม่ทรงรับ จะให้ใครกินก็เห็นว่าไม่สมควร เพราะเป็นยาเฉพาะพระพุทธเจ้า จึงเอาไปใส่ในบ่อน้ำ บ่อน้ำท่านบอกว่าเวลานั้นน้ำลึกมากอยู่กันบ่อพอใส่ยาลงไปก็มีเหตุอัศจรรย์ น้ำพุ่งขึ้นไปเลยปากบ่อขึ้นไปในอากาศประมาณ ๗ ชั่วโมง นาน ๆ เข้ามันก็ตกลงแบบนี้ไม่ได้

เป็นอันว่า หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ทรงเทศน์เป็นลำดับ ทำให้คนและพระบรมมรรคผลเป็นอันมาก เพราะมักจะชี้ตัวอย่างที่พระวรกายขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า พระองค์เองถึงแม้ว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า แต่เรื่องขันธ ๕ ก็ไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า ทั้งนี้เพราะขันธ ๕ ก็มีการเสื่อมไปทุกวัน ๆ ในที่สุดวันกลางเดือนหกมันก็จะพัง ทรงชี้ให้เห็นชัด บรรดาท่านพุทธบริษัทบางท่านที่เป็นปุถุชนก็ทนไม่ไหว ถึงกับร้องไห้ส่งสารองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้า

สำหรับท่านที่เป็นพระอริยะก็ปลงธรรมสังเวช ว่า โอหน้องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ บำเพ็ญบารมีมาถึงเพียงนี้ แต่ว่าองค์สมเด็จพระชินสีห์ก็ไม่ได้ชนะขันธ ๕ ในเรื่องที่ยังจะพัง ฉะนั้นในเมื่อพระพุทธเจ้าทรงเป็นอัคริยมมนุษย์ เป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐกว่าคนทั้งปวง กว่าเทวดา และพรหม ก็ยังไม่สามารถฝืนกฎธรรมดาของโลก กล่าวคือการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของขันธ ๕ ได้ฉันใด และพวกเราทั้งหลายจะสามารถทรงกายอยู่ได้อย่างไร ในไม่ช้าก็ต้องตายเช่นเดียวกัน เรื่องนี้ถูกรัก เป็นเหตุให้คนบรมมรรคผลงายขึ้น เป็นอันว่า เป็นประโยชน์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงประกาศว่าจะนิพพานอีก ๓ เดือน ไม่ใช่หมายความว่าในเรื่องบอกปกติธรรมดา รวมความว่า องค์สมเด็จพระมหามุนีต้องการจะรวมคนที่มิบาร์มีแล้ว ก็ยังร้ององค์สมเด็จพระประทีปแก้วแสดงธรรมเทศนามาสงเคราะห์เท่านั้น ท่านพวกนั้นก็จะได้มรรคได้ผล

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระทศพลจึงประกาศไปตามนั้น วันเวลาใกล้เข้ามา คนและพระก็มากเข้ามาทุกที เมื่อถึงเวลาวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ ลูกรักทั้งหลาย เวลาที่กำลังฟังพ่อพูดอยู่นี้ละ ลูกก็พยายามเอาใจนึกไปด้วย ใช้ความรู้ที่ลูกมีอยู่ตามไปด้วย คุณภาพสรีระขององค์สมเด็จพระบรมครู

และก็ดูหมู่ปวงชนทั้งหลายที่มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับบรรดาพระทั้งหลายว่ามี ปริมาณเท่าใด ความเป็นอยู่ของบุคคลทั้งหลายเหล่านั้น พระกัศิ ภิษุณีกัศิ อุบาสก อุบาสิกา กัศิ เขา อยู่กันอย่างไร คนนับล้านบริเวณป่าวาลเจดีย์เวลานั้นเคลื่อนกล่นไปด้วยประชาชน

จะเห็นว่าประชาชนทุกคนนอนกลางดินกินกลางทราย ส่วนใหญ่ก็ไม่มีเครื่องมุงเครื่องบัง ต่อสู้กับความร้อน ความหนาวในขณะนั้น เป็นเวลา ๓ เดือน โดยมากมาแล้วก็อยู่กันหมด ไม่ยอม กลับ มาแล้วก็เตรียมตัวนำอาหารมาเพื่อกินกัน ๓ เดือนเลยทีเดียว บรรดาเศรษฐีทั้งหลาย คหบดีทั้งหลาย พร้อมด้วยข้าทาสบริวารก็นำขบวนใหญ่เอาอาหารมาเป็นพิเศษ

จะเห็นว่าบรรดาคหบดีกับเศรษฐีทั้งหลายส่วนมากเอามาแล้วก็ได้ไม่ได้อามากินเฉพาะตัว ตั้งใจเอามาถวายพระด้วย ตั้งใจมาเลี้ยงคนด้วย ส่วนใหญ่ท่านทั้งหลายเหล่านั้นเป็นพระอริยเจ้า แม้แต่ พระนางวิสาขา มหาอุบาสิกา และลูกหลานที่เป็นพระอริยเจ้ามากันมา และตระกูลของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี บรรดาพระอริยะทั้งหลายที่เป็นฆราวาสท่านจะไม่มาเฉพาะตัว คือว่าจะไม่สงเคราะห์เฉพาะตัว จะสงเคราะห์เป็นสาธารณประโยชน์ แต่ว่าทั้งนี้คงจะเนื่องด้วยอาหารเป็นส่วนใหญ่ สำหรับสถานที่พักก็จะต้องคัดแปลงป่าเป็นที่อยู่กัน ทั้งพระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นอน ที่นอนอันประเสริฐคือพื้นดิน

เป็นอันว่าความขุ่ขยากในการที่บุคคลทั้งหลายจะอดอยากก็คงจะไม่มีดูแต่สมัยที่องค์สมเด็จพระชินสีห์เสด็จไปเทศน์โปรดพระพุทธมารดา หลังจากแสดงยมกปาฏิหาริย์แล้ว คนที่มาเฝ้าองค์สมเด็จพระทศปแก้วนับโกฏิ เมื่อพระพุทธเจ้าขึ้นไปแล้ว ก็ไม่ยอมกลับ ฉะนั้นคนทั้งหมดจึงเป็นภาระของพระเจ้าปเสนทิโกศล เลี้ยงคนทั้งหมดนับโกฏิสิ้นเวลา ๓ เดือน จะเห็นว่าพระบารมีขององค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงคุ้มครองอยู่

ระยะทางจากป่าวาลเจดีย์ถึงกุสินารามหานคร ตามพระบาลีท่านกล่าววาระยะทางไกลถึง ๑๒๐ โยชน์ ๔๐๐ เส้น เป็น ๑ โยชน์ จะต้องใช้เวลาเดินกันทั้งวัน แต่ว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาใช้เวลาเดินนำกลับไม่ถึงครึ่งวัน เพราะว่าถ้าถึงครึ่งวัน ก็ฉันอาหารเพลไม่ได้ พระองค์จึงได้ประกาศแก่พระสงฆ์ทั้งหลาย บอกพระอานนท์ว่าวันนี้พระองค์จะไปกุสินารามหานคร ใครจะไปกับท่านบ้างก็เตรียมตัว หรือใครจะไม่ไปก็ได้ แต่ในเมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรจะเสด็จทุกคนก็ไป พระทุกองค์ก็ไป นั่งดูภาพขลุ่ล ว่าฆราวาสไปไหม ดูเหมือนว่าจะไม่มีใครอยู่ มีแต่คนไป เป็นการเดินทางครั้งใหญ่ ถ้าเทียบเป็นกำลังกองทัพ กองทัพนี้มีจำนวนนับล้าน การเคลื่อนขบวนก็เป็นไปด้วยยาก แต่บารมีขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะยากอะไร และมีพระอริยเจ้าที่ท่านได้ลพ ภิญญูปปฏิสัมภิตปัดโตมิมมาก การใช้กำลังฉนวนช่วยเป็นของไม่ยาก ทำให้เร็วขึ้นก็ได้

เมื่อพระสงฆ์ประชุมกันเสร็จ พร้อมกันแล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วจึงได้เสด็จพระพุทธดำเนิน เดินไปได้ระยะทาง ๖๐ โยชน์ จึงได้ทรงโปรดเรียกพระอานนท์ว่า "อานันตะ คู่ก่อน อานนท์ อานนท์จงปลุกฆาฏิลงตรงนี้นะ เวลานี้ตฤคตเหนือยเหลือเกินเดินต่อไปไม่ไหว" พระอานนท์ฟังเสียงขององค์สมเด็จพระจอมไตรก็ส่งสารถึงกับน้ำตาไหลคิดในใจว่า โอหนอองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยกาลก่อนโน้น การเดินทางระยะไกลกว่านี้หลายเท่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยบ่นว่าเหนื่อย แต่วันนี้สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จมาแค่ ๒๐ โยชน์ ก็บ่นว่าเหนื่อยเสียแล้ว รู้สึกสงสารองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว พระอานนท์ปุ่ผ้าสังฆาฏิไปด้วย น้ำตาก็ไหลซึมออกมาด้วย

เมื่อปุแล้วจึงกราบทูลให้องค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงทราบ พระองค์ก็เสด็จประทับบนผ้าสังฆาฏิ และตอนนั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ทรงมีพระพุทธรูปทศกัศวรรค์ว่า อานันทะ คู่ก่อน อานนท์ ตลาคตกระหายน้ำเหลือเกินนะ ขอให้อานนท์ลงไปเอาน้ำมา ถ้าธารอยู่ที่ใกล้ ๆ ขณะที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ทรงมีพระพุทธรูปดำรัสตรัสให้พระอานนท์ไปเอาน้ำมา ปรากฏว่า เกลียน ๕๐๐ เล่ม กำลังข้ามแม่น้ำน้ำไปพอดี เพราะน้ำมันต้องเป็นทรายและก็มีโคลนผสม พระอานนท์ไปถึงก็ปรากฏว่าน้ำขุ่น จึงได้กลับมาพระพุทธเจ้ากราบทูลว่าเวลานี้เกลียน ๕๐๐ เล่ม ข้ามไป พระเจ้าคะ น้ำขุ่นมาก รอสักประเดี๋ยว น้ำอาจจะใส คือน้ำเก่าไปน้ำใหม่มา มันก็อาจจะใสก็ได้

องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงมีพระพุทธรูปทศกัศวรรค์ว่า อานันทะ คู่ก่อน อานนท์ ตลาคตกระหายน้ำมาก เองจะไปตักน้ำมาเออะ มันจะขุ่น มันจะใส ก็ไม่เป็นไร ตลาคตกต้องการจะดื่มน้ำ เพื่อเป็นการปลดเปลื้องความกระหาย บรรดาอุกริกทั้งหลาย สมัยนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาไม่ได้มีประปาใช้เลย ใช้ขันธรรมดา ๆ สมัยเมื่อพอไปรดungskก็เช่นเดียวกันอาศัยน้ำปัจจุบันที่หาได้ มียังงี้ก็กินไปอย่างนั้น แต่ก็เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์อยู่ เมื่อพระอานนท์ได้รับพระพุทธรูปบูชาแบบนั้น ก็กลับไปใหม่ เกลียน ๕๐๐ เล่ม เพิ่งหลุดเล่มท้ายไปหยก ๆ พอพระอานนท์ท่านไปถึง ปรากฏว่าน้ำใสสะอาด จึงได้ตักมาถวายองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ และกราบทูลความอัศจรรย์ให้ฟังว่า ไม่น่าจะเป็นไปได้ เกลียนเล่มสุดท้ายเพิ่งพ้นไป น้ำก็ใสทันที

สมเด็จพระมหานุมีจึงได้ตรัสว่า "อานันทะ คู่ก่อนอานนท์ เรื่องนี้มันเป็นกฎของกรรมนะ" ความจริงพระพุทธเจ้าทำทุกอย่างเพื่อผลทั้งหมด ในเมื่อองค์สมเด็จพระบรมสุขต ถ้ากระหายน้ำจริงๆ ไม่หวังผล สมเด็จพระทศพลจะตั้งจิตอธิษฐานอาโปกสถิน ให้เกิดความชุ่มชื้นขึ้นมาในกายก็ทำได้ หรือมิฉะนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงพาบริวารทั้งหมดเหาะไปชั่วขณะจิตเดียวถึงเลยก็ได้ การที่ทรงทำอย่างนี้องค์สมเด็จพระมหานุมีมีความหมายด้วยเหตุผล

พระองค์ตรัสว่า อานนท์ เรื่องนี้ไม่ใช่ปาฏิหาริย์เป็นเรื่องกฎของกรรม คือในสมัยชาติหนึ่ง ตลาคตกเป็นลูกของชวานา เมื่อเขาปลดควายไถนาแล้ว บิดามารดาให้นำควายไปกินน้ำ ควายหย่อนปากในบ่อน้ำเล็กๆ ที่ขุ่นคลั้ก ตลาคตกเห็นว่าควายเหนื่อยมากก็ไม่ควรจะให้กินน้ำขุ่น ควรจะให้กินน้ำใส จึงได้ชักสะพาย เบียงบ้ายหน้าลงมาเท่านั้นก็จะเจอแม่น้ำใส ควายก็กินน้ำใส เหตุอันนี้แหละอานนท์ เมื่อตลาคตกใกล้จะนิพพาน ชั้น ๕ มันจะพัง กรรมต่างๆ ที่เป็นอกุศลแม้แต่นิดหนึ่ง บังเอิญมันจะให้ผลได้ มันก็ให้ผลทันที ความจริงถ้าจะพูดกันไป จิตใจในเวลานั้นขององค์สมเด็จพระมหานุมี เป็นกุศล ไม่ใช่อกุศล ควายเหนื่อยจะกินน้ำขุ่น แต่ว่าท่านต้องการให้กินน้ำใสไม่น่าจะมีเหตุนี้เกิดขึ้นได้ แต่ก็เกิดขึ้นแล้ว

ฉะนั้น เรื่องที่เกิดกับองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ขอบรรดาอุกรักทุกคน เมื่อตั้งใจบำเพ็ญกุศล บังเอิญมีกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดมันเข้ามาสนองในเรื่องของโลกธรรม ๘ ประการ คือมีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์ อย่างนี้ถ้าเกิดขึ้นกับลูกละก็ อย่าไปสนใจกันมัน องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาก็แล้วกัน แม้แต่กรรมชนิดเดียวที่เป็นกรรมที่มีจิตสงเคราะห์ มันยังติดตามจะมาเล่นงานในขณะที่พระองค์จะนิพพาน เมื่อพักก่อนพอประมาณ องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พาพุทธบริษัทไปกุสินารามหานคร การเดินทางทั้งหมดใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง เห็นจะได้

เมื่อไปถึงแล้ว นายจุนออกมาต้อนรับองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เข้าไปในบ้าน โดยทำประรำพิธี ความจริงอาจจะรู้มาก่อน เพราะบรรดาพระสงฆ์ก็มาก คนก็มาก นายจุนจะต้องเตรียมอาการการบริโภคนเป็นพิเศษ แม้แต่อาหารสำหรับถวายองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ก็ต้องเตรียมไว้ก่อนเหมือนกัน เพราะการที่จะไปฆ่าหมู ฆ่าปลา ต่อหน้าองค์สมเด็จพระภควันต์ก็คงไม่ทำ และอาหารวันนั้นก็มียหลายอย่าง เป็นอาหารที่มีเนื้อสุกรอ่อนจำนวนมาก ตั้งใจถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นกรณีพิเศษ ฉะนั้นอาหารจำนวนนี้จึงมีของทิพย์ที่เทวคาโปรยปรายลงมาด้วย ช่วยบำเพ็ญกุศล องค์สมเด็จพระทรงทศพลทรงทราบ แต่ว่าพระสงฆ์ทั้งหลายคงไม่ได้พิจารณา เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นเขานำอาหารมาถวายพระ จึงบอกแก่นายจุนว่า "จุนทะ อาการที่ทำด้วยเนื้อสุกรอ่อนทั้งหมด จงถวายตาคตแต่ผู้เดียว อย่าถวายพระอื่น"

นายจุนก็ไม่สงสัย เพราะเรื่องสงฆ์พระพุทเจ้าไม่มี พระพุทเจ้ามีเหตุมีผล เมื่อนั้นเสร็จแล้ว องค์สมเด็จพระทศพลทรงสั่งให้เอาอาหารเนื้อสุกรอ่อนที่เหลือฝังให้หมด ไม่ให้คนอื่นกิน ทั้งนี้ เพราะว่าของทิพย์โปรยปรายลงมา ธาตุของบรรดาพระสงฆ์อื่นย่อยไม่ได้ เขาตั้งใจถวายพระพุทเจ้า จะย่อยได้เฉพาะธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ถ้าหากพระอื่นฉันเข้าไปก็ตายแน่ ตอนนั้นพระสรีระร่างกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดูแล้วจะพอมไปหน่อย จะชูปจะชืดไปหน่อย

ดูจริง ๆ แล้ว ถึงแม้พระองค์จะชูปชืดก็ดี จะฝ่ายพอมอดโรยก็ดี ก็รู้สึกที่สรีระร่างกายขององค์สมเด็จพระชินสีห์จะดีกว่าร่างกายของพ่อเวลานี้สักพันเท่า นี่ไม่ใช่ไปเทียบกับพระพุทเจ้านะ เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรทั้ง ๆ ที่ซิดก็เดินทางไปถึง ๑๒๐ โยชน์ เวลานั้นกับเวลานี้ ๑๒๐ โยชน์จะเท่ากันหรือไม่ พ่อก็ไม่ทราบ แต่จะเท่าหรือไม่เท่า เป็นอันว่าการเดินทางในวันนั้นพระพุทเจ้าทรงใช้พระพุทปาฏิหาริย์ ไม่ใช่เดินทางปกติธรรมดาที่เหมือนกันกับว่าเดินทางจากต้นโพธิ์ไปสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน วันนั้นพระองค์ก็ใช้พระพุทปาฏิหาริย์เหมือนกัน แต่การเดินทางจริง ๆ จะเห็นว่าค่อย ๆ อย่างพระบาทไปตามปกติ

หลวงพ่อกเคยพบหลวงพ่องวดหน้าต่าง เวลาท่านเดินรู้สึกที่ท่านเดินช้า ๆ แต่พวกเราวิ่งก็ไม่ทัน เป็นอันว่าเรื่องการเดินทางนี้ต้องใช้ฤทธิ์ช่วย หลังจากที่ตั้งองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าสวดยพระกระยาหารเสร็จก็ทรงเทศน์โปรด เป็นการโมทนาในความดีที่นายจุน

สงเคราะห์พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และก็ทรงยกย่องว่าอาหารมื่อนี้เป็นอาหารที่มีอันนิสงส์เลิศ เป็นอันว่าคุณวิเศษร่างกายขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจะเห็นว่าตอนนี้ชุ่มหอมไป ผิวพรรณของพระองค์ก็รู้สึกว่าจะคล้ำไปนิดหนึ่ง

แต่ที่ว่าดูแววตาของพระองค์มีความสดชื่น แววตาแสดงถึงน้ำใจ แต่เรื่องขันธ ๕ เป็นเรื่องของกาย กายจะมีทุกขเวทนาปานใดก็ตามที แต่ว่าใจดี ใจดี ใจดี อันนี้เป็นเครื่องสังเกต แต่อาจจะมีส่วนที่จะสังเกตได้ว่าเป็นอาการเหนื่อย หรืออาการเพลียของร่างกาย ก็อาจจะรู้ได้จากตาเหมือนกัน หลังจากฉันภัตตาหารแล้วไม่นานนัก

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ามีโรคเพิ่มขึ้น นั่นคือโรค **ขันธิพากาย** ตามบาลี ถ้าตามภาษาไทย เขาเรียก โรคแดง จะถ่ายเป็นโลหิตสด ๆ ถ้าภาษาสมัยใหม่ คือเลือดออกจากลำไส้มาก เป็นอันว่าสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็จะเป็นโรคลำไส้ หรือโรคกระเพาะอาหาร แต่ความจริงเมื่อร่างกายมันจะพังชะอย่าง ก็หาเรื่องฟังกันได้ เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรป่วยมา ๓ เดือน และออกเดินทางจากปาวาลเจดีย์มากุสินารา และในช่วงแห่งการป่วย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ทรงพัก ทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดพุทธบริษัท นี่บรรดาอุกรักเห็นความอัศจรรย์ของการบรรลุมรรคผลใหม่ พ่อเคยบอกเรื่องของพระสารีบุตร เรื่องของพระโมคคัลลาน์ เรื่องของพระอานนท์แล้ว นั่นเป็นเรื่องของอรหันต์สาวก แต่ว่าเรื่องของพระพุทธเจ้าย่อมจะเหนือกว่า เพราะว่า เป็นอัจฉริยะบำเพ็ญบารมีมากกว่า

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นโรคถ่ายเป็นโลหิตสด ๆ แต่ว่าถ้าจะมีบางคนนอกคอกเขาจะถามว่า พระพุทธเจ้ามีฤทธิ์ทำไมจึงไม่ห้ามโรค ก็ต้องบอกว่า **ฤทธิ์ไม่ได้มีไว้ห้ามโรค ฤทธิ์เขามีไว้ใช้เพื่อศรัทธาของพุทธบริษัท แต่เรื่องธรรมดาของขันธ ๕ ไม่มีพระอรียองค์ใดไปยุ่งกับขันธ ๕ มันอยากจะเป็นยังไง ก็ให้มันเป็นไปตามปกติ** แม้แต่ข้าวบิณฑบาตจะอด พระยามารแก๊งไม่ให้คนใส่บาตร สมเด็จพระบรมโลกนาถก็ทรงทราบ ก็ถือว่าเป็นกิจวัตร คือ เป็นกิจที่ควรปฏิบัติ เดินเข้าไปบิณฑบาตในเมือง เมื่อชาวบ้านไม่ใส่บาตร พระองค์เดินสุดทางก็กลับ ความจริงถ้ารู้ว่าพระยามารแก๊ง พระองค์จะทรงอธิษฐานด้วยอำนาจปฐวิกสิน และอาโปกสิน จะนึกเอาข้าวขนาดไหน อาหารขนาดไหนก็ทำได้ แต่องค์สมเด็จพระจอมไตรไม่ทรงใช้ฤทธิ์ พระองค์ตรัสกับพระยามารว่า ถ้าไม่มีใครให้เรากิน เราก็จะอยู่ด้วยอำนาจปีติ เห็นไหมเรื่องฤทธิ์เขาไม่ค่อยจะใช้กัน ไม่ใช่มีแล้วที่ใช้สังเดช เขาใช้เฉพาะประโยชน์ คือ ใช้ในเรื่องของความเป็นพระ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับบนพระแท่นที่ประทับ ซึ่งทางเมืองกุสินารามหานครทราบว่า องค์สมเด็จพระชินวรจะเสด็จมา เขาก็เตรียมที่ไว้ก่อน เวลา ๓ เดือน พระพุทธเจ้ามีความหมายทุกอย่าง

ทางด้านฝ่ายต้อนรับก็มีโอกาสได้ต้อนรับ ทำที่สำหรับพระพุทธเจ้า ทำที่สำหรับพระสงฆ์ ทำที่สำหรับภิกษุณี และทำที่สำหรับอุบาสก อุบาสิกา ก็ต้องลงทุนมาก จะเห็นว่าพระพุทธเจ้าทำอะไรทุกอย่างมีเหตุมีผลหมด ตอนนั้นทุกขเวทนาเบียดเบียนองค์สมเด็จพระบรมสุขุมมาก สำหรับหม้ออาชีวกโกมารภักก็ไม่มีโอกาสจะรักษา ท่านไม่ให้รักษา ถวายยาท่านก็ไม่รับ ถ้าจะถามว่าองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีทุกขเวทนาหนักหรือไม่ ลูกรักก็ลองคิดว่าขนาดจะตายทุกขเวทนาไม่หนักไม่มี ความเป็นพระพุทธเจ้าไม่ใช่จะไปห้ามโรคได้ พระพุทธเจ้ายังไม่ห้ามโรค คือ เรื่องของกฎธรรมดาท่านไม่ห้าม เมื่อทุกขเวทนามากอย่างนั้น ท่านก็ไม่ได้หยุด

องค์สมเด็จพระบรมสุคตก็ยังปรารภธรรมะ คือ เทศน์ คำว่าเทศน์ไม่ใช่เทศน์ป่าว ๆ ไปแต่ผู้เดียว ปรารภธรรม ใครเข้ามาถามอะไร ก็ได้ตอบ แก้ปัญหาเพื่อมรรคผลทุกอย่าง บรรดาเทวดาและพรหม มีความเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปรยปรายดอกชบาลงมา บริเวณนางรัง ทั้งคู่ก็เต็มไปด้วยดอกชบา คนเดินไปเดินมาต้องลุยกันถึงเข้า พระอานนท์จึงได้กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรให้ทรงทราบ พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า อานันท์ คุณก่อน อานันท์ การบูชาด้วยอามิสบูชา นั้นเป็นของดี แต่ว่าจะดีจริง ๆ ก็ต้องเป็นปฏิบัติบูชา หมายความว่าเคารพถวายอามิสแล้ว ก็ต้องปฏิบัติความดีที่ตถาคตสอนด้วยเช่นกัน ถ้าบูชาอย่างนี้ ศาสนาของตถาคตจะทรงกาลอยู่ตลอดกาลนาน แล้วทุกท่านก็จะมีความสุขจริง

เวลากลางคืนพระท่านถวายงานพักอยู่ มีเทวดาและพรหมบอกว่า พระองค์นี้นั่งบังหน้าองค์สมเด็จพระบรมครู มองไม่ค่อยจะเห็น พระพุทธเจ้าจึงได้บอกให้เธอเลื่อนลงไปชะหน่อยหนึ่ง และก็ในขณะที่เดียวกันในราตรีนั้น ก็ปรากฏว่ามีท่าน ๆ หนึ่ง คือ **สุภทัตตะปริพาชก** ต้องการจะมาถามปัญหาพระพุทธเจ้า คุณกำลังใจกันแล้วก็น่าเกลียดคนสมัยนั้นกับคนสมัยนี้ความจริงจะคล้าย ๆ กัน คนสมัยนี้เป็นคนที่ตีมีเหตุผลก็มี แต่คนที่เลวไม่มีเหตุไม่มีผลก็มี บางคนก็ต้องการแต่ใจตนเท่านั้น เวลาหาพระนึกว่าพระเป็นทาสรับใช้อยู่เสมอ ไม่ได้คิดว่าพระเป็นสรณะเป็นที่พึ่ง

เมื่อก่อนนี้ พ่อเคยตามใจคน เวลานี้ก็เลิกซะแล้ว เพราะพ่อแก่ ถือระเบียบวินัยกาลเวลาเป็นสำคัญ ถ้าขึ้นตามใจกันไปก็จะทำให้คนตกรกมากขึ้น จะคิดว่าเราเป็นนายพระ แล้วก็ใช้ได้ตามอัธยาศัย คนประเภทนี้ตามใจไปก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะเป็นคนเลว ถ้าทำดีเป็นที่ถูกใจก็สรรเสริญประเดี๋ยวเดียว ถ้าไม่ถูกใจก็คำตลกดชชาติ

ฉะนั้น ในสมัยขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ ก็มีเหมือนกันคนประเภทนี้ แต่ทว่าคนที่จะเข้าไปหาองค์สมเด็จพระมหารุณีก็นั่งดีทั้งแล้ว ท่านสุภทัตตะปริพาชกก็จะเข้าไปกราบทูลถามปัญหากับพระพุทธเจ้า พระอานนท์ก็ทรงห้ามไว้ เวลานี้สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประชวรหนัก ท่านอย่าไปรบกวนพระองค์เลย ขณะที่พระอานนท์กำลังพูดกับท่านสุภทัตตะปริพาชก พระพุทธเจ้าได้ทรงสดับด้วยทิพยโสตญาณ เห็นไหมว่าท่านป่วยขนาดนั้นแล้ว ถ้าญาณจะต้องใช้ในกรณีที่มีประโยชน์ ท่านใช้ทันที ความจริงท่านใช้เป็นปกติ แต่เลือกใช้ในเหตุที่ควรไม่ควร เป็นอันว่ากระแสไฟฟ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ญาณหรืออาน ถ้าเราจะเรียกกันว่าเป็นพลังไฟฟ้าในกาย ก็ทรงพลังไว้เป็นปกติว่าจะใช้ในการควร ใช้เมื่อไรก็ใช้ได้ทันที

เมื่อองค์สมเด็จพระชินสีห์ทรงทราบ ก็บอกพระอานนท์ให้ปล่อยเข้ามา “ว่าการที่ตถาคตจะมานี้ ก็มาเพราะลูกชายคนนี้นั่น” เห็นไหมลูกรัก เวลาตอนก่อนจะมาตรัสอย่างอย่างหนึ่ง ถ้าตรัสว่าจะมาโปรดสุภทัตตะปริพาชก ก็คงจะต้องถูกทักทาน องค์สมเด็จพระพิชิตมาจึงให้เหตุผลคนละ

อย่าง แต่ก็สมมูลกัน มีเหตุมีผลหลายอย่าง เพราะว่าพระพุทธเจ้าทรงทราบว่า สุกัททะปริพาชก พระสาวกก็สอนไม่ได้ เป็นคนมีอารมณ์แข็ง ชาติก่อนที่จะมาเกิดชาตินี้ เป็นพี่น้องกับท่านอัญญาโกณฑัญญะ ท่านอัญญาโกณฑัญญะเป็นน้อง ท่านสุกัททะปริพาชกเป็นพี่ แต่ท่านอัญญาโกณฑัญญะเวลาที่จะทำบุญ เริ่มทำบุญตั้งแต่แรกนา แต่ว่าสำหรับพี่ชายทำบุญ เมื่อชนข้าวเข้ายุ้งเสร็จ

ฉะนั้นเมื่อเวลาสำเร็จมรรคผล ท่านอัญญาโกณฑัญญะจึงได้บรรลุมรรคผลก่อนคนอื่นทั้งหมด สำหรับพี่ชายทำบุญเมื่อเก็บข้าวเสร็จ จึงบรรลุมรรคผลหลังสุด คือ พระพุทธเจ้าจะนิพพาน พ่อขอเล่าย่อ ๆ เพราะลูก ๆ ก็ฟังกันแล้วหลายหน เป็นอันว่าท่านสุกัททะปริพาชกเข้ามา องค์กรสมเด็จพระพุทธผลจึงถามถึงความประสงค์ แล้วพระองค์ก็ตรัสว่า

เวลานี้ตถาคตป่วยมากนะ เวลาที่ใกล้จะสว่างมากแล้ว เมื่อใกล้สว่างตถาคตก็ต้องการนิพพาน ฉะนั้น การถามปัญหาของเธองงคงไว้ จงฟังเทศน์เถิด พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์ปรารภขันธ ๕ ว่า จงอย่าสนใจในร่างกายของเรา อย่าสนใจกับร่างกายของบุคคลอื่น อย่าสนใจกับวัตถุชาติใด ๆ ทั้งหมด เพราะทุกอย่างมันเป็นอนิจจัง ไม่เที่ยง ถ้าเราเข้าไปยึดแล้วมันก็เป็นทุกข์ เป็นทุกข์ ในที่สุดมันก็พัง ต้องเป็นอนัตตา ดึงมันไว้ไม่อยู่ ฉะนั้น ขอเธอจงปรับใจของเธอให้เข้าใจถึงเรื่องนี้ ให้รู้ตามความเป็นจริง เป็นอันว่าท่านเทศน์ยาวกว่านี้คิดหนึ่ง รวมความแล้ว ไม่ให้สนใจในรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ รูปของเรา

เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์จบประเดี๋ยวเดียว ท่านสุกัททะปริพาชกก็ไปปฏิบัติ ลักครู่เดียวก็สำเร็จอรหัตผล หลังจากนั้นองค์กรสมเด็จพระพุทธผลก็ทรงอยู่ด้วย อภิวาสนขันติ หมายความว่า ทุกขเวทนาเบียดเบียนร่างกายมาก แต่องค์กรสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงระงับทุกขเวทนาด้วยอานาปานสติกรรมฐาน ทรงอานาปานสติให้เป็นฌาน การทรงอานาปานสติให้เป็นฌาน เป็นปกติ ท่านทำอยู่เสมอ และพระองค์เคยตรัสกับพระสารีบุตรว่า “สารีบุตระ ดูก่อนสารีบุตรเราก็คือเป็นผู้มากด้วยอานาปานสติกรรมฐาน” เป็นอันว่าการใช้อานาปานสติกรรมฐานสามารถช่วยความกระวนกระวายของใจให้น้อยลง เป็นการบรรเทาทุกขเวทนาให้น้อยลง ถ้าถามว่าถ้าใช้เป็นฌานจะคุยกับใครได้ไหม ก็ต้องตอบว่าเป็นของไม่ยาก ขอให้คล่องในฌานก็แล้วกัน จะเข้าใจเอง

เมื่อเวลาใกล้รุ่งอรุณ องค์กรสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ามองไม่เห็นพระอานนท์ จึงได้ถามพระว่า พระอานนท์ไปไหน แต่ความจริงท่านทราบว่าพระอานนท์ไปยืนเกาะสลักร่องไผ่อยู่ ทรงมานึกในใจว่า เวลานี้องค์กรสมเด็จพระบรมครูจะนิพพานเสียแล้ว เราก็ยังเป็นเสกขบุคคล คือ ยังเป็นคนที่จะต้องศึกษาปฏิบัติต่อไป เพราะว่ายังไม่ได้บรรลุอรหัตผล เมื่อองค์กรสมเด็จพระพุทธผลทรงนิพพานเสียแล้ว ใครจะเป็นศาสดา ก็เป็นครูสอนเรา สมเด็จพระประทีปแก้วทรงทราบความวิตกของพระอานนท์อย่างนี้ องค์กรสมเด็จพระชินสีห์จึงได้ตรัสเรียกให้พระอานนท์เข้ามาเฝ้า

เมื่อพระอานนท์เข้ามาเฝ้าแล้ว องค์กรสมเด็จพระจอมไตรจึงได้มีพระพุทธปฏิภาศตรัสว่า อานันตะ ดูก่อน อานันท์ เธอจะวิตกกังวลไปเพื่อประโยชน์อะไร เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ว เธอจะได้

บรรลอรหัตผล ในวันที่พระมหากัสสปจะทำปฐมสังคายนา พระพุทธเจ้าทรงทราบเบื้องหน้าไว้เสมอ แล้วต่อไปเบื้องหน้าเธอจะเป็นคนที่มีลีลาการเทศน์ไพเราะเพราะพริ้งมาก คนทั้งหลายที่ฟังพระธรรมเทศนาของเธอแล้ว จะไม่อึด จะไม่เบื่อ ในการฟังธรรม จะไม่ยากให้อานนท์เลิกเทศน์

เป็นอันว่าเมื่อพระอานนท์ได้ทราบเหตุจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าตัวเองจะได้บรรลอรหัตผล ก็ดีใจ จิตที่เสียใจก็ไม่ใช่อะไร เสียใจที่ตัวเองยังไม่ได้อรหันต์เท่านั้น ท่านก็เหมือนกับเงาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ พระพุทธเจ้าไปไหนต้องเห็นพระอานนท์ แต่ว่าพระพุทธเจ้าทรงนิพพานคราวนี้พระอานนท์ยังไม่ได้อรหัตผลก็ต้องคิดเหมือนกัน เพราะว่าพระโสดาบันก็ยังมิเกลสอยู่มาก แต่กิเลสที่ไม่มีก็คือ ปญจเวรเท่านั้น ปญจเวร คือ การละเมิดศีล ๕ ไม่มีนอกนั้นยังมีอยู่ ฉะนั้น การดีใจ การเสียใจ ก็ยังคงมีเป็นของธรรมดา หลังจากนั้นเป็นต้นมา เวลาใกล้รุ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เริ่มต้นเพื่อจะนิพพาน ตอนนี้องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาทรงสงบ ไม่ตรัสอะไรทั้งหมด

ขณะนั้น พระอนุรุทธสาวกองค์สำคัญขององค์สมเด็จพระบรมสุคตที่เป็นผู้เลิศในด้านใช้ทิพยจักขุญาณ จึงได้เข้ามาตามพระพุทธเจ้า เวลานี้บรรดาลูกรัก คู่สรีระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า หลังจากฉันภัตตาหารที่บ้านนายจุนแล้ว ตอนนี้อยู่ที่ร่างกายขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วผ่องใสเป็นกรณีพิเศษสวยงามมาก จนกระทั่งพระอานนท์แปลกใจ ว่า อยู่กับองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามานานแล้ว ไม่เคยเห็นองค์สมเด็จพระประทีปแก้วสวยอย่างนี้เลย จึงเข้าไปกราบทูลให้ทรงทราบ

พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า อานันทะ คู่ก่อน อานนท์ ผิวพรรณของเราที่สวยที่สุดมีอยู่ ๒ วาระ คือ วาระแรก วันบรรลอรหัตผลสัมมาสัมโพธิญาณ ระหว่างที่อยู่ด้วยอำนาจของธรรมปีติ วันนี้ผิวพรรณของเราจะสวยเป็นพิเศษตอนหนึ่ง และอีกตอนหนึ่งที่จะสวยเป็นพิเศษ คือ วันที่ใกล้นิพพาน ก็หมายความว่า องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงรวบรวมกำลังใจทั้งศีล สมาธิ ปัญญา เป็นกรณีพิเศษ กำลังใจก็ผ่องใส เมื่อกำลังใจผ่องใส กายก็ใสไปด้วย ช่วยให้ใสด้วยกันทั้งสองฝ่าย เหมือนคนที่มีทุกข์ หน้าตา ร่างกายก็ซุบซิด คนที่มีความสุข หน้าตาก็ชื่นบาน ร่างกายเป็นตามกำลังใจเหมือนกัน แต่ว่าบางส่วนก็เป็นไปไม่เต็มทีนัก คือว่า บางคนอย่างพวกเรา ๆ เวลาป่วยไข้ไม่สบายเต็มที่ ถึงแม้จิตใจจะดี บางที่ร่างกายก็ไม่เท่าพระพุทธเจ้าต่างกันมาก

ในตอนนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ได้ทรงปรารภกับพระอานนท์ว่า อานันทะ คู่ก่อน อานนท์ ถ้าใครเขาตินายจุน ว่า ถวายอาหารกับตาคต ทำให้ตาคตนิพพาน บอกเขาด้วยนะว่า ตาคตบอกเขามาแล้วถึง ๓ เดือนว่าจะนิพพานวันนี้ และอานิสงส์สังสกฺลบุญราศรีของการถวายทานแก่ตาคต มีอานิสงส์มากอยู่ ๒ กาล คือ กาลที่ ๑ ก็ได้แก่ อาหารของนางสุชาดา ถวายในตอนที่จะได้บรรลอรหัตผลสัมมาสัมโพธิญาณ กาลที่ ๒ ก็อาหารของการนิพพาน คือ อาหารมื้อสุดท้ายที่จะนิพพาน ได้แก่ อาหารของนายจุน นายจุนมีอานิสงส์เลิศเท่ากับนางสุชาดาเช่นเดียวกัน เป็นอันว่าในตอนนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ตรัสกับพระอานนท์เสร็จ ก็ทรงสังคฺเจียบ

ตอนนี้ถ้าจะดูกันจริง ๆ ทุกขเวทนาเล่นงานขั้น ๕ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกขุมขน แต่ทว่าองค์สมเด็จพระทศพลทรงใช้อานาปานุสติกรรมฐานเป็นฉนวน ระงับทุกขเวทนา มีอารมณ์สงบ และจิตตั้งเข้าในฉนวน คือ ฉนวนที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘ เป็นลำดับ ไปพักอยู่ฉนวนที่ ๘ แบบสบายสุด แล้วก็ถอยมาฉนวนที่ ๘ ถึงฉนวนที่ ๑ พักมาเป็นลำดับ พักขึ้นจากฉนวนที่ ๑ ไปอยู่ฉนวนที่ ๔ ตอนนี้พักเป็นปกติ พระอานนท์เข้าไปถามพระอนุรุทธ ว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระชินสีห์นิพพานแล้วหรือยัง เพราะขณะที่ทรงฉนวน อาการทางกายสงบ ถ้าถึงฉนวน ๔ หรือฉนวน ๘ สภาพของลมหายใจไม่ปรากฏอาการให้เห็น คือ ไม่ปรากฏว่ามีลมหายใจ พระอานนท์ก็เลยไม่เข้าใจว่าพระพุทธเจ้านิพพานแล้วหรือยัง พระอนุรุทธก็ทรงบอกว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่ในฉนวนนั้นฉนวนนี้ เป็นต้น

แล้วในที่สุดองค์สมเด็จพระทศพลก็ทรงเคลื่อนจิตที่บริสุทธิ์ คือ อทิสมาณกาย ที่เรียกว่า กายนิพพานก็ได้ อย่างที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านสอนว่าเป็นกายนิพพาน เรียกว่าเคลื่อนกายนิพพานออกจากกายเนื้ออย่างนี้ก็ได้ เคลื่อนจิตที่บริสุทธิ์ออกจากกายเนื้ออย่างนี้ก็ได้ หรือดับขั้นเข้าสู่พระปรินิพพานอย่างนี้ก็ได้ ลักษณะการนิพพานขององค์สมเด็จพระบรมครูทรงอาการเข้าสู่พระปรินิพพานอย่างนี้ก็ได้ ลักษณะการนิพพานขององค์สมเด็จพระบรมครูทรงอาการเป็นปกติ คือ ทรงลีลาไสยาสน์ เหมือนคนนอนปกติธรรมดา ๆ แต่ที่กุสินาราเขาทำรูปพระพุทธเจ้านิพพานไว้ รู้สึกว่าพระศอกขององค์สมเด็จพระบรมครูตกไปนิดหนึ่ง

เวลานี้กุสินารามหานครของเก่า ๆ ก็พังไปหมด ของเก่าสวดยกว่าของปัจจุบันมาก ในสมัยสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังอยู่ ประเทศนี้ถึงแม้จะเป็นประเทศเล็ก แต่ก็มี ความเจริญรุ่งเรืองเคลื่อนกล่นไปด้วยผู้คน และก็มีวัฒนธรรมดีมาก เป็นเมืองน่ารัก เป็นอันว่าที่นิพพานขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ที่ทำไว้ไม่ผิด เรื่องการจะทำถูกหรือผิด เรื่องการกระทำถูกหรือผิด ตรงที่หรือไม่ตรงที่ก็ไม่สำคัญ ถ้าจะไหว้พระพุทธเจ้ากันซะอย่างหนึ่ง ที่ไหนก็ไหว้ได้

เป็นอันว่าเวลานั้นทุกขเวทนาเบียดเบียนพระองค์มาก แต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าอาศัยสมาบัติทรงจิต ฉะนั้น ทุกขเวทนาจึงไม่เข้ามายุ่งกับใจขององค์สมเด็จพระธรรมสามีส จะยุ่งเฉพาะกับกายเท่านั้น เรามานั่งใคร่ครวญกันว่า จิตหรืออทิสมาณกายของพระพุทธเจ้าที่นิพพานออกทางไหน ตามที่ชาวบ้านเขาพูดว่านิพพานจิตดับไปด้วยคือม้วยไปกับร่างกาย เมื่อร่างกายม้วยจิตก็ม้วยไปด้วย ไม่มีสภาพอะไรเกิดขึ้น ตอนนี้ขอบรรดาลูกทุกคน ถ้าจะอยากจะมี จงอย่ารู้ด้วยกำลังใจตนเอง ทำใจของลูกให้ใสสะอาด ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ แล้วก็ทูลถามพระองค์ อย่างนี้จึงจะถูก ถ้าใช้กำลังใจตนเองก็จะเป็นอุปาทานไป

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นว่าถึงเวลาอันสมควร ก็เสด็จเข้าสู่ดับขั้นปรินิพพาน อย่าลืมนะ ใช้คำว่าเสด็จเข้าสู่ดับขั้นปรินิพพาน ไม่ใช่ดับแล้วก็ดับสูญไปเลย จิตหรืออทิสมาณกายหรือกายนิพพานออกทางไหน อย่าลืมนะสภาพของจิตเป็นนามธรรม ไม่จำเป็นจะต้องออกปาก ทางจุมูก ก็เหมือนกับเรานึกว่าบ้านของเรา ถ้าใส่กุญแจ ไม่มีช่อง ไม่มีรูอะไรทั้งหมด ข้าง

ฝาเรียบ เป็นฝาตึก ถ้าอยู่ข้างนอก เราก็นึกถึงของที่เราก็กินข้างใน เติงอยู่ที่ไหน เงินอยู่ที่ไหน จิตเรารู้หมด จะเห็นว่ามันเข้าทางไหน เข้าทางประตูหรือเข้าทางช่องเล็ก หรือว่าของที่อยู่ในเซฟแน่นสนิท เรารู้ว่าเงินอยู่ที่ไหน แหวนอยู่ที่ไหน จิตมันเข้าไปในเซฟทางไหน สภาพนี้มีสภาพอันใด คนที่เข้ามาเกิดในร่างกายของมารดาที่เหมือนกัน เวลาที่จิตจะออกจากร่างกายของคนก็เหมือนกัน ไม่ต้องการหาทางเข้า และก็ไม่ต้องการหาทางออก

คู่ต่อไปว่าคนเรามีบุญสักชนิดหนึ่ง เวลาตายก็มีเทวดา และพรหมห้อมล้อม เวลาพระพุทธเจ้านิพพานมีอะไรบ้าง อันนี้พ่อก็ขอให้บรรดาลูกรักทุกคนใช้กระแสจิตที่ได้จากความรู้ขององค์สมเด็จพระทศพลและปฏิบัติถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงภาพในวันนั้นให้ปรากฏชัด ๆ อย่างนี้จะคิดว่า ที่พ่อพูดอย่างนี้ก็รู้สึกว่าจะมีคนจะว่ามากเกินไป แต่เวลานี้คนทำได้นับหมื่นแล้ว ต่างคนต่างทำได้ ไม่เฉพาะแต่สำนักของเรา ไม่ใช่ความดีที่พระพุทธเจ้าให้จะมีแต่สำนักของเรา ที่อื่นท่านสอนกันมาก่อนก็มีกันเรื่อย ๆ หลายสำนัก

ฉะนั้น เรื่องราวขององค์สมเด็จพระทศพลที่ว่า นิพพานสูญ จึงเป็นค้ำกัน และกั้ค้ำกับพระไตรปิฎกด้วย แต่เวลานี้เรื่องนิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สูญ ก็มีแพร่หลายนับหมื่นนับแสนคนในประเทศไทย และยังมีทำได้ในต่างประเทศอีกด้วย ช่วยกันทำให้เข้าใจถึงความเป็นจริง

เมื่อพระพุทธเจ้าท่านปรินิพพานแล้ว พระอนุรุทธก็ลืมตาขึ้น บอกว่า พระพุทธเจ้าท่านปรินิพพานแล้ว ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอนันท์เคยถามว่า การจัดสรีระร่างกายของพระองค์จะทำอย่างไร ในเรื่องการถวายเพลิง พระองค์ก็ตรัสว่าควรจะทำอย่างไร พระเจ้าจักรพรรดิ พระอนันท์ก็กราบถามว่า พระเจ้าจักรพรรดิ เวลาที่วงศ การเผาทำอย่างไร พระองค์ตรัสว่า ให้เอารางเหล็กมา เอาน้ำหอมใส่ แล้วเอาผ้าขาวมา ๕๐๐ ผืน ลำดลี ๕๐๐ ชั้น เอาลำดลีชั้บร่างกายแล้วก็เอาผ้าพัน ๕๐๐ ชั้น วางในรางเหล็กที่ใส่น้ำมันหอม แล้วก็เผา

พระอนันท์จึงได้แจ้งแก่มัลลกะษัตริย์ทั้งหลาย เมื่อนำขึ้นเชิงตะกอนเสร็จ ทุกคนต่างก็ตั้งใจถวายเพลิงพระพุทธเจ้า พระอนุรุทธก็ใช้ฉานเป็นปกติจุดไฟเท่าไรก็ไม่ติด มัลลกะษัตริย์จึงถามพระอนันท์ พระอนันท์จึงถามพระอนุรุทธ พระอนุรุทธบอกว่าเทวดาไม่ยอมให้จุดไฟ ให้รอพระมหากัสสปก่อน เพราะว่าอีก ๗ วัน พระมหากัสสปจะมาถึง เวลานั้นคนทุกคนก็มีแต่ความเศร้าโศกเสียใจ ท่านที่เป็นพระอรียเจ้าก็แสดงอาการสลดใจ แม้แต่เทวดาทั้งหลายก็ปลงอนิจจัง คำว่า เสด็จวุฒโม สุขโข ข้อความนี้เป็นถ้อยคำของพระอินทร์ ซึ่งแปลเป็นใจความว่า การเข้าไปสงบกายนั้นเชื่อว่ามีความสุข หมายความว่า การเข้าไปสงบกายก็คือ ไม่มีกายแบบนี้ต่อไป ได้แก่นิพพาน

ฉะนั้น มัลลกะษัตริย์จึงคอยพระมหากัสสป ขอย้อนกล่าวถึงพระมหากัสสป ท่านอยู่ในป่าชัญญ์ นึกถึงองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์ อยากจะเฝ้าพระพุทธเจ้า ตอนนั้นก็ไม่ได้ใช้ฉานอีกนั่นแหละ ตั้งใจมาที่ป่าวาลเจติย์ แต่มาถึงก็ไม่พบองค์สมเด็จพระมหามุนี และก็ไม่พบพระสงฆ์ จึงได้ติดตามไป ไม่รู้จะถามใคร เดินไปเดินมาก็ไปพบปริพาชกคนหนึ่งเดินสวนทางมา ถี้อดอกชบาทำร่วม

พระมหากัสสปก็แปลกใจว่า ดอกไม้ประเภทนี้เป็นดอกไม้สวรรค์ ชายคนนี้นำมาได้อย่างไร คงจะมีอะไรเกิดขึ้นกับองค์สมเด็จพระภควันต์เสียแล้ว จึงได้ถามข่าวถึงองค์สมเด็จพระทิปแก้ว ปริพาชกคนนั้นก็ตอบว่า เวลานี้พระสมณโคดมปรินิพพานแล้วที่ระหว่างนางรังทั้งคู ที่เมืองกุสินารามหานครดอกขาที่ถือนี่ เป็นดอกขาที่ได้มาจากสวรรค์ ชาวสวรรค์บูชาพระสมณโคดม เขาพูดด้วยความไม่เคารพ คือว่าสมัยนั้นมีศาสนาอยู่มาก

เมื่อพระมหากัสสป และบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายได้สดับ ท่านที่เป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโศคานันขึ้นไปถึงปลงธรรมสังเวช ว่า โอหนอ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ที่มีพระมหากุณณาธิคุณกับพวกเรา เวลานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ดับขันธปรินิพพานสิ้นแล้ว ทรงสลดใจ บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายที่ไม่ใช่เป็นพระอริยเจ้าก็ร้องไห้อย่างเปิดเผย ความจริงพระโศคานันกับพระสัททคามิกี้ยังมีสิทธิที่จะร้องไห้เหมือนกัน สำหรับพระโศคานันมีสิทธิร้องไห้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่พระสัททคามิกี้พอจะระงับได้บ้างแต่น้ำตาไหล ตั้งแต่พระอนาคามีขึ้นไปก็รู้สึกว่าจะเป็นน้ำตกในมากกว่า เป็นอันว่าต่างท่านต่างก็สลดใจ

พระมหากัสสปจึงได้พาพระสงฆ์ทั้งหลายไปสู่กุสินารามหานคร เห็นเขานาสุริระขององค์สมเด็จพระชินวรขึ้นเชิงตะกอนไว้ พระมหากัสสปได้พาบริษัทของท่านขึ้นไปบนพระเมรุมาศเพื่อขอขมาโทษต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรากฏว่าในเวลานั้นเอง องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แสดงพุทธปาฏิหาริย์เป็นกรณีพิเศษ ขณะที่พระมหากัสสปขอขมาโทษ และกราบถวายนมัสการต่อองค์สมเด็จพระประทีปแก้วแล้ว ปรากฏว่าพระบาททั้งสองขององค์สมเด็จพระพิชิตมารทะลุออกมาทางเบื้องซ้ายของโลงศพพระมหากัสสป ก็กราบลงที่พระบาทสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วกล่าวคำขอขมาโทษต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ พระพุทธเจ้าข้า ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้มีพระมหากุณณาธิคุณแก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งสอง (หมายถึงท่านเองกับท่านภัททิกปิลาณี อดีตภรรยา) ซึ่งเดิมที่ท่านทั้งสองมีความไม่ต้องการแต่งงาน แต่ทว่าผู้ใหญ่ของตระกูลทั้งสองซึ่งเป็นเศรษฐีใหญ่ถือว่า ตระกูลจะสิ้นไปจึงจับคนทั้งสองนี้มาแต่งงานกัน เมื่อแต่งงานกันแล้ว ท่านทั้งสองก็อยู่ร่วมกันอย่างพรหมจรรย์ไม่ได้ร่วมรักกันแบบสามีภรรยาปกติ ท่านทรงพรหมจรรย์มาตลอด ต่อเมื่อบิดาและมารดาทั้งสองฝ่ายตายหมด ท่านจึงมาปรารภกันว่า การครองเรือนมีแต่ความลำบาก มีแต่ความทุกข์

ฉะนั้น พระมหากัสสปจึงได้กล่าวกับภัททิกปิลาณี ภรรยาว่า สมบัติที่เป็นของบิดามารดาของเจ้าก็ดี สมบัติที่บิดามารดาของเรามอบให้ก็ดี ทั้งหมดนี้ฉันขอมอบให้เธอ ฉันจะบวช เพราะว่าการครองเรือนมันลำบาก มีแต่ความทุกข์ ท่านภัททิกปิลาณีจึงกล่าวว่า ฉันก็มองไม่เห็นความสุขในการครองเรือนเหมือนกัน ฉันก็จะบวชเหมือนกัน แต่ความจริงทั้งสองท่านไม่เคยทราบ ว่า องค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติแล้วในโลก นึกเอาในใจว่าเราจะรักษาพรหมจรรย์ แต่ความจริงท่านก็เป็นพรหมจรรย์อยู่แล้ว จริยาก็เป็นพรหมจรรย์

ฉะนั้น ท่านทั้งสองจึงเอาสมบัติมาแบ่งปันให้แก่คนรับใช้ และคนยากจนทั้งหลายจนหมดสิ้น สองคนไม่เคยรู้ว่ามิพระ และพระเจ้าแต่งตั้งกันยังงี้ก็ไม่ทราบ แต่จิตใจมีความต้องการว่า ผมเป็นของไม่ดี โกงมันทั้งเสีย ในสมัยนั้นเขาถือว่า คนโกงผมเป็นคนจัญไร เป็นคนกาลกิณี ท่านก็เลยโกงผม แล้วก็ห่มผ้าข้อมน้ำฝาดเช่นเดียวกับองค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างนี้จะถือว่า บุญเก่าของท่านทั้งสอง หรือว่าเทวดาคลใจก็ได้ ถ้าจะสงสัยว่าเหตุที่ท่านทั้งสองประพฤติพรหมจรรย์มาตั้งแต่แรกเลย เพราะท่านเป็นพระอนาคามีนี้ก็ไม่ถูก เพราะถ้าเป็นพระอนาคามีแล้วไปเกิดเป็นเทวดาหรือพรหม ก็ไม่กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก จะต้องบำเพ็ญบารมีต่อแล้วนิพพานบนนั้น ถ้าจะสันนิษฐานก็คือ ท่านทั้งสองนี้ในสมัยก่อนต้องเป็นพระสกิทาคามี แต่ถ้าเป็นพระสกิทาคามีปกติ ก็ยังมีกามคุณ แต่ก็ไม่มักมากในกามคุณ มีความมักน้อยในกามคุณ

ดังนั้น จะว่าท่านเป็นพระสกิทาคามีก็จะผิดไป จะกล่าวให้ตรงกับความเป็นจริงก็ว่า ท่านทั้งสองนี้ก่อนจะตายในชาติก่อนก็ต้องอยู่ใน โศทรภูฏาณของพระอนาคามี คำว่าโศทรภูฏาณของพระอนาคามี ก็ถือเป็นสกิทาคามีเต็มอัตรา และจิตกำลังก้าวเข้าสู่พระอนาคามี แต่ยังไม่ถึงจะอยู่ในช่วงระหว่างพระสกิทาคามีกับพระอนาคามี ฉะนั้น จิตของท่านทั้งสองนี้จึงไม่มีความพอใจในกามคุณ เมื่อเกิดมาในชาตินี้จิตไม่มีความรู้สึกในเรื่องกามคุณเลย ถึงแต่งงานกันก็เป็นแบบตุ๊กตาแต่งงานกัน

เมื่อทั้งสองท่านนุ่งห่มผ้าข้อมน้ำฝาด มุ่งหน้าเข้าไปในป่าโดยเฉพาะตั้งใจว่า องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าบังดาลให้คนทั้งหลายหมดทุกข์ มีแต่ความสุขในการเปลื้องกิเลส พระองค์มีอยู่ ณ ที่ใด ข้าพเจ้าทั้งสองขอถึงองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นเป็นสรณะ ท่านบวชของท่านเองเลย ๆ เดินตามกันไปถึงทางแยก ๒ แพร่ง ท่านพระมหากัสสปจึงกล่าวกับพระนางภัททิกาปิลาณีว่า เราทั้งสองนี้เป็นผู้ทรงพรหมจรรย์ ฉันเป็นผู้ชาย เธอเป็นผู้หญิง การเดินทางร่วมกันไปจะคู่ไม่ดี

ดังนั้น ถึงทาง ๒ แพร่ง แล้วเธอก็เลือกเอาว่าจะไปทางซ้ายหรือทางขวา แยกทางกันเดิน นางภัททิกาปิลาณีก็ว่า ขอท่านไปทางขวา ฉันจะไปทางซ้าย ไปตามกำลังใจของฉัน ก็เป็นการบังเอิญหรือว่าเทวดาคลใจ หรือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสงเคราะห์ก็ไม่ทราบได้ นางภัททิกาปิลาณีก็ไปสู่สำนักของนางภิกษุณี ขออุปสมบทเป็นนางภิกษุณี สำหรับพระมหากัสสปก็เดินตรงไปสู่สำนักขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขออุปสมบทบรรพชา พระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาตรับเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา เป็นอันว่าทั้งสองฝ่ายก็ได้บวชสมความปรารถนา

พระมหากัสสปจึงได้กล่าวว่า เพราะเหตุนี้ชื่อว่าองค์สมเด็จพระมหามุนีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งสองเป็นประการแรก ต่อมาเมื่อข้าพระพุทธเจ้าทั้งสองบวชแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าเองได้กราบทูลต่อองค์สมเด็จพระประทีปแก้วว่า จะขอถือชุดงควัตร ๑๓ ประการครบถ้วนในการปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงสมათานจรियाชุดงค์แก่ข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้นำบริษั ๕๐๐ รูป ซึ่งเป็นศิษย์เข้าสู่ป่า ประการที่สองนี้ชื่อว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ข้าพระพุทธเจ้าอย่างยิ่ง ยากที่จะนำทุกสิ่งเข้ามาเปรียบเทียบ ในพระมหากรุณาธิคุณนี้

ต่อมาในครั้งหลัง ถอยหลังไปจากนี้ ๓ เดือนเศษ ในตอนนั้นองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ ทรงเตือนข้าพระพุทธเจ้า ซึ่งข้าพระพุทธเจ้าจะไปชุกงควัตร องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ได้ ทรงเตือนข้าพระพุทธเจ้าแล้วว่า “กัศสปะ คุณอน กัศสปะ เชอกก็แก่แล้ว ตถาคคก็แก่แล้ว นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เธอจงงดการชุกงควัตรเสีย อยู่ความวาสิรับเครื่องสักการะจากบรรดาประชาชนที่มีความเลื่อมใส” แต่ข้าพระพุทธเจ้าก็กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า “การปฏิบัติเช่นนี้ไม่ได้หวังความดีกับตน (เพราะว่าท่านเป็นพระอรหันต์) ต้องการให้เป็นตัวอย่างแก่นุชนรุ่นหลังได้ทราบว่าเป็นสมัยที่องค์สมเด็จพระจอมไตรยังทรงพระชนม์อยู่ มีสาวกขององค์สมเด็จพระบรมครูท่านหนึ่งมีนามว่า พระมหากัศสปะได้ถือชุกงควัตรเป็นจริยาอันดีบหนึ่งของผู้อยู่ธรรมาวาสี”

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระมหาโมกข์ก็ไม่ทรงขัด แต่ว่าองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ก็ได้มีพระพุทธฎีกาตรัสว่า “กัศสปะ คุณอน กัศสปะ เวลานี้สังฆาญิกของเธอก่อนมากแล้ว ฟ่ำสังฆาญิกของตถาคคยังใหม่อยู่ แล้วองค์สมเด็จพระบรมครูทรงประทานฟ่ำสังฆาญิกของพระองค์แก่ข้าพระพุทธเจ้า แล้วก็ทรงรับฟ่ำสังฆาญิกเก่าของข้าพระพุทธเจ้าไปทรงครอง” อย่างนี้ก็จัดว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันประเสริฐ แต่ข้าพระพุทธเจ้าก็ถือว่าเป็นโทษอย่างหนึ่งที่องค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงห้ามปรามแล้ว ก็ขัดขึ้น ถึงแม้ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่ทรงเอาโทษ แต่ข้าพระพุทธเจ้าก็ถือว่า พระองค์ทรงโปรดแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขัดขึ้น นั้นเป็นการไม่ดี

ฉะนั้น ในวันนี้ “ข้าพระพุทธเจ้าขอภัยโทษต่อองค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอพระองค์ได้ทรงอดโทษให้แก่ข้าพระพุทธเจ้าตั้งแต่บัดนี้ไปจนกว่าจะถึงวันที่ข้าพระพุทธเจ้าจะเข้าสู่นิพพาน” ครั้นเมื่อพระมหากัศสปะได้กล่าวคำขอมาโทษต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พระบาททั้งสองขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็หายเข้าไปในโลงทอง เวลานั้นก็ปรากฏว่าไฟที่ไม่มีใครจุดก็ลุกเผาสิระระขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นเหตุอัศจรรย์ หมายความว่า เป็นไฟของบรรดาเทวดาและพรหมทั้งหลายจุดขึ้นเป็นไฟสวรรค์

ด้วยจริยาของพระมหากัศสปะอย่างนี้ ก็ขอบรรดาท่านที่มีความเคารพในพระพุทธศาสนา จงทำใจของเราให้เหมือนกับพระมหากัศสปะ ทั้งนี้เพราะว่ากัจฉินหนึ่งที่พระมหากัศสปะมาขอมาโทษต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เพราะว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทักท้วงว่า “เชอกก็แก่แล้ว เรากก็แก่แล้วอยู่ด้วยกันเถอะจะได้เป็นเพื่อนกัน รับสักการะจากชาวบ้านที่เขามาบูชา แต่พระมหากัศสปะก็กราบทูลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ที่ทำนี้ไม่ได้ทำดีเพื่อตัว ทำเป็นตัวอย่างแก่บรรดาอนุชนรุ่นหลัง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาต”

ถ้าตามจริยาของชาวบ้านเรากก็ถือว่าไม่มีโทษ แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์ก็เห็นว่า ถ้าจริยาใดที่เป็นการขัดข้องในคำแนะนำขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว พระอรหันต์ทุกองค์ก็ถือว่ามิโทษหนัก

ทั้ง ๆ ที่ไม่มีโทษทางวินัย ไม่มีโทษทางธรรมะ ก็ถือว่ามิโทษทางจริยาคนยิ่งดีเท่าไรเขาก็ยิ่งลงโทษตัวเองเท่านั้น ฉะนั้นขอทุกคนจงจำจริยาของพระมหากัสสปนี้ไว้ ถ้อยคำอันใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนเรา ต้องถือว่า ถ้อยคำนั้นเป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติทุกประการ

หลังจากนั้นเมื่อไฟสงบ มัลลกะกษัตริย์ทั้งหลายและบรรดาพระสงฆ์ก็เข้าไปสู่เชิงตะกอน ปรากฏว่าสรีระขององค์สมเด็จพระชินวรก็ไหม้ไปหมด บรรดาผ้าขาว ๔๕๕ ชิ้น และกัศปาลี ๔๕๕ ชิ้น ถูกไฟไหม้หมด เหลือผ้าขาว ๑ ชิ้น กับกัศปาลีอีก ๑ ชิ้น ห่ออัฐิธาตุ คือพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถไว้กับพระเขี้ยวแก้ว มัลลกะกษัตริย์กับบรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายจึงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตुकับพระเขี้ยวแก้วขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าสู่พระราชานิเวศน์เก็บไว้ในที่อันสมควร

ตอนนี้กล่าวว่ เมืองใหญ่ คือเมืองกบิลพัสดุ์ เมืองพาราณสี แล้วยังเมืองราชคฤห์ เป็นต้น และที่เป็นเมืองมหาอำนาจหลายเมืองได้พากันยกทัพมาจะขอพระบรมสารีริกธาตุ ถ้าไม่ให้ก็จะรบ บรรดามัลลกะกษัตริย์ก็ไม่ยอม ถึงแม้ว่าจะเป็นเมืองเล็ก แต่ก็เป็นที่นับถือพระพุทธศาสนา เข้าใจว่าบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคงจะช่วย แต่ทว่าอาศัยโทณพราหมณ์ เป็นพราหมณ์อยู่เมืองกุสินารามหานคร เป็นพราหมณ์ที่บอกอวดปัญหาแก่พระราชาเป็นปุโรหิต เป็นคนมีความรู้ดี พ่อแม่ให้นามว่า โสณะ แต่เข้ามาอยู่กับพระราชาเขาตั้งเป็นปุโรหิต โทณพราหมณ์กราบทูลกับมัลลกะกษัตริย์และเจรจกษัตริย์ทั้งหลายว่า พระบรมสารีริกธาตุนี้ควรจะแบ่งปันกัน เพราะว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอันว่าตกลงกันเสร็จ

เวลานั้นปรากฏว่าเวลาที่โทณพราหมณ์เปิดห่อพระบรมสารีริกธาตุ เห็นพระเขี้ยวแก้ว จึงคิดว่าพระเขี้ยวแก้วขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเขี้ยวเดียวที่เป็นแก้วจริง ๆ นอกนั้นเป็นฟันธรรมดา สิ่งนี้มีเขี้ยวเดียวให้ใครก็ไม่เหมาะ จึงเอาไว้เองซ่อนไว้ในมวยผม แต่พระอินทร์ท่านเห็นว่าไม่สมควรกับโทณพราหมณ์ จึงเอาพระเขี้ยวแก้วไปบรรจุไว้ที่พระจุฬามณีเจดีย์สถานบนชั้นดาวดึงส์เทวโลก

เวลาที่แจกหมดแล้วก็มากล้าดู เห็นหายไปจากมวยผม จึงได้ขอร้องท้าวพระบรมสารีริกธาตุเอาไปบูชา เป็นทะนันทอง เมื่อได้รับทะนันทองแล้ว จึงได้นามว่าโทณพราหมณ์ แปลว่า พราหมณ์ผู้รับทะนันทองไป ฉะนั้น โทณพราหมณ์เมื่อได้รับทะนันทองแล้วก็เดินทางมาสู่เมืองทวารวดี ตามปกติมาเสมอๆ มีหมู่บ้าน ๆ หนึ่งเขาเรียกว่าหมู่บ้านพราหมณ์ ใกล้ ๆ กับพระประทีปนั้นแหละ หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านของโทณพราหมณ์หรือโสณะพราหมณ์ เมื่อได้รับทะนันทองมาแล้วก็ทำเป็นเจดีย์ขึ้นเป็นองค์ย่อมๆ บรรจุทะนันทองที่ดวงพระบรมสารีริกธาตุไว้ที่นั่นแล้วก็ทำการบูชา

หลังจากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านอาชีวกโกมารภักก็มีสภาพคล้าย ๆ พระอานนท์ เหมือนเงาตามตัวพระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วก็เสียใจ ท่านไม่กลับบ้าน เข้าไปในถ้ำลึก ท่านเป็นพระโสคาบันเหมือนพระอานนท์ ท่านบอกว่าเข้าไปในถ้ำลึกแล้ว

คนที่เห็นแก่ตัวก็ยังตามไปขอยาอีก ท่านก็หนีต่อไปคนไม่ทราบว่าเป็นไหน ขอมนอนตายตรงนั้น ไม่กินข้าวไม่กินปลา ไม่ลุกจากที่ทั้งหมดคิดว่าองค์สมเด็จพระบรมสุขตปรีนิพพานแล้ว เราหมดที่พึ่ง ปลอ่ยให้มันตายไปซะเลยดีกว่า

ปรากฏว่านอนอยู่แบบนั้น ๓ วัน วันที่ ๓ มีแสงแปลบแปลบเข้ามาคล้ายกับแสงฟ้าแลบแล้ว ก็เสียงเหมือนกับฟ้าผ่า เสียงนั้นหายไปก็ได้ยินว่า “โกมารภัก เธอเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม” ท่านก็ตอบว่า “ใช่” มีแสงและเสียงแบบนี้ ๓ วาระ ท่านก็นึกขึ้นมาได้ว่าจะมานั่งเสียใจด้วยเหตุอันใด เวลานี้ตัดสติใจเพื่อพระนิพพานดีกว่า แล้วในที่สุดก็ปรากฏว่า ท่านบอกว่า ท่านนอนหลับไปไม่ตื่น ไม่ตื่นก็หมายถึงว่าท่านถึงนิพพาน ถ้าตัดสติแบบนั้นก็นิพพานทุกคน

เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปรินิพพานแล้ว พระอานนท์ท่านก็เหมือนกับเงาตามตัวขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว และมีรูปร่างคล้ายคลึงพระพุทธรูปเจ้ามาก แต่ต่ำกว่าพระพุทธรูปเจ้าเพียง ๔ นิ้วเท่านั้น เวลาท่านเดินไปเดี๋ยวบางทีพระเข้าใจว่าพระอานนท์คือพระพุทธรูปเจ้า ก็มีรูปร่างคล้ายคลึงกันมาก แม้แต่พระที่อยู่ด้วยกันยังมีความสงสัยคิดว่าพระอานนท์คือพระพุทธรูปเจ้า ก็ต้องเหมือนกันมากทีเดียว เป็นอันว่าคนจะเหมือนกันมากหรือน้อย เป็นเรื่องของบุญกุศล ตอนนั้นพระมหากัสสปะจะทำปฐมสังคายนา เลือกพระปฏิสัมภิทาญาณที่ได้รับคำสอนจากพระพุทธรูปเจ้าโดยตรงได้ ๔๕๕ รูป เป็นอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณทั้งหมดเว้นไว้รูปหนึ่งเพื่อพระอานนท์ และก็เตือนพระอานนท์ว่า ต่อแต่นี้ไปจะทำปฐมสังคายนาที่กรุงราชคฤห์มหานคร

หลังจากนั้นก็แยกย้ายกันไป พระอานนท์ก็แยกไปทางหนึ่ง เวลาจะไปไหนท่านก็หอบเอาสังขจิวร ที่นอนเครื่องใช้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปด้วย เป็นต้นว่า มีบาตร จิวรสังฆาฏิ ที่ไม่ได้ถูกเผาไปในวันนั้น บรรดาประชาชนทั้งหลายเห็นพระอานนท์ที่ไปไหน ก็นึกถึงพระพุทธรูปเจ้า พระอานนท์กับพระพุทธรูปเจ้าไม่เคยห่างไกลกัน คนก็ร้องไห้ถึงพระพุทธรูปเจ้า พระอานนท์ก็เทศน์ เทศน์แล้วคนก็ชอบใจ ทำให้เขาเกิดความชื่นบาน วันรุ่งขึ้นจะทำปฐมสังคายนา พระอานนท์ก็ยังไม่ได้อรหันต์ บรรดาพระทั้งหลายก็เตือนกันว่า ต้องรีบเร่งเข้านะ ตอนกลางคืนพระอานนท์นึกถึงองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว เดินจงกรมตั้งแต่หัวค่ำถึงตอนดึกใกล้สว่าง ก็ยังไม่ได้รับบรรลุผล จึงคิดว่าจะใช้เวลาวิริยะมากเกินไปอยากจะพักผ่อนสักประเดี๋ยวหนึ่ง ก็เอนกายลงนอน ตอนนั้นก็ลดจากการเครียด ได้สำเร็จอรหันต์พร้อมไปด้วยปฏิสัมภิทาญาณ

จำไว้ให้ดีนะลูก ว่าปฏิบัติถ้ามันเครียดเกินไป มันก็ไม่ได้ผล ขณะที่พระอานนท์ละกำลังใจนิดหนึ่ง เพื่อจะนอน จิตไม่ได้ว่างจากฉาน แต่ว่าคลายอารมณ์ ตอนต้นนึกว่าจะให้บรรลุผลพิจารณาตัดมาตัดไป มันก็เลยยุ่ง กำลังจิตเครียดหนัก ในที่สุดพอเพลาน้อยก็ได้อรหันต์ผล ตอนเช้าเป็นวันที่เขาจะปฐมสังคายนา ท่านก็ดำดิ่งจากที่ท่านอยู่ไปโผล่ขึ้นที่อาสนะที่ท่านจะนั่ง แสดงว่าท่านนั้นสำเร็จอรหันต์พร้อมไปด้วยปฏิสัมภิทาญาณแล้ว การทำปฐมสังคายนาร้อยกรองคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วในเวลานั้นจึงมีพระอรหันต์ครบ ๕๐๐ รูป และก็เป็นที่ปฏิสัมภิทาญาณทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นพระอรหันต์ที่รับฟังคำสอนมาจากพระพุทธรูปเจ้าโดยตรงด้วย

ช่วยกันร้อยกรองเข้าไปและเรียงลำดับเป็นพระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม พระวินัยปิฎก มีสองหมื่นหนึ่งพันพระธรรมขันธ์ พระสุตตันตปิฎกมีสองหมื่นหนึ่งพันพระธรรมขันธ์ พระอภิธรรมปิฎกมีสี่หมื่นสองพันพระธรรมขันธ์ รวมเป็นแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์

ถ้าจะกล่าวถึงเรื่องพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย เราถูกศาสนาฮินดูทำลายเสียยับเยินกระทั่งมาถึงสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช มาฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เวลานั้นก็ผ่านไปตั้ง ๒๐๐ ปีเศษ ฉะนั้นสถานที่ต่าง ๆ ที่จะพึงจดจำกันอาจจะพลาดกันบ้าง เวลาที่พวกเราไปนั่งกันที่โคนต้นโพธิ์ ที่เขาเรียกกันว่า โพธิ์ศรีรัฐ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ พ่อพี่น้องก็แปลกใจเหมือนกัน ว่าทำไมความรู้สึกจึงเป็นไปอย่างนั้น แต่เป็นเพราะจิตที่เคยฝึกสมาธิจนชิน หรือว่าจะเป็นเพราะอารมณ์เคลิ้มก็ได้ ถ้าพูดว่าอารมณ์เคลิ้มก็เห็นว่าจะถูก ทั้งนี้เพราะว่า ๑. เหนื่อยเกินไป ๒. ความร้อนมาก ๓. จิตตั้งใจเกินไป

เมื่อมีอารมณ์เคลิ้ม ก็มีภาพเกิดขึ้น อย่างนี้ถ้าจะถือว่าเป็นการใช้ฌานสมาบัติก็ไม่ถูกจะเรียกว่าการใช้อิทธิฤทธิ์ก็ไม่ถูก ความจริงถ้าจะถือว่าพ่อเป็นพระมีฌานสมาบัติ หรือว่าพ่อเป็นพระมีอิทธิฤทธิ์พ่อไม่เคยบอกใคร ว่าพ่อมีอย่างนั้น พ่อมีอารมณ์อย่างเดียว คือความรักพระพุทธเจ้า และก็ชอบพระพุทธเจ้าเป็นพิเศษ มีความสนใจในพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่เด็ก เพราะว่าพ่อเคยเห็นพระพุทธเจ้าตามภาพนิมิตก่อนที่จะตายวาระแรกเห็นพระองค์สวยสดงดงามมาก ฉะนั้นภาพนั้นจึงติดตาติดใจพ่ออยู่ตลอดเวลา เห็นจะเป็นเพราะจิตผูกพันในพระพุทธเจ้ามาก จึงได้มีอารมณ์เคลิ้ม และมีภาพเกิดขึ้น

สำหรับต้นโพธิ์ที่พระท่านบอกว่า ต้นโพธิ์ต้นนี้เป็นต้นที่ ๔ ที่พระพุทธเจ้าทรงบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ โพธิ์ต้นก่อนตายไปแล้วก็เกิดต้นโพธิ์ใหม่ ๔ คราว ช่วงระยะเวลา ๒,๐๐๐ ปีเศษก็น่าจะพูดว่าอย่างนั้น เพราะถ้าบอกว่าโพธิ์ต้นที่เห็นอยู่ปัจจุบันมีอายุ ๒,๐๐๐ ปีเศษ พ่อก็คงไม่เชื่อเหมือนกัน ถ้าต้นไม้ที่มีอายุ ๒,๐๐๐ ปีเศษ ต้นต้องโตและมีอะไรเป็นกรณีพิเศษ ต่อนี้ไปก็มาวินิจฉัยว่าต้นโพธิ์ที่เราเห็นอยู่ตรงนั้น เป็นต้นที่เกิดตรงกับที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับนั่งบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณหรือเปล่า เป็นอันว่าเรื่องนี้ก็เห็นจะไม่ต้องบอกกับบรรดาลูกรักทั้งหลาย เพราะลูกของพ่อทุกคนมีความเข้าใจดี ถึงเรื่องโพธิ์ที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณว่าอยู่ตรงไหน ความจริงพ่อทราบจากพระมหาวิจิตรว่าทางฝ่ายทิเบตเขาได้ตำราไว้มาก ได้หลักฐานไว้มาก เป็นอันว่าทิเบตก็เข้าใจตรง

และบรรดาลูก ๆ ทุกคนก็เข้าใจตรง แต่ก็จะมีประโยชน์อะไรที่จะมานั่งคิดกันว่า ต้นโพธิ์ต้นนั้นอยู่ตรงไหน เพราะว่าการบูชาพระพุทธเจ้าไม่จำเป็นจะต้องไปบูชาที่ต้นโพธิ์ สังฆนายกสถาน ๔ แห่ง คือ ที่ประสูติ ตรัสรู้ เสด็จปฐมเทศนา พระปรินิพพาน การที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงแนะนำไว้ในกาลนั้น ว่าควรจะระลึกถึงที่ ๔ แห่งนี้ก็เพราะว่า องค์สมเด็จพระชินสีห์ต้องการให้ทุกคนมีความเข้าใจว่า เกิดขึ้นมาแล้วก็ดี ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตและร่างกาย มันก็เป็นไปตามลำดับ

ในที่สุด จากฆราวาสก็มาเป็นพระ จากพระก็เป็นนักเทศน์ จากเทศน์ก็ตาย ถ้าเราไปที่ประตูหรือ ตรีศู หรือที่ปรินิพพาน หรือที่แสดงปฐมเทศนา ถ้าเราคิดอย่างนั้นมันก็มีประโยชน์

แต่ถ้าเราจะคิดจะไปเอาดินจากสังเวชนียสถานมาทำพระชายกันนี้ พอมองไม่เห็นประโยชน์ เหมือนกัน ฉะนั้น การไหว้พระพุทธเจ้า เราจะไหว้ที่ประตู ไหว้ที่ตรีศู ไหว้ที่แสดงปฐมเทศนา หรือไปไหว้ที่ปรินิพพาน หรือว่าเราจะไหว้ในห้องบ้านของเรา แต่ทว่าเราไหว้ด้วยความเคารพ การบูชาใช้ ๒ อย่าง คือ อามิสบูชา บูชาด้วยของมีวัตถุ ดอกไม้ รูป เทียน เป็นต้นกิติ หรือว่าจะบูชาด้วย ปฏิบัติบูชา ด้วยช่วยกันทั้งสองอย่าง ถ้าการบูชาครบทั้งสองอย่างนี้ เราไหว้พระพุทธเจ้าตรงไหนก็ ถึงที่นั่น

เป็นอันว่า จุดที่ลูก ๆ ไปบ้านนางสุชาดา พอลึกว่าตรง สำหรับเมืองพาราณสีก็น่าจะมีอะไร ดี ๆ อยู่มาก ทั้งนี้ เพราะเมืองราชคฤห์ คือ รัฐวิหาร มีเขตติดต่อกับกรุงพาราณสี สมัยโน้นเมืองราชคฤห์เป็นเมืองที่พระเจ้าอชาตศัตรูกบฏต่อพระราชบิดา ซึ่งมีพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระราชาปกครองประเทศ มีพระสหายรวมกัน ๔ ท่าน คือ

๑. สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยเมื่อเป็นสิทธัตถะราชกุมาร
๒. พระเจ้าปเสนทิโกศล แห่งเมืองพาราณสี คือ เป็นลูกชายของพระราชาเมืองนั้น
๓. กรุงราชคฤห์ คือ พระเจ้าพิมพิสาร เป็นลูกของพระราชาเมืองราชคฤห์
๔. พันธูรเสนา เป็นลูกของพระราชาเมืองไหน นึกไม่ออก

ทั้ง ๔ ท่าน เป็นเพื่อนที่สนิทสนมกัน มีความรักใคร่กันมาก เวลาที่ไปศึกษาที่เมืองตักกศิลา ก็ไปด้วยกัน เวลาจบก็จบพร้อมกัน ต่างคนต่างก็เรียนเก่ง เมื่อกลับมาแล้ว ก็ต้องมาแสดงความรู้ความสามารถให้หมู่พระประยูรญาติดู ให้พากันชม เป็นการสอบความสามารถที่ศึกษามาได้นั่นเอง สำหรับทั้ง ๓ ท่าน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลานั้นต้องเรียกว่าสิทธัตถะราชกุมาร พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าปเสนทิโกศล แสดงความสามารถให้หมู่พระประยูรญาติชม ก็เป็นที่ชื่นชมยินดีของหมู่พระประยูรญาติ เป็นอันว่าไม่มีอะไรน่าตกใจ แต่ทว่า พันธูรเสนา เป็นนักรบที่มีกำลังกล้ามาก ท่านนี้เวลาไปแสดงความสามารถ ท่านให้เอาไม้ธนูทำให้สูงขึ้นไป ท่านจะโดฟันฝ่าไม้ธนูตั้งแต่ปลายโน่นให้ลงถึงพื้นดิน มีกำลังมาก

แต่ว่าบรรดาหมู่พระประยูรญาติแกล้ง เอาเหล็กเข้าไปขวางไว้ แต่ว่าท่านพันลงมาบึ้งรู้สึก ว่าดังกรึก จึงได้ถามหมู่พระประยูรญาติว่า ไม้ทำไมถึงดังกรึกข้างใน เอามาดูปรากฏว่าเป็นเหล็ก ท่านก็เสียใจ คิดว่าบรรดาท่านทั้งหลายไม่ซื่อสัตย์กับท่าน ถ้าบอกกับท่านสักหน่อยเดียวว่าอันนี้มีเหล็ก จะฟันไม้ให้ดังกรึกเลย เท่านั้นแหละจึงได้ออกจากเมืองไปอยู่กับพระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ให้เป็นคนตัดสินความ มีหน้าที่ชำระความ ท่านก็ตัดสินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต่อมาไม่ช้าอำมาตย์ปัจฉามิตรที่เคยได้สินบนก็คิดฆ่าท่านเสีย

เป็นอันว่าลูก ไปเมืองพาราณสีกันมาก ก็เพราะว่าเมืองพาราณสีเป็นเมืองประวัติศาสตร์ สำหรับลูก ๆ ความจริงกรุงราชคฤห์ก็น้อมอยู่ในประวัติศาสตร์ของลูก ๆ เหมือนกัน เพราะว่าพระเจ้าพิมพิสารกับพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเป็นพระสหายกัน และเป็นพระสหายที่รักกันมาก องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเมื่อทรงบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณแล้วเทศน์สอนปัญจวัคคีย์ญาติทั้ง ๕ แล้ว ก็มุ่งไปกรุงราชคฤห์มหานคร ทั้งนี้เพราะว่าจอมบพิตรอดิศร คือ พระเจ้าพิมพิสารอาราธนาไว้ว่า ถ้าบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณเมื่อใด ขอให้มาโปรดข้าพเจ้าก่อน

สำหรับพระเจ้าปเสนทิโกศลกับพระเจ้าพิมพิสารนี้ ต่างคนต่างก็ได้แต่งงานกับน้องสาวซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างก็เป็นพี่เมียซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างก็เป็นน้องเขยซึ่งกันและกัน เวลาคุยกันจะคุยกันแบบไหน พ่อก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน แต่ว่าสำหรับลูก ๆ คงมีความผูกพันอยู่ในเมืองพาราณสีมาก เพราะเรื่องราวของพระเจ้าปเสนทิโกศลกับเรื่องราวของลูก ๆ เกี่ยวพันกันมาก ความจริงมาถึงตอนนี้ พ่อก็อยากขอชมลูก ลูกทุกคนที่ไปเที่ยวมาแล้ว แล้วก็ใช้กำลังสมาธิพิสูจน์เหตุการณ์ต่าง ๆ และก็มีหลายคนบันทึกรายงานเข้ามา รู้สึกว่าถูกต้องดี คือว่าทุกอย่างให้เป็นไปตามอรรถาธิบาย นั่นแหละดีที่สุด และเชื่อว่าทำดีและก็ถูกต้องด้วย ถ้าหากว่าทุกคนจะพยายามใช้อารมณ์แบบนั้น เห็นอะไรขึ้นมา ก็ใช้กำลังใจทันที ให้มันใช้ได้โดยฉับพลัน แบบนี้จะมีคุณเป็นประโยชน์ แทนที่จะมีโทษ ประโยชน์มันจะใหญ่

สำหรับ ภูเขาอิชฌณภู เป็นภูเขาประวัติศาสตร์ของทางพระพุทธศาสนา อิชฌณภูนี่ก็เป็นเนิน ๆ หนึ่ง จะว่าเป็นภูเขาก็ก็น่า เป็นเขาต่ำ เป็นภูเขาที่พระเทวทัตคิดดั่งผลาญพระพุทธเจ้า คือ กลิ้งหินให้ทับพระพุทธเจ้า ขณะที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ที่เชิงเขา พ่อพูดตามอารมณ์ใจเมื่อเวลาคุยธรรมะ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ขณะใดถ้าเราสังสนทนาธรรม ขณะนั้นจิตก็ว่างจากกิเลส” ถ้าจิตว่างจากกิเลส มันก็เกิดอารมณ์รู้ ก็สามารถจะรู้อะไรต่ออะไรได้ เวลานั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เชิงเขาคิมฌณภูในยามเย็น องค์สมเด็จพระจอมไตรเสด็จประทับอยู่พระองค์เดียวบนก้อนหินก้อนหนึ่งหันหลังให้ภูเขาอิชฌณภู หันหน้าออกไปด้านหน้าแต่ไม่ได้หันตรงนัก เป็นเฉียง ๆ นิด ๆ หันหลังให้ภูเขาอิชฌณภู หันหน้าไปทางทิศตะวันออก กางมือออกไปทิศใต้แล้วก็เฉียงไปตะวันตกนิด ๆ

เวลานั้นเป็นโอกาสที่พระเทวทัตคิดจะดั่งผลาญองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ จึงได้กลิ้งหินลูกใหญ่ มันเป็นทางเรียบ การกลิ้ง กลิ้งมาทางทิศใต้ การที่พระเทวทัตคิดจะทำร้ายองค์สมเด็จพระบรมครู อย่างนี้ว่าพระพุทธเจ้าท่านไม่ทราบ แต่ว่าถ้าถามว่าเมื่อทราบแล้ว มานั่งให้พระเทวทัตทำร้ายเพราะอะไร ก็จะต้องตอบว่า จะนั่งตรงไหนก็ตาม วันนั้นพระเทวทัตก็ต้องการทางทำร้ายพระพุทธเจ้าให้ได้ เพราะว่าเวลาที่พระพุทธรูปเสด็จประทับอยู่ภูเขาคิมฌณภู หรือประทับที่ไหนก็ตาม จะต้องประทับเดี่ยว บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายอยู่เหมือนกัน แต่ก็อยู่ไกลออกไป แต่ก็ไม่ได้ไกลกันมากนัก ไม่ต้องอยู่เวรอยู่ยามกัน จะมีบ้างก็ได้แก่ พระอานนท์เป็นพุทธอุปัฏฐาก ถ้าเวลาพระพุทธเจ้า

เสด็จทรงพระตำราญ พระอาณนทักก็จะหลีกไปให้ห่าง จะเข้ามาใกล้ ๆ ต่อเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรียก

เป็นอันว่าขณะที่พระองค์กำลังนั่งดูอากาศ ดูทิวทัศน์ ดูบรรดาประชาชนที่เดินไปเดินมา แล้วก็ยังมีพระมหากรุณาธิคุณคิดว่า โอหนอ บรรดาประชาชนเหล่านี้ที่เดินไปเดินมา ที่ยังมีความประมาทอยู่มาก องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ใคร่ครวญคิดจะหาทางใดหนอ ที่จะสงเคราะห์เขา ให้มีความเข้าใจว่า โลภะ ความโลภ ราคะความรัก โทสะ ความโกรธ โมหะความหลง มันเป็นภัยใหญ่ การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเป็นทุกข์ ทำอย่างไรเขาจึงจะมีความสุข พระองค์ทรงใคร่ครวญ เป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า

ในขณะนั้นเองลูกรัก เป็นโอกาสของพระเทวทัตขยับก้อนหินใหญ่ให้กลิ้งลงมา มันเป็นทางเฉาะ เป็นทางจำกัดที่จะต้องมาชนพระพุทธเจ้าจนได้ แต่ทว่าอาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระจอมไตร บรรดาพรหม และเทวดาทั้งหลายบันดาลให้หินก้อนโตกว่าบังไว้ หินก้อนนั้นมากระทบหินก้อนใหญ่กว่าซึ่งแข็งกว่า ด้วยอำนาจของเทวดา กินก้อนนั้นก็แตกกระจัดกระจาย สะเก็ดก้อนเล็ก ๆ ไม่เท่ากำปั้น กระเด็นมาถูกพระบาทขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ถึงกับหือพระโลหิต

แต่ว่าองค์สมเด็จพระธรรมสามิสจะได้ทรงกริ้วโกรธก็หาไม่ เป็นอันว่าหินที่พระเทวทัตกลิ้งลงมาได้กระจายไป หมดไปแล้ว หินที่ขึ้นมาขวางไม่ให้องค์สมเด็จพระประทีปแก้วมีอันตรายเวลานี้ยังคงมีอยู่เป็นหินก้อนใหญ่แต่ก็ไม่โตมากนัก แต่ก็มีกำลังขวางพอ เวลานี้เป็นหินที่สูงขึ้นมาไม่มาก เพราะดินมันงอกขึ้นมา ภูเขาศิขณภูฏ เป็นเขาประวัติศาสตร์ที่องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเสด็จประทับเพื่อแสดงพระธรรมเทศนา และท่านพระมหาโมคคัลลาน์เคยพบปรตต่าง ๆ ที่เขตเขาคิษณภูฏ

เราก็มานั่งพิจารณากันถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทำเพื่อเราทุกคน พระองค์ต้องทรงบำเพ็ญบารมีมาถึง ๔ อสงไขยแสนกัป และต้องต่อสู้กับความลำบากองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าต่อสู้มาตามลำดับตั้งแต่ต้น ถอยหลังไปตั้งแต่เรื่องพระเวสสันดรหรือทศชาติ จะเห็นว่า องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถทรงมีความลำบากมาก ต้องอดทนทุกอย่าง ต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่างเพื่อเรา ฉะนั้น ถ้าหากว่าเราเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเกิดมาสร้างความสะดวกไม่เชื่อฟังพระพุทธเจ้า มันจะสมไหมกับที่องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างมาก เพื่อจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ให้มีความสุข

สมมติว่าอย่างพอนี้ พ่อเองพ่อก็ไม่ใช่คนดีนะลูกนะ อย่าไปนึกว่าพ่อเป็นคนดี เป็นคนประเสริฐ พ่อบอกลูกแล้วว่า พ่อมองไม่เห็นความดีมันมีตรงไหน แกล้งไปทุกวันยุ่งยากด้วยประการทั้งปวง มีความเหน็ดเหนื่อยด้วยเหตุประการต่าง ๆ จิตจะต้องหวังคนนั้นหวังคนนี้ ตามหน้าที่ของพ่อกับลูก แต่ว่าอีกส่วนหนึ่งของจิตก็ยกไว้ พุดไปมันก็เป็นภัยกับตัวเอง พ่อก็ทำได้แค่นี้แหละ ใจความดีนะ พ่อดีไปกว่านี้ไม่ได้อีกแล้ว เป็นอันว่าสมมติว่าพ่อห่มผ้ากาสาวพัสดร์อยู่อย่างนี้ และการที่จะบวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าบอกว่าต้องทรงอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา อธิปัญญา

ศึกษา ศึกษาแปลว่า ศึกษา คือ ปฏิบัติ อธิ แปลว่า ยิ่ง หมายความว่า ต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ทำสมาธิ ให้มั่นคง ทำวิปัสสนาญาณให้ทรงตัว คือ ไม่เมาในโลกธรรม ๘

ถ้าบังเอิญพ่อเป็นนักโลกโมโหสั้นพ่อมัวเมาในโลกธรรม ๘ ประการ ลูกรัก มันจะสมใหม่ กับที่เอาผ้ากาสาหวัดที่ เป็นธงชัยแห่งพระอรหันต์ และที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงใช้ความ เพียรพยายามต่อสู้กับความลำบากอย่างมาก แต่การบวชเข้ามาแล้วกลายเป็นโจรปล้นความดีของ บุคคลอื่นไป บ้านไม่ต้องเช่า ข้าวไม่ต้องซื้อ ภาษีไม่ต้องเสีย ใครปรักษาหาหรือก็ได้สวดศักดิ์ด้วย แต่พ่อ ไม่ได้เช่าบ้าน พ่อสร้างบ้านให้คนอื่นเขาอยู่เฉย ๆ พ่อก็เลยเป็นคนที่ไม่ตรงกับภษิตินี้

แต่ทว่าเวลานี้พ่อก็สงสารพระพุทธเจ้า คือ พ่อทำได้ไม่เท่ากับที่พระพุทธเจ้ามีพระพุทธ ประสงค์ คือ ความดีที่มีมันยังไม่พอ แต่ว่าลูกรัก พ่อหมดกำลังแค่นี้ ก็ทำได้แค่นี้ แต่ว่าตอนแค่นี้ คตินิดหนึ่ง ที่ได้ลูก ๆ ทุกคนที่ฝึกฝนในด้านสมาธิตามสมควร และทุกคนก็ช่วยพ่อ ถึงเวลาวันเสาร์ วันอาทิตย์ก็มาช่วยกันด้วยประการทั้งปวง จะไปที่ไหนก็ไปช่วยกันฝึก ไม่ได้เงินไม่ได้ทอง กลับ ต้องจ่ายเงินจ่ายทองด้วย ความจริงลูกมีพ่อแทนที่จะได้เงินได้ทองจากพ่อ แต่ลูกต้องมาจ่ายเพื่อพ่อ ก็ จัดว่าเป็นความดีของลูก

เป็นอันว่าการเดินทางไปอินเดียคราวนี้ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ครอบคลุมมากกว่าในประเทศอินเดีย และพระไทยที่ไปศึกษาที่อินเดีย ถ้ามีผลทั้งปริยัติและ ปฏิบัติ ก็จะเป็นประโยชน์มาก การไปคราวนี้จะได้อะไรจากวัดจากอินเดียไม่มีความสำคัญ ความ สำคัญอยู่ที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระกวันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นมูลค่าที่ได้ทำ ประโยชน์ให้วัดไทยพุทธคยา นอกจากถวายค่าภัตตาหารพระ และปัจจัยกันแล้ว ก็มีสิ่งของที่ทำการ ก่อสร้างเป็นถาวรไว้ มีเครื่องสูบน้ำ สร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ถวายผ้าไตรกับพระสงฆ์ประมาณ ๖๐ ไตร ถวายอาหาร และปัจจัยแก่พระที่วัดไทยพุทธคยา

นอกจากนั้นได้แจกอาหารแห้ง และสิ่งของให้กับนักเรียนไทยที่ไปศึกษาที่อินเดีย ได้มา ช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่คณะของเรา และทุกคนก็ได้มาฝึกมโนมยิทธิได้กันเกือบทุกคน ก่อนที่ จะออกเดินทางจากประเทศไทย ได้มีท่านผู้ทรงความดีสงเคราะห์พ่อด้วยการเงินเป็นจำนวนมาก เป็นอันว่าเงินที่ทุกท่านให้ไป ถ้าหากว่าจะใช้เฉพาะพ่อคนเดียวก็เหลือเฟือ ฉะนั้น เงินจำนวนนี้ทั้ง หมดพ่อเอาไปแล้วก็เลยไม่ได้นำกลับมาถวายพระที่วัดพุทธคยาไว้หมด รวมแล้วเห็นจะเป็นการทำ บุญกันเกินกว่า ๖ หมื่นบาท นี่เป็นอันว่าได้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการเดินทางไปอินเดียครั้งนี้

ทุกครั้งที่พ่อทำการบันทึกเสียง ขณะที่พ่อพูด พ่อเหนื่อยมาก เพราะตรากตรำงานมาทั้งวัน เวลาที่พ่อพูดใจก็ยังไม่สงบ ร่างกายก็ยังไม่ไหว เกือบจะทรงตัวไม่ไหว และพ่อก็เกรงว่า ร่างกายของพ่อ มันจะทนต่อการใช้งานไม่ไหว อาจจะต้องจากลูกไปวันใดวันหนึ่งก็ได้ เรื่องของชีวิต และก็เรื่องของ ชันซ์ ๕ ขอลูกรักของพ่อจงอย่าสนใจกับมันมากนัก เพราะว่าร่างกายมันเป็นอนิจจัง หาความ เทียงไม่ได้ ถ้าเราจะไปยุ่งคิดว่ามันเป็นเรา เป็นของเราอยู่ตลอดเวลา คือ ตายไปในที่สุด ความแก่

ของพ่อเป็นคำราที่ตีของลูก ความไม่เที่ยงแท้แน่นอนในชั้น ๕ ของพ่อ ก็เป็นคำราที่ตีของลูก และก็
ในที่สุด พ่อถูกค่า ลูกว่า ลูกนิทา ลูกคำหนิ ลูกโจมตี ก็เป็นคำราที่ตีของลูก

ขอลูกรักทั้งหมดจงอย่าสนใจกับคำนิทาและสรรเสริญ ลูกรักของพ่อทุกคนจงจำไว้ว่า ถ้า
ร่างกายมันยังมีอยู่ จงอย่าปรารถนาเป็นคนดี เพราะว่าสิ่งที่เราเกาะอยู่นั้นมันแล้ว คือ ชั้น ๕ ได้แก่
ร่างกาย มันทั้งสกปรก มันทั้งไม่เที่ยง มีการเปลี่ยนแปลง มีการป่วยไข้ไม่สบาย มีการตายไปในที่สุด
ร่างกายมันเป็นส่วนรับทุกขเวทนา ฉะนั้น ขอลูกรักทุกคนจงอย่าสนใจกับร่างกายของตนเอง และ
ของบุคคลอื่น คำว่าไม่สนใจหมายความว่า เมื่อยังมีชีวิตอยู่ก็เลี้ยงดูมันไปตามสภาพ มันหิวก็ให้มัน
กิน มันร้อนก็หาของเย็นให้ มันหนาวก็หาของอุ่นให้ และก็จะบอกกับมันว่า เอ็งตายคราวนี้ ฉันทเล็ก
คบเอ็งละนะ ทั้งนี้ เพราะเอ็งไม่ดีเลย เอ็งมันเลวมาก ปรัดบประคองทำอะไร เอ็งก็ไม่ตามใจข้า ถ้า
ภาษาไทยชัด ๆ ก็พูดว่า เมื่อมึงไม่ตามใจกู ก็จะไม่คบมึงอีกต่อไป

เวลานี้การเดินทางทุกครั้งของพ่อ ถึงแม้บางครั้งจะไปพักผ่อนก็ตาม พ่อมันหมดสนุกซะ
แล้วลูกรัก น้ำใจของพ่อจริง ๆ อยากจะให้ลูกชายและหญิงของพ่อทุกคนที่มีความเหน็ดเหนื่อยอยู่
แล้วได้ท่องเที่ยวมาดูภูมิประเทศ และก็เพื่อที่จะจำไว้ว่า ที่ใดจะเป็นที่พักของเราได้บ้าง เพราะว่าวัน
หนึ่งข้างหน้า งานของเราจะต้องมีทำต่อไป ความสุขรื่นเริงจริง ๆ ของพ่อก็คือ ๑. ถ้าเห็นลูกรักทั้ง
หมดของพ่อมีจิตเมตตาปราณี ปรารถนาสงเคราะห์คน และสัตว์ให้มีความสุข ๒. เห็นลูกบริบูรณ์ไป
ด้วยศีลาจารวัตร ๓. ลูกของพ่อรู้จักตัดนิรันดร์ ๕ ประการ ๔. ลูกมีกำลังจิตเข้าประหัดประหารสร้าง
สังขารเบกขาญาณให้เกิด

ที่พ่อมีความรื่นเริง มีกำลังกายกำลังใจ ทำได้ทุกอย่างก็เพราะลูกทุกคนของพ่อเป็นคนดี อยู่ใน
ในโอวาทขององค์สมเด็จพระชินสีห์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้นลูกทุกคนจึงเป็นที่รักของ
พ่อ ใครเขาจะเกลียด ใครเขาจะชังลูก เป็นเรื่องของเขา แต่ว่าพ่อรักลูกทุกคนเสมอกัน ต้องการอย่าง
เดียวคือ จะนำทางให้ลูกพ้นทุกข์ เข้าไปหาแดนความสุข ที่ไม่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่มีความ
เปลี่ยนแปลงใด ๆ ไม่มีความหนักใจแม้แต่นิดเดียว นั่นคือ พระนิพพาน

เพราะความดีของลูกของพ่อทุกคน ทั้งลูกหญิงลูกชาย ตลอดจนกระทั่งลูกที่เป็นพระ และ
เณร เป็นคนดีทั้งหมด ภาระทุกอย่างที่พ่อหนักอยู่ เป็นอันว่าทุกคนก็ช่วยกันแบก และแบกจนกระทั่ง
พ่อคาดไม่ถึง เป็นอันว่าความดีของลูกมันเกินกว่าที่พ่อจะพรรณนาถึงความดี คำว่า เหนื่อยเพื่อลูกจึง
ไม่มีสำหรับพ่อ มันเหนื่อความเหนื่อ และเหนื่อความเบื้อหน่ายของพ่อ ถึงแม้พ่อจะเหน็ดเหนื่อย
เพียงใดก็ตาม ไม่มีความสำคัญ เพราะว่าพ่อเห็นว่า ชีวิตของพ่อไม่มีความสำคัญไปกว่าความดีของ
ลูก ลูกของพ่อทุกคนมีความดีเกิน ปรกกว่าที่พ่อจะหวังไว้ในชีวิตของพ่อ

ทั้งนี้ เพราะว่าลูกของพ่อดีกว่าที่พ่อคิดไว้ว่า ลูกจะฟังดี ลูกทุกคนรักพ่อ ลูกทุกคนยอมเหน็ด
เหนื่อเพื่อพ่อ ลูกทุกคนพยายามสละผลประโยชน์ทุกอย่างเพื่อพ่อ พ่อเห็นใจลูกที่ทั้งการทำงานทุก

อย่างขอมเสียดสละทุกอย่างมาทำงานในศูนย์เพื่อสาธารณประโยชน์ มีน้ำใจเสมอด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีน้ำใจเสมอด้วยน้ำใจของพ่อ

ความดีของคุณอย่างนี้เป็นปัจจัยให้พ่อรักลูกทุกคนยิ่งกว่าชีวิตของพ่อ ฉะนั้น ขอบรรดาลูกทุกคน จงรักษาความดีของคุณไว้ เหมือนเกลือรักษาความเค็ม ชีวิตและร่างกายของพ่อไม่มีความสำคัญ ถ้าห้วงมันมากเท่าไรประโยชน์ที่ลูกจะพึงได้ก็จะน้อยไปเท่านั้น เพราะวันเวลาที่เราพึงจะต้องตาย เราห้ามมันไม่ได้มันมีเวลาแน่นอน พ่อไม่อยากจะจากลูกไป พ่อรักลูกทุกคนมาก พ่อส่งสารลูกทุกคน เห็นน้ำใจของคุณ แต่ลูกรัก ชั้น ๕ พ่อห้ามไม่ได้

ฉะนั้น สิ่งใดก็ตามถ้าเป็นประโยชน์แก่ลูก พ่อจะทำทุกอย่างเพื่อลูกของพ่อ และพ่อจะไม่ห่วงใยอาลัยในชีวิตของพ่อ ถึงแม้ว่าเลือด และเนื้อของพ่อ จะเหือดแห้งไปก็ตามที่ หรือว่าชีวิตนิรันดร์ของพ่อจะสลายไปก็ตามที่ พ่อทำทุกอย่างได้เพื่อลูก

ขอความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลสมบุญพูนผล ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลายทรงบรรลุแล้วก็ดี ขอบรรดาลูกแก้วทั้งหมดของพ่อ จงปรากฏมีผลเช่นเดียวกับพระอรหันต์ทั้งหลายในชาติปัจจุบันนี้เถิด.